

ANTWERPSCH ARCHIEVENBLAD

UITGEGEVEN

op last van het Gemeentebestuur

DOOR

F. Jos. van den Branden, Archivaris.

EEN-EN-TWINTIGSTE DEEL

BULLETIN DES ARCHIVES D'ANVERS

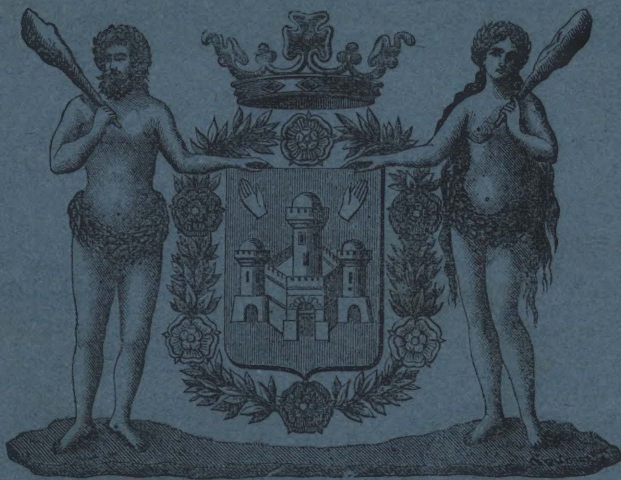
PUBLIÉ

par ordre de l'Administration Communale

PAR

F. Jos. van den Branden, Archiviste.

TOME VINGT-ET-UNIÈME.

ANTWERPEN.
DRUKKERIJ ED. DONNÉ & Cie,
BEGIJNENVEST, 107.

ANVERS.
IMPRIMERIE ED. DONNÉ & Cie,
REMPART DES BÉGUINES, 107.

ANTWERPSCH ARCHIEVENBLAD.

BULLETIN DES ARCHIVES D'ANVERS.

ANTWERPSCH

ARCHIEVENBLAD

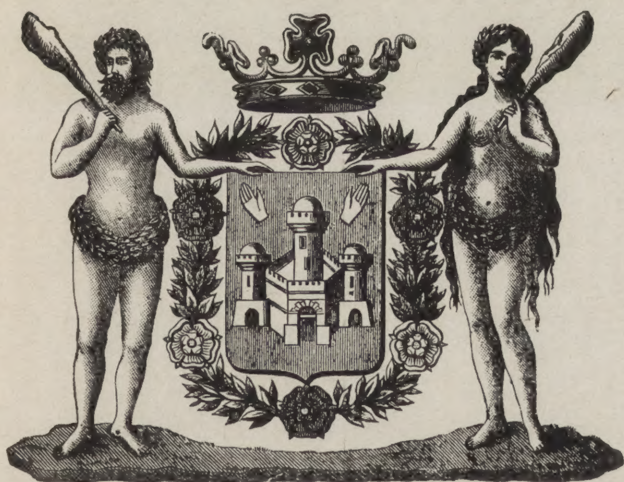
UITGEGEVEN

op last van het Gemeentebestuur

DOOR

F. Jos. VAN DEN BRANDEN, Archivaris.

EEN-EN-TWINTIGSTE DEEL.

ANTWERPEN,
DRUKKERIJ ED. DONNÉ & Cie, BEGIJNENVEST, 107

BULLETIN

DES ARCHIVES

D'ANVERS

PUBLIÉ

par ordre de l'Administration Communale

PAR

F. Jos. VAN DEN BRANDEN, Archiviste.

TOME VINGT-ET-UNIÈME.

ANVERS,
IMPRIMERIE ED. DONNÉ & Cie, REMPART DES BÉGUINES, 107.

INHOUDSTAFEL.

TABLE DES MATIÈRES.

HET

ARCHIEVENBLAD

VAN ANTWERPEN.

BULLETIN

DES ARCHIVES

D'ANVERS.

1. Het « Register vanden dachvaerden » *(Vervolg.)*

1. Le Registre dit « vanden dachvaerden » *(Suite.)*

25 Juni 1476.

« Borchtochte » voor Gillis Riemen, woonachtig te Toulouse.

Jan van Riemen, Janssone, ende Jacop Keye geloefden elc een voer al ende bleven borgen voer Gielise van Riemen, des voers. Jans broeder, die zy seggen wonachtich zynde te Thoulouse, voere drie ponde ouder grote die zy nu van deser stad wegen ontfangen hebben ter saken van alsulken eenen ponde ouder grote Turnoisen als hem tSinte Jansmisse anno vivenseventich voerleden verschenen, van drie jaeren die noch open stonden ombetaelt, ende dit totter tyt toe dat zy goede certificacie der Wet alhier gebracht selen hebben dat de voers. Gielis noch levende was ter tyt doen die renten verschenen waren. Dit geschiede voer Burgermeesteren ende Scepenen, in huerer raidcameren vergadert wesende, XXV Junii anno XIIII^{c} LXXVI.

BOYDENS.

12 April 1475.

Zoen wegens den manslag te Antwerpen door Peter Kerstiaenssone, van Lommel, op Tobias Speelberch gepleegd.

Alsoe als tanderen tiden, bynnen der stad van Antwerpen, een ongeval ende dootslach geschiet ende geperpetreert is geweest by handen Peteren Kerstiaenssone, van Lommele, inden persoen van Thobias Speelberch wilen, dien hy van levenden live ter doot gebracht heeft, wiens ziele God Almachtich genadich syn wille, daeraf de vriende ende

mage vander levender siden, tot huerder oetmoeder beden ende begheerten ende by tusschensprekene van goeden mannen, vele diveerse dachvaerden ende mynlike spraken geconsenteert ende gehouden zyn geweest biden vrienden ende magen des voers. dooden, op welke dachvaerden ten slote biden selven goeden mannen soe vele gedaen is geweest dat Ector Speelberch, als gerechte moetsoendere, mitsgaders Wouteren Speelberch, sinen vader, met hueren vrienden ende magen, ter eenre, ende de voers. Peter Kerstiaenssone met sinen vrienden ende magen, ter andere ziden, hen des geheelic ende al gekeert ende gesubmitteert hebben in viere goede mannen, te wetene, in Janne van Mechelen, in Willeme van Doerne die men heet van Sompeken, in Heinricke van Kuyct, Scepenen tAntwerpen op desen tyt, ende in Cornelise Breecschilt, als seggers ende keersluden genomen ende gecoren van beyde ziden, welke viere goede mannen, hen rypeliken hierop beraden hebbende, eendrachtelycke overcomen zyn ende hebben daerna, opten Goeden Vrydach, te wetene den tweelfsten dach van Aprille als men screef XIIII^{c} ende LXXV jaer, na costume van scrivene des Hoofs van Camerycke, bynnen den cloostere vanden Predickeeren gestaen bynnen der voers. stad van Antwerpen, haer vutsprake gepronuncieert ende vutgesproken, aldaer ten selven dage de voers. Peter Kerstiaenssone, by ordinancien vanden voers. seggers sinen voetval dede ende voort ten halleme ende te monde quam aenden voers. Ectore Speelberch, als gerechte moetsoendere van wilen Thobiase Speelberch, synen brueder, in presencien van Wouteren Speelberch, hueren vader, met ende aen meer anderen haeren vrienden ende magen vander selver dooder ziden, welke vutsprake hierna volcht ende is aldus :

Inden yersten, soe sal de voergenoemde Peter Kerstiaenssone, ter eeren Gods Almechtichs, ter laeffenissen der zielen des voers. dooden ende ter beternissen van sinen vrienden ende magen, moeten doen een pelgrymagie Sinte Peters ende Sinte Pauwels tot Roome, ende dien porren tusschen dit ende Sinte Bavendage naestcomende, ende goet bethoon daeraf brengen dat hy dien wech alsoe gedaen heeft, ofte partien goeden moet gecrigen.

Item, noch sal de voers. Peter Kerstiaenssone, ter eeren Gods Almechtichs, ter lavenissen der zielen des voers. dooden ende ter beternissen van sinen vrienden ende magen, bynnen sesse weken nadat hy van Roomen gecomen sal syn oft partien goeden moet gehadt hebbende, moeten porren eenen wech tot Onser Liever Vrouwen te Nyzcele, ter vermanissen vanden voers. viere keersluden ende seggers, ende goet bethoon daeraf brengen, als voeren.

Item, noch sal de voers. Peter Kerstiaenssone, ter eeren Gods Almechtichs ende ter lavenissen der zielen des voers. dooden, moeten doen doen drie hondert zielmissen, bynnen den yersten XVII weken naestcomende, bynnen den cloostere vanden voers. Predickeeren, ende goet bethoon daeraf brengen dat hy die alsoe bestadicht heeft te doene.

Item, noch sal de voers. Peter Kerstiaenssone, ter eeren Gods Almechtichs ende ter laeffenissen der zielen des voers. dooden, bynnen XIIII dagen naestcomende, moeten gheven drie ponde was der kerken van Sinte Jorys, ende goet bethoon daeraf doen, als voere.

Item, noch sal de voers. Peter Kerstiaenssone, ter moetsoenen ende ter beternissen vanden vrienden ende magen des voers. dooden saliger gedachten, moeten gheven tsestich guldene, II scellinge ende VI deniers voere elken gulden gerekent, oft de weerde daervoeren in anderen goeden gelde, bynnen jaers naestcomende, te wetene, tallen XVII weken een derdendeel daeraf, gelyc men s enpenninge gewoenliken is te betalene, ende telken termine die moeten brenghen opter stad wissel van Antwerpen.

Item, voere zielmissen, was ende soenpenningen is borge Kerstiaen Aertssone, van Lommele, ende geloefde dat te voldoene met hem selven ende met allen sinen goeden, totter tyt toe dat Jacop Nemery daervoere gesproken sal hebben, denwelken de voers. Peter geloeft heeft tontheffene.

Ende, mids allen desen, seggen de voers. seggeren ende keerslude eendrachteliken de voergenoemde partien, met allen hueren vrienden ende magen ende dier ooc ennichsins

anders souden moegen aencleven in enniger manieren, versoent, vereenicht ende goede gevriende, van desen daghe tot eeuwigen dagen, op soenbrake ende op vredebrake, gelyc dat dad behoort na de hooghe heerlicheit ons Genadichs Heeren sHertogen van Brabant ende synre Vierschaeren recht van Antwerpen, behoudelic, oft in dese vuytsprake nu oft namaels eenige duysternissen gebuerden, dat houden de voers. seggeren ende keersluden tot hueren verclarene. Op dwelke Jan Vossaert, Roeydragere tAntwerpen op desen tyt, in presencien vanden voers. seggers ende keersluden ende insgelycx omstanders, ban ende vrede geboden heeft.

PALUDE.

5 Juli 1476.

Borgtocht van Jacob Nemery in voorgaande zaak.

Anno LXXVI, V dage Julii, soe bleef borge Jacop Nemery voere de voers. tsestich guldene, ten pryse als voere, die men den voers. moetsoenders betalen moet, na vutwisen der vutspraken voerscreven, *unde obligavit se et sua*, maer de voers. Peter Kerstiaenssone, *qui eciam comparuit, promisit Jacobum predictum relevare indempnem cum se et suis*. Present: Cuyck ende Schermere, Scepenen.

PALUDE.

15 Juni 1476.

« Vonnisse » in een geschil tusschen Jan Pottier, koopman, van Masières, en Jan de Smit, ingesetene van Antwerpen, over levering van harst.

Op alsulken gescillen als vutstaende zyn geweest, voere Burgermeesteren, Scepenen ende Rade der stad van Antwerpen, tusschen Janne Pottier, coopman, van Masières, ter eenre zyden, ende Janne den Smit, ingesetene der voers. stad van Antwerpen, ter anderen, seggende ende begheerende deselve Jan Pottier betalinge te hebbene vanden selven Janne den Smit van vive ponden drie grooten Vleems die

hy hem tachter ende in gebreke was, toecomende van herste dat deselve Jan Pottier hem tanderen tyden vercocht hadde, na wtwisen eender obligacien biden selven Janne den Smit gescreven, daer hys hem toe gedroech ; de voers. Jan de Smit daerop allegerende ende seggende, al hadde hy de voers. obligacie gescreven, hy en hadde de coopmanscap nyet gedaen voer hem selven maer voer Janne den Smit den ouden, sinen vader, als facteur, daer hy alsdoen mede woende, etc. ; met meer woorden te beiden zyden daertoe geseit, Wart by Burgermeesteren, Scepenen ende Rade voers., na al tgene des biden partien voers. te beiden zyden geallegeert wart, ende ooc na de kennisse ende waerheiden by hen geleit ende geproduceert, geappointeert, mids den bekennen des voers. Jans de Smit dat hy dobligacie voers. gescreven ende tvoers. gecocht ende ontfangen hadde, alsoeverre als Jan Pottier voers. derre leggen hant op Heiligen ende zweeren dat hy vander voers. sommen in synder obligacien begrepen noch tachter ende in gebreke waere van betalingen, soe sal hem deselve Jan de Smit de voers. somme opleggen ende betalen, bynnen sonschine, welken eedt deselve Jan Pottier alsoe terstont dede, behoudelic dat de voers. Jan de Smit hem elder sal moegen verhalen, daer ende alsoe hy sal meynen wynnen. Dit was gedaen XV dage Junii anno LXXVI.

BUEKELER.

18 Juni 1476.

« Terminatie » in een geschil tusschen Thomas Nory, uit Schotland, en Michiel Heems alias van der Capellen, kramer te Brussel, wegens ontvreemding en wederzijdsche belediging.

Opte questien ende geschillen voere den Schoutet, Burgermeesteren ende Scepenen der stad van Antwerpen geport tusschen Thomas Nory, vuyt Schotlant, ter eenre ziden, ende Michiele Heems die men heet vander Capellen, creemere tot Bruessele, ter andere, ter causen van VI bonetten die de voers. Michiel seyde dat de voers. Thomaes wechgedragen hadde ende nyet betaelt, ende van zekeren injurieusen woorden

ende injurien die elc den anderen opseyde daeromme gedaen ende gesproken hebbende, etc., Soe hebben de Heeren Schoutet, Burgermeesteren ende Scepenen voergenoemt, na zekere informacien die zy vander voers. saken genomen hadden, ende na alle tghene dat elc daertoe geseit ende geallegeert hadde, daerop getermineert ende vutgesproken, alsoeverre als de voers. Thomaes dorste leggen hant op Heiligen ende sweeren dat hy vanden voers. VI bonetten nyet en wiste oft nyet gecocht ofte wechgedregen en hadde, soe soude hy daeraf ongelast syn, welken eed hem de voers. Michiel verdroech. Item ende als vanden voers. injurien ende injurieusen woorden, etc, wart getermineert ende vuytgesproken dat elc den anderen daeraf vergeffenisse bidden soude, alsoe zy beyde deden, ende dat ooc de voers. Michiel betalen soude des voers. Thomas steengelt, dat hy inder hachten alhier gelegen hadde, ende hem daeraf ongelast houden. Actum XVIII dage Junii anno LXXVI°.

PALUDE.

4 Juli 1476.

« *Terminatie* » *in een geschil tusschen de voogden van Machteld van Gelacien en de erfgenamen van Peter Thoenyssone alias Rasschaert, schipper, wegens zoenpenningen.*

Alsoe, opten dach van heden, voor Burgermeesteren, Scepenen ende Paysmakers van Antwerpen comen zyn Lenaert Winckenborch, Denys Dape ende Jan Vacaert, als momboers van Mechtelden van Gelacien, wettige dochter wilen Geerts van Gelacien, des scipmans, dair moeder af is Lysbeth vander Heyden, ter eenre zyden, Cornelys Cornelyssone, wonende in Dreysschier, in Zeelant, ende Anthonys Wouterssone, wonende in Diericxlant, inden name vanden erfgenamen, magen ende vrienden van wilen Peteren Thoenyssone die men hiet Peter Rasschaert, scipman, ter andere, ter causen van zekeren zoenpenningen, gedragende XXVIII guldene, tstuc te thiene stuvers gerekent, die de voirs. Cornelys Cornelyssone ende Anthonys Wouterssone bekenden onder-

hebbende vanden ongevalle ende dootslage des voirs. wilen Peter Thoenyssoens, die tot Dreysschier voirs. by zekeren personen van live ter doot bracht is, welke penninge de voirs. momboers begeerden te hebbene ter voirs. Mechtelden behoef, mids dien dat de voirs. Peter Thonyssone, die den voirs. Gheerde van Gelacien, der voirs. Mechtelden vader, van live ter doot bracht hadde, in sinen utersten hadde begeert dat men de zoenpenninge van zynre doot comende, dier boven zyn wittige sculden overschieten zouden, zoude laten volgen der voirs. Mechtelden, voor tverlies van hueren vader die hy huer afgeslagen hadde, ende alsoe de voirs. Cornelys Cornelyssone ende Anthonys Wouterssone bereet waeren de penninghe voirs. over te leggene, zoeverre zy versekert warden nyet meer dairaf gemoeyt te wordene, Soe wart by Burgermeesteren, Scepenen ende Paysmakers voirs. getermineert ende geappointeert, dat de voirscreven momboers de voirs. penninge aenveerden sullen ende die beleggen ende bekeeren ten orboere, profite ende behoef der voerscreven Mechtelden, behoudelic, oft in toecomenden tiden yement quame die naerdere oft betere recht hadde totten voirs. penningen dan de voirs. Mechtelt, dat de voirs. momboirs daervoere innestaen selen, alsoe lange als zy der voirs. Mechtelden onder hueren regimente ende momboryen hebben selen, ende nyet langere. Ende wart voort geappointeert ende ghetermineert, want de voirs. Gheert wilen, vader des kints voirs., wt Oostlant in vremden lande geboren was, ende gheen vriende van hem dairomme alhier en quamen oft en vervolchden, dat de Roedragere ons Genedichs Heeren in zynre stad van Antwerpen, vanden ongevalle ende dootslage voirs. tusschen de voirs. partien gebieden zoude ban ende vrede na de hooge heerlicheyt desselfs ons Genedichs Heeren ende zynre voirs. stad rechte. Dwelc deselve Roedragere in presencien van Burgermeesteren ende Scepenen voirs. alsoe dede. Dit was gedaen opten vierden dach van Julio int jaer Ons Heeren duysent vier hondert ende sessentseventich.

PALUDE.

1 April 1475.

« Vonnisse » in een geschil tusschen Augustijn Hoens, van Mechelen, ter eene, Cornelis van Langdonc en medeplegers, meersseniers alhier, ter andere zijde, over het gebruik van eenen stadskelder op de Groote Markt onder de Hal.

Opte questien ende geschillen vore den Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen geresen ter saken van eenen keldere deser stad toebehoerende, by de Merct onder de Halle gestaen, die Augustyn Hoens, van Mechelen, voere, ende Cornelys van Langdonc met zynen medeplegeren, meersseniers alhier, daerna, jegens de Rentmeesters vander stad tot diversen tyden gehuert hadden, ende daeraf de voers. Augustyn, mids den redenen by hem gealligeert, meynde te hebbene ende te behoudene tgebruyc vanden selven keldere, etc., Soe wart geappointeert, getermineert ende wtgesproken byden Heeren Burgermeesteren ende Scepenen voers., na al des vore hen comen was, dat de voers. Augustyn tgebruyc vanden voers. keldere hebben ende behouden soude, tot dat hy met beteren bethoone ende bescheyde dan tzyne hem afgewonnen soude wesen. Dit was gedaen opten yersten dach van Aprille XIIII^c vive ende tseventich jaere vore Paesschen, na scriven sHoifs van Camerycke.

Boydens.

9 October 1475.

Uitspraak van scheidsmannen in een geschil tusschen Catharina en Jacop van der Stoct, over eene korenrent op goederen te Rethy.

Alsoe zeker questien ende gescillen opgestaen ende geresen waren tusschen Katlinen vander Stoct, Jans dochter, wittich wyf Henricx vander Cleyen, ter eenre syden, ende Jacope vander Stoct, Peterssone, wten name van hem ende van synen medeplegers, die hy hierinne verving ende geloofde te vervane, ter andere, toecomende van vyftiene moedeken

rogs erflic die der voers. Katlinen verstorven syn vander doot Jans vander Stoct, huers vaders, daer de voers. Jacop hem rechts toe vermetende was ende die men jaerlicx heffende is op seker goede te Rethy, van welken gescillen de voers. partien hen te beyden syden gekeert ende gesubmitteert hebben in Clause de Deckere ende in Rutgeere de Hooge, ende hebben gelooft, wes de voers. twee arbyters daeraf pronuncieren ende vutspreken selen, dat sy dat houden selen gelyc oft metter Scepenen vonnisse gewyst ware, ende alsoe hebben de voers. arbyters partien redenen van beyden syden overhoort, ripelic daerop gelet ende huer vutsprake daeraf gedaen inder manieren hierna verclaert, dats te wetene, dat de voers. Katline hebben ende behouden sal, vore huer ende voor huer nacomelinge, de voers. vyftiene moedeken rogs erflic, omme die voordane te heffene teeuwegen dagen, ende alle de actie ende toeseggen die de voers. Jacop daertoe hebben mochte ende alle de rechtvorderinge die hy oft yement van sinen wegen daerop gevolget heeft, doot, te nyeute ende van geenre weerden, behoudelic dien dat de voers. Jacop noch heffen sal den pacht die hieraf te Lichtmisse naestcomende verschinen sal, ende oic ongelast bliven vanden achterstelle die hy gehaven heeft eenige rekeninge daeraf te doene, ende hieraf sal de voers. Jacop der voers. Katlinen, tot huerer cost, Scepenenbrieve verliden, opdat sy des begeert, ende huer die geloven te waerne van allen commere ende calaengien die hy oft yement anders van sinen wegen daerop gemaect mocht hebben in enniger manieren. Ende hiermede seggen de voers. arbiters de voers. partien vereenicht van hueren gescillen voers., dese vutsprake te onderhoudene gelyc oft metter Scepenen vonnisse alsoe gewyst ware, ende oft eenich van hen hierjegens dade, dat die doen soude jegens tvonnisse, ende nochtans soude dese wtsprake altyt in weerden moeten bliven, ende oft eenege duysternisse hieraf tusschen de voers. partien gebuerde, daeraf houden de voers. arbiters huer verclaren. Dese vutsprake was gedaen anno LXXV, IX Octobris, in presencien Meester Clause de Schermere, Borgermeester, Janne van Ranst, ende Cornelys vander Noot, Scepenen, ende geconsenteert inder stad register gestelt te wordene, teeuweger memorien.

BUEKELER.

7 Augustus 1476.

« Vonnisse » in een geschil tusschen Margareta Rombout en Hendrik Claus rakende de nalatenschap van Jan Gheerdssone.

Alsoe noch zekere questien ende geschillen wtstaende zyn tusschen Magrieten Rombout, Gheerds dochter, wedewe wilen Jan Gheerdssoens, ter eenre zyden, ende Henrick Claus, Gheerdssone, ter andere, omme der goeden wille achter den voers. Janne Gheerdssone gebleven, daeraf alrehande vonnissen, hootvonnissen ende verclaeren gegaen zyn, navolgende denwelken de voers. wedewe int posses van zekeren percheelen derselver gestelt is, ende begheert heeft in breedere possessien gestelt te wordene, ende ooc rekeninge ende bewys te hebbene vanden voers. Henricke vanden gebruyke ende hanteringen derselver, daeraf zekere heyssche ende verantwoerden van rekeningen met gescrifte overgegeven zyn den Heeren Burgermeesteren ende Scepenen der stad van Antwerpen, ende alsoe de voerscreven Henric ende meer andere hen beclagende zyn dat de voers. wedewe tonrechte in sommige vanden percheelen voerscreven in possessien gestelt is, ende dat zy na recht gheenssins daerinne schuldich en is gericht te zyne, ende begheert nochtans rekeninge ende bewys daeraf, dwelke der voers. wedewen wederpartien onredelic dunct wesen, ende dat zy huer nyet schuldich en zyn rekeninge oft bewys te doene van tghene daerinne zy nyet gericht en is, ende alsoe de Heeren voerscreven den heysch ende verantwoerden vander rekeningen ende gescriften voers. zeere obschuer ende duyster bevinden ende nyet wel moegelyc en waere daer duere te gerakene, ten waere dat het met rechte geproeft waere wien de proprieteyt ende erflicheit vanden goeden voerscreven schuldich is toe te behoerne, etc., Soe hebben de Heeren voerscreven, na vele informacien die zy van deser saken vernomen ende verstaen hebben, soe by gescriften, soe by hueren gedeputeerden, getermineert overdragen ende gesloten dat de voers. wedewe sal bliven in de possessie vanden goeden daer zy in gestelt is navolgende

alle der hanteringen die voere daeraf gegaen is, ende daerin bliven tot dat zy met rechte daer ute gewonnen sal zyn, ende de voers. Henric sal, tusschen dit ende bynnen achte dagen naestcomende, der voers. wedewen wittige rekeninge, bescheit ende betalinge doen vanden voers. goeden daeraf hy de hanteringe gehadt heeft, vander tyt dat Jan Gheerdssone voers. aflivich wart tot dat zy in possessien gestelt wart, alsoeverre als deselve Henric hem tot dien selven goeden gheen recht en vermet, maer als vanden voers. goeden daeraf de wedewe in possessien gestelt is, daerinne de voers. Henric hem rechts vermet ende meynt dat zy tonrechte daerinne gestelt is etc., daeraf sal de rekeninge alnoch bliven berustende, ende de voers. Henric oft andere die daertoe recht meynen te hebbene, selen huer recht daeraf intenteren ende instellen bynnen eenre maent naestcomende, ter plaetsen daer de goede gelegen zyn ende te rechte behoeren, ende dat recht voert continueren ende vervolgen ten eynde toe ute nadere rechte ende costuymen aldaer, sonder aflaten, ende dat alsoe geproeft zynde wien de voers. goede met rechte schuldich zyn toe te behoerne ende te volgene, soe sal men dan voert procederen inde rekeninge van dien, te wetene, by alsoe dat men bevindt dat de voerscreven Henric gheen recht daertoe en heeft, soe sal hy dan daeraf ooc rekeninge ende bewys ende betalinge moeten doen alsoe dat behoeren sal, ende omme die dan alsoe te doene, daervoere sal de voers. Henric der voers. wedewen alhier terstont stellen goeden zekeren borge, ende oft de voers. Henric huer ennige goede met rechte afwonne daeraf zy in possessien gestelt is, daeraf sal zy insgelycx denselven Henricke ooc borge stellen omme weder te keerne tgene dat zy daeraf gehaven sal hebben ter wittiger rekeningen etc., ende oft ooc de voers. wedewe meynde dat zy schuldich waere inde possessie van meer goeden gestelt te wordene dan zy nu is, dat zy daertoe ooc sal moegen talen alsoe huer sal moegen dienen. Dit was aldus gedaen anno XIIII^{c} LXX, XXII dage in Decembri.

Dese terminacie is, ten versueke van Cornelise Laureyssone, procureur vander wedewen voers., vuyt eenre acten die hy thoonde gescreven by wilen Mathyse vanden Broecke,

Secretaris, ende met sinen hanteykene geteykent, in dit register gestelt, ten bevele ende consente van Her Clause vander Voort, Burgermeester, VII[a] Augusti anno LXXVI, by my,

BOYDENS.

4 October 1476.

« Vonnisse » tegen Jan Rabbe, poorter van Antwerpen, uit hoofde van beledigende woorden door hem jegens den Meyer en de Schepenen van Duffel in volle Vierschaar uitgebracht.

Opte geschillen die voere Burgermeesteren ende Scepenen der stad van Antwerpen gheweest syn tusschen den Meyere des Jonckeren van Merrode, te Duffele, ter eenre syden, ende Janne Rabbe, deser stad poortere, ter andere, als van sekeren injurieusen woorden biden selven Janne Rabbe opten selven Meyere ende den Scepenen geseit ende gesproken inder gebannender Vierscaren tot Duffele voers., Soe wart byden selven Burgermeesteren ende Scepenen, na de getuigenissen die beyde partien voers. geproduceert ende geleit hebben ende na al dat voere hen comen is, getermineert ende vutgesproken, dat de voers. Jan Rabbe den Heere ende der Wet van Duffele ten naesten genachte inder gebannender Vierschaeren van Duffele bloots hoots vergheffenisse sal bidden vanden injurieusen woirden die hy sonder sake ende redene daertoe hebbende opten Meyere ende Scepenen geseit heeft, item hy sal ooc insgelycx alsdan terstont de voers. eerlike beternisse gesciet synde, ter beternissen, gheven twee wassen keerssen, elc van twee ponden, ende deene daeraf setten voor tHeilich Sacrament ende dandere voor dbeelde van Onser Liever Vrouwen inder kercken aldaer, item deselve Jan sal, bynnen drie dagen daerna, porren van Duffele ende vuter vriheit van daer ende doen, ter beternissen vanden voers. Meyere ende Scepenen, een pelgermagie tot Onser Liever Vrouwen tot Aken, ende daeraf goet bethoon bringen dat hy omme dier saken

wille ende om anders negheene aldaer geweest heeft, item hy sal oic, bynnen veerthiene dagen nadat hy syn bethoon vander voers. pelgrimagien gebracht ende gesonden sal hebben, den voers. Heere van Duffele, voor sine voers. misdaet, geven V Bourgoensche guldene, ende daertoe betalen alle de costen hieromme gedaen, ter taxacien vanden Heeren. Dit was gedaen den vierden dach van October int jaer Ons Heeren duysent vier hondert ende LXXVI.

PALUDE.

23 Juli 1476.

Getuigenis van het Magistraat over het ongeval aan Adriaan Scoblant, uit Zeeland geboortig, te Antwerpen in de Burcht overkomen.

Allen denghenen die dese letteren selen zien oft hooren lesen, Burgermeestren, Scepenen ende Raide vander stad van Antwerpen, Saluyt, met kennissen der waerheyt. Wy doen te wetene, oerconden ende certificeren vore de gerechte waerheyt, met desen onsen jegenwoerdigen letteren, wt doechdeliker ende volcomender informatien die wy daeraf gehoort hebben ende wel weten, dat een geheeten Adriaen Scoblant, wettich zone Thonys Scoblant, geboren wt Baerland in Borsselen bynnen Zeelant, oudt omtrent seventhiene jaer, opten dag van heden datum van desen, quam gaende, bynnen der Borch alhier tAntwerpen, voere de herberge des godshuys van Haffligeem, hebbende in zyn handt een mandekyn met mosschelen, aldaar een symme met eenre ketenen gebonden stont, ende dat deselve symme alsdoen den voers. Adriane ter eerden track, bytende hem af een groot stuck van synre slincker ooren, ende daertoe een groote zwaere wonde in zyn hoot, ende dat deselve Adriaen tselve stuck van zynre ooren omme geen ander fayts oft saken wille verloren en heeft, in gheenre manieren, dan gelyc voerscreven staet. Ende want dit aldus geschiet is ende het godlic ende redelic is in allen rechtverdigen saken der waerheyt getuyge te ghevene, sunderlinge als men des

versocht wordt, Soe hebben wy Burgermeestren, Scepenen ende Raide voergenoemt, des vanden voers. Adriane ende sinen vrienden versocht zynde, den zegel ten saken der voers. stad van Antwerpen, des torconden, doen hangen aen dese letteren, die gegeven ende gemaect waren int jaer Ons Heeren als men screef duysent vier hondert sesse ende tseventich, opten drientwintichsten dach der maent van Julio.

Dit wert byden Heeren ende Wethouderen bovengenoemt bevolen, tot eeuweger memorien, int register gestelt te wordene, by my,

BOST.

16 October 1476.

« Terminatie » in een geschil tusschen Jan van Utrecht en Hendrik van Crocht over het uithangen van lakens.

Alsoe vore Borchmeesters ende Scepenen van Antwerpen, in huerer raedcameren vergadert wesende, gecomen waren Jan van Utrecht met zynre huysvrouwen, als aenleggers, ter eenre, ende Henric van Crocht, als verweerdere, ter andere zyden, seggende ende verhalende de voergenoemde Jan van Utrecht hoe dat de voers. Heeren ende Wethouderen, des Maendaechs doen lestleden, henlieden in beyden ziden dach bescheyden hadden, omme een vutsprake ende terminacie taenhoorne opte questien ende gescillen die eene lange wyle tyts tusschen henlieden voir recht onbeslicht gehangen hadden, aengaende den lakenen die de voers. Henric van Crocht hen benemen ende beletten woude voir vut hueren huyse ende erve vut te hangene om te droegene, begeerende dairomme dat den voers. Heeren ende Wethouderen believen woude de voers. huere vutsprake ende terminacie, alsoe zy hen op dien dach toegeseyt, gelooft ende geappointeert hadden, te doene, hen des gedragende totten voirs. Heeren ende Wethouderen ; waerop de voers. Henric van Crocht antwoorde ende seyde dat zy hem, alsoe wel vanden gescille aenclevende den lakenen als vanden andren injurien tusschen henlieden vutstaende, geheelic ende al gekeert ende gesubmitteert hadden in alsulken vutsprake als vier goede

mannen, daertoe by henlieden te beyden zyden genoemt ende gecoren, daeraf seggen ende vutspreken souden, seggende ooc ende allegerende dat hy op die tyt nyemende by hem en hadde om hem daermede te beradene, begeerende daeromme eenen anderen dach te hebbene om hem te beradene, ende alsdan daerop te antwoerdene alsoe zynen raed gedragen soude ; op dwelke de voers. Jan van Utrecht repliceerde ende seyde dat hy gheenen anderen dach schuldich en was te hebbene, gemerct dat hen deen dach in beyde zyden beteekent was om huere terminacie ende vutsprake taenhoerne aengaende den vuthangene vanden lakene, ende dat zy hen van dier questien gheenssins gekeert noch gesubmitteert en hadden, hen des gedragende toten voers. Heeren ende Wethouderen, begeerende voere huere conclusie als voere; met meer woirden ende wederwoirden die de voers. partien, in beyde zyden, om een yegelyc tot zynder meyningen te comene, daertoe zeyden ende allegeerden, ende naer dien dat de voers. Heeren ende Wethouderen op tghene des voerscreven staet rypelic gelet ende gedelibereert hadden, Soe wert by henlieden voir recht vutgesproken ende getermineert, dat de voers. Jan van Utrecht voertaen zyn lakenen sal mogen vore ter straten vuthangen toter onderster stagien toe van zynen huyse, ende nyet neerdre, ende als vanden anderen looven die hy ende zyne gebueren opten hoeck ende daeromtrent, inde mercten, plegen aen huere huysen beneden te hangene, dat de voers. Heeren ende Wethouderen daerop in tyden ende wylen alsoe voersien sullen als hen dat sal duncken dienende. Dit gesciedde ende wart wtgesproken opten sestiensten dach van Octobri int jair duysent vier hondert zessentseventich.

Bost.

20 December 1476.

« Oirvrede » gezworen door Nicolaas Peters, van Wildebroeck.

Navolgende den vonnisse desen Vridach, XX dage in Decembri inden jare M CCCC ende sessentseventich, inder Vierschaeren myns Genadichs sHeeren tsHertogen gewesen

tusschen Henricke vander Poerten, van Liessele, aenleggere, ter eenre zyden, ende Clause Peters, van Wildebroec, verweerdere, ter andere, soe geloefde, sekerde ende swoer lyflic ten Heiligen met opgerechten vingeren, deselve Claus Peters ende dede oervrede Henricke vander Poerten voergenoemt als dat hy hem van nu voerdane nyet misdoen en sal oft doen misdoen, in woerden oft in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven oft by yemende anders van sinen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die den voers. Henricke vander Poerten misdoen woude oft doen misdoen, dat hy hem dat in goets tyts cundigen soude ende laten weten, ende al op soenbrake ende vredebrake, ende op gerechten oervrede. Dit geschiede ter presencien van Jacope Wielant, Onderschoutet, die hem den voers. eed staefde, ende Burgermeester ende Scepenen tAntwerpen, inder voers. Vierschaeren vergadert zynde, ten jare ende dage voerscreven.

BOYDENS.

26 December 1476.

„ Oirvrede „ gezworen door Jan van der Schueren alias Coc, schipper.

Jan vander Schueren alias Coc, scipman, geloefde, sekerde ende swoer lyflic ten Heyligen met opgerechten vingeren, ende dede oervrede Gheerde Otten ende Janne Ottens, sinen cnape, als dat hy van nu voirdane henlieden nyet misdoen en sal oft doen misdoen, in woerden oft in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven oft by yemande anders van zynen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemande die den voirs. Gheerde Otten ende Janne Ottens, sinen cnape, misdoen woude oft doen misdoen, dat hy henlieden dat in goets tyts cundigen soude ende laten weten, ende al op soenbrake ende vrebrake, ende op gerechten oervrede. Gedaen XXVI Decembris anno LXXVI, ter presencien van Peteren Galopyn, colfdragere, Walraven Drake ende Meester Willeme Pauwels, Scepenen.

BOYDENS.

24 Januari 1476.

« Vonnisse rakende de huyshuere » van Dierik van der Spreet, die voortvluchtig was.

Opte questien ende gescillen voor Burgermeesteren ende Scepenen gheport tusschen de schuldeneeren gebrec hebbende aen Diericke vander Spreet, ter eenre zyden, ende Beertram Grauwaert, ter andere, seggende deselve sculdeneeren, hoewel de voirs. Dieric jegens den voirs. Beertram een huys gehuert hadde ende die hueringe noch drie jaer lanc gedueren zoude, dat nochtans deselve Beertram sculdich ware zyn huys na hem te treckene ende de huere te nyeute te doene ende dat hem nyet meer volgen en zoude dan de penninghe vander voirs. hueren, na davenant dat de voirs. Dierick in zyn huys ghewoont hadde ; daerop de voirs. Beertram antwoordde, hopende dat de voirs. hueringe van weerden bliven zoude de geheele getonsten ute, gelyc de voirs. Dieric die gedaen hadde, want hadden de sculdeneers bevonden dat aende huere eenich profyt geweest hadde, zy souden tprofyt wel te henwaerts willen trecken, ende de voirs. Beertram moestet hen wel laten volgen, seggende voort, al hadde hy zyn huys willen vercoopen, hy en zouds nyet hebben moegen doen sonder de hueringe ute te stekene, want huere sculdich is voor coop te gane, hopende, mids allen desen, deselve Beertram dat hy van zynre verschenender huyshueren terstont betaelt zoude worden, ende dat hem de voirs. sculdeneeren sculdich selen zyn voere de toecomende huere vasticheyt te stellene ende hem die, telken termine dat se verschinen sal, op te leggene ende te betalene, etc., Soe wart byden voirs. Heeren Burgermeesteren ende Scepenen, na alle tghene des de voirs. partien te beiden zyden allegeerden, getermineert ende wtgesproken dat de voirs. Beertram van zynre verschenender huishueren, vanden penningen die van des voirs. Diericx goeden gecomen zyn, terstont zyn betalinge hebben sal, ende dat de sculdeneeren voirs. doverschot vanden selven penningen selen moegen aenveerden, op eenen borghe, dies

selen zy instaen ende den voirs. Beertram betalen de toecomende huishuere, telken termine dat se vallen ende verschinen sal. Actum anno LXXVI, XXIIII dage Januarii.

PALUDE.

20 Februari 1476.

« *Vonnisse* » *over den borgtocht van Marten Janssone, poorter van Antwerpen, in het geschil tusschen Simon Harrys en Willem Halmaer, kooplieden uit Engeland.*

Opte geschillen die voere Burgermeesteren, Scepenen ende Raide der stad van Antwerpen geweest syn tusschen Symoene Harrys, aenleggere, ter eenre syden, ende Ritchart Philpot, als factuer van Willeme Halmaer, verweerdere, ter andere, alle coopluyden wt Ingelant, spruytende wt sekeren vonnissen die, op ghisteren, byden Scepenen van Antwerpen tusschen den voers. partien gewesen syn ende ten proffite des aenleggers ende jegens den verweerdere voers., daeraf deselve verweerdere alsdoen terstont appelleerde totten Rade van Brabant, voere hem nemende daenleggere voers., want Marten Janssone, ingeseten poertere der voers. stad, tanderen tyden borge bleven was voere Ritchart voers. om voer hem te voldoene tgewysde, insoeverre aenden selven Ritcharde gebrec gebuerde ; de voers. Marten de contrarie daeraf houdende, seggende dat hy niet vordere voere hem borge bleven en waere dan denselven Ritchart ten eynde vander saken toe te rechte te brengene ; met meer woerden by hem ende partien voers. gealligeert, Wart by Burgermeesteren, Scepenen ende Raide voers. geappointeert, na volcomen informacie by hen daerop yerst genomen, dat de voers. Marten sculdich es te sine ende te blivene borge voere Ritchart voers. ende voer tgewysde, alsoe voers. es, continuerende voert de principale sake vanden partien voers. tot des Dusendaechs na Belokene Paesschen naestcomende, mits den appeele des verweerders gedaen als voere. Ende Marten voers. es borge gebleven terstont voir Ritcharde voers., voere alle alsulken

costen als totten dage toe van huden inder voers. saken gedaen syn geweest, maer deselve Ritchart geloofde den voers. Martene, sinen borge, hieraf costeloes ende scadeloes tontheffene ende wel te quitene tallen dagen. Dit was gedaen inder raidcameren van Burgermeesteren ende Scepenen voers., opten XX^{sten} dach van Februario int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende sessentseventich, na costume van scrivene sHoofs van Camerycke.

Buekeler.

22 Februari 1476.

Laurens van Lamswaerde voorwaardelijk in het Vischverkoopersambacht aangenomen, mits de lange afwezigheid van Jan Sneewater.

Alsoe Jan Sneewater die men hiet Herodes, vischcoopere alhier, een lange wyle tyts buten lants geweest is ende men van hem nyet en heeft konnen vernemen dat hy alnoch levende is, Soe is, opten dach van huden, byden Heere ende der stad ende oic byden dekene ende gezworene vanden Vischcoopersambachte voers. gestelt, aengenomen ende ontfangen Laureys van Lamswaerde, omme in desselfs Jans stede vischcoopere tAntwerpen te zine, behoudelic, oft de voers. Jan wederom te lande quame, dat deselve Laureys dan stillestaen sal moeten, tot datter eenich vanden voers. ambachtslieden aflivich geworden sal wesen, omme dan daerinne ontfangen te worden voer yemende vremders, behoudelic emmer der vischcoopers kinderen hueren rechte omme voer hem daerinne ontfangen te mogen worden, opdat hen geliefde. Gedaen opten XXII^{en} dach van Februario int jair Ons Heeren M CCCC ende sessentseventich, na costume van scrivene tsHoefs van Camerycke.

Boydens.

4 April 1476.

« Oirvrede » gezworen door Peter Brijs, van Brugge.

Int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende LXXVI, opten Goeden Vrydach vore der noenen, IIII[a] Aprilis, soe geloefde, zekerde ende swoer lyflic ten Heylegen Peter Prysbier, Janssone, van Brugge, ende dede oorvrede Janne Huygensone vanden Briele, als dat hy hem van nu voerdane niet mesdoen en sal noch doen misdoen, in worden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven oft by yemande anders van zynen wegen, in geenre manieren, ende vername hy yemande die den voirs. Heinricke misdoen woude oft doen misdoen, dat hy hem dat in godts tyts kundegen soude ende laten weten, ende al op soenbrake ende op vredebrake, ende op gerechten oorvrede. Dit geschiede vore Heeren Philipse de Poytieris, Ridder, Schoutet tAntwerpen, die den voirs. Peteren den eedt staefde, in presencien Heeren Jans van Bloys, Ridders, ende Willem Pauwels, Scepenen.

8 Mei 1477.

« Terminatie » in een geschil tusschen Hendrik van Rutershem, poorter van Brussel, en Joris Beylinc, poorter van Antwerpen, wegens voor schuld aangeslagen wijn.

Opten heysch ende begheerte vore Burgermeesteren ende Scepenen van Antwerpen, by Henricke van Rutershem, poertere van Bruessel, gedaen Joryse Beylinc, poirtere van Antwerpen, als van ontslagen te hebbene zekere wyne den voers. Henricke toebehoorende, die de voers. Jorys Beylinc bynnen der voers. stad van Antwerpen, boven ende tegen recht, hadde doen commeren ende arresteren voere zekere sommen van penningen die zyne huysvrouwe hem sculdich was, alsoe hy seyde, ende daeraf de questie alnoch onbeslicht in rechte hing voer de Heeren ende Wethouderen van

Bruessel, daer hy caucie ende borchtocht geset hadde denselven Joryse vander voers. saken te rechte te stane ende tgewysde te voldoene, hem des gedragende tot sekeren acten, certificacien ende anderen letteren die hy thoonde ende dede lesen, etc. ; gehoort daertegens dantwoerde des voers. Jorys, seggende dat hy de voers. wyne nyet schuldich en was tontslaene, maer zine voers. schult daeraen te verhalene, nyetjegenstaende eeniger rechtvorderingen die hy in voerledenen tyden om derselver saken wille voer de Wethouderen vander voers. stad van Bruessel gedaen hadde, want dat gestut ende vutgespleten was, hem des gedragende totter acten byden selven Henricke geproduceert ; met meer woerden die de voers. partien in beyden ziden daertoe seyden ende allegeerden om eenen yegeliken tot zynre meyningen te comene, Soe is byden voergenoemden Heeren Wethouderen van Antwerpen, op al des voers. is ripelic gelet hebbende, vutgesproken ende getermineert, dat de voers. Henric zyne wyne daer questie af is ontslaen mach op borchtocht, opdat hem gelieft, ende dat dierste kennisse vanden voers. hueren geschillen voer henlieden schuldich is te blivene, behoudelic dat de voers. Henrick op daensprake desselfs Jorys sal moegen antwoerden op tprincipael, by exceptien declinatorien ende anderssins, alsoe zinen raed gedragen sal, om daerop voert geappointeert te wordene alsoet na recht behooren sal. Aldus gedaen des Donderdages, achte dage in Meye int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende sevenentseventich.

Boydens.

10 Maart 1475.

Uitspraak van het Magistraat in een geschil tusschen de Meerschen en Jan de Smit, over het ten huize dragen van mostaard.

Alsoe voere Burgermeesteren, Scepenen ende Raide vander stad comen syn de dekens ende geswoerne vanden ambachte vander Meerssen, ter eenre zyden, ende Janne de Smit, ter andere, daer deselve dekens ende geswoerne seyden hoe dat waer was dat zy vele clachten vanden gemeynen Vetwariers desselfs ambachts gehoort hadden, omme deswille

dat deselve Jan de Smit dagelicx achter straten ghinc met mostaerde ende dien alomme inder stad den lieden thuys dragende, dwelc een nyeuwicheyt was ende contrarie des ambachts rechte, ende daeraf onder de gemeyn gesellen, mids dat hy huere neeringe onderghinc, gescapen waeren groote ongenuechte ende verdriet te comene, concluderende mids dien ende hopende, want deselve Jan de Smit daerop nyet ontfangen en waere, dat hy schuldich waere af te latene ende nyet meer achter straten voere de lieden doeren mostaert te dragene, etc.; daerop de voers. Jan Smit verantwoorde, seggende dat hy byden dekens, doen hy int ambacht quam, ontfangen was dit aldus te doene, gedragende hem des totten selven dekens, seggende voort dat hy ooc anders gheene neeringe en dede oft en conste, hopende dat hyt dit aldus noch doen en hanteren soude moegen ; met meer woorden, etc., Soe wart biden voers. Heeren Burgermeesteren ende Scepenen der voers. stad, na dien dat zy de dekens des voers. ambachts die den voers. Jan ontfangen hebben, overhoort hadden, die hem des nyet en gedroegen, geappointeert ende getermineert, dat de voers. Jan de Smit syn neeringe doen soude bynnen sinen huyse ende nyet achter straten, maer dat hy metten Vetwariers sal hebben sinen merctdach, ter plaetsen daer zy gewoonlic syn te stane, ende by alsoe dat deselve Jan des nyet doen en woude, soe souden hem de dekens voers. syn penninge wedergeven die hy int ontfangen ende incomen vanden ambachte gegeven hadde, ende dat de dekens van nu voerdane nyemende int voerscreven ambacht ontfaen en souden dan na der ouder costumen ende geenen mostaert oft sause achter straten te moegen oft gedoegen te dragene. Actum X dage Martii anno M CCCC ende LXXV.

PALUDE.

23 Juni 1477.

« Appoinctement » in een geschil tusschen Hendrik Opten Zande, poorter van Keulen, als voogd der kinderen Sleydermans, en Jan Boesselman, rakende den eigendom van het huis « de Spiegel » op de Groote Markt.

Alsoe, op den XXIII^{en} dach van Junio anno XIIII^{c} LXXVII, voer de Heren ende Wethouderen vander stad van Antwerpen in properen persone compareerden Heynric Opten Zande, borgere vander stad van Coelne, als procureur, oem, voght ende wittich momboir, inden name van Peteren ende Elskene, wittigen kynderen onder huere jaren van discretien wesende van Peteren Sleydermans wylen ende van Geertruyden Opten Zande, nu ter tyt wittich wyf van Peteren Boedenclop des jongen, aenleggere, ter eenre, ende Janne Boesselman, poirtere vander voers. stad van Antwerpen, verweerdere, ter andre zyden, begerende deselve Heynric, als procureur ende inden name als voere, eene eyntelike vutsprake te hebbene op alsulken vonnisse als zy, onlanx geleden, tusschen henlieden inden name ende van wegen als voere, na de behoirlike manisse daerop byden Amman van Antwerpen geschiet, geverst ende wtgestelt hadden ruerende den questien ende gescillen tusschen hen beyden geresen ende opverstaen om des huys wille geheyten *den Spiegel*, gestaen opte Groote Merct van Antwerpen, den voers. kynderen Sleydermans toebehoerende, naer inhout van zekeren Scepenenbrieven van Antwerpen die hy daeraf gethoont hadde, alsoe hy seyde, ende vanden welken hy begheert hadde in vredeliker possessien, totter voirs. kynderen behoef, geset ende gestelt te zyne, nyetjegenstaende den belette ende ongebrüycke dat hen de voers. Boesselman, jegen God, redene ende recht, daerinne dede ; op dwelke de voers. Boesselman, navolgende der exceptien declinatorien tanderen tyden by hem voer deselve Heeren ende Wethouderen geproponeert, seyde ende antwoerde dat de kennisse van dien voer hen nyet en behoirde, maer voere de

Heren vanden Hoogen Raide van onser Genedigen Jouffrouwen der Hertoginnen van Bourgoengnen, van Brabant etc., naer inhoud van zekeren brieven van inhibicien daerop byder selver onser Princessen verleent ende die hy daeraf voer hen gethoont ende geproduceert hadde ende daer hys hem toe gedroech ; met meer woirden ende wederwoirden die de voers. partien, in beyden zyden, om eenyegelyc tot zynre meyningen te comene, daertoe seyden ende allegeerden, Soe wart byden voers. Scepenen geappointeert ende wtgesproken, dat zy op die tyt, by zekeren redenen hen dairtoe porrende, noch nyet vroet genoech en waeren om tvoirs. geverste vonnisse te wysene oft wt te sprekene, maer souden dat doen alsoe saen als zy gevuechlic souden connen ende mogen, ende dat denselven Heinricke kundigen ende goets tyts laten weten, om tselve vonnisse inden name vanden voirs. onmondigen kynderen Scleydermans te comene aenhoerne, opdat hem alsdan goet dochte ende geliefde. Dit geschiede ende wert aldus wtgesproken opten dach inder maent ende inden jaere bovengescreven.

Bost.

17 Juli 1477.

« Appoinctement » in een geschil tusschen Jan Colet, koopman uit Engeland, en Rodrigo Cathalaen, Spanjaard, over wederzijdsche levering van koopwaren.

Navolgende den vonnisse tusschen Janne Colet, ter eenre zyden, ende Rodrigo Cathalaen, Spaengiaert, ter andere, opten XII^{ten} dach van Julio anno LXXVII gewezen, van zekeren geschillen tusschen hen wtstaende, na inhout van deser stad vonnisboeke, daerwt de voirs. Jan Colet een certificacie onder deser stad zegel heeft, Soe is, opten XVII^{ten} dach van Julio daerna volgende, tusschen den voirs. Janne Colet, ter eenre zyde, ende Janne Chermoey, als borge des voirs. Rodrigo, ter andere, een termynacie gegeven, gelyc inden rugge vander voirs. certificacien gescreven staet, welke termynacie, ten versoeke des voirs. Jan Colets, geregistereert is, ende hierna volget ende is

aldus : Anno XIIII^c sevenentseventich, XVII dage in Julio, navolgende den vonnisse int witte van desen brieve begrepen, compareerde voer Borgermeestren, Scepenen ende Raide der stad van Antwerpen, Jan Colet, coopman, wt Ingelant, presenterende, navolgende denselven vonnisse, Janne Cher moey, wisseleere, daer jegewoerdich zynde, als borge van Rodrigo Cathelaen, Spaengiaert, leveringe te doene vanden lakenen ende penningen, begeerende wederomme aenden selven borge dat hy hem leveringe dade vanden ysere, bynnen den dage ende tyde begrepen inden vonnisse voirs.; daerop deselve Jan als borge voirs. antwoerde, seggende dat hy gheenen last en hadde enige leveringe van Janne Colet voirs. tontfangene, etc., Soe wardt by den Heeren voirs. geappointeert, dat de voirs. Jan Colet de leveringe vanden lakenen ende gelde voirs. doen sal, ende die sal de voirs. Jan Chermoeye, als borge voirs., ontfangen, des soe sal deselve borge denselven Janne Colet de leveringe vanden ysere voirs. doen geschien, bynnen den steden van Brugge oft van Middelborch, tusschen ditte ende van Saterdaghe naestcomende over VIII dage, oft anders ende by gebreke derselver leveringen, soude de voirs. Jan Colet denselven borge moegen aenspreken vander principaelder sommen van LXXXII ₶ X scellingen groten Vleems, na wtwysen der obligacien daeraf zynde. Welken navolgende, presenteerde de voirs. Jan Colet alnoch den voirs. Janne Chermoeye, als borge voirs., van zynen wegen de leveringe te doene vanden lakenen ende gelde voirs., alsoe tvonnisse ende appointement voirs. begrepen hebben. Gedaen inden jare ende dage voirs. BUEKELER.

2 Augustus 1477.

« Terminatie » in een geschil tusschen Jacob van Couwerne en Cornelis Danckaertssone.

Vander saken die voer Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen geresen is geweest tusschen Willeme Utenhove, als gemechticht vanden vrienden ende magen vander moederziden van Jacope van Couwerne, ter eenre zyden, ende

Cornelyse Danckaertssone, ter andere, Soe wart by Burgermeesteren ende Scepenen voergenoemt getermineert ende vuytgesproken, dat de voers. Cornelys Danckaertssone sweeren soude lyflic aenden Heyligen dat hy alle syn ernstelic ende diligencie doen soude omme den voers. Jacope van Couwerne alhier tAntwerpen inder stad vore de Wethouderen te brengene, van huden over XIIII dagen naestcomende, welken voers. eed de voers. Cornelys alsoe dede, behoudelic, waert den voers. Cornelise nyet moegelic alsdan den voers. Jacope alhier te brengene ende te presenterene, dat deselve Cornelis dan, binnen den voers. XIIII dagen, Willeme Utenhove voergenoemt daeraf de wete sal doen doen, omme den voers. Willeme, oft hem gelieft, daerenteynden jegens den voers. Cornelise Danckaertssone metten rechte te procederene ende volgene alsoe dat behooren sal. Gedaen opten II[den] dach van Augusto int jaer Ons Heren M CCCC sevene ende tseventich.

15 Augustus 1477.

Vuytsprake tusschen die van Sinte Michiels, ter eenre, ende die van Oirderen, Ousterweel ende Wilmarsdonck, ter causen vanden eygenen schooff ende der visscherye aldaer.

Alsoe de Eerweerdige Heere ende Vader in Gode Brueder Andries vander Achtenryt, Abdt, metten prior, subprior, poertier, pitancier, proost ende kelderweerdere ende andere religieuse, representerende tgeheel convente des godshuys van Sinte Michiels tAntwerpen, der oerdenen van Premonstreyt, ter eenre ziden, Jan Schoyte de jonge, Laureys van Fereere ende Gielys Bollaert, inden name vanden ingesetenen van Antwerpen, Mathys Diericx ende Jacop Peters, vore de ingesetene tot Oerderen, Godevaert de Buysschere ende Lenaert Vlinckenborch, vore dingesetene van Wilmaersdonck, Jan Huyge ende Jan Bouwens, voere dingesetene van Outserweele, vore hen ende inden name van allen denghenen die inde voers. drie prochien gegoedt ende gheerft syn ende voere alle deghene dien dit eenichsins aencleven mach, ter andere ziden, hen opten sevensten dach van

Aprille na Paesschen anno LXXVII lestleden, te beyden ziden, van hueren geschillen aengaende der dubbelder thienden oft eygenen schoove ende ooc der visscherien die tvoerscreven godshuys inde selve drie prochien hier voermaels tot noch toe gehadt ende gehaven heeft, geheelic ende al gekeert ende gesubmitteert hadden in sekere goede mannen, te wetene, in Meester Aerde van Alcmaer, Janne Mengiaert, Henricke van Groessen, Adriaene de Coelneere, Janne Claus inde Gulde, ende Cornelise vander Zypt, byden voers. Abdt ende gemeynen convente des voers. godshuys gecoren, ende in Meester Clause de Schermere, Meester Clause Toppaert, Henricke de Cock, Janne vanden Broeke, huydevettere, Adriane Gheerds, backere, ende Anthonyse Cornelyssone, byden voers. gegoedden vanden drie prochien voers. gecoren, ende oft deselve goede mannen des nyet eendrachtelic en consten overcomen, dat dan Peter vanden Werve, Burgermeester doen ter tyt, metten Wethouderen doen regeerende, metten dekenen ende gezworenen vanden ambachten der voers. stad van Antwerpen, overmans ende overarbiters daeraf wesen souden, ende wes de voers. goede mannen oft de voers. overmans hieraf seggen ende vuytspreken souden, dat hebben de voers. partien, te beyden ziden, geloeft te houdene over goet, vast, gestade ende van weerden tallen dagen, opte peyne van hondert merck gouts, gelyc de submissie daeraf vore notaris ende getuygen gepasseert, wel int lange wtwyst ende verclaert, Soe hebben Peter vanden Werve voers., metten Wethouderen die met hem regeerden, by advyse van Burgermeesteren ende Scepenen nu ter tyt, metten Hoodsluden vander poerteryen ende den dekenen ende gezworenen vanden ambachten vander stad van Antwerpen gemeynlic, overmids dat de voers. goede manne die van beyden ziden seggers ende arbiters gecoren waren, nyet en costen overcomen, navolgende der voers. submissien, ende ooc der prolongacien, continuacien ende wtstellen van beyden partien daerna gevolcht, hierop ripelic gelet ende alle dbescheyt, bethoon, kennissen ende waerheyden van beyden zyden met goeder deliberatien gesien ende gehoort, ende voert huer seggen ende wtsprake eendrachtelic gedaen ende gepronuntieert inder manieren gelyc hierna volcht :

Te wetene, dat van nu voerdane doot, te nyeute ende af wesen selen, teeuwigen dagen, alle alsulken eygenen schoof oft dubbel thiende, het zy van greyne, haveren, hooye oft anderssins, in wat manieren dat het zy, als tvoers. godshuys hier voermaels inde drie prochien van Oerderen, Wilmaersdonck ende Oudserweele gehadt ende gehaven heeft, ende dat tvoers. godshuys, noch nyement van desselfs godshuys wegen, die nyet meer hebben oft heffen en selen in gheenre manieren.

Item, dat desgelycx ooc doot ende te nyeute sal wesen de visscherie die tselve godshuys inde selve drie prochien tot noch toe gehadt heeft, vutgenomen dat tvoers. godshuys sal bliven behoudende de vive weelen geheeten de *Vive Diepen*, ende dat tvoers. godshuys daerinne tamelic sal moegen visschen, sonder van nu voerdane voerdere eenige visscherie oft recht van visschene te hebben in ende aende grachten vander goeder luden lant, erve oft goede, oft ooc inde sluysen, watergangen, goten ende bandilven daer tgemeyn lant cost af heeft, in eeniger manieren, des soe selen de gegoedde vanden drie prochien voerscreven ende die int ghene dat voerscreven is jaerlicx gelast waren, vuytreycken ende betalen den voerscreven godshuyse de somme van III^{c} ponden groten Brabants eens, te wetene, vyftich ponde groten Brabants daeraf te Alreheyligemisse naestcomende, item noch vyftich ponde groten Brabants daeraf tAlreheyligemisse daernaest volgende, ende alsoe voert tallen Alreheyligemissen daernaest volgende vyftich ponde groten Brabants daeraf, totter tyt toe dat de geheele somme vol ende al betaelt sal wesen, den lesten penninc metten yersten, ende telken male te leveren binnen Antwerpen opter stad wissel aldaer.

Ende waert dat in deser wtspraken namaels ennige duysterheyt oft ongelike verstantenisse gebuerde, daeraf houden de voers. overmans dinterpretacie ende tverclaren te henwaerts, omme dat te doene in tyden ende wilen als men des behoeven sal. Dit was gedaen opten vyftiensten dach van Augusto int jaer Ons Heeren M CCCC ende sevenentseventich, opte groote raedcamere der voers. stad van Antwerpen. BECA.

17 September 1477.

Uitspraak van het Magistraat in een geschil tusschen Jan van Nispen, Schout in de Haghe bij Breda, en Antoon Peter Zibben, van Breda.

Na dien dat voer mynen Heren Amman, Burgermeesteren ende Scepenen der stad van Antwerpen gecompareert ende gecomen waeren Jan van Nispen, Schoutet inde Haghe by Breda, ter eenre ziden, ende Anthonys Peter Zibben, van Breda, ter andere, ter saken van alsulken questien ende geschillen als zy jegens elcanderen vuytstaende hadden omme sekere ghiften wille die de voers. Anthonys hem seyde gegont ende gegeven te zyne vanden Edelen ende Vermogenden Heere den Greve van Nassouw, Heere slants van Breda, etc., Soe willecoerde ende consenteerde de voers. Jan van Nispen, als Schoutet inde Hage voerscreven, insoeverre de voers. Anthonys des voers. Greven van Nassouwe gemoeye ende consent van tghene des voerscreven is vercrigen mochte, dat hy dan denselven Anthonise daeraf ongemoeyt soude laten ende met hem te vreden syn, sonder argelist. Gedaen opten seventhiensten dach van September int jaer XIIII^{c} ende sevenentseventich.

2 October 1477.

« Oirvrede » gezworen door de gebroeders Willem, Aard en Jan Andries aan Elisabeth van Loecke, des eerstgenoemden echtgenoote.

Int jaer Ons Heeren M IIII^{c} ende LXXVII, II dage in Octobri, soe geloefden, sekerden ende zwoeren lyflic ten Heiligen, Willem Andries, Aert Andries ende Jan Andries, gebroederen, ende deden oorvrede Lysbetten van Loecke, des voers. Willems wive, ende Clause van Loocke, hueren vader, sinen cnapen, maerten ende huysgesinne dier aencleven mogen, als dat zy hen vordane nyet aenspreken, heisschen oft begeren en selen evele oft quaden wille, mesdoen

noch doen mesdoen, in woorden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hen selven noch by nyemende anders, by dage noch by nachte, in gheenre manieren, ende vernamen zy yemende die hen oft ennigen van hen yet mesdoen woude oft doen mesdoen, dat zy, ende elc van hen, hen dat kundigen ende waerschouden souden na huere beste in goets tyts, allet op zoenbrake, vredebrake, ende op gerechten oorvrede. Vordane soe geloefde de voers. Willem dat hy syn wyf voers. voerdane met vreden laten sal ende dat se huers selfs wyf syn sal int gaen ende staen, by dage ende by nachte, sonder byden selven Willeme oft sinen hulperen huer ennigen hinder, letsel oft commer te doen aen huere lyf oft goet, totter tyt toe dat zy beyde met malcanderen des overcomen ende eens worden ende zy leven gelyc man ende wyf sculdich zyn te leven, ende alsdan alle geloften ende geschiedenissen te nyeute sonder verbueren tusschen man ende wyf, het zy metter minnen oft metten gheesteliken rechte. Dit geschiede aldus ten jaere ende dage voers. voer Jacope Wielant, Onderschoutet tAntwerpen, die den voers. eedt staefde, ter presencien van Peteren van Zincval, Jannese van Tilborch ende meer anderen. Ende ten selven dage quamen de voers. Willem, Aert ende Jan voer Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen, in huerer raidcameren vergadert synde, daervoere zy bekenden den voers. eed ende geloften geschiet synde inder manieren voers., ende wert, na huer consent, aldus bevolen in dit register gestelt te wordene, my daerby zynde,

Boydens.

30 September 1477.

« Borchtochte » gesteld door Jan van Ryningen tot voldoening van al hetgeen hij verschuldigd was aan Catharina van den Gruythuyse, weduwe van Jan van Oerle.

Alsoe, opten dach van heden, den lesten dach van Septembris anno LXXVII, voere den Mercgreve, Schoutet, Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen gecomen is Katline vanden Gruythuyse, weduwe wilen Jans van

Oerle, versuekende ende begheerende, wt crachte van eenen mandemente by huer geexhibeert, over Janne van Ryningen ter execucien gestelt te worden een zeker appointement opten X^en dach anno LXXVIII (1) lestleden biden Burgermeesteren ende Scepenen te dier tyt tot hueren profite gegeven ende biden Rade van Brabant naderhant geconfirmeert, Soe dede de voers. Jan van Rymergen by Gielise van Gestele opdoen ende verclaren hoe hy, tot vele stonden, der voers. wedewen gepresenteert hadde allet daeraf te doene des hy sculdich waere te doene, het ware by goede mannen oft anderssins metten rechte, gelyc zekere acten daeraf gemaect dat verclaerden, ende want hy daertoe niet en hadde connen geraken, soe presenteerde hy huer alnoch duechdelic te voldoene alle tgene des men bevinden soude dat hy, vuyt crachte vanden appoinctemente ende confirmacien, in huer gehouden mochte wesen, het waere met rechte byden Wethouderen voers. oft anderen goeden mannen die vander Wet wegen daertoe geordineert mochte worden, stellende huer daeraf Janne Colcman, ingeseten poertere tAntwerpen, tot eenen borge, denwelken hy oec geloefde daeraf scadeloes te quiten, begeerende voert de voers. Jan dat zy hem desgelicx eenen borge stellen woude van tgene des men bevinden soude byde Wethouderen oft goeden mannen voers. dat zy meer van hem gehadt hadde dan zy sculdich waere te hebbene oft dat se in hem gehouden ware, op dwelc zy antwoerde dat zy begeerde de voers. execucie etc., vanden welken de voers. Jan begeerde een acte die hem byden voers. Heeren geconsenteert wart.

6 Augustus 1477.

Uitspraak van het Magistraat, in een geschil tusschen Alijt van der Lijnbeke met hare kindskinderen., ter eene, en Willem Huygesoen, korenkooper, haren schoonzoon, ter andere zijde.

Opte questien ende geschillen die voere Burgermeesteren, Scepenen ende Raide vander stad van Antwerpen geweest zyn tusschen Aliten vander Lynbeke ende den momboeren

(1) Lees : X^en dach in Meerle anno LXVIII. Zie Deel XX, blz. 63.

vanden wettigen kinderen Willem Huygesoens, des corencoepers, daer moeder af was Lysbeth Sebrecht, Janssoens dochter, ter eenre syden, ende denselven Willeme, ter andere, inden yersten, als vander hueringen vanden huyse geheeten *dAnckerken*, dwelc denselven Willeme ende sinen kinderen gemeyne toebehoort, item noch van 1 huyse metten toebehoorten in Coppenhole gestaen, dwelc de voers. Alyt den voers. Willeme ende Lysbetten, sinen wive, huerer dochter, te huwelike gegeven heeft ende dwelc hy voert vercocht heeft, daeraf de voers. momboeren begheerden dat deselve Willem die penningen innebrengen soude alsoe schiere als de voers. Alyt, zyn sweger, comen sal syn van live ter doot, ende ten derden male, alse vander houdingen der voers. kinderen, etc., Soe wart byden selven Heeren Burgermeesteren, Scepenen ende Raide der voers. stad van Antwerpen geappointeert ende getermineert, dat de voers. Willem, ter eenre syden, ende de voers. momboeren, ter andere, loten souden wye tvoers. huys geheeten *dAnckerken* in hueringen hebben soude, ende dat de voers. Willem dat gebruyken soude tot Kersmisse naestcomende, ende dat totten selven dage claeren van achterstellinger renten die daervuyt gaen, item dat deselve Willem de helft vanden penningen die vanden voers. huyse in Coppenhole gestaen gecomen syn, sal moeten inbrengen alsoe schiere als de voers. Alyt, syn sweger, comen sal zyn van live ter doot, ende dat dan de voers. kinderen staen selen inde stede van huerer moeder, ende dat de voers. Alyt des voers. Willems kindere houden sal metter bladingen van hueren goeden, behoudelic dat deselve kindere te henwaerts selen bliven behoudende alsulken erfrogge als zy heffende syn op sekere goede tot Hoochstraten gelegen. Actum VI dage Augusti int jaer XIIII^c ende LXXVII.

PALUDE.

15 October 1477.

Belofte van de Moeder der Witzusters aan het Magistraat, in het klooster der Kammenstraat te blijven.

Des Woensdaechs, XV dage Octobris anno LXXVII, quam

biden Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen, de Mater des godshuys vanden Witsusteren inde Cammerstrate gestaen, dewelke, ter beden vanden Heeren voers., gerne geloefde ende toeseide dat zy vordane tAntwerpen soude bliven woenende ende inden voers. godshuse dbeste doen, behoudelic, oft tvoers. godshuys, mids der ongenuechten diere geweest was oft anderssins, gheenen voirtgang en hadde, dat zy dan in enich godshuys binnen Antwerpen besorcht mochte worden hueren duerdach, dwelc de voers. Heeren, als Wethouderen, huer alsoe toeseiden ende geloefden, ende dwelc aldus bevolen wart inder stad register gestelt te wordene by my,

Boydens.

1 November 1477.

« Oirvrede » onderling gezworen door Jan Aertsoets en Vranck Thonijssone, ter eene, en Jan Rogiers alias Wapenhage, ter andere zijde.

Na dien dat Jan Aertsoets, Vranck Thonyssone, met Lysbetten Aertsoets, zynre suster ende wittich wive, ter eenre ziden, ende Jan Rogiers die men heet Jan Wapenhage, metten twee zonen Jan Loyaerts, ter andere, hen gekeert ende gesubmitteert hadden, van allen den twisten, discoerden, schulden ende gebreken die zy eenichsins deen den anderen heysschende mochten syn, van allen voerledenen tyden tot opten dach van heden, in sekeren goeden mannen als seggeren, te wetene, in Rutgheere de Hooghe ende Cornelise de Bot, biden voers. Janne Aertsoets met zinen medeplegeren gecoren, Soe hebben deselve viere seggeren daeraf huer wtsprake gedaen eendrachtelic in deser navolgender manieren, te wetene, dat de voers. partien, te beyden zyden, vanden voers. twisten discoorden, schulden ende gebreken geheelic ende al vereenicht ende verleken selen wesen ende bliven tallen dagen, ende daeraf met malcanderen te vreden syn, ende nyet meer heysschen oft moeyen en selen, met woorden oft met wercken, by hen oft by yemende van hueren wegen, in gheenre

manieren, ende op malcanderen ooc gheene oneerbare oft onredelike woorde spreken, opte correctie vanden Heere ende vander stat. Navolgende welker vuytspraken, de voers. Jan Aertsoets, Vrancke Thonyssone ende Jan Rogiers geloefden, sekerden ende zwoeren lyflic ten Heyligen met opgerichten vingeren, ende deden malcanderen ende elc den anderen oervrede, als dat zy van nu voerdane malcanderen nyet misdoen en souden oft doen misdoen, met woorden oft wercken, heymelic oft openbaer, by hen selven oft by yemende anders van hueren wegen, in gheenre manieren, ende vername eenige van hen yemende die hen oft yemende van hen misdoen woude oft doen misdoen, dat zy dien dat in goets tyts souden kundegen ende laten weten, ende al op soenbrake ende vredebrake, ende op gerechten oervrede. Actum prima Novembris anno LXXVII, vore Janne de Blabbeneere, Roydragere, Meester Clause de Schermere ende Jacope Mannaert, Scepenen.

BECA.

6 November 1477.

« Expurgatie » van Jan van Baerle, van Brecht, in zake eener korenrent door Jan van Hoboken, als klerk der H. Geesttafel, van hem gevorderd.

Opte questien ende geschillen voere den Amman ende Scepenen tAntwerpen geresen tusschen Janne van Hoboken, als clerc vander tafelen sHeylichs Gheests, ende Janne van Baerle, van Brechte, omme der renten wille van tweentwintich viertelen rogx, die der voers. tafelen sHeylichs Gheests, te Lichtmisse lestleden verschenen, op zekere goede ende pande tot Brechte voers. gelegen, na inhoude eens Scepenenbriefs van Antwerpen daeraf synde, welcke verschenen rente de voers. clerc seyde dat de voers. Jan van Baerle hem geloeft hadde te betalene; daeraf deselve Jan seyde de contrarie, presenterende eedt ende onschult daervoere te doene, Soe wart, na tale ende wedertale, deselve Jan van Baerle daertoe geadmitteert ende dede synen eedt alse

dat hy den voers. clerc nyet geloeft en hadde de voers. verschenen rente te betalene, ende alsoe wart hy daeraf ontlast ende ontslagen. Gedaen den sesten dach Novembris anno XIIII^c ende LXXVII°.

BOYDENS.

12 November 1477.

Uitspraak in een geschil tusschen Elisabeth van der Schueren en Philips de Lange.

Opte questien ende geschillen voere Burgermeesteren ende Scepenen geport ende geresen tusschen Janne Cant, inden name ende als last hebbende van Lysbetten, Peters vander Schueren dochter, ende hueren vrienden, ter eenre, ende Philipse de Lange, ter andere zyden, Soe wart geappointeert ende getermineert, want de voers. partien te beyden zyden in huerer begheerten discordeerden, dat deghene van hen die yet heysschende waere, syn aensprake doen soude alsoe hem na recht duncken soude behoerende, ende de Heeren waeren bereet daeraf te doene alsoe na recht behoeren sal, wanneer zy dairaf gemaent worden byden rechtere die se sculdich is te manene. Dit was gedaen int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende sevenentseventich, tweelve dage in November.

PALUDE.

5 December 1477.

« Emancipatie » van Jan van den Bossche, metser.

Int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende sevenentseventich, vive dage in December, soe quam inder Hooger Vierschaeren onss Genadichs Heeren tAntwerpen, Jan vanden Bossche, metsere, ende begheerde, mids sekeren redenen hem daertoe porrende, Janne vanden Bossche, oic metsere, sinen wettigen sone, metten rechte vuyt sinen broode ende plichte te doene, ende van allen sinen schulden, misgripen

ende anderen saken ongelast te bliven, ende, mids dien, bewysde hy hem twee oude grote tsjaers erflic, alle jaere, deen helft tSinte Jansmisse in midzomere, ende dandere helft te Kerssavonde, te heffene op syn huys metten hove, gronde ende toebehoorten gestaen opte Lombaerdenveste, tusschen Anthonis de Vuystere erve, aen deen zyde, ende Jan Spierincx erve, aen dandere zyde, badt ende versocht aen Heeren Philipse van Brabant, Riddere, Schoutet, aldaer inder Vierschaeren te rechte sittende, dat hy der Wet daeromme manen soude wes recht waere. Daerop, by manissen des Schouteten, gewyst wart metten vonnisse by Meester Clause de Schermere, Burgermeester ende Scepene, met gevolge van Scepenen, sinen medegesellen, inde Vierschaeren sittende, den voers. Janne wt des voers. Jans vanden Bossche, syns vaders, broode ende plichte, na de hooge heerlicheyt ons Genadichs Heeren ende den rechte deser synre stad van Antwerpen, mids der bewysingen voerscreven.

PALUDE.

9 en 10 December 1477.

Hendrik van Smaelvoert alias de Cock doet afstand van de volmacht hem door het Meerschenambacht gegeven in de zaak tegen Willem van Liere enz.; eveneens Pauwel van Eynde, Laureis van Bellegem, Jan van Es en Antoon van der Dilft.

Des Dysendaechs, negen daige in December anno XIIII^c LXXVII, quam voere de Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen, in huerer raidcameren vergadert synde, Henric van Smaelvoert geheeten de Cock, verhalende hoe hy, inden jaere voerleden, van des ambachts wegen vander Meerssen gestelt was procureur ende gemechticht omme te vervolgene de sake vutstaende jegens Her Willeme van Lyere, Riddere, Janne van Ranst ende hueren medeplegeren, ende alsoe verteech hy, renuncieerde ende ghinc af der voers. procuracien, begheerende daeraf een acte, daerop hem byden voers. Heeren gesceit wart dat zy dat

wel gehoirt hadden ende gerne houden souden in goeder memorien.

Desgelycx deden Pauwels van Eynde, Laureys van Bellegem, IX Decembris voers., Jan van Es ende Anthonis vander Dilft, X Decembris.

BOYDENS.

21 October 1477.

« Correctie » van Peter Tack, steenhouwer.

Na dien dat Peter Tack, steenhoudere, overmids eenen oploepe by hem bekent alhier geschiet synde, dien hy binnen den XXIIII uren nyet en heeft doen vreden, na vutwisen vanden statute daerop gemaect, uter stad getogen was vore den brucke van XXV ℔ zwarten ende de pelgrimaegie tOnser Vrouwen te Rutsemadouwe daertoe staende, Jan Tac, des voers. Peters broeder, van desselfs Peters wegen, tot vele ende diversen stonden den Mercgreve, Burgermeesteren ende Scepenen gevolcht ende gebeden heeft om gracie, allegerende dat de voers. pelgrimaegie onveylich was, met meer woorden ende redenen, etc., Soe is, opten dach van heden, den XXI^{en} dach Octobris anno XIIII^{c} LXXVII, biden voers. Mercgreve, Burgermeesteren ende Scepenen, na rype deliberacie by hen daerop gehadt, geordineert, overdragen ende gesloten, dat de voers. Peter weder soude moegen comen inde voers. stad, alst hem geliefde, behoudelic dat hy, vore ende eer, den Heere ende der stad opleggen soude den voers. brueke, ende dat hy, vore de voers. pelgrimaegie van Rutsemadouwe, binnen drie dagen nadat hy des vanden Heere ende vanden Wethouderen nu oft by tyden wesende vermaent wordt, porren sal uter voers. stad ende doen een pelgrimaegie tOnser Liever Vrouwen ten Yseele, ende nyet weder innecomen, hy en heb goet bethoon daeraf gebracht, ende behoudelic ooc, oft alsdan de voers. pelgrimaegie van Rutsemadouwe veylich ware, dat hy dan porren ende doen soude deselve pelgrimaegie van Rutsemadouwe, ende nyet de pelgrimaegie van Yseele, met bethoone als vore.

BOYDENS.

8 November 1477.

« Compromis ende vuytsprake » in een geschil tusschen Catharina van den Gruythuse, weduwe van Jan van Oerle, en Jan van Rijningen.

Opten achtsten dach van Novembris anno XIIII^c LXXVII, quamen vore Jacope Wielant, Onderschoutet, Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen, in huerer raidcameren vergadert wesende, Katline vanden Gruythuse, wedewe wilen Jans van Oerle, met eenen mombore huer metten rechte gegeven, in deen partie, ende Jan van Ryningen, in dandere, ende bekenden onderlinge in beyden partien dat zy van hueren geschillen, daeromme zy langen tyt jegens malcanderen gevolcht ende gedinget hadden, hen gekeert ende gesubmitteert hadden, keerden ende submitteerden inde viere goede mannen nabescreven, ende geloefden goet, vaste, gestade ende van weerden te houdene ende te volvuerene alle tghene des byden goeden mannen voerscreven eendrachtelic daeraf wtgesproken oft naderhant verclaert soude worden, opte peyne van hondert Rynssche gulden, telken male te verbuerene biden ghenen die de contrarie daeraf dade, te bekeeren, deen derdendeel daeraf mynen Genadigen Heere den Hertoghe, dander der stad, ende tderde der fabriken van Onser Liever Vrouwenkerke tAntwerpen, blivende nochtans altyt de voers. vutsprake in huerer volcomender macht ende weerden, ende daervore hebben de voers. partien verbonden ende te pande geset hen selven ende alle huere goede, ruerende ende onruerende, welkerhande die wesen moegen, die zy hadden ende vercrigen mochten, ende, achtervolgende der voers. submissien, Soe hebben de voers. arbiteren, ter presencien vanden Schoutet, Burgermeesteren ende Scepenen voers., huere vutsprake eendrachtelic den partien aldaer tegenwoerdich wesende, overgegeven in gescrifte, met twee gelyke cedullen, daeraf deene gelesen wart, ende hen die bevolen tonderhoudene ende te volvuerene opte peyne voers., van welken gescrifte de tenuer van woorde te woorde hierna volcht ende is aldus :

Alsoe tanderen tyden sekere questien ende geschillen

opgestaen ende geresen syn geweest tusscen der wedewen Jans van Oerle, ter eenre ziden, ende Jan van Rynegem, ter andere, sprutende ende toecomende omme der goeden wille die den voers. Janne van Oerle wilen van zynen ouders bleven ende verstorven waren, ende oic van meer andere saken daer vuytspruytende ende aenclevende, etc., van welken questien ende geschillen tanderen tyden sekere vuytspraken ende terminacien gegaen syn ende vutgesproken dat de voers. Jan van Ryneghem, die de huysinge geheeten *de Gans* ende meer andere goeden ghebruykende ende besittende is, mit goeder declaracien voertbrengen soude wes ende hoevele commers wt derselver huysingen gaen ende hoevele costs hy aende selve huysinge geleyt heeft van nootliker reparacien, ende desgelycx ooc voort van sekeren anderen actien, heysschen ende gebreken die zy tot malcanderen zouden moegen hebben etc., van welken voers. geschillen omme die te middelene, te veraccorderene ende ter neder te leggene, Soe hebben deselve partien, te beyden ziden, daertoe gecoren ende gebeden, te wetene, de voergenoemde wedewe Jans van Oerle, Meester Claus, Pieters zone van Valkenisse, ende Adriaen Wouters, ende de voergenoemde Jan van Ryneghem, Cornelise Breecschilt alias Inden Ryn, ende Jannese Oliviers, welke voers. viere goede mannen tot diverschen stonden by malcanderen vergadert syn geweest, ende hebben rypelic op al ghelet mit goeder deliberacien ende oic alle scrifturen gevisiteert ende oversien, ende voert, ten utersten, by advyse, wille, wete ende overdrage van Schoutet, Burgermeesters ende Scepenen, huer wtsprake geraemt ende eendrachtelic gesloten inder manieren hierna verclaert, te weten is:

Inden yersten, alsoeverre alst aengaet den vierendeele vander geheelder huysingen geheeten « *De Gans* » dwelke voermaels geheel getaxeert is geweest op XXX ℔ groten Brabants, daerna voer XXXIIII ℔ groten, ende nu lest int jaer LXIX op XXXVI ℔ groten tsjaers, daeraf de somme beloept, van hueren vierendeele, van Kerssavont LXIX beginnende tot Kerssavont anno LXXVII incluys eyndende, LXXII ℔ grote Brabants, Is der goeder mannen vutsprake eendrachtelic, na de gescriften ende onderwys dat zy daeraf

gesien hebben, als dat den voers. Janne van Rynegem corten ende afslach doen sal aende somme voerscreven, alsulken XLVIII ℔ XVII scellinge VII deniers ende XVIII miten Brabants als hy verleyt ende betaelt heeft aenden commer, chys ende nootlike reparacie aende voers. huysinge gedaen ende verleit, ende dander XXIII ℔ II scellinge IIII deniers grote VI miten sal haer de voers. Jan van Rynegem wtreycken ende betalen, navolgende deser vutspraken, behoudelic dien dat aende voerscreven XXIII ℔ II scellingen IIII deniers groten VI miten afcorten sal alsulken IX ℔ groten Brabants als hy Jan van Rynegem voers. tot twee malen opter stad wissel, tot derselver wedewen ende hueren schuldeneren behoef, gestelt ende geset heeft, ende oft de penningen op eenen borge afgehaelt waren ende hair dat nyet redelic en dochte, soe reserveren de goede mannen der voers. wedewen Jans van Oerle hair actie opten wisselere oft opten borge, daer huer best gelieven sal.

Item, op tpunt daer de voers. Jan van Rynegem scryft betaelt hebbende den coster ende kercmeesters van Wilryke, daer Jan van Oerle begraven ende syn sepulture gehadt heeft, ende daeraf den cost gedraecht XXX scellinge VI deniers grote, Is der goeder mannen vutsprake eendrachtelic dat de voers. wedewe die opleggen ende betalen sal geheel, oft afcorten aende somme voerscreven.

Item, op tpunt vanden huyse, schuere ende lande buyten Sint Jorys, dwelc van tweelf jaren ongerekent is ende daeraf dierste jaer verscheen te Kerssavont anno LXVI, ende te Kerssavont anno LXXVII incluys weder eyndende, daeraf dat men bevynt dat vanden selven goeden gecomen is, zoe van hueren, soe in coren, zoe in stroo, ende dleechstaen afgeslagen, net XXIIII ℔ XVI scellinge grote Brabants int geheele, Is der goeder mannen vutsprake eendrachtelic, dat de voers. Jan van Rynegem, mids dat hy tgebruyck ende de hanteringe daeraf gehadt heeft, der voers. wedewen Jans van Oerle wtreycken ende betalen sal, voir huer vierendeel, de somme van VI ℔ IIII scellingen groten Brabants, behoudelic dat Janne van Rynegem vanden selven

VI ℔ IIII scellingen groten Brabants afslaen ende corten sal alsulken XXX scellinge IX deniers ende VI miten Brabants als hy, voer haer vierendeel, vanden commere, chyse ende reparacie, van schouwen te makene, van deckene, van tcoren te wiedene ende dorsschene, betaelt ende verleit heeft, ende noch daertoe alsulken viere ponde groten Brabants als de huerlinc vanden voers. goede, tot hueren oft hueren schuldeneeren behoef, bynnen twee jaren opten voers. wissel gestelt ende geset heeft, ende oft der voers. wedewen die penningen vanden wissele onthaelt waren van haeren schuldeneeren ende van dien nyet te vreden en ware, soe reserveren die voirs. seggers der voers. wedewen Jans van Oerle haer actie opten wisselere oft opten borge, daer haer dat gelieven sal, ende vanden surplus, gedragende XIII scellinge II deniers XVIII miten, daeraf sal haer de voers. Jan genoech moeten doen.

Item, op tpunt aengaende den vierendeele van *den Groten* ende *Cleynen Zwarten Ramme*, hemlieden toebehoorende ende dwelc de voers. Jan van Oerle, haer man wilen, met XX scellingen groten erflic, die Andries de Pape daerop heffende is, beswaert heeft, item desgelycx vanden huyse ende stalle inde Bocxstege gestaen, daeraf dat Jan van Rynegem ende zyn huysvrouwe tgebruyc gehadt ende de penninge vander huyshueren ontfaen hebben, ende dat totter tyt toe van Kerssavont LXXVII incluys, Soe is der goeder mannen vutsprake eendrachtelic, dat zy de voergenoemde twee parcheelen jegens malcanderen recompenseren ende laten bestaen van alle tghene des verschenen is oft noch verschinen mach tot Kerssavont LXXVII incluis toe, behoudelic dien dat de voers. Jan van Rynegem der voers. wedewen Jans van Oerle in al van dien wtreycken ende betalen sal, den commer ende reparacie afgetogen, net XXXVI scellinge I denier XVIII miten.

Item, vanden huyse achter in de Haechstege gestaen, daer Jan Stalknecht in plach te wonen ende dwelc jaerlicx tot hueren ghelt II ℔ grote tsjaers, ende men bevindt dat wt denselven huyse XLIII grote Brabants erflic meer gaen dan dat ter hueren gelt, etc., Soe is der goeder mannen

vutspraké eendrachtelic, dat de voers. wedewe Jans van Oerle, voer huer paert ende vierendeel, den voers. Janne van Rynegem daeraf wtreycken ende betalen sal, oft afcorten aende penningen die hy hierboven sculdich soude moegen syn, X $^1/_2$ grote ende VI miten tsjaers, beloept bynnen XI $^1/_2$ jaren, X scellinge III deniers XV miten.

Item, op tpunt daer de voers. Jan van Rynegem scryft verleyt ende betaelt hebbende, tot diversen stonden, doen zy schieden ende deylden van malcanderen, zoe vanden clercken die de goede bescreven ende inventorieerden, soe vanden oudencleercoepers die de goede vercochten, soe aen viere cordewagencruders die de goede verdroegen ende hanteerden, ende daeraf zy tsamen int geheele hadden III ℔ XIIII scellinge XI deniers grote, Is der goeder mannen vutsprake eendrachtelic, dat de voers. Janne van Rynegem, van dien III ℔ XIIII scellingen XI deniers groten Brabants, wtreycken ende betalen sal, voir haer vierendeel, de somme van XVIII scellingen VIII deniers XVIII miten Brabants, oft afcorten aende penninge die haer boven comen souden moegen.

Item, als vanden XXXV scellingen groten Brabants die Jan van Oirle met sinen wive verdroncken hebben in *de Gans*, over tafele, ende desgelycx van alsulken X scellingen groten als Jan van Rynegem betaelt heeft voir Jan van Oerle, Wouteren Bonnecroye, Is der goeder mannen advys ende wtsprake eendrachtelic, dat de voers. wedewe Jans van Oerle die voers. II ℔ V scellinge grote den voers. Janne oec aen syn somme afcorten ende betalinge doen selen inder manieren voerscreven.

Item, alsoeverre als de pointen aengaen den goede van Doerne, van Wilryke ende den sterfhuyse Stevens van Oerle, etc., Is der goeden mannen vutsprake eendrachtelic, dat zy elke partie daeraf stellen op haer actie ende goet recht, dat zy daeraf volgen daer dat behoort oft daer zy meynen wynnen.

Voerdane is der goeder mannen vutsprake eendrachtelic, dat de voers. Jan van Rynegem der voers. wedewen Jans

van Oerle wtreycken ende betalen sal alle alsulke penningen als haer na inhoudt van deser voers. vutspraken comen soude moegen, tusscen dit ende morgen avont, ende die brengen in des seggers handen.

Item, op tpunt vanden XXXII ℔ groten Brabants die de voers. Jan van Rynegem seyt wtgeleit ende betaelt hebbende, na inhoud des Scepenenbriefs, voer den coop vanden voers. vierendeele vander *Gans*, dwelc Michiel van Lille, goudsmit, ter Vridaechsmerct vercocht hadde voer sekere lyftochtrente ende achterstel die hem Jan van Oerle tachter ende schuldich was, na inhoud syns voers. Scepenenbriefs, etc., ende daeraf de voers. wedewe Jans van Oerle seit heel ende al ongehouden te zyne, mids sekeren composicien, etc., Is der goeder mannen vutsprake eendrachtelic, dat de voers. Jan van Rynegem, na inhoude syns voergenoemden Scepenenbriefs, daeraf volgen ende aenspreken sal mogen daer ende alsoe hy sal meynen te wynnen.

Seggen voert de voers. goede mannen, dat de voers. partyen, te beyden ziden, de voergenoemde wtsprake houden ende volvueren selen, opte peyne van hondert Rynssche guldenen, soe wie de contrarie dede, te bekeeren in drien, deen derdendeel daeraf mynen Genedigen Heere, dander derdendeel Onser Liever Vrouwenkerke, ende tderde derdendeel der stad, ende nochtans deselve vutsprake in machte ende van weerden te bliven.

Ende oft in deser wtspraken ennige duysterheyt gebuerde, daeraf behouden de voers. viere keersliede haer interpretacie.

Ende, mids desen, soe seggen de voers. viere goede mannen arbiters de voers partyen verlyct, verscheyden ende duechdelic vereffent.

Dese vuytsprake wart aldus gedaen, ten jaere ende dage voerscreven, voere de voergenoemde Burgemeesteren ende Scepenen, ter presencien van beyde den partien, byden arbiteren voergenoemt, ende bevolen in dit register gestelt te wordene by my,

Boydens.

19 Januari 1477.

Oorvrede gezworen door Adriaan Naes, hoedenmaker.

Navolgende den vonnisse onlancx ter Vierscaren gewesen, soe geloefde, sekerde ende swoer lyflic ten Heyligen met opgerecten vingeren, Adriaen Naes, hoeymakere, ende dede oorvrede Peteren vanden Werve ende Aernde vanden Vekene, hueren magen ende vrienden, als dat hy hen noch gheenen van hen van nu voerdane nyet mesdoen en sal noch doen mesdoen, heymelic oft openbaer, by dage oft by nachte, by hem selven oft yemende anders, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die hen oft ennigen van hen yet mesdoen woude oft doen mesdoen, dat hy hen ende elken van hen dat in goets tyts kundigen ende waarschouwen soude, ende al op soenbrake ende vredebrake, ende op gerechten oorvrede. Dit geschiede voer Jacop Wielant, Onderschoutet, die den voers. Adriane den eed staefde, ter presencien van Jacope Cole ende Janne vander Biest, Scepenen, opten XIX^en^ dach van Januario int jaer Onss Heeren M CCCC ende sevenentseventich, na scriven sHoefs van Camerike. Ende achtervolgende den vonnisse ende oorvrede voers., soe quamen Jan vander Haghe, gelaesmakere, Berwyn Moens, vischcopere, Wouter van Vierssel, hoveniere, ende Peter Eeme, schupmakere, ende hebben geloeft ende syn borgen gebleven voere den voers. Adriane, by alsoe dat hy den voers. oorvrede brake, totter sommen van hondert gouden Bourgoenschen guldenen eens henendragens, verbindende daervoere hen selven ende alle huere goede etc., ende elc van hen een voer al, ende elc van hen geloefde den anderen ter hant te stane vanden eenen vierendeele daeraf, maer de voerscreven Adriaen geloefde wederomme sine voers. borgen ende alle huere goede daeraf costeloes ende schadeloes tontheffene ende wel te quitene tallen dagen, met hem selven ende allen sinen goeden etc. Gedaen ten jaere ende dage voerscreven, present ut supra, my daerby synde,

BOYDENS.

13 Januari 1477.

Uitstel verleend in de rechtszaak tusschen Willem van Liere en Jan van Ranst, ter eene, de Hoofdmannen, Wijkmeesters en Ambachten van Antwerpen, ter andere zijde.

Des Dysendaechs, XIII Januarii XIIII^c LXXVII jaer, na scrivene sHoofs van Cameryc, comparerende voer Scepenen de gemechtichde van Her Willeme van Lyere, Riddere, ende Janne van Ranst, met hueren medeplegeren, ter eenre zyden, den Hootslieden ende Wycmeesteren vander poerteryen, dekene ende gezworene vanden Ambachten tAntwerpen, ter andere, Soe wart, by consente vanden partyen voergenoemt, alsulcken dach van rechte als zy opten dach van heden jegens malcanderen wtstaende mochten hebben inder Hooger Vierschaeren ons Genedichs Heeren sHertogen, gecontinueert ende vutgestelt in state ende onvermindert yemants rechte, van dien dage over XIIII dagen doen naestvolgende ende ter selver Vierschaeren, ende dat gheen vanden partyen voergenoemt hem metten voers. continuacien ende vutstelle inden rechte nyet behelpen en soude in enniger manieren. Dit wart gedaen, ten dage ende jaere voerscreven, voer Meester Clause de Schermere, Burgermeester, Janne Pels ende Janne vander Byest, Scepenen tAntwerpen.

Beca.

19 Januari 1477.

In het geding tusschen Cornelis Claussone en Aard Gheerdssone, beide van Wouwe, zal elke partij haar eigen kosten dragen.

Des Maendaechs, XIX dage in Januario XIIII^c LXXVII jaer, na scrivene sHoofs van Cameryc, soe wart getermineert ende geappointeert by Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen, van alsulken costen als Cornelys Claussone, van Wouwe, alsdoen heysschende was Aernt Gheerdssone, ooc van Wouwe, ter saken vanden gedinge dat zy jegens

malcanderen alhier inder Hoogher Vierscharen ons Genedichs Heeren sHertogen te doen gehad hadden, dat de voers. Aernt Gheerdssone vanden voers. costen by Cornelise voergenoemt overgegeven ende geheyscht, ongelast ende ongehouden soude wesen, recompenserende ende verlykende, mids sekeren redenen hen daertoe porrende, de costen biden voers. Cornelise, ter eenre, ende den voers. Aernde, ter andere ziden gedaen, deen jegens dandere.

Beca.

19 Januari 1477.

« Compromis ende arbitrale vuytsprake » in een geschil tusschen Cornelis de Coninc en Isabella van Kessel, weduwe van Willem van Rode.

Alsoe Cornelys de Coninc, int *Reecalf* alhier, ter eenre ziden, ende Jouffrouw Isabeele van Kessele, wedewe wilen Willems van Rode, met eenen momboere haer gegeven metten rechte, ter andere, hen, opten dach van ghisteren, vore Scepenen van Antwerpen, gekeert ende gesubmitteert hadden, van allen alsulken questien ende geschillen als zy jegens malcanderen wtstaende hebben, in Henricke Dicbier, Onderdrossaet slants van Brabant, ende in Janne vanden Wyngaerde, als seggeren ende arbiteren gesamentlic by hen gecoren, na inhoude der submissien daeraf zynde, Soe hebben de voers. seggeren, na dien dat zy op alle de voers. geschillen ripelic gelet ende delibereert hadden, huer wtsprake daeraf eendrachtelic gedaen in deser navolgender manieren, te wetene :

Inden yersten, dat de voers. Cornelys de Coninc hebben ende behouden sal, voere hem ende vore syn nacomelinge, erflic ende eeuwelic duerende, de hoeve met alle huerer toebehoerten ende met alle den vercregenen ende onvercregenen goeden, alsoe deselve hoeve te Vorsselaer gelegen is ende Willeme van Roode in synre levender tyt aldaer toebehoorende was, ende daertoe noch alle alsulken erflike goede ende renten, welkerhande die wesen moegen, tot

Turnhout ende daeromtrent gelegen, als deselve Cornelys de Coninc jegens derfgenamen Willems van Rode wilen voergenoemt gecocht ende gecregen heeft, opten commer ende chys daer jaerlicx wtgaende, ende op welke goede voerscreven Jouffrouwen Ysabeelen voergenoemt bewesen was te heffene hare duwarie van hondert clinckaerde, na inhoud der brieven daeraf zynde, welke duwarie doot ende te nyeute is ende bliven sal tallen dagen.

Item, dat de voers. Jouffrouw Ysabeele vanden voergenoemden goeden verthiden sal, vore huer ende vore huer nacomelinge, ende daeraf den voergenoemden Cornelise verliden Scepenenbrieve van Antwerpen in behoerliker vormen.

Item, de voers. Jouffrouw Ysabeele sal hebben ende behouden, vore huer ende voer huer nacomelinge, alsulken thiende met alle huerer toebehoerten als gelegen is inden *Peel* tot Doerne, opten commer ende chys daer jaerlicx wtgaende, welke thiende inder huweliker vorwaerden tusscen den voers. Willeme van Rode wilen ende derselver Jouffrouwen Ysabeelen haer bewesen was.

Van welker thienden de voers. Cornelys verthiden sal moeten ter voers. Jouffrouwen Ysabeelen ende tot huerer nacomelingen behoef, ende her daeraf verlyden Scepenenbrieve van Antwerpen.

Ende in gevalle den voers. partyen, te beyden ziden, inden Scepenenbrieven van Antwerpen voergenoemt die zy, gelyc voerscreven is, deen den anderen bekennen selen, in tyden toecomende eenige zwaricheyt gebueren mochte, mids datter eenige leengoede inne geruert syn, dat zy, mids dien, deen den anderen hant ende mont leenen selen, daer ende soe wanneer zy des begheeren ende te doen hebben selen, ende elc op des anders cost.

Voerdane soe sullen de voers. partien gehouden syn evengelyc te betalene alle de schulden die men schuldich was ten tyde doen de voers. Willem van Rode wilen aflivich

wart, ende dat zy ooc evengelyc, half en half, hebben ende heffen selen alle alsulken schulden als men denselven Willeme van Rode ende Jouffrouwen Ysabeelen te dier tyt schuldich was, ende dat de voers. Jouffrouw Ysabeele alleene gehouden sal syn te betalene alsulke schulden als zy nader doot vanden voers. Willeme, hueren man wilen, gemaect mach hebben, sonder des voers. Cornelys cost.

Item, de voers. Cornelys sal terstont overgeven der voergenoemden Jouffrouwen Ysabeelen hueren rooden tabbert die hy jegens andere personen gecocht heeft.

Item, seggen voert de voers. arbiteren dat de voers. partyen gehouden selen syn terstont deen den anderen over te ghevene alsulken erfbrieve als zy onderhebben moegen, elc zinen goeden voerscreven aengaende ende toebehorende, behoudelic dat Jouffrouw Ysabeele voergenoemt onder haer behoudende bliven sal alle de brieve, het zy instrumente, Scepenenbrieve oft anders, harer duwarien aengaende, totter tyt toe dat zy vanden penningen hierna verclaert vanden voergenoemden Cornelise wel ende al vernuecht ende betaelt sal syn, ende, dat gedaen zynde, soe sal zy schuldich syn alle deselve brieve over te leveren in handen Cornelys voers., oft synre erfgenamen in zynre aflivicheyt, alsoe dat behooren sal.

Item, Cornelys de Coninc voergenoemt sal voert der voergenoemden Jouffrouwen Ysabeelen bekennen schuldich synde, inde stad, van harer duwarien van hondert clinckaerts tsjaers voers., de somme van II^c Rynssche guldenen, elken gulden tot V scellingen groten Brabants te betalene, te wetene, XX Rynssche guldene daeraf terstont, item XXX Rynssche guldene daeraf tSinte Jansdage Baptisten in midzomere naestcomende, item XXV Rynssche guldene daeraf te Kerssavonde daernaest volgende, ende alsoe voert, tallen Sinte Jansmisse ende Kerssavonde daernaest volgende, XXV Rhynssche guldene daeraf, ten prise voers., totter tyt toe dat de voers. somme vol ende al betaelt sal wesen, den lesten penninc metten yersten.

Item, voert soe seggen de voers. arbiteren de voers. partyen, te beyden zyden, mids deser voers. wtspraken ende arbitramente, vanden questien ende geschillen voergenoemt vereenicht, vereffent ende veraccordeert teeuwigen dagen, ende dat zy hierinboven deen den anderen daeraf nemmermeer meer heysschen noch moeyen en selen in gheenen rechte, gheestelic ende weerlic, opte peyne inder voers. submissien begrepen.

Ende waert dat in deser voers. wtspraken namaels ennige ongelike verstantenisse, duysternisse oft difficulteyt gebuerde, daeraf houden de voers. arbiteren tverclaren ende de interpretacie te henwaerts, omme daerinne by henlieden gedaen te wordene alsoe zy bevinden selen daertoe behoorende.

Welke vutsprake de voers. partyen, te beyden ziden, ratificeerden ende geloefden van weerden te houdene tallen dagen, opte peyne voerscreven, ende hiervoere hebben de voers. partyen, te beyden zyden, verbonden ende te pande geset hen selven ende alle huer goede etc.

Dese vutsprake wart aldus gedaen ter presentien van Wouteren vander Vorst alias Ghys ende Janne Wouters, Scepenen tAntwerpen, ende wart voert, ter begeerten van partyen, by consente van Borgermeesteren ende Scepenen, inder stad regyster gestelt, opten XIX^{sten} dach Januarii anno LXXVII, na scrivene sHoofs van Camerycke.

27 Januari 1477.

Rechtszaak tusschen Willem van Liere en Jan van Ranst, ter eene, de Hoofdmannen, Wijkmeesters en Ambachten van Antwerpen, ter andere zijde, veertien dagen verschoven.

Des Dysendaechs, sevenentwintich dage in Januario XIIII^{c} ende sevenentseventich jaere, na scrivene van Cameryc, soe wert, mids gebreke ende cleynen getale van Scepenen

van Antwerpen inder Vierschaeren ons Genedichs Heeren sHertogen, ter presencien van Jacope Wielant, Onderschoutet, alsulcken dach van rechte als de gemechtichde van Her Willeme van Lyere, Riddere, Janne van Ranst ende hueren medeplegeren, ter eenre, ende de gedeputeerde vander poerteryen, dekene ende gezworene vanden Ambachten, ter andere zyden, jegens malcanderen, opten dach van heden, ter voers. Vierschaeren wtstaende ende te doene hadden, gecontinueert ende vutgestelt in state van dien dage over vierthien dagen doen naestcomende ende ter selver Vierschaeren. Gedaen ten jaere ende daige voirscreven, voir Willeme van Doerne die men heet van Sompeken, Janne Pels ende Jacope Mannaert, Scepenen tAntwerpen.

11 Februari 1477.

« Terminatie » in een geschil tusschen mannen van Santvliet, ter eene, het klooster van Ste-Bernaard en andere eigenaars van Hoboken, ter andere zijde, rakende den loon voor het herstellen van den dijk.

Opte gheschillen vore den Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen geresen tusschen sekere persone van Santvliet, ter eenre zyden, ende den Prioer des godshuys van Sinte Bernaerts met meer anderen int *Broec* tot Hoboken gegoet synde, ter andere, overmids den dycke aldaer ingebroken synde, dien de voers. van Santvliete aengenomen hadden te makene, als zy seyden, op sekere condicien dat hen toegeseyt soude syn deerde daertoe behoevende te mogen halene uten schore van dien van Berchem aldaer gelegen, dwelc hen nyet gebueren en mochte, maer vordere halen moesten, ende dat ooc die gaten vanden dycke, biden gebreke vanden erfgenamen voirs., wyder ende dieper geworden waren dan se waren doen dwerc bestaet wart, daeraf zy boven der vorwaerden begeerden geloont te worden; vanden welken de voers. erfgenamen, die dat alsoe ontkenden, sustineerden de contrarie, Soe wart geappointeert, getermineert ende utegesproken, dat de voers. van Santvliete maken ende volmaken souden dwerc vanden dycke voers. custbaerlic alsoe dat behoort, ende oft, dat alsoe volmaect

synde, de voers. van Santvliete hen becroonen willen van dat zy deerde daertoe behoevende vorder gehaelt hadden dan vorwaerde was, oft ooc dat de voers. gate meerder oft dieper geworden waren, byder voergenoemde erfgenamen schulden, dan se waren int bestaden ende aennemen vanden wercke, dat zy daeraf dan staen souden op huere actie jegens de erfgenamen voergenoemt, omme, elken in zynen bescheyde gehoort, daeraf geappointeert te wordene alsoe van redenen ende bescheyts wegen behooren soude. Gedaen den XI^{sten} dach van Februario anno LXXVII, na scrivene van Cameryck.

BOYDENS.

30 Januari 1477.

« Terminatie » in een geschil tusschen het Kuipers- en Schrijnwerkersambacht en de Beeldsnijders, over het maken van de bakken der altaartafelen en van de tafereelen.

Opte geschillen voer Burgermeesteren ende Scepenen van Antwerpen geport tusschen de dekens ende geswoerne vanden Cuypers ende Scrynmakersambachte, ter eenre syden, ende den meesteren van Sinte Luycasgulden vanden Schilders ende Beeldsnydersnacien, ter andere, omme des makens wille vanden backen vanden outaertafelen ende vanden tafereelen, die de voers. dekens zeyden dat de Scrynmakers sculdich waeren te makene ende oeyt gemaect hadden, ende nyet de Beeldsnyders; daerop de voers. Beeldsnyders, mids sekeren redenen by hen geallegeert, hielden de contrarie, meynende dat zy deselve backen ende tafereelen voerdane sculdich souden zyn te makene oft te doen makene, ende nyet de Scrynmakers, etc., Soe wart byden selven Burgermeesteren ende Scepenen geappointeert ende getermineert, dat de voers. Scrynmakers de voers. backen ende tafereelen souden bliven makende tot Sincxen naestcomende, sonder prejudicie van yements rechte, ende dat men, bynnen dien middelen tyde, vernemen soude inden steden van Loeven, Bruessel, Bosch ende Gent, hoe men van geliken aldaer onderhout, omme alsdan te appointerene hoe men van dan

voerdane alhier van gelyken onderhouden zoude. Dit was gedaen opten XXX^sten^ dach van Januario int jaer Ons Heeren XIIII^c^ ende LXXVII, na scriven sHoifs van Camerycke.

PALUDE.

10 Februari 1477.

Voorder uitstel in de zaak van Willem van Liere en Jan van Ranst tegen de Hoofdmannen, Wijkmeesters en Ambachten.

Des Dynsdaechs, X dage Februarii XIIII^c^ LXXVII jaer, na scrivene sHoofs van Camerycke, comparerende voir Scepenen de gemechtichde van Heere Willeme van Liere, Riddere, ende Janne van Ranst met hueren medeplegeren, ter eenre syden, den Hootslieden ende Wycmeesteren vander poerterien, dekenen ende gesworenen vanden Ambachten tAntwerpen, ter andere, Soe wert, by consente vanden partien voirgenoemt, alsulken dach van rechte als zy opten dach van heden jegens malcanderen wtstaende mochten hebben inder Hooger Vierscharen ons Genedichs Heeren tsHertogen, gecontinueert ende wtgestelt in state ende onvermindert yements rechte, van dien dage over XIIII dagen doen naestvolgende ende ter selver Vierschaeren. Dit wart gedaen, ten dage ende jaere voirscreven, voir Meester Claus de Schermer, Burgermeester, Jan Pels ende Jacob Mannaert, Scepenen tAntwerpen.

PALUDE.

18 Januari 1477.

« Oirvrede » gezworen door Faas Noyens, voor hem, zijnen broeder en zijne familie, aan Willem van Lare.

Int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende sevenentseventich, achthiene dage in Januario, soe geloefde, sekerde ende swoer lyflic ten Heyligen Faes Noyens, voer hem selven ende inden name van Gielise Noyens, sinen broeder, ende

syn familie, die hy hierinne vervinc ende geloefde te vervane, ende dede oervrede Willeme van Lare als dat zy hem van nu voerdane nyet misdoen en selen noch doen misdoen, in woerden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven oft by yemende anders van hueren wegen, in gheenre manieren, ende vernamen zy yemende die den voers. Willeme van Laere misdoen woude oft doen misdoen, dat zy hem dat in goets tyts kundigen souden ende laten weten, ende al op soenbrake ende op vredebrake, ende op gerechten oervrede. Dit geschiede voere Janne van Dinter, Amman tAntwerpen, die den voers. Fase den eed staefde, in presencien Jans de Buekeleere ende Jans vander Biest, Scepenen.

PALUDE.

23 Februari 1477.

Derde uitstel in de zaak van Willem van Liere enz. tegen de Hoofdmannen enz.

Des Maendaechs, XXIII daghe in Februario XIIII^c LXXVII jaer, na scriven sHoofs van Camerycke, comparerende voer Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen, de gemechtichde van Her Willeme van Liere, Riddere, ende Janne van Ranst met hueren medeplegeren, ter eenre zyden, de Hootsliede ende Wycmeesters vander poerteryen, dekene ende gezwoerne vanden Ambachten tAntwerpen, ter andere, Soe wart, by consente van partien voergenoemt, alsulken dach van rechte als zy op morgen jegens malcanderen wtstaende souden hebben inder Hooger Vierscharen ons Genedichs Heeren sHertogen, gecontinueert ende wtgestelt in state ende onvermindert yements rechte, van morgen over XIIII dagen doen naestcomende, ende ter selver Vierscharen. Dit wart gedaen, ten jaere ende daghe voerscreven, opte groote Paysmakerscamere, ter presencien van Burgermeesteren ende Scepenen voergenoemt, aldaer metten voers. Hoodsmannen, Wycmeesteren, dekenen ende gezworen vanden Ambachten doen vergadert wesende.

BOYDENS.

5 Maart 1477.

« Terminatie » in een geschil tusschen Geeraard van Mispelteren, en Jan Bier, zijnen zwager.

Vanden questien ende geschillen vore den Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen geresen tusschen Gheerde van Mispelteren, ter eenre ziden, ende Janne Bier, sinen zwager, ter andere, van sekeren punten by hen tot beyden ziden in gescrifte overgegeven, Soe is geappointeert, getermineert ende utegesproken, inden yersten, als vanden lande in Zeelant gelegen, overmids dat de voers. Gheerd vanden voers. Janne Bier gehadt heeft twee ponde grote Brabants, omme tvoers. lant te settene, te ghevene oft te nemene, dat mids dien tselve lant bliven ende volgen sal den voers. Janne Bier vore den prys daerop de voers. Gheerd hem dat gestelt heeft, sonder yet meer daeraf te ghevene; item, alse vanden lande in Vlaenderen gelegen, dat den voers. Janne by Costene, zinen zweer, vore de somme van viertich ponden groten Brabants te huwelike gegeven was, dwelc nyet meer en heeft moegen gelden dan tweendertich ponde groten Brabants, dat de voerscreven Gheerd ongehouden syn ende bliven sal denselven Janne ennich restoer daeraf te doene; item, alse vanden schulden den sterfhuse vanden voers. Costene, hueren zweer, toebehoorende in Vlaendren, die de voers. Gheerd aengenomen heeft in te halene, dat de voers. Gheerd de schulden in Vlaendren alnoch wtstaende halen sal ende, opdats noot zy, met rechte vervolgen, opte wettelike costen, ende dat desgelycx de voers. Jan Bier de schulden die men den voers. sterfhuyse binnen Brabant alnoch schuldich is, innehalen sal ende, opdats noot zy, ooc met rechte vervolgen, opte wettelike costen, ende dat zy, te beyden ziden, alle de penninge daeraf boven de wettelike costen overende gelyc deylen selen, sonder ter eenre oft ter andere ziden ennige andere costen daeraf te hebbene; item, als vander rekeningen des bewints ende regiments dat huere voers. zweer gehadt heeft vandes Borchgreefs van Zeelant goeden ende renten, welke rekeninge

de voers. Gheerd seyde dat de voers. Jan Bier aengenomen hadde te makene ende te doen passerene, daerjegens de voers. Jan seyde dat hy die rekeninge aengenomen hadde te scrivene, te makene ende te lesene, maer nyet te doen passerene, etc., alsoeverre de voers. Jan darre leggen hande op Heyligen ende zweren dat hy de voers. rekeninge nyet aengenomen oft geloeft en heeft te doen passeren, anders dan alleene die te scriven, te maken ende te lesen, soe selen de voers. partien die rekeninge gelykerhant voort vervolgen ende doen passeren, ende dat oec elc vanden voers. partien, ende desgelycx des voers. Gheerds wyf, hen selen verclaren by hueren eede oft zy ten sterfhuse des voers. huers zweers gebracht hebben alle tghene dat zy oft ennich van hen daerinne schuldich waren te brengene, ende dat deghene van hen die dat nyet voldaen en heeft, voldoen sal alsoe dat behoort, ende dat mids desen beyde de voers. partien vereenicht ende verleken selen syn van allen hueren geschillen by hen overgegeven. Dit was gedaen den vyfsten dach van Meerte int jaer Ons Heeren M CCCC ende sevenentseventich, na costume van scrivene sHoofs van Camerycke.

Boydens.

28 Mei 1477.

Uitspraak van het Magistraat in een geschil tusschen de Fabriek van O. L. V. en die van Sinte-Walburgiskerk, aangaande het begrafenisrecht dezer laatste.

Wy, Burgermeesteren, Scepenen ende Raide vander stad van Antwerpen doen te wetene allen denghenen dien dese onse jegenwoirdige letteren gethoont sullen worden, dat op alsulken questien ende geschillen als onlanx geleden opgestaen ende geresen syn tusschen den Meesters vander fabriken van Onser Vrouwenkerke van Antwerpen, ter eenre, ende den Meesters vander fabriken vander Borchkerken, ter ander zyden, toecomende alleenlic vander sepultueren vander selver Borchkerken ende kerchove aldair, byden

Eerwerdegen Heeren den Deken ende den andren Heeren vander Capittelen vander voirs. Onser Liever Vrouwenkerke, ter oetmoedegher beden vanden prochianen vander voirs. Borchkerken, liberalic geconsenteert ende verleent, ende daeraf de voirs. partien in beyden zyden hen geheelic ende al in ons gekeert ende gesubmitteert hebben ende gelooft tot eeuwegen daigen goet, vast, gestantich ende van weerden te houdene, soe wes by ons opte voirs. huere gescille ende des daeraen cleven mach vutgesproken ende minlyc gearbitreert soude worden, Wy, met goeder ryper deliberacien van raide, nadat de voirs. partien in beyde zyden in alle tghene des sy ons tot huerer meyningen te comene seggen ende allegeren wouden, gehoort waeren, opter voirgenoemde partien questien ende geschill ende al des daeraen cleven mach, onse minlyke vutsprake ende arbitrael seggen gheseyt, vutgesproken ende gearbitreert hebben, seggen, vutspreken ende arbitreren, om dat van nu voirtaen byden voirs. Meesters vanden voirgenoemden tween fabriken nu wesende ende die by tyden wesen sullen, onverbreclic onderhouden te wordene, gelyc hierna volght ende gescreven staet : in den yersten, want de Deken ende Capittel van Onser Liever Vrouwenkerke tAntwerpen der voirs. kerken inde Borch liberalic gewillecoert ende geconsenteert hebben een vonte des doopsels, een kerchoff ende tHeilich Olisel, dat, om alle vrientscap tusschen de voirs. kerken te vuedene ende de voirs. gescillen ende inconvenienten diere vutspruyten mochten te schuwene ende te verhuedene, de Fabrike van Onser Liever Vrouwenkerke voirs. hebben sal deen helft vanden tortisen, stallichten, wasse, pellen, ende daertoe de helft van alle tghene des der kerken vander Borch voirs. gegunt ende gegeven sal mogen worden alleenlic ter saken vander sepultueren aldair, ende de voirs. kerke vander Borch sal hebben ende behouden dander helft, item dat desgelycx de Fabrike van Onser Vrouwenkerke voirs. noch hebben tderdendeel vanden cleederen ende cleynheden van paternostren, ryemen oft diergelyke die der voirs. Borchkerken van eenigen persoonen in testamente gegeven sullen mogen worden, ende de voirs. kerke vander Borch dandere twee derdendeel daeraf, item dat de voirs. Fabrike vander Borchkerke alleene hebben ende behouden sal tghene des

anderssins derselver Fabriken gegeven oft gemaect sal worden, ende oft in desen namaels eenighe gescillen oft ongelyke verstantenisse gebuerden, die behouden de voirgenoemde Burgermeesteren ende Scepenen tot henwerts, om huer verclaeren daeraf te doene in tyden ende wylen, na inhoude der submissien voirscreven. Dit geschiede ende wart aldus vutgesproken opten achtentwintichsten dach van Meye int jair Ons Heeren dusent vier hondert zevenentseventich. Ende, des toirconden, hebben wy, Borchmeesters, Scepenen ende Raide voirgenoemt der voirs. stad zegel ten saken aen dese letteren doen hangen, den thienden dach van Merte anno LXXVII° voirs., nair coustume van scrivene sHoifs van Cameryke.

Bost.

9 Maart 1477.

Vierde uitstel der zaak Willem van Liere, enz. tegen de Hoofdmannen, enz.

Des Maendaechs, IX dage in Meerte XIIII^{c} LXXVII jaer, na scriven sHoofs van Camerycke, comparerende voer Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen, de gemechtichde van Her Willeme van Liere, Riddere, ende Janne van Ranst met hueren medeplegeren, ter eenre ziden, de Hootsliede ende Wycmeesters vander poerterien, dekene ende gezwoerne vanden Ambachten tAntwerpen, ter andere, Soe wart, by consente van partien voergenoemt, alsulken dach van rechte als zy op morgen jegens malcanderen wtstaen souden hebben, inder Hooger Vierscharen ons Genedichs Heeren sHertogen, gecontinueert ende wtgestelt in state, onvermindert yements rechte, van morgen over XIIII dagen doen naestcomende, ende ter selver Vierscharen. Dit wart gedaen ten jaere ende daghe voerscreven, opte groote Paysmakerscamere, ter presencien van Burgermeesteren ende Scepenen voergenoemt, aldaer metten voers. Hoodsmannen, Wycmeesteren, dekenen ende gezworenen vanden Ambachten doen vergadert wesende.

4 October 1477.

Borchtochte vanden Steenwaerder aenden Heer Amptman gestelt.

Jan van Velthoven, bontwerckere, heeft aengenomen van Janne van Dynter, Amman tAntwerpen, soeverre dat in hem is, den last vanden Steene ende gevangenissen aldaer te bewaerene, ende de personen die men inder hachten doen sal, leveren den Heere ende partien alsoe dat na den rechte der stad van Antwerpen behoeren sal, ende daervore heeft hy verbonden ende te pande geset hem selven ende alle zyn goede, ruerende ende onruerende, die hy nu heeft oft namaels vercrygen sal, ende heeft voert borgen geset ende gestelt, voere de somme van hondert ponden groten Vleems eens, de personen nabescreven, te wetene, Claus Thys, Claessone, vetwarier, int *Peertshoot,* Dieric de Waker, Lambrechtssone, bontwercker, Henric Hoot inde *Mane* inde Corte Nyeustrate, ende Henric vander Delft, Henricxsone, scipman, elc van hen vieren voer XXV ℔ grote Brabants eens, de wedewe van Jannese Groesselaer ende Aert van Vraessen, tsamen voer XVI ℔ XIII scellinge IIII deniers Brabants eens, Henricke van Velthoven oec voer XVI ℔ XIII scellinge IIII deniers Brabants eens, ende Jan vanden Dyckc oec voer XVI ℔ XIII scellinge IIII deniers Brabants eens.

Dese voirs. borchtocht van alle den personen voirs. ende elc voer tsine, inder manieren voerscreven, wart gedaen opt verbont van hen ende hueren goeden, den IIII^en^ dach van Octobri XIIII^c^ LXXVII jaer, ter presencien ende bywesene van Henricke vander Moelen, Janne Meyngiaert ende Wouteren vander Vorst, Scepenen, ende de voirs. Jan van Velthoven geloefde de voirs. zyne borgen vander selver borchtochten schadeloes te houdene ende wel te quitene tallen dagen, met hem selven ende met alle zynen goeden voergenoemt.

26 Maart 1478.

« Oirvrede » gezworen door Peter Willem Ghijssone aan Peter Makaert.

Int jaer Ons Heeren M CCCC ende LXXVIII, XXVI dage in Meerte, soe geloefde, sekerde ende swoer lyflic ten Heyligen, Peter Willem Ghyssone ende dede oervrede Peteren Makaert, plattynmakere, als dat hy hem van nu voerdane nyet mysdoen en sal noch doen misdoen, in woerden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven oft by yemande anders van sinen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die den voers. Peteren Makaert misdoen woude oft doen misdoen, dat hy hem dat in goets tyts kundigen soude ende laten weten, ende al op soenbrake ende op vredebrake ende op gerechten oervrede. Dit geschiede voere Jacope Wielant, Onderschoutet, die den voers. Peteren Willem Ghyssone den eed staefde, in presencien Claus Boels ende Jan Wouters, Scepenen. PALUDE.

23 Maart 1478.

Vijfde uitstel der zaak Willem van Liere enz. tegen de Hoofdmannen enz.

Des Dysendaechs, XXIII dage in Meerte anno LXXVIII na Paesschen, comparerende voer Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen de gemechtichde van Heer Willeme van Liere, Riddere ende Janne van Ranst met hueren medeplegeren, ter eenre syden, de Hootslude ende Wyckmeesters vander poerterien, dekene ende geswoerne vanden Ambachten, ter andere, Soe wart, by consente van partien voergenoemt, alsulken dach van rechte als zy op huden jegens malcanderen wtstaende hebben inder Hooger Vierschaeren onss Genadichs Heeren sHertogen, gecontinueert ende vuytgestelt in state, onvermindert yements rechte, van huden over XIIII dagen naestcomende, ende ter selver Vierschaeren. Dit wart gedaen ten jaere ende dage voerscreven, opte groote Paysmakerscamere, ter presencien Meester Claus Schermers, Borgermeester, Wouteren vander Vorst die men heet Wouter Ghys, ende Claus Boel, Scepenen.

7 April 1478.

Zesde uitstel in dezelfde zaak.

Des Dysendaechs, sevene daghe in Aprille anno LXXVIII na Paesschen, comparerende voer Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen de gemechtichde van Her Willeme van Liere, Riddere, ende Janne van Ranst met hueren medeplegeren, ter eenre ziden, de Hootslude ende Wycmeesteren vander poerterien, dekene ende gezworene vanden Ambachten tAntwerpen, ter andere, Soe wart, by consente van partien voergenoemt, alsulken dach van rechte als zy op huden jegens malcanderen vutstaende hebben inder Hooger Vierscharen ons Genadichs Heeren sHertogen, gecontinueert ende wtgestelt in state, onvermindert yements rechte, van huden over vierthiene daghen naestcomende ende ter selver Vierscharen. Dit was gedaen ten jare ende daghe voerscreven opte groote Paysmakerscamere, ter presencien van Meester Clause de Schermere, Burgermeester, Wouteren vander Vorst, Clause Boel ende Janne vander Biest, Scepenen.

BECA.

10 April 1478.

» Terminatie » in een geschil tusschen Peter van Halmale, ingesetene van Herenthals en laat te Liesel, ter eene, en de bedezetters van den Hertog, ter andere zijde.

Vanden geschillen voer mine Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen geresen tusschen Meester Peteren van Halmale, wonende te Herentals, ter eenre zyden, ende den bedesetters van Liesel ende ten Houte onder Gheele, ter andere, wt saken vander beden myns Genedichs Heeren tsHertogen, daervoere de voers. bedesetters des voers. Meester Peters, laet te Liesel voers., afgepant hadden zekeren rogge, in welker beden de voers. Meester

Peter seyde dat zy hem van zekeren sinen vercregenen goeden aldaer gestelt hadden hooger dan oft hy aldaer ingeseten waere geweest, overmids welken hy hem daeraf becroonde ende restitucie vanden afgepanden rogge voers. begheerde, etc., Soe wart geappointeert, getermineert ende wtgesproken, na alle tgene des daeraf voere mine voers. Heeren comen was, dat de voers. bedesetters des voers. Meester Peters, late, bynnen drie dagen naestcomende, costeloes ende scadeloes restitueren souden den afgepanden rogge voers., ende dat zy denselven Meester Peteren vander baten van sinen vercregenen goeden voers. inder voergenoemden beden souden laten gestaen jegens XV grote Brabants vanden ponde grote Brabants tsjaers, na der ouder instructien vander beden gemaect. Dit wart gedaen inder raetcameren tAntwerpen, den X^sten dach Aprilis anno LXXVIII na Paesschen.

BOYDENS.

19 April 1478.

« Interlocutoir appoinctement » in een geschil tusschen Jan Bousselman, poorter van Antwerpen, en Hendrik Opten Zande, burger van Keulen.

Inder saken voer mynen Heeren Burgermeesteren ende Scepenen der stad van Antwerpen geresen tusschen Janne Bousselman, poerter aldaer, ter eenre zyden, ende Henricke Opten Zande, burger der stad van Coelne, ter andere, omme zekere dreychliken woerden wille die de voers. Jan seyde dat de voers. Henric hem inder stad van Coelne gegeven hadde ter saken vanden huyse geheeten *den Spiegel*, tAntwerpen aende Merct gestaen, te wetene, dat deselve Heinric tgebreck van dien verhalen soude aen des voergenoemden Jans lyf ende goet, dwelc hy, Jan, presenteerde te thoonen den rechte genoech zynde, ten coste vanden ongeliken, concluderende alsoe ten slote dat de voers. Heinric gehouden soude worden inden vrede tAntwerpen, daer hy hem mids dien innegeleyt hadde; welke woerde de voers. Henric ontkende, seggende dat hy die noeyt gesproken en hadde

ende dat men die nemmermeer alsoe ter waerheyt bevinden en soude, presenteerde ooc lyflyc sinen eed te doene dat hy noeyt wille en hadde den voers. Janne te mysdoene oft jegens hem te procederene dan met rechte, concluderende alsoe vanden voers. vrede ontslagen te wordene ; met meer woerden ende redenen tot beyden zyden geallegeert, Soe is by mynen voers. Heeren, huden desen Sondach, XIX dage in Aprille XIIII^{c} ende LXXVIII jaer, de voers. Jan geappointeert tot synder waerheyt van sinen vermete voers., omme die te leydene van in Saterdage naestcomende bynnen sesse weken daernaest volgende, ende dan voerts inder saken vanden vrede voers. te procederene ende te doene alsoe na recht ende redene behoeren sal, ten coste vanden ongeliken, my daerby zynde,

BOYDENS.

11 Maart 1477.

« Appointement » in een geschil tusschen Jan Happaert, eigenaar, en Cornelis Wysse, huurder van het huis « het Schip » in de Kammenstraat, uit hoofde der aldaar noodige herstellingen.

Opte questien ende gescillen voir Borgermeestren, Scepenen ende Raide vander stad van Antwerpen geport ende geresen tusschen Janne Happaert, aenleggere, ter eenre, ende Cornelis Wysse, verweerdere, ter andere zyden, toecomende mids zekerder notelyker reparacien als van deckene, heynengen vanden hove, weerdribben te ruymene ende diergelyke, die deselve aenleggere vanden voergenoemden verweerdere begheerde gedaen te hebbene aen een huys dat hy bewoent, geheeten *tScip*, inde Cammerstrate gestaen, dat hy tegen denselven verweerdere, den terminen van zestien jaeren lanc deen na den anderen geduerende, gehuert hadde, ende die insgelyx voirtaen, denselven termyn lopende, van noods wegen daeraen behoeven souden gedaen te wordene, oft dat deselve aenleggere die reparacie selve mocht doen doen tot desselfs verweerders coste ende laste, ende hem dat

afslaen aende huere die hy hem jairlyx schuldich wesen soude te betalene, nair inhoud van eenen cyrograffe op huerer beyder vorweerden gepasseert ende gemaect ; op dwelke deselve verweerdere verantwoirde dat de voirs. aenleggere die reparacie sculdich waere ende selve gelooft hadde op syns selfs cost ende last te doene, hem des gedragende toten selven cyrograffe ende ooc tot zekeren getuyghen die daerby mede ende over geweest hadden ; met meer woirden die de voirs. partien in beyden zyden daertoe seyden ende allegeerden, ende naer dat deselve Heeren ende Wethouderen op alle dat deselve partien hadden willen seggen, thoonen ende produceren, rypelyc gelet ende gedelibereert hadden, Soe wert opte selve huere questien ende gescillen voir recht vutgesproken ende geappointeert, dat de voirs. Cornelis Wisse tvoirs. syn huys daer questie af es, sculdich es te doene reparerene van allen nootelyken costen ende reparacien die daeraen behoeven ende die voirtaen, de voirs. jairschaeren vander hueren geduerende, behoevene sullen gedaen te wordene, sonder des voirs. Jan Happaerts cost oft last, ende soeverre deselve Cornelis dat niet doen en wille oft doen doen, dat in dien gevalle deselve Jan Happart alsdan deselve nootelyke reparacie sal mogen doen doen tot deselfs Cornelis coste ende laste, ende hem die afslaen aende huyshuere die hy hem vanden selven sinen huyse jairlyx, nair inhoud huerer beyder vorweerden, gelooft heeft te betalene. Dit gesciede ende wart aldus vutgesproken opten XI[ten] dach van Merte int jair dusent vier hondert zevenentseventich, nair coustume van scrivene sHoifs van Cameryke.

Bost.

21 April 1478.

Zevenste uitstel der zaak Willem van Liere, enz. tegen de Hoofdmannen enz.

Des Dysendaechs, XXI daghe in Aprille anno LXXVIII na Paesschen, comparerende voer Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen, de gemechtichde van Her Willeme van Liere,

Riddere, ende Janne van Ranst met hueren medeplegeren, ter eenre ziden, de Hootslude ende Wycmeesters vander poerterien, dekene ende gezworene vanden Ambachten tAntwerpen, ter andere, Soe wart, by consente van partien voergenoemt, alsulken dach van rechte als zy, op huden, jegens malcanderen wtstaende hebben inder Hoogher Vierscharen ons Genadichs Heeren sHertogen, gecontinueert ende wtgestelt in state, onvermindert yements rechte, van huden over achte daghen naestcomende ende ter selver Vierscharen. Dit wart gedaen, ten jare ende daghe voirscreven, opte groite Paysmakerscamere, ter presencien van Meester Clause de Schermere, Burgermeester, Wouteren vander Vorst, Clause Boel ende Janne vander Biest, Scepenen.

Beca.

29 April 1478.

Uitspraak in een geschil tusschen de bedezetters van Etten en Domaas van den Brande, over het aandeel gevorderd voor zijne goederen aldaar gelegen.

Vanden questien ende geschillen die voere Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen geporst ende geweest zyn tusschen Aerde van Ryen, inden name vanden bedesetteren van Etten, aenleggers, ter eenre zyden, ende Domase vanden Brande, uten Hoevene, verweerdere, ter andere, ter zaken vander beden ons Genedichs Heeren sHertogen, die die van Etten den voergenoemden Domase heysschende waeren van zynen goeden onder Etten voers. gelegen, ende daeraf de voers. Domaes meynde ongehouden te zyne, mids dat vele derselver zynre goeden stocgoede waeren, met vele meer woirden ende redenen by hen te beyden zyden geallegeert, Soe wert, na aensprake ende verantwoirden ende na alle tghene des hieraf gebleken was, geappointeert ende getermineert by Burgermeestren ende Scepenen voergenoemt, dat de voers. Domaes van zynen goeden onder Etten gelegen, zynt den jaere van eenentwintich herwaerts jegens oft van ongevrydden personen vercregen, gelden sal inder bede ons Genedichs

Heeren voergenoemt metten selven van Etten, na de grootte derselver goeden, ende dat de voers. Domaes van zynen stocgoeden die hy onder Etten met zynen dieneren ende beesten wynnende ende gebruyckende is, van dien bedrive gelyc een wynne oft laet aldaer inder selver beden gelden sal, ende als van desselfs Domaes ouden stocgoeden aldaer gelegen, soe sal deselve Domaes ongehouden zyn van yet te betalene inder beden ons Genedichs Heeren voergenoemt. Gedaen den XXIX^{en} dach van Aprille int jaer XIIII^{c} ende LXXVIII°. BECA.

11 Mei 1478.

Ontpoortering van Jan van Kersbeke, slotmaker, voor brandstichting.

Des Maendaechs, XI daghe in Meye XIIII^{c} LXXVIII jare, nadat biden Schoutet, Burgermeesteren ende Scepenen genomen was sekere informacie van Janne van Kersbeke die men heet Jan vader, sloetmakere ende poerter deser stad, die aengetast ende gevangen was omme des brants wille die tot tween reysen toe in wilen Meester Peters van Bruessel huys was, geheeten *den Guldenen Appel*, geweest hadde, daeraf hy by eenen meyskene, daeromme ooc gevangen zynde, belast was, als dat hy huer den lesten brant soude hebben doen steken ende huer met gelde daertoe gehuert, dwelc hy ontkende, Soe wart, mids der belastingen voers., na de voers. informacie op zinen name, fame ende regiment genomen, ende mids den merkeliken suspicien uter selver informacien gebleken, by rypen raide vanden Burgermeesteren, Scepenen, Oud-Scepenen, Hootsmannen ende Wycmeesteren vander poerterien, dekenen ende gezworenen vanden gemeynen Ambachten, deselve Jan ontpoertert, ende daerna, desselfs daechs savonts, biden scarpen richter opte bancke geleyt ende ondervraecht, ter presencien vanden Schoutet, Burgermeesteren ende Scepenen, opt fait voerscreven, dwelc hy des anderen daechs vroech voer Scepenen bekende, ende dwelc bevolen wart, vore den toecomenden tyt, aldus inder stad register gestelt te wordene, my daerby zynde,

BOYDENS.

20 Mei 1478.

« Oirvrede » gezworen door Jan de Prinche en Renaudyn Le Candle, aan Noël Bordillon de Givray en Sonoy.

Des Woensdaechs, XX dage in Meye XIIII^c LXXVIII jare, soe geloefden, sekerden ende zwoeren lyflic ten Heyligen mit opgerechten vingheren, Jehan de Princhе ende Renaudyn Le Candle, ende deden oervrede Noel Bordillon de Givray en Sonoy als dat zy hem van nu voerdane niet mesdoen en selen noch doen mesdoen, in woorden noch in wercken, heymelic oft openbaer, by hen selven noch by nyemende anders van hueren wegen, in gheenre manieren, ende vernamen zy yemende die den voers. Noel misdoen woude oft doen misdoen, dat zy hem in goets tyts dat kundegen souden ende laten weten, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten oirvrede. Dit geschiedde ende was gedaen vore Jacope Wielant, Onderschoutet tAntwerpen, die den voers. Jehan ende Renaudyn den eedt staefde, in presencien van Clause Boel ende Janne Wouters, Scepenen.

BECA.

20 Mei 1478.

« Terminacie » in een geschil tusschen Margareta, dochter van Willem de Slootmaker, en Lodewijk van Belooys, meersenier.

Opte questien ende geschillen alhier geweest voer Burgermeesteren, Scepenen ende Raide vander stad van Antwerpen tusschen Magrieten, Willem Slootmakers dochter, met Adame van Wels, hueren man ende momboere, van Aken, heysschere, ter eenre zyden, ende Lodewyc van Belooys, meerssenier, verweerdere, ter andere, spruytende om LXVIII Rynssche guldene die de voers. Magriete seyde betaelt hebbende denselven Lodewycke van alsulker beloften ende sommen van penningen, te wetene, van twee hondert ende sessentnegentich Rynssche guldene als deselve Magriete, met hueren

voers. man ende Goesseme van Drommen die men heet Backere, Janssone, denselven Lodewycke, met Scepenenbrieven van Antwerpen, bekent hadden sculdich zynde, ende elc een voer al; aldaer deselve Lodewyc, by sinen eede gehouden, gekent ende geleden heeft dat de voers. Magriete noch huer man die somme van achtentsestich Rynssche guldene hem nyet gegeven oft betaelt en hebben, maer is waer dat een genaempt Jacop van Elchenrode, swager vanden voergenoemden Goesseme, hem die selve LXVIII Rynssche guldene heeft moeten geven ende betalen wt crachte syns voergenoemden Scepenenbriefs van Antwerpen ende voere der voers. Magrieten ende hueren man, mids denwelken, partien te beyden zyden gehoert, Is geappointeert ende getermineert dat de voers. Magriete ende huere man denselven Jacope van Elchenrode wederomme deselve LXVIII Rynssche guldene die hy ter causen van sinen voergenoemden sweer denselven Lodewycke heeft moeten geven ende betalen, selen moeten restitueren ende wederomme geven, na vuytwysen der ontheffingen die de voers. Magriete ende huer man denselven Goesseme, sinen sweer, metten voergenoemden Scepenenbrieve bekent ende verleden hebben. Dit was gedaen int jaer Ons Heeren M CCCC ende LXXVIII, opten twintichsten dach van Meye.

BUEKELER.

20 Mei 1478.

« Vuytsprake » in een geschil tusschen Cornelis de Coninc en medeplegers, schippers van Antwerpen, ter eene, Jan du Bosquel, Janszoon, en Jan du Bosquel, Martenszoon, kooplieden van Rijssel.

Na dien dat Cornelis de Coninc met zynen medeplegeren, sciplieden tAntwerpen, voere den Burgermeestren ende Scepenen aldaer te rechte betrocken hadde Jan du Bosquel, Janssone, ende Janne du Bosquel, Martenssone, cooplieden van Ryssele, omme van hen betalinge te hebbene van alsulcken coerene ende greyne den voers. coopluden toebe-

hoerende als de voers. scipliede onlancx van Antwerpen hen gevuert hadden tot Ghend, aldaer dat coeren ende greyn verscheept ende by sciplieden van Ghent voert tot Rysele voers. gevuert ende gelevert wart, van welker vracht van Antwerpen tot Ghend de voers. cooplieden weygerden betalinge te doene, overmids dat zy tot Antwerpen huere coren ende greyn bestaedt hadden aen eenen scipman van Ghend, omme van daer tot Ryssele te vuerene, dwelc de voers. scipliede van Antwerpen nyet en hadden willen gedoogen, etc., ende nadat de voers. Burgermeestren ende Scepenen de materie vanden voers. geschillen mitsgaders den partyen versonden hadden aende dekenen, gezworenen ende ouders vanden Scipambachte ende vanden Corencoopers tAntwerpen, die dwaterrecht houdende ende kennende waeren, omme die by henlieden beslicht te wordene, Soe zyn de voers. dekene, gezworene ende ouders, na rype deliberacie by hen opte voers. geschillen gehadt, wederom gecomen metten partyen voers. voere den Burgermeestren ende Scepenen voers. ende hebben aldaer van desen huere vutsprake gedaen inder manieren navolgende, te wetene, na dien dat de voers. scippers van Antwerpen de voers. vracht nyet vordere dan tot Ghend aengenomen en hebben ende tgoet aldaer duechdelic gelevert hebben, dat, na der ouder costumen daeraf onderhouden, de voers. coopliede den voergenoemden sciplieden betalen souden huere vracht van Antwerpen tot Ghend, te wetene, van elken Ghendschen mudde tarwen sesse grote Vleems, ende van elcken Ghendschen mudde rogx vive grote Vleems. Gedaen inder raidcameren tAntwerpen, ter presencien ende biwesene van Burgermeestren ende Scepenen voers., XX dage in Meye anno LXXVIII°, my daerby zynde,

Boydens.

4 Juni 1478.

« Oirvrede » gezworen door Geeraard Deecx, droogscheerder, van Molle, aan Heilwig Vrientscaps en Paschasia van den Bossche.

Des Donderdaechs, IIII dage in Junio anno XIIII^c LXXVIII,

soe geloefde, sekerde ende zwoer lyflic ten Heiligen met opgerichten vingeren, Gheerd Deecx, Wouterszone, van Molle, droochsceerdere, ende dede oorvrede Heylwigen Vrientscaps die men heet van Ghoorle, ende Paeschinen vanden Bossche, als dat hy hen voerdane nyet mesdoen en sal noch doen mesdoen, in woorden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven oft by yemende anders van sinen weghen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die hen oft ennigen van hen yet mesdoen woude oft doen mesdoen, dat hy hen ende elken van hen dat in goets tyts kundigen ende waerschuwen soude na syn beste, ende al op zoenbrake, vredebrake ende op gerechten oorvrede. Dit wart gedaen, ten jaere ende dage voerscreven, voer Jacope Wielant, Onderschoutet, die den eed staefde, ende voer den Burgermeester ende Scepenen tAntwerpen, in huerer raidcameren vergadert, my daerby zynde,

Boydens.

6 Juni 1478.

« Terminacie » in een geschil tusschen Jan Bousselman, poorter van Antwerpen, en Hendrik Opten Zande, burger van Keulen.

Alsoe Jan Bousselman vore myne Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen gebracht ende gethoont heeft eene certificatie, met drie segelen besegelt, begripende zekere getuygenisse by drie persoenen daerinne begrepen, tesselfs Jans versueke geproduceert, alse van zekeren dreychliken woerden die Heinric Opten Sande inder stad van Coelne tot hem gesproken soude hebben, daeromme hy denselven Heinricke in eenen vrede alhier tAntwerpen hadde doen leggen, meynende daermede genoech geproeft te hebbene omme den voers. Heinricke inden voers. vrede gehouden te wordene; daeraf de voers. Heinric hielt de contrarie, seggende dat de voers. certificacie noch de segele daeraen hangende niet auctentyc genoech oft bekent en waeren den Heeren Burgermeesteren ende Scepenen voers., ende dat hy de personen daerinne begrepen niet en kende, begheerende daeromme dat die comen souden voer tgherichte

tAntwerpen, omme die by hueren eede aldaer overhoert te wordene, ende dat hy die soude moegen zien zweeren ende deselve wederleggen, insoeverre dat alsoe behoerde, ten coste vanden ongeliken ; met vele meer woerden ende redenen tot beyden zyden geallegeert, Soe is by myne voers. Heeren, opten dach van heden, desen Saterdach, VI dage in Junio XIIII^{c} LXXVIII jaere, na rype deliberacie by hem op dese materie gehadt, omme nyemende te vercortene maer elker partien genoech te doene, geappointeert, getermineert ende vuytgesproken, dat de voers. Jan Bousselman mynen voers. Heeren goets tyts in gescrifte overgeven sal tgene des hy hem over den voers. Heinricke vermeten heeft te thoonene aengaende den dreychliken woerden voers., ende dat de voers. Heeren dat sluyten selen in eenen hueren brief, die zy daerinne met eenen hueren geswoernen bode, tot partien coste, scriven ende seynden selen aende eerbaere voersienige ende wyse Heeren Burgermeesteren ende Raide der stad van Coelne, tot dien eynde dat zy, in vordernissen vanden rechte, voer hen willen ontbieden alle alsulken personen, omme die nernstelic te ondervragene by hueren eede wes hen vanden voers. woerden kenlic is, ende dat de voers. Heinric die personen aldaer sal zien ende hoeren zweeren, omme huere getuygenisse te moegen wederleggen, opdat alsoe na recht behoert, ende dat de voers. Heeren van Coelne die getuygenisse mynen voers. Heeren tot Antwerpen metten selven bode weder overscriven ende certificeeren selen willen onder de stede ingesegel van Coelne, omme dan voerts by mynen voers. Heeren inder voergenoemden saken gedaen ende geappointeert te wordene alsoe van rechts ende bescheyts wegen daertoe behoeren sal, ende dat dit volschieden ende den dach vanden vrede tusschen de voers. partien op huden vernyeut zynde, utestaen sal tot des Saterdaechs na Sinte Michielsdach in Septembri naestcomende. Dit wert aldus gedaen ten jare ende daghe voerscreven.

16 Juni 1478.

Vonnisse rakende de dyckagie tusschen die vanden Cappittele ende poorters deser stadt, geerft ende gegoedt tot Ousterweel, Oirderen ende Wilmaersdonck, ter eenre, ende de gedeputeerde vande voers. dorpen, ter andere zyden.

Opte questien ende gescillen geresen ende geport voer Burgermeestren ende Scepenen van Antwerpen tusschen den gedeputeerden vanden gemeynen Heeren vander Capittelen van Onser Vrouwenkerke met hueren medeplegeren, poirtren vander voers. stad, als gegoedt ende gheerft synde bynnen den bedrive vanden dorpen van Outserweele, Oerdren ende Wilsmaerdonck, ter eenre zyden, ende den gedeputeerden vanden voirs. drie dorpen oic met hueren medeplegeren, ter andere zyden, toecomende mids eenen gate dat, onlanx geleden, vander vloet vuter zee comende inden dyke tot Wilmaerdonck gelegen geschuert es, ende daeraf dat elc vanden voirgenoemden partien om tselve gat te stoppene ende te vermakene sustineerde ongehouden te sine, by vele diversen redenen ende saken die eenyegelyc om tot zynre meyninghen te comene seyde ende allegeerde, Soe wert byden voirs. Heeren ende Wethoudren, naer alle dbescheyt dat partien te beyden zyden seggen ende produceren wouden, voer recht vutgesproken ende geappointeert, dat dingelande vanden voirs. drie dorpen sculdich syn den voirs. dyck daer questie af es te makene alsoe hooge ende alsoe breet als zy denselven dyck, van nu voirdaene, vanden voirgenoemden erfgenamen tén besorge vanden lande gehouden willen hebben, ten waere dat zy in toecomenden tyden naerder ende beter bescheyt consten bygebrengen, het zi met privilegien oft anderssins, dan sy noch ter tyt gethoont oft bybracht hebben, om daerenteynden byden selven Heeren Wethouderen dat rypelic gezien ende gevisiteert synde, daerop geappointeert ende geordineert te wordene alsoet naer gelegentheyt der saken behoiren sal. Dit geschiede opten XVI^{ten} dach van Junio int jair Ons Heeren dusent IIII^{c} LXXVIII°.

Bost.

13 Juli 1478.

« Oirvrede » gezworen door Jan Dove alias de Jonckere, schoenmaker, en zijnen broeder Willem, aan Jan Heyns, oudschoenmaker.

Des Maendaechs, XIII dage in Julio XIIII^{c} LXXVIII jaer, soe geloefden, sekerden ende zwoeren lyflic ten Heyligen met opgerechten vingheren, Jan Dove, Mathyszone, die men heet de Jonckere, schoemakere, ende Willem Dove, zyn brueder, ende deden oervrede Janne Heyns, oudschoemakere, ende Lysbetten Mengiaerts, sinen wive, ende Magrieten Peters, dat zy hen van nu voerdane nyet misdoen en selen noch doen misdoen, in woorden noch in wercken, heymelic oft openbaer, by hen selven noch by yemende anders van hueren wegen, in gheenre manieren, ende vernamen zy yemende die den voers. Janne Heyns, Lysbetten, sinen wive, ende Magrieten Peters misdoen woude oft doen misdoen, dat zy hen dat in goets tyts kundigen selen ende laten weten, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten oervrede. Dit wart gedaen, ten jare ende dage voergenoemt, voere Jacope Wielant, Onderschoutet, die den eedt staefde, in presencien van Jacope Cole ende Janne vander Biest, Scepenen.

23 Juni 1478.

« Oirvrede » gezworen door Jan Duerinc aan Peter van Montenaken.

Des Dysdaechs, XXIII dage in Junio XIIII^{c} LXXVIII jaer, soe geloefde, sekerde ende swoer lyflic ten Heyligen met opgerechten vingeren, Jan Duerinc, Gielyssone, ende dede oervrede Peteren van Montenaken die men heet *Inden Aren* ende sinen kinderen, dat hy hen van nu voerdane nyet misdoen en sal noch doen misdoen, in woorden noch in wercken, heymelic oft openbaer, by hem selven noch by yemende anders van sinen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die den voers. Janne Duerinc ende sinen

kinderen misdoen woude oft doen misdoen, dat hy hen in goets tyts dat kundigen sal ende laten weten, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten oervrede. Dit wart gedaen, ten jaere ende dage voerscreven, voer Jacop Wielant, Onderschoutet, die den eed staefde, in presencien van Willeme van Doerne die men heet van Sompeken, ende Jacop Cole, Scepenen.

Voert geloefde deselve Jan Duerinc dat hy vuyter hachten daer hy nu in is, nyet scheyden en sal noch daerute moegen gaen voere aender tyt dat hy Peteren ende sinen kinderen voerscreven voere den voers. oervrede borge gestelt sal hebben totter sommen toe van hondert Rynssche guldenen. Present et actum ut supra.

PALUDE.

25 Juni 1478.

Oorvrede gezworen door Hendrik Berijt aan zijne echtgenoote.

Des Donderdaechs, XXV dage in Junio XIIII^c LXXVIII jaer, soe geloefde, sekerde ende swoer lyflic ten Heyligen met opgerechten vingeren, Henric Beryt, Willemssone, ende dede oervrede Claren . . . . . sinen wive, dat hy huer van nu voerdane nyet misdoen en sal noch doen misdoen, in woerden noch in wercken, heymelic oft openbaer, by hem selven noch by yemende anders van sinen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die der voers. Claeren, sinen wive, misdoen woude oft doen misdoen, dat hy huer in goets tyts dat kundigen sal ende laten weten, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten oervrede. Dit wert gedaen, ten jaere ende dage voerscreven, voer Jacop Wielant, Onderschoutet, die den eed staefde, in presencien van Jacope Mannaert ende Janne de Buekelcere, Scepenen.

PALUDE.

26 Juni 1478.

Geding tusschen Jan Wierneer, Christiaan de Peuter enz., kooplieden van Londen, ter eene, Domaas Henricxsone, Nicolaas Jacopssone enz. van Brouwershaven, ter andere zijde, in staat gehouden tot Bamis.

Alsoe sekere questien ende geschillen geresen vore den Amman, Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen tusschen Janne Wierneer, Kerstiane den Peutere ende hueren medeplegeren, cooplude van London in Engelant, aenleggers, ter eenre, ende Domase Henricxsone, Clause Jacopssone ende hueren medeplegeren, van Brouwershavene, alhier gearresteert, verweerders, ter andere zyden, soe verre in rechte comen waren dat se int vonnisse der Wethouderen van Antwerpen hangende waren, Soe is, omme alle beters wille ende oic mids den zwaren laste die daerute spruyten soude moegen, geaviseert ende geconcipieert tusschen partyen voers., te wetene, dat de voers. Wethouderen tvonnisse voergenoemt onder hen houden ende berustende sal bliven, ende de sake van partien voergenoemt gecontinueert ende vutgestelt in state ende sonder prejudicie oft achterdeel van yements rechte, tot inde Bamissemerct naestcomende, omme biden selven Wethouderen alsdan tvoers. vonnisse gegeven ende gepronuncieert te wordene, opdat het nood zy, des selen die van Brouwershavene gehouden zyn, bynnen middelen tyde voers., alle huere ernsticheit te doene omme deghene die huer goede afgenomen moegen hebben te achtervolgene ende den voers. coopluden van London totten hueren te helpene, opdat zy connen, ende dat de geloeften ende borchtochten by beyden partyen voergenoemt hieraf gedaen ende gestelt, selen insgelycx bliven staende gelyc zy tot noch toe gestaen hebben. Allet dwelke de voers. partyen, te beyden ziden, laudeerden, willecoerden, consenteerden ende geloefden van weerden te houdene, sonder fraude oft argelist. Dit wart gedaen inder Raedcameren der stad van Antwerpen, opten sessentwintichsten dach Junii XIIII^{c} ende achtentseventich jaer.

BECA.

3 Juli 1478.

« Oirvrede » gezworen door Nicolaas Pierssone, schipper, van Tholen, aan Jacob en Michiel Douwe, schippers.

Des Vridaechs, drie dage in Julio XIIII^{c} ende LXXVIII jaer, soe geloefde, sekerde ende zwoer lyflic ten Heyligen met opgerechten vingheren, Claus Pierssone, scipman, vander Tholen, ende dede oervrede Jacope Douwe ende Michiele Douwe, scipliede, dat hy hen van nu voerdane nyet misdoen en sal noch doen misdoen, in woerden noch in wercken, heymelic oft openbaer, by hen selven noch by yemende anders van zinen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die den voers. Jacope ende Michiele misdoen woude oft doen misdoen, dat hy hen dat in goets tyts kundegen sal ende laten weten, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten oervrede. Dit wart gedaen, ten jare ende dage voergenoemt, vore Jacope Wielant, Onderschoutet, die den eedt staefde, in presencien vanden Scepenen inder Vierscharen vergadert wesende.

15 Juni 1478.

Uitspraak van het Magistraat in het geding tusschen het Kuipers- en Schrijnwerkersambacht, ter eene, en de Beeldsnijders, ter andere zijde, over het maken van de bakken der altaartafelen en van de tafereelen.

Alsoe, onlancx geleden, voer Burgermeestren ende Scepenen van Antwerpen zekere questien ende geschillen geresen zyn tusschen den dekens ende gezwoerene vanden Cuypers ende Schrynmakersambachte alhier, ter eenre zyden, ende den meesteren van Sinte Lucasgulden vanden Schilders ende Beeldsnydersnacien bynnen derselver stad, ter andere zyden, omme des makens wille vanden backen vanden outaertaflen ende vanden tafereelen, die de voers. dekens seyden dat de Schrynmakers sculdich waeren te makene ende optgemaect

hadden, ende nyet de Beeldsnyders ; daerop deselve Beeldsnyders met hueren medeplegeren, mids zekeren redenen by hen geallegeert, hielden ende sustineerden de contrarie ; ende naer dat de voers. Heeren ende Wethouderen op alle tghene dat de voers. partyen te beyden zyden inden rechte hadden willen seggen, thoonen ende produceren, rypelic gelet ende gedelibereert hadden, Soe wart byden selven Wethouderen vutgesproken ende getermineert, dat de voers. Beeldsnyders metten ghenen die huer ambacht hanteren, van nu voertaen de voers. backen vanden outaertaflen ende tafereelen ende dat hueren ambachte aengaet sullen moegen maken, sonder calengieren vanden voers. Schrynmakers, ende oft zy des nyet en connen, dat zy alsdan die sullen moeten doen maken byden voers. Scrynmakers van bynnen deser stad ende by nyemande anders, behoudelic dien dat sy gheen Scrynmakersknapen oft die huer ambacht hanteren te werke en sullen mogen stellen sonder consent vanden Meesters daer sy mede werken, alle bedroch, fraude ende argelist in desen vutgescheyden. Dit geschiede ende wart aldus vutgesproken opten XV[en] dach van Junio int jaer Ons Heeren M CCCC ende LXXVIII.

Bost.

13 Juli 1478.

« Terminacie » in een geschil tusschen Geertruid van den Heiligenlande met haren zoon Aard, ter eene, en Gillis Butoer, ter andere zijde.

Alsoe voer Burgermeesteren ende Scepenen van Antwerpen in questien ende geschillen gecomen syn Jouffrouw Geertruyt vanden Heiligenlande, wedewe wylen Willem Aertssoens, ende Aert, huer sone, ter eenre siden, ende Jan de Coorlooze, inden name van Gielise Butoer, ter andere, spruytende vut sekeren rechtvorderingen die voer Amman ende Scepenen van Antwerpen geweest syn, omme des achterstels wille van drie jaeren, verschenen van alsulken tweentsestich Wilhelmusschilden lyftochten als deselve Jouffrouw Geertruyt ende Aert, huer sone, opten voers. Gielise Butoer jaerlicx heffende syn, ende omme der valuacien wille derselver Wilhelmusschilde, Soe wart by Burgermeesteren ende Scepenen voers.

geraempt, by consente van beiden partien, dat de voers. Gielys Butoer vander resten die der voergenoemden Jouffrouwen Geertruyden ende hueren sone, boven de tweelve ponde grote Vleems die hen van des voers. Gielys wegen nu bewesen syn, vanden voers. achterstelle noch gebrect, dach hebben sal een half jaer lanc, ende dat, tselve half jaer gepasseert synde, deselve Gielys hen betalen sal deselve reste, midsgaders tgene des hierinbynnen vander selver renten verschinen sal, behoudelic dat in dier betalingen ende oic inde XII ℔ grote Vleems die nu betaelt syn, elken Wilhelmusschilt gerekent sal worden tot alsulker weerder ende prise als die by onsen Genedigen Heere ende den drie Staten des lants van Brabant gevalueert selen worden. Dit was gedaen opten XIII^en^ dach van Julio int jaer Ons Heeren M CCCC ende achtentseventich.

BUEKELER.

20 Juni 1478.

« Terminatie » in een geschil tusschen Steven van den Dijcke, blauwverwer, en de geburen van de Koepoortstraat.

Alsoe vore den Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen gecomen waren Steven vanden Dycke, blaeuverwere, ter eenre, ende de gebuere vander Coepoertstraten, ter andere ziden, spruytende vuyt dien dat de voers. Steven aldaer den muer die hy jegens Janne vander Biest gecocht hadde, betymmeren woude, ende de helft vander goten aldaer voere ooc betimmeren, gelyc hy achter gedaen heeft, mids ooc eenre putroyen aldaer aende strate aenden borneputte hangende, daeraf de voers. gebuere seyden dat het erve der stad van Antwerpen ende nyet hem toebehoerende was, met vele woorden ende redenen int lange te beyden ziden geallegeert, Soe wart getermineert ende vutgesproken by Burgermeestren ende Scepenen voergenoemt, na dien dat derve der stad ende nyet den gebueren toebehoorende is, dat men de Rentmeesters vander stadt voergenoemt op tvoers. stuc ende erve seynden soude, omme de gelegentheit daeraf te oversiene. Dewelke wederomme daeraf haer rappoert

Burgermeesteren ende Scepenen voergenoemt gedaen hebbende, Soe wart biden voers. Heeren Burgermeestren ende Scepenen den voers. gebueren geseyt, geappointeert ende geordineert, als dat zy in hueren vrede gaen souden, want na trappoert hen biden Rentmeesteren voers. gedaen, soe is de voers. Steven daeraf metten Rentmeesteren voergenoemt overcomen ende veraccordeert gelyker wys dat biden Rentmeestersboeke claerliker blyken mach. Sonder argelist. Dit wart gedaen XX dage in Junio XIIII^{c} LXXVIII jaer.

5 Juli 1478.

Aanspraak van Michiel Hoefkens, Rentmeester van den Hertog, op het geld door Jan van Utrecht, uitsnijder, verschuldigd aan inwoners der stad Doornik alsdan in vijandschap met den Hertog.

Opten heesch die Michiel Hoefkens, als Rentmeester ons Genedichs Heeren tsHertogen int quartier van Antwerpen, vuyt saken van sekeren desselfs ons Genedichs Heeren openen besegelden brieven van commissien, voir Burgermeesteren, Scepenen ende Raide der stadt van Antwerpen gedaen heeft Janne van Utrecht vuytsnidere, ende synre huysvrouwen, van sekeren sommen van penningen die deselve Jan schuldich bekende te sine sekeren ingeseten der stadt van Doirnicke, die openbaer viande waren desselfs ons Genedichs Heeren, synder landen ende ondersaten, te wetene, Jaquemart de Cappele XI ₶ XV scellinge VI deniers grote Vleems, ende Peteren, wonende te Hesden, III ₶ XVI scellinge Vleems, begeerende deselve penninge als viandengoet ende geconfisqueert over te hebbene tot ons voers. Genedichs Heeren behoef ; welke sommen de voers. Jan ende syn huysvrouwe meynden nyet schuldich te sine alsoe over te gevene, ten waere dat sy hadden goeden vasten borge bynnen der stadt alhier, oft hen eenich moeysel toequame om derselver penningen wille, het waere vanden voers. van Doernicke oft andersins, dat sy daeraf costeloes ende scadeloes ontheven mochten worden ende met eenen betalen

volstaen ; met meer woerden te beiden siden daertoe geseit, Wart by Burgermeesteren, Scepenen ende Raide voers. geappointeert, dat deselve Jan ende syn huysvrouwe deselve somme van penningen overgeven ende delivreren souden in handen desselfs Rentmeesters, tot behoef als voere, behoudelic dat hy hen schuldich wesen soude daeraf te geven behoirlike quitancie, ende hen in te stane van alsulken moeyten oft costen als sy eenichsins daerom souden moegen hebben van den voers. van Doernicke, ende dat sy met der voers. penningen ende met eender betalingen volstaen sullen. Dit was gedaen opten V^en^ dach van Julio int jaer M CCCC ende LXXVIII.

21 Juli 1478.

« Appoinctement » in een geschil tusschen Jouffrouw In den Boom, weduwe van Philips de Clerc, en de schuldeischers van Jan Boelant, over het indiensttreden bij haar van des laatstgenoemden klerk.

Alsoe voer Burgermeesters ende Scepenen van Antwerpen gecomen waren de gemechtichde vander Jouffrouwen Inden Boom, wedewe wilen Philips de Clerc, ter eenre, ende de crediteurs oft schulders van Janne Boelant, ter andere ziden, begheerende deselve gemechtichde, inden name als boven, dat een geheeten Henneken Schoelmeesters, aldaer voer oghen wesende, inder voers. Jouffrouwen dienst comen wilde, gelyc hy na der vorwaerden tusschen hen beyden gemaect hem verhuert ende geloeft hadde te doene ; daerop deselve crediteurs seyden ende antwoorden dat de voers. Henneken inder voers. Jouffrouwen dienst nyet gaen en soude, ten ware dat hy hen yerst rekeninge, bescheyt ende bewys gedaen hadde vanden goeden, schulden ende wederschulden den voers. Boelant toebehoerende, daeraf hy dbewint ende hantieringe, als zyn knecht ende dieneere ten contore sittende, gehadt hadde, ende daer nyement dan hy bescheyt af en wiste ; met meer woorden biden voers. partien geseyt ende geallegeert, ende naer dat deselve Heeren ende Wethouderen dbescheyt vanden voers. partien

ende de voers. Jouffrouw in persone gehoort hadden, Soe wart opter voers. partyen geschillen geappointeert ende getermineert, mids dat de voers. Henneken Schoelmeesters hem nyet voirdere verloeft en heeft dan vierthiene daige na Sint Jansmisse der voers. Jouffrouwen Inden Boom te dienene, dat hy yerst den crediteurs vanden voers. Janne Boelant bewys doen sal vanden goeden ende schulden die hy, als zyn knecht ende dieneere, gehanteert heeft, ende dan voort inder voers. Jouffrouwen dienst gaen daer hy hem verhuert heeft, behoudelic dat de voers. crediteurs stellende ende settende eenen procureur om desselfs Boelants schulden te innene ende tontfangene, ende zy dan der hulpen vanden voers. Henneken behoevende zyn, dat in dien gevalle deselve Henneken hen daerinne bystant ende behulp doen sal om deselve schulden te gecrigene ende die by zynre eedt te grootene ende te gewarigene, ende anderssins daerinne te doene alsoe na der voers. stad recht behooren sal. Dit geschiedde ende wart aldus vutgesproken opten XXI^sten^ dach Julii int jaer duyst CCCC acht ende tseventich.

Bost.

23 Juli 1478.

« Appoinctement » in de zaak der Schrijnmakers tegen Cornelis Kerstiaenssone, die bij eenen beeldsnijder werk verricht had hun ambacht toebehoorende.

Nadat by Borgermeestren ende Scepenen van Antwerpen zekere gescillen gesleten ende gedecideert waeren tusschen den dekens van den ambachte vanden Scrynmakers, ter eenre, ende Cornelis Kerstiaenssone, ter andere zyden, aengaende der boeten oft brueke die deselve dekens vanden voirs. Cornelis begeerden betaelt te hebbene, om des wille dat hy bynnen den huyse van Lenaerde Jan Hermanssone, beeldsnydere, zeker werck hueren ambachte toebehoorende gewracht hadde, ende daeraf zy hem gecalengiert hadden, alsoe zy seyden ; daertegen deselve Cornelis diverse redenen tot synder ontscult dienende seyde ende allegeerde ; ende

deselve dekens, inden name vanden selven hueren ambachte, voort begerende vanden selven Heeren verclaert te hebbene oft deselve Cornelis voertaen metten selven Beeldsnyders soude mogen bliven werkende sonder int voirs. huer ambacht te comene, oft niet, Soe wert by overdrage vanden selven Heeren Wethouderen verclaert dat de voirs. Cornelis int voirs. Scrynmakersambacht zal moeten comen, indien dat hy metten voirs. Beeldsnyders wille bliven werkende, alsoe hy gedaen heeft. Sonder argelist. Dit gesciede opten XXIII^ten^ dach in Julio int jair dusent vier hondert achtentseventich.

BOST.

12 Augustus 1478.

« Vuytsprake » in een geschil tusschen de Kapellanen van O. L. V. en Laureis van Ferrere, ter eene, Marten van den Hove en medeplegers, ter andere zijde, over de rent eener hoeve in St-Jorisparochie en te Berchem.

Naer dat voer Burgermeesteren ende Scepenen van Antwerpen sekere geschillen opgedaen waren tusschen den gemechtichden vanden Capellanen ende kerken van Onser Liever Vrouwen tAntwerpen, met Laureyse van Ferrere, aenleggers, ter eenre, ende Merten vanden Hove met zinen medeplegeren, verweerderen, ter andere ziden, ter causen van sesse Rynsschen guldenen erflic die de voers. aenleggers jaerlicx heffende syn op een hoeve met alle huerer toebehoerten geheeten *tGoet Tsuers*, gelegen binnen den prochien van Sinte Jorys ende van Berchem, die de voers. verweerderen besittende zyn ende daeraf zy betalinge begeerden te hebbene van vive jaren achterstels met goudenen Rynsschen guldenen, oft de weerde daervore, alsoe zy nu ter tyt van hande te hande ganck ende cours hadden ; den voers. verweerdere de contrarie daeraf sustinerende, seggende dat hy ende zyne medeplegeren voer elken guldene nyet meer geplogen en hadden te betalene dan twintich stuvers, hoopende ende meynende voer zyn conclusie daermede te gestaene ; met meer woorden daertoe by henlieden in beyden ziden geseyt

ende geallegeert, Soe wart biden selven Heeren Wethouderen, rypelic gedelibereert hebbende op alle tghene dat deselve partien in rechte geseyt, geallegeert ende geproduceert hadden, geappointeert ende vuytgesproken dat de voers. verweerderen den voers. aenleggeren schuldich zyn betalinge te doene vander renten daer questie af es met Rynsschen guldenen, oft met twintich stuvers voer elken guldene, alsulke als op die tyt cours ende ganck hadden, sonder eenich prejudicie oft achterdeel vanden voers. partien voir den toecomenden tyt ende sonder argelist. Dit geschiedde ende wart aldus vutgesproken opten tweelfsten dach van Augusto int jaer XIIII^c ende LXXVIII.

BOST.

14 Augustus 1478.

« Oirvrede » gezworen door Willem en Jan van den Bogaerde aan Jan en Gelein de Mechelcere.

Des Vrydaechs, XIIII dage in Augusto XIIII^c ende LXXVIII jaer, soe geloefden, sekerden ende swoeren lyflic ten Heyligen met opgerechten vingeren, Willem ende Jan vanden Bogaerde, gebruederen, ende deden oervrede Janne de Mecheleere ende Gheleyn de Mecheleere, sinen sone, dat zy hem van nu voerdane nyet misdoen en selen noch doen misdoen, in woerden noch in wercken, heymelic oft openbaer, by hen selven noch by yemende anders van hueren wegen, in gheenre manieren, ende vernamen zy yemende die den voers. Janne ende sinen sone misdoen woude oft doen misdoen, dat zy hen in goets tyts dat kundigen selen ende laten weten, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten oervrede. Dit wart gedaen, ten jaere ende dage voerscreven, voere Jacope Wielant, Onderschoutet, die den eed staefde, in presencien van Burgermeesteren ende Scepenen, inder Hooger Vierschaeren onss Genadichs Heeren doen ter tyt sittende.

PALUDE.

27 Juni 1478.

« Terminatie » in een geschil tusschen de Houtbrekers en de Meerschen nopens de nering der Houtdraaiers alsmede het verkoop van pek en teer.

Alsoe sekere geschillen geresen waren vore den Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen tusschen den dekenen ende gezworenen vanden Houtbrekersambachte, ter eenre, ende den dekenen ende gezworenen vanden ambachte vander Meerssen, ter andere ziden, spruytende vuyt dien dat sekere persoonen binnen deser stad dagelicx doende zyn de neeringe van draeyene, geheeten Draeysseleeren, die elc vanden voers. partien begeerden in huer ambacht te hebbene als huer guldebruederen, ende insgelycx mids den coopene ende vercoopene van pecke ende tarre, etc., Soe hebben Burgermeesteren ende Scepenen voergenoemt, nadat zy partien te beyden ziden in hueren redenen ende bescheyde overhoort hadden ende omme de voers. ambachten te vereenigen, met rypen raide ende deliberacien yerst daerop gehadt, vutgesproken, gepronuncieert ende getermineert, te wetene, dat deghene die van nu voerdane van nyeus de neeringe vanden draeyene oft draeysseleeren binnen der stad van Antwerpen doen willen, comen ende zyn selen int ambacht vanden Houtbrekers voergenoemt, ende selen deselve Draeysseleeren dwerck dat zy draeyen oft wercken, maer anders geene, binnen huers selfs huyse ende voerveynstren moegen vercoopen ende penningweerden, ende als vanden personen daer questie om was ende die alnu draeyen ende int ambacht vander Meerssen voergenoemt zyn, dat die daerinne selen moegen bliven draeyende huer leefdage lang, des selen die ooc moeten comen inder Houtbrekers ambacht voergenoemt opte condicie hen by Burgermeesteren ende Scepenen geordineert, ende dit sonder prejudicie oft achterdeel van ennigen statuten oft ordinancien den voers. ambachten oft ennigen van dien ennichsins voertiden verleent, als dat elc persoon van hen maer in een ambacht en soude moegen zyn. Ende als vanden pecke ende tarre, soe hielden de voers. Burgermeesteren

ende Scepenen huer verclaren daeraf te henwaerts, mids dat partien hen daeraf alnoch nyet bescheyts genoech en hadden doen blyken. Dit wart gedaen inder raedcameren tAntwerpen, opten sevenentwintichsten dach der maent van Junio XIIII^c LXXVIII jaer.

1 September 1478.

Afstand door Margareta Pijls van het sterfhuis van haren man Adriaan van der Vere.

Magriete Pyls, wedewe lestwerf Adriaens vander Vere, renuncieerde, verteech ende ghinck af des sterfhuys ende alle der goeden vanden voers. hueren man gebleven ende verstorven, seggende dat zy tgraf van hueren man nyet te vindene en wiste, ende gaf alsoe huere sloetele vanden sterfhuyse over den Heeren Burgermeesteren ende Scepenen, begheerende mids dien vanden schulden desselfs huers mans wylen ongehouden te zyne. Dwelck, tot huerer begheerten, bevolen wart aldus geregistreert te wordene ende was gedaen opten yersten dach van September int jaer Ons Heeren M CCCC achte ende tseventich, my daerby zynde,

BOYDENS.

9 September 1478.

Gebod aan Cornelis Zebrechts en Jan van Molle, het strijken en meten der lakenen voort te leeren aan de twee knapen door de Lakengulde daartoe aangewezen.

Alsoe de dekenen vander gulden vander Draperyen tAntwerpen den Heeren Borgermeesteren ende Scepenen te kennen gegeven hadden hoe huere voersaten altyt geplogen hadden te gevene tstrycken ende meten vanden wullen lakenen denghenen die hen beliefde, soe wanneer dat vacheerde, ende dat zy achtervolgende dien onlancx twee goede knapen daeraf versien hadden, die nernstelic versocht hadden aen Cornelise Zebrechts ende Janne van Molle, hen dwerck te willen

leeren, op behoorlycken salarys, gelyc dat den voers. Cornelise ende Janne van hueren voersaten voertyden geleert was geweest, doen zy van dien yerst versien waeren, in dwelc de voers. Cornelys ende Jan hen geweygert hadden, Soe wart, na rype deliberacie byden voers. Heeren hierop gehadt, denselven Cornelise ende Janne, ter presencien vanden voers. dekenen, uterlic bevolen, opte verbuerte van hueren diensten ende voert opte correctie vander stad, dat zy den voers. twee goeden knapen leeren souden tstrycken ende meten vanden lakenen voerscreven opten salarys ende gelyc dat henlieden voertyden by hueren voersaten geleert was geweest. Dit was gedaen neghen daghe in Septembri XIIII^c ende LXXVIII jare, my daerby zynde,

Boydens.

25 September 1478.

Uitspraak in een geschil tusschen Sixtus Scharpacker, Secretaris van den Hertog, en Jan Boesselman, poorter van Antwerpen.

Nadat Meester Sixtus Scharpacker, Secretaris myns Genedichs Heeren tsHertogen van Oestryc, van Brabant enz., vore Borchmeesters ende Scepenen van Antwerpen geheyscht Janne Boesselman, poirtere der voirs. stad, alsulken negentich Rynssche guldene als Philips Say, Banignaertszone, Clerc vander houtvesterien van Hollant, tot sinen behoef, onder hem geset hadde voere dofficie vander voirs. clergien, daeraf hy den voirs. Philips in vredelyker possessien hadde doen stellen, alsoe hy seyde, ende na dantwoirde die deselve Jan Boesselman daerop dede, seggende hoe dat deselve Philips, niet lange geleden, by bedwange van rechte, de voirs. XC Rynsguldene van hem oic begert hadde te hebbene, mids dat de voirs. Meester Sixtus syn vorweerden hem niet gehouden en hadde, alsoe hy seyde, ende dat alsdoen by Borchmeesters ende Scepenen daerop getermineert ende geappointeert wert dat hy deselve XC Rynsguldene opter stad wissel stellen ende vut sinen handen setten soude tot behoef vanden ghenen diere recht toe hadde, dwelc hy gedaen hadde, hoopte mids dien van des voers. Meester Sixtus

heyssche ongehouden te sine, etc., Soe wert byden voirs. minen Heeren Borchmeesters ende Scepenen geappointeert ende vutgesproken, alsoeverre Jan Boesselman de voirs. penninge daer questie af es van hem gedaen ende opten wissel gestelt heeft tot desgheens behoef diere recht toe heeft, gelyc hem dat tanderen tyden geappointeert es geweest te doene, dat hy daermede gestaen sal. Dit gesciede opten XXV^en^ dach in Septembri anno LXXVIII.

8 Augustus 1478.

« Correctie » van Lucas Rauwelijn, vischverkooper, om dekens en keurmeester van zijn ambacht beledigd te hebben.

Overmids den grooten ende zwaren excessen die Luyck Rauwelyn, vischcoopere, gedaen heeft, soe aen Diericke Jacopssone, kuermeester vanden vissche, dien hy diefte overgetegen hadde maer nyet bethoont, zoe aen zyn dekens vanden ambachte voers., zoe anderssins, daeraf de Heeren ende de stad wel ende volcomelic geinformeert zyn, Sal inden yersten verghiffenisse bidden Diericke Jacops voergenoemt, seggende dat hy dat geseyt heeft vut quader saken ende sonder redene, ende bidden dat hy hem dat vergheven wille, ende insgelycx verghiffenisse bidden den dekens ende kuermeesters vanden ambachte voerscreven.

Item hy sal voert oervrede doen ende zweeren met zynre eed aenden Heyligen, geloven ende sekeren dat hy den voers. Diericke Jacopssone ende den dekens ende kuermeesters voergenoemt van nu voerdane nyet misdoen en sal noch doen misdoen, in woorden noch in wercken, heymelic oft openbaer, by hem selven noch by yemende anders van zynen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die hen, oft ennigen van hen, misdoen woude oft doen misdoen, dat hy hen dat in goets tyts kundegen sal ende laten weten, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten oervrede, dwelc hy al alsoe gedaen heeft.

Item sal de voers. Luyck porren, tusschen ditte ende Sinte Bavendach naestcomende, uter stad, ende bynnen den derden

dage, uten mercgreefscape van Antwerpen, ende doen een pelgrimaegie tSinte Eeuwouts, in Elsaten, ende, na de brieve daeraf gesonden, nyet weder incomen, hy en hebbe yerst gegeven den Vischcoopersambachte voers., tot behoef van hueren outaer, drie ponde waschs.

Voert, waert dat Luyck Rauwelyn voers. hem namaels hierinboven misdroege jegens zyn dekens oft kuermeesters vanden ambachte nu zynde oft namaels wesende, oft ooc eenige rebellicheyt jegens oft int syn ambacht dede, Soe wart gedeclareert ende geordineert byden Schoutet, Burgermeestren, Scepenen ende Raide der voers. stad van Antwerpen, nu als dan, dat hy daerane verbueren soude terstont zyn ambacht vanden Vischcoopers voerscreven, sonder hem daerenteynden te moegen gheneren oft behelpen metter neringhen vanden selven zynen ambachte in eeniger manieren, ende daerenteynden noch gecorrigeert te worden alsoe na gelegentheyt der saken behoeren sal.

Dit geschiedde ende wart aldus wtgesproken byden Schoutet, Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen, in huerer raedcameren vergadert zynde, opten achtsten dach van Augusto int jaer XIIII^c ende achtentseventich.

Beca.

Presentata fuit littera peregrinacionis predicti Luycx Rauwelyn Burgomastris ende Scabinis, in camera sedentibus, XV die Decembris anno LXXVIII°.

6 November 1477.

Uitspraak in een geschil tusschen Jan van Dinter, Amman, en drij Korte-Roeden, nopens het huurgeld van zekere kramen.

Anno XIIII^c ende sevenentseventich, opten sesten dach van November, comende voer Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen Jan van Dinter, Amman van Antwerpen, ter eenre ziden, ende Jan van Stangdonck, Jan Joes ende Aerd van Corpt, dieneeren vanden Corten Royen vander selver stad, ter andere, proponerende ende begeerende de voers. drie personen

dieneeren vanden Corten Royen, dat de voers. Amman oft zyne dieneeren zyn hant lichten woude als van te verhuerene alsulke XXVIII olivetcramen als gewoenlic waren te stane, in elke Antwerpsche merct, inde rye lancx ende vore *den Engel*, ende noch ooc alsulken thiene ysercramen als gewoenlic zyn te stane biden Predickeren voere de *Roy Tonne* aldaer, welke cramen voergenoemt de voers. drie personen voertiden behoorlic gecocht ende gecregen hadden vanden erfgenamen dien deselve cramen toebehoorden, daeraf Janne van Stangdonc een vierendeel, Janne Joes twee vierendeele, ende Aerde van Corpt voergenoemt tvierde vierendeel toebehoorende is, omme de voers. cramen by hen te verhuerene alsoe hen dat believen soude, behoudelic dat zy den voers. Amman presenteerden zyn stedeghelt, soe wes hy daerinne gericht ware ; daerop de voers. Amman seyde, antwordende, dat hy de voers. cramen verhueren soude moegen ende hen gheven tghene des hem believen soude, etc. ; van alle welken geschillen beyde de partien voergenoemt, mids sekeren onderwyse hen gedaen, bleven ende hen submitteerden inde voergenoemde Burgermeeesters ende Scepenen, Dewelke daeraf een wtsprake deden in deser manieren, te wetene, dat de voers. Amman, alsoe lange als hy de voers. ammannie ende de officie daeraf bedienende ware, soude aenveerden ende verhueren de voers. cramen ende daeraf besorgen den voers. drie personen dieneeren vanden Corten Royen, gelyc voerscreven is, in elke Antwerpsche merct, dertich scellinge grote Brabants, sonder denselven personen ennige costen te hebbene vanden voers. cramen, ende dat boven huere oude rechte die zy tsamen, als dieneeren vanden Corten Royen, van outs gewoenlic zyn te hebbene vanden voers. Amman, te wetene, in elke der voers. mercten, sessendertich scellinge grote Brabants van eertghelde, ende noch daertoe dertich scellinge grote Brabants van stedegelde, ende waert dat de successeur ende toecomende Amman na Janne van Dinter dese vuytsprake nyet van weerden en hielde, dat hy alsdan den voers. drie personen oft hueren successeurs wederomme sal moeten laten volgen de voers. cramen daer questie af es gelyc zy die tot noch toe gebruyct hebben. Sonder argelist. Dit wart gedaen ten jaere ende daghe voerscreven.

30 September 1478.

« Oirvrede » gezworen door Jan Vileyn aan Jan Pels.

Des sWoensdaechs, opten lesten dach van September XIIII^c ende LXXVIII jaere, soe geloefde, zekerde ende zwoer lyflyc ten Heyligen met opgerechten vingheren, Jan Vileyn, ende dede oirvrede Janne Pels ende sinen vrienden ende magen, dat hy hen van nu voerdane nyet misdoen en sal noch doen misdoen, in woerden noch in wercken, hyemelic oft openbaer, by hem selven noch by yemende anders van sinen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die den voers. Janne ende sinen vrienden oft magen misdoen woude oft doen misdoen, dat hy hen in goets tyts dat kundigen soude ende laten weten, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten oirvrede. Dit wart gedaen, ten jaere ende dage voerscreven, voere Jacope Wielant, Onderschoutet, die den eedt staefde, in presencien van Burgermeesteren ende Scepenen, in huerer raidtcameren wesende.

Boydens.

6 September 1478.

Uitspraak in een geschil tusschen ajuinverkoopers van Bergen-op-Zoom en de hoveniers van Antwerpen, over de plaats hun toekomende in de Antwerpsche jaarmarkt.

Opte geschillen voor Burgermeesteren, Scepenen ende Raide der stad van Antwerpen geport tusschen sekere personen van Bergen opten Zoom metter coopmanscap ende neeringen vanden ayuyne ommegaende, ter eenre syden, ende den dekenen ende geswoornen vanden Hoveneeren-ambachte alhier, inden name van hueren guldebruederen, metter selver coopmanscap ende neeringen omgaende, ter andere, omme der plaetsen wille daer zy ende elc van hen bynnen den jaermercten van Antwerpen met hueren voerscreven goede staen ende voerdane staen sullen, etc.,

Soe is by Burgermeesteren, Scepenen ende Raide voergenoemt getermineert ende geappointeert, dat de voers. personen van Bergen, dese jegenwoerdige Bamismarct van Antwerpen geduerende ende niet langere, staende sullen bliven inde stede ende plaetse daer zy nu staen ende tegen de Craemmeesteren gehuert moegen hebben, ende dat voerdane in allen anderen toecomenden mercten de voers. vanden Hoveneerenambachte van Antwerpen metten coopmanscepen ende neeringen voers. omgaende, staen sullen voere ende boven de voers. van Bergen ende alle andere van buyten der stad van Antwerpen voers. Dit was gedaen opten VI[en] dach van September anno LXXVIII.

Palude.

15 October 1478.

Vervolg der zaak van Jan Boesselman, poorter van Antwerpen, tegen Hendrik Opten Zande, burger van Keulen. Deze wordt te Antwerpen gedaagd om met zijnen tegenstrever in vrede gesteld te worden, en zal daertoe eenen borgtocht moeten leveren.

Na dien dat voere myn Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen gecomen ende gecompareert waren in hueren personen Jan Boesselman, ter eenre, ende Henric Opten Sande, ter andere ziden, ter saken van sekeren geschillen oirspronck nemende ende spruytende vuyt sekeren dreychgelycken woorden die Henric Opten Zande voergenoemt voertiden inder stad van Coelne totten voergenoemden Janne Boesselman gesproken hadde, ende daervore deselve Jan Boesselman den voergenoemden Henricke Opten Zande in eenen vrede alhier tAntwerpen hadde doen leggen, etc., Soe wart by mynen Heeren Burgermeesteren ende Scepenen voergenoemt, op huden, Donderdach, den vyftiensten dach in Octobri XIIII[c] achtentseventich jare, na rype deliberacie by hen op dese materie gehadt, ende omme partien voergenoemt te besorgene, geappointeert, getermineert ende vutgesproken, dat Henric Opten Zande voergenoemt tSinte Jansdage Baptisten in midzomere naestcomende, vore der

noenen, schuldich sal syn alhier tAntwerpen tzynen voers. vrede in behoorliker manieren te comene jegens Janne Boesselman voergenoemt, welken vrede partien voerscreven ten voergenoemden Sinte Jansdage Baptisten behoorlic voert verstellen ende vernyeuwen selen in eenen jaervrede, insoeverre dat partien voergenoemt binnen middelen tyde van tghene des voerscreven is in minlicheden ende in vrientscapen nyet en overquamen, ten ware dat deselve Henric merckelike nootsake van siecten, gevanckenissen oft anderssins conste doen blyken, den Wethouderen der voers. stad van Antwerpen genoech dunckende, ende dat deselve Henric, omme tzynen voers. vrede voerdane te comene, goede borchtochte stellen sal, totter sommen toe van twee duysent Rynsschen guldenen, omme die verbuert te wordene, zoeverre de voers. Henric ten selven zynen vrede nyet en quame oft en compareerde, oft nootsake, gelyc voerscreven is, nyet gethoont en hadde. Gedaen inder raedcameren der stad van Antwerpen voergenoemt, ten daghe ende jare voerscreven.

Beca.

16 October 1478.

« Borchtochte » van Hendrik Opten Zande.

Des Vridaechs, XVI dage in Octobri XIIII^c LXXVIII jaer, soe quamen vore den Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen, in hueren properen personen, Kerstiaen van Hofsteden, Henric Vosjagere, Henric vanden Kerchove, Tielman Pallem, Laureys Oskens, Adriaen van Pantgate, Jan van Ryningen, Anthonys vanden Broeke, in den Rooden Leeu, Robbrecht Sas, Jan Loof, Willem Coelneere, Henric Tesch, Ghysbrecht Sas, Jan Vraet, Kerstiaen van Mummen, Jorys Tack, Peter van Sulp ende Mathys van Ochtendonck, ende geloefden ende bleven borge, elc van hen vore syn aengedeel, voere Henricke Opten Zande, van Coelne, omme te voldoene alsulken borchtochte van twee duysent Rynssche guldenen als de voergenoemde Henric Opten Zande schuldich was te stellene, achtervolgende eenen sekeren appointemente op ghisteren by Burgermeesteren ende Scepenen voergenoemt gegeven tusschen Janne Bousselman, ter eenre, ende Heinricke

Opten Zande voergenoemt, ter andere ziden, als vanden voers. Henricke alhier tzynen voers. vrede te moeten comene, na inhoude van eenre acten daeraf behoorlic gemaect zynde, ende hiervoere hebben de voers. personen verbonden ende te pande geset hen selven ende alle huer goede, ruerende ende onruerende, welkerhande die wesen moegen, die zy nu hebben ende noch vercrigen selen, ende waer eenich gebrec aenden voers. Kerstiane van Mummen, Jorise Tack, Peteren van Sulp ende Mathyse van Ochtendonck, mids dat die buyten den mercgreefscape van Antwerpen geseten zyn, dat geloefden Kerstiaen van Hofsteden, Henric Vosjagere, Henric vanden Kerchove, Tielman Pallem, Laureys Oskens, Adriaen van Pantgate, Jan van Ryningen, Anthonys vanden Broeke, Robbrecht Sas, Jan Loof, Willem Coelneere, Henric Tesch, Ghysbrecht Sas ende Jan Vraet voergenoemt wel ende volcomelic opte richtene ende te voldoene met hen selven ende met allen hueren goeden voergenoemt. Voerdanc soe geloefden voert ende bleven borghe vore Henricke Opten Zande voergenoemt, Henric Vosjagere, Adriaen van Pantgate, Jan van Ryningen, Anthonys vanden Broecke, Jan Loof, Willem Coelneere, Henric Tesch, Ghysbrecht Sas, Jan Vraet ende Mathys van Ochtendonck voergenoemt, omme te voldoene alsulken taxacie van costen als biden Heeren Burgermeesteren ende Scepenen voergenoemt Janne Bousselman voers. toegevuecht ende aengeappointeert selen moegen worden mids ende achtervolgende den appointemente voerscreven, ende hiervore hebben zy verbonden ende te pande geset hen selven ende alle huer goede voergenoemt. Gedaen ten jaere ende dage voerscreven.

Beca.

30 October 1478.

„ Terminatie „ in een geschil tusschen de bedezetters van Etten en de ingezetenen van Rucvenne en Voorne.

Opte questien ende geschillen voer Burgermeestren ende Scepenen van Antwerpen geport tusschen Aerde van Ryen,

inden name vanden bedesetteren van Etten, aenleggers, ter eenre ziden, ende Henric Sanders, Schoutet van Rucvenne ende van Voorne, inden name vanden ingesetenen derselver dorpen, verweerderen, ter andre, ter causen van tsErtogen schote van Brabant, dat de voers. van Etten den ondersaten der voers. twee dorpen heysschende zyn vanden lesten verschinenen termyne, ende daeraf zy hoopten ongehouden te zyne, by diversen redenen die de voers. partien tot beyden ziden daertoe seyden ende allegeerden, Soe wart biden voers. Heeren Wethouderen, rype deliberacie gehadt hebbende op alle tghene dat deselve partien seggen ende thoonen wouden, geappointeert ende getermineert dat de voers. partien, aengaende den voers. schote, henlieden vuegen ende reguleren sullen na der instruxien der voers. beden, aengaende den voers. lesten termine ende sonder prejudicie vanden toecomenden tyde, te wetene, dat alle oude stocgoede die zynt den jaere van eenentwintegen herwaerts tegen gheene ongevryde personen gecregen en zyn, ghelden sullen ter plaetssen daer de personen die deselve goede toebehooren geseten zyn, ende dat alle andere goede die zynt den voers. jare van eenentwintegen herwaerts tegen ongevryde personen gecregen zyn, gelden sullen ter plaetsen daer die gelegen zyn, compenserende de costen biden voers. partien tot beyden ziden gedaen, mids sekeren redenen henlieden daertoe porrende. Gedaen den dertichsten dach van Octobri int jaer XIIII^{c} achtentseventich.

20 October 1478.

Uitgesproken door het Magistraat dat de loove achter op de plaats van het huis « Spaengien » zal mogen blijven bestaan en hersteld worden.

Nadat voere Burgermeesteren ende Scepenen van Antwerpen in rechte gecomen waeren Jan Boesselman, als besitter vanden huyse geheeten *den Spiegel*, aende Merct alhier gestaen, met Heynricke den Duytschen, inden name van Colaert ende Peteren de Labaye, gebruederen, coopluden van Brugge, als besitteren vanden huyse ende erve geheeten *Almanien*, inde Wolstrate gestaen, neffens der plaetsen ende doergange

van *Spaengen*, der gulden van den Ouden Boge toebehoerende, aenleggeren, ter eenre zyden, ende Jan Huyge, als deken, metten oudermans vander voers. gulden, verweerderen, ter andere, ter causen van eenre looven oft wtlate staende achter opte plaetse vanden voers. huyse van *Spaengien* hangende aenden muer vanden voers. *Spiegel*, die de voers. aenleggeren begeerden afgebroken ende gelost te hebbene vanden selven muere, sonder die meer oft vorder te deckene oft te reparerene, zoe zy begonst hadden te doene, ten waere dat zy bethoonen consten dat deselve loove aenden voers. muer vanden *Spiegele* by consente vanden erfgenamen vanden selven huyse gemaect ende gehangen waere ; opt welke de voers. deken ende oudermans, inden name als vore, seiden ende alligeerden dat deselve loove, over XX jaeren ende dage, aenden voers. muer vanden *Spiegele* gestaen ende gehangen hadde sonder calaengie oft wederseggen van yemende, ende dat zy daeraf in goeder vredeliker possessien waeren, hoepten mids dien inde selve huere possessie te blivene toter tyt toe dat zy met beteren rechte ende bescheyde daerwt gewonnen warden ; met meer woorden die de voers. partien tot beiden zyden daertoe seiden ende alligeerden, Soe wart by den voers. Heeren Wethouderen opte voers. huere geschille getermineert ende geappointeert dat de voers. deken ende oudermans, inden name als boven, bliven zullen in huerer voers. possessien toter tyt toe dat de voers. Jan Boesselman oft yemende anders dairinne interest hebbende, beter bescheit ende bethoen bybracht sullen hebben .dan zy noch ter tyt gedaen hebben, ende dat zy deselve loove sullen doen decken ende repareren gelyc hen dat gelieven ende goetduncken sal. Dit geschiede opten XX^en^ dach in Octobri int jaer Ons Heeren duysent vier hondert ende achtentseventich.

Bost.

23 Augustus 1478.

« Terminatie » in een geschil tusschen Catharina Luycx en Andries Sas, ter zake van eene rent op een huis in de Zierikstraat.

Alsoe vore den Heeren Burgermeesteren ende Scepenen

tAntwerpen gecomen waren Pauwels de Man, als wittich man ende momboer van Katlinen Luycx, zinen wittigen wive, ter eenre, ende Andries Sas, verkenschouwere, ter andere ziden, ter saken van drie gulden penningen die men heet Hollantsche gulden tsjaers erflikere renten die de voers. Katline, des voers. Pauwels wyf, met eenen Scepenenbrieve van Antwerpen, vander date duysent vier hondert ende achtentnegentich (sic) seventhiene daghe in Oeghstmaent, heffende is op eenhuys metten hove, gronde ende toebehoerten, den voers. Andriese toebehoerende, inde Ziericxstrate gestaen, seggende de voers. Pauwels, voere hem ende inden name als boven, dat hy daerane tachter ende in gebreke was van drie jaren, begheerende ten slote betalinge daeraf te hebbene, na inhout zyns Scepenenbriefs voergenoemt, te wetene, sesthiene Philippusstuvers voer elken der voers. guldenen, gelyc hy tot noch toe gehadt ende gehaven hadde, etc. ; daeraf de voers. Andries in zynen verantwoerdene de contrarie houdende was, mids sekeren redenen by hem geallegeert, etc., Soe wart geappointeert, getermineert ende wtgesproken byden Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tusschen partien voergenoemt, na aensprake ende verantwoerden ende na allet dbescheyt dat voer hen comen was, dat Andries Sas voergenoemt gheven soude vore elken der voers. guldenen sesthiene Philippusstuvers, ende ditte sonder prejudicie vore den toecomenden tyt. Dit was gedaen int jaer Ons Heeren M CCCC achte ende tseventich, drientwintich daghe in Augusto.

11 November 1478.

« Arbitrale vuytsprake » in een geschil tusschen Jan Velt, koopman, van Trier, en Jan Cant, weerd in « den Zwarten Ram. »

Alsoe sekere questien ende geschillen opgestaen ende geresen waeren voere Burgermeesteren, Scepenen ende Raide der stadt van Antwerpen tusschen Janne Velt, coopman, van Triere, ter eenre siden, ende Janne Cant, wonende inde herberge geheeten *den Swerten Ram*, ter andere, Soe hebben Laureys Osken ende Laureys van Swaervelde, navolgende

der Heeren vonnisse ende daervoere dat partien hen gesubmitteert hadden op eene sekere peyne, te wetene C cronen, die daerjegens dade ende nochtans tselve seggen van weerden, na vuytwisen der submissien, huer vutsprake daeraf eendrachtelic gedaen ende vuytgesproken inder manieren hierna verclaert, te wetene :

Inden yersten, soe seggen de voers. twee arbiteren ende segslude dat sy, navolgende der aenspraken byden voers. Janne Velt gedaen ende na tverantwoerden daerop by Janne Cant gedaen, ende na de getuygenissen daeraf gegaen, dewelke de voers. seggeren oversien ende ripelic daerop gelet hebben, ende oic boven de getuygenissen sekere coopluden appaert int lange daeraf gesproken ende ondervracht hebben, nyet bevinden en konnen dat de voers. Jan Cant inden voers. Janne Velt, vander saken daer questie af is oft van ennigen goeden die Jan Velt voers. Andriese Buckinck oft ennigen andere personen toebehooren doen ter tyt op sekere wagenen geladen wesende, yet gehouden te sine in enniger manieren, maer omme te schouwene alle gedingen, costen, moeyten ende ongenoechte die daeraf tusschen den voers. partien mochten gebueren oft gebuert ende gedaen moegen zyn, dat de voers. Jan Cant den voers. Janne Velt, voere syn costen, moeyten ende verlette, geven sal de somme van drie hondert Rynscher guldenen, XX stuvers voere den Rynsgulden te betalen, vyftich der voers. Rynsscher guldenen daeraf inde Coudemarct van Bergen opten soem inden jaere van LXXIX naestcomende, ende alsoe voort alle Coudemercten van Bergen deen na dandere vervolgende, vyftich derselver Rynsscher guldenen daeraf, totter tyt toe dat de voers. somme geheelic ende al betaelt sal wezen. Ende voort soe sal de voers. Jan Cant den voors. Andriese Buckinck moeten geven, voere syn costen, moeyten ende verlette, vyftich Rynssche guldene eens, XX stuvers voere den Rynsgulden, te betalene deen helft daeraf bynnen deser tegenwoerdiger Coudemarct van Bergen opten Zoom, ende dandere helft inde Sincxenmerct van Antwerpen naestcomende, ende hieraf sal de voers. Jan Cant den voers. Janne Velt ende Andriese Buckinck verliden Scepenenbrieve van Antwerpen oft geven daeraf hantgescrifte van zynder hant onder sinen segel oft marck,

dwelc den voers. Janne Velt ende Andriese gelieven sal, sonder voerdere met borchtochten oft anderssins gelast te wesene.

Ende, mids desen, soe seggen de voers. twee arbiteren ende segsluden den voers. partien wel ende minlic vereenicht ende veraccordeert van allen den voers. geschillen ende costen die sy gehadt hebben totten dage toe van huyden, ende soe wie hieraf deen den anderen meer costen, moeyten oft calaengie dade, dat soude wesen opte pene inder submissien begrepen, sonder argelist. Dit wart gedaen ende vuytgesproken voere Burgermeesteren ende Scepenen, in huerer raidcameren vergadert zynde, den XI[en] dach van Novembri int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende achtentseventich.

PALUDE.

19 November 1478.

« Minnelyck appointement » in de zaak der kooplieden van Bergen, alhier aangehouden voor schending der marktvrijheid te Bergen op kooplieden uit het land van Gulick.

Naer dat, opten XVIII[sten] dach van Novembri XIIII[c] LXXVIII, voer Burgermeesteren ende Scepenen van Antwerpen gecomen waren, in hueren properen persone, Peter Rogier ende Jan Sibille, cooplude vander goeder stad van Bergen in Henegouwe, navolgende den geloften die zy Ursmer van Trazenyes ende Henry Le Roy, ooc cooplude van Bergen, als gearresteerde bynnen deser stad, opten yersten dach van Octobri lestleden, gedaen hadden, mids sekeren goeden ende coopmanscapen die Briffault de Harby met zinen medeplegeren ende insgelycx Anthoine de Maulde met zinen medeplegeren sekeren coopluden uten lande van Guylke, te wetene, Diericken Mynnebier ende Jacope vander Goude, bynnen der vryheit vander jaermerct van Bamisse lestleden, contrarie den previlegien derselver, inden voers. lande van Henegouwe ende ter selver merct waert comende afgenomen hadden, ende men merckelyc bevonden hadde, by sekeren letteren van quitancien gepasseert onder der

stad zegel van Ath, dat de voers. cooplude vanden lande van Guylke van allen hueren goeden duechdelic gecontenteert ende gepayt waren, vutgenomen van eenen pacxkene weert wesende, alsoe zy seyden, hondert ende thiene croonen, dwelc de voers. Anthoine de Maulde met zynen medeplegeren alleene in absencien van den voers. Briffault hen afgenomen heeft, sonder daeraf eenige restitucie te doene, Soe wart, by tusschenspreken vanden voers. Heeren Wethouderen ende by expressen consente vanden voers. partien in beyden zyden, minlic geraemt, overdragen ende gesloten, dat de voers. Peter Rogier ende Jehan Sibille geloeft ende met opgerichten vingheren lyflic ten Heyligen gezworen hebben voer de voers. Burgermeesteren ende Scepenen, dat zy oft de twee van hen vieren bovengenoemt wederomme bynnen deser stadt comen sullen, tusschen dit ende achte dage naer den Heyligen Sincxendach naestcomende, oft achte daghe daerna, onbegrepen, gelyc ende in alder manieren zy opten voers. yersten dach van Octobri lestleden geloeft hadden te comene, ende dit al sonder prejudicie vanden previlegien ende rechten der jaermercten voergenoemt oft oic van partien, behoudelic, oft de voers. cooplude van Guylke, bynnen middelen tyde, soe vele connen gedoen dat zy elwaerts restitucie van hueren voers. verliese gecrigen connen, dat in dien gevalle de voers. gearresteerde vanden voers. hueren geloften quite, los ende ontslagen zyn ende bliven sullen. Dit wart gedaen opten XIX^{sten} dach van Novembri anno LXXVIII.

13 November 1478.

Uitspraak van het Magistraat in een geschil tusschen schippers van Gent, ter eene, en schippers van Kortrijk en Audenaerde met die van Antwerpen, ter andere zijde, over het vervoeren naar Gent van alhier gekochte koopwaren.

Na dien dat, opten derthiensten dach van Novembri anno XIIII^{c} LXXVIII, voere den Heeren Burgermeesteren, Scepenen ende Raide vander stad van Antwerpen gecomen

waren Jan van Eeken ende Jan van Eemen, scipliede van Ghend, met hueren medeplegeren, ter eenre, ende Joes Poelet, Denys Hesspeel ende Henric de Voldere, van Cortrycke, Looyc vander Acke, Peter Boudaert ende Gielys Bloemaert, van Oudenaerde, ende de dekene gezwoerne ende goede mannen vanden Scipambachte alhier met hen gevuecht, ter andere ziden, seggende de voers. van Ghend dat de voers. van Cortryke ende Oudenaerde schuldich waren aen hen te bestedene alsulken goede als zy alhier gecocht hadden, omme by hen dat voertgevuert te wordene tot Ghend, alsoe hen dat goetduncken soude, ende dat de voers. van Cortrycke oft Oudenaerde huer goede selve nyet en souden moegen doen vueren te Ghend waert inde scepe van Antwerpen oft anderen daer hen dat gelieven soude, etc. ; daeraf de voers. van Cortrycke, Oudenaerde ende met hen de voers. dekene, gezwoerne ende goede mannen vanden Scipambachte van Antwerpen de contrarie houdende waren, zunderlinge mids dien dat de voers. van Ghend selve gheene scepe alhier en hadden, maer andere vremde, omme de voers. goede te vuerene, hueren wouden, daertoe zy de voers. van Cortrycke ende Oudenaerde constringeren wouden buyten der jurisdictien van Ghent, ooc van goeden die buyten der stede van Ghend geladen, gevuert ende gesleten souden worden, aengesien ooc dat de scipliede van Antwerpen, achtervolgende sekeren previlegien hen by onsen Genadigen Heere den Hertoge ende onser Genadigen Vrouwen der Hertoginnen verleent, de voers. goede presenteerden te vuerne tot Ghend toe, seggende dat zy dat ooc vore eenen anderen vremden, gelyc voerscreven is, schuldich waren te vuerne met hueren scepen, met diversen redenen daertoe int lange geallegeert, Soe wart, na rype deliberacie daeroppe by Burgermeestren, Scepenen ende Raide opte voers. geschillen gehadt, ende ooc na alle tghene des partien voergenoemt te beyden ziden seyden ende allegeerden, geappointeert, getermineert ende vuytgesproken dat de scipliede van Antwerpen de goede voers. daer questie om was met hueren scepen souden moegen vueren tot Ghend voers., gelyc de voers. van Cortrycke ende Oudenaerde dat aen hen bestaet hadden te vuerne. Dit wart gedaen inder raedcameren tAntwerpen, ten jare ende dage voergenoemt.

13 December 1478.

„ Vonnisse van erfscheydinghe ” tusschen Ghijsbrecht van Hiesbrech, weduwenaar van Frederyne Luytkens, ter eene, Nicolaas en Albrecht Staec, zonen der aflijvige, ter andere zijde.

Alsoe, opten XX^en^ dach van October anno LXXVIII, een vonnisse by Burgermeesteren ende Scepenen gewt ende gewesen is tusschen Ghysbrechte van Hiesbrech, ter eenre zyden, ende Clause ende Aelbrechte Staec, gebruedere, ter andere, sprutende ende toecomende omme der goeden ende versterffenissen wille achter de doot van Frederynen Luytkens, der voirs. gebruederen moeder wilen, gebleven, die des voirs. Ghysbrechts wettich wyf te wesen plach, in welken voirs. vonnisse de voirs. partien discoorderden mids zekeren artikelen dairinne begrepen, ende want zy des niet en hebben veraccorderen, maer wederomme voere Amman, Burgemeesteren ende Scepenen gecompareert, Soe eest dat myn Heeren Burgemeesteren ende Scepenen deselve geschillen, navolgende hueren vonnisse voirs., mids dat die eensdeels aenghingen huyse ende erven, gestelt ende geremitteert inde goede mannen vanden gesworen erfscheiders vander stad van Antwerpen, welke voirs. goede mannen, navolgende den voirs. vonnisse ende den inhoude desselven ende oic den appointementen daerop gegeven, haer wtsprake eendrachtelic geraemt ende gesloten inder manieren hierna verclaert :

Te wetene, inden eersten, alsoeverre als tselve vonnisse aengaet, dat men wyst den coop van Claus Staec te nyeute, behoudelic, zoe wes Claus dorste sweeren van chyse verleit hebbende, dat hem Ghysbrecht daeraf restitucie doen soude, ende want de voirs. goede mannen vanden erfscheiders verstaen hebben dat de voirs. Claus daeraf zyn gehoud gedaen soude hebben voere Amman, Burgemeesteren ende Scepenen, op XV ℔ XIIII scellingen VII deniers Brabants, etc., Daeraf zoe is der goeder mannen advys ende wtsprake eendrachtelic, in alsoeverre als den Heeren blyct dat de

voirs. Claus van dier sommen voirs. genoech gedaen heeft aenden Heiligen ende duyterste vonnisse, dats te wetene, bynnen wat tyde de voirs. Ghysbrechte betalinge doen zoude vander sommen voirs., niet gewesen en ware, dat dan de voirs. Ghysbrechte, in gevalle van dien, den voirs. Clause daeraf betalinge sal moeten doen bynnen den iersten XIIII dagen naestcomende, oft desselfs Claus goeden moet hebben.

Item, in alsoeverre als tselve vonnisse aengaet den besitte ende der baten vanden voirs. huyse geheeten *den Hert*, ende daeraf de voirs. Claus Staec ende Aelbrecht, zyn brueder, sustineren vergeldinge ende betalinge te hebbene van X jaren, ende elcx jaers ten minsten van XIIII Rynsche guldene, gelyc de voirs. Ghysbrecht tanderen tyden daervoere geboden heeft voere haere bate, etc., ende daeraf de voirs. Ghysbrecht alsnu de contrarie sustineert, meynende dat zyn huysvrouwe tvoirscreven huys sculdich soude syn in tgeheele in tochten te besittene, etc., ende want de voirs. arbiters ende goede mannen daeraf alnoch gheen bescheit gesien en hebben noch gehoort noch bethoent en is, Soe is der goeder mannen advys daeraf eendrachtelyc, by alsoe de voirs. Ghysbrechte bynnen den iersten VIII dagen naestcomende niet bethoenen en can, den rechte genoech zynde, dat zyn huysvrouwe voirs. tvoirgenoemt huys geheeten *den Hert* met synen toebehoerten in tochten sculdich was te besittene, soe sal hy, Ghysbrecht voirs., in gevalle van dien, gehouden syn den voirs. gebrueders te betalen, voere haerlieder vader gedeel, vander baten vanden voirs. huyse geheeten *den Hert*, elcx jaers XXX scellinge grote Brabants, ende dat sint der tyt dat hy, Ghysbrecht voers., tselve huys geheeten *den Hert* beseten heeft ende niet vordere, behoudelic dien dat Claus Staeck ende Aelbrecht, syn broeder, den voirs. Ghysbrechte van desen penningen te betalene goedertieren zyn zelen ende daeraf gracie doen, opdat henlieden gelieft, ende de voirs. Ghysbrecht dat met duechden verdient ende daeraf voert dancbaer zy, etc.

Item, alsoeverre als tselve vonnisse aengaet den sterfhuyse ende den catheelen van huysrade die de voirs. Ghysbrecht noch seit ongedeilt zynde ende daeraf hy geen stucken en specificeert noch en noemt, etc., Daeraf is der goeder

mannen advys ende wtsprake eendrachtelic, dat de voirs. Ghysbrecht daeraf zyn gebreck vanden catheelen van huysrade die noch ongedeilt zyn souden moegen, in gescrifte stellen sal bynnen den eersten VIII dagen naestcomende, ende die den arbiters overgeven bynnen den tyde voirs., oft anders soe zelen hen de voirs. gebruederen moegen purgeren metten eedt vanden selven.

Item, in alsoeverre als tselve vonnisse aengaet den wtschulden ende inschulden, ende die de voirgenoemde partien deen jegens den anderen gecavelt hebben, zoe de goede mannen ende arbiters verstaen hebben, Daeraf is der goeder mannen advys ende wtsprake eendrachtelic, dat elc partie, navolgende dier cavelingen, den anderen ontlasten sal ende goeden borge stellen, den rechte genoech zynde, omme die schult te betalene, behoudelic dien, waert by alsoe dat deen oft dandere in des anders cavele yet betaelt hadde voere der cavelingen, dat men dat sal moeten restitueren ende wedergheven denghenen die dat alsoe betaelt hadden, oft alsoe vele andere schulden te hemwaerts nemen dat die dairjegens verlyct ware, ende dat verborgen met borgen goet genoech zynde, te dien eynde dat deen noch dandere voere des anders schulden niet belast en worden, ende dat bynnen den yersten VIII dagen naestcomende.

Item, ende alsoe den voirs. Ghysbrechte alnoch sustineert ende proponeert omme te hebbene deen helft vander voirs. huysingen geheeten *den Hert*, met vele circumstancien etc., ende daerop de voirs. gebruederen sustineren de contrarie, gemerct dat haren vader ende moeder dat selve huys toebehoerde, na inhoudt eens Scepenenbriefs daeraf gemaect, ende zoe schiere als haerlieder vader sterf, die doen mids der doot van haren vader etc., Daeraf is der goeder mannen advys ende wtsprake eendrachtelic, na dbescheit dat alnoch voere henlieden comen is, dat de voirs. gebruederen inde voirs. huysinge geheeten *den Hert*, van haers vaders wegen, hebben selen deen helft, ende vander ander helft, van haerer moeder wegen, oec een helft, dats te wetene in tgheele de drie vierendeele vander geheelre huysingen, ende de voirscreven Ghysbrecht tvierde vierendeel.

Item, navolgende den voers. vonnisse ende den artikelen daerinne begrepen ende mids dien dat de voers. partien van malcanderen gescheiden ende gedeilt souden moegen worden vanden huyse met zynen toebehoerten voerscreven, Soe is daeraf der goeder mannen advys ende wtsprake eendrachtelic, dat zy tvoerscreven huys met zynen toebehoerten alsnu, het zy in coope oft in hueren, extimeren op XVIII ℔ groten Brabants tsjaers, behoudelic dien dat de voirs. Ghysbrecht kuere hebben sal ende de voers. gebrueders niet, ende dat bynnen den derden dage, weder hy zyn vierendeel wil laten gaen te coope oft ter hueren, ende eest dat hy kiest den coop, zoe selen de voirs. gebruederen daeraf genoech moeten doen ter ordinancien vanden voirs. arbiters, ende eest by alsoe dat hy, Ghysbrecht voers., kiest de huere, zoe sal oft zelen de voirs. gebrueders tvoirs. huys in gerechter hueren gebruyken van Kerssavonde naestcomende ende VI jaer lanc daernaest volgende geduerende, elcx jaers tvoerscreven geheel huys jegens de voirs. XVIII ℔ groten tsjaers, behoudelic dien dat de voirs. Ghysbrecht alsdan sal moeten instaen ende betalen, na advenant van synen vierendeele, alle nootlike reparacie die aende selve huysinge vallen ende behooren selen, ter ordinancien vanden erfscheiders nu zynde oft namaels wesende.

Voerdane is voerwaerde ende ondersproken, waert by alsoe dat in dese wtsprake navolgende den voergewysden vonnissen ennige duysternisse gebuerde, daeraf behouden de voers. goede mannen ende erfscheiders haer interpretacie ende verclaren te henwaert, omme dat te doene in tyden ende wylen als des van node wesen sal.

Deze wtsprake was gedaen ende wtgesproken opten XIII[en] dach van December anno LXXVIII, in presencien van Burgemeesteren ende Scepenen in hueren raetcameren vergadert zynde, ende bevolen in der stad register gestelt te wordene, ende dat de voirs. partien deselve wtsprake houden ende volvueren selen in alle der manieren oft die metten vonnisse by Scepenen van Antwerpen gewesen ware.

11 Maart 1477.

„ Terminacie » in een geschil tusschen de erfgenamen van Maria Boemaerts, weduwe van Gillis van der Biest, en Peter de Decker.

Na dien dat Jan de Beere, voere hem ende inden name van zynder huysvrouwen, voere deen helft, ende Jan Joes, voer hem ende oic als voecht van Katlinen Woyts, zynre suster, tsamen voere een vierendeel van twee pondt groten Brabants erfliker renten, ende voert deselve Jan Joes, voere hem ende inden name als boven, als erfgenamen van Lysbetten Joes, zynre zuster wilen, voere III scellingen IIII deniers groten erflic vanden II ℔ groten erflic voirgenoemt, alle als erfgenamen van Marien Boemaerts, wedewe wylen van Gielys vander Biest, aenleggers, ter eenre zyden, ende Peteren den Deckere, voere hem ende zynen medeplegeren, verweerdere, ter andere, gecomen waren voere Burgemeesteren ende Scepenen van Antwerpen, ter saken van sekeren geschillen spruytende wt alsulker wtspraken als opten lesten dach Februarii anno LXIX lestleden by goeden mannen als arbiters ende segxluden wtgesproken is geweest, ende daeraf daenleggeren voers. huer gedeel vanden II ℔ groten erflic voirgenoemt heisschende waeren, metten achterstellen daeraf verschenen ende verlopen, mids dien dat derfgenamen Gielys vander Biest wylen der voirs. Marien Boomaerts, bynnen eenen sekeren tyde inder selver wtspraken begrepen, daer zys hen toe gedroegen, niet wtgereict noch betaelt en hadden de somme van achtentwintich pondt groten Brabants eens ; opt welke de voirs. Peter antwoirde dat hy aldaer alleene was, ende dat de voirs. materie diversen anderen personen aenginc, begeerende daerom eenen redeliken dach van wtstelle te hebbene, omme deselve syne medeplegeren by hem tontbiedene ende alsdan op ter voirs. aenleggeren heisch ende aensprake te antwoirdene alsoe hueren raet gedragen zoude ; daer de voirs. aenleggeren op repliceerden hoe dat zy, onlancx geleden, by appointemente vanden voirs. Heeren versonden hadden geweest by den voirs. seggeren om by hen verenicht ende verlyct te wordene, dwelc zy niet en hadden connen

gedoen, sustineerden daeromme dat zy niet meer dylaes sculdich en waeren te hebbene ende bleven by huerer conclusien voirgenoemt; met meer woorden byden voirs. partien tot beiden zyden geseit ende gealligeert, Soe wert byden voirs. Heeren Wethouderen geappointiert ende getermineert dat de voirs. verweerdere mit synen medeplegeren, tusschen dit ende des Maendaechs doen daernaer terstont volgende, sonder langer vertrec, sculdich soude zyn te antwoerdene opten heysch der voirs. aenleggeren, om, dien gehoort, voirt daerop te appointeerene alsoet naer gelegentheit der saken behoeren soude. Dit geschiede ende wart aldus wtgesproken opten elfsten dach in Meerte int jaer XIIII^{c} LXXVII, naer costume van scrivene sHoofs van Camerycke.

16 December 1478.

« Oirvrede » gezworen door Jan Brueckelman, aan Joris Roef.

Des Woensdaechs, XVI dage in Decembri anno XIIII^{c} LXXVIII, soe geloefde, zekerde, ende zwoer lyflic ten Heiligen met opgerichten vingeren, Jan Brueckelman, backere, ende dede oorvrede Jorise Roef, oec backere, dat hy hem van nu vordane neyt mesdoen en sal noch doen mesdoen, in woorden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven noch by neymende anders van sinen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die denselven Jorise mesdoen woude oft doen mesdoen, dat hy hem dat in goets tyts kundigen ende waerschouwen soude, ende al op soenbrake ende vredebrake, ende op gerechten oorvrede. Dit geschiede ende wart gedaen navolgende der correxien onlancx onder den voers. Janne geschiet. Hier waeren by ende over Jan de Blabbenere, Roeydragere, die den voers. eed staefde, Jan Wouters ende Peter de Hertoge, Scepenen.

BOYDENS.

15 December 1478.

« Appoinctement » in een geschil tusschen Jan Smet en Cornelis Dijck.

Na de begheerte die Jan Smit, Janssone, vore Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen gedaen heeft omme te hebbene tverclaren van alsulken vonnisse als opten viertiensten dach van Novembri lestleden tusschen hem, ter eenre, ende Cornelise Dyck, ter andere zyden, gewesen was, na inhoude der acten daeraf zynde, daeroppe de voers. Cornelise, ooc jegenwoerdich wesende, gehoort wart, Soe wart, opten dach van huden, vyftiene dage in Decembri anno LXXVIII, na de begeerte voerscreven ende na alle tghene des by partien te beyden zyden geallegeert wart, byden voers. Heeren Burgermeesteren ende Scepenen geappointeert ende wtgesproken, dat, hen blivende byden voergewysden vonnisse, huere verstant ende meyninge was dat Cornelys Dyck zyn gehoud doen soude van allen den heysschen ende gebreken die hy aenden voers. Janne Smit hadde ende daeromme zy vore de Wethouderen van Antwerpen in rechte comen waren, ende dat partien voergenoemt, navolgende ooc denselven vonnisse, vanden loone ende arbeyde byden voers. Jan Smit geheyst, overcomen souden by IIII goede mannen, opdat zy consten, oft daerenteynden gedaen te wordene gelyc tvoers. vonnisse dat inhoudt ende begrepen heeft. Dit was gedaen inder raedcameren tAnttwerpen, ten jare ende daghe voerscreven.

Beca.

28 December 1478.

Uitspraak in het geding rakende het huis « de Leeuw », tusschen Adriaan Geerts en Rutgeer van Doren, ter eene, en Adriaan van Pantgate, ter andere zijde.

Inden jaere Ons Heeren als men screef M CCCC ende achtentseventich, achtentwintich dage in Decembri, wart by

Burgermeesteren, Scepenen ende Raide der stadt van Antwerpen geappointeert tusschen Adriane Geerts, ter causen van synder huysvrouwen, ende Rutgeere van Doren die men heet Inden Leeu, met hueren medeplegeren, ter eenre siden, ende Adriane van Pantgate, ter andere, aengaende der hueringen vanden huyse geheeten *den Leeu*, daer de voers. Adriaen van Pantgate nu inne woent, dat deselve Adriaen van Pantgate sal bliven bewonende tvoers. huys op alsulken huere als een ander daervore geven ende bieden sal, des soe sullen partien voers. metten genen dier aencleven moegen, bynnen sesse weken naestcomende, byeen gaen omme tovercomen met malcanderen, het sy metter mynnen oft metten rechte, opdat zy connen, vanden gescillen tusschen partien voers., als erfgenamen vanden huyse voers. vuytstaende, ende dat oic deselve Adriaen van Pantgate, na denselven sesse weken overleden synde, schuldich syn sal de verschenen ende achterstellige huere vanden huyse voers. te stellen op ter stadt wissel, tot behoef vanden genen die daerinne gericht moegen zyn.

PALUDE.

23 Januari 1478.

« Terminatie » in een geschil tusschen Jan van Balen, Schoutet van Olmen, ter eene, en de Schepenen dier bank, recht weigerend aan eerstgenoemde voor nietuitvoering van een voorgaande vonnis, ter andere zijde.

Alsoe voer Burgemeesteren Scepenen ende Raide der stad van Antwerpen in questien ende geschillen gecomen waren Jannes van Balen, Schoutet tot Olmen, aenleggere, ter eenre zyden, ende de Scepenen derselver banc van Olmen, verweerders, ter andere, seggende de voers. aenleggere dat hy, als maendere der voers. banc van Olmen, van sekeren partien wegen aende voers. verweerders recht begeert hadde, dwelc zy hem geweygert hadden te doene, begeerende dairomme aen Burgemeesteren, Scepenen ende Raide voers.,

als hootstad, de voers. Scepenen van Olmen bedwongen te hebbene dat zy partien recht ende vonnisse daden, hopende dat dat sculdich ware te geschiedene, des hy der Heeren terminacie begeerde, etc. ; daerop de voers. verweerders antwoirden hoe dat hen byder Wet van Santhoven, hueren wetteliken hoode, gegeven was een hootvonnisse van eenen processe voere hen bedinght tusschen Clause Bynnemens, ter eender zyden, ende Peteren van Gheele, ter andere, van sekeren quetsueren, die den voers. Clause byden voers. Gheerde aengedaen waeren, daeraf de voers. Claus in rechte begeert hadde hem byden voers. Gheerde afgehouden te wordene synen meester dien gecureert hadde, ende noch soe vele voere zyn smarte te hebbene als de meester ten Heiligen zweeren zoude daerane verdient hebbende, daeraf deselve Claus, metten voers. hootvonnisse van Santhoven, gewesen wart volcomen van synen vermete ende de voers. Geerd vellich, seiden voert de voers. Scepenen van Olmen, al waest zoe dat de meester die de voers. quetsuere gecureert hadde, navolgende den voers. hootvonnisse, synen loen ende assaterie vander selver quetsueren voere de stad van Diest by zynen eede aenden Heiligen gegroot hadde, gelyc hen dat gebleken hadde by certificacien onder der stad segel van Diest, soe en hadde nochtans deselve Schoutet tvoers. hootvonnisse alnoch niet willen stellen ter execucien, mids dat den voers. eedt vanden meester niet gedaen en was voere Burgemeesteren ende Scepenen van Antwerpen, als hootstad vanden mercgreefscape, daer tgerechte van Olmen onder resorteerde, concluderende deselve Scepenen van Olmen dat, navolgende der ouder costumen by hen ende hueren vorderen inder banc van Olmen gecostumeert, zyn niet sculdich en waren eenigen partien recht oft vonnisse te doene voere der tyt dat tgene dat hen by huerer hootbanc metten voers. hootvonnisse geleert was, byden voers. Schoutet tot volcomender execucien zoude gestelt zyn, des zy oec der Heeren terminacie ende appointement begeerden, Soe wert by Burgemeesteren, Scepenen ende Rade voers. getermineert ende geappointiert, zoeverre de voers. Scepenen van Olmen consten gedoen blycken byder certificacien van Diest, dat de meester synen eedt tot Diest gedaen hadde inder manieren als de copie daeraf byden selven Scepenen

gethoent inhielt ende verclaerde, dwelc hen byden selven Schoutet bekent wart, soe soude de voers. Schoutet den voers. partien execucie vanden voers. hootvonnisse doen geschien, na inhoud der voers. certificacien van Diest. Dit was gedaen int jaer XIIII^{c} LXXVIII, XXIII dage in Januario.

PALUDE.

30 Januari 1478.

« Oirvrede » gezworen door Hendrik Baers, torfdrager, aan Karel van der Mote.

Des Saterdaechs, dertich dage in Januario anno XIIII^{c} LXXVIII°, soe geloefde, zekerde ende swoer lyflic ten Heyligen met opgerechten vingeren, Henric Baers, torfdragere, ende dede oirvrede Kaerle vander Mote dat hy hem van nu voerdane nyet mesdoen en sal noch doen mesdoen, in woirden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven noch by nyemende anders van zynen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die denselven Kaerle misdoen woude oft doen misdoen, dat hy hem daeraf waerscouwen ende dat in goets tyts kundigen soude, ende al op soenbrake ende vredebrake, ende op gerechten oirvrede. Dit geschiede ende wart gedaen navolgende der correxien opten selven Saterdach over den voers. Henricke geschiet. Hier waeren by ende over als Scepenen, Reyner van Urssel ende Gielis de Gramme.

BOYDENS.

16 Februari 1478.

Borchtochte Jans van Merende, wisseleers.

Victor van Merende, Adriaen van Pantgate ende Jan Loof geloefden ende bleven borgen voer Janne van Merende, des voers. Victors brueder, vore de wisselpenninge die voerdane gestelt selen worden opten wissel die hy, Jan van Merende voers., houden sal inder stad van Antwerpen,

totter sommen toe van drie duysent cronen, elke crone tot sesse schellingen grote Brabants, te wetene, elc van van hen drien voer een duysent derselver cronen, ende hiervoere verbonden zy alle drie hen selven ende alle huer goede, ruerende ende onruerende, welkerhande die moegen wesen, die zy hebben ende vercrygen selen, maer de voers. Victor ende Jan van Merende, gebruedere, geloefden, elc van hen beyden een voer al, den voers. Adriane van Pantgate ende Janne Loof ende alle huer goede ende nacomelinge vander geloften ende verbintenissen voers. costeloes ende schadeloes tontheffene, commerloes, vry, quite ende ongemoeyt te houdene tallen dagen, verbindende daervoere hen selven ende alle huere goeden, ruerende ende onruerende, die zy nu hebben ende vercrygen selen, ende elc van hen een voer al. Dit geschiede ende wart gedaen opten sestiensten dach van Februario anno XIIII^{c} ende achtentseventich, voere Willeme van Tichelt, stadhoudere des Burgermeesters te dier tyt, Jacope Cole, Janne de Buekeleere, Clause Doncker ende meer anderen Scepenen inder raidcamere vergadert zynde, daer ic mede by was,

BOYDENS.

18 Februari 1478.

« Protest » van Hendrik Opten Zande, van Keulen, als voogd der kinderen van Peter Sledermans, tegen het afbreken en heropbouwen door Jan Bousselman van het huis in de Wolstraat deel makende van « den Spiegel » op de Groote Markt.

Opten achtiensten dach van Februario XIIII^{c} LXXVIII jaere, na scriven sHoifs van Brabant, compareerde voer de Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen, Henrick Opten Zande, van Coelne, als momboir vanden onverjaerden kinderen wilen Peter Sledermans, ter presencien van Janne Bousselman, besitter vander huysingen geheeten *den Spiegel*, alhier aende Merct gestaen, seggende ende verclarende de voers. Henric, inden name vanden kinderen voers., hoe de voers. Jan Bousselman hadde doen afbreken een huys inde Wolstrate,

der voergenoemden huysingen vanden *Spiegele* toebehoerende, dwelc hy, Jan, in meyningen was weder te doen makene na zyne genuechte, ende want zy tot beyden ziden in processe ende gedinge waeren vander voers. huysingen geheeten *den Spiegel* met der toebehoerten, daeraf de sake, alhier bedingt zynde, metten vonnisse versonden was vore den Raed ons Genedichs Heeren tsHertogen, daer die noch hing ombeslicht, sustinerende de voers. Henric dat die huysinge metter toebehoerten den voers. kinderen bider diffinitiven toegewyst soude moegen worden, soe protesteerde deselve Henric, inden name als boven, vanden afbrekene ende makene des huys voerscreven ende voert van allen anderen timmeringen, metselrien, reparacien ende costen die de voers. Jan Bousselman tsynre genuechten meer aende voers. huysinge soude willen doen, want hy gheen consent daerinne en droege, maer hoepte daeraff vander voers. kinderen wegen ongehouden te zyne, indien hen de voers. huysinge, gelyc voerscreven is, toegewyst warde, begeerende van desen eene acte, vore den toecomenden tyt. Dewelke hem biden voers. Heeren geconsenteert wart, daer ic by was,

BOYDENS.

12 Februari 1478.

Geding tusschen Mathijs van Kemelsberge, poorter van Antwerpen, en Peter van Zevenbergen, ingesetene van Rucvenne, naar den geestelijken rechter verzonden.

Naer dat voir Borchmeesteren ende Scepenen van Antwerpen zekere gescille geresen ende geport syn geweest tusschen Mathyse van Kemelsberge met sinen medeplegeren, poertere derselver stad, aenleggere, ter eenre zyden, ende Her Peetere van Zevenberge, persoon tot Rucvenne, verweerdere, ter andere, toecomende mids eenre missen erffelic die wylen Cornelis de Bye ende Katline, syn wyf, by hueren testamente ende vutersten wille gewilt ende geordineert hebben alle Sondaige gedaen ende gecelebreert te wordene op Onser Liever Vrouwenoutaer bynnen der kerken van Sprindele, ende daervoere deselve Her Peeter oft syn gemechtichde des

voirs. Mathys goede aldair gelegen, hadde doen becommeren ende beslaen, begerende dairomme voir syn conclusie, yerstwerven, deselve syn goede costeloes ende schadeloes ontslagen te hebbene, presenterende hem alsdan voort te rechte te staene voer de voirs. Borchmeesters ende Scepenen, daer hy te rechte behoirde, ende nergens el; den voirs. Her Peetere de contrarie sustineerde, seggende dat dordinancie vanden voirs. testateurs, sunderlinge aengaende der missen alle Sondage gecelebreert te wordene, niet gepasseert noch geauctorizeert en was by oirlove oft consente vanden Geestelyken Heere dien dat toebehoirde te doene, dat ooc de goede toter voirs. missen gelaten gemortificeerde goede waeren, ende dat mids dien de kennisse oft judicature daeraf voir Borchmeesters ende Scepenen voirgenoemt niet en behoirde, begerende daeromme voir syn conclusie deselve sake met al des daeraen clevende was voir den Geestelyken Rechtere oft ten lantrechte daer dat behoorde versonden ende geremitteert te wordene; met meer woirden byden voirs. partien daertoe geseyt ende geallegeert, Soe wert byden voirs. Heeren Wethouderen, rypelyc gelet ende oversien hebbende alle tghene dat partien tot beyden zyden seggen, thoonen ende in rechte produceren wouden, vutgesproken ende getermineert, want de voirs. sake, testamente, vutersten wille ende fundacien van geestelyken goidsdienste aencleefde, dat sy mids dien deselve sake remittteren ende verseynden voir den Geestelyken Rechtere, dair die behoirt beslicht ende gedecideert te wordene. Dit geschiede ende wert aldus vutgesproken opten XII^ten^ dach Februarii int jaer dusent IIII^c^ LXXVIII, nair coustume van scrivene sHoifs van Cameryke. BOST.

12 Februari 1478.

Uitleg gevraagd door Cornelis Jan Hermanssone, van Bergen-op-Zoom, en de weduwe van Mathijs de Waeyer, nopens het vonnis van het Magistraat van 6 Februari.

Nadat voere Burgermeesters ende Scepenen van Antwerpen gecomen waeren Cornelys Jan Hermanssone, van

Bergen opten Zoom, ter eenre zyden, ende de wedewe wilen Mathys sWaeyers, ter andere, begheerende, tot beyden zyden, vanden voers. Heeren verclaert te hebbene oft zy, met hueren lesten vonnisse opten VI[en] dach Februarii lestleden gegeven, yet gederogeert, vercort oft afgenomen hadden den vonnissen die tusschen henlieden in voerledene tyden, alsoe wel byden Wethouderen van deser stad als byder stad van Bergen voergenoemt, gewesen ende wtgesproken zyn geweest, oft nyet, met meer woerden die deselve partien daertoe seyden enden alligeerden, Soe wart byden voers. Burgermeesteren ende Scepenen wtgesproken ende getermineert, dat zy tvoers. huer leste vonnisse gewesen hebben behoudelic allen anderen vonnissen tusschen henlieden in voerledene tyden gewesen, tot wat plaetsen dattet zy, in huerer macht ende weerden blivende, sonder argelist. Dit was gedaen opten XII[en] dach van Februario anno XIIII[c] ende LXXVIII, na scriven sHoifs van Camerycke.

Bost.

17 Februari 1478.

Kwijtbrief van Jan van der Donck, handschoenmaker, aan Jan Willemssone, messenmaker.

Jan vander Donck, hantschoemakere, vore hem selven ende inden name van Katlinen, Jacopssoens dochter, wedewe wilen Andries vander Moelen, des cleermakers, kende ontfangen hebbende van Janne Willemssone, mesmakere, sevenentwintich scellinge grote Brabants, die hy onderhadde als gemechticht van Janne vander Donck, Willemssone, schoemakere, die wel sestiene jaer buyten lants geweest is, ter saken van alsulken XVIII scellingen groten erflic, als hy jaerlicx heffende is op een huys Henricke van Cantelbeke, houtbrekere, toebehoorende, inde Meere gestaen. Item noch kende de voers. Jan vander Donck ontfangen hebbende, vander voers. renten toecomende, vierenviertich scellinge grote, ende bekende daertoe noch ontfangen hebbende eenen Scepenenbrief van Antwerpen vander date M CCCC XLV, XIII dage in Januario, daermede Wendelnoet, Aert Jacopssoens dochter, met hueren medeplegeren, terve gegeven

heeft Janne vanden Kerchove, huydevettere, tvoers. huys inde Meere gestaen, ende waert dat den voers. Janne Willemssone hieraf namaels eenich gebrec gebuerde oft cost ende moeyssel aengedaen warde vanden voers. Janne vander Donck oft van zinen nacomelingen, in eeniger manieren, dat geloefde hen de voers. Jan vander Donck altyt wel ende volcomelic op te richtene ende te voldoene, ende den voers. Janne Willemssone ende zyne goede ende nacomelingen daeraf costeloes ende scadeloes tontheffene, lasteloes, vry, quite ende ongemoeyt te houdene, tallen dagen, ende hiervore heeft hy verbonden ende te pande geset de twee derdendeele van alsulken sessentwintich viertelen rogx tsjaers erflikere renten als hy met eenen Scepenenbrieve van Antwerpen vander date M CCCC ende XXXVII, XXIX dage in Decembri, heffende is opte helft van eenre hoeven metter toebehoerten, Henricke vander Marien met zinen medeplegeren toebehoorende, binnen Doerne aen Luysbeker Laer gelegen, welke helft Marie, natuerlike dochter Her Jan Mickaerts wilen, daerop terve gegeven heeft Janne vander Marien, ende voerdane hem selven ende alle zyn ander goede, ruerende ende onruerende, welkerhande die wesen moegen, die hy nu heeft ende noch vercrigen sal, maer Gielys Stoffels, scipman, geloefde den voers. Janne vander Donck, hantschoemakere, van tghene des voerscreven is, vore een derdendeel costeloes ende scadeloes tontheffene ende wel te quitene, ende hiervore heeft hy verbonden ende te pande geset zyn helft vanden huyse metter toebehoerten geheeten *de Dorencroone*, opt Sant gestaen, ende voerdane hem selven ende alle zyn ander goede, ruerende ende onruerende, welkerhande die wesen moegen, die hy nu heeft ende noch vercrigen sal, ende dit mids dien dat de voers. Katline Jacopssoens deen derdendeel vander voers. renten ende penningen ontfangen sal. Dit wart gedaen inder raedcameren der stad van Antwerpen, by ordinancien van Burgermeestren ende Scepenen, den XVII[en] dach in Februario XIIII[c] ende LXXVIII jair, na scrivene sHoofs van Camerycke.

15 Februari 1478.

« Terminatie » in een geschil tusschen Margareta Wisch, echtgenoote van Jan de Decker, ter eene, en Peter de Decker, Jans broeder, ter andere zijde.

Vanden questien ende geschillen vore de Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen geresen tusschen Jouffrouwen Magrieten Wisch, wettich wyf Jans sDeckers, ter eenre ziden, ende Peteren de Deckere, des voers. Jans brueder, ter andere, Is biden voers. Heeren geappointeert, getermineert ende utegesproken dat de voers. Peter, navolgende zynre geloften, soe vele doen sal, tusschen dit ende Paesschen naestcomende, dat hy den voers. Janne Decker, zinen broeder, alhier los leveren sal vander gevangenissen daer hy nu inne es, oft dat hy alsdan der voers. Jouffrouwen wederleveren sal alsulken juweelen van silvere als zy daeromme, onlanx leden, denselven Peteren in zinen handen gegeven heeft. Gedaen den vyftiensten dach van Februario anno XIIII^c^ LXXVIII, na scrivene sHoifs van Camerycke.

BOYDENS.

19 Februari 1478.

« Emancipatie » van Cornelis van Macheren.

Int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende achtentseventich, opten XIX^en^ dach van Februario, soe quam inder Hooger Vierschaeren ons Genadichs Heeren tAntwerpen, Matheeus van Macheren, outcleercoepere, ende begheerde, mids sekeren redenen hem daertoe porrende, Cornelise van Macheren, sinen sone, metten rechte vuyt sinen broode ende plichte te doene ende van allen sinen sculden, misgripen ende anderen saken ongelast te bliven, ende mids dien bewysde hy hem eenen ouden groten tsjaers erflic, alle jaere te Kerssavonde te heffene op die XXII scellingen III deniers groten Brabants erflic die hy heffende is op Dieric

Moens, syns swagers, huys geheeten *den Witten Brac*, gestaen inde Siericxstrate, bad ende versocht aen Jacope Wielant, Onderschoutet, aldaer inder Vierschaeren te rechte sittende, dat hy der Wet daeromme manen soude wes recht waere. Daerop, by manissen des Schouteten, gewyst wart metten vonnisse by Willeme van Doerne die men heet van Sompeken, Scepene, met gevolge van Scepenen sinen medegesellen, oic inder Vierschaeren sittende, den voers. Cornelise wt des voers. Matheeus, syns vaders, broode ende plichte, na de hooge heerlicheyt ons Genadichs Heeren ende den rechte deser synre stad van Antwerpen, mids der bewysingen voerscreven.

PALUDE.

13 Maart 1478.

Bepaling door het Magistraat der waarde van de Fransche kroon in de erfrent van Jacob Pot en de lijftochtrent van Nicolaas de Coster op de heerlijkheden van Westerle en Hersselt.

Alsoe des Saterdaechs, derthiene dage in Meerte XIIII^c LXXVIII jaer, na scrivene sHoifs van Camerycke, voere den Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen comen waren Her Jacop Pot, Riddere, ende Claus de Costere, in deen partie, ende de Rentmeester vanden lande van Westerle ende Hersselt, in dandere partie, spruytende wt dien dat de voers. Her Jacop tnegentich gouden Vrancxe croonen, goet van goude ende zwaer van gewicht, jairliker ende erfliker renten, ende de voers. Claus viventwintich derselver croonen tsjaers lyftochtrenten, vercocht met Scepenenbrieven van Antwerpen by den edelen ende moegenden Jan wilen Heere Jan van Wesemale, heffende waeren op zyn herlicheden van Westerle ende Hersselt, etc., na inhout vanden brieven die zy in rechte produceerden, concluderende alsoe ende begheerende de voers. Her Jacop ende Claus, ten slote, van hueren achterstelligen verschenender renten betalinge te hebbene, te wetene gouden Vrancxe croonen, oft de weerde daeraf, na inhout huerer Scepenenbrieve voergenoemt, mids oic sekeren redenen by hen daertoe

geproponeert ; daeraf de voers. Rentmeester de contrarie houdende was, sunderlinge mids andere ende mindere betalinge daeraf tot noch toe den voers. persoenen gedaen, ende mids oic sekeren diversen redenen by hem int lange gealligeert, etc., Soe wart byden voers. Heeren Burgermeesteren ende Scepenen, nadat zy opte voers. sake in raide gelet ende gedelibereert hadden, geappointeert, getermineert ende wtgesproken, dat de voers. Rentmeester schuldich soude zyn den voergenoemden Her Jacope Pot, Riddere, ende Clause de Costere wt te reyckene ende te betalene, voere elke der voers. croonen hen na inhoude huerer Scepenenbrieven verschenen, vierentwintich Philippusstuvers, ende ditte op desen tyt ende sonder hinder oft prejudicie van yements rechte, ende by alsoe yemende der voers. partien dochte hem in ende mids desen appointemente beswaert oft gegraveert zynde, soe versonden ende stelden de voers. Burgermeesteren ende Scepenen deselve partien voere de Heeren vanden Raide in Brabant geordineert, omme den partien van huere voers. geschillen geaccordeert ende vereenicht te wordene alsoe behoeren sal. Dit was gedaen ten jare ende dage voerscreven.

Beca.

17 Maart 1478.

Uitspraak in het geding tusschen Michiel van den Werve en Godevaard van der Dilft, naar den eerstkomenden zitdag verwezen.

Alsoe, opten dach van huden hieronder gescreven, voere de Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen gecompareert hebben Her Michiel vanden Werve, Riddere, ter eenre zyden, ende Godevaert vander Dilft, ter andere, seggende de voers. Her Michiel dat, inde maent van Januario lestleden, byden voers. Heeren tusschen de voers. partien met eenen vonnisse gewyst wart, dat men, bynnen viere dagen doen naestcomende, elker partien overgeven soude de namen ende toenamen van des anders getuygen inden gedinge tusschen hen geproduceert, ende dat men, bynnen achte dagen daerna, voert procederen soude omme de sake ten eynde te brengene, hem des totten Heeren gedragende,

ende dat hy, Her Michiel voerscreven, daerna goets tyts tot vele stonden versocht heeft ende vanden Heeren begheert te wetene oft de voers. Godevaert yet overgegeven en hadde, omme de sake ten eynde te brengen, ende dat de voers. Godevaert nyet overgegeven en hadde, des hy hem oic aende Heeren gedroech, overmids welken hy gerenonchieert hadde ende renuncieerde van ennigen reprochen oft salvacien meer te produceren, hem offerende bereet ende begheerende de sake wte te dingen ende te eynden opte scriftueren ende thoone daeraf by hen geproduceert ende onder de Heeren rustende; op dwelke de voers. Godevaert antwoerde ende seyde dat hy gemaect hadde ende in gescrifte gestelt zekere reprochen opte getuygen des voers. Her Michiels, die hy bereet was over te gevene, insoeverre deselve Her Michiel dade van gelycken opte getuygen des voers. Godevaerts, hopende deselve Godevaert dat hy van dien noch quame in goets tyts omme die reprochen over te gevene ende te hebbene, ende voert salvacien daerop te makene ; daeraf de voers. Her Michiel sustineerde de contrarie, hem houdende aen tvoers. vonnisse ende seggende dat de voers. Godevaert nyet dan wtwegen en sochte omme de voers. sake te delaeyerene ; met meer woerden ende redenen tot beyden zyden gealligeert, Soe wart, na rype deliberacie van raide byden voers. Heeren hierop gehadt, na den voervonnisse voerscreven, na de langheyt van tyde die de partien gehadt hadden na den selven vonnisse omme die sake ten eynde te beleydene ende te brengene, ende na vele merckelycke redenen den voers. Heeren beruerende, byden selven geappointeert, getermineert ende wtgesproken, dat de voers. partien ten yersten dingdage, opdat zy onderlinge van gheenen anderen dage en overquamen, huere sake voert wte beleyden ende bedingen souden opt proces ende bethoone by hen geproduceert, onder de voers. Heeren berustende, sonder hen langer te funderen op ennige reprochen, salvacien oft anderen delaeyen, omme, dat gedaen zynde, byden voers. Heeren voerts daerinne gedaen ende gewyst te wordene alsoe na rechte ende bescheyt behoeren soude. Gedaen den XVII^en^ dach van Meerte XIIII^c^ ende LXXVIII jaer, na scriven sHoifs van Camerycke, my daerby zynde,

BOYDENS.

7 *Maart 1478.*

« Terminacie » in een geschil tusschen Philips van Poytiers, Heer van Archy, etc. en den Rentmeester van Engelbrecht van Nassau, ter zake der douarie van Johanna van Lannoy, weduwe van Christoffel van Vilain, nu gemalin van eerstgenoemde.

Des Sondaechs, VII dage in Meerte XIIII^{c} LXXVIII jaere, na scrivene sHoifs van Camerycke, na dien dat vore Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen gecomen ende gecompareert waren in hueren properen persoonen, Her Philips van Poytiers, Riddere, Heere van Archy, etc., ter eenre, ende Cornelys van Bruhees, als Rentmeester des edelen ende mogenden Heeren Her Embrechts van Nassouw, etc. in zinen lande van Breda, ter andere ziden, ter saken vander betalingen van sekerder duwarien oft verschenender lyftochtrenten die Vrouwe Jehannen van Lannoy, wittige gesellinne Her Philips voergenoemt, nu ter tyt als duwagiere van wilen Her Christoffele van Vilain, Riddere etc., van eenen geheelen jare verschenen ende gevallen zyn op dlant van Breda voergenoemt, vanden welken de voers. Her Philips, die den voers. Rentmeester alhier daervore hadde doen arresteren, vanden selven Rentmeester betalinge begheerende was, etc. ; daeraf de voers. Rentmeester de contrarie meynende ende sustinerende was, zunderlinge want Her Godevaert van Vilain, Riddere, verboden hadde den voers. Rentmeester dat hy der voers. Vrouwe Jehannen daeraf gheen betalinge doen en soude ; met meer woorden ende redenen by hen te beyden ziden int lange geallegeert, etc., Soe wart biden Heeren Burgermeestren ende Scepenen voergenoemt, van partien voers. versocht zynde, behoorlic geappointeert, geternineert ende wtgesproken, dat de voergenoemde Rentmeester de penninge vander voers. verschenender duwarien oft lyftochtrenten gevallen ende verschenen, sal laten volgen Her Philipse van Poytiers, tot behoef van zynre gesellinnen voergenoemt, behoudelic dien dat deselve Her Philippus sculdich zyn sal alhier inde stad te stellene goeden sekeren

borghe, omme den voers. Rentmeester hem daerane te verhalene, zoeverre de voers. Her Philips de voers. penninge tonrechte ontfinge, oft dat ooc hy cost oft moeyssel ter saken vanden selven penningen van yemende hadde in eeniger manieren. Achtervolgende welke appointemente ende vutspraken voers., zoe quam vore de Heeren ende Scepenen voerscreven Peter de Bot, poerter der voers. stad van Antwerpen, ende geloefde ende bleef borghe vore den voers. Her Philipse omme te voldoene ende inne te stane ende den Rentmeester voers. te ontheffene als dat deselve Rentmeester metter voers. betalingen gestaen soude, ende hiervore heeft deselve Peter verbonden ende te pande geset hem selven ende alle zyn goede, ruerende ende onruerende, welkerhande die wesen moegen, die hy nu heeft ende noch vercrigen sal, maer de voers. Her Philips geloefde wederomme den voers. Peteren, zinen borge, ende alle zyn goede voergenoemt hieraf costeloes ende scadeloes tontheffene ende wel te quitene, met hem selven ende met alle zinen goeden, ruerende ende onruerende, welkerhande die wesen moegen, die hy nu heeft ende noch vercrigen sal, alle welke goede hy ooc daervore verbonden ende te pande geset heeft.

BECA.

2 Maart 1478.

« Arbitrale vuytsprake » tusschen Jan van Oudhuesden, van Brugge, en Joos Alleyn.

Na dien dat, opten tweedden dach der maent van Meerte XIIII[e] ende LXXVIII jaer, na scrivene sHoefs van Camerycke, Jan van Oudhuesden, Willemssone, van Brugge, ter eenre, ende Joes Alleyn, Gielissone wylen, ten andere zyden, hen in beyden zyden van allen hueren questien ende gescillen die zy jegens malkanderen wtstaende hadden ende daeromme Jan voergenoemt den voers. Joose voere den Amman, Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen in rechte bethogen ende aengesproken heeft, behoerlic gesubmitteert ende gekeert hebben inde vutsprake van viere goede mannen, te wetene, in Janne Buysselman, Robrechte Sas, Stevene van Stakenborch

ende Christoffele Zwandyn, by hen gecoren, ende geloeft de vuytsprake te houdene over goet, vaste, van weerden, ende te voldoene, opte peyne vanden vonnisse tAntwerpen te verbuerene byden ghenen die de contrarie daeraf dade, Soe hebben deselve viere arbiters ende keersliede, ten jaere ende dage voerscreven, yerst opte voers. questien ende gescillen gelet ende gedelibereert hebbende, huere vutsprake eendrachtelic gedaen inder manieren navolgende, te wetene, inden yersten, dat de voirs. Joes vore Scepenen van Antwerpen verliden sal Janne van Oudhuesden voergenoemt Scepenenbrieve van Antwerpen ter sommen toe van drie ponden thiene scellingen groten Vleems erfliker renten, teenemale oft ten twee malen, den penninc daeraf met twintich penningen ende met verschenender renten ter quitingen staende, van halven jaere te halven jare vallende ende verschinende, ende de voers. erflike rente verpanden op goede zekere pande ende daeraf stellen goede waerborgen. Dese submissie ende vutsprake geschiedde voere de Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen, ten jaere ende dage voerscreven.

Beca.

9 Maart 1478.

« Appoinctement » in een geschil tusschen Elisabeth van den Moere en Cornelis van Boemberch, over de waarde der Fransche kroon in de rent op het huis « de Keersse » Groote Markt.

Inder saken vore de Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen geresen tusschen Her Willeme van Berchem, Riddere, inden name ende als momboer van Jouffrouwen Lysbetten vanden Moere, ter eenre zyden, ende Cornelise van Boemberch, Daneelssone, ter andere, alse van twee Vrancxe cronen erflikere renten die de voers. Jouffrouw Lysbet, na inhout eens Scepenenenbriefs van Antwerpen vander date M CCCC ende achte, hadde ende jaerlicx heffende was opte huysinge geheeten *de Keersse*, tAntwerpen aende Merct gestaen, den voers. Cornelise ende zynre moeder toebehoerende, vore

welke cronen de voers. Her Willem, inden name als boven, meynde dat hy, vanden achterstelle daeraf verschenen ende vore den toecomenden tyde, vore elke derselver cronen hebben soude achte scellinge grote Brabants, gelyc de croonen nu ter tyt cours hebben, hoewel men tot hertoe maer achthiene stuvers voer tstuc betaelt en hadde ; vanden welken de voers. Cornelys sustineerde de contrarie, hopende, als vanden achterstelle ende oec vore den toecomenden tyt, van elker cronen te gestane met achthiene stuvers, drie groote Brabants vore elken stuver gerekent, gelyc die tot hertoe betaelt zyn geweest, ende dat zyn moeder ende hy, na den statute der voers. stad, alsoe na avenant die rente soude moegen afquiten, tot huerer goeder gelieften, elken penninc daeraf met sestiene penningen ende metter verschenender renten etc., Soe wart byden voers. Heeren Burgermeestren ende Scepenen geappointeert, getermineert ende utegesproken, na alle tghene des desen aengaende voer hen comen was, alse vanden voers. achterstelle verschenen oft te verschinen, dat de besitteren vander voers. huysingen geheeten *de Keersse* gestaen selen inder jaerlyker betalingen te ghevene vore elke croone achthiene stuvers, elken stuver tot drie groten Brabants, ende soeverre zy die rente afquiten willen, dat zy dat selen moegen doen thuerer gelieften, ghevende ende betalende inder selver afquitingen vore elke der voers. cronen sestiene cronen, elke crone tot tweendertich stuvers, ende elken stuver tot drie groten Brabants gerekent, ende met verschenender renten, deselve verschenen rente ten pryse van achthiene stuvers de crone, als vore. Dit wart gedaen opten negensten dach van Meerte int jaer Ons Heeren M CCCC ende achtentseventich, na scrivene sHoifs van Camerycke.

BOYDENS.

26 Maart 1478.

« Accord » tusschen Jan Zagen, pastijbakker, en Nicolaas Beke, vleeschouwer, wegens den waterbak op de erf van laatstgenoemde gelegen.

Vanden geschillen vore den Amman, Burgermeestren,

Scepenen ende Erfscheyders tAntwerpen geresen tusschen Janne Zagen, pasteybackere, aenlegger, ter eenre ziden, ende Clause Beke, vleeschhouwere, verweerder, ter andere, vuyt saken van eenen waterbacke optes voers. verweerders erve staende beneden des voers. aenleggers erve, daeraf deselve aenlegger meynde ongehouden te zyne ennich water te leydene over zyn erve, etc., Soe accordeerden de voers. partien daeraf, montsprekens, vore de Heeren voergenoemt, als dat de voers. verweerder zinen voers. bac alsoe besorgen soude dat dwater daeraf voerdane over des aenleggers erve voergenoemt gheenen loop hebben en soude, dwelc de voers. verweerder alsoe geloefde te doene, behoudelic dat dander water van des verweerders erve zinen loop hebben ende behoudende soude bliven over des aenleggers erve voergenoemt, gelyc dat voertyden gehadt hadde, navolgende den vonnisse daer te voren byden erfscheyderen daeraf gewesen. Dit wart aldus gedaen ende geaccordeert byden partien voers. inder raedcameren vanden Heeren voerscreven, den XXVI[en] dach van Meerte XIIII[c] LXXVIII jare voer Paesschen, na scrivene sHoifs van Camerycke.

Boydens.

3 Maart 1478.

Thomas van den Abeele, Baljuw tot Middelburg, wegens schuld in hechtenis gesteld door Jan de Corte, wordt vrij gelaten, daar hij door den Hertog beschreven is tot eene dagvaart te Antwerpen.

Na dien dat Jan de Corte inder stad van Antwerpen hadde doen commeren ende arresteren eenen geheeten Thomaes vanden Abeele, Baelliuw tot Middelburch, vore de somme van neghentwintich ponden groten Vleems ghelts, die de voers. Jan de Corte den voergenoemden Thomaese heysschende was van geleenden ghelde etc., ende daertoe een peert van thiene ponden groten Vleems, begheerende mids dien restitucie ende betalinge te hebbene, met meer woorden by hem geallegeert, ende na de antwoorde die de voers. Thomaes, in vormen van declinatorien, vore de Heeren

Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen doende was in desen, gemerct dat hy op dien tyt, van ons Genedichs Heeren sHertogen wegen, byden Heere van Ravesteyn bescreven was inder dachvaert die doen jegenwoerdelic inder stad van Antwerpen byden voers. onsen Genedigen Heere ende zinen landen gehouden wart, daeraf hy den bescryfbrief producerende was, hopende mids dien ontslagen te zyne vander becommeringen ende arrestemente voerscreven, Soe wart, na aensprake ende verantwoorden ende na alle tghene des voer Burgermeestren ende Scepenen comen was, geappointeert, getermineert ende vutgesproken, dat de voirs. Thomaes op dese tyt schuldich is ontslagen te zyne vander becommeringen ende arrestemente voergenoemt. Dit was gedaen opten derden dach van Meerte int jaer Ons Heeren M CCCC ende achtentseventich, na costume van scrivene sHoifs van Camerycke.

24 Januari 1478.

« Compromis ende arbitrale vuytsprake » in een geschil tusschen Anthonis de Villa, poorter van Antwerpen, en Hendrik van Bakele, verwer, te Diest.

Alsoe sekere questien ende geschillen vuytstaende syn geweest tusschen Anthonise de Villa, poertere te Antwerpen, ter eenre syden, ende Henricke van Bakele, verwere, tot Diest, ter andere, van allen alsulken questien ende geschillen, het zy van Scepenenbrieven, andere opene brieve, obligacien ende voert van alle der hanteringen ende mangelingen boven de goedinge die de voers. Henric den voers. Anthonise gedaen heeft, die zy deen jegens dandere vuytstaende moegen hebben totten dage toe van heden, hen des geheelic ende al gekeert hebben ende gesubmitteert in viere goede mannen, te wetene, in Laureyse van Ferrere ende Laureyse van Catschote, byden voers. Anthonise de Villa gecoren, ende in Goesseme van Veerle, verwere, ende Ghysbrechte van Hidsberch, byden voers. Henricke gecoren, welke viere goede mannen huer vuytsprake eendrachtelic daeraf gedaen hebben inder manieren hierna verclaert, te wetene :

Inden yersten, soe seggen de voers. viere goede mannen dat de goedinge die de voers. Henric tanderen tyden gedaen heeft ende verleden den voers. Anthonise, vander hoeven met huerer toebehoerten tot Assent buyten Diest gelegen, dat die selve goedinge bliven sal goet ende van weerden tallen dagen, ende dat deselve Henric daeraf wel ende duechdelic betaelt is, den lesten penninc metten yersten.

Item, seggen voert de voers. viere goede mannen dat de voers. Henric van Bakele betalen sal den voers. Anthonise de somme van twee hondert Rynssche guldene, elken Rynsschen gulden gerekent tot V scellingen groten Brabants, te wetene, thiene der voers. Rynssche guldene daeraf inde Sincxenmarct van Antwerpen naestcomende, item noch thiene Rynssche guldene daeraf inde Bamismarct van Antwerpen daernaest volgende, ende alsoe voert alle Sincxenmarcten ende Bamismarcten van Antwerpen deen na dandere vervolgende, telken thiene Rynssche guldene daeraf, totter tyt toe dat de voergenoemde twee hondert Rynssche guldene geheelic ende al betaelt selen wesen, ende waert dat de voers. Henric, telken voers. termine, den voers. Anthonise nyet en betaelde ende dat den eenen termyn den anderen verreycte, dat dan de reste ende somme dier noch te betalen waere geheelic ende al verschenen soude syn ende alsdan teenenmale betaelt moeten worden, ende telken male met gereeden gelde, sonder pande, gelyc oft metten vonnisse by Scepenen van Antwerpen gewyst waere.

Item, voert seggen de voers. viere goede mannen dat de voers. Anthonis de Villa noch hebben sal alsulken omtrent vyftich oft sessenvyftich Rynssche guldene eens als Henric van Langenroode, des voers. Anthonis knecht, den voers. Henricke van Bakele noch sculdich ende tachter is, sonder afslach vanden voers. twee hondert Rynssche guldene die den voers. Anthonise voere aengeseyt zyn.

Item, seggen voert de voers. viere goede mannen dat de voers. Anthonis noch hebben sal alsulken peert als de voers. Henric nu alhier heeft inder stad, oft XVIII der voers. Rynssche guldene eens terstont dairvoere, eer deselve Henric

uter stad alhier reysen sal moegen, in afslage ende mindernissen vanden II^{c} Rynssche guldene voerscreven, des sal de voers. Anthonis de Villa betalen de costen die de voers. Henric inden Steen ende gevangenisse gehadt heeft.

Item, seggen voert deselve viere goede mannen, waert sake dat de voers. Henric ennige rente afquete van des voers. Anthonis hoeve tot Assent gelegen, oft die op syn andere goede sette ende bewese, dat hem de penninge die hy na den lantrechte aldaer daervoere geven sal, hem afcorten selen aende twee hondert Rynssche guldene voerscreven.

Item, seggen voert de voers. vier goede mannen ende arbiters dat de voers. Henric van Bakele, voere de voers. II^{c} Rynssche guldene, setten sal in handen vanden voers. Anthonise alle zyn goeden van haven, erven ende leenen, ruerende ende onruerende, welkerhande die wesen moegen, die hy heeft ende vercrigen sal, ende denselven Anthonise daeraf verliden goede brieve, als deselve Anthonis dat begheert, daermede deselve Anthonis te vreden wesen sal, totter tyt toe dat de twee hondert Rynssche guldene geheelic ende al betaelt sullen wesen, ende nyet langere.

Item, seggen voert de voers. vier goede mannen ende arbiters dat de voers. Henric van Bakele den voers. Anthonise costeloes ende scadeloes ontheffen sal van alsulker borchtochten als deselve Anthonis voere denselven Henricke aen Peteren Hertswildert gedaen heeft.

Ende oft in deser voers. vuytspraken ennige duysterheit oft ongelike verstantenisse gebuerde, daeraf behouden de voers. viere goede mannen ende arbiters huer verclaeren, omme dat te doene in tyden ende wylen als dat gebueren sal. Dit was gedaen ende vuytgesproken opten XXIIII^{en} dach van Januario int jaer XIIII^{c} ende achtentseventich, na scrivene sHoifs van Camerycke, in presencien Jans de Buekeleere ende Jan Wouters, Scepenen tAntwerpen.

PALUDE.

2 April 1478.

« Oirvrede » gezworen door Willem de Hooghe, handwerker, aan Nicolaas van Meere, Sebastiaan Neefs en Jan van Popendonc.

Des Vrydaechs, twee dage in Aprille voere Paesschen anno XIIII[c] LXXVIII, soe geloefde, zekerde ende zwoer lyflic ten Heyligen met opgerichten vingeren, Willem de Hooge, hantwerckere, ende dede oervrede Clause van Meere, Bastiane Neefs ende Janne van Popendonc, ende elken van hen bisondere, dat hy hen van nu voerdane nyet mesdoen en sal noch doen mesdoen, in woorden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven noch by nyemende anders van sinen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die denselven Clause, Bastiane, ende Janne ende elken besondere mesdoen woude oft doen mesdoen, dat hy hen dat in goets tyts kundigen ende waerschouwen soude, ende al op soenbrake ende vredebrake, ende op gerechten oervrede. Dit geschiede ende wart gedaen inde Hooge Vierschaere myns Genedichs Heeren, daerby ende over waren Jacop Wielant, Onderschoutet, die den eedt staefde, Burgemeester ende Scepenen inder Hooger Vierscaeren ons Genadichs Heeren.

PALUDE.

17 Maart 1478.

« Terminacie » op de aanspraak der kinderen Thijs op het geld door Andries van Drijmmelen, hun oudoom, bij testament gemaakt aan hunnen oom Jan Noens, die verdwenen is.

Alsoe, opten dach van huden, voere Borgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen gecomen zyn de kindere Henric Thys, metter Meesterssen vander Derder Oerdenen, daer eene van dien kinderen inne geprofessyt is, te kennen gevende hoe dat Andries van Drymmelen, huer oude oem wylen, in sinen

testamente ende utersten wille gegeven ende gemaect hadde Janne Noens, derselver kinderen oem, die lange buyten lants geweest is ende noch is, ende men oec nyet en weet weder hy levende oft doot is, sesthiene ponde grote Brabants eens, op dese condicie, waert dat deselve Jan Noens nyet te lande en quame, dat dan de voers. kindere Thys de voers. sesthien pond grote hebben ende aenveerden souden, seggende voert deselve kindere Thys dat die penninge opter stad wissel stonden, begheerende dat se bekeert ende beleyt souden moegen worden aen erfrenten, omme die den voers. Janne Noens te volgene, opdat hy te lande quame, presenterende oec inne te stane, als hy te lande comen sal zyn, vanden achterstelle die vander voers. erfrenten verschenen sal wesen, Waerop byden Heeren Burgermeesteren ende Scepenen voers. geappointeert ende getermineert wart, dat de voers. kindere Thys ende de Meestersse vander Derder Oerdenen voers. de voers. penninge selen moegen halen opten voers. wissel, ende die terstont beleggen aen erfrenten, die den voers. Janne Noens volgen selen, opdat hy te lande quame, ende dat den Scepenenbrief die vander erfrenten voerscreven gemaect sal worden, sal bliven berustende onder de Meestersse vander Derder Oerdenen voers., ende de verschenen renten daeraf ontfangen, omme den voers. Janne Noens dairaf inne te stane, by alsoe dat hy namaels te lande quame. Dit was gedaen opten seventhiensten dach van Meerte int jaer Ons Heeren XIIII^c ende achtentseventich, na scrivene sHoifs van Camerycke.

PALUDE.

28 April 1478.

« Vonnisse » in een geschil tusschen Cornelis Hermans, van Bergen-op-Zoom, en Cornelis Wisse.

Na dien dat Peter Hermans, van Bergen opten Zoem, inden name ende als gemechticht van Cornelise Hermans, zynen brueder, in rechte getogen hadde Cornelisen Wisse vore Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen, ter saken van eener zoutkeeten, van eenen achterkeldere onder desselfs

Cornelys Wissen huys geheeten *den Struys* tAntwerpen ende van desselfs Cornelys Wissen cleynen scepe, alle dwelke hy den voers, Cornelise Hermans gegeven hadde vore tversterff van Jan Joos Kinde, alsoe hy seyde, ende van noch viere ponden achtiene groten Brabants, die deselve Cornelys Hermans aenden voers. Cornelise Wisse met zinen arbeyde verdient hadde, etc. ; daeraf de voers. Cornelys Wisse van al de contrarie sustinerende ende houdende was, seggende, ten slote, hoewel de voers. Cornelys Hermans hem sekeren arbeyt gedaen mochte hebben, dat hy hem daeraf voldaen hadde ende in hem nyet gehouden en was, des de voers. Cornelys Wisse van al zinen eed presenteerde, tot welken eede hem de voers. gemechtichde ruymde in rechte, Soe wart, na aensprake ende verantwoorden ende na alle tghene des vore Burgermeestren ende Scepenen comen was ende na truymen vanden eede voerscreven, geappointeert, getermineert ende wtgesproken by Burgermeestren ende Scepenen voergenoemt, dat de voers. Cornelys Wisse schuldich ware te comene tot zynre onschult vanden heysschen byden voers. Peteren Hermans, vore hem ende inden name vanden voers. zinen bruedere, gelyc voerscreven is, gedaen, welke onschult de voers. Cornelys Wisse dede by zinen eede hem behoorlic gestaeft, alsoe dat na recht behoort ende schuldich was te geschiedene. Dit wart gedaen opten achtentwintichsten dach der maent van Aprille int jaer Ons Heeren M CCCC ende negenentseventich.

Beca.

15 Mei 1479.

Eed van Marcus van Wachtene, in recht te komen, binnen veertien dagen, jegens Heer Jan van Berchem, voor Stadhouder en Leenmannen des Hertogs.

Des Saterdaechs, XV dage in Meye anno XIIIIᶜ ende LXXIX, soe compareerde voere den Amman, Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen, in huerer raidcameren vergadert zynde, Marck van Wachtene, geloefde, sekerde ende zwoer

lyflic met opgerechten vingheren hem ten Heyligen behoorlic gestaeft, dat hy, in persoene, van desen Saterdage in achte dagen naestcomende, comen ende compareren sal in rechte jegens Her Janne van Berchem, Riddere, voere den Stadhoudere ende Mannen van leene onss liefs Genadichs Heeren tsHertogen van Oistrycke in sinen lande van Brabant, omme, achtervolgende den vonnisse op huden byden Wethouderen alhier tusschen den voers. Her Janne van Berchem ende Marcke voergenoemt gegeven, te procederene alsoe na recht behoeren sal, gelovende voert ende zweerende lyflic ten Heyligen de voers. Marck, dat hy hierinbynnen gheenrehande van sinen goeden nyet vercoopen, veranderen, gelosen oft wtgaen en sal, noch oic nyet doen vercoopen, veranderen, gelosen, verthieren oft wtgaen, in ennigen vuegen oft manieren. Sonder fraude oft argelist. Dit was gedaen ten dage ende jare voerscreven.

12 Mei 1479.

Vervolg der rechtszaak tusschen Michiel van den Werve en Godevaard van der Dilft.

Opten XII^en^ dach van Meye XIIII^c^ LXXIX jaer, soe renuncieerde Her Michiel vanden Werve, Riddere, ende ginc af van alsulken reprochen als de voers. Her Michiel produceren soude moegen inden saken van gedinge die voere den Heeren Amman, Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen wtstaende ende in rechte hangende is tusschen denselven Her Michiele, ter eenre zyden, ende Godevaerde vander Dilft, ter andere, ende warden ten selven tyde de reprochen vanden voers. Godevaerde overgegeven Her Michiele voergenoemt, omme zyne salvacien bynnen XIIII dagen naestcomende daerop te scrivene ende behoorlic over te gevene inden handen vanden Wethouderen van Antwerpen voergenoemt. Dit wart gedaen ten dage ende jare voerscreven.

27 Mei 1479.

« Compromis ende arbitrale vuytsprake » in een geschil tusschen Jan Coutier en Jan Cant, rakende, onder andere, de huizen « de Spiegel » en « de Yseren Hoed »

Alzoe zekere questien ende geschillen opgestaen ende geresen zyn geweest tusschen Janne Coutier, als aenleggere, ter eenre syden, ende Janne Cant, ter andere, spruytende ende toecomende van sekeren schulden die de voers. Jan Coutier, na inhoud eens Scepenenbriefs, ende voert van sekeren anderen resten die hy den voers. Janne Cant heysschende was ende daeraf deselve partien in rechte comen waren voere Amman, Burgermeestren ende Scepenen, ende na aensprake ende verantwoerden, Soe hebben de Heeren geappointeert ende gewesen dat deselve partien elc nemen ende kiesen souden twee goede mannen, die hen van hueren geschillen vereenigen ende middelen souden, opdat zy consten, ende navolgende dien soe heeft de voers. Jan Coutier, als aenleggere, daertoe gecoren ende geboden Peteren van Esbeemde ende Jannese Olmers, ende de voers. Jan Cant, Laureys Oskens ende Jan van Malle, welke voers. viere goede mannen by malcanderen geweest zyn tot diversen reysen, etc., ende daeraf haer wtsprake eendrachtelic geraemt ende gesloten inder manieren hierna verclaert :

Te wetene, inden yersten, alsoeverre als den heysch aengaet den coope vander huysingen geheeten *den Spiegel* ende *den Yseren hoed*, ende daeraf de voers. Jan Coutier sustineert dat den coop by Janne Cant inghinc te Kerssavont anno LXXII, hoewel dat doen ter tyt daeraf de brieven niet gemaect en waeren, etc.,

Daeraf is der goeder mannen wtsprake ende advys eendrachtelic, dat de voers. Jan Coutier, in sterckenissen van tgene des de viere goede mannen daeraf bevonden hebben, sinen eed doen sal dat den coop tusschen hem ende Janne Cant inghinc vanden voers. huysen geheeten *den Spiegel* ende *Yseren Hoed* met alle hueren toebehoerten te Kerssavont

anno LXXII, dien eed gedaen synde, soe sal de voers. Jan Cant gehouden syn van dien Kerssavont herwaerts alle alsulken commer ende erfchys uten selven huyse gaende, te geldene ende te betalene, sonder des voers. Jan Coutiers cost, last oft scade.

Item, alsoeverre als des selven Jan Coutiers heysch aengaet der hueringen vanden voers. *Spiegel*, ende desgelycx den vercochten catheelen van huysrade die Jan Coutier vercocht soude moegen hebben byden oudecleercoopers Everaerde van Nyeukerke ende daervoere de voers. Jan Cant in al borge voere bleven zyn soude etc., gedragende tselve rest noch V ℔ XII scellinge grote Brabants, ende daeraf de voers. Jan Cant de contrarie sustinert, etc.,

Daeraf is der goeder mannen advys ende wtsprake eendrachtelic, dat de voers. Jan Cant hem sal moegen verontschuldigen metter eed, opdat hem gelieft, inder manieren hierna verclaert, dats te wetene, dat hy, noch de voers. Eeveraert van Nyeukercke, den voers. Janne Coutier vander voers. hueringen, noch vanden vercochten huysrade, als borge vanden voers. Everaerde, niet schuldich en zyn in gheenre manieren etc., ende oft de voers. Jan Cant dien eed niet en soude willen doen, soe sal, in gevalle van dien, de voers. Jan Coutier zyn gehoud moeten doen, opdat Jan Cant begheert, dat hy tvoerscreven rest vanden voers. V ℔ XII scellingen groten Brabants eens noch tachter ende in gebreke is, ende, dien eed gedaen synde oft verdregen, soe sal hem de voers. Jan Cant daeraf wtreyckinge ende betalinge doen tusschen dit ende Sincxene naestcomende, opte peyne vanden vonnisse.

Item, alsoeverre als des voers. Jan Coutiers heyssch aengaet den XVI ℔ groten Brabants, na inhoud eens Scepenenbriefs van Antwerpen die gemaect was anno LXXIIII, XXV dage Octobris, ende daeraf den dach van betalene was tSinte Mertensmisse naestcomende, etc.,

Daeraf is der goeder mannen advys ende wtsprake eendrachtelic, dat de voers. Jan Coutier dien Scepenenbrief na der stad recht van Antwerpen gewarigen sal moeten, opdat Jan Cant des begheert, ende ingevalle van dien dat hy

sinen eed doet oft dat de voers. Jan Cant hem dien eed verdraeght, soe sal hem de voers. Jan Cant, tusschen dit ende Sincxendach naestcomende, vanden voers. XVI ℔ groten Brabants moeten vernuegen ende contenteren, opte peyne vanden vonnisse.

Item, alsoeverre als des voers. Jan Cants heysch aengaet van sekeren achterstelle die hy betaelt heeft vander voers. huysen geheeten *den Spiegel* Jacope vander Heyden, na inhoud van eender quitancien, etc.,
Daeraf is der goeder mannen advys ende wtsprake eendrachtelic, dat de voers. Jan Coutier daeraf betalen sal alsulken achterstel als tot Kerssavont anno LXXII incluys verschenen mach zyn, ende niet vordere, behoudelic dat dien achterstel afgecort sal worden aende penningen vanden XVI ℔ groten Brabants voerscreven.

Item, alsoeverre als den heysch van Janne Cant aengaet der betalingen vanden X scellingen groten lyftochten die Lysbeth Claus opte voers. huysen met hueren toebehoerten jaerlicx heffende is, ende dewelke de voers. Jan Coutier geloeft hadde af te lossene ende te quitene metten voers. XVI ℔ groten Brabants die hem Jan Cant voers., na inhoud eens Scepenenbriefs, bekend hadde schuldich synde, etc.,
Daeraf is der goeder mannen advys ende wtsprake eendrachtelic, dat de voers. Jan Coutier die X scellinge grote lyftochtrenten sal moeten aflossen ende quiten, na inhoud der brieven die daeraf syn, oft afcorten aende penningen vanden voers. XVI ℔ groten Brabants eens. Seggen voert deselve goede mannen, eest by alsoe dat de voers. Jan Cant oec duechdelic bethoonen can, het sy by quitancien oft anderssins, dat hy ennigen achterstel vanden voers. X scellingen groten lyftochten betaelt heeft voere tSinte Mertensmisse anno LXXIIII, eer de voers. XVI ℔ grote Brabants verschenen waeren, soe sal hem de voers. Jan Coutier dien achterstel oec moeten opleggen ende betalen, oft afcorten aen sine voers. XVI ℔ grote Brabants voerscreven, ende soe wes vanden selven X scellingen groten lyftochten na den voers. Sinte Mertensdach verschenen is, dien sal de voers. Jan Cant moeten betalen ende gelden.

Item, alsoeverre als de voers. artikelen aengaen ennigen eeden oft quitancien, daeraf is der goeder mannen advys ende wtsprake eendrachtelic, dat die eede sullen moeten geschien ende de quitancien voere oogen brengen, die eenich soude willen doen begheeren oft produceren, bynnen den derden dage naestcomende, sonder ennich vertreck, opte peyne vanden vonnisse voers.

Voerdane soe reserveren de voers. goede mannen elc vanden partien voers. haer actie ende goet recht, dats oft vuyter voers. huysen geheeten *den Spiegel* ende *Yseren Hoed* ennigen commer oft chys meer oft min gaet dan den coop gedraecht, dat zy malcanderen daeraf oec selen moeten voldoen bynnen den derden dage naestcomende, opte peyne vanden vonnisse voerscreven.

Ende oft in deser wtspraken ennige duysternisse oft ongelike verstandenisse gebuerde, daeraf behouden de voers. keersliede haer interpretacie ende verclaeren te hemwaert, omme dat te doene in tyden ende wylen als des van noode sal wesen.

Deze wtsprake was gedaen ende wtgesproken, in presencien van beyden partien, anno XIIII^c LXXIX, XXVII dage in Meye, biden seggeren voerscreven, voere Janne vander Biest ende Janne Joos, Scepenen tAntwerpen.

3 Juni 1479.

« *Oirvrede* » *gezworen door Jan Brabants, munter, aan de echtgenooten van Heerle.*

Des Donderdaechs, drie daghe in Junio XIIII^c LXXIX jare, soe geloefde, sekerde ende zwoer lyflic ten Heyligen met opgerechten vingheren, Jan Brabants, muntere, ende dede oervrede Gheerde van Heerle, hoveneere, ende Barbelen, zinen wittigen wive, dat hy hen van nu voerdane nyet misdoen en sal noch doen misdoen, in woorden noch in wercken, heymelic oft openbaer, by hem selven noch by

yemende anders van zinen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die hen oft den eenen van hen yet misdoen woude oft doen misdoen, dat hy dat in goets tyts kundigen soude ende laten weten, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten oervrede, ende dat hy insgelycx van nu voerdane metter voers. Barbelen, desselfs Gheerds huysvrouwe, gheenrehande geselscap meer hebben noch houden en sal van etene, van drinckene, noch ooc anderssins met haer nyet converseren noch sprake houden, in gheenre manieren, ooc opte peyne voerscreven.

26 Januari 1478.

Uitspraak van het Magistraat in de geschillen ontstaan tusschen het Smeden- en het Meerschen-ambacht.

Vanden questien ende gescillen voere den Schoutet, Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen geresen tusschen de dekene, gezwoerne ende goede mannen vanden ambachte vanden Smeden, ter eenre zyden, ende den dekenen, gezworenen ende goede mannen vanden ambachte vander Meerssen, ter andere, vut saken van zekeren lemmenen by ennigen uter Meerssen voers. in Duytschlande gecocht, die zy alhier bestaedt hadden aen ennige vanden Smeden voers., omme by hen gecruyst ende gehecht te wordene, seggende de voers. vanden Smeden vanden Heere ende vander stad verworven hebbende zekere brieve, die zy thoenden, na inhoude vanden welken zy sustineerden dat de voers. vander Meerssen deselve oft gelycke lemmenen alhier nyet en mochten doen crucen oft hechten, noch gheen goet vercoopen anders dan alsoe zyt coopen, begheerende, ten slote, gehouden te worden in tghene des hen, gelyc boven, byden Heere ende der stad verleent was; daerop de voers. vander Meerssen seyden dat zy by hen selven noch by nyemande van hueren ambachte oft huysgesinde de voers. lemmenen en deden cruycen oft hechten, maer hadden die doen crucen ende hechten by ennigen vanden Smeden, die huere broot daeraen wonnen, ende aen nyemende anders, seggende voirt,

soeverre de voers. vanden Smeden bleven by hueren voers. brieven, dat zy dan waeren jegens haers selfs gemeyn profyt, ende dat zy vander Meerssen deselve ende gelycke lemmenen souden moeten ende moegen doen crucen ende hechten buyten deser stad ende vryheit daer hen dat believen soude, Ten anderen male, vanden gescillen tusschen deselve partyen geresen van zekeren ameldonck die ennige vanden Smedeambachte voers. vercocht hadden met gewichte, Ende ten derden male, vanden scheeden die de voers. vanden Smeden cochten ende vercochten int grosse ende anders tot huerer gelieften, eenenyegelicken zyn gerief, welke twee punten de voers. vander Meerssen seyden dat henlieden die toebehoerden ende nyet den voers. Smeden ende dat deselve Smeden gheen sceeden en souden vercoopen dan alleene met oft totten messen die zy selve maecten ende vercochten, daeraf de voers. vanden Smeden sustineerden de contrarie; mids diverssen redenen tot beyden zyden geallegeert, Soe wert byden voers. Heeren geappointeert, geteremineert ende vutgesproken, yerst, dat de brueken die inden voers. twee yersten pointen verschenen souden moegen wesen, ter eenre oft ter andere zyden, gerecompenseert zyn ende bliven souden deen jegens dandere, Item alse vanden voers. lemmenen, na dien dat de voirs. vanden Smeden den voergenoemden vander Meerssen de lemmenen daer questie af is, oft diergelycke, oft gelycke lemmenen nyet meer cruycen oft hechten en wouden, dat deselve vanden Smeden daeraf bliven souden byden inhoude huers briefs voers., behoudelic dat de voers. vander Meerssen die oft diergelycke elderswaer buyten deser stad ende vryheit selen moegen doen crucen ende hechten, daer ende alsoe hen dat sal gelieven, het en waere oft zy onderlinge des naerder consten overcomen, Item alse vanden voers. ameldoncke te vercoopene met gewichte, dat dad voerdane volgen ende toebehoeren sal den voers. vander Meerssen ende nyemende anders, ende dit geduerende, ende de voers. gescillen vanden sceeden berustende tot dat van al desen met breederen raide naerder versien ende geordineert sal wesen. Dit wert gedaen den XXVI^{en} dach van Januario int jaer XIIII^{c} ende achtentseventich, na scrivene van Cameryck.

13 Juni 1479.

« Terminacie » in een geschil tusschen de echtgenooten Walich, van Gornichom, en Jacob van Boven, rakende de huur van het huis « de Vliegende Hert » in de Volstraat.

Vanden geschillen voere den Heeren Burgermeestren ende Scepenen geport tusschen den gemechtichden van Peteren Walichs zone, voere hem ende inden name Jans van Kessele dochter, des voers. Peters wittigen wive, van Gornichom, ter eenre, ende den gemechtichden van Jacope van Boven, ter andere zyden, spruytende vuyt dien dat de voers. Jacop van Boven, inden jaere M CCCC ende vierentseventich twintich dage in Septembri, gehuert hadde jegens Janne van Kessele, des voers. Peters huysvrouwen vader, een huysinge metter toebehoerten geheeten *den Vliegenden Hert*, inde Volstrate gestaen, tsjaers omme tweelve ponde grote Brabants, tSinte Jansdage Baptisten in midzomere verschinende, na inhoude der Scepenenbrieve van Antwerpen daeraf zynde, die hy produceerde, begheerende alsoe vanden voers. Jacope betalinge te hebbene, te wetene, de huere vanden jaren voerleden, ende daertoe recompensacie ende vergeldinge te hebbene van dat hy zyn camere metter toebehoerten inde voers. huysinge nyet gebruyct en heeft, na inhoude der brieve voergenoemt ; daeraf de gemechtichde des voers. Jacops in zinen verantwoerdene de contrarie houdende was, mids diversen redenen hy hem int lange geallegeert, etc., Soe wart byden Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen geoerdineert, getermineert ende vutgesproken, alsoeverre de voers. Peter Walichs zone derre leggen hande op Heyligen ende zweeren dat hy de voers. jaerhuere noch tachter ende in gebreke is, na inhoude zyns Scepenenbriefs, ende dat hy deselve huere aen des voers. Jacops huysvrouwe noyt gehouden en heeft, zoe sal hem de voers. Jacop van Boven daeraf vuytreyckinge ende betalinge moeten doen, insgelycx, inzoeverre de voergenoemde Peter derre leggen hande op Heyligen ende zweeren dat hy de voirs. camere nyet en heeft gebruyct of moegen gebruycken na inhoude

zynre voerwaerden, zoe sal deselve Jacop hem daer daeraf vernuegen ende voldoen, oft zinen goeden moet vercrigen. Dit wart gedaen den derthiensten dach in Junio XIIII^c ende LXXIX jaer.

BECA.

3 Mei 1479.

In het geschil tusschen die van Schoenhoven en Jan Tolssone, van Utrecht, wordt gewezen dat elke partij hare eigene kosten zal dragen.

Mids zekeren redenen den Heeren Burgermeestren ende Scepenen der stad van Antwerpen porrende, vanden oncosten geheyst by dien van Schoenhoven eenen geheeten Jan Tolssone, van Utrecht, spruytende eensdeels vut der handelingen van rechte alhier voere den Amman, Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen geschiet tusschen den voers. van Schoenhoven ende Janne Tolssone voergenoemt, ende daerinne oic overgegeven zyn geweest zekere oncosten voere ende inne de raetcamere in Hollant gedaen ende geschiet, alsoe zy zeyden, Soe warden alle de costen by dien van Schoenhoven int vervolgen voere de Wethouderen tAntwerpen in deser zaken gedaen, gerecompenseert ende verleken met ende jegens de costen inder selver zaken byden voergenoemden Janne Tolssone, van Utrecht, gedaen. Sonder fraude oft argelist. Dit wart aldus geappointeert, getermineert ende vuytgesproken inder raidcameren tAntwerpen, den III^en dach in Meye XIIII^c ende LXXIX jaer.

BECA.

25 Mei 1479.

« Terminacie » in een geschil tusschen Lucas van der Elst en Jan van Bloys aangaande de erfgeving aan eerstgenoemde van eene hoeve te Eeckeren.

Inden saken voere den Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen geport tusschen Luycke vander Elst,

als aenleggere, ter eenre zyden, ende Her Janne van Bloys, Riddere, als verweerdere, ter andere, spruytende wt dien dat Joncker Guy van Bloys, vore hem selven ende inden name vanden voers. Her Janne, sinen zone, inden jare M CCCC ende LX, XVII dage in Junio, terve gegeven heeft Luycke vander Elst voergenoemt een hoeve met diversen percheelen van lande tEekeren inde Byest gelegen, daerop de voers. Luyck eenen kuer bevonden heeft hem nyet wtgesteken, begheerende mids dien vanden voergenoemden Her Janne, als rechte oir ende erfgename zyns vaders, afgedaen te hebbene ; daeraf de voers. Heer Jan, mids diversen redenen by hem gealligeert, de contrarie houdende was, etc., Soe wart byden Heeren Burgermeesteren ende Scepenen voergenoemt geappointeert, getermineert ende wtgesproken dat de voers. partien hen vergaderen ende gaen selen aende gheene die den voergenoemden kuer daer questie omme is heysschende zyn, ende byden boecke daeraf, omme te ziene weder den voergenoemden kuer schuldich is te gane uter hoeven ende erven voergenoemt, ende oft oic Joncker Gwy oft zyne voersaten denselven kuer daeraf gegeven hebben, ende, oft men dat alsoe bevonde warachtich zynde, soe souden partien voergenoemt gaen by goede mannen ende daeraf overcomen, opdat zy consten, ende oft zy daeraf nyet en overquamen, soe souden de voergenoemde Heeren daerenteynden doen ende appointeren inder saken alsoe na recht behoeren soude. Gedaen den XXV^en^ dach van Meye anno LXXIX.

Beca.

14 Juni 1479.

« Terminatie » in een geschil tusschen den Schout met den Wardein der hertogelijke munt, ter eene, en verschillende bankhouders, ter andere zijde.

Na dien dat voere den Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen comen ende gecompareert hadden de Schoutet, als Officier myns Genadichs Heeren, ende Peter van Waelhem, Waerdeyn inder munten myns Genadichs

Heeren aldaer, ter eenre zyden, Willem Roellant, Jammyn de Tenremonde, Joos de Raet, van Brugge, Pauwels Duerinck, van Ghendt, ende Victor van Merende, van Mechelen, alle banckhouders, ter andere, ter causen ende wt dien dat de voergenoemde Schoutet ende Waerdeyn, wt crachten van zekeren ordinancien ende geboden voertyden van myns Genadichs Heeren wegen ende by avise vanden Staten der lande gepubliceert ende geboden te onderhoudene op zekere brueken ende peynen daerinne begrepen, seyden dat zy onder de voers. banckhouders bevonden hadden zekere gouden ende zilveren penninge, die zy aldaer thoonden ende presenteerden, seggende deselve quaet, onduechdelic ende verboden wesende, seggende voert dat zy schuldich waren, achtervolgende der voirs. ordinancien, behoorlycken eedt te doene, insgelycx oic hueren wiven, clercken ende dieneeren, ende dat elc henlieder schuldich waere te hebbene een scheere opt bert daer zy hueren ontfanck doende zyn, omme de verboden penningen ende dbiljoen terstont in stucken te snydene, begheerende alsoe de voers. Schoutet ende Waerdeyn de banchouderen voergenoemt gecondempneert te hebbene inde brueken daertoe geordineert, met meer woerden, enz.; vanden welken de voers. banckhouderen de contrarie sustinerende waeren, sunderlinge mids dien dat zy ontkenden de voers. penninge zynder den ordinancien ende geboden voergenoemt geboden, ontfangen oft wtgegeven hebbende, maer seyden dat die onder hen in beslotene plaetsen stille lagen, dwelck eenyegelyc doen mach sonder daermede yet ter contrarien van myns Genadichs Heeren ordinancien te doene, hen des daertoe gedragende, ende dat zy hueren behoorlycken eedt ter plaetsen voere den Officier daer zy woennachtich waeren gedaen hadden, ende daeraf zy billicx alhier sculdich souden zyn ongehouden te blivene, gemerct oic bysundere dat zy comen waeren ter jaermerct tAntwerpen, daer eenyegelyc coopman, gheen viant myns Genadichs Heeren oft der stad van Antwerpen wesende, comen mach ongepraempt van yemende, concluderende alsoe ontslagen, quite ende vry te zyne vander begheerten voergenoemt ende dat hen de voers. penninge sculdich waeren te volgene, met meer redenen, etc., Soe wart, op huden, XIIII dage in Junio XIIII ende LXXIX jaer, nadat de Heeren Burgermeesteren ende Scepenen opte

voers. geschillen gelet ende de voergenoemde ordinancien ende geboden gesien hadden, byden selven Heeren Burgermeesteren ende Scepenen geappointeert, getermineert ende wtgesproken, dat insoeverre de voers. Schoutet oft Waerdeyn den voergenoemden banchouderen yet heysschen oft thyden wilde, dat hy dat schuldich soude zyn te doene na den rechte alhier, te wetene met behoorlycken thoone oft met custbodingen van eede, ende dat alsoe gedaen zynde, het waere dat zy de voers. penninge geboden, ontfangen oft wtgegeven hadden, oft anders yet contrarie der ordinancien voergenoemt gedaen, ende dat, de voers. banchouderen daertegens wederomme int rechte gehoort, de voers. Heeren Burgermeesteren ende Scepenen wouden daerenteynden tusschen partien voergenoemt doen ende appointeren alsoe van rechts redene ende bescheyts wegen behoeren sal, Item, alsoeverre alst aengaen mach den eede voergenoemt, dat de voers. banchouderen dat sullen doen blycken, soeverre de Schoutet oft Waerdeyn des begheeren, Ende als vander scheeren voergenoemt, dat den brueck daeraf, soeverre ennigen daerinne gelegen sal wesen, wel volgen ende blycken sal uten fayte vanden misgrype vanden penningen voergenoemt. Navolgende welken appointemente, soe begheerden de voers. banchouderen dat de voers. Schoutet ende Wardeyn schuldich souden zyn alle de penninge by hen afgenomen te brengene ende te settene onder de Wet alhier, welke begheerte den voers. Heeren Burgermeesteren ende Scepenen dochte wel redelycken wesende, ordinerende dat alle deselve penninge onder de voers. Wet comen souden, omme daermede gedaen te wordene alsoe behoeren soude. Dit was gedaen ten jare ende dage voerscreven. BECA.

31 Mei 1479.

« Terminacie » nopens de aanspraak van Jan de Blabbeneer en andere belanghebbende op het geld door Nicolaas de Wilde, van Wommelghem, op Jan Chermoey ter Vierschaar uitgewonnen.

Na dien dat Claus de Wilde, van Wommelgheem, alhier ter Vierschaeren met rechte behoorlic wtgewonnnen hadde

XXIIII scellinge grote Brabants Janne Chermeys wilen toebehoerende, ende daerna zyn schult met volcheeden gegroot, ende want daerna questie gebuerde by Janne de Blabbeneere ende andere die calaengie opte XXIIII scellinge grote gedaen hadden, met Scepenenbrieven van Antwerpen verleden by Janne Chermeys voergenoemt, daerinne hy sekeren commer verswegen heeft, begheerende hen mids dien te richtene van hueren gebreke aende XXIIII scellingen groten voergenoemt, Soe wart byden Heeren Burgermeesteren ende Scepenen, omme partien voergenoemt te besorgene, geordineert, geappointeert ende wtgesproken dat de XXIIII scellinge grote voergenoemt souden bliven berustende opter stad wissel van Antwerpen totter tyt toe dat de voers. personen die calaengie gedaen hebben met hueren Scepenenbrieven, metten selven brieven na den lantrechte gevolcht selen hebben opte pande inde Scepenenbrieve voergenoemt begrepen, weder daerane gebrec is oft nyet, ende dat zy dad sculdich selen zyn te doene bynnen jaers. Dit was gedaen den lesten dach van Meye anno LXXIX.

BECA.

19 Juni 1479.

Uitspraak van scheidsmannen in een geschil tusschen kooplieden van Kampen, ter eene, en de gemeenten Zierickzee, Rommerswaal en Ter Goes, ter andere zijde.

Achtervolgende der submissien op huden vore den Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen gepasseert tusschen Marten Voerne ende Melys Egbertssone, van Campen, vore hen selven ende inden name ende als gemechticht van Clause Goessems zone, Gheerbrant Willemssone, Lambrechte vander Hoevene ende Dode Alaertssone, ooc van Campen, ter eenre, Dierick Cornelyssone, Burgermeester van Ziericxzee, Jacop Adriaenssone, Burgermeester van Reymerswale, ende Claus Pieterssone, Burgermeester vander Goes in Zeelant, vore hen selven ende inden name van allen den poerteren ende ingesetenen der voers. drie steden, ter andere ziden, na inhoude der brieve daeraf gemaect

zynde dat int lange verclarende, daerinne de voers. partien, op een peyne van hondert gouden Edwardus nyeuwer Ingelscher nobelen te verbuerne, hen gekeert ende gesubmitteert hadden in Janne Joos, Scepene tAntwerpen, ende Janne Scholhooft, coepman van Homborch, by dien van Campen gecoren, ende in Jacope Danckaertssone ende Jacope Slabbaert, poerters tAntwerpen, byden Burgermeestren vanden voers. drien steden gecoren, ende voert geloeft huer wtsprake van weerden te houdene ende te voldoene opte peyne voerscreven, gelyc de voers. brieve dat ooc inhouden, etc., Soe hebben de voers. viere seggeren ende arbiteren huere arbitrale vutsprake gedaen ende vutgesproken, na sekere deliberacie ende ondersueck by hen daeraf rypelic gehadt, in deser navolgender manieren, te wetene, dat de voers. steden van Ziericxzee, van Reymerswale ende vander Goes, ende elc van hen een voer al, schuldich ende gehouden selen zyn, tusschen ditte ende bynnen de Coudemerct van Bergen opten Zoom naestcomende, te geldene ende in gereeden penningen te betalene den voers. cooplieden van Campen ende hueren medeplegeren voergenoemt, de somme van vyftich ponden groten Vleems eens, ende dat met deser voers. vutspraken geaccordeert ende gesleten zyn selen, teeuwigen dagen, alsulken heyssche ende gebreke als daeraf de voers. partien in submissien op huden omme gecomen waren, te wetene, vanden goeden vuyt scipper Gielys Aelbrechtssoens schepe van Bolsweert genomen, ende gelyc dat inder voers. submissien verclaert is. Dit was aldus gedaen opten XIX^sten^ dach van Junio XIIII^c^ ende LXXIX jaer. Daerby was ick,

BECA.

12 Juni 1479.

Schadevergoeding toegestaan aan personen hier in hechtenis gehouden door Jacob Pot en Nicolaas de Coster wegens onbetaalde rent ten laste van Westerloo.

Inder saken vanden costen ende verletten gedaen ende geleden by Janne In de Goerbrake, van Hoesselt, Janne Anen,

tot Oelen, ende Laureyse vander Heerstraten, te Westerle, die alhier inder stadt, ten versuecke van Her Jacope Pot, Riddere, ende van Clause de Costere, goudsmit, zeere vele daghen in arrestemente gecomen waren voor sekere verschenen rente die zy opte landen van Westerle ende met Scepenenbrieven van Antwerpen heffende waren, Soe wart biden Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen geappointeert ende geordineert, dat elke vander voers. personen, gelyc voerscreven, gearresteert ende gecommert zynde, van elken daghe dat hy alhier gearresteert ende gecommert gelegen heeft, hebben sal, vore zyn costen, scaden, verletten ende intereesten, elcx daechs, tweelve grote Brabants ghelts eens. Dit was aldus gedaen inder raedcameren tAntwerpen, opten XII[sten] dach van Junio int jaer Ons Heeren M CCCC negene ende tseventich.

19 Juni 1479.

Uitspraak van 14 Juni ll. in de zaak van den Wardein der hertogelijke munt tegen de vreemde bankhouders, staande gehouden.

Opte questien ende geschillen voere Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen geport tusschen Peteren van Waelhem, Wardeyn vander munten ons Genedichs Heeren tsHertogen van Oestryck inder stadt van Antwerpen, ter eenre, Rennyn, Willem Roelants factuer, van Brugge, Pauwels Duerinc, van Gendt, Victor van Merende, van Mechelen, met hueren medeplegers, ter andere siden, begeerende deselve Wardein alsulken verboden penninge van gouden ende zilvere als hy metten Schoutet alhier gecalengiert heeft, als verbuert zynde, in stucken metter scheeren gesneden te wordene ende voorts bekeert te wordene na der publicacien ende mandementen des voers. ons Genedichs Heeren opte verboden penninge voerscreven gedaen, etc. ; daerop de voerscreven personen antwoerden dat biden voers. Heeren sekere appointemente gegaen waren, dat hen de voers. penninge biden voers. Wardeyn ende Schoutet gecalengiert, volgen souden, ende dat zy daeraf borge gestelt hebben omme te voldoene tgene

des de Schoutet oft de Wardeyn voerscreven op hen souden meynen wynnen, begeerende daermede te gestaen, ende dat de Wardeyn schuldich ware bynnen eenen corten tiden zine aensprake te doene, ende zy waren bereet omme daerop te antwoerdene, Soe wart byden Heeren Burgermeesteren ende Scepenen voers. geappointeert ende getermineert, dat zy bleven by huerer voergaender termynacien ende dat de voers. Wardeyn, opdat hy den voers. personen yet heisschen woude, het sy int principale, het zy vanden snidene vanden penningen oft anderssins, dat hy sine aensprake dede in Maendage naestcomende ende dien dach al, alzoe hem sal duncken dienende, oft anders souden der voers. personen borgen ontlast ende ontslagen wesen. Dit was gedaen opten XIX[en] dach van Junio int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende negenentseventich.

PALUDE.

24 Juni 1479.

Uitspraak van den Breeden-Raad op de klacht van Hendrik Opten Zande, burger van Keulen, door de Hanzesteden gesteund, over den zwaren borgtocht hem bij vonnis van 15 October ll. opgelegd.

Alsoe tanderen tyden, in de maent van Aprille inden jare van LXXVIII lestleden, zekere questien ende geschillen geport zyn geweest voere mynen Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen tusschen Janne Boesselman, ter eenre zyden, ende Henricke Opten Zande, burgere tot Coelne, ter andere, omme zekere dreychelyken woerden wille die de voers. Jan Boesselman seyde dat de voers. Henric, inder stad van Coelne, tot hem gesproken hadde ter causen vanden huyse geheeten *den Spiegel*, tAntwerpen aende Merct gestaen, dwelck den onmondigen ende onverjaerden kinderen wilen Peter Sleydermans, oic burgers tot Coelne, toe plach te behoerene, ende dat deselve Jan Boesselman tegen zekere officieren van onsen Genadigen Heere Hertoge Kaerle wilen als verbuert goet gecocht ende gecregen hadde, daerinne soe verre geprocedeert was dat deselve Henric

daeromme yerstwerven in eenen vrede, ende daerna, opten XV^en dach Octobris int selve jaer, in eenen jaervrede geleyt is geweest, ende daertoe, boven sinen eedt, metten rechte bedwongen caucie ende borchtocht te stellene, totter sommen toe van II^m Rynssche guldene, totten selven sinen jaervrede te comene, gelyc dit al volcomelic ende claerlic blyct byden bescheyde dat hieraf onder den voers. Heeren Wethouderen berustende is, ende het soe zy dat daerna, in deze jegewoerdige maent van Junio, de Wethouderen der voers. stad van Coelne zekere huere beslotene brieve aen myne voers. Heeren van Antwerpen geschict ende met hueren eygenen bode gesonden hebben, inhoudende hoe dat de voers. huere borgere grootelyc ende boven redene belast ende beswaert was, mids dien dat hy, boven sinen eedt die hy gedaen hadde totten voers. sinen jaervrede te comene, borchtocht heeft moeten stellen voere II^m Rynssche guldene, begheerende zeere vriendelic dat myne voers. Heeren tot huerer liefden soe vele doen wilden ende den voers. Janne Boesselman, hueren poertere, alsoe onderwysen dat de voers. Henric, huer borgere, met sinen tameliken ende moegelyken eede gestaen moege ende vander voergenoemder excessiver borchtocht voerdaen ontslagen bliven, insgelycx zyn voere myne voers. Heeren comen zekere gedeputeerde als aldermans ende regeerders vander Duytsscher Hanzen, henlieden adverterende ende te kennen gevende hoe dat de voers. Henric, als burgere der stad van Coelne ende inden geselscape vander voers. Hanzen wesende, schuldich waere te genietene ende te gebruyckene den privilegien, rechten ende vorwaerden derselver Hanzen in voerledenen tyden byden Heere ende der stad van Antwerpen geconsenteert ende verleent, ende oic byden princen ende vorsten vanden lande geconfirmeert, ende onderhouden, ende dat, dien nyet wederstaende, de voers. Henric boven redene, bescheyt ende contrarie hueren voers. privilegien ende vorwaerden grootelic belast ende beswaert waere, mids zekere dreychelyke woerden wille die hy totten voers. Janne Boesselman bynnen der stad van Coelne hier voermaels gesproken soude hebben, indien dat hy den vrede daer hy ten versuecke des voers. Jan Boesselmans instaet ende boven sinen behoorliken eedt daertoe gedaen, met II^m Rynssche guldene hadde moeten verborgen, met welker borchtocht deselve Henric,

gemerct datter gheene fayten geschiet en waeren ende dat de partien van dien billicx behoerden yerstwerven geremitteert te zyne ter plaetsen daer dat gebuert was, grotelic vercort ende belast was, dwelc der voers. huerer nacien, na hueren voers. vorwaerden ende den verbonde dat zy tsamen hadden, onder dissimulacie nyet wel en stonde te lydene, begheerden daeromme met sunderlingen ernste, omme vele inconvenienten, verscheydingen vander communicacien der coopmanscapen ende andere swaere costen, lasten ende scaden te verhuedene dier ontwivelic gescapen waeren wt te spruytene, dat myne voers. Heeren den voers. Janne Boesselman alsoe onderwysen wilden dat deselve Henric gestaen mochte, int vernyeuwen van sinen jaervrede, met sinen behoorliken eede, gelyc meer andere goede schiltbuertige mannen, dien ongelyc meer misdaen waere geweest, tot diversen stonden bynnen deser stad gedaen hadden, ende zyne borgen vander voers. onredelyker borchtocht voerdane quyt, vry ende ongelast, ende dat zy daeraf voere tvernyeuwen vanden selven vrede een eyntelike antwoerde hebben mochten, omme hen daerna te richtene, ende hoewel myne voers. Heeren met allen den gevuechelicxsten wegen, vuegen ende manieren die zy bedencken consten, hen gepynt hebben den voers. Janne Boesselman tonderwysene ende daertoe minlic te inducerene omme vander voers. borchtochten te cesserene ende den voers. Henricke met zynre eedt te laten gestaen, doende hem yerst de lectuere ende visitacie vander voers. stadbrieve van Coelne, daerna hem int lange tot drie stonden in huerer presencien verhalende ende declarerende tghene des de gedeputeerde vander voers. Hanzen begheert ende versocht hadden, hem adverterende vanden inconvenienten, lasten ende scaden die gescapen waeren wt te spruyten indie hy hem anders nyet vuegen en woude, gemerct dat de goede cooplude van deser stad dagelycx in diverse ende sunderlinge bynnen den Duytsschen landen, met hueren liven, goeden ende coopmanscapen, wandelen, keeren ende converseren moesten, daer der stad, omme des gemeynen besten wille, meer belancx aen was dan aen eenen particulieren persoon na der gelegentheit vanden jegenwoerdigen tyde, ende dat zy oic ontwivelic hielden, hadden huere voersaten in rechte ontmoet ende geadverteert geweest vander gelegentheit vander

materien gelyc zy nu ter tyt waeren, dat zy licht op huere questien anders geappointeert souden hebben, soe en woude hy nochtans gheenssins daerinne consenteren noch den voers. mynen Heeren believen, maer begheerde ten slote te blivene ende gehouden te wordene by sinen lesten appointemente, henlieden overgevende ende tot sinen behulpe producerende eenen openen besegelden brief van onsen Genadigen Heere den Hertoge Maximiliaen, inhoudende dat hy zyn huysgezin ende camerknecht is, mids denwelken myne voers. Heeren van deser materien gecommuniceert ende gedelibereert hebben metten gedeputeerden vanden Ouden Scepenen, poerterien ende tweelve nacien vander stad, ende na rype deliberacie tot twee stonden met henlieden daerop gehadt, considererende ende bemerckende, inden yersten, de goede gunste, vrientscap ende communicacie vander coopmanscape die van ouden tyden tusschen tgeselscap vander Henzen ende dingesetene van deser stad onderhouden is geweest ende noch dagelycx onderhouden wordt, ten anderen, de grote swaere costen, lasten ende scaden die dese goede stad ende dingesetene derselver lyden ende dragen souden, indien dat om deser saken wille tusschen henlieden ennich proces rese ende opstonde oft datter meere inconvenienten navolchden, ten derden, de vorwaerden ende privilegien derselver nacien gegeven ende verleent, ten vierden, dat deselve Jan Boesselman met zynre voers. officien genoech schynde te renuncieren zynre poerterien, ende veel meer andere merkelike redene, punten ende saken henlieden daertoe porrende, Soe is by henlieden, te wetene by Burgermeesteren ende Scepenen, Her Michiele vanden Werve, Riddere, Meester Willem vander Heyden, Licenciaet in loye, ende Costen van Halmale, als gedeputeerde vanden Ouden Scepenen, Jan Daen ende Adriaen van Zeyst, gedeputeerde vander poerteryen, Janne Luydinc, houtbrekere, Peteren Mertens, backere, Gobbe de Maeyere, vischcoopere, Cornelys van Zelle, huydevettere, Frederic Baers, meerssenier, Henric vander Huelt, cuypere, Anthonys de Laet, cleermakere, Janne Vrient, metsere, Marcelys de Vriese, droochscheerdere, ende Wouteren Clappelaer, lynenwevere, gedeputeerde vander nacien der voers. stad van Antwerpen, eendrachtelic overdragen, gesloten ende, in huerer presencien de voers. partien

ende de gedeputeerde vander voers. Heinzen daer oic voere oegen wesende, getermineert ende wtgesproken, dat de borchtocht vanden II^{m} Rynssche guldenen byden voers. Henricke Opten Sande omme tot sinen jaervrede te comene gestelt, af ende te nyeute zyn ende bliven sal, ende zyn borgen daeraf ontslagen, ende dat hy voerdane, omme tot sinen voers. vrede te comene, gestaen sal met zynre eedt. Welken vrede byden Roydragere, inde tegewoerdicheit vanden voers. Heeren Wethouderen ende gedeputeerden, sonder difficulteyt oft wederseggen van yemende, alsoe vernyeut ende gestaeft wart, ende geschiede opten XXIIII^{en} dach van Junio int jaer XIIII^{c} LXXIX.

Bost.

28 Juni 1479.

« Appointement » in een geschil tusschen Philips Say en Joos Hoon, Rentmeester van Antwerpen.

Naer dat voer Burgermeesters ende Scepenen van Antwerpen zekere geschillen opverstaen ende geresen waren tusschen Philipse Say, Baingiaerts zone, aenleggere, ter eenre, ende Joose Hoon, nu Rentmeester der voers. stad, verweerdere, ten andere ziden, ter causen van vyftiene ponden groten Vleems die deselve aenleggere van hem begeerde te hebbene, ende die hy van Jan Chermoeys wissele, by zinen consente ende tot zinen behoef, als zyn borghe, gehaelt ende ontfangen hadde, alsoe hy seyde; daerop deselve verweerdere antwoorde, kennende dat hy de voers. somme van vyftiene ponden, gelyc voers. is, ontfangen ende gehaelt hadde, maer want vanden voers. penningen questie es tusschen den voers. Philipse, ter eenre, ende eenen geheeten Meester Sixtus Scharpackere, Secretaris myns Genadichs Heeren sHertogen, toecomende mids der clergien vander houtvesteryen van Holland, soe begheerde hy vanden voers. mynen Heeren besorcht te zyne, eer hy vanden voers. penningen scheyden soude, in alsulker vuegen

ende manieren dat hy in toecomenden tyden vanden voers. Meester Sixtus ongemoeyt bleve ende met eenre betalingen gestaen mochte, Soe wart biden selven minen Heeren opte selve questien ende geschillen geappointeert ende getermineert, dat de voers. verweerdere de voergenoemde XV ponde grote Vleems wederomme setten ende stellen soude op tes voers. Jan Chermoeys wissel, in alle der voers. manieren zoe zy daer te voren stonden eer hy se van daer haelde. Dit geschiedde ende wart aldus wtgesproken opten XXVIII^{sten} dach van Junio anno XIIII^{c} LXXIX°.

Bost.

10 Juli 1479.

« Oirvrede » gezworen door Peter van Houthoven, leerzenmaker, aan Barbara Coenraets, van Brugge.

Des Saterdaechs, thiene dage in Julio XIIII^{c} ende LXXIX jaer, soe geloefde, sekerde ende swoer lyflick ten Heiligen met opgerechten vingeren, Peter van Houthoven, scaloetsmakere, ende dede oervrede Barbelen Coenraets, van Brugge, dat hy huer van nu voordane nyet misdoen en sal noch doen misdoen, in woerden noch in wercken, heymelic oft openbaer, by hem selven oft by yemende anders van zinen wegen, in geenre manieren, ende vernaem hy yemende die der voers. Barbelen misdoen woude oft doen misdoen, dat hy huer in goets tyts dat kundigen sal ende laten weten, ende al op soenbrake ende vredebrake, ende op gerechten oervrede. Dit wart gedaen, ten jaere ende dage voerscreven, voere Jacope Wielant, Onderschoutet, die den eedt staefde, in presencien van Burgermeesteren ende Scepenen, inder Hooger Vierscaren ons Genadichs Heeren doen ter tyt sittende.

Palude.

9 Juli 1479.

» Oirvrede » gezworen door Matheus . . . barbier, aan Lodewijk Boons, droogscheerder.

Des Vridaechs, IX daghe in Julio XIIII^{c} ende LXXIX jaer, soe geloefde, sekerde ende zwoer lyflic ten Heyligen met opgerechten vingheren Matheus , barbier, ende dede oervrede Lodewycke Boons, droechscheerdere, dat hy hem van nu voerdane nyet misdoen en sal noch doen misdoen, in woorden noch in wercken, heymelic oft openbaer, by hem selven oft by yemende anders van zinen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die den voers. Lodewycke Boons misdoen woude oft doen misdoen, dat hy hem dat in goets tyts kundegen sal ende laten weten, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten oervrede. Dit wart gedaen ten jaere ende daghe

15 Mei 1479.

« Appoinctement » in een geschil tusschen Jan Bier, uitsnijder, en Magdalena Rams, weduwe van Constant van den Wouwer, bontwerker, aangaande eene rent op het huis « de Cleyn Gans », Koornmarkt.

Na dien dat voere de Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen, in huerer raidcameren vergadert zynde, gecomen waeren, in hueren properen personen, Jan Bier, vuytsnydere, ter eenre zyden, ende Magdalene Rams, wedewe wilen Constans vanden Wouwere die men hiet Costen Claus, des bontwerckers, wilen, ter andere zyden, ter zaken van thiene ponde grote Brabants tsjaers erfliker renten die Jozyne vanden Wouwere met Janne Bier, hueren man ende momboere voergenoemt, ende Lysbet vanden Wouwere, huer zuster, met Gheerde van Mispelteren, hueren man ende momboere, inden jaere M CCCC ende LXXIII, vier dage in Februario, bekent hadden sculdich zynde der voers.

Magdalenen Rams, huerer moeder, vore thuys geheeten *de Cleyn Gans*, aende Corenmerct gestaen, ende zekeren anderen onruerenden goeden ende renten, na inhout der brieve daeraf gemaect zynde, int bekennen van welker erfrenten die voers. Jan Biers hem seyde beleydt ende in goeden trouwen bedrogen zynde, mids diversen woerden ende redenen by hem geallegeert ; daeraf de voers Magdalene de contrarie sustinerende was, seggende ten slote dat de voerwaerden ende bekennen vanden voergenoemden brieven wel ende duechdelic toegegaen ende overcomen waeren, ende dat eenyegeliken van hueren kinderen voergenoemt daeraf voldaen was, hueren eedt daeraf presenteerende, etc., Soe wart byden voers. Heeren Burgermeestren ende Scepenen geappointeert, getermineert ende vutgesproken, alsoeverre de voers. Magdalene derre leggen hande op Heyligen ende zweeren dat de voers. voerwaerden ende dbekennen vanden voers. renten daer questie omme was duechdelic toegegaen is, ende dat eenenyegeliken van hueren kinderen voerscreven daeraf voldaen is geweest, soe sal deselve Magdalene bliven byde erfrente inde voerscreven brieve begrepen, ende die heffen na inhoude derselver brieven. Welken eedt de voers. Magdalene alsoe dede. Dit was gedaen opten XV[en] dach van Meye int jaer Ons Heeren M CCCC ende negenentseventich.

14 Juli 1479.

« Appoinctement » in een geschil tusschen de meesteres van het Begijnhof, ter eene, en Peter Spilleman, met zijne dochter Catharina, die aldaar inwonende is, ter andere zijde.

Opte geschillen geport voere Burgermeesteren, Scepenen ende Raidt der stadt van Antwerpen tusschen de meesterssen vanden Begynhove inder stadt alhier, ende met hen Reyneere van Urssele ende Willem van Tichelt, als momboren vanden selven hove, ter eenre siden, ende Peteren Spilleman ende Katlinen, synre dochter, ter andere ziden, seggende deselve meesterssen dat deselve Katline, die een tyt van jaeren

inden Beghynhove aldaer met hen gewoent ende eerbaerlic verkeert hadde in huer huys dat huer vader voers. huer aldaer gecocht ende gecregen hadde, naderhant huer, tot diversen stonden ende tiden, contrarie hueren ende des hoefs statuten, brieven ende previlegien, vanden selven hove geapsenteert heeft, daeraf deselve meesterssen, ten onderhoudene derselver huerer brieven, statuten ende previlegien, huer, eenwerf, anderwerf ende derdewerf, voere Notaris ende getuygen vermaent ende versocht hadden haer te vuegen inden selven hove te comen ende te doene gelyc anderen vrouwen ende jouffrouwen aldaer woenende, opte verbuerte van haerder cameren, na inhout van hueren brieven, statuten ende previlegien voers.; antwoerdende daerop Peter Spilleman voers. dat deselve sine dochter huer int absenteren vanden hove voers. eerbaerlic gedragen hadde, met hem altyt blivende, meynende dat sy mids dien huer camere voers. nyet schuldich en soude zyn te verbueren, maer daertoe altyt te comene alst hem gelieven soude ; met meer woerden te beiden siden daertoe geseit, Soe wart by Burgermeesteren, Scepenen ende Raid voers. geappointeert, na de visitacie vanden brieven ende previlegien voers. ende na allet des partien daertoe tot beiden siden alligeerden, dat, na dien oic dat Peter den hove voers. nyet te goeye doen en wille vuyt saken vander rebellien zynder dochter voers., dat de meesterssen voers. hueren wille doen souden moegen metter voers. cameren, ten waere oft sy den voers., Peteren oft synder dochter daeraf yet vuyt gracien wederomme wilden restitueren oft te goeye laten comen. Dit was gedaen opten XIIII^sten^ dach van Julio int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende negenentseventich.

Buekeler.

4 Augustus 1479.

« Terminacie » in een geschil tusschen Bartholomeus Troest, ter eene, en Peter Willem Adriaenssone, van Bergen-op-Zoom, ter andere zijde.

Alsoe Bertelmeeus Troest, ter eenre, ende Meester Peter

Willem Adriaenssone, van Bergen opten Zoom, ter andere zyden, voere den Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen gecomen waeren, aldaer hem de voers. Bertelmeeus beclagende was dat de voers. Meester Peter bynnen zinen huyse opt Zant alhier gestaen comen was gewapender hant, beduchtende van hem geslagen te wordene, ende begheerende alsoe ten slote daeraf versekert te zyne enz. ; daer de voers. Meester Peter seggende was dat hy aldaer nyet comen en was omme hem te slane oft yet te misdoene, maer alleene omme zyn kint te ziene ende tot hemwaerts te hebbene, ende dat het tvoers. huys hem oic mede toebehoerende was ; met diversen woerden ende redenen te beyden zyden voergestelt, enz., Soe wart, op heden, des Woensdaechs viere dage in Augusto XIIII^c LXXIX jaer, byden voers. Heeren Burgermeestren ende Scepenen geappointeert, getermineert ende wtgesproken, dat alsoeverre alst aenginge den beclagen, dat de voers. Meester Peter gestaen soude moegen metter geloften oft eede die hy voertyden gedaen heeft als dat hy den voers. Bertelmeeuse nyet misdoen en soude oft doen misdoen, gelyc deselve Meester Peter dat aldaer bekende ende geloefde te onderhoudene, ende oft de voers. Bertelmeeus naerdere versekerheit hebben woude, dat hy hem dan aensprake ter Hoogher Vierschaeren, item, als van des voers. Meester Peters aengedeelte vanden huyse, alsoe hy seyde, dat deselve Meester Peter daeraf in rechte spreken mochte, myn voers. Heeren souden daerinne doen dat hem na recht soude duncken behoerende, ende wart alsoe voert den voers. Meester Peteren bevolen dat hy daerenboven bynnen den huyse des voers. Bertelmeeus nyet en quame sonder zinen wille oft consent, ende als vanden kinde voergenoemt, dat Meester Peter daeraf met rechte aenspreken mach den voers. Bertelmeeuse oft den momboeren vanden kinde byder voers. stad van Antwerpen daertoe gestelt, omme daeraf gedaen te wordene alsoe behoeren sal. Dit was gedaen ten jare ende dage voerscreven.

2 September 1479.

« Appoinctement » in een geschil tusschen Jan Smet en Cornelis Dijck.

Na dien dat voere de Heeren Burgermeesteren ende Scepenen inder stad van Antwerpen Jan Smet begheert hadde ontfangen te wordene jegens Cornelise Dyck, omme nuwe rekeninge te doene ende zekere dolinge by hem geproponeert te bewysene van ontfange ende wtgevene, navolgende zekeren appointemente byde eerweerdige, edele ende voersienige Heeren den Cancellier ende anderen Heeren vanden Raide van Brabant tusschen de voers. partien gegeven, ende deselve Jan Smet, omme de voers. nuwe rekeninge ende dolinge te bewysene daer hy toe ontfangen was, overgegeven hadde zekere punten ende artikelen in gescrifte, begheerende dat de voers. Cornelys daerop antwoerden soude; ende nadat byden voers. Cornelys, die punten ende artikelen gevisiteert zynde, geseyt was dat gheen van dien punten oft artikelen tusschen hen nuwe rekeninge oft dolinge en waeren, maer deselve algader verhandelt waeren voere de Heeren voerscreven ende hueren daertoe gecommitteerden, des hy hem gedroech aen tproces daeraf geweest zynde, ende daerop zekere vonnissen byden voers. Heeren gewyst waeren ; met meer woerden tot beyden zyde geallegeert, Soe is byden voers. Heeren Burgermeesteren ende Scepenen geappointeert, getermineert ende wtgesproken, alsoeverre der voers. Heeren vonnisse nyet geslagen en heeft op tghene des de voers. Jan Smet nu overgegeven heeft, dat in dien gevalle de voers. Cornelys daerop antwoerden sal gelyc dat behoort. Dit wart aldus gedaen ende geappointeert den tweeden dach Septembris XIIII^{c} ende LXXIX jaer, my daerby zynde,

BOYDENS.

10 September 1479.

Wedereisch van Jan Daris en andere gezworenen van Bergeyck van de kosten bij hen gedaan in het geding van Jan Bierkens tegen Hendrik van Staest.

Na dien dat voere de Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen gecomen ende gecompareert waeren Jan Daris, met ennigen sinen medegesellen, geswoerene van Bercheycke, ter eenre zyden, ende Janne Bierkens, ter andere, ter saken van zekeren costen gedaen mids den processe tusschen den voers. Janne Bierkens ende Henricke van Staest geresen, daeraf zekere een vonnisse byden Wethouderen van Bercheÿcke voergenoemt gewesen is, welke vonnisse byden voers. Janne Bierkens geappelleert ende beroepen is geweest, etc., Soe wart, des Vridaechs, thiene dage in Septembri XIIII^c^ ende LXXIX jaer, byden voergenoemden Heeren Burgermeesteren ende Scepenen geappointeert, getermineert ende wtgesproken, dat de voers. Jan Daris met sinen medegesellen schuldich zyn vanden voers. heyssche by hen vanden voergenoemden costen gedaen te verbeydene tot dat de questie

24 Juli 1479.

Tusschenvonnis in het geschil van Jacob Pot met Heilzoete, Willems dochter, aangaande eene erfrent op het huis « de Lyndworm, » Hoogstraat.

Alsoe, des Woensdaechs, XXVI daghe in Meye XIIII^c^ LXXIX jaer, Her Jacop Pot, Riddere, metten vonnisse der Scepenen van Antwerpen gewesen was omme, binnen den genechte doen naestcomende, zyne waerheyden te leydene ende te produceerne tusschen denselven Her Jacope, ter eenre, ende Jacope de Cock, als gemechticht van Heylzoeten, Willems dochtere, beghyne, ter andere zyden, ter saken van

drie ponden groten tsjaers erflikere renten die de voers. Heylzoete jaerlicx heffende is opte huysinge geheeten *den Lyndworm*, inde Hoochstrate gestaen, Soe wart, des Saterdaechs, XXIIII daghe in Julio daernaer, na dien dat myn Heeren de Amman, Burgermeestren ende Scepenen in rechte sittende waren ende nadat de voers. Her Jacop Pot behoorlic voertgeroepen was gewesen, met eenen vonnisse by Janne vander Biest, Scepene, met vollen gevolge van Scepenen, zinen medegeselle, vore een vonnisse, alsoeverre de voers. Her Jacop Pot zyne waerheyden leyden ende produceren wille in rechte, dat hy dat schuldich sal zyn te doene ten naesten dingdaghe, oft anders sal deselve Her Jacop verreyct ende verhaelt zyn van ennige waerheyden meer inder saken voerscreven te leydene, behoudelic dat men hem de wete doen sal. Dit wart gedaen ten jare ende daghe voerscreven.

BOST.

17 September 1479.

« Oirvrede » gezworen door Jan Hart, goudsmid, aan Broonen Sinckeberge.

Des Vrydaechs, XVII daghe in Septembri XIIII^{c} ende LXXIX jaer, soe geloefde, sekerde ende zwoer lyflic ten Heyligen met opgerechten vingheren, Hans Hart, goudsmit, ende dede orvrede Broonen Sinckeberge, die zyn meyssen geweest is, dat hy haer van nu voerdane nyet misdoen en sal noch doen misdoen, in woorden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven oft by yemende anders van zinen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die der voers. Broonen misdoen woude oft doen misdoen, dat hy haer dat in goets tyts kundigen sal ende laten weten, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten orvrede. Dit wart gedaen, ten jare ende dage voerscreven, voere Jacope Wielant, Schoutet, die den eedt staefde, in presencien van Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen, inder Hooger Vierscharen ons Genedichs sHertogen te rechte sittende.

21 September 1479.

« Compromis ende arbitrale vuytsprake » ter zoening tusschen Jan van Inthoven alias de Raeymaker en Willem van Heere, met zijne bloedverwanten.

Alsoe sekere questien ende geschillen opgestaen ende geresen zyn geweest tusschen Janne van Inthoven die men heet de Raeymakere, ter eenre zyden, Willem van Heere, Huybrecht van Heere, syn sone, ende Willem, desselfs Huybrechts sone, ende Meester Jan, haerlider swager, die de voerseyde Huybrecht hierinne vervinc ende geloefde te vervane, ter andere, spruytende ende toecomende van sekeren kyfliken ende dreygelycken woerden ende quetsueren die zy deen den anderen gegeven ende gedaen souden moegen hebben, van welken voers. geschillen ende van alle tghene des dairane cleven mach in enniger manieren, ende nyet daerinne wtgescheyden, zy hen opten dach van ghisteren geheelic ende al gekeert ende gesubmitteert hebben in viere goede mannen, te wetene, in Meester Willeme vander Tanerien, Raid ons Genadichs Heeren sHertogen van Oostenryc van Bourgoengnen ende van Brabant etc., ende in Meester Diericken Proudequin, byden voers. Janne van Inthoven gecoren, ende in Janne van Corpt ende Jannese Oliviers, byden voers. Huybrecht ende sinen medeplegeren gecoren, welke voers. viere goede mannen haer wtsprake eendrachtelic geraempt ende gesloten hebben inder manieren hierna verclaert :

Inden yersten, soe sal de voers. Huybrecht mynen Heere Her Henric van Sevenbergen, bidden dat hy hem vergheven wille tghene des hy hem misdaen soude moegen hebben in dien dat hy Janne van Inthoven, sinen knecht, heeft doen opleyden gevangen, want hy dat nyet gedaen en heeft op myns Heeren schimp oft cleynicheyt.

Seggen voert de voers. viere goede mannen eendrachtelic, dat de voers. Huybrecht, voere hem selven ende voert uten

name van sinen vader ende sone, den voers. Janne van Inthoven vergheffenisse bidden sal als dat hy hem vergheve alle tghene des sy hem misdaen moegen hebben, desgelycx soe sal de voers. Jan van Inthoven wederomme den voers. Huybrechte ende zynen medeplegers oec vergheffenisse bidden van alle tghene des hy henlieden oic misdaen oft misseyt mach hebben.

Seggen voert de voers. viere goede mannen eendrachtelic, alsoe de voers. Jan van Inthoven gequetst ende gewont is geweest, dat de voers. Huybrecht met sinen medeplegeren den voers. Janne van Inthoven, mids dien, afdoen ende contenteren selen den Meester die denselven Janne gemeestert ende gecureert heeft.

Seggen noch de voers. viere goede mannen eendrachtelic, want dat noch nyet genoech en is, dat de voers. Huybrecht met sinen medeplegeren denselven Janne noch wtreyken ende betalen selen, voere syn smerte ende voert voere alle andere oncosten, tsamen, eer hy Hubrecht alhier tAntwerpen uter Bamismarct trecken sal, de somme van twintich scellingen groten Brabants.

Seggen voert noch de voers. viere goede mannen eendrachtelic, als vanden twiste, geschillen oft segwoerden die geschiet souden moegen zyn tusschen den voers. Janne van Inthoven ende Meester Janne, des voers. Huybrechts swager, dat de voers. Huybrecht den voers. Meester Janne daerinne vervangen sal, evenverre men duechdelic bevind dat de voers. Meester Jan ennige afdragende woorden gesproken heeft opten voers. Janne van Inthoven, dat deselve Meester Jan hem daeraf vergheffenisse bidden sal voere deghene daer hy de woerde voere gesproken heeft, te wetene, dat hy seggen sal dat hem die woerden leet zyn ende dat hy die gesproken heeft in haesticheyden ende wt heeten bloede.

Ende oft in deser wtspraken ennige duysternisse oft ongelike verstantenisse gebuerde, dairaf behouden de voers. viere goede mannen huer interpretacie ende verclaeren te hem-

waerts, omme dat te doene in tyden ende wylen als des van noode wesen sal etc.

Ende hiermede soe seggen de voers. viere goede mannen de voers. partien, te beyden zyden, ende voert alle deghene dier aencleven moegen, wel ende wittelic versoent, vereenicht ende veraccordeert van allen hueren geschillen voerscreven, ende dat zy voert van nu voerdane hierinboven nemmermeer deen den anderen misseggen oft misdoen en selen, oft doen misdoen oft misseggen, in woerden oft in wercken, heymelic oft openbaer, in gheenre manieren, op soenbrake ende vredebrake.

Dese soeninge was aldus gedaen ende wtgesproken, inden godshuyse vanden Predickeeren tAntwerpen, byden vier seggers voers., opten XXI[en] dach van September anno LXXIX, ter presencien van Meester Karel Bollis, van Sintruyen, Willeme Weymaer, Aertssone van Huesden, Jan van Hoeyen ende Anthonise Peterssone, ende voert geordineert inder stad van Antwerpen register te stellene ende te scrivene, ghevende elke partie daeràf copie, opdat zy des begheeren.

PALUDE.

22 September 1479.

« Compromis ende arbitrale vuytsprake op zoeninck » over den moord door Willem de Smit alias van Geele begaan op Lambrecht de Maeyer, van Zierickzee.

Alsoe vanden ongevalle ende dootslage voertyden by Willeme de Smit die men heet van Geele gedaen ende geperpetreert aenden persoen van Lambrechte Janssone de Maeyere, van Siericxzee, soe hebben de vriende ende mage vanden voers. Willeme Smit die men heet van Geele, ter eenre syden, ende Henric Gielissone, als gemechticht van Lysbetten, Jans dochter, ende Dieric Henricxsone, hueren man, ende huerer beyder kinderen, ende voert voer alle deghene dier meer vander dooder zyden aencleven moegen,

die hy hierinne geloeft te vervane, ter andere zyden, na vele dachvaerden hierop gehad, hen gekeert ende gesubmitteert in viere goede mannen, te wetene, in Her Willeme Peter Wisse, priester, ende Peteren Henricxsone, seepsieder, tot Bergen, byden voers. Henricke Gielissone, als gemechticht vanden vrienden des voers. Lambrecht Janssoens, gecoren, ende in brueder Clause van Looveren, predickeere, ende Janne de Beere, tenghietere, byden voers. Willeme Smit ende sinen vrienden gecoren, welke voers. seggers ende arbiters huer wtsprake eendrachtelic gedaen hebben inder manieren hierna verclaert, te wetene:

Inden yersten, soe seggen de voers. viere arbiters dat de voers. Willem de Smit afdoen sal den meester die den voers. Lambrechte Janssone wylen gecureert heeft.

Item, noch sal de voers. Willem, ter lavenissen vander zielen vanden dooden voers., moeten doen doen drie hondert sielmissen ende twee dertichste bynnen den godshuyse vanden Predickeeren ende bynnen den yersten seventhien weken naestcomende.

Item, noch soe sal de voers. Willem, de misdadige, ter laeffenissen vander sielen voerscreven, bynnen de yersten seventhien weken naestcomende, moeten gheven vive ponde was, ende die bestellen inden handen vanden arbiters voerscreven omme die te bekeerne ter plaetsen daer dat ter voers. sielen behoef best behoeven ende van noode wesen sal.

Item, noch soe sal de voers. Willem, de misdadige, geven, in beternissen vanden voers. ongevalle, den vrienden vander dooder zyden tseventich lichte guldene, elken gulden te twee scellingen sesse penningen groten Brabants gerekent, ende daeraf borge te stellene omme die telken termine tderdendeel daeraf opten wissel alhier te leverene.

Item, voer dese zyn soeninge, elc een voer al, borge bleven Jan Smit, des voers. Willems vader, ende Bouden Wolffaert, omme te voldoene tghene dat de voers. wtsprake begrepen heeft.

Item, waert dat in deser voers. wtspraken namaels ennige ongelike verstandenisse gebuerde, daeraf soe houden de voers. seggers ende arbiters te henwaerts huere interpretacie ende verclaeren, omme partien daeraf te beslichtene, soe wanneer dat gebuert.

Ende, mids deser wtspraken, soe seggen de voers. viere arbiters de partien voergenoemt wel ende wettelic versoent vanden ongevalle ende dootslage voergenoemt, van desen dage tot eeuwigen dagen. Op alle dwelke Jan de Blabbeneere, Roeydragere tAntwerpen, in presencien vanden seggers voerscreven ende anderen omstanderen, ban ende vrede geboden heeft alsoe dat behoert na de hooge heerlicheyt ons Genadichs Heeren van Brabant ende zynre stad recht van Antwerpen. Dit geschiede bynnen den godshuyse vanden Predickeeren, opten XXII^{sten} dach van Septembri int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende negenentseventich.

PALUDE.

18 September 1479.

« *Appoinctement* » *in een geschil tusschen de bedesetters van Roosendaal en eenige ingezetene van Bergen-op-Zoom, in eerstgenoemde plaats goederen bezittende.*

Inder saken van geschillen voere den Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen gehandelt tusschen Janne vanden Sande, Michiele Norys ende Clause Janssone met hueren medeplegeren, ingesetene der stad van Bergen opten Zoom, ter eenre zyden, ende Gheerde Raessone, Michiele Denys, als stocgaders ende inden name des dorps van Roosendale, ter andere, ter saken van zekere becommeringen ende pandingen van goeden die die van Roosendale opter voergenoemde van Bergen goeden gedaen hadden onder Roosendale, voere de bede ons Genadichs Heeren tsHertogen, die zy den voers. van Bergen van hueren goeden aldaer liggende heysschende waeren, daeraf de voers. van Bergen, achtervolgende der instructien vander bede voergenoemt, hoopten ongelast te zyne in sulker manieren als

de voers. van Roosendale henlieden daeraf heysch gedaen hadden, Soe wart, opten dach van huden, achthiene dage in Septembri XIIII^c ende LXXIX jaer, na dien dat de voers. Heeren Burgermeesteren ende Scepenen den voers. partien in hueren redenen ende bescheyde gehoort hadden, byden selven Heeren geappointeert, getermineert ende wtgesproken, inden yersten, alsoeverre alst aengaet den jaerlicxschen renten ende proffyten die de voers. van Bergen jaerlicx heffende zyn bynnen Roosendale, dat zy daeraf gestaen sullen van desen na de weerde ende jaerlicxsche renten van hueren voergenoemden goeden navolgende den overdrage vanden drie Staten slants van Brabant geaccordeert, ende als van Janne vanden Sande voergenoemt, die zyn goet ter helft winningen wtgegeven heeft oft dat doet selve bedriven oft wynnen, dat de voers. Jan daeraf geven sal, inde bede tot Roosendale, vanden bedrive, gelyc een laet aldaer gheeft, ende dat hy daerinboven geven sal, vanden jaerlicxschen proffyten, gelyc een ingesetene vander stede van Bergen voergenoemt, soeverre deselve Jan vanden Sande inde voers. stede van Bergen buyckvast wonende, ten tyde doen de voers. bede mynen Genadigen Heere geconsenteert was, ende hy oic opten dach van huden aldaer noch woenachtich is. Dit wart gedaen ten jare ende daghe voerscreven.

11 October 1479.

« Appoinctement » in een geschil tusschen Westerloo en Gelindele. Eerstgenoemd dorp vergde dat het ander mede deelen zou in de schade geleden van wegens Jonker Cornelis van Bergen en zijne ruiterij.

Opte questien ende geschillen die voere Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen geweest zyn tusschen Willeme van Overzee alias Willem Jaecx, als gemechticht ende inden name vanden gemeynen ingesetenen des dorps van Westerle, ter eenre zyden, ende Janne vander Ryt, Janne vanden Houte ende Henricke Lammens, inden name vanden gemeynen ingesetenen van Gelindele, ter andere, seggende de voers. Willem, van wegen der ingesetene van Westerle, dat die

van Westerle, omtrent Kersmisse lestleden, gehad hebben zekere schade, gedragende omtrent drieentwintich Rynsguldene eens, elken gulden te vive scellinge groten Brabants gerekent, die hen gedaen wart by Jonckeren Cornelise van Bergen ende sinen ruyteren, als van teeringen van hueren personen ende peerden, vermetende hen des waerheyt, hopende deselve Willem, inden name als boven, want zy met dien van Gelindele ende anderen gehuchten aldaer omtrent onder Westerle voers. gelegen voertyden van gelycken gegouden hebben, dat die van Gelindele, mids desen ende meer anderen redenen by hen geallegeert, na huer avenant inde voers. schade medegelden ende contribueren souden ; ende na tghene dat de voers. drie persone van Gelindele daerop geantwoert hebben, seggende dat zy ende de gehuchten van Oolen ende Hulshout oic gelike schade over sekere jaeren gehadt hebben vanden Heere van Eldere ende sinen ruteren ende anderssins daer de voers. van Westerle nyet mede en hebben willen gelden noch contribueren, vermetende hen des waerheit, hopende, mids desen ende meer anderen redenen by hen geallegeert, vanden heysschen der voers. van Westerle ontlast te blivene, etc., Soe wart byden Heeren Burgermeesteren ende Scepenen voerscreven, na de kennissen ende waerheyden by hen geproduceert ende omme mynne ende eendrachticheyt tusschen de voers. gehuchten, die onder eenen heere geseten zyn, te vuedene, ende na alle tghene des de voers. partien te beyden zyden geallegeert hebben, geappointeert ende getermineert, dat de voers. van Gelindele op dese tyt inde schade der voers. van Westerle gelden ende betalen selen huer avenant, gelyc zy inde bede ons Genadichs Heeren gelden ende contribueren, behoudelic dien dat die van Westerle insgelycx huer avenant gelden ende dragen selen inde schade die die van Gelindele ende dandere gehuchten van geliken stucken oic gehadt ende geleden hebben. Ende als vanden costen byden voers. partien, ter eenre ende ter andere zyden, omme deser saken wille gedaen, soe hebben de Heeren voers., mids sekeren redenen hen daertoe porrende, die gerecompenseert deen tegens dandere. Dit was gedaen opten elfsten dach van October int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende negenentseventich.

PALUDE.

5 October 1479.

« Appoinctement » in een geschil tusschen de Lucasgilde en de Predikheeren over het gebruik van den ouden en nieuwen pand.

Opte geschillen geport tusschen den dekenen ende goeden mannen van Sinte Luycasgulde inder stad alhier, ter eenre zyden, ende den Prioer ende convente vanden Predickeeren inder selver stad, ter andere, seggende ende voer hen nemende deselve van Sinte Lucasgulde dat zy, onlancx geleden, tegens den Prioer des voers. godshuys gehuert hadden eenen nyeuwen pant, die nu nyeuwelinge inden selven godshuyse gemaect es, ende dat zy dien pant, ende oic den ouden pant die zy van voeren oec gehuert ende bestaen hadden, bruycken ende besegen souden, ende dat dad huer meyninge altyt geweest was doen zy denselven nyeuwen pant huerden, etc. ; die vanden godshuyse voers. de contrarie daeraf houdende, seggende dat de meyninge vanden Prioer nocht convente voers. noeyt en was dat zy beyde de voers. panden hebben ende bruyken souden, dan alleene den nyeuwen pant die zy hen verhuert hadden, ende dat zy mits dien vanden eenen pande afstant doen souden ; met meer woerden, etc., Wart by Burgermeestren, Scepenen ende Raid geappointeert, soeverre de Prioer ende een deel vanden ouwers des voers. godshuys nemen dorsten op hueren eed ende by hueren priesterscapen, dat huer meyninge nooyt en was nochte noch en is dat de voers. vander gulden beyde de panden bruken ende besegen souden, doen zy hen den nyeuwen pand verhuerden, soe souden de voers. vander gulden afstant doen vanden eenen pande, sonder die beyde te moeten hebben oft te bruyken. Welken eed de Prioer ende ouwers voers. alsoe presenteerden te doene, die hen byden voers. vander gulden verdragen wart. Dit was gedaen opten vyfsten dach van October int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende negenentseventich.

BUEKELER.

8 October 1479.

« Appoinctement » ter verklaring van het vroeger gewysde in de zaak tusschen de Heilig-Geestmeesters van St-Joris en Gillis van den Bogaerde.

Na dien dat de Heyligheestmeesters van Sinte Jorys alhier, ter eenre, ende Gielys vanden Bogaerde, ter andere ziden, vore den Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen gecomen waren ter saken van sekerder duysternissen ende ongelyken verstande dat de voergenoemde partien seyden hebbende inder vutspraken tusschen denselven partien opten sevenentwintichsten dach van Augusto lestleden gedaen ende vutgesproken, na inhoude der acten daeraf geproduceert, Soe wart op huden, Vridage, achte dage in October XIIII^{c} ende LXXIX jaer, na alle tghene des biden voergenoemden partien in beyden ziden geallegeert ende oock in gescrifte geproduceert was, byden voergenoemden Heeren Burgermeestren ende Scepenen by appointemente vutgesproken ende verclaert, dat de voergenoemde Gielys vanden Bogaerde schuidich is, achtervolgende der voers. vutspraken ende terminacien, den Heyligheestmeesters, inden name vander tafelen sHeylichs Gheests voerscreven, van allen den punten ende artikelen inder voers. vutspraken begrepen yerst inne te stane, te voldoene ende te vervuegene, sonder by ennigen exceptien oft vutwegen van fauten te bewysene oft anderssins den voergenoemden Heyligheestmeesteren te dorven verbeydene, behoudelic dat de voergenoemde Gielys daerenteynden hem sal moegen verhalen van zinen gebreken aende wedewe ende erfgenamen Jan Claus die men hiet vanden Wouwere wilen, oft elders daer hy sal meynen te wynnene. Dit wart gedaen ten jare ende daghe voerscreven.

BECA.

14 October 1479.

Geding van Arnold Adoirne en Willem Piers, kooplieden, tegen Christina de Wael, echtgenoote van Peter van Budel, poorter van Antwerpen, onbeslist gebleven, daar de verweerdster zonder wettelijken voogd verschenen was.

Opt tghedinge innegeset by Aernout Adoirne ende Willem Piers, cooplude, aenleggers, op ende tegens Kerstinen sWalen, wettich vyf Peters van Budel, ingeseten poirtere deser stad, die onlangs van hier voir syn schult geweken es, verweertstere, ter andere zyden, haer op ende aenseggende, want zy wittige ende na formen der Heyliger Kercken getrouder gesellynne es des voers. Peters, in sinen achtergelaten goeden bliven sittende, die hanterende ende ooc ennige van dien, nadat Peter voers. geweken es, ontvremdende ende verstekende, ter voirs. coopluden achterdeele, die zeker sommen van penningen aenden selven Peteren ende aen zyn goet tachter waeren, soe zy zeyden, ende inde selve goede es bleven sittende ende ooc schuldich is, na recht, scade ende bate met hueren man te dragene, dat zy schuldich syn soude denselven coopluden in te stane, op te leggen ende betalen huer gebreken voers., etc. ; daerop de voers. verweerstere dede verantwoorden ende seggen dat zy cortelinge yerst comen es metter woene metten voers. hueren man inder stad alhier, van Maestricht, daer zy alle haer dage gewoont hadde, ende en hadde noyt handelinge nocht hanteringe int coopen oft vercoopen gehadt, nocht ooc noeyt ennige goede ontvremt, voir huer nemende dat nyement zyn wyf verbaelmonden en mochte nocht haer goet, ende dat gelike vrouwenpersonen van gelycken actien tanderen tyden hebben quite ende vry gewesen geweest metten vonnisse alhier, meynende, mids dien ende meer anderen redenen daertoe geseyt, dat zy schuldich wesen sal vry, quite ende ongemoeyt te blivene vander aenspraken huer gedaen by den aenleggeren voirscreven ; na aensprake ende na verantwoorden ende naer alle des voir Scepenen comen es, Wart

by Willem van Sompeken, Burgermeester ende Scepene, met gevolge van Scepenen sinen medegesellen, voir een vonnisse den voers. partien by manieren van advertissemente geseyt, dat zy op tgedinge voers. geen vonnissen en souden connen gewysen, mids dat de voers. Kerstyne, verweertstere, huer voirs. gedinge nyet beleyt en heeft met eenen behoorliken momboere huer na den rechten alhier gegeven. Dit was gedaen XIIII dage in Octobri anno XIIII^{c} LXXIX.

BUEKELER.

7 September 1479.

« Appoinctement » in een geschil tusschen Jan Peterssone, van Rommerswaal, en Cornelis Wisse.

Alsoe voor Burgermeesteren, Scepenen ende Rade der stad van Antwerpen in questien ende gescillen comen waeren Meester Jan Peterssone, van Reymerswale, ter eenre zyden, ende Cornelys Wisse, ter andere, ter saken van achte ponden grooten Vleems die, alsoe de voers. Meester Jan zeyde, de voers. Cornelys van sinen wegen innegehaven hadde, beghee-rende de voers. Meester Jan, want hy ende de voers. Cornelys hen vanden selven achte ponden grooten ende van meer anderen differencien ende gescillen in wederzyden tusschen hen wtstaende, in sekeren arbiteren gesubmitteert hadden, die daeraf nyet en waren overcomen, ende de stad inder submissien tot eenen overman gecoren was, dat de voers. Heeren Burgermeesteren ende Scepenen hen, als overman, van hueren voers. geschillen beslechten wouden ; ende na alderhande redenen byden voers. Cornelise ter contrarien geallegeert, meynende inden voers. Meester Janne nyet gehouden te zyne, etc.; Soe wart, na allegacien ende bescheyt van beyden voers. partien aenge-hoort, by Burgermeesteren, Scepenen ende Raide voergenoemt geappointeert ende getermineert, dat de voers. Cornelys Wisse, tusschen dit ende morgen bynnen sonschyne, den voergenoemden Meester Janne Peterssone vanden voers. achte ponden grooten Vleems wtreyken ende betalen sal sesse pont groote Vleems, ende van allen anderen schulden die

zy in wederzyden malcanderen souden moegen heysschen, dat deghene die daeraf wynnen wille, daeraf vervolgen ende aenspreken sal metten rechte, alsoe hem sal duncken dienen ende sinen raed gedragen sal. Dit was gedaen VII dage Septembris anno XIIII^{c} LXXIX.

PALUDE.

30 October 1479.

« Terminacie » in een geschil tusschen het St.-Michielsklooster en de ingesetenen van Oorderen, Wilmarsdonck en Oosterweel.

Alsoe, opten XV^{en} dach van Augusto anno XIIII^{c} LXXVII, tusschen den Eerweerdigen Vader in Gode brueder Andries vander Achterryt, Abdt, metten Prioer, Supprioer, poortier, pitancier, proost, kelderweerdere ende andere religieuse, representerende tgeheel convent des godshuys van Sinte Michiels tAntwerpen, ter eenre zyden, ende zekeren personen vanden ingesetenen van Antwerpen, den gegoedden ende ingesetenen van Oerderen, Wilmaersdonc ende Outserweele, ter andere zyden, een zekere wtsprake by goede mannen ofte overmannen daertoe gecoren, gedaen ende geschiet is als vanden eygenen schoove oft dubbel thiende, het zy van greyne, haveren, hooye oft anderssins die tvoers. godshuys voertyden in de prochien van Oerderen, Wilmaersdonc ende Outserweele gehadt ende gehaven heeft, als dat de gegoedde vanden prochien voerscreven, onder dandere, den voerscreven godshuyse wtreycken ende betalen souden de somme van III^{c} pont grooten Brabants, te wetene, telken Alderheyligermisse vyftich ponde groote Brabants daeraf, totter tyt dat de voers. somme al betaelt soude wesen, ende telken male die penninge te leveren bynnen Antwerpen opter stad wissel, Soe syn, op huyden, voere Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen gecomen de gegoedde vanden drie prochien voerscreven, seggende hoe dat zy bereet hadden, in gereeden penningen, L pont groote Brabants, omme die tes voers. godshuys behoef te leveren opter stad wissel, gelyc duytsprake voerscreven begrepen heeft, denselven Heeren voort te kennen

gevende dat der stad wissel op desen tyt, soe deselve Heeren wel weten, gesloten staet ende men daer nu gheenen wissel houdende oft gelt stellende en is, mids der voervluchticheyt van Janne Chermoeye, der stad wisseleere, presenterende de voers. penninge onder Wet der voers. stad, oft elders daer de Heeren dat ordineeren souden, te stellene, ende der voers. wtspraken na te volgene, opdat zy daerby tot gheenen laste gestelt en dorven worden, Op dwelke de voers. Heeren Burgermeesteren ende Scepenen, na dien dat zy tsamen hierinne sprake gehouden ende de wtsprake voerscreven gevisiteert hadden, ende ooc aengesien dat den wissel daer de gegoedde vanden drie prochien voerscreven huer penninge, navolgende derselver wtspraken, schuldich hadden geweest te stellene, gesloten, ende de wisseleere voervluchtich was, getermineert ende geappoincteert hebben, dat de gegoedde vanden selven drie prochien de voers. L pont groote op desen tyt stellen souden onder Janne vander Biest, der voers. Heeren Medescepene, als onder de stad, tot behoef des godshuys voerscreven, ende dat in alle der manieren oft die opten wissel voerscreven gestelt hadden geweest, geduerende totter tyt toe dat men opten wissel voerscreven wederomme gelt oft penninge stellen ende setten sal, behoudelic dien dat zy den voers. godshuyse, in presencien van notaris ende getuygen, hieraf de kennisse ende wete doen selen. Dit was gedaen XXX Octobris anno LXXIX°.

PALUDE.

20 October 1479.

« Appoinctement » in een nieuw geschil tusschen de Predikheeren en de Lucasgilde ter zake van den ouden en nieuwen pand.

Opten XX^sten^ dach Octobris anno LXXIX compareerden voor Burgermeesteren, Scepenen ende Raid van Antwerpen de gemechtichde des godshuys vanden Predickeeren tegens Janne Croock, borduerwerckere, ende Janne van Wouwe, als regeerders van Sinte Lucasgulde, ten byzyne van meer anderen goeden mannen vander selver gulden, seggende,

want deselve gulde gecoren hadde, navolgende zekeren voirgaende appointementen onlancx tusschen partien voers. gegeven aengaende hueren tween panden inden voers. godshuyse, dat zy sculdich waren te blivene byde huere van den nyeuwen pande by hen gedaen, zonder hen eenichs rechts te vermeten te hebben totten ouden pande voers., ende ennigen van hueren guldebroeders, die hen vermaten recht te hebbene aen eenege stallen inden selven ouden pant gestaen, alsoe onderwisen ende in dien sculdich waren te hebbene dat zy daeraf afstant daden, mids dat zy, als lichaem ende regeerders, alle der gemeynder gesellen vander gulden afstant gedaen hadden vanden selven ouden pande ende den nyeuwen gecoren; daer de voers. regeerders nyet tegens en zeyden nocht doen en wilden, maer zy meynden dat de contracten hier voirmaels gedaen by particulieren personen derselver gulden, in huerder macht schuldich waeren te blivene, want zy, mits hueren kuere by hen gedaen, henlieden nyet en meynden noch ooc en souden moegen in haeren particulieren contracten voir ende eer gedaen prejudicieren, want die persoonen noyt consent totten voers. kuere gedaen en hadden; met meer woorden etc., Wart geappointeert, navolgende den voers. appointemente, dat de regeerders voers. bliven souden byden kuere by hen gedaen vanden voers. nyeuwen pande, behoudelic allen den particulieren personen der voirs. gulden op huer goet recht te bliven staende van hueren actien ende contracten by hen gedaen van ennigen stallen inden voers. ouden pant gestaen. Actum anno et die predictis.

BUEKELER.

8 November 1479.

« Vuytsprake » in een geschil tusschen Adriaan de Cather en Hendrik van den Vekene, voogd der kinderen van Hendrik Adriaans, wegens eene rent op het huis « de Guldene Steczadel » in de Koepoortstraat.

Naer dat voer Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen

sekere questien ende geschille opverstaen ende geresen waren tusschen Adriaen den Cathere, ter eenre, ende Henricke vanden Vekene, als momboer ende inden name vanden kinderen Henric Adriaens, ter andere zyden, ter causen van twee ponden grooten Brabants erffliker renten die de voers. kyndere Adriaens jaerlicx te heffen plagen opten *Guldenen Steczadel*, gestaen inde Coepoertstrate alhier, den voers. Adriaen den Cathere toebehoorende, ende van drie halve jaren verschenen, van welker erfrenten metten achterstelle voerscreven ende costen van brieven, de voers. Adriaen de geheele penninge goets tyts vore Sinte Jansmisse lestleden opter stad wissel onder Janne Chermoye geset hadde, alsoe hy seyde, ende dat hy daeraf den voergenoemden Henricke vanden Vekene opten selven wissel geleydt ende in presencien van goeden mannen, poerteren van deser stad, de wete gedaen hadde, om voerdane ongelast te blivene van eeniger renten meer daeraf te ghevene, begeerende aldair oic van hem te hebbene de principale Scepenenbrieve vander selver erfrenten, hem daertoe noch presenterende, soeverre hy nyet te vreden en ware vanden penningen opten voers. wissel gestelt, dat hy hem dan andere penninge vander afquitingen metter verschenender renten ende costen voerscreven anderwerff opleggen ende tot behoeff vanden voergenoemden kynderen Adriaens terstont betalen soude, presenterende van al des voerscreven staet duechdelic zynen behoorlyken eedt ten Heyligen te doene, oft hy defereerde dien eedt, den voergenoemden Henricke ter contrarien ; den voers. Henricke, inden name als boven, de contrarie sustinerende, seggende dat hy inde consignacie oft settinge vanden voers. penningen opten voergenoemden wissel gedaen noyt geconsenteert en hadde noch daermede te vreden en was geweest, ende dat hy hem daeromme de voers. Scepenenbrieve vander erfrenten voerscreven nyet en hadde willen overgheven, concluderende, mids dien, dat de voers. kyndere by huerer erfrenten schuldich souden zyn te blivene ; met meer woorden byden selven partien int lange geseyt ende geallegeert, Soe wart biden voers. mynen Heeren Wethouderen voer recht geappointeert ende vutgesproken, soeverre de voers. Adriaen de Cathere dorste leggen hande op Heyligen ende zweeren dat hy de penninge vander erfrenten daer questie af es goets tyts

voer Sinte Jansmisse lestleden opten voers. wissel inder manieren voerscreven gestelt ende geset hadde, ende den voers. Henricke aldaer in persoene geleydt ende daeraf de wete gedaen, ende insgelycx de Scepenenbrieve vander selver renten van hem begheert over te hebbene, omme die te casserene, ende daerenboven gepresenteert de penninge metten achterstelle derselver renten anderwerf op te leggene ende te betalene, indien dat hy metten voers. penningen opten wissel staende nyet te vreden en ware, dat de voers. Adriaen alsdan daermede gestaen sal, sonder eenige rente voertaen te betalene, ende dat Henric voergenoemt de Scepenenbrieve vander selver renten hem overgheven ende leveren sal; ten ware dat de voers. Henric, navolgende der voergenoemde custbodingen van eede, selve de contrarie dorste zweeren. Welken voers. eed deselve Adriaen aldaer in presencien van mynen voers. Heeren Wethouderen openbaerlic dede, om deswille datten de voers. Henric selve nyet doen en woude, ende geschiedde opten achtsten dach van Novembri int jaer Ons Heeren M CCCC ende neghenentseventich.

Bost.

19 November 1479.

Het aangeslagen goed van Hans Rietmeyer, koopman van Hamburg, alhier verdronken, wordt aan den Secretaris der Duitsche Hanze, ten voordeele der erfgenamen teruggegeven.

Alsoe, onlancx geleden ende int voerleden jaer van achtentseventich omtrent Palmsondach, te schepe tot deser stad waerdere comende een geheeten Hans Rietmeyere, coopman van Hamborch, inder Hanzen zynde, by crancker avontueren ende by versuymptheden uten selven scepe vallende, verdroncken es, dairom Jacop Wielant, Onderschoutet van deser stad van Antwerpen, beslagen ofte aengeveerdt heeft de penningen ende goeden denselven verdronckene coopman toebehoerende, vander heerlicheyt wegen, als verbuert goet, soe hy voor hem nam; daerop van wegen der nacien vander

Duytscher Henzen, ende bysundere by Meester Gheeryt Bruyns, derselver nacien Secretaris, denselven Onderschoutet cedulle van synder hant gegeven en geweest, dat hy hem soude doen blyken, by goeden certificacien ende behoerliken bethoone, vanden oer ende erfgename des voers. wylen coopmans tot sinen achtergelatenen goede, ende daerop de voers. Jacop Wielant denselven Meester Gheeryt den penningen ende achtergelaten goede heeft laten volgen, Soe zyn, op huden, comen voer Burgermeesteren, Scepenen ende Raid der voers. stad, de voers. Meester Geryt, bringende aldair de voers. certificacie, alsoe hy geloeft hadde te doene, als voere, begheerende wederomme te hebben vanden selven Onderschoutet sine cedulle die hy hem gegeven hadde, seggende deselve Onderschoutet dat hy deselve cedulle verloeren hadde ende hem afhendich gemaict was, consenterende ende willende dat die selve cedulle doot ende te nyeute zy ende van gheender weerden voere den toecomenden tyt, soe wanneer die te voertschine quame, want deselve Meester Gheeryt behoerlic hadde doen blyken van tghene des hy inder voers. cedullen gelooft hadde, afgaende deselve Schoutet alle der actien die hy den voers. Meester Geryt, des dooden erfgenamen oft yemende anders van hueren wegen, ter causen vanden penningen ende goeden voers., soude moegen heesschen. Dit was gedaen opten XIX^en^ dach van November int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende negenentseventich.

PALUDE.

19 Januari 1479.

« Appoinctement » in een geschil tusschen Jan Schoyte en Lambrecht Dwingelant, ter eene, Joos Alleyn en Claudius Florijn, ter andere zijde, nopens eenen gemeenen gang in de Broederkensstraat uitkomende.

Inder saken voere de Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen geresen tusschen Janne Schoyte ende Lambrechte Dwingelant, ter eenre zyden, ende Joose Alleyn ende Glaude Floryn, ter andere, omme des wtgancx wille achter tusschen

huerer beyder huysingen inde Bruederkenstrate wtcomende, welken gang de voers. Joos ende Glaude toegesloten hadden, daeraf hem de voers. Lambrecht beclaechde ende de openinge vanden selven gange begheerde, gemerct dat hy ende zyne voersaten daeraf in possessien geweest waeren, ende dat hy tot dien wtgange ter Vierschaeren hadde doen dagen, na wtwysen van eenre daechcedelen die verreyct, verjaert ende verdaecht was, ongecalengiert van yemende, Soe wart by den voers. Heeren geappointeert, getermineert ende wtgesproken, dat de voers. Joos ende Glaude den voers. gang weder openen souden bynnen den derden dage, ende dien den voers. Lambrechte laten gebruyken gelyc zyne voersaten dien gebruyct hadden, alsoe lange ende totter tyt toe dat deselve Joos ende Glaude met Scepenenbrieven oft anderen duechdelycken bethoonen bewisen consten, den rechte genoech zynde, dat de voers. Lambrecht gheen recht en heeft totten gange voerscreven. Gedaen den XIX[en] dach van Januario XIIII[c] LXXIX jaer, na scriven sHoifs van Camerycke.

Boydens.

26 Januari 1479.

« Appoinctement » in een geschil tusschen de Predikheeren en vier leden der Lucasgilde die den ouden pand niet wilden verlaten.

Opten sessentwintichsten dach van Januario int jaer duysent vier hondert negenentseventich, naer coustume van scrivene sHoefs van Camerycke, compareerden voere Burgermeesteren, Scepenen ende Raide der stad van Antwerpen, Jan van Houbraken, Lenaert, Jan Hermanssone, beeldsnydere, Henric Schilleman ende de wedewe Snellaerts tegen den gemechtichden des godshuys vanden Predickeeren bynnen deser stad gestaen, seggende de voers. viere personen ende te kennen gevende hoe dat hen ongebruyck, letsel ende stoot gedaen wart byden voers. goidshuyse in huere stallen inden ouden pandt vanden selven goidshuyse staende, die zy in verledenen tyden tegen den regeerderen desselfs goidshuys,

in hueren perticulieren personen, zekere termyne van jaren geduerende, gehuert hadden, ende dat onder den schyn vanden keuse die de regeerdren van Sinte Lucasgulde vanden nyeuwen pande desselfs goidshuys, onlancx geleden, gedaen ende gecoren hadden, die hen billicx nyet prejudicieren en mochte, gemerct dat zy daerinne noeyt geconsenteert en hadden, begheerende daeromme, navolgende der reservacien inder lester acten hieraf gemaect henlieden gedaen in huere voers. perticulieren contracten ende hueringen ghehouden te wordene; den gemechtichden vanden voers. godshuyse de contrarie sustineerende, nemende voer zyn conclusie dat de voers. vier personen schuldich waeren den voers. ouden pandt ende huere stallen die zy daerinne gehad hadden, te ruymene, aengezien dat de regeerderen van Sinte Lucasgulden, daer zy selve guldebrueders af waren, den voers. nyeuwen pandt vore huere gulde gecoren hadden, gelyc dat claerlic bleec byden tween acten op dese materie onlancx gemaect ende wettelic alsoet behoert gepasseert ende geteekent, alsoe zy seyden, ende daer zys hen toegedroegen, Soe wart byden voers. Heeren Wethouderen, beyde voers. twee acten overzien ende daerop ende oic dat de voers. pertyen, tot beyde zyden, by monde meer daertoe seggen ende allegeren wouden, rypelic gelet, geapointeert, verclaert ende gedeclaereert dat den keuse byden regeerdren vander voers. Sinte Lucasgulden onlancx geleden gedaen, van weerden zyn ende bliven sal, ende dat alle de guldebruederen derselver gulden onder denselven keuse begrepen zyn, behoudelic, oft hem yement by dien belast oft beswaert dochte wesende, dat hy hem daeraf sal moegen verhalen aende regeerderen vander selver gulden die den keure gecosen hebben. Gedaen ten jare ende dage voerscreven.

Bost.

3 Februari 1479.

Adriaan Staes verbindt zich bij eed te recht te komen voor het Magistraat wegens de beleedigende woorden door hem uitgesproken tegen den Stadssecretaris Renier Boydens.

Opten derden dach van Februario int jaer XIIII^{c} ende LXXIX, na scriven Hoifs van Camerycke, na dien dat Reyneere Boydens, Secretaris der stad van Antwerpen, zyn recht gehouden hadde aen Janne van Dynther, Amman tAntwerpen, over Adriane Staes, die denzelven Reyneere openbaerlic, voere Amman ende Scepenen aldaer te rechte sittende, beschaemt hadde, seggende dat deselve Reyneere nyet geloeft zyn en soude omme te doene eedt oft onschout van tghene daermede de voers. Adriaen den voergenoemden Reyneere belast ende voere recht aengesproken hadde, hoewel deselve Reyneere te dier tyt met der Heeren vonnisse daertoe geadmitteert ende gewyst was, omme welker woerden wille, alsoe boven ende in contrarie den voers. vonnisse gesproken, de voergenoemde Adriaen byden voergenoemden Amman gecalengieert was, ende nadat de voergenoemde Adriaen vanden woerden by hem op ende tegen den voergenoemden Reyneere gesproken, begheert hadde te moegen verborgen, ende dat, na de redene ter contrarien geallegeert, vonnislic gewyst was dat hy daeraf nyet verborgen en mochte, ende nochtan de voers. Reyneere te vreden was ende consent daerinne droech, tot dien male, dat de voers. Adriaen Staes gestaen soude moegen met caucien juratorie hem vanden voers. woerden ende des daeraen cleven mochte te rechte te stane ende daeraf tgewysde te voldoene, ende dat voere den Amman, Burgermeesteren ende Scepenen voers. ende nergens el, Soe geloefde, sekerde ende zwoer lyflic ten Heyligen de voers. Adriaen Staes, in handen vanden voers. Amman, die hem den eedt staefde, ter presencien van Burgermeesteren ende Scepenen voergenoemt, van deser saken des anderen daechs, ende soe voert van dage te dage totten eynde vander saken, ende dat voere de voergenoemde Heeren, jegens den voergenoemden Reyneere te

rechte te comene, tgewysde daeraf te voldoene ende hem nergens el ter contrarien te behelpene. Gedaen ten dage ende jare voerscreven. BECA.

15 Januari 1479.

Uitspraak van het Magistraat in een geschil tusschen de bedezetters van Schooten en Peter van den Werve.

Alsoe de bedesetters van Schooten voere den Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen versuekende ende begheerende waeren aen Peteren vanden Werve, dat hy schuldich soude zyn te betalene tot Schooten, in de bede ons Genedichs Heeren sHertogen, van zekeren zinen goeden, als van wegenen, peerden, coeyen, verkene ende diergelyke, die de voers. Peter aldaer houdende ende gebruykende is, ende oic van eenen stucke lants dat hy daer mede winnende is, welke goede voers. bede sculdich zyn, hen daeraf kennisse ende waerheyt vermetende, etc.; vanden welken de voers. Peter de contrarie sustineerende was, zunderlinge mids dien dat de voers. Peter seyde dat alle zyne goede aldaer gelegen sculdich zyn vander voers. beden vry ende ongehouden te zyne, want hy ende zyn ouders daeraf altyt vry geweest hebben, ende oic deselve Peter tot noch toe, hem daeraf waerheyt vermetende, etc., Soe wart, opten vyfthiensten dach van Januario vierthien hondert negenentseventich jaer, geappointeert, getermineert ende uutgesproken by Burgermeestren ende Scepenen tusschen den voers. bedesetters, ter eenre zyden, ende Peteren vanden Werve voergenoemt, ter andere, dat de voers. Peter vanden Werve van allen zinen goeden voerscreven aldaer schuldich sal zyn vry, quite ende ongelast te blivene vander beden ons Genedichs Heeren voergenoemt, ten waere dat de voers. bedesetters, bynnen achte dagen naestcomende, alhier bethoonen consten, dat de voers. Peter vanden Werve gebruykende oft hantplichtende is ennige goede die hy vercregen oft gehuert heeft van ongevryden personen, ende dat deselve goede ten laste vander voers. beden schuldich zyn te stane. Dit wart gedaen ten jare ende dage voerscreven.

J. BOST.

Januari 1479.

« Oirvrede » gezworen door Michiel Vijdt aan Adriaan van Borchhoeck, goudsmid.

Opten . . . . dach van Januario XIIII^c LXXIX jaer, soe geloefde, sekerde ende zwoer lyflic ten Heyligen met opgerichten vingheren, Michiel Vydt, ende dede oervrede Adriane van Borchhoecke, goudsmit, dat hy hem van nu voerdane nyet misdoen en sal noch doen misdoen, in woorden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven oft by yemende anders van zinen wegen, in gheenre manieren, ende vername hy yemende die den voers. Adriane misdoen woude oft doen misdoen, dat hy hem dat in goets tyts kundegen sal ende laten weten, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten oervrede. Dit wart gedaen ten jaere ende daghe voerscreven voere Janne de Blabbeneere, dieneere vander Langer Rooden, die den voers. Michiele den eedt staefde, in presencien van Burgermeestren ende Scepenen, in huerer raedcameren vergadert zynde.

9 Februari 1479.

« Terminatie » in een geschil tusschen Jan van Yedeghem en Jan Joos, zeepzieder, medevoogd der kinderen Luekers, nopens de rent op des aanleggers huis « de Drie Koningen » in de Lijnmakersstraat, waarvan de hoofdsom afgelegd was bij Jan Chermoey, stadswisselaar.

Naer dat voere Burgermeesteren ende Scepenen van Antwerpen zekere questien ende geschillen geresen waeren tusschen Janne van Yedegheem, aenleggere, ter eenre, ende Janne Joos, zeepsiedere, verweerdere, ter andere siden, toecomende mids XXXIII ℔ grote Vleems ghelts die de voers. aenleggere opten vierden dach in Meerte anno LXXVIII lestleden, onder Janne Chermoey, als wisseleere, geset ende geconsigneert hadde tot behoef vanden kinderen Luekers, in afquitingen

ende lossingen van alsulken drie ponden groten Brabants erflic als deselve kindere jaerlicx heffende waeren op des voers. aenleggers huys geheeten *de Drie Koningen*, gestaen inde Lynmakersstrate, ende daeraf hy Joosen van Elsackere, als momboer derselver kinderen, omme gheene rente meer te gevene, de wete gedaen hadde, alsoe hy seyde, begheerende daeromme vanden voers. Janne Joos, als medemomboere vanden selven kinderen, de oude brieve vander selver erffeliker renten ende daertoe behoorlycke quitancie te hebbene, gemerct sunderlinge dat hy vanden geconsigneerden penningen opten voers. wissel opgehaven ende op hem over hadde doen scriven XXVIII ℔ XVII scellinge ende III deniers grote Vleems, hem des gedragende totten boeke van den voers. wisseleere ; daer deselve verweerdere op antwoerde, kennende dat hy de voers. somme van XXVIII ℔ XVII scellinge ende III deniers grote Vleems gehaven ende op hem over hadde doen scriven, daer hy wel mede te vreden was, soeverre hy met eenen betalene gestaen mochte, sonder daeraf voerdere gepraemt oft gemoeyt te wordene ; met meer woerden byden selven partien geseyt ende geallegeert, Soe wart byden selven Heeren Wethouderen, gehoort hebbende alle tghene des de voers. partien geseyt ende geallegeert hadden, geappointeert ende getermineert, dat de voergenoemde betalinge den voers. verweerdere gedaen van weerden zyn ende bliven sal, soeverre die geschiet is ende op hem overgescreven staet bynnen den tyde dat de voers. wisseleere vry zynder voeten was, buyten gevangenissen ende gewydde plaetsen wesende, ende dat men denselven aenleggere overgeven ende leveren sal de oude brieve vander voers. erfrenten met behoorlycker quitancie, tot zynder cost, alsoet na der stad recht behoort. Ende geschiede opten IX^{en} dach in Februario int jaer M CCCC LXXIX, na coustume van scrivene sHoifs van Camerycke.

J. Bost.

4 December 1479.

Uitspraak van het Magistraat in een geschil tusschen de bedezetters van Edeghem en Hendrik der Kinderen van Wilrijck over de afgebrande hoeve « de Reephage » te Edeghem.

Opte geschillen vutstaende voere Burgermeesteren, Scepenen ende Raedt der stadt van Antwerpen tusschen den bedesetteren van Eedigeem, ter eenre siden, ende Heinricke der Kindere, van Wilrike, ter andere siden, spruytende vuter betalingen vander loopender beden onss Genedichs Heeren van zekeren lande, aerde, beemde ende bossche, geheeten *de Reephage*, gelegen bynnen Eedigeem voers., dat hier voermaels een hoeve te wesen plach, ende daeraf de huysingen bynnen corten jaeren al afgebrant zyn, seggende ende vore hem nemende deselve bedesetters dat dat nochtans schuldich es gerekent te zyne een heertstadt ende mede inder beden te contribueren, alzoe zy voermaels, eer zy afbrande, gerekent was, seggende oic dat zy daeraf onlancx een appointement gehadt hadden dat deselve Heinrick met hen gelden soude etc., hen des totten Heeren voers. gedragende, concluderende mids dien dat hy nu ende voordane vanden selven goeden schuldich soude zyn met hem tot Eedigeem te geldene ende te betalene, alzoe hy ende sine voersaten gedaen hadden eer de voers. huysen afbranden, met meer woerden etc.; antwoerdende daerop de voers. Heinrick ende seggende, want hy geen bedryf en hielt opt voers. goet van beesten oft boden ende daer geen heerdstadt en was, daeraf ongehouden te zyne, maer presenterende ende moeste oic betalen ter plaetssen daer hy geseten was van allen sinen goeden, waer ende tot wat plaetssen die gelegen waren, soeverre die ter plaetssen daer sy gelegen syn niet verloest en waren, soe dese goede en syn, gelyc dinstructie vanden jaere van eenenvyftich lestleden daerop gemaect ende oic de leste instructie biden Staten vanden landen van Brabant, by accorde ons Genadichs Heeren daernaer gevolght, opte lopende bede dat claerlic begripen, dat hy daeraf met hen te gelden voer een heerdstadt, daer geene en was, schuldich ware ongehouden te sine, maer vanden lande alleene te

laste te stane te Wilrike, daer hy geseten es ende daer hy vanden voers. lande inden lasten die deselve van Wilrike te dragen hebben, gelden moet, ontkennende ennich appointement gegaen synde tanderen tiden oft biden Heeren voers. gegeven inder manieren de wederpartie dat voernam, anders dan alleene op dien tyt ende nyet voerdere, hem des oic totten Heeren gedragende ; hen te beiden siden thoon ende kennisse vermetende, met meer woerden etc., Wart geappointeert ende getarmineert byden Heeren Burgermeesteren, Scepenen ende Raedt voergenoemt, na de kennissen ende waerheit ende naer al dat sy te beiden siden hebben willen seggen ende allegeren, dat de voers. Heinrick ongehouden syn ende bliven sal vander hofstadt, daer geen heerdstadt op en staet, daer questie af is, met dien van Eedigeem te contribuerene inde beden voers., noch oic vanden lande voers., aengesien dat hy daeraf gelt ter plaetssen daer hy geseten is, recompenserende de costen hieromme gedaen te beiden siden. Dit was gedaen opten vierden dach van Decembri int jaer Ons Heeren M CCCC ende negenentseventich.

Bost.

23 Maart 1479.

Verplichting opgelegd van wege het Magistraat aan de voogden door Jan de Bruyn, poorter en schipper, over zijne kinderen bij testament aangesteld.

Inder zaken die voere den Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen comen is, als oppermomboeren vanden wittigen kinderen Jan sBruynen wylen, dair Magriete sKeysers moeder af was, welke Jan de Bruyne, ingeseten poirtere ende scipman wylen, inder voirs. stad van Antwerpen aflivich geworden is, ende zekere notable discrete personen geordineert ende gestelt heeft als voochden ende momboeren ten regemente ende bewinde zyner wittige kinderen voergenoemt, te wetene, Her Henrick van Haesdonck ende Her Cornelise de Haze, priesteren, met hueren medeplegeren, na inhout vanden instrumente van zynen testamente gemaect, Soe wert byden

voers. Heeren Burgermeestren ende Scepenen, als oppermomboeren van allen wedewen ende weesen behoirlic onder huere jurisdictie, gelyc de voers. kinderen Jans Bruynen zyn, geordineert ende geappointeert, dat de voers. momboeren die byden voers. Janne de Bruyne, den vader, rypelic als voeghden derselver zynre kinderen ende hueren goeden geordineert ende gemaect zyn, sculdich selen zyn te zyne ende te blivene voochden ende momboeren derselver kinderen, ende tregiment ende bewint vanden selven kinderen ende hueren goeden ende renten te hebbene, ter wittiger rekeningen. Dit was gedaen opten XXIII^en dach van Maerte XIIII^c LXXIX jair.

BECA.

14 April 1480.

« Terminatie » in een geschil tusschen de erfgenamen van Peter Engels en Jan van Groessen, nopens de huur van « den Moelenput. »

Des Vridaechs, XIIII dage in Aprille XIIII^c LXXX jaer na Paesschen, comparerende voere de Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen, in huerer raedcameren vergadert zynde, zekere persoenen uten name vanden erfgenamen Peter Engels, van Conticke, ter eenre zyden, ende Jan van Groessen, Henricxsone wilen, ter andere, ter saken vander hueren van omtrent elve buynderen ouder beemdt ende wynnende lant geheeten *den Moelenput*, die de voers. Peter jegens den voergenoemden Henricke van Groessen, neghen jaeren lanck, gehuert hadde, na inhout der cyrograffen daeraf by hen gemaect ende opten *a. b. c. d.* wtgesneden, Soe wart geappointeert, getermineert ende wtgesproken by Burgermeesteren ende Scepenen voergenoemt, na alle tghene des voere hen comen was, dat de huere voerscreven schuldich is van weerden te blivene, na inhout der cyrograffen voerscreven, ende dat de erfgenamen Peter Engels die de voergenoemde jaerschaeren lanck gebruycken selen, behoudelic dat zy den voergenoemden Janne van Groessen goeden vasten ende zekeren borge selen moeten setten omme van zynre jaerlixscher betalingen ende anderssins versekert te zyne.

28 April 1480.

Oorvrede gezworen aan Jan Boys, door Willem van Aken, Jan van den Perre, Jan van Wesenbeke en Dierk Gheens.

Des Vrydaechs, XXVIII dage in Aprille anno XIIII^c ende LXXX, soe geloofden, zekerden ende zwoeren lyflic ten Heyligen met opgerichten vingeren, Willem van Aken, Jan vanden Perre, Jan van Wesenbeke ende Dieric Gheens, gesamenderhant, ongesondert ende elc van hen een voer al, Janne Boys ende sinen vrienden ende magen, dat zy, noch gheen van hen, denselven Janne Boys noch sinen vrienden van nu voerdane nyet misdoen en selen noch doen misdoen, in woorden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven oft by yemende anders van hueren wegen, in gheenre manieren, ende vernamen zy yemende die denselven Janne Boys oft sinen vrienden yet misdoen woude oft doen misdoen, dat zy hen dat in goets tyts kundigen selen ende laten weten, ende al op soenbrake ende vredebrake, ende op gerechten oervrede. Dit wart gedaen, ten jare ende dage voerscreven, voere Janne van Ranst, Schoutet ende Mercgreve, die den eedt staefde, in presentien van Burgermeester ende Scepenen tAntwerpen, inder Hooger Vierscharen ons Genadichs Heeren sHertogen in rechte sittende.

PALUDE.

29 April 1480.

« Borchtochte » gesteld door Jan Boys voor de kosten van zijn geding tegen de vier bovengenoemde personen.

Jan van Aken, schoemakere, Wouter Claussone, hoveneere, Cornelis Scilleman, wullenwevere, ende Aert vanden Broeke, geloefden ende bleven borge, gesamenderhant, omverscheiden ende elc van hen een voer al, vore alle alsulken costen als Jan Boys gehad ende geleden heeft omme der saken

wille van gedinge die hy inder Hooger Vierschaeren ons Genedichs Heeren tsHertogen gehad heeft tegens Willeme van Aken, Janne vanden Perre, Janne van Wesenbeke ende Diericke Gheens, omme die selve costen, gelyc die by Burgermeesteren ende Scepenen getaxeert selen worden, op te leggene ende te betalene, ende by alzoe dat daeraf aende selve borgen eenich gebreck waere, dat geloefde Her Aert van Berchem, Riddere, wel ende volcomelic op te rechtene ende te voldoene met hem selven ende met allen sinen goeden, ruerende ende onruerende, welkerhande die wesen moegen, die hy nu heeft ende noch vercrigen mach, maer de voers. viere borgen voergenoemt geloefden denselven Her Aerde ende alle sine goede voers. hieraf costeloos ende scadeloos tontheffene ende wel te quitene, met hen selven ende met allen hueren goeden, ende deselve viere persoonen geloefden malcanderen ter hant te stane. Dit was gedaen den XXIX[ten] dach van Aprille anno XIIII[c] LXXX jaer, in presencien van Clause Doncker ende Peteren de Hertoge, Scepenen.

PALUDE.

14 Januari 1479.

« Terminatie » in een geschil tusschen Rombout van Wachtendonck, pachter van den kaasaccijns, en het Bontwerkersambacht.

Opte questien ende geschillen die voere Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen geweest zyn tusschen Rombout van Wachtendonck, als pachteneere vander caseassisen op desen tyt, ter eenre syden, ende den dekens, geswoerne ende goeden mannen vanden Bontwerckersambachte alhier, ter andere syden, begheerende deselve Rombout van hen te hebbene assise vanden smeere dat zy aen huer ambacht verbesigen ; denselven dekens, geswoerne ende goede mannen vanden voers. ambachte de contrarie sustinerende, seggende dat zy altyt daeraf vry geweest ende nooyt nyet gegeven en hebben, Soe wart byden Heeren Burgermeesteren ende Scepenen voers. geappointeert ende getermineert, alzoeverre

de voers. Rombout, bynnen den derden dage naestcomende, conste bethoonen, den rechte genoech zynde, dat ennige persone vanden voers. ambachte assise betaelt hebben vanden smeere dat zy verwercken, soe selen zy hem de assise daeraf betalen, ende by alsoe hy des nyet en kan bethoonen bynnen ten tyde voerscreven, soe selen de goede mannen vanden ambachte voerscreven daeraf vry wesen, Welke bewyssenisse oft bethoon de voers. Rombout nyet en heeft konnen gedoen. Dit was gedaen opten veerthiensten dach van Januario int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende LXXIX, na scriven sHoofs van Camerycke.

PALUDE.

30 April 1480.

« Terminacie » in een geschil tusschen Rutgeer en Margareta van Doren, ter eene, Adriaan van Pantgate en zijne huisvrouw, ter andere zijde, rakende eene rent op de huizen « de Leeu » en « de Leeuwynne » Groote Markt.

Na dien dat voere Burgermeesteren, Scepenen ende Raide der stadt van Antwerpen gecomen ende gecompareert syn Rutgeer van Doren ende Adriaen Geerts, syn swager, inden name van Magrieten van Doren, zynen wittigen wive, ter eenre ziden, ende Adriane Heinricke Wouterssone, als gemechticht van Adriane van Pantgate ende sinen wive, ter andere, begeerende deselve Rutgeer ende zyn swager te hebbene de LII ℔ grote Brabants die hen, te Kerssavonde anno LXXIX lestleden, van verschenender hueringen quamen vander huysingen geheeten *den Leeu* ende *de Leeuwynne*, aende Merct gestaen, ende van anderen gebreken die sy den voers. Adriane van Pantgate ende sinen wive heysschende waren, etc., Soe wart biden Heeren voers., na alle tgene des voere hen comen was, geappointeert ende getermineert, dat de voers. Adriaen van Pantgate de voers. LII ℔ grote bynnen XIIII dagen naestcomende stellen sal opten wissel alhier, ende vanden anderen gebreken die de voers. Rutgeer en syn swager meer heysschende moegen wesen, dat zy

van dien, bynnen denselven XIIII dagen, gaen selen by goede mannen ende daeraf overcomen, opdat sy connen, ende by alzoe zy nyet en consten overcomen, dat dan degene van hen die gebreck hadde, wederomme quamen biden Heeren voerscreven, zy souden partien te beiden siden aenhooren ende voort daerinne doen geschieden alzoe zy na recht bevinden selen daertoe dienende. Dit was gedaen opten XXX^{sten} dach van Aprille int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende tachtentich.

PALUDE.

20 Mei 1480.

Daneel van Ranst verbindt zich bij eed twee jaar lang onder de voogdij te staan van den Schout-Markgraaf Jonker Jan van Ranst, zijnen oom.

Daneel van Ranst, Philips zone wilen, geloefde, sekerde ende zwoer voert lyflic ten Heyligen met opgerichten vingheren, dat hy, binnen den yersten tween jaren naestcomende, gheenrehande van zinen goeden oft renten vercoopen, versetten, verthieren, becommeren, belasten, bezwaren noch ewech gheven en zal, nyements borghe bliven, gheenrehande geloften, vorwaerden oft coopmanscapen doen oft aengaen, in eeniger manieren, ten zy by openbaren consente, goetduncken ende bywesene van Jonckeren Janne van Ranst, Schoutet tAntwerpen ende Mercgreve slants van Ryen, zynen oom, ende oft hy hierinbynnen ennichsins de contrarie hieraf dade, dat affirmeerde de voers. Daneel van Ranst by zinen voers. eede, ydel ende van gheenre weerden te zyne. Dit wart gedaen opten XX^{sten} dach van Meye int jaer Ons Heeren M CCCC ende tachtentich, ter presencien van Janne van Dinter, Amman tAntwerpen, die den eedt staefde, ende van Burgermeestren ende Scepenen, aldaer in huerer raedcameren vergadert zynde.

24 Mei 1480.

« Appoinctement » in een geschil tusschen de weduwe van Jan Lamboy en hare kinderen, ter eene, en Hendrik van Cleermont, ter andere zijde, alle kooplieden van Maastricht, nopens de huur van een kraam bij het Stadhuis tijdens de jaarmarkten.

Opte questien ende geschillen geport voir myn Heeren Burgermeesteren ende Scepenen van Antwerpen tusschen Jacope Stocroey, als dieneere ende inden name van Katlinen Claus, wedewe wylen Jan Lamboeys, ende van Lambrechte ende Janne Lamboys, hueren wittigen kinderen, aenleggere, ter eenre, ende Heinrick van Cleermont, verweerdere, ter andere, alle coopluden van Maestricht, toecomende midts der hootplaetssen wille vander panroeden bider stad huys alhier gestaen, die de voers. wilen Jan Lamboeys, eenen langen termyn van jaeren ende zyn leven lanck geduerende altyt bynnen den tween vrien jaermercten van Antwerpen, met zynen voers. kinderen ende dineeren rustelic ende vredelic gebruyct ende bestaen hadde, betalende daervore jaerlicx sekere penningen, gelyc hy daeraf metten Craemmeesters daertoe gestelt ende geoirdineert ende overcomen was, ende dien nyetjegenstaende Jan Pels, als weerd vanden voers. Heinricke van Cleermont, ende tot sinen behoef, sonder hueren wetene, deselve huere oude hootplaetsse tegen de Craemmeesters henlieden onderhuert hadde, onder den schyn dat deselve Jan Lamboeys gestorven ende aflivich worden was, begeerende daeromme deselve Jacop Stocroey, inden name als vore, dat de voers. wedewe ende huere kindere, als wittige oir ende erfgenamen des voers. wilen Jan Lamboeys, de voers. hootplaetsse met huerer gewoenliker coopmanscap vanden pannen ende des daeraen cleeft voerdaen hebben, houden ende na der ouder costumen vredelic gebruyken mochten, nyetwederstaende der nyeuwer vorweerden die de voers. Jan Pels, tot behoef van den voers. Heinricke van Cleermont, sinen gast, tegen de voers. Craemmeesters gedaen hadde ; den voers. Janne Pels, inden name vanden

voers. verweerdere, de contrarie sustinerende by vele diversen redenen die hy daertoe seide ende allegeerde, ende sunderlinge want de erfgenamen na de doot vanden voergenoemden wilen Janne Lamboeys egeene nyeuwe vorweerde oft hueringe vander voers. hootdplaetssen metten voers. Craemmeesters gemaect en hadden, hopende mids dien bider voers. hueren die hy tot des voers. Heinricx behoef gedaen hadde, te blivene ; met meer woerden biden voers. partien daertoe geseit ende geallegeert, Soe wart by mynen voers. Heeren Burgermeesteren ende Scepenen, nair ripe deliberacie daerop gehadt hebbende, geappointeert ende voer rechte getermyneert, dat de voers. wedewe ende derfgenamen vanden voers. wylen Janne Lamboeys hebben, behouden ende gebruyken sullen, opdat hem belieft, de voers. hootplaetssen vander panroeden daer questie af es, gelyc zy die tot heer toe bestaen ende gebruyct hebben, nyettegenstaende der vorwaerden oft hueringen die de voers. Jan Pels tegens den voers. Craemmeesters tot behoef vanden voers. Henrick van Cleermout, sinen gast, gedaen oft gemaect heeft. Dit was gedaen opten vierentwintichsten dach van Meye int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende tachtentich.

Bost.

30 Juli 1480.

Oorvrede gezworen door Marten van Ymmerssele aan Michiel Hoefkens, Rentmeester des Hertogs.

Merten van Ymmerssele, natuerlic, geloefde, sekerde ende swoer lyflic ten Heiligen dat hy van nu vordane Michiele Hoefkens, Rentmeester onss Genedichs Heren tsHertogen inden quartiere van Antwerpen, nyet mesdoen en sal oft doen mesdoen, in woorden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven noch by nyemende anders, ende vername hy yemende dat hem yet mesdoen woude oft doen mesdoen, dat hy hem dat in goets tyts kundigen ende waerschuwen soude, ende al op zoenbrake, vredebrake ende op gerechten oorvrede. Dit geschiede aldus ende wart

gedaen inden raidcameren tAntwerpen, ter presencien van Lancelote van Urssel, Onderschoutet, die den eed staefde, ende vanden Burgermeestren ende Scepenen aldaer vergadert, den XXX^{en} dach Julii anno XIIII^{c} LXXX.

BOYDENS.

21 Juli 1480.

Verdaagd de uitlegging van het vonnis dd. 6 Juni in de zaak van Heer Michiel van den Werve tegen Godevaard van der Delft.

Nadat voir Burgermeesteren ende Scepenen van Antwerpen in huerer raidcameren gecomen waeren Her Michiel vanden Werve, Riddere, ter eenre, ende Godevaert vander Dilft, ter andere siden, seggende ende presenterende deselve Godevaert dat hy, navolgende der Blider Incompst slandts van Brabant ende oic sekeren appointementen onlancx geleden hem biden Heeren vanden Raide van Brabant gegeven, bereet was te voldoene alsulken vonnisse als tusschen den voerscreven Her Michiele ende hem gegeven is geweest, indien hy van synre achterstelliger renten syn gehoudt dade, gelyc hem tselve vonnisse gewesen hadde, dwelc hy begeerde ende versocht gedaen te hebbene, te dien eynde dat hy syn begonnende reformacie voir de voers. Heeren vanden Raide vervolgen mochte; daer de voers. Her Michiel op dede antwoerden ende seggen dat hy bereet was zyn gehoudt te doene, alzoeverre hy de handelinge ende dbewindt gehadt hadde vanden goeden daer questie af was geweest, maer, want hy diversen personen huere renten metten verschenen achterstelle afgecocht hadde, daeraf hy na der stadt recht geen gehoudt gedaen en mochte noch schuldich en was te doene, soe begeerde hy die personen vander stadt wegen tot eenen gelegenen dage bescreven te hebbene, omme dat sy vanden selven van hueren achterstelle huere gehoudt doen mochten; opt welke deselve Godevaert, replicerende, seide dat nyemendt anders syn gehoudt en behoorde te doene, na vutwisene vanden

voers. vonnisse, dan de voers. Her Michiel, want tusschen nyemende proces noch questie geweest en was dan tusschen hen beiden ; met meer woerden die partien te beiden siden daertoe seiden, Soe wart biden voers. Heeren Wethouderen opter voers. partien gescille geappointeert ende vutgesproken, want sy in cleynen getale vergadert waren ende dese sake aencleefde der interpretacien ende verclarene van hueren vonnisse, dat sy die sake continueerden ende vutstelden toter tyt toe dat dandere Scepenen, absent synde, ende sunderlinge die tselve vonnisse gewesen hadden, tsamen vergadert souden wesen, sonder prejudicie van yements rechte. Dit was gedaen opten XXI^{en} dach van Julio int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende LXXX°.

13 September 1480.

Oorvrede gezworen door Michiel Palinck, van St-Winoxberge, aan Elisabeth Apertijns, van Brussel, en Christina de Poirter, van Dixmuyden.

Michiel Palinck, van Sinte Winnocxberge, geloefde ende swoer lyflick ten Heiligen dat hy van nu voerdane Lysbetten Apertyns, van Bruessele, Kerstinen sPoirters, van Dicxmuyden, ende huerer beider vrienden ende huysgesynne nyet mesdoen en sal oft doen misdoen, in woerden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven noch by yemende anders, ende vername hy yemende die hen misdoen woude oft doen misdoen, dat hy hen dat in goets tyts kundigen ende waerschouwen soude, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten oervrede. Dit geschiede aldus ende wart gedaen inder raidcameren tAntwerpen, ter presencien van Janne de Blabbeneere, Langeroeydragere, die den eed staefde, ende van Reyneere van Urssele ende Janne vander Biest, Scepenen aldaer, opten XIII^{en} dach van Septembri anno XIIII^{c} LXXX°

8 October 1480.

Oorvrede gezworen door Wouter de Bock, van Aelst, aan Jan van Alten, koopman van de Duitsche Hanze.

Wouter de Bock, Janssone wilen, van Aelst, geloefde, sekerde ende zwoer lyflic ten Heyligen dat hy van nu voerdane Janne van Alten, coopman vander Henze, nyet mesdoen en sal oft doen mesdoen, in woorden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven noch by nyemende anders, ende vername hy yemende die hem yet mesdoen woude oft doen mesdoen, dat hy hem dat in goets tyts kundegen ende waerschuwen zoude, ende al op soenbrake, vredebrake ende op gerechten oervrede. Dit geschiedde aldus ende wart gedaen inder raedcameren tAntwerpen, ter presencien van Lanceloot van Urssele, Onderschoutet, die den eed staefde, ende Reynere van Urssele, Janne de Buekeleere, Janne vander Biest ende Symone van Pantgate, Scepenen aldaer, des Sondaechs, VIII dage in Octobri anno XIIII^c^ LXXX°.

9 October 1480.

Uitspraak van scheidsmannen in een geschil tusschen Lodewijk van Bolloys, meerssenier, en Margareta van Wels, van Aken.

Vanden questien ende geschillen die wtstaende zyn geweest in rechte tusschen Lodewycke van Bolloys, meerssenier, ter eenre, ende Jouffrouwen Magrieten van Wels, van Aken, ter andere ziden, daeraf deselve partien, navolgende sekeren appointementen ende vonnissen daeraf gegeven, hen geheelic ende al gekeert ende gesubmitteert hadden in viere goede mannen ende keerslude, omme eene wtsprake by hen daeraf gedaen te wordene, te wetene, in Laureyse van Zwaervelde ende Janne van Wale, byden voers. Lodewycke gecoren,

ende in Janne de Keyser ende Joese Daems die men heet Inde Tafelronde, byder voergenoemden Jouffrouwen Magrieten van Wels gecoren, dewelke viere goede mannen arbiters ende keerslude, rypelic opte voers. geschillen gelet ende hen beraden hebbende, na tghene des zy bevonden hebben daertoe dienende, huere wtsprake daeraf eendrachtelic gedaen hebben inder manieren hierna verclaert :

Inden yersten, dat de voers. Jouffrouw Magriete van Wels den voergenoemden Lodewycke van Bolloys opleggen ende betalen sal trest, gedragende achtentsestich Rynssche guldene, die de voers. Lodewyck achter was vanden II^c ende XCVI gouden Rynsschen guldenen, den gulden tot vive scellingen groten Brabants gerekent, die hem Adam van Wels ende zy, Jouffrouw Magriete voers., ende Goessem van Dremmen, inden jare M CCCC ende LXXVI, X dage in Junio, met eenen openen brieve onder der stad van Antwerpen zegele ten saken bekent hadden schuldich zynde.

Item, hebben de voers. arbiters ende keerslude voort wtgesproken, als vanden penningen die de voers. Jouffrouw Magriete seyde den voergenoemden Lodewycke betaelt te hebbene voere datum vander voers. brieve, dat haer de voers. Lodewyck die afcorten ende restitueren sal, behoudelic, oft Lodewyck deselve penninge nyet ontfangen en heeft, dat denselven Lodewycke daeraf soevele te baten comen sal vander voers. Jouffrouwen Magrieten bester weldaet.

Item, als vanden XIIII Rynsschen gulden die de voers. Jouffrouw Magriete den voers. Lodewycke noch heysschende was, Soe seyden de voers. arbiters die doot ende te nyeute te zyne, behoudelic, waert dat Lodewyck voers. die ontfangen mochte hebben, dat in dien gevalle der voers. Jouffrouwen Magrieten alsoevele van zynre bester weldaet te baten comen sal.

Ende dat zy partien voergenoemt, te beyden zyden, mids desen, vereenicht ende veraccordeert zyn ende bliven sullen tallen dagen vanden geschillen bovengescreven, ende voort vernuecht, voldaen ende betaelt van allen anderen

actien, heysschen oft gebreken ende hanteringen die zy malcanderen ennichsins heysschen oft thyden, ende deen metten anderen gedaen ende gehanteert mogen hebben, van allen voerledenen tyden tot opten dach toe van heden, sonder deen den anderen ennichsins meer te moegen moeyene met ennigen rechte, gheestelic oft weerlic, in gheenre manieren, opte peyne vanden vonnisse. Dit was gedaen int jaer Ons Heeren M CCCC ende tachtentich, opten achtsten dach van Octobri. Ende want de voers. partien tot beyden zyden de voers. wtsprake, in presencien van Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen, approbeerden, ratificeerden ende geloefden tonderhoudene opte peyne bovengescreven, soe wart byden selven Heeren, ten versueke van partien bovengenoemt, bevolen deselve wtsprake inder stad nyeu register te stellene ende te registrerene, tot ewiger memorien. Dwelc geschiedde opten IX^sten^ dach der voers. jegenwoerdiger maent Octobri anno LXXX° voergenoemt.

Bost.

21 October 1480.

Geordineert, verclaert ende vutgesproken byden Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen tusschen Meester Adriane vander Blict, Greffier, ende den viere Secretarysen aldaer, XXI Octobris anno LXXX°.

Inden yersten, dat deselve Meester Adriaen, Greffier, hebben sal alleene tproffyt ende genyet van allen acten van terminacien, vonnissen ende hootvonnissen die byden Heeren ghevuyt ende gegeven selen worden.

Item, sal voort hebben cleederen, gelyc den Secretarysen, ende wedden van XII ℔ groten Brabants tsjaers voer al.

Item, sal noch hebben alle daghe zyn zitghelt, voer ende na der noenen, gelyc den Heeren.

Item, dat hy noch alleene hebben sal de proffyten vanden

procuracien die voere de Scepenen gepasseert worden omme vore de Heeren tAntwerpen te dingene, ende nergens el, dewelke men scriven sal in zyn register vanden gedingen.

Item, dat hy houden sal tregister vanden gedingen ende processen vanden partien metten getuygenissen, ende de brieven daertoe behoerende bewaren, omme die by reformacien overgesonden oft partien wedergegeven te wordene, als des van noode wesen oft behoeven ende behoeren sal na recht.

Item, dat hy de boecke ende registren vanden terminacien, vonnissen, hootvonnissen getrouwelic bewaren sal ende in zyn bewynt alleene hebben.

Item, sal mids desen deselve Greffier gehouden zyn te blivene inder stad, comparerende tallen uren, voere ende na der noenen, als de Heeren vergaderen selen, ende te doene des hem de Heeren bevelen selen.

Item, dat hy van nyemende en sal moeghen heysschen oft nemen dan den behoorlyken gewoenlyken salaris vanden acten voers., noch van ghenen anderen stucken, omme partien met nyeuwen last te bezwaren, in eeniger manieren.

Item, en sal deselve Meester Adriaen, Greffier, hebben gheenen slotel oft toeganck van der stad zegel omme daermede te besegelen, maer sullen de Secretarise hem alle zyn hootvonnissen oft certificacien vanden bescadingen waeraf hy bewynt, ghenyet ende proffyt sal hebben, sonder gemeynscap daeraf te hebbene metten anderen Secretarisen, besegelen, altyt als zy daerop versocht sullen worden, sonder cost oft last.

Item, alle andere brieven van dagingen, brieven daer partien oft getuygen mede bescreven worden, ende ooc getuygenissen, sullen partien doen maken by een vanden viere Secretarisen daer hen dat gelieven ende goetduncken sal.

Item, en sal deselve Meester Adriaen gheen proffyt oft ghenyet van anderen certificacien, procuracien, Scepenen-

brieven, rentbrieven hebben, maer dat alleene toebehoeren den Secretarysen.

Item, es voert gheraemt ende geordineert dat op dingdagen, te wetene, sMaendaechs, Dysdaechs, Donderdaechs ende Saterdaechs, egheene vanden viere Secretarisen nu zynde oft namaels wesende gheen loot ontvangen en selen.

Item, oft in desen ennige duysternisse, twist oft geschil in toecomenden tyden gebuerde, daeraf houden de Heeren vander Wet na hen dinterpretacie ende verclaernisse.

BOYDENS. BLICT.

17 October 1480.

« Appoinctement » in een geschil tusschen Adriaan van Borchoeck, goudsmid, en Jacob Slabbaert, vischverkooper, aangaande vier kameren op den Driesch, buiten de Koepoort.

Achtervolgende den avysen ende anderen bescheyden den Heeren Burgermeestren ende Scepenen der stad van Antwerpen overgebracht biden keerslieden voertiden gecoren by Adriane van Borchoecke, goudsmit, ter eenre zyden, ende Jacope Slabbaert, vischcoopere, ter andere, aengaende vier cameren opten Driesch buyten de Coepoerte gestaen, Soe hebben deselve Heeren Burgermeestren ende Scepenen, na alle tghene des vore hen comen was, geappointeert ende vutgesproken, dat partien voergenoemt schuldich zyn elcanderen voere Scepenen van Antwerpen te voldoene, na inhout vanden beworpe daeraf geproduceert in rechte, ende dat de voers. Jacop, mids dien, schuldich sal zyn den voergenoemden Adriane ende zynre huysvrouwen op te leggene ende te betalene de verschenen rente vanden vier ponden groten lyftochten inden selven beworpe begrepen, vander tyt dat hy de voers. vier cameren aengeveerdt ende gehantplicht heeft tot Kerssavont lestleden, ende dat den voers. Adriane volgen selen de penninge die de voers. Jacop Slabbaert, vore de afquitinge vander lyftochtrenten voerscreven, op Jacops vanden Bloke

wissel gestelt heeft, dies sal hem deselve Adriaen ende zyn wyf daeraf quitancie verliden, opdats deselve Jacop begheert, item voert meer soe sal de voers. Jacop te hemwaerts hebben, sint dat hy de voers. cameren aengeveert ende gehantplicht heeft, de jaerlicxsche hueringen die daeraf verschenen ende gevallen zyn, behoudelic dien, waert dat de voers. Adriaen sint dien tyde ennige penninge vanden huerlingen ontfangen hadde, dat die den voers. Jacope corten souden aende verschenen rente vander lyftochtrenten voerscreven. Ende als vanden costen biden voerscreven partien soe inde processen, soe inde gelagen ende anderssins gedaen, dat zy die te beyden ziden evengelyc half ende half ghelden ende dragen selen. Dit geschiedde aldus ende wart gedaen den XVII[en] dach van Octobri int jaer Ons Heeren M CCCC ende tachtentich.

BECA.

25 October 1480.

Uitlegging van het vonnis op 6 Juni uitgesproken in het geschil tusschen Heer Michiel van den Werve en Godevaard van der Dilft.

Na dien dat Her Michiel vanden Werve, Riddere, ter eenre ziden, ende Godevaert vander Dilft, ter andere, voere den Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen, inder raedcameren versament, comen waren, aldaer de voers. Her Michiel vanden Werve vanden voergenoemden Heeren Burgermeestren ende Scepenen begheerende ende versuekende was te hebbene de declaracie, meyninge ende interpretacie van alsulken vonnisse als by henlieden, als Wethouderen der stad van Antwerpen, opten sesten dach van Junio lestleden, gegeven is geweest vonnislyck tusschen denselven Her Michiele, als aenleggere, ter eenre ziden, ende den voergenoemden Godevaerde vander Dilft, ter andere, na inhout vanden acten daeraf gemaect zynde ; daeraf de voers. Godevaert vander Dilft ter contrarien meynende ende seggende was dat hy, tghene des voers. is nyet begheerende, versuekende was by Janne van Loo, bode myns Genedichs Heeren sHertogen, te hebbene execucie van eenen sekeren

appointemente opten elfsten dach van Septembri lestleden by mynen Heeren den Cancellier ende anderen vanden Rade in Brabant tusschen partien voergenoemt gegeven, navolgende den acten ende executorien daeraf geproduceert; met meer woorden ende redenen in beyden ziden geseyt ende geallegeert, Soe wart, na rype deliberacie van rade byden voers. Heeren gehadt, omme verclaren ende interpretacie vanden vonnisse by hen tusschen partien voergenoemt ten voers. daghe gegeven, ende naden kuere daerna byden voergenoemden Godevaerde gedaen, verclaert ende in vormen van appointemente wtgesproken, dat Her Michiel vanden Werve voergenoemt schuldich is, achtervolgende den kuere by Godevaerde voergenoemt gedaen, denselven Godevaerde vanden panden daer questie omme geweest is, cessie ende opdracht behoorlic te doene, ende geloven deselve pande te waerne ende te claerne teeuwigen dagen van allen commere, laste oft calaengien die Her Michiel voers. ende deghene in wiens name hy geageert heeft, oft yement van zinen oft hueren wegen, daerop gemaect mach oft moegen hebben, in eeniger manieren, stellende daervore de voers. Her Michiel den voergenoemden Godevaerde eenen goeden onsterffelyken erfonderpant, oft goede sekere borchtochte daervore, totter tyt toe dat hy denselven erfonderpant geset sal hebben, omme den voergenoemden Godevaerde ende zinen nacomelingen, zoeverre hen van tghene des voers. is gebreck gebuerde, vanden selven gebreke daerane te moegen verhalen. Sonder argelist. Dit was gedaen den viventwichsten dach in Octobri anno XIIII^c tachtentich.

BECA.

30 October 1480.

Kooplieden van Herlam en hunne goederen ontslaan door Peter de Vriese, koopman van Munster en der Duitsche Hanze, op belofte, door poorters van Antwerpen gewaarborgd, voor het Magistraat alhier te rechte te staan.

Alsoe bynnen der Bamismerct van Antwerpen lestleden, ten versueke van Peteren de Vriese, coopman des stichs

van Munstre ende der nacien vander Duytsscher Hansen, zekere arrastemente gedaen syn geweest op sekere coopluden der stadt van Herlam ende op huer goede, op goede sekere caucie ende borchtocht by hen gestelt, alsoet gewoenlic is te gesciene, mids sekeren goeden ende coopmanscapen den voers. coopman van Munstre toebehoorende, die bynnen der Sinxenmerct van Antwerpen lestleden byden Bailliu van Carmerlant bynnen derselver stadt van Herlam openbaerlic vercocht ende gepenneweert syn geweest, contrarie den rechten ende privilegien vanden voers. vryen jaermercten, ende nadat Willem van Ardriken, Burgermeester, Jan Ghysbrechtssone ende Robbrecht Jacopssone, als gedeputeerde vander stadt van Herlam, soevele gedaen hebben dat Jan Joes Inden Crane ende Ysebrant Baers, poorteren ende coopluden der voers. stadt van Antwerpen, opte verbintenisse van allen hueren goeden, ruerende ende onruerende, jegewoerdich ende toecomende, geloeft hebben dat de voers. van Herlam vander voers. principaelder materien voer Burgermeester ende Scepenen van Antwerpen te rechte staen sullen ende tghewysde voldoen, Soe weerden de voers. van Herlam ende huere gearrasteerde goede ende coopmanscapen, by consente van Janne Colcman, als gemechticht vanden voers. coopman van Munstre ende vander voers. nacien, vanden selven arrastemente ontslagen, sonder prejudicie vanden voers. privilegien ende rechten vander voergenoemden vryen jaermercten, behoudelic dat deselve gemechtichde den voers. van Herlam oft hueren borgen toegeseyt ende geloeft heeft behoerlike wete te doene vyfthien dage te voeren, soe wanneer de voers. van Munstre oft huere gemechtichde inde voers. principale sake sullen willen procederen ende voertvaeren. Des hebben de voers. gedeputeerde van Herlam geloeft den voergenoemden Janne Joes ende Ysebrant Baers, hueren borgen, ende alle huere goede vander voers. borchtocht ende geloeften costeloos ende scadeloos tontheffene ende wel te quitene tallen dagen, opte verbintenisse van allen hueren ende der voers. stadt van Herlam goeden, jegewoerdich ende toecomende. Sonder argelist. Ende dit geschiede opten XXX[ten] dach van Octobri int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende tachtentich.

Bost.

28 October 1480.

Bij gebrek aan stadswissel, wordt aan de dorpen Oorderen, Wilmarsdonck en Oosterweel aangewezen waar zij het bedrag hunner schuld aan St. Michielsklooster konnen nederleggen.

Naer dat voere Burgermeesteren ende Scepenen van Antwerpen gecomen waeren sekere goede mannen, als gedeputeerde ende inden name vanden dorpen van Oerderen, Wilmaersdonck ende Outserweele, te kennen gevende hoe dat zy, navolgende der wtspraken die tusschen den Abdt ende convente van Sinte Michiels, ter eender, ende den ingesetenen vanden voers. drie dorpen, ter andere syden, onlancx wtgesproken aengaende der abolicien der dobbelder thienden etc., sy bereet waeren te betalene ende op der stadt wissel van Antwerpen te consignerene de somme van vyftich ponden grooten Brabants gelts eens, als voere tvierde paeyment den voers. godshuyse van Sinte Michiels gevallen ende verschenen, begerende daeromme van den voers. Heeren Wethouderen gedeclareert te hebbene welc der stadt van Antwerpen wissel waere, te dien eynde dat zy in toecomenden tyden nyet gereprochiert en werden de voers. wtsprake nyet voldaen te hebbene, Soe waert byden voers. Heeren Wethouderen geordineert ende geapointeert, mids dat noch ter tyt gheenen wissel als der stadt wissel gepubliceert noch gecundich en es, ende anderen merckeliken redenen henlieden daertoe porrende, dat zy tvoers. verschenen payement van vyftich ponden grooten Brabants setten ende stellen souden, tot behoef vanden voers. godshuyse, onder Janne vander Biest, hueren medegeselle in Raide, doende daeraf behoerlike wete den voers. Abdt ende convente om dat op te buerene ende tontfangene alst hen geliefde. Ende geschiede opten XXVIII^ten^ dach van Octobri int jaer M CCCC ende LXXX.

Bost.

14 October 1480.

« Vonnisse interlocutoir » in een geschil tusschen Engelsche kooplieden, ter eene, en kooplieden van Brouwershaven door eerstgenoemde te Antwerpen voor geschondene marktvrijheid in hechtenis gezet, ter andere zijde.

Naer dat Jan Pier Mathyssone ende Peter Roobe, als gedeputeerde vanden edelen ende waelgeboernen Heeren Heeren Wolffaerts van Borssele, Grave van Boucham, ende Heere vander Vere, etc., voer Burgermeesteren ende Scepenen van Antwerpen gecomen waeren, seggende ende te kennen gevende dat ter kennissen van hueren voers. Heere, onlancx leden, gecomen was, ende nadat de goede stede van Bruwershavene in sinen handen gestelt was met allen baten, prouffyten, vervallen ende incomingen, ende insgelycx met allen schulden, resten, gebreken, processen, costen ende lasten derselver, hoe dat, omtrent twee jaeren geleden, seker proces geresen ende geport is geweest voor de voers. myn Heeren Wethouderen tusschen Kerstiane Colborne, Janne Werneer ende Andries Thomaessone, met meer anderen hueren medeplegeren, coopluden der stede van Londen in Yngelant, aenleggeren, ter eenre, ende der voers. stede van Bruwershavene, verweerderen, ter anderen syden, toecomende mids den arrastemente dat, ten ernstegen vervolge der voers. coopluyden van Ingelant, op sommege coopluden van Bruwershaven voers. tanderen tyden bynnen deser stadt gedaen es geweest, mids sekeren lakene goeden ende coopmanscapen die sekere ingesetene der voers. stadt van Bruwershavene met fortssen ende violencien den voers. Yngelschen coopluden, ter vryer Sincenmerct van Antwerpen waert comende, ende bynnen der vryheit derselver, tusschen Heyst ende Vlissingen, afgenomen hadden, alsoe sy seyden, in welken processe alsoe verre geprocedeert was dat de voers. gearrasteerde van Bruwershave met vonnisse der voers. Heeren Wethouderen geweesen waeren in arrastemente te blivené totter tyt toe dat deselve coopluden van

Londen restitucie hebben souden van hueren afgenomene goeden ende coopmanscapen, oft destimacie daeraf, naer inhout vanden selven vonnisse, daer sys hen toe gedroegen, ende want men namaels claerlic bevonden hadde dat sekere manieren van geteynte, groote coeperen vergulde signette, die zy seere hooge ende diere gepresen hadden, onrechtverdich ende valschs waeren ende die zy daer thoonden ende lieten visiteren, dat ooc den thoon ende productie vanden voers. Ingelschen na recht niet schuldich en was stat te grypene in prejudicien oft achterdeele der voers. van Bruwershavene, noch vanden borgen by hen gestelt, gemerct dat deen coopman voer den anderen, alle heysschers wesende, in huers selfs sake getuycht ende gedeposeert hadden, dat sy insgelycx een instrument, alsoet scheen, by eenen notaris sonder toenaem bynnen Londen gepasseert, tot hueren voordeele geproduceert hadden, dat billix niet ontfancbaer wesen en soude in rechte, aengesien dat bynnen der stadt van Londen soevele notabelder officieren ende wethouderen syn daer zy huere getuygen voere hadden moegen leiden, hadden zy gewilt, sonder eenich instrument by eenen ongenoemden ende ombekenden notaris te doen passerene, begeerende daeromme, inden name als boven, mids den redenen ende exceptien voere geallegeert, dat der voers. van Bruwershavene borgen van huerer borchtocht quite, los, vry ende ontslagen mochten syn, presenterende te voldoene, soe wes by mynen voers. Heeren Wethouderen opte voers. materie sommierlyc, sonder te lettene opte voers. ondoechdeliken productie, geappointeert soude worden, met meer woorden etc.; den gemechtichden der voers. coopluden van Ingeland de contrarie sustinerende ende blivende by hueren gewysden vonnisse ende nemende voere huer conclusie dat de productie by hen gedaen, duechdelic, rechtverdich ende passable was in rechte ende dat men den voers. coopluden schuldich was restitucie te doene van hueren afgenomene goeden, oft de estimacie daeraf te gevene, gelyc zy die claerlyc bethoont ende geproeft hadden; met meer woordden byden voers. partien tot beiden syden geseyt ende geallegeert, Soe wert by mynen voers. Heeren Burgermeesteren ende Scepenen geappointeert ende getermineert, dat de voers. principael materie

sal bliven berustende in state tot groot Vastelavont toe naestcomende, mids sekeren redenen henlieden daertoe porrende, behoudelic dat de voers. van Bruwershavenen bynnen middelen tyde overschicken sullen in gescrifte, by manieren van memorien, opdat hen belieft, alle de exceptien ende reprochen die zy tegen de productie vanden voers. coopluden van Ingelant by monde int lange geseyt ende geallegeert hebben, om daerenteynden opte voers. gescillen wterlic geappointeert ende gedecideert te wordene alsoet naer gelegentheit der saken behooren sal. Des sal men den voers. Heere vander Vere, vander stadt wegen, de wete doen acht dage te voeren eer men inde voers. principael sake procederen oft appointeren sal. Dit was gedaen opten vierthiensten dach van October int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende tachtentich.

BOST.

15 December 1480.

« *Emancipatie* » *van Simon de Pierefite alias Chermoeye.*

Inden jare M CCCC ende tachtentich, vyftiene dage in Decembri, soe quam inder Hooger Vierscharen ons Genedichs Heeren, Jan de Pierefite die men heet Chermoeye, ende begeerde, mids sekeren redenen hem daertoe porrende, Symoene de Pierefite, sinen wittigen sonē, metten rechte vut sinen broode ende plichte te doene ende van allen sinen sculden, misgripen ende anderen saken ongelast te sine ende te blivene, ende mids dien bewysde hy hem twee oude grote erflikere renten jaerlicx te Kerssavonde te heffene op zyn huys metten toebehoorten geheeten *dEextere*, aende Merct gestaen, tusschen thuys geheeten *dErke*, aen deen side, ende thuys geheeten *den Sluetel*, aen dandere side, bat ende versochte aen Lanceloote van Urssele, Onderschoutet, aldaer inder Vierscaren sittende, dat hy de Wet daeromme manen woude wes recht ware. Daerop, by manissen des voers. Onderschoutets, gewyst wart met eenen vonnisse by

Willeme van Doerne die men heet van Sompeken, Burgermeester ende Scepenen, met gevolge van Scepenen, sinen medegesellen, aldaer inder Vierscaren sittende, de voers. Symoen vuyt des voers. Jans, syns vaders, broode ende plichte, na de heerlicheit ons Genedichs Heeren ende den rechte zynre stadt van Antwerpen, mids der bewysingen voerscreven.

PALUDE.

10 Maart 1480.

Rogier van Lippeloo, als krankzinnig, onder voogdij gesteld.

Int jaer M CCCC ende tachtentich, thien dage in Meerte, soe quamen voere Amman, Burgermeester ende Scepenen tAntwerpen sekere vriende van Rogiere van Lippeloo, hen te kennen gevende hoe dat deselve Rogier, die een goet coopman geweest is, over eene lange wyle tyts geweest heeft, ende noch is nyet wel mechtich synre synnen, begheerende daeromme vanden Heeren voers. provisie te hebbene ende denselven Rogiere in momborien te stellene, op dwelke de voers. Heeren tsamen gesproken hebben, ende wyt begheerten vanden voers. vrienden, Soe syn Peter de Hertoge ende Peter Thysmans, by manissen des Ammans ende wysdomme van Scepenen, ende mids sekeren redenen den voers. Heeren daertoe porrende, metten rechte gestelt, geset ende geordineert momboers, regeerders ende curateurs te wesene vanden voers. Rogiere, omme hem ende syn goede te regeren ende te beschudden ende te verantwoorden van ongelike, ende altyt ter witteger rekeningen.

PALUDE.

27 December 1479.

Gedeputeerde door den Breeden-Raad aangesteld om de voorrechten van het markgraafschap te handhaven tegen den Heer van Archy, Jan van der Schueren.

Inden name Gods, amen. By desen tegenwoerdigen openbaren instrumente zy condt ende kenlyck eenenyegelyken dat, opten seven ende twintichsten dach der maent Decembris int jaer Ons Heeren duysent vier hondert ende neghen en tseventich, na costuyme van scrivene sHoifs van Camerycke, inde derthienste indictie, bynnen den pausdomme ons Alderheylichste Vaders in Gode ende Heeren Sixti, de Vierde van dien name, in zinen neghensten jare, Soe wart byden Heeren Burgermeestren, Scepenen, Oude Scepenen, Hoodsmannen ende Wycmeesteren vander poorteryen, Dekene ende Gezwoerne vanden ambachten inder stad van Antwerpen, representerende de drie Leden vanden geheelen lichaem vander selver stad, ende in huerer gewoenlyker plaetsen ende rade, inde presencie ende tegenwoerdicheyt van my, openbaer Notarys, ende getuygen hieronder gescreven, daertoe geroepen ende gebeden, vergadert zynde, na rype deliberacie by hen gehadt, eendrachtelic begheert, overcomen, overdragen, geaccordeert ende gesloten, dat huere gedeputeerde, hiertoe zunderlinge versocht ende gebeden, te wetene, Henric vander Muelen, Burgermeestere, Meester Jan Coelgheenensone, Scepene, Meester Claus de Schermere, Oud Scepene, Jan de Maeyere, Deken vanden Sciplieden, Jan de Beere, Gezworen vander Meerssen, vander gemeynre ambachten wegen, ende Reynere Boydens, Secretaris, oft andere die namaels by hen geordineert oft gecoren souden moegen worden, hadden ende hebben zouden volcomene last omme vander voers. stad wegen te vorderen, te vervolgen, te bescuddene ende te verantwoerdene alsulken previlegie als by onser Genedigen Vrouwen der Hertoginnen derselver stadt verleent is ende by onsen Genedigen Heere den Hertoghe geconfirmeert, aengaende den officien van manene inder voers. stadt daeraf tselve previlegie mencie maect ende nu

questien af zyn, met des daeraen cleven mach, jegens den Heere van Archy, Janne vander Schueren, bode myns Genedichs Heeren, soe hy seyde, ende allen anderen die de voers. previlegie eenichsins souden moegen inpugneren oft daertegens gepynt hadden oft vorderen souden moegen te doene, desgelycx te verwervene van onsen Genedigen Heere den Hertoghe speciale confirmacie vanden selven previlegie, de opposicie ten onderhoudene der voers. previlegie jegens den Heere van Archy, ende ooc de appellacie jegens den voers. bode lestwerf gedaen, ende alle andere saken ende appellacien dier meer gedaen zyn oft gedaen souden moegen worden ter contrarien te sustinerene, met rechte te vervolgene ende te nyeuten te doene, eenen oft meer procureur oft procureurs inden gedinge ende vervolgen vanden voers. saken voere allen heeren ende gerichten te constitueren ende te substitueren, die alle dingen totten inde vanden saken ende diffinitiven vonnisse selen, naer style ende usanche vanden hoven daer dat behoort, vervolgen ende prosequeren ende te destitueren soe hem dat behoeven ende orboerlicxt duncken sal, Gelovende in goeden trouwen de voers. drie Leden, vander selver stadt wegen, altyt goet, vast, gestentich ende van weerden te houdene alle tghene des by hueren voers. gedeputeerden nu oft namaels geordineert oft byden meestendeele van hen hierinne gedaen ende vervolcht sal mogen worden, ende henlieden daeraf, vander selver stad wegen, dueghdelyc, costeloes ende schadeloes te ontlastene ende te ontheffene, verbindende daervoer alle der voers. stad van Antwerpen goede, ruerende ende onruerende, welkerhande die wesen moegen, die deselve stadt nu heeft ende namaels vercrigen sal tot ewygen dagen. Van allen welken saken voers. de voers. Heeren Burgermeestren, Scepene, Oud Scepene, Hoodsmanne ende Wyckmeesters vander poerteryen, Dekene ende Gezwoerne vanden ambachten inder voers. stad van Antwerpen, representerende de drie Leden vanden geheelen lichame vander selver stad, hebben begheert ende versocht van my, openbaer Notaris, hieronder gescreven, hen gegeven ende gemaect te wordene een oft meer openbare instrumente. Dit geschiedde te Antwerpen int bisdom van Camerycke, ter plaetsen bovengescreven, ten jaere, indictien, daghe ende pausdomme voers., ten bysyne

vanden eerbaren mannen Claese van Ferrere ende Janne Banx, Clercken des voers. bisdoms van Camerycke ende van Ludicke, als getugen daertoe zunderlinge geroepen ende gebeden.

Aldus ondergescreven : *Et ego, Henricus de Haesdonck, Clericus Cameracensis dyocesis, publicus apostolica et imperiali auctoritate ac venerabilis Curie episcopalis Tornacensis Notarius juratus, quia premissis omnibus et singulis dum ut premittitur fierent et agerentur una cum prenominatis testibus interfui, eaque omnia sic fieri vidi, scivi et audivi, ideo presens publicum instrumentum manu alterius scriptum exinde confeci signoque et nomine meis solitis per me manu propria subscribendum signavi, rogatus et requisitus, in fidem omnium premissorum*, ende geteykent : H. de Haesdonck.

3 September 1479.

Goedkeuring door den Breeden-Raad van hetgeen door de voors. gedeputeerde reeds verricht is en nog verricht zal worden.

Opten derden dach in Septembri int jaer dusent vier hondert ende neghenentseventich (sic), soe wart byden Burgermeestren, Scepenen, Oud Scepenen, Hoodsmannen ende Wyckmeesteren vander poerteryen, Dekenen ende Gezworenen vanden ambachten inder stad van Antwerpen, representerende den geheelen lichaem vander voers. stad, eendrachtelic geapprobeert, geratificeert ende van weerden gehouden alle tghene dat by Meester Janne Coelgheenensone, Reynere Boydens, Janne den Maeyere ende Fredrick Baers, hueren gedeputeerden, gevolcht ende gesolliciteert was voer onsen Genedigen Heere den Hertoge van Oistrick, van Brabant etc., aengaende der officien vanden Mercgreefscape van Antwerpen voerscreven teghen den Heere van Archy, die omme deselve officie contrarie den previlegien vander voergenoemde stad vervolcht, gelovende insgelycx deselve lede te approberene ende van weerden te houdene alle tghene des de voergenoemde gedeputeerde omme dbescudden vanden voers. previlegien noch vervolgen ende solliciteren zouden, ende henlieden daeraf schadeloos tontheffene.

25 Januari 1480.

Toestemming vanden Breeden-Raad tot verkoop van lijfrenten.

Opten XXV^sten^ dach in Januario int jaer dusent CCCC ende tachtentich, naer scriven sHoifs van Camerycke, soe wart byden voers. drie Leden der stad van Antwerpen eendrachtelic overdragen, gesloten ende geaccordeert, omme den goeden mannen poerteren der voers. stad te contenterene ende te voldoene van alsulken XV^c^ ponden groten Brabants eens als henlieden nu te Lichtmisse naestcomende vander selver stad wegen geloeft zyn te betalene, ende die zy derselver stad in hueren nootorbore geleent hebben, oft henlieden, vore deselve huere geleende penninge, lyfrente tot tween liven opte selve stad te bewysene, ter quitingen elken penninck met thien penningen, oft teenen live sonder quitinge, ende insgelycx omme sekere andere schulden ende lasten derselver stad te vervallene, dat men, by consente ende ottroye van mynen Genedigen Heere den Hertoghe van Oistrick etc., opte selve stad vercoopen sal alsoe vele lyfrenten tot eenen live staende, den penninck om thiene, als men behoeven sal, omme de voers. XV^c^ ponde groten te betalene, sonder meer, ende dat men insgelycx thoochsel vanden assysen vanden coerne ende biere sal laten cours ende loep hebben tot wtgaende Meye naestcomende, nietjegenstaende dat gesloten was ende overdragen byden voers. drie Leden vander stad af ende te nyeute tsyne nu tot Lichtmisse naestcomende, sonder daerom meer te vergaderene, om van stonden aen byden gedeputeerden die daertoe vander selver stad wegen geordineert sullen worden den staet vander stad toversiene, de schulden, renten ende ombetaelde chynsen die diverse persoonen der stad schuldich ende tachter zyn, inne te nemene ende te gecrigene, ende oic om hierinbynnen te ziene ende te merckene hoe hem doerloghe vanden lande vuegen ende stellen sal, ende om, al dat voers. es geschiet zynde, te wetene oft men de lasten derselver stadt alsdan voertaen sal moegen dragen ende

vervallen, sonder meer lyfrenten te vercoopene, oft eenich goet expedient te vindene ende te bedenckene daer men de voers. stad mede sal moegen houden ende regeeren. Sonder argelist.

27 April 1481.

« Emancipatie » van Jan van Gheele alias Wijnricx.

Anno XIIII^c LXXXI, XXVII dage in Aprille, soe quam inder Hooger Vierschaeren ons Genadichs Heeren, Aert van Gheele alias Wynricx, ende begheerde, na de hooge heerlicheyt ons Genadichs Heeren voers. ende na den rechte synre stad van Antwerpen, Janne van Gheele alias Wynricx, sinen sone, mids zekeren redenen hem daertoe porrende, vuyt sinen broode ende plichte te doene ende vut allen sinen schulden, misgrypen ende anderen saken ongehouden ende ongelast te zine ende te blivene, overmids dat hy denselven sinen sone jaerlix, opten sevenentwintichsten dach van Aprille, bewysde te heffene twee oude groote turnoyse tsjaers erflikere renten op syn huys metten gronde ende toebehoerten gestaen teynden den choor van Onser Liever Vrouwenkercken, neffens thuys geheeten *den Maeyere*, metter eenre zyden, bad daeromme ende versochte aen Lanceloote van Urssele, Onderschoutet, aldaer inder Vierscharen te rechte sittende, dat hy der Wet daeromme manen woude wes recht ware, Daerop, by manissen des Schouteten voergenoemt, gewyst wart met eenen vonnisse by Walraven Drake, Scepene, met gevolge van Scepenen sinen medegesellen, ooc inder Vierschaeren sittende, den voers. Janne van Gheele vuyt des voers. Aerts, syns vaders, broode ende plichte, mids der bewyssenissen voers., na de hooge heerlicheyt des voers. ons Genadichs Heeren ende den rechten synre stad van Antwerpen voergenoemt.

PALUDE.

8 Augustus 1481.

Dit is alsulken wtsprake als Peter van Hefferen ende Jan van Wale, als seggers ende arbiters byden partien nabescreven daertoe gecoren, doen ende wtspreken tusschen Hillegeer van Berchem, burgere tot Coelne, aenleggere, ter eenre zyden, ende Henricke van Crocht, woenende tAntwerpen, inde Eycke, ter andere, inder manieren hierna verclaert, te wetene :

Inden yersten, soe seggen de voers. twee goede mannen arbiters de voergenoemde partien te beyden zyden wel ende minlic vereenicht van allen den questien, geschillen, coopmanscapen ende hanteringen als zy met malcanderen ennichsins te doene ende wtstaende gehadt moegen hebben totten dage toe van huden, ende die voert geheelic ende al vereenicht ende goede gevriende.

Item, seggen voert deselve twee arbiteren dat de voers. Henric van Crocht den voers. Hillegeer van Berchem wtreycken ende betalen sal de somme van tachtentich Rynsscher guldenen eens, elken Rynsschen gulden tot twintich stuvers gerekent, item noch sal de voers. Henric van Crocht den voers. Hillegeer wtreycken ende betalen alsulken vivenvyftich Rynssche guldenen eens, ten pryse als voere, als Henric van Crocht betaelt soude hebben Janne van Ryningen, weert in *de Gans* alhier, dwelc hy nyet gedaen en heeft, te betalene vanden selven Henricke bynnen acht dagen nadat men Onse Lieve Vrouwe alhier ommegedragen sal hebben, oft bynnen denselven tyde die bewysen aen Cornelise Janssone, te Byeselingen, die men heet Kellen, de voers. twee sommen te betalene, ende van tghene des deselve Cornelis den voers. Henricke meer sculdich is boven die twee sommen, dat sal denselven Henricke te baten comen, des sal Henric van Crocht voerscreven daeraf kuere hebben weder hy deselve twee sommen betalen wille bynnen ten tyde voerscreven, oft die den voers. Hillegeer over te bewysene.

Item, voert seggen de voers. twee arbiters, waert dat den voers. Henricke beliefde te kiesene dat hy den voers. Hillegeere aenden voers. Cornelise Janssone van Bieselingen bewysde, dat in gevalle van dier bewysingen de voers. Hillegeer tot gheenre betalingen en konde geraken aenden voers. Cornelise, dat dan deselve Henric, mids dier bewysingen, vry, quite ende ongelast bliven soude tallen dagen aenden voergenoemden Hillegheer vanden voers. sommen yet te betalene. Dit was gedaen ende wtgesproken, navolgende der submissien voere Scepenen van Antwerpen, den XXVI[ten] dach van Junio lestleden, tusschen den voers. partien gepasseert, byden twee arbiteren voerscreven, opten achtsten dach van Augusto int jaer XIIII[c] ende eenentachtentich.

PALUDE.

26 Februari 1481.

« Vuytsprake » van scheidsmannen in een geschil tusschen Jan van Riethoven en Jan Cant.

Na dien dat by vonnisse der Scepenen van Antwerpen gewesen was dat Jan van Riethoven, in deen partie, ende Jan Cant in *den Zwarten Ram,* in dander partie, van allen hueren geschillen daeromme zy, na inhoude huerer scrifturen, vore den Amman, Burgermeestren ende Scepenen voergenoemt in rechte comen waren, gesleten ende vereenicht souden warden byder wtspraken ende arbitraelder sentencien van Janne de Beere, Janne van Eekeren, Janne de Keysere ende Adriane de Man, arbiters ende keersluden by henlieden daertoe gecoren, Soe wart, na rype deliberacie byden voers. arbitren ende keersluden daeraf gehadt ende na deendrachtelyck overcomen vanden selven seggeren, huere wtsprake ende arbitraegie eendrachtelic gedaen ende wtgesproken inder manieren navolgende, te wetene, dat de voers. Jan Cant den voergenoemden Janne van Riethoven sal moeten gheven ende wtreycken de somme van achtiene ponden groten Brabants ghelts eens, te wetene, achte ponde groten Brabants daeraf tusschen dit ende Halfvastene naestcomende, item noch vive ponde groten Brabants daeraf inde Sincxenmerct van

Antwerpen naestcomende, ende dandere vive ponde grote Brabants daeraf inde Bamismerct van Antwerpen daernaest volgende, ende telken male met gereeden ghelde, sonder pande, gelyc oft metten vonnisse by Scepenen van Antwerpen alsoe gewyst ware, ende al waert sake dat de voers. Jan Cant de contrarie van desen dade, dat nochtans desnyettemin dese vutsprake in huerer macht ende van goeder weerden bliven sal tallen dagen. Dit was gedaen ende vutgesproken byden seggeren voers., in presencien van Burgermeestren ende Scepenen der voers. stadt van Antwerpen, in huerer raedcameren vergadert zynde, opten sessentwintichsten dach van Februario int jaer Ons Heeren dusent vier hondert ende eenentachtentich, na costume van scrivene sHoofs van Camericke. Daerby was ick,

Beca.

2 September 1480.

Uitspraak van het Magistraat in een geschil tusschen Jan Schavaert, van Brussel, en de bedezetters van Edeghem.

Inder saken van geschille die vore den Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen geresen waren tusschen Costene Schavaert, inden name van Janne Schavaert, sinen vader, van Bruessele, ter eenre ziden, ende den bedesetteren ende ingesetenen van Eedegheem, ter andre, omme der betalingen wille van onss Genedichs Heeren bede, die de voers. van Eedegheem der voers. Jan Schavaerts goeden tEedegheem gelegen heysschende waren, daeraf de voers. Jan Schavaert sustinerende was zyne goede voers. ongemoeyt ende ongelast te blivene, mids sekeren redenen ende fayten by hem geproponeert, Soe wart geappointeert, getermineert ende wtgesproken biden voers. Heeren Burgermeestren ende Scepenen, dat des voers. Jan Schavaerts goede, op desen tyt, schuldich zyn ongemoeyt ende ongelast te blivene vanden heyssche der beden voergenoemt. Dit was gedaen int jaer Ons Heeren M CCCC ende tachtentich opten tweedsten dach van Septembri.

12 April 1480.

Uitspraak van scheidsmannen in het geschil tusschen Heer Michiel van den Werve en erfgenamen zijner overleden gemalin Maria Poppe.

Inden name Ons Heeren Jhesu Cristi, amen. Want, onlancx leden, zekere twisten, differencien ende gescillen opgestaen ende gheresen zyn tusschen de eerbaere ende voirsienige Meester Cornelys Jacopssone, Meester Anthonis vanden Wyngaerde, met synen bruederen, Enrebault Philipssone, Philips ende Magriete, zyn kindere, Peter Mertessone ende Wive, zynre huysvrouwen, Jacop Cornelissone ende Marie, zynder huysvrouwen, ende Peter Willemssone, als erfgenamen van wylen Vrouwe Marie Poppe, Pieterssoens dochter, wittige gesellinne als zy leefde des edels ende welgheborens Heeren Michiels vanden Werve, ingeseten portere der stat van Antwerpen, des bysdoms van Camerick, in deen zyde, ende deselven Heeren Michiel vanden Werve, ter andere, ten ocsuyne van zekere erflycken goeden ende andere renten achtergelaten ende gebleven na die doot der voirs. wylen Vrouwen Marien ende daer deselve Vrou Marie wtgestorven is, nemende voir hen de voirs. erfgenamen ende mayntenerende, inden iersten, dat alzulken thien ponde groten Brabants jaerlikere ende erflikere renten als die voirs. Vrou Marie wylen eer, te wetene int jaer Ons Heeren duysent vier hondert ende vierenvyftich, viere dage in Julio, vore Scepenen van Antwerpen gecocht ende gecregen heeft jegens Janne van Hoboken die men heet Soetmont de jonge, bepandt ende beset op zekere goede ende gronde van erven geheeten *tGoet ter Onderwyct*, gelegen te Rumpst, met meer andere goeden dairvore veronderpandt, gelyc Scepenenbrieve van Antwerpen dairop gemaect dat clairlicker begrypen ende inhouden, na inhoudt derselver brieven, ende oic na wtwysen der huwelyker vorwaerden tusschen de voirgenoemde wylen Vrou Marie ende Heeren Michiel vanden Werve gemaect, henlieden

sculdich zyn toe te comene ende te volghene, nietwederstaende dat naderhant deselve Her Michiel vanden Werve de voirs. erfrente van thien ponden groten Brabants voer Heere ende Hof ontfangen heeft ende dairtoe gecomen is, seggende voort ende sustinerende de voirgenoemde erfgenamen dat hemlieden oec, nae inhout der voergheruerder huwelycser voerwaerden, sculdich is toe te comene ende te volgene de gerechte heelicht van alzulken hondert Rynsgulden jaerlyker ende erflyker renten, elcken gulden te vyf scellinge groten Brabants gerekent, als de voirs. Her Michiel, in sinen huwelyke ende geheelen bedde zynde, met vrouwe Marien voirgenoempt, voirmals gecocht ende gecreghen heeft jegens de edele ende gebuertige Vrouwe Lysbeth van Hoirne, dochter tot Perwys, ende Heeren Janne Brant, Riddere, haeren wittigen man ende momboere, als tochtersse, ende Heeren Janne van Rotselair, Riddere, Heere tot Vorsselair ende Rethy, etc., derselver Vrouwen Lysbeth van Hoirne zone, als erfdragere, beset ende bepandt op alsulken vier hondert Rynsche gulden tsjaers erflyckere renten als tandere tyden byden edelen ende gebuertigen heere Henricke van Hoirne, Heere tot Perweys, tot Duffele ende tot Gheele, etc., overgegeven, opgedragen, bewesen ende verpandt zyn der voirgenoemde Vrou Lysbetten van Hoirne, als tochtersse, ende den voirgenoemden Heere Janne van Rotselaer, haeren sone, als erfdragere, op dlant ende heerlicheyt van Duffele ende Gheele met allen hueren toebehoirten, gelyc den mannenbrief vanden leene des lands van Mechelen dairop gemaect int jaer Ons Heeren M CCCC ende negenentseventich, na costume des Hofs van Cameric, opten vyften dach van Januario, dit al claerlycker begrypt ende inhout, nietwederstaende dat de voers. Her Michiel vanden Werve alleen voere Heere ende Hof die voirs. hondert Rynsgulden jaerlycker ende erflycker renten ontfangen heeft ende dairtoe alleen gecomen is, seggende noch meer ende maintenerende de voirgenoemde erfgenamen dat, insgelycx na vutwysen ende begryp der huwelichscher voirwaerden bovengeruert, hemlieden sculdich is toe te comene ende te volgene die rechte heelicht van erve, erfrenten van zessentachtentich overlansche Rynsgulden tsjaers, munten der vier Koirvorsteren byden Ryn, voere den XXV^{ten} dach van

Octobri int jair XIIII[c] ende tsestich gemunt ende geslagen, oft twintich Philips silveren penningen geheeten Vierlanders oft stuvers, goet ende gheve, voir elcken der voirs. Rynsgulden gerekent, byden voirs. Her Michiel, in geheelen bedde des huwelycx voirs., gecocht ende gecregen jegens den edelen welgeborenen heeren Janne van Rotselair, Heere van Vorsselair ende van Rethy, ende hem beset ende veronderpandt opt slot, die stadt ende dlant van Zichene, metten heerlycheyden, renten, cheynsen ende allen anderen hoeren toebehoirten, met meer andere goeden, gelyc den brief ons Genadichs Heeren Maximiliaen ende Marie, byder gracien Gods Hertoge van Oistrick, van Bourgoengnen, van Lothric, van Brabant, etc., dairop gemaect ende gegeven sess dage in Meerte int jaer ,Ons Heeren M CCCC LXXVIII, dat clairlycker begrypt ende wtwyst, nietwederstaende oic dat Her Michiel voirs. totter voirgenoemden erfrenten van LXXXVI[tich] overlansche Rynsgulden tsjairs alleen voere Heere ende Hof gecomen is ende die ontfangen heeft, voirt meer seggende ende meynende de voirs. erfgenamen dat oic, na inhout der huwelichscher voirwaerden voirgheruert ende na trecht vander stadt van Antwerpen, henlieden sculdich is te volgene ende toe te comene die heelicht van sesse ponden groten Brabants lyftochten oic byden voirs. Her Michiel, bynnen den huwelycke voirs. in geheelen bedde, met Scepenenbrieven van Antwerpen gecocht ende gecregen op diverse onderpanden ende liven, nae inhoudt der brieven dairop gemaect, ende dat al tghene dat, voirs. is alzoe sculdich is te gesciene, na wtwysen der huwelycscher vuerwaerden voirgheruert ende oic nae gewoente ende costume vander stadt van Antwerpen, nyetwederstaende, als voere, dat de voirs. Her Michiel vanden Werve totten voirscreven drie percheelen van erfrenten alleen gechomen is voere Heere ende Hof dair dat behoeft, want, al eest zoe dat hy dairtoe alsoe alleene gecomen is, zoe houden ende meynen de voirs. erfgenamen dat hy hen dat, nae vuytwysen der huwelycscher voerwairden voeregheruert ende na gewoenten ende costume des sterfhuys der voergenoemden wylen Vrouwe Marien, te wetene der stadt van Antwerpen, sculdich sal zyn te verlykene, op te leggene ende te compenserene met anderen goeden, erfgoeden ende renten, oft met gereeden

penningen, totter redelicker extimacien ende weerden van drie percheelen van renten voirs., met meer andere gebreke ende eysche byden voirgenoemden erfgenamen gedaen ende voertgestelt jegen heeren Michiel vanden Werve voirgenoempt; denselven Heere Michiel vanden Werve in desen houdende ende sustinerende de contrarie van tghene dat voere geruert is, voer hem nemende ende segghende dat hy, achtervolgende de rechten ende privilegien vanden leenen, sculdich is alleen ende voervuyt te hebbene ende te houdene de voirs. drie percheelen van renten, te wetene, thien ponden groten Brabants jairlickere ende erflickere renten gecocht ende gecregen jegens Janne van Hoboken die men heet Zoetmont, item hondert Rynssche guldene gelycker renten gecocht jegens Vrouwe Lysbetten van Hoirne, dochter tot Perweys, ende Heeren Janne Brant, hueren man ende mombore, als tochtersse, ende Heeren Janne van Rotselair, derselver Vrouwen Lysbetten zone, als erfdragere, item LXXXVI$^{t'ch}$ overlantsche Rynssche guldene tsjaers, gecocht ende gecregen jegens Heere Janne van Rotselair, Heere tot Vorsselair ende Rethy, gemerct dat de voirs. Her Michiel totten voirs. drie percheelen van renten alleen gecomen es ende die ontfangen heeft vore Heere ende Hof dair dat behoerde, ende desgelycke vanden zess ponden groten lyftochten voregheruert, ende dat de voirgenoemde erfgenamen egheensins dairinne gerecht en zyn, noch hy oic hemlieden dairomme gheene verlyckinge noch compensacie in anderen goeden oft gereden penningen sculdich en is te doene, met meer redenen dairtoe geseegt ende oic met meer andere gebreken ende eyschen byden zelven Her Michiel jegen de voirgenoemde erfgenamen voertgestelt ende bygheleegt ; ende mids dese voirgheruerde ende meer andere twisten, differencien ende gescillen tusschen de voirs. partyen geresen ende opgestaen, dezelve partyen hebben malcanderen getrocken in rechte ende zyn gecomen in gedinge voer den eerweerdigen heere mynen Heere den Officiael van Cameryck, in Bruessel, in welken gedinge ende tvervolch van dien die voirs. partyen, ten beyden zyden, moeyte, quellinge ende groten costen geleden ende gedaen ende onderlinge onminne ende onvrinscap gehadt hebben, ende veel meer, soet gescapen was, noch liden, doen ende hebben souden, zoeverre de voirgheruerde twisten, differencien

ende gescillen met vervolge ende strangheyden van rechte getermineert ende geint worden, wairomme de voirs. partyen, ten beyden zyden, dit al ghemerct ende aengesien, willende alle moeyten, quellingen, costen ende onmynne scouwen ende achterstellen, ende onderlinge mynne ende vrientscap onderhouden, hebben op alle voirgheruerde twisten, differencien ende geschillen, om henlieden dairop te verenigen ende te accorderene, hen zelven, ten beyden zyden, te wetene, die erfgenamen voers., by Gielys vanden Wyngaerde, als huerlieder procureur by hen dairtoe gemechticht, ende Her Michiel vanden Werve voirgenoempt, by hem selven, gecompromitteert, gekeert ende gesubmitteert in viere goede mannen ende vrienden ten beyden zyden, te wetene, Walraven Draeck, Meester Willem vander Heyden, Henric van Mechelen ende Jacop vanden Wyngaerde, als arbiters, mynlicke seggers ende beslichters, dese twisten, differencien ende gescillen voirs., ende zoeverre die selve viere guede mannen opde voirgenoemde twisten, differencien ende gescillen nyet en consten verenigen, soe hebben de voirs. partyen, te beyden zyden, gecoren ende genomen twee overarbiters ende overseggers, te wetene, de eerweerdige notabile ende voirsienige heeren ende meesteren Janne van Glimes, Vicarys des Eerwardichs Vaders in Goede ende Heeren myns Heeren van Cameryck, ende Pauwels de Rota, Tresorier, ende beyde Canonincken der kercken van Cameryck, Meesteren in beyden rechten, omme dezelve twisten, gescillen ende differencien te beslichtene ende de voirgenoemde vier goede mannen, principael arbiters ende seggers, dairop te verenigen ende te accorderene, met zekeren condicien ende onderspreken, ende oic op zekere peynen ende verbuerten dairtoe gevuecht, gelyc in een openbaer instrument, ghemaect, ondergescreven ende geteykent byden eerbaren heere Henric Ghyselberti, Clerc des bisdoms van Cameryck voirs., openbair Notarys, dat al clairlicker begrepen is ende gescreven, welck instrument ende dynthout van dien hierna volcht ende is aldus:

— Inden name Goids, amen. By desen jegenwoirdigen openbaren instrumente zy condt eenenyegelicken dat, inden jaere der Geboirten Ons Heeren Jhesu Christi duysent CCCC enentachtentich, inde derthienste indictie ende opten thienden dach van Januario ende inden Paeusdomme ons Alreheylichsten

Vaders in Goede Sixtus de Vierde alsoe genoempt, in zynen negensten jare, inde jegenwoirdicheyt des eerweerdichs heeren Heere Officiaels van Cameryck, in Bruessel residerende, ende vander getuygen ende my, Notarys, hieronder genoempt, dairtoe sunderlinge geroepen ende gebeden, syn geweest ende gestaen die eerbare, welgeborene ende voirsienige personen Heere Michiel vanden Werve, Ridder, ter eender zyden, ende Gielys vanden Wyngaerde, inden name van hem ende oic inden name vanden anderen erfgenamen van wylen Vrouwe Marien, dochter van Poppen Pieterssone, wittige gesellinne doen zy leefde van Her Michielen bovenghenoempt, voer welke erfgenamen de voirs. Gielys hem sterck maecte ende int tgene des ondergescreven is vervinge, ter andere zyden, welcke partyen in beyden zyden verhaelden ende seyden dat tanderen tyden, nae die doot van Vrouwe Marien voirs., ghescillen ende tweescheydicheyden opgheresen ende opgestaen waren, spruytende ende toecomende vuter huwelicscher vorwairden tanderen tyden gemaect ende gesloten tusschen Heere Michiel ende Vrouwe Marien voirs., ende oic anderssins ten ocsuyne vanden goeden by wylen Vrouwe Marien voirs. achtergelaten ende gebleven, ende dat zy henlieden oic alsdoen eendrachtelyc gekeert hadden van haren gescillen in zekere vier personen, vrienden ende magen van beyden zyden, te wetene, inden eerbaeren wysen ende voirsienigen Walravene Draeck, Meester Willeme vander Heyden, van Her Michiels zyde, Henric van Mechelen ende Jacop vanden Wyngaerde, vander erfgenamen zyde, seggende voort dat, hoewel die zelve vier personen die partyen voirgenoempt gherne hadden verenicht, soe en hebben zy dat nochtans tot hertoe nyet connen gedoen, maer zyn de saken ende gescillen tusschen de partyen bovengenoempt wesende, gebleven ongesleten, hebben oic dairna de partyen voirs. in rechte jegen malcanderen geprocedeert ende gevolcht, ende want alsoe die partyen, over beyde zyden, voort opdaden ende seyden, zy, bemerckende ende aensiende de grote costen ende moyten die zy te beyden zyden gedaen hebben ende noch meer souden moeten doen, alsoeverre als zy jegen malcanderen met strangheden van rechte voorts voerden ende procedeerden, zy, met tusschensprekene van vrienden, dairinne gesloten waren ende zyn, om die costen ende moeyten te

scuwene ende die oude vrientscap tonderhoudene, henlieden alsnu op hairlieder gescille gehelyck ende al te kerene ende te submitterene, wairomme deselve partyen, te wetene, Her Michiel, voir hem selven, ter eender, ende Gielys, inden name voir hem ende vanden anderen erfgenamen van Vrouwe Marien, wairvoir hy hem verbant ende sterck maecte, ter andere zyden, met haren eyghenen wille ende om sunderlinge redenen henlieden dairtoe porrende, wel voirdacht ende wt ryper deliberacien ende raidt dairop gehadt, alsoe zy zeyden, in alder bester formen ende manieren dat zy souden connen ende moegen om hairlieder questien ende gescillen bovengenoempt af te leggene ende henlieden dairaf te vollen te verenigen, hebben op die questien ende gescillen bovengenoempt ende voort op alle andere tweescheydicheyden ende geschillen tusschen henlieden wtstaende ten ocsuyne vanden goeden gebleven ende achterlaten by Vrouwe Marien voirs. ende den sterfhuyse vander selver, gesubmitteert ende gekeert inde voirs. vier mannen ende vrienden van beyden zyden, te wetene, Walraven Draeck, Meester Willem vander Heyden, Henric van Mechelen ende Jacope vanden Wyngaerde, als in arbiters, keersluyden ende mynlicke zegghers, ghevende ende verleenende denselven vier mannen arbiters ende mynlyke seggers volcomen ende vrye macht ende sunderlinge bevel de partyen voirgenoempt van haerlieder gescillen in al, van vore tot achter ende van boven tot beneden, te accorderene ende te vereningen, alle gescillen, questien ende tweescheydicheyden tusschen den partyen voirs. wesende af te leggene ende hairlieder wtspraeke ende seggen dairop te ghevene in alder manieren soe henlieden dat goeduncken sal, sonder dat deselve vier mynlike seggers sculdich zullen zyn, om de questien ende gescillen bovengenoempt af te leggene ende te vereningen, moeten houden de solempniteyten, vormen oft maniere vanden rechte ende die men sculdich soude zyn te houdene, alsoeverre de partyen bovengenoempt met formen ende strangheyden van rechte voirtghingen, mair zullen die selve vier mynlicke seggers hair wtsprake ende seggen moegen doen tallen tyden, sonder eenich oirdene oft wegen van rechte dairinne te houdene, te wetene, in gescrifte oft metten monde, alsoe wel op sondagen, heylichdagen als op anderen dagen, partyen dairby

zynde oft nyet by zynde, dairtoe geroepen oft nyet toegeroepen, ende in alder manieren zoe hen vieren dat believen sal, ende zelen deselve vier mannen hairlieder wtspraeke gehouden zyn te doene ende te seggene tusschen ditte ende Vastenavont naestcomende, ende oft alsoe geviele dat die viere goede mannen, gecoren als boven, in enige differencie oft gescille waren onderlinge dairaf zy niet en consten vereningen, soe hebben beyde partyen voirgenoempt gecoren ende genomen tot twee oversegghers den eerweerdigen ende wysen heeren ende meesteren, Meester Pauwels de Rota, Canonick ende Tresorier tot Cameryck, ende Meester Janne van Glimes, oic Canonic inder selver kercken, beyde Meesters van rechte, gevende ende verlenende denselven volcomen macht de gescillen die hen die andere vier goede mannen overbrengen zelen, metten selven te vereningen, te accorderen ende te slichtene ende hairlieder wtspraeke dairaf te doene in alder manieren ende vuegen als boven verclaert is, ende zelen zy dat moegen doen tusschen nu ende Paeschen naistcomende, zo wanneer, wair ende soe hen dat believen sal. Ende hiernae hebben de partyen bovengenoempt ende elc bysundere van hen geloeft openbairlic in handen van my, Notarys ondergescreven, als persoon auctentyck, dat aenverdende ende stipulerende tot behoef van allen denghenen die dairinne interest, recht oft toeseggene souden moegen hebben, dat zy allet tgene dat die voirgenoemde vier goede mannen alleen oft oic metten tween anderen oic bovengenoempt seggen ende wtspreken zelen, te houdene altyt vast, goet ende gestantich ende dairjegen nemmermeer te doene, in rechte oft buyten, by hem selven oft yement anders, in eeniger voegen, noch oic dairaf te appelleren oft recuers totten seggen van eenighen goeden manne te hebbene, welc men hout inden rechte *renunciatio recursui ad arbitrium boni viri,* opte peyne van hondert merck zilvers te ghevene byden genen die dairjegen dade in eeniger manieren, ende te bekerene dat een derdendeel onsen Genadigen Prince Hertoge Maximiliaen, Hertoge van Oistenrick, Bourgoengnen, etc., dandere derdendeel onzen Aldereerweerdichsten Vader in Goede ende Heeren Heeren van Camerick, ende dat derde derdendeel den partyen diedat seggen onderhielden, ende al wairt oic alsoe dat eenich vanden

partyen dairjegen doende woude oft dade in eeniger manieren ende alsoe die peyne voirs. verbuerde ende oic betaelde, soe sal nochtans dat seggen ende wtsprake gedaen als vore in al bliven volcomelyc in haere cracht ende macht, renuncierende voort ende verthiende de partyen voirs. ende elc bysunder van hen alle exceptien ende subtylheyden van rechte, gewoenten oft previlegien dair zy hen mede jegen des voirs. is souden connen oft mogen helpen in enniger manieren, ende hebben voort meer bysunder gerenuncieert ende afgegaen ende vertegen des rechts welc zeyt dat de generael renunciacie nyet van weerden en is het en ware dat speciael voirginge ende voergedaen ware, van welcken allen dingen ende zaken bovengescreven hebben partyen van beyde zyden van my, Notarys, hieronder gescreven, begheert te hebbene gemaect een instrument oft meer inder bester formen, voegen ende manieren dat dat soude moegen geschieden. Gedaen te Bruessel, ten huyse van mynen Heere den Officiael voirs., staende aldair inde Proifstrate, inden jare, indictie, maende ende dage bovengenoempt. Dairby ende over waeren die eerbaere ende bescheyden personen, Her Dieric van Heykene, Canonic inder kercken van Sinter Goedelen te Bruessel, Her Huyge Wytenssone, Priesteren, ende Jehanne de Hageleere, Clerck vanden bisdomme van Cameryck, getuygen dairtoe geroepen ende gebeden. Aldus overgescreven ende geteykent : *Et ego, Henricus Ghyselberti, Clericus Cameracensis diocesis, publicus sacris apostolica et imperiali auctoritatibus venerabilissime Curie Cameracensis Notarius et ejusdem Curie Auditor juratus, quia premissis omnibus et singulis arbitrorum videlicet et superarbitrorum electioni, nominacioni, potestatis dacioni, permissioni, pene adjectioni et terminorum prefixioni una cum testibus prenominatis interfui, eaque sic fieri vidi, scivi et audivi, idcirco hoc presens publicum instrumentum alterius manu, me aliis legitime perpedito negociis, fideliter scriptum, hic mea propria manu subscribendo signavi et propria manu subscripsi, in fidem premissorum, rogatus* : *H. Ghiselberti.* —

Nae welck compromis ende submissie alsoe geschiet zynde, die voirgenoemde vier goede mannen principale arbiters ende seggers inder saken vanden zelven compromis ende submissse procederende, ende nae dien dat zy die voirs.

partyen ten beyden zyden gehoort hadden, ende om die twisten, differencien ende gescillen voirs. neder te leggene ende te beslichtene tsamen gesproken ende dairomme gearbeyt hadden, en hebben onderlinge nyet connen geaccorderen noch vereni-gen, mer syn in differencien ende tweescheyden geweest ende gebleven, ende hebben dairomme die selve huere differencie ende tweescheydicheyden, ende dbeslichten, termineren ende dnederleggen dairaf tot ende aende twee eerweerdige heeren overarbiters ende overseggers voirs. overgesonden ende geremitteert, ende hem beyden gebeden ende versocht dat zy die partyen voirs. ten beyden zyden ende huerlieder diffe-rencien, twisten ende gescillen aenhoren ende die beslichten ende termineren souden willen, na die macht ende faculteyt hen beyde voirgenoemde partyen, na inhout des instruments voirs., verleent ende gegeven.

Soe eest dat inden jare der Geboirten Ons Heeren duysent vier hondert ende tachtentich, inde vierthienste indictie, opten tweelfsten dach der maent van Aprille, inden thiensten jaere des paeusdoms ons Alderheylichsten Vaders in Gode ende Heere Sixti des vierden paeus van zinen name, inder jegenwoirdicheyt van my, Notarys, ende getuygen onder-gescreven, vergadert geweest zyn, in properen personen, die voirgenoemde eerweerdige notabele ende voirsienige mannen Heeren Jan van Glimes, Vicarys myns Heeren van Cameryc, Pauwels de Rota, Tresorier van Cameryck, als overseggers ende overarbiters, Walravene Draeck, Meester Willem vander Heyden, Henric van Mechelen ende Jacop vanden Wyngaerde, als principael seggers ende arbiters inder voirgenoemden saken, ende om de voirgenoemde twisten, differencien ende gescillen te slichtene ende neder te leggene byder voirs. partyen, als vore, aengenomen ende gecoren, welke twee heeren overseggers ende vier andere principael seggers, willende ende begheerende, soe sy seyden, de voirgenoemde partyen te accorderene ende te verenigene ende alle twisten, geschillen ende differencien tusschen hemlieden als voir gheresen ende opgestaen, te slichtene ende neder te leggene, nae dien dat zy beyde die voirs. partyen gehoort ende wel verstaen ende allet tgene dat zy jegen malcanderen hebben willen voortstellen ende byleggen, aen-gesien ende wel gemerct hebben, Soe hebben zy inder saken

vander submissien ende compromis voirgenoempt voirtgevaren ende geprocedeert, ende nae rypen rait ende goede deliberacie by hen onderlinge gehadt op de voirgenoemde differencien, twisten ende geschillen, huer seggen, wtspraeke ende arbitrael sentencie byder stemmen des monts des voirgenoemden Meester Willems vander Heyden, in presencien ende jegenwoirdicheyt van Meester Anthonis vanden Wyngaerde, als een vanden erfgenamen, ende Gielys vanden Wyngaerde, syns vaders, als procuroer ende gemechtichde der andere erfgenamen wilen Vrouwe Marien Poppen, Pieterssoens dochter ende wittige gesellinne Heeren Michiels vanden Werve doen zy leefde, voir deen zyde, ende desselfs Heeren Michiels vanden Werve, over dandere, wtgesproeken, geseet ende gepronuncieert inder vuegen ende manieren hierna volgende: Inden yersten, dat die voirgenoemde Gielys vanden Wyngaerde, als procuroer ende gemechticht der voirgenoemde erfgenamen ende tot huerlieder behoef, alleen hebben, aenveerden ende behouden sal die bovengescreven thien ponden groten Brabants jairlycker ende erflycker renten tanderen tyden by wilen Vrouwe Marien voirgenoempt gecocht ende gecregen met Scepenenbrieven van Antwerpen jegens Janne van Hoboken geheeten Zoetmont, op zekere goede ende gronde van erven gelegen te Rumpst, gelyc boven breeder verclaert is, sonder dien dat Her Michiel voirs. oft oic yemant anders van sinen wegen dairinne enich recht, actie oft toeseggen hebben sal in eeniger manieren. Hebben oic wtgesproken, gearbitreert ende geseet die twee overarbiters metten vieren anderen principael arbiters voirgenoempt, dat de voirs. erfgenamen van wylen Vrouwe Marien voirs. van nu voirdaen zelen zyn ende bliven los, vry ende ongehouden aen Her Michiele voirs. van alsulken tweelf ponden groten Brabants jairlycs als hem, nae wtwysen der huwelycscher vorwairden bovengeruert, voir zyn duwarie toegeseet ende toegevuecht zyn, zyne leven lanc te hebbene ende te heffene opde goede van wilen Vrouwe Marien voirgenoempt. Voort meer hebben geseet, gepronuncieert ende wtgesproken die twee heeren overseggers metten anderen vier principaele zegghers, dat de voirgenoemde Her Michiel vanden Werve alleene hebben ende behouden sal die goede ende renten hierna volgende, te wetene, inden yersten, alsulcken hondert

Rynsche guldene jairlycker ende erflycker renten als hy tanderen tyde, in geheelen bedde met wilen Vrouwe Marien synder huysvrouwen synde, gecocht ende gecregen heeft jegens Vrouwe Lysbetten van Hoerne, dochter tot Perweys, ende Heeren Janne Brant, hueren wittigen man, als tochtersse, ende Heeren Janne van Rotselair, Heere tot Vorsselair ende Rethy, als erfdragere, gelyc boven naerder is verclairt, item dat noch deselve Her Michiel vanden Werve alleene hebben ende behouden sal alsulken zessentachtentich overlantsche Rynsche guldene tsjaers erflyck als hy oic tanderen tyden, bynnen zinen voirs. huwelycke in geheelen bedde met wilen Vrouwe Marien, synder gesellinnen voirs., gecocht ende gecregen heeft jegens Heere Janne van Rotselair, Heere tot Vorsselair ende Rethy, etc., op dslot ende lant van Zichene metten toebehoirten, etc., gelyc oic boven claerder verhaelt is, voirdane dat deselve Her Michiel vanden Werve noch hebben ende behouden sal alleene sess ponden groten Brabants jairlycker lyfrenten, oic by hem als vore gecocht ende gecregen, staende op diverse liven ende veronderpandt op diverse onderpande, sonder dien dat in desen drie percheelen van renten de voirgenoemde erfgenamen oft oic huerlieder oir oft nacomelingen eenich recht, deel oft toeseggene hebben zelen in eeniger manieren, mair sal dairvore de voirs. Her Michiel, soe die voirgenoempde twee heeren overarbiters metten anderen vier principael arbiters seyden ende wtspraken, moeten opleggen, gheven ende bynnen eenen jair naestcomende besetten den voirgenoemden erfgenamen, op zekere goede ende erven bynnen den Mercgreefscape van Antwerpen dairtoe goet genoech zynde, thien pondt groot Brabants jairlycker ende erflykere renten, dewelke yerst nae die doot Heeren Michiels voirs. hueren loop nemen ende begynnen, ende alsdan te twee terminen tsjaers vallen ende verschinen zelen, behoudelic dat de voirs. Her Michiel, oft nae hem syn erfgenamen ende nacomelingen, dese voirs. thien ponde grote Brabants jairlycker ende erflyker renten sal oft zelen mogen afquyten ende lossen, ten twee malen, soe wanneer hen dat gelieven sal, te wetene vive ponde grote telken male, ende betalen voir elken penninck erflic sestien gelycke penningen eens, na der stadt rechte van Antwerpen, ende sal de voergenoemde Her Michiel vanden

Werve moeten bekennen ende verlyden, voir Scepenen van Antwerpen, bynnen acht dagen naestcomende, hen sculdich zynde dit alsoe te doene ende aldair ooc geloven dat zelve te voldoene ende te volbrengen ende bynnen den tyde ende inder manieren voirs. Item, als van allen den anderen twisten, differencien ende gescillen die tusschen de voirgenoemde partyen vutstaende waren ende die zy jegen malcanderen voortgestelt ende bygeleet hadden, welkerhande oft hoedanich die zyn oft wesen moegen, hebben die twee voirgenoemde heeren overseggers metten anderen vier principael seggers vuytgesproken, geseet ende getermineert, dat deselve partyen, ten beyden zyden, ende huerlieder oir ende nacomelingen vanden selven twisten, differencien ende gescillen met malcanderen content ende te vreden zyn ende bliven zelen, ende dairop deen den anderen voirtane egheen moeyte, quellinge oft vervolch doen noch doen doen, bynnen rechte noch dair buyten, in egheender manieren. Hebben noch geseet, gearbitreert ende wtgesproeken de voirs. twee heeren overarbiters metten vier anderen principael arbiters, dat de voirgenoemde partyen, ten beyden zyden, ende huerlieder oir ende nacomelingen sculdich sullen zyn tvoirs. seggen, vutspraeke ende sentencie arbitrael, geheelyck ende al soet voirs. staet, te hebbene en te houdene, tot eewigen dagen, goet, vaste ende onverbrekelyc, ende tselve seggen, wtspraeke ende sentencie arbitrael, ten beyden zyden, soeverre het hen ende elken van hen aencleeft, te voldoene ende te volbrengene inder formen ende manieren voeregescreven, opte peyne ende verbuerte inden instrumente des comprömis ende submissien bovengescreven begrepen. Ende oft in desen seggene, wtsprake oft sentencie arbitrael namaels tusschen de voirgenoemde partyen, oft hueren oir ende nacomelingen, enige duysterheyt oft twivel viele oft geschiede, in dien gevalle hebben de voirs. twee heeren overseggers metten anderen vier principael seggers hen selven behouden ende gereserveert volcomen macht die selve duysterheyden ende twifele te verclarene ende te interpreterene, gelyc ende alsoe henlieden dat sal gelieven ende redelyc ende goet duncken. Ten laetsten, om der meerdere zekerheyt der partyen voirs., ten beyden zyden, van tgene des voirs. is, soe hebben die voirs. twee heeren overarbiters metten

anderen vier principael arbiters geseet ende gepronuncieert, dat dit voirs. seggen, vutspraeke ende sentencie arbitrael sal worden by my, Notarys ondergescreven, ghenoteert, ende dairop een openbair instrument oft meer openbair instrumenten in behoirliker formen gemaect ende met mynder hant ondergescreven ende geteykent, ende dairnae inder stadt register van Antwerpen gescreven ende geregistereert, alsoe dat de voirs. partyen, ten beyden zyden, ende huerlieder oir ende nacomelingen aldair moegen altyt vinden, extraheren ende doen vuytscriven copye van dien, soe wanneer dat van noode ende hen oft eenigen van hen dat ghelieven sal, ten coste ende laste vanden selven partyen ten beyden zyden. Welck voirs. seggen, vuytspraeke ende sentencie arbitrael, alsoe vore gheruert is, byde voirs. twee heeren overarbiters metten anderen vier principalen arbiters vuytgesproeken, geseet ende gepronuncieert synde, de partyen bovengenoempt, ten beyden zyden, te wetene, Meester Anthonis vanden Wyngaerde, als een vanden erfgenamen, voir hem selven, ende Gielys vanden Wyngaerde, als procuroer ende gemechticht vanden anderen erfgenamen wylen Vrouwen Marien Poppe, Pieterssoens dochter ende wittige gesellinne doen zy leefde Heeren Michiels vanden Werve, inden name ende van wegen derselver erfgenamen, welke erfgenamen deselve Gielys vanden Wyngaerde in desen vervangen heeft ende dairvore hebben sterckgemaect, ter eenre, ende de voirs. Her Michiel vanden Werve, ter andere zyden, dair jegenwoirdich zynde, ende tvoirs. seggen, wtsprake ende sentencie arbitrael aengehoort ende wel verstaen hebbende, soe zy seyden, hebben tselve seggen, vuytspraeke ende sentencie arbitrael ghemologeert ende geapprobeert ende goet, vaste ende van weerden gehadt ende gehouden, ende hebben dairomme geloeft, voor hen ende voir huerlieder oir ende nacomelingen, tselve seggen, wtspraec ende sentencie arbitrael te volbrengene, te voldoene ende te volvuerene, geheel ende al, gelyc ende in formen ende manieren bovenbegrepen ende gescreven, opde peyne ende verbuerte inden voirs. instrumente van compromisse ende submissien voirs. begrepen, ende, gelyc dairinne gescreven is, te bekerene, te beleggene ende te betalene, alle fraude, bedroch ende argelisten hierinne wtgescheyden ende achter-

gestelt. Selen nochtan de voirgenoemde erfgenamen der voirs. Vrouwe Marien, soe de voirs. twee heeren overarbiters metten vier anderen principael arbiters geseet ende vuytgesproken hebben, moeten in properen persone comen ende compareren voir Scepenen van Antwerpen, ende aldair dit voirs. seggen, wtspraeke ende sentencie arbitrael approberen, goet, vaste ende van weerden houden, ende dat oic aldair geloven te volbrengene ende te voldoene, gelyc ende inder manieren dat voirs. is, ende Gielys vanden Wyngaerde voirgenoempt, als huerlieder procureur, inden name ende van wegen van henlieden, dat gedaen heeft, als vore. Selen oic die selve erfgenamen dairop moeten laten ende doen maken Scepenenbrieve van Antwerpen, dewelke met desen jegenwoirdigen instrumente zelen moeten werden gescreven ende geregistreert inder stad register aldair, om die selve brieve gelyc desen jegenwoirdigen instrumente te moegen extraheren ende copie te nemene byde partyen voirs. ende huerlieder oir ende nacomelingen ten beyden zyden, soe wanneer dat van node wesen ende henlieden goeduncken sal ende gelieven. Op welcke voirs. pointen ende dingen de voirgenoemde twee heeren overarbiters metten anderen vier principael arbiters hebben bevolen, ende de partyen voirs., ten beyden zyden, hebben geheyscht ende begheert van my, Notarys ondergescreven, gemaect ende henlieden gegeven te werdene een openbair instrument oft meer openbair instrumenten, inder bester formen dat ic soude konnen ende moegen. Dit is al geschiet tot Antwerpen, des bysdoms van Cameryck, bynnen den woenhuyse des eerweerdichs ende voirsienigen Heeren ende Meesteren Janne Coperys, Canonick inder kercken van Onser Vrouwen aldair, int jair Ons Heeren, indictie, maende, dage ende paeusdomme voirgescreven. Dairby ende over waren, als getuygen, eerbaere ende notabele mannen Heere Huyge Wittens, Priester, Openbair Notarys, Peeter vanden Werve ende Costyn van Halmale, ingeseten bourgheren der stad van Antwerpen voirscreven, tot al tgene dat voirs. is als getuygen geroepen ende sunderlinge gebeden. *Et ego Jacobus de Witte, Presbyter Cameracensis diocesis, publicus apostolica et imperiali auctoritatibus Notarius, quia laudi arbitrii sive sententie arbitralis, preinsertis pronunciacioni atque promulgacioni, potestatis declarandi*

reservacioni, approbacioni, omologacioni atque promissioni, ceterisque premissis omnibus et singulis, dum sic ut premittitur agerentur et fierent, una cum testibus prenominatis interfui, eaque omnia et singula sic fieri vidi et audivi, ideo presens publicum instrumentum, manu alterius fideliter scriptum, egomet confeci et in hanc publicam formam redegi signoque et nomine meis solitis et consuetis signavi et subscripsi, rogatus et requisitus, in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorun. Aldus ondergeteykent : *Collacione facta cum suo originali et bene auscultata, concordat presens copia per me,* WALTERUM GHEYLEN, *teste signo meo manuali presentibus apposito. Collacione facta cum originali et auscultata una cum Notario prescripto, concordat presens copia, teste signo meo manuali. Ita est,* HUGO WITTENS.

11 September 1481.

« Compromis ende vuytsprake » in een geschil tusschen de weduwe en de kinderen van Jan de Bock.

Alsoe, onlancx leden, questie ende gescille geresen zyn geweest tusschen de wedewe lestwerf Jans de Bock wylen, ter eenre zyden, ende den wittigen kinderen vanden selven Janne de Bock, ter andere zyden, omme der goeden ende versterffenissen wille achter denselven Janne gebleven, ende sunderlinge omme zekere leengoeden wille die deselve Jan de Bock bynnen den huwelicke van hem ende der voirs. wedewen vercregen hadde, dewelcke deselve Jan in zinen testamente beset, gegeven ende gemaect hadde Her Michiele de Bock, priestere, zynen zone, die die mids dien meynde te behoudene sonder der voirs. wedewen dairtegens ennichsins verleken te zyne, soe hebben de partyen, omme hieraf te overcomene, hen bekeert, hen gekeert ende gesubmitteert, na desen, inder wtspraeken oft segghene van Meester Willeme vander Heyden, Henricke van Mechelen, Reyner van Urssele ende Meesteren Janne Coelgenenssone, welcke IIII personen arbitren, verstaen hebbende partyen gescille, by believene van partyen voirs., tot hen genomen hebben Meester Janne

Beca, Tresorier ende Canoninc tOnser Vrouwen, ten versueke van sommigen vanden partyen, ende hebben dairenteynden, nadat zy op partyen gescillen gelet hadden, dairaf geseit ende wtgesproeken voere haer seggene, als dat Her Michiel voirs., achtervolgende der voirs. makingen, behouden sal de leengoeden voirgenoempt dair questie omme was, ende dat de wedewe dairtegene verlyct sal worden vander eenre helft uten goeden die des voirs. Janne de Bock kinderen ende erfgenamen vanden selven Janne de Bock verstorven zyn, behoudelic dien dat zy daeraf weder den voirs. Her Michiele te staden comen sal ende moeten wtreycken deen helft vanden costen die Her Michiel voirs., omme der voirs. leengoeden wille, soe int ontfangen van dien, soe voort verheergewaden, soe anderssins gedaen heeft, ende dat men voirdane alle danderen goeden den sterfhuse van Janne de Bock voirs. ruerende, deylen sal na deser stad van Antwerpen rechte. Dit was gedaen den XI[en] dach van Septembri anno LXXXI.

13 Mei 1482.

« Terminatie » in een geschil tusschen de erfgenamen van Cornelis Taeyaert en deszelfs weduwe.

Inder saken vore den Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen geresen tusschen den erfgenamen van wilen Cornelise Taeyaert, ter eenre, ende den gemechtichden van Beatricen, Jacop Maes dochter, wedewe vanden voers. Cornelise, ter andere ziden, aengaende sekere erfrenten die de voers. Cornelis te huwelike gebracht hadde metter voirs. Beatricen ende bynnen den huwelike van hen vercocht ende verthiert, dairaf de voers. erfgenamen begheerende waren vergeldinge te hebbene, ende dat die gaen souden, na inhout vander huweliker vorwaerden tusschen partien voers. gemaect ; dairop de voers. gemechtichde, mids sekeren redenen, de contrarie sustinerende was, Soe wart biden voers. Heeren Burgermeestren ende Scepenen, gesien de voers. huwelike vorwaerde, rypelic daerop gelet hebbende,

geappointeert, getermineert ende wtgesproken, dat de voers. erfgenamen vander vercochter ende verthierder erfrenten vergouden, verlyct ende gerecompenseert sullen wesen uten gemeynen goeden vanden voers. sterfhuse. Dit was gedaen opten XIII^{sten} dach van Meye int jaer Ons Heeren M CCCC ende LXXXII°.

BECA.

20 November 1481.

Standplaats der Hoedenmakers tijdens de jaarmarkten.

Na der informacien ende rappoerte dat de Craemmeesters, ten vervolge vanden Hoymakers alhier, mynen Heeren Burgermeesteren ende Scepenen van Antwerpen gedaen hebben vander bequaemheit vander Corte Nyeustraten omme den Hoymakers van buyten ende bynnen, inden jaermercten van Antwerpen met hueren hoyen voertdoende, omme te vercoopene beste ende nutste staen souden etc., Soe is, omme de nacie vanden selven Hoymakers in eeren ende in neringene te onderhoudene, byden voers. mynen Heeren geordineert, dat alle de Hoymakers alhier voerdane ten jaermercten comende, voertdoen ende staen selen by ende neffens malcanderen inde Corte Nyeustrate voerscreven. Ditte was gedaen XX dage in Novembri anno XIIII^{c} ende LXXXI°.

5 Augustus 1482.

Uitspraak van het Magistraat in een geschil tusschen de beheerders van St-Martensgulde, ter eene, en zekere Taverniers, ter andere zijde.

Inder saken van geschille voere minen Heeren Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen geresen tusschen den regeerderen van Sinte Mertensgulde ende van Sinte Joesautaer

inder kercken van Onser Liever Vrouwen alhier, aenleggers, ter eenre, Cornelise Dyck, Janne Verjuys, Ruth van Arnest, Adriane van Pantgate, Zoeten van Mispelteren ende meer anderen tavernieren ende cooplieden vanden corten wynen in deser stad, verweerders, ter andere ziden, orspronck nemende wt eenre ordinancie inden jaere van LXII lestleden biden Heeren doen ter tyt Burgermeestren ende Scepenen verleent der voers. gulden, navolgende welker ordinancien de voers. aenleggeren begheert ende versocht hadden van sekeren wynroeperen oft tapperen, daervoere ennige der voers. verweerderen hueren voet settende waren, te hebbene eenen groten Brabants ter weke dat zy wyn riepen oft tapten, hen daeraf totter voers. ordinancien gedragende ; vanden welken de voers. verweerderen, inden name dat zy procedeerden, mits diversen redenen, de contrarie sustinerende waren, hopende ongehouden te zyne vander begheerten ende ordinancien voerscreven, zunderlinge want de voers. ordinancie onder hen ende hueren boden nyet onderhouden en is geweest noch en behoort voerdere te slane dan opte ghene die met weken oft maenden wynroepen oft tappen, ende nyet opte ghene die, als huere gehuerde boden, om hueren jaerloen bynnen hueren huyse wonen oft dienen, gelyc de gesellen zyn daeromme dese questie geresen is ; met meer woorden etc., Soe wart geappointeert ende wtgesproken by minen voers. Heeren Burgermeestren ende Scepenen, dat de voers. gesellen ende wynroepers oft tappers schuldich zyn de voers. ordinancie tachtervolgen ende te voldoene totter tyt toe datter anders oppe behoorlic geordineert sal wesen. Dit was gedaen opten vyfsten dach van Augusto int jaer XIIII^{c} ende LXXXII°.

19 Juni 1482.

« Submissie ende arbitrale vuytsprake » in een geschil tusschen Heer Michiel van den Werve en Godevaard van der Dilft.

Alsoe over langen tyt sekere questie ende gedinge geresen ende opgestaen zyn tusschen Heeren Michiele vanden Werve,

Riddere, aenleggere, ter eenre, ende Godevaerde vander Dilft, Heere tot Hembize etc., verweerdere, ter andere ziden, op ende aengaende sekeren erfliken ende lyftochtrenten by wilen Janne van Hoboken die men hiet Zoetmont op sekere zyne goeden tot Ruympst gelegen diversen persoonen vercocht, daer de voers. Her Michiel recht af hadde, dewelke renten metten achterstellen, gebreken, costen ende lasten derselver, deselve Her Michiel meynde ende mainteneerde opden voers. Godevaerde, als erfgename des voers. wilen Jan Soetmonts, te verhalen, wt crachte vanden waerscap biden selven Janne Soetmont op hem ende op alle zyne goeden geloeft, in gevalle oft de possesseurs der voers. renten eenich gebreck hadden aen huere principale genoemde panden, daerop sekere vonnessen ende appointementen gegeven waren, soe byden Wethouderen van Antwerpen, soe ooc by mynen Heere den Cancellier ende Raedsluden van Brabant, byden welken de voers. Godevaert onder dandere geduempt hadde geweest den voers. Heeren Michiele alle de voers. renten metten achterstellen, costen ende lasten derselver ende inde costen vanden gedingen daerop gehadt, behoudelic zyn verhalen opde voers. goeden, ten ocsuyne vanden welken de voers. partien vele sware costen ende lasten geleden ende gesustineert hadden ende alnoch gescapen waren te lyden ende te sustineren, Soe hebben de voers. partien, omme tghene des voerscreven is te scuwene, by tusschensprekene van goeden vrienden, hen gesubmitteert in Meester Willeme Stragio ende Meester Janne Coelgheenensone, die, navolgende der submissien, rypelic gelet hebbende, hebben eendrachtelic partien vereenicht ende veraccordeert in deser navolgender manieren, te wetene, dat de voers. Godevaert, boven tghuent des hy den voers. Heeren Michiele, vore die gebreken van achterstelligen renten, dewelke liepen totter sommen van achtendertich ponden XII scellingen groten Brabants, betaelt heeft, sal alnoch denselven Heeren Michiele opleggen ende betalen die somme van viventachtentich ponden groten Brabants eens, de een helft daeraf te Bamisse ende dandere helft tot Lichtmisse int jaer tweentachtentich nu naestcomende, ende overmids desen, soe sal de voers. Her Michiel den voers. Godevaerde opdragen ende cederen alle alsulken

seven ponde thiene scellinge groten Brabants lyftochtrenten als hy heffende is opde goede tot Ruympst gelegen, na wtwysen der brieven ende transpoort die hy daeraf heeft, te wetene, dertich scellinge groten tsjaers lyftochtrenten tot Philips Boems live, verschinende half opten yersten dach van Augusto ende half opten yersten dach van Februario, item noch twintich scellinge groten Brabants lyftochtrenten ten live van Berthelmeeuse Leest ende Lysbetten Ysebarts, sinen wive, verschinende deen helft daeraf opten yersten dach van Septembri ende dandere helft opten yersten dach van Meerte, item noch twee ponde X scellinge groten Brabants lyftochtrenten ten live van Roelande van Crubeke ende Peteren, sinen zone, verschinende deen helft opten lesten dach van Novembri ende dander helft opten lesten dach van Meye, item noch XXXIII scellinge IIII deniers groten Vleems lyftochtrenten ten live van Peteren Hoots, verschynende deen helft daeraf den XV^en^ dach van Septembri ende dander helft opten vyftiensten dach van Meerte, ende tot dien alle alsulken pachten, vervallen, proffyten ende emolumenten als, hangende den voers. gedingen, vanden voers. goeden gevallen ende verschenen zyn ende vanden voers. Heeren Michiele nyet gehaven oft ontfangen en zyn geweest, om die te moegen vervolgen ende verhalen op deghene die alnoch schuldich moegen zyn oft denghenen die die, hangende denselven gedingen, gehaven ende gebuert moegen hebben, daeraf de voers. Her Michiel den voergenoemden Godevaerde declaracie ende specificacien schuldich sal wesen te doene van sinen ontfange, behoudelic dat de voers. Her Michiel daeraf hebben ende ontfangen sal alsulken achterstellen als hem ter causen vanden voers. seven ponden thiene scellinge groten lyftochten tot opten dach van huden toe gevallen ende verschenen zyn na den voers. vonnisse van Antwerpen. Sal tot dien de voerscreven Her Michiel den voers. Godevaerde cessie, opdracht ende transpoort doen van allen den voers. gebreken, costen ende lasten, schaden ende interesten, die hy ter causen vanden voers. goeden oft ten ocsuyne vanden voers. gedingen gedaen ende geleden heeft, om die byden selven Godevaerde op die voers. goeden van Ruympst oft aende erfgenamen des voers. wilen Jan Soetmonts te moegen verhalen ende vervolgen, gelyc als

de voers. Her Michiel die hadde moegen verhalen ende vervolgen, behoudelic dat de voers. Godevaert van nu voertane sal schuldich zyn Heeren Michiele ende synen goeden te ontheffen van XXX scellingen groten lyftochten die Philips Boem, Religieus van Bethleem, heffende blivet opde goede tot Ruympst ende daervoere Heere Michiel syne propere goeden verbonden ende verobligeert heeft, ende insgelycx sal de voirs. Her Michiel den voers Godevaerde overgheven alle brieven, certificacien, registren ende munimenten die hy heeft op ende aengaende deser materien ende des daerane cleeft, daerinne voersien dat, nyettegenstaende desen tegenwoerdigen appointemente, de voers. Godevaert sal moegen vervolgen ende verhalen, wt crachte vander voers. cessie ende opdracht die de voers. Her Michiel hem schuldich sal wesen te doen op ende aende voers. goeden van Ruympst oft den erfgenamen des voirs. wilen Jan Soetmonts, alle die geheele, gebreke, achterstellen, costen ende lasten die de voirs. Her Michiel gedaen ende geleden heeft ter causen vanden voers. goeden ende vander wtwynningen derselver oft vanden voers. gedingen. Ende, overmids desen, soe sullen de voers. partien quite, vry ende onbelast bliven, de een jegens den anderen, van allen tghuent des zy tegens malcanderen wtstaende mochten hebben ter causen vanden voers. goeden ende vanden voers gedingen, het zy inden Raede van Brabant, vore de Wet van Antwerpen, tot Ruympst, oft elders, tot opten dach toe van heden, ende selen de voers. partien hen laten condempneren int onderhouden ende voldoen van desen tegenwoerdigen appointemente, behalven, oft in desen oft om deser voers. saken wille eenige duysternisse, swaernisse oft verclaeren behoefde in toecomenden tyde, daeraf reserveerden de voers. Meester Willem Stragio ende Meester Jan Coelgheenensone tverclaren te henwaerts, omme dat te doene in tyden ende wilen alst noot wesen ende behoeven sal. Welck voers. appointement ende wtsprake de voers. partien te beyden ziden approbeerden, laudeerden ende geloefden van goeder weerden te houdene ende te volvuerne tallen dagen, opte verbintenisse van hen selven ende van allen hueren goeden, jegenwoerdich ende toecomende. Ende wart voort dese wtsprake, ter begheerten van partien voergenoempt, bevolen inder stad

van Antwerpen nyeu registerboeck geregistreert te wardene. Dit was gedaen int jaer Ons Heeren als men screef M CCCC ende tweentachtentich, opten negenthiensten dach der maent van Junio, ter presencien van Burgermeestren ende Scepenen der stad van Antwerpen voerscreven, in huerer raedcameren vergadert wesende. Daerby was ick,

BECA.

17 Mei 1482.

« Terminacie » in een geschil tusschen Nicolaas Bouwenssone, doctor in de geneeskunde, en Heer Hector van Liere, Ridder, rakende goederen in Zeeland gelegen.

Inder saken van geschille vore Burgermeestren ende Scepenen tAntwerpen geresen tusschen Meester Clause Bouwenssone, Docteur in medecinen, ter eenre, ende den meyere Her Hectors van Lyere, Ridders, tot Berchem, inden name vanden selven Her Hectore, ter andere zyden, aengaende sekeren parcheelen van lande in Baerlant ende daeromtrent in Zeelant gelegen, die Her Hector voers. voertiden den voers. Meester Clause vercocht heeft ende daerinne oft in ennigen van dien den voers. coopere, alsoe hy seyde, zekere calaengie gebuert bides vercoopers brueders oft anderen, Soe wart, partyen gehoort, getermineert by mynen voers. Heeren Burgermeestren ende Scepenen, dat de voers. Her Hector de calaengie voers. den voergenoemden coopere als vore gebuert, afdoen zal ende hem ter plaetsen daert behoort daerinne behoorlic vestigen, omme zinen coop vredelic te gebruken, ende dat over dander zide deselve coopere ooc voldoen sal den voergenoemden vercoopere, na wtwysen haerer vorwaerden, ende wart hiertoe den partien voers., te wetene den vercoopere, inden persoen zyns meyers, ende den coopere, in zinen persoen, dach ende tyt beteykent ende by hen aengenomen, te wetene, bynnen drie dagen na des voers. Her Hectors compst alhier. Dit was gedaen opten XVII^en^ dach in Meye XIIII^c^ LXXXII jaer.

25 Mei 1482.

« Appoinctement » in een geschil tusschen Geeraard van der Meere ende Catharina van den Hove, huisvrouw van Cornelis Janssoens, over betaling van geleverd laken.

Opt geschil dat vore den Heeren Burgermeesteren ende Scepenen tAntwerpen geresen is tusschen Gheerde vander Meere, ter eenre ziden, ende Katlinen vanden Hove, wittigen wive Cornelis Janssoens, ter andere, omme der betalingen van sevene hondert vyftich ponden groten Vleems ghelts eens, die de voers. Gheerd seyde tachter ende in gebreke zynde aender voers. Katlinen van coopmanscapen van lakene toecomende, welke somme van VII^c L ₶ groten Vleems de voers. Katline geloeft heeft tot sekeren terminen te betalene ende daervore Meester Jan vanden Hove, als borge, geloeft heeft, na inhoude vanden registre vander Gulden vander draperyen alhier, Soe is byden voers. mynen Heeren Burgermeestren ende Scepenen, nadat zy opt voers. geschil gelet hadden ende omme redene hen porrende, geraemt dat Geerd vander Meere voers., in betalingen vander voers. sommen van VII^c L ₶ groten Vleems, te hemwaerts nemen ende ontfaen sal alsulken parcheelen van lakene als wt der voers. Katlinen winckele ende anders gecomen zyn ten huyse van Janne de Bye, Scepene der voers. stad, ende dat tot alsulken pryse als die stonden int incoopen derselver, ende de somme daeraf gemaect zynde, teekenen ende scriven opte gelofte inder voers. Gulden vander draperyen gedaen ter presencien vanden Oudermans, ende dat Gheerd vander Meere voers. vander resten sal bliven staende op zyn goet recht ende daeraf betalinge te gecrigene ten terminen inder voers. [geloften ende borchtochten begrepen, alsoe hem duncken sal behoorende, behoudelic dien, dat de voers. Gheerd de voers. lakene nyet aenveerden en sal dan op goede borchtochte, die hy yerst schuldich sal zyn te settene alhier den rechte bedwanckelic zynde, omme daeraf restitucie te doene ter sommen dat die gepresen ende geexstimeert zyn,

zoeverre men met rechte namaels bevonde dat de voers. schult onduechdelic ware ende dat omme oft yement nu oft in tyden toecomende ennich recht oft actie daertoe meynde te hebbene. Dit was gedaen opten Heyligen Sincxenavont anno XIIII[c] LXXXII.

7 Juni 1482.

Borgtocht gesteld door Geeraard van der Meere, in de bovengemelde zaak.

Alsoe, opten Heyligen Sincxenavont lestleden, by mynen Heeren Burgermeestren ende Scepenen der stad van Antwerpen in vorme van appointemente geraemt was, dat Gheerd vander Meere, in betalingen vander sommen van seven hondert vyftich ponden groten Vleems, die hy tachter ende in gebreke was aen Katlinen vanden Hove, wittighe huysvrouwe Cornelis Janssoens, van lakene toecomende, te hemwaerts nemen ende ontfangen soude alsulcken parcheelen van lakene als onlanx geleden by ordinancien van mynen voers. Heeren uter voers. Katlinen winckele ende anders gecomen zyn ten huyse van Janne de Bye, Scepene der voers. stad, ende ditte tot alsulken pryse als die stonden int incoopen derselver, ende ditte nochtans op goede borchtochte, die de voers. Gheerd yerst schuldich zyn soude te settene alhier den rechte bedwanckelic, omme daeraf restitucie te doene totter voers. sommen die de voers. Gheerd nu ontfangen sal, soeverre men met rechte namaels bevonde dat des voers. Gheerds schult onduechdelic ware, na inhoude van eenre acten daeraf zynde, Soe is, navolgende desen, op huden, seven daghe in Junio XIIII[c] LXXXII jaer, gecomen in zinen properen persoone Gheerd vander Meere voers. ende heeft aldaer gepresenteert twee borgen, te wetene, Janne vander Meere, Janssone, ende Henricke Janssone, beyde van Bergen opten Zoom, welke Jan vander Meere ende Henric Janssone voers. geloefden aldaer, als goede borgen, navolgende der voers. acten, restitucie te doene totter sommen toe van IIII[c] XLIIII ℔ XII scellingen V deniers XXI miten Vleems, die de voers. Gheerd in

lakene ontfangen soude, ende daeraf te voldoene totter selver sommen toe voerscreven, soeverre men met rechte namaels bevonde dat des voers. Gheerds schult onduechdelic ware, opte verbintenisse van hueren persoonen ende allen hueren goeden, ruerende ende onruerende, jegenwoerdich ende toecomende, maer de voers. Gheerd vander Meere geloefde de voergenoemde zyne twee borgen ende huere goede costeloes ende schadeloes tontheffene, lasteloes, vry, quite ende ongemoeyt te houdene tallen dagen, ooc opte verbintenisse van hem selven ende van allen sinen goeden, ruerende ende onruerende, jegenwoerdelike ende toecomende. Ende wart dese borchtochte gedaen ende genomen, ten voers. jaere ende daghe, voere den Burgermeester ende den Scepenen van Antwerpen navolgende, te wetene, Her Janne van Bloys, Ridder, Burgermeester, Peteren de Gramme, Adriane Gheerds ende Aerde Maes die men heet van Beneden, Scepenen.

Navolgende welker borchtochten myn Heeren Burgermeestren ende Scepenen bevolen hebben ende geordineert dat Jan de Bye voergenoempt alle de voers. parcheelen van lakene den voergenoemden Gheerde leveren ende telivereren soude, naden welken deselve Jan de Bye die lakene alsoe gelevert heeft den voergenoemden Gheerden vander Meere, die gedragen hebben totter sommen toe van IIII^c^ XLIIII ℔ XII scellingen vive deniers XXI miten Vleems, na inhoude des gescrifts daeraf gemaect zynde int register vander Gulden voerscreven. Ende wart bevolen dit aldus geregistreert te wordene.

BECA.

21 Februari 1482.

« Oirvrede » gezworen door Cornelis van Sinte-Ghoricx, harnasmaker, aan Jan van Houbraken.

Cornelis van Sinte Ghoricx, harnaschmakere, geloefde, sekerde ende zwoer lyflic aen den Heyligen dat hy van nu voerdane Janne van Houbraken, Aertssone wilen, nyet mesdoen en sal oft doen mesdoen, in woerden noch in wercken, heymelic noch openbaer, by hem selven noch by

nyemende anders, ende vername hy yemende die hem yet mesdoen woude oft doen mesdoen, dat hy hem dat in goets tyts condigen, laten weten ende waerschouwen soude, ende dit al op zoenbrake, vredebrake ende op gerechten oirvreede. Dit geschiede ende wart gedaen tAntwerpen inder stad huys, ter presencien van Lanceloote van Urssele, Onderschoutet, die den eedt staefde, Aerde Maes alias van Beneden, ende Pauwelse de Man, Scepenen tAntwerpen voirs., des Vrydachs, XXI daghe in Februario anno XIIII^c^ ende LXXXII°, na scrivene sHoifs van Camerycke.

PALUDE.

30 Januari 1483.

« Emancipacie » van Jan, zoon van Marten int Pansier.

Inden jaere M CCCC ende drientachtentich, dertich dage in Januario, na tscriven van Camerycke, soe quam inder Hoogher Vierscharen onss Genadichs Heeren sHertogen alhier, Marten Janssone *int Pansier*, ende begheerde, mids sekeren redenen hem daertoe porrende, Janne, sinen wettigen sone, metten rechte wt sinen broode ende plichte te doene ende van allen sinen sculden, misgripen ende anderen saken ongelast te sine ende te blivene, ende mids dien bewysde hy hem vive oude grote erflikere renten jaerlicx te Kerssavonde te heffene op zyn huys metten gronde ende alle sinen toebehoorten geheeten *tPansier*, inde Lynmakersstrate gestaen, badt ende versochte aen Lanceloote van Urssele, Onderschoutet, aldair inder Vierschaeren sittende, dat hy de Wet daeromme manen woude wes recht ware, Daerop, by manissen des voers. Onderschouteten, gewyst wart met eenen vonnisse by Jacope vanden Wyngaerde, Burgermeester ende Scepene, met gevolge van Scepenen sinen medegesellen, aldair inder Vierschaeren sittende, de voers. Jan vuyt des voers. Marten Janssoens, syns vaders, broode ende plichte, na de heerlicheit ons Genadichs Heeren ende den rechte synre stad van Antwerpen, mids der bewysingen voerscreven.

PALUDE.

10 Mei 1484.

« Submissie ende arbitrale vuytsprake » in een geschil tusschen Jan de Buyseneere en Geeraard van der Meere, koopman der Duitsche Hanze.

Alsoe zekere questien ende geschillen opgestaen, geresen ende vore den Amman, Burgermeesteren ende Scepenen der stad van Antwerpen te rechte geport waren tusschen Janne de Buyseneere, als aenleggere, ter eenre zyden, ende Gheerde vander Meere, coopman vander Duytscher Hanze, verweerdere, ter andere, ten yersten, aengaende eenen Scepenenbrieve van Antwerpen, sprekende van zesthiene ponden groten erflikere renten, die de voirgenoemde Jan de Buyseneere, inden jare M CCCC ende eenentachtentich, den XXIX[ten] dach van Septembri, op zekere pande den voirgenoemden Gheerde vander Meere bekent ende verleden heeft, ten tweeden male, aengaende alsulken Scepenenbrieve van Antwerpen, sprekende van XV ℔ groten erflykere renten als de voirgenoemde Jan de Buyseneere, inden jaere M CCCC ende LXXX, viere dage in Novembri, bekent ende verleden heeft Jouffrouwen Katlynen van Hove, daerute de voirs. Jan de Buyseneere seyde dat alle des voirs. Gheerts vander Meere fundament ende toecomst als van zinen XVI ponden groten erflic hem na bekent genomen ende gesproten ware, ende ten derden male, aengaende alsulken coopmanscappen ende vorwairden van pecke ende terre als de voirgenoemde Jan de Buyseneere op andere tiden metten voirs. Gheerde vander Meere gedaen hadde, voor hem nemende de voirscreven Jan de Buyseneere dat men alle die Scepenenbrieven, gelooften ende vorwairden voirs. schuldich ware met vonnisse ende met rechte te doodene, te annichilerene ende machteloes ende van onweerden te wisene, behoudelic dat de voirs. Jan de Buyseneere den voirgenoemden Gheerde vander Meere ende oic der voirgenoemden Jouffrouwen Katlynen van Hove gheerne instaen woude vander doecht van alsulken penningen als hy, Jan, vanden gecochten ende vercochten ontfangen mach hebben, oft alsoe vele penningen dairvore

geven ende betalen den goeden mannen dat redelic ende mogelic duncken soude, met vele meer diversen redenen ende allegacien in zynre aenspraken, repliken ende conclusien in gescrifte overgegeven int lange verclaert zynde; den voirgenoemden Gheerde vander Meere ter contrarien sustinerende ende vore hem nemende ende in formen van rechte begheerende ende versuekende dat sinen voirs. Scepenenbrief vanden zesthiene ponden groten erflic voirgenoempt, na alle costume, redene ende recht, vonnislic gewesen warde goet, rechtverdich ende van weerden, ende dat wt crachte vanden selven Scepenenbrieve de voirgenoemde Jan de Buyseneere schuldich zoude zyn gecondempneert te wordene inder betalingen vanden verschenen renten vanden XVI ℔ groten erflic verschenen ende gevallen, dat oic de voirgenoemde Jan de Buyseneere, navolgende denzelven Scepenenbrieve, schuldich soude zyn af te doene de vive ℔ groten erflic die hy dair te voren opte selve pande bekent ende verleden hadde Jouffrouwen Lysbetten sBuyzeneeren, zynre zuster, ende ten slote dat dbekennen oft verliden vanden Scepenenbrieve van XV ℔ groten erflic byden voirgenoemden Janne de Buyseneere bekent der voirgenoemden Jouffrouwen Katlynen van Hove noch oic de doecht oft onduecht van dien hem, Gheerde vander Meere voirgenoempt, nyet ane en gaet noch in zinen wech en staet, want hem dat gheen achterdeel oft prejudicie gedoen en conste in sinen rechte van sinen Scepenenbrieve van XVI ℔ groten Brabants erflic hem byden voirgenoemden Janne de Buyseneere verleden, die nyet en ruert noch ennich verhael en maect vanden voirs. Scepenenbrieve van XV ℔ groten erflic die de voirs. Jan de Buyseneere dair te voeren der voirgenoemden Jouffrouwen Lysbetten, zynre zuster, bekent heeft, met vele meer anderen redenen ende allegacien byden voirs. Gheerde vander Meere in zinen verantwordene, duplicken ende conclusien met gescrifte overgegeven ende geallegeert etc.; van allen welke questien ende gescillen voregeruert de voirgenoemde partyen, te beyden zyden, by tusschensprekene ende onderwise van hueren goeden vrienden, hen gekeert ende gesubmitteert hebben in Meester Willeme vander Heyden ende Janne Meyngaert, byden voirgenoemden Janne de Buyseneere daertoe gecoren, ende in Reynere van Urssele

ende Costene van Halmale, byden voirgenoemden Gheerde vander Meere dairtoe gecoren, omme alle tgene des de voirgenoemde viere arbiteren dairaf vutspreken ende pronuncieren souden vore huere vutsprake ende sentencie arbitrael van elker partien onderhouden te wordene, opte pene begrepen inden compromisse voir Burgermeesteren ende Scepenen dairaf bekent ende verleden, welc compromisse, navolgende der kennissen dairaf zynde, by consent van beyden partyen, omme der cortheyt wille, verlengt ende geprorogeert is, ende na dien dan dat de voirgenoemde viere arbiteren alle der voirgenoemde partyen questien ende geschillen ende alle de Scepenenbrieve, scriftueren, obligacien, kennissen ende bethoonen, ter eenre ende ter andere zyden overgegeven ende geproduceert, wel oversien, gevisiteert, verstaen ende malcanderen dairaf wel ende duechdelic bevroet ende goede ende ripe deliberacie dairop gehad hebben, ende gemerct ende geconsidereert alle tgene des men na redene ende recht in desen schuldich was te merkene ende te considererene, Soe hebben de voirgenoemde viere arbiteren op al des voirs. is eendrachtelyc huere vutsprake ende sentencie arbitrale gepronuncieert, gedaen ende vutgesproken inder manieren hierna bescreven, Inden yersten, dat den Scepenenbrief sprekende van XVI ℔ groten erflic die de voirs. Jan de Buyseneere op hem ende op alle zine goede voir Scepenen van Antwerpen den voirgenoemden Gheerde vander Meere bekent ende verleden heeft, sal zyn ende bliven in alle zynre macht ende van weerden, ende als vanden verschenenen renten dairaf verschenen ende vanden dagen ende betalingen derzelver, dat partyen dairaf met malcanderen overcomen zelen, opdat zy connen, ende in gevalle oft zy dairaf nyet en consten overcomen, dat alsdan de voirgenoemde arbiteren dairaf seggen ende vutspreken zouden des van redene ende rechts wegen behoren soude, Item als vanden vive ℔ groten erflic die de voirgenoemde Jan de Buyseneere schuldich was af te doene vanden panden der XVI ℔ groten erflic voirgenoempt, want de voirs. Jan de Buyseneere die afgedaen heeft vore datum deser vutspraken, dair de voirgenoemde arbiters volcomen kennisse af hebben, soe en eest gheen noodt hen dairaf eenege vutsprake te doene, Item is voort der voirgenoemde viere arbiteren seggen ende vutsprake dat, mids

tgene des voirs. staet, de voirgenoemde Gheert vander Meere schuldich ende gehouden sal wesen alsoe vele te doene oft te doen doene dat den voirgenoemde Scepenenbrief vanden voirs. XV ₶ groten erflic ende oic de andere obligacien die de voirgenoemde Jan de Buyseneere op andere tyden bekent ende verleden heeft der voirgenoemden Jouffrouwen Katlynen van Hove, terstont sullen moeten comen inder macht ende handen ende tot behoef vanden voirgenoemden Janne de Buyseneere, omme hem in toecomenden tyden dairmede te behelpene dairt hem sal moegen dienen, Item, in zoeverre de voirgenoemde Jan de Buyseneere eenege actie oft gebreck vermeynt te hebbene opte voirs. Katlyne vanden Hove, ter causen vanden voirgenoemden Scepenenbrieve vanden XV ₶ groten erflic voirs. oft oic van eenegen anderen obligacien, als dat hy int verliden vanden voirgenoemden XV ₶ groten erflic oft oic in eenege obligacien misleyt, misrekent, bedrogen oft over de helft miscocht ware, ende nergens na de weerde vanden voirgenoemden XV ₶ groten erflic noch in waeren noch in penningen en hadde gehad noch ontfangen vander voirs. Katlynen vanden Hove, noch oic van yemende anders van hueren wegen, Soe is dairaf der voirgenoemde viere arbiteren seggen ende vutsprake, dat zy, als van dien, den voirgenoemden Janne de Buyseneere setten op zyn actie ende goet recht, om hem in tiden ende wilen der voirs. Katlynen te moegen heysschene ende aenspreken alsoe hem gelieven ende zinen raid gedragen sal, Item, als vanden XXV ₶ groten toecomende van pecke ende terre, dairaf sullen de voirgenoemde partyen gaen byeen ende doen malcanderen dairaf rekeninge, bescheyd ende bewys zoe dat behoort, ende by alsoe dat zy dairaf met malcanderen nyet en connen overcomen, zoe zelen de voirgenoemde arbiters dairaf ordineren des van redene ende bescheyds wegen dairtoe behooren sal, Item wairt dat in deser voirs. vutspraken eenige duysterheyt oft diverse verstande gebuerden, zoe houden de voirs. arbiters dairaf te henwairts de interpretacie ende verclaeren, ende wes zy dairaf vutspreken ende verclaeren zelen, dat partien dat zelen moeten onderhouden gelyc der principaelder vutspraken ende opte pene inden compromisse begrepen, Item ende mids der vutspraken ende al des voirs. staet, soe seggen

de voirgenoemde viere arbiteren de voirgenoemde partyen, te beyden zyden, van allen hueren voirs. questien ende geschillen wel ende minlic vereenicht ende veraccordeert, als dat zy hierenboven nu noch in toecomenden tyden malcanderen nyet dairaf en zelen moegen moeyen, heysschen noch aenspreken, in gheesteliken noch in weerliken rechte, by hen selven noch by yemende anders van hueren wegen, opte pene van hondert ponden grooten Brabants, te bekeerene in drien, deen derdendeel dairaf onzen Genedigen Heere den Hertoge van Oistryck, van Boergoengnen ende van Brabant etc., dander derdendeel der fabriken van Onzer Vrouwenkercke tAntwerpen, ende tderde derdendeel der partyen die tseggen ende vutsprake onderhoudt ende navolcht, ende dat nochtans dezelve vutsprake ende sentencie arbitrael altyt sal zyn ende bliven in hueren vollen vigoere, macht ende weerden, al na vutwisen vanden voirs. compromisse. Dit was aldus gedaen ende vutgesproken opten thiensten dach van Meye int jair Ons Heeren als men screef M CCCC ende vierentachtentich.

Deze voers. vutsprake wert, ter beden vanden partien voers. ende te bevele van Burgermeestren ende Scepenen doen registreren opten XV^{sten} dach in Meye anno XIIII^{c} LXXXIIII. Daerby was ick,

Beca.

16 Mei 1484.

Vonnis van het Magistraat in een geschil tusschen den Schout en Hendrik Adriaenssone, poorter van Antwerpen, die drij schepen van Dordrecht, op reede liggende, had doen aanslagen door den Officier van Zwijndrecht.

Alsoe Henric Adriaenssone, van Dordrecht, nu poertere van Antwerpen, over een wyle tyts alhier gevangen geseten hadde, omme dat hy drie scepe van Dordrecht, liggende int diepe inden stroom vander Schelt voere Antwerpen, byden Officier van Zwyndrecht hadde doen arresteren ende opden Vlemschen cant in eene kille doen vueren, voere zekere

verschenen lyfrenten zynre moeder ende hem verschenen opte stede van Dordrecht, daeraf Jan van Ranst, Schoutet van Antwerpen, sustinerende was dat tvoers. arrestement ende vervueren geschiet was grotelic ter prejudicien ende achterdeele der hoocheyt ende herlicheyt myns Genadichs Heeren, als Hertoge van Brabant, dien dbericht vanden stroome vander Schelt voers. toebehoerende is, Soe wart, op huden, by Burgermeesteren ende Scepenen van Antwerpen, tusschen Diericke van Cuyck, Onderschoutet, uten name Jans van Ranst, Schoutet voers., ter eenre, ende Henricke Adriaenssone voerscreven, ter andere zyden, geappointeert ende geordineert, dat de voers. Henric Adriaenssone de voergenoemde drie scepe costeloes ende scadeloes soude doen ontslaen vanden arrestemente daerop byden Officier van Zwyndrecht voers. gedaen, ende leveren deselve scepe vry opten stroom vander Schelt, aldaer zy lagen ten tyde ende eer tvoers. arrestement gebuerde, dwelck de voers. Henrick op huden alsoe gedaen heeft ende de voers. drie scepe doen leveren by Clause de Diere, Meyere van Zwyndrecht voers., ende dat deselve Henric goede vaste borgen setten sal, den rechte alhier bedwanckelic zynde, omme te voldoene alle tghene des hem, mids desen sinen abuyse ende misgrype, in afnemene der jurisdictien, hoocheyt ende herlicheyt voerscreven, metten rechte ende vonnisse af gewesen sal warden, behoudelic dat de aensprake daeraf hem bynnen sesse weken naestcomende gedaen sal wardden, ende dat men voert daerinne procederen sal. Ende mids desen quamen voere den voers. Onderschoutet, Burgermeesteren ende Scepenen, in huerer raidcameren versament zynde, Cornelys Adriaenssone, Henrick Quekel, Jacop Claessone, Ghysbrecht van Bylen ende Willem vander Bruggen, alle poerteren deser stad, ende geloefden, als borgen des voers. Henricx, ende elck henlieder een voere al, te voldoene ende te volvuerne alle tghene daerinne de voers. Henric metten vonnisse ende metten rechte in maten voerscreven geduempt ende gewesen sal warden, opte verbintenisse van hueren persoenen ende goeden, jegenwoerdich ende toecomende, maer de voers. Henric geloefde wederomme zyne voers. borgen ende elken van hen costeloes ende scadeloes tontheffene, met hem selven ende met alle sinen goeden, jegewoerdich ende toecomende,

waer dat die gelegen zyn oft bevonden sullen warden, renuncierende de voers. principale ende borgen hierinne alle privilegien, vriheden ende behulpen die hen ennichsins stade souden moegen doen. Ende wart, mids desen, geconsenteert by Diericke van Cuyck, Onderschoutet, wt laste vanden Schoutet voers., dat de voers. Henric ontslagen soude zyn uter hachten ende gevangenissen daerinne hy alhier tot noch toe daeromme gelegen hadde. Sonder argelist. Dit was aldus gedaen opten sesthiensten dach van Meye anno XIIII[c] ende LXXXIIII, in presencien van Jacope vanden Wyngaerde, Burgermeester, Her Janne van Halmale, Riddere, Willeme van Tichelt, Peteren vanden Werve, Symoene van Pantgate, Pauwelse de Man ende Janne vanden Kerchove, Scepenen tAntwerpen.

2 October 1493.

Brief van Bergen-op-Zoom, waardoor de stad Antwerpen als hoofdplaats erkend wordt in gerechtelijke zaken.

Eerbairen, Voersienigen ende Wysen Heeren Borgermeesteren, Scepenen ende Rade der stad van Antwerpen, onsen lieven ende besundere geminden Vrienden.

Eerbaere, Voersienige, Wyse Heeren, lieve ende besundere geminde Vriende, Wy gebieden ons met goeder herten tot uwen Eerbaerheyden, ende alsoe deselve Uwe Eerbaerheyden ons onlanx gescreven hebben dat wy zouden overbrengen alsulcken proces als voere ons gehangen heeft tusschen Janne van Gastele, ter eenre, ende Anthuenise van Spelle, ter andere ziden, soe gelieve Uwen Eerbaerheyden hierop te wetene dat, overmits der grootheyt ende prolixiteit vanden voers. processe ende ooc by gebreke van onsen Secretaris ende clercken, daeraf deen, te wetene Zweernaghel, in grooter ziecten gevallen is, ende dandere absent geweest heeft, ons nyet moegelic geweest en heeft noch alnoch en

is tvoers. processe zoe geringe over te brengene, maer soeverre Uwe voirs. Eerbaerheyden ons consenteren wilden den tyt van XV dagen, waeromme wy hertelic bidden, wy sullen hierenbynnen tvoers. proces, met noch tween anderen processen, doen bereet maken ende Uwen Eerbaerheyden als onsen wettigen hoode overbringen, om voort daerinne gedaen te worden zoe behoeren sal, Biddende ons hieraf te willen overseynden uwe guetelike bescreven antwoorde, om ons daernae inden besten te moegen voegen. Eerbaire, Voersienige, Wyse Heeren, lieve ende besundere geminde Vriende, Onse Lieve Heere God zy met U. Gescreven opten tweedden dach van Octobri anno XCIII°.

DE STAD VAN BERGHEN OPTEN ZOOM.

Collacione facta cum litteris originalibus sigillatis sigillo dicti opidi, concordat per nos,

A. BLICT. P. GOBBAERT.

TAFEL VAN ZAKELIJKEN INHOUD.

AMBACHTEN EN NATIËN :

Droogscheerders	1471	5 Augustus	XX	227
Nering, « van der battelrien »	»	24 September	»	242
Schippers	»	2 October	»	244
Droogscheerders	1472	10 April	»	263
Tapijtwerkers	»	27 »	»	271
Meerschen *tegen* Bartel de Hase, tinnegieter	1473	26 October	»	369
Droogscheerders	»	12 November	»	345
Torf- en Kooldragers, ordonnantie	»	10 December	»	379
Handschoen- en teschmakers, id.	1474	3 Augustus	»	400
Meerschen *tegen* Jan de Grove, bontwerker	»	9 September	»	410
Verwers *tegen* Velblooters	1475	5 Juli	»	425
Meerschen	1475(6)	10 Maart	XXI	21
Vischverkoopers	1476(7)	22 Februari	»	19
Meerschen *tegen* Heer W. van Lyere en Jan van Ranst	1477	9 en 10 December	»	36
Schrijnwerkers *tegen* Beeldsnijders	1477(8) 1478	30 Januari 15 Juni	»	51, 75
Houtdraaiers	»	27 »	»	83
Schrijnwerkers	»	23 Juli	»	80
Lakengilde, *(strijken en meten der lakenen)*	»	9 September	»	84
Smeden *tegen* Meerschen	1478(9)	26 Januari	»	135
Bontwerkers	1479(80)	14 »	»	185
St-Martensgilde	1482	5 Augustus	»	230

BEDEN :

Dagvaart der Staten van Brabant	1437		XIX	15
Bedevrijdom van stokgoeden	1459(60)	20 Februari	„	80
Id	„	27 „	„	79
Beslissing der Staten van Brabant	1465		„	13
Minderhout *tegen* Hoogstraten	1465(6)	21 Maart	„	388
Goed van Gwijde van Bloeys, te Nispen, onder Roosendaal	1466	30 Juli	„	397
Peter van Hamele, laat te Lisel en ten Houte . .	1478	10 April	XXI	60
Goed van Domaas van den Brande, onder Etten . .	„	29 „	„	64
Rucvenne en Voorne	„	30 October	„	92
Goederen te Roosendaal van inwoners van Bergen-op-Zoom	1479	18 September	„	162
Afgebrande hoeve « *de Reephage* » te Edeghem . .	„	4 December	„	181
Schooten *tegen* Peter van den Werve	1479(80)	15 Januari	„	178
Edeghem *tegen* Jan Schavaert, van Brussel . . .	1480	2 September	„	212

BORGTOCHTEN :

Borgtocht *voor* de erfgenamen van Marg. Best . .	1459	10 December	XIX	40
W. de Locker enz. *voor* Adr. de Locker, wisselaar te Gent	1460	27 September	„	98
Adr. Meeus *voor* Peter de Ville, lombaard, id	1462	15 Juni	„	201
Hend. Steenwech *voor* Cath. van den Houte . . .	1463	14 Juli, 10 Nov.	„	260, 261

Joos Delle enz. *voor* Jan Delle.	1464	30 April	XIX	293
Laur. van Ferrere *voor* Ant. Boba	„	12 December	„	331
Jan en Peter van der Moere *voor* hunnen vader Jan	1464(5)	28 Februari	„	346
Jan de Swert *voor* Hend. de Hane, koopman te Luik	1466	3 Mei	„	390
Aard van Cruyningen enz. *voor* Gijsbrecht van Cruyningen	1468	13 „	XX	22
Jan Pot *voor* Wouter Bonicroy, wisselaar	„	26 Juni	„	112, 113
Borgen van Adr. Bout, wisselaar, *tegen* deszelfs kinderen	1468(9) 1471	16 Januari 9 en 19 Augustus	„	43, 232, 236
Christ. en Jan de Wale *voor* hunnen neef en broeder Laureis	1469	23 Juni	„	89
Jan Luydinck en W. Bertels *voor* Jan van der Voort	„	10 Juli	„	88
Jan Danckaerts *voor* Ant. Picolet	1470	2 Juni	„	166
Borg *voor* Jan van Cruyningen	1471	19 „	„	203
Daniël Sandrin enz. *voor* Joos Henricxssone	1472	4 September	„	284
Corn. de Coninc enz. *voor* Rijk. van Loerwaert, koopman der Duitsche Hanze	„	7 December	„	292
Jan van Riemen en Jan Keye *voor* G. van Riemen, te Toulouse	1476	25 Juni	XXI	1
Jac. Nemery *voor* P. Kerstiaenssen	1476	5 Juli	„	4
Marten Janssone *voor* Ritch. Philpot, facteur van W. Halmaer	1476(7)	20 Februari	„	18
Jan Coelman *voor* Jan van Rijningen	1477	30 September	„	30
Borgen *voor* Jan van Velthoven, steenwaarder . .	„	4 October	„	58
H. van den Kerckhove *voor* Hend. Opten Zande . .	1478	16 „	„	91
V. van Merende enz. *voor* Jan van Merende, wisselaar	1478(9)	16 Februari	„	109

Borgtocht opgelegd aan H. Opten Zande, *(klacht der Hanzesteden)*	1479	24 Juni	XXI	145
Jan van Aken enz. *voor* Jan Boys	1480	29 April	„	184
Poorters *voor* kooplieden van Herlam	„	30 October	„	198
Jan van der Meere en H. Janssone *voor* G. van der Meere	1482	7 Juni	„	237

CORRECTIËN :

Math. van Campen	1461	23 Juni	XIX	139
Wouter van Wesenbeke	„	14 Juli	„	138
Hend. de Voocht	1463	3 December	„	280
Corn. Jacobssone en Jan van Buyten	1464	4 Juni	„	320
Adr. Wouters	„	31 Augustus	„	315
Jan de Grijse	„	17 December	„	332
Adr. van Loon	1466(7)	27 Januari	„	421
Aard Snelle	1470	31 October	XX	186
Jan van der Creke	1471(2)	26 Februari	„	258
Jan de Decker	1475(6)	8 April	„	457
Jan Rabbe *(voor beleedigen van de Wet van Duffel)*	1476	4 October	„	12
Peter Tack, steenhouwer	1477	21 „	„	37
Lucas Rauwelijn, vischverkooper	1478	8 Augustus	„	86

DIJKEN :

Zeedijk tot Oorderen, enz.	1454(5)	14 Januari	XIX	174
Dijk aan het Veer te Waelhem	1464(5)	20 Maart	„	346
„ Oosterweel	1468	28 Juli	XX	18
„ in het broek te Hoboken	1477(8)	11 Februari	XXI	50
„ Wilmarsdonck	1478	16 Juni	„	71

EMANCIPATIËN :

Nic. van Pantgate	1462	11 Juni	XIX	201
Koenraad Pot	1462(3)	1 April	„	228
Math. van der Zijpe	1463	20 April	„	255
Sev. van der Lijnden	1464	6 Juli	„	286
Jan van Riemen	„	5 October	„	324
Laur. van den Vergiere	„	19 „	„	324
Jacob Spernagel	1466	20 Juni	„	391
Zonen van W. van Paeschen	1468	7 October	XX	26
Jan van den Eynde	1469	9 Juni	„	78
Jan Ghisels, te Lier	1469(70)	2 Maart	„	79
Jan Vrient	„	6 April	„	161, 297
	1472(3)	13 Januari		
Adr. Mommaert	1470	10 Juni	„	167
Jan Wageman	1473	30 April	„	311
Jan de Meyer	„	„ „	„	313

Nic. en Andr. van Ferrere	1474	24 Juni	XX	391
Jan en Gillis van der Wijct	"	16 September	"	402
Joos de Hooghe.	1475	4 Augustus	"	430
Jacob Bornwater	1475(6)	31 Maart	"	419
Jan van den Bossche	1477	5 December	XXI	35
Corn. van Macheren	1478(9)	19 Februari	"	115
Simon de Pierefite	1480	15 December	"	203
Jan van Gheele	1481	27 April	"	209
Jan zoon van Marten int Pansier	1483(4)	30 Januari	"	239

GESCHILLEN :

Rogier de Smet *tegen* Hend. Loetkens	1459	8 April	XIX	67
Willem van Liere *tegen* Jan Scholle	"	21 Augustus	"	68
Jan van der List *tegen* zijne zuster Elisabeth	"	12 December	"	63
Kerk- en H. Geestm^{rs} van Edeghem *tegen* Jan van Ursel	"	18 "	"	65
Jan Zanders *tegen* zijnen broeder Lambrecht	1459(60)	16 Januari	"	72
Anna van Gavere *tegen* Ida Wijnricx	"	20 Februari	"	77
Wed. Gillis *tegen* Jan Snacken	"	2 April	"	81
Nic. de Bot *tegen* Peter de Man *(uitwinning)*	1460	22 Augustus	"	94
Peter van Pulle *tegen* Hugo de Coninc	1460(1)	12 Junuari	"	181
Jan, Hend., Christ. en Barb. *tegen* Elis. de Moelnere	1460(1) 1461(2)	24 " 18 Maart, 3 April	"	185-9
Jan van Berchem *tegen* Jan van Wesenbeke	1460(1)	13 Februari	"	113

Wethouderen *tegen* ingesetene van Santvliet (*geslecht door St.-Michielsabdij*)	1460(1)	23	Februari	XIX	115
Aard Thijs *tegen* Ghijs-Behagelaerts	„	25	„	„	122
J. van Wesenbeke, te Pulle, *tegen* H. van Sompeken, van Lier	1461	15	Juni	„	133, 180
	1461(2)	27	Februari		
P. van Karenbroeck *tegen* zijne gasten . . .	1461	29	Augustus	„	144
Jan de Clerc *tegen* R. Gielissone, beide van Oudenbosch .	1462			„	206-9
Jan van Meerbeke *tegen* Jan de Moelneere . . .	„	6	Augustus	„	232
Wouter van Wesenbeke *tegen* Aard van Rijen . .	„	27	October	„	217
Jan van Ranst et uxor *tegen* Jan Schoyte et uxor .	1462(3)	2	Maart	„	348
Marc. Croelssone *tegen* Schout van Gastel (*hoofdvonnis*)	„	8	„	„	244
Em. Daut *tegen* Jan van Outheusden	„	1	April	„	249
Gillis Buytoir, Amman, *tegen* Ant. van Beloys enz. .	1463	11	October	„	265
Geert Baers *tegen* Jac. van Amstel	1463	26	November	„	275, 280
	1463(4)	12	Januari		
Hartman van Yssem *tegen* Jan Brugman . . .	1463(4)	23	Februari	„	287
Peter van Lint *tegen* Gommer van Ranst enz. . .	1469	20	„	„	309
Jan de Hollander et uxor *tegen* Winand van Lich .	1464(5)	13	„	„	340
C. Laureiszoon *tegen* Nic. van den Driel . . .	1465	14	Juni	„	360
Geert van Emmichoven *tegen* Alb. van Amstel . .	„	14	„	„	365
Herman Soltouw, van Hoemborch, *tegen* Gillys de Leghe .	„	17	„	„	362
W. van Bouthen *tegen* zijne vrouw Cath. Noyts . .	1465(6)	15	Februari	„	383

Vader *tegen* de voogden van Angela Snacke. . . .	1466	7 Juli	„ 396
Jan van Laer *tegen* Geert Witsant	1466(7)	7 Maart	„ 427
W. Hijmans *tegen* Jan en Mart. van der Moelen .	1467(8)	5 Januari	„ 443
Jan Pot *tegen* Hend. Steenwech	„	6 Februari	„ 440
Aard en Jan van der List *tegen* hunne zuster Elisabeth	„	11 „	„ 447
Elis. van Cuyct *tegen* Heilwich van den Brande (*hoofdvonnis*)	1468	6 Mei	„ 464
Simon Steymans, van Arendonck, *tegen* W. Mutsaertssone (*hoofdvonnis*)	„	11 „	XX, 5
Christ[a] van Hulden *tegen* Hend. Steefart . . .	„	21 Juni	„ 12
Math. Memgiaerts *tegen* Dierik de Clijcke . . .	„	„	„ 13
Gerrit van Besonde *tegen* Pet. de Mesmaker, van Amsterdam	„	5 Juli	„ 13
Jan Chermoy, wisselaar, *tegen* Corn. Pierssone . .	„	21 „	„ 17
Elis. van Wesenbeke *tegen* erfgenamen Jan Pot . .	„	26 November	„ 35
Willem de Clerc *tegen* H. Geest van Ballaer . .	1468(9)	7 Maart	„ 64
Jan van den Velde *tegen* Ida Smekens	„	27 „	„ 76
W. Blien, van St-Truyden, *tegen* Hend. Eymericx .	1469	26 Mei	„ 76
Elis. de Brueker *tegen* Herman Zelis	„	16 Augustus	„ 101
Jan van den Moere *tegen* Aard Tielemans enz. , .	1469(70)	15 Januari	„ 131
Echtelieden Palm *tegen* Jan van Riemen	„	10 Maart	„ 150
Lucas van der Elst *tegen* Damaas Noyts, van Eeckeren	1470	9 Mei	„ 164
Jan Timmerman *tegen* Jan Berbier	„	26 October	„ 182
Jan Pelen *tegen* Aard Snelle	„	31 „	„ 186

Geert de Naeyere *tegen* Jan Kegel	1470(1)	18 Januari	XX	192
Frans Willemssone *tegen* Marg. Janssone . . .	1471	15 Mei	„	198
Corn. Hoeven *tegen* Marg. Carijs	„	10 Juli	„	216
Lod. van Temsicke *tegen* G. Butoir, Amman . .	„	27 „	„	230
Jan Chermoey, wisselaar, *tegen* Jan Michiels . . .	„	7 Augustus	„	231
G. Butoir *tegen* Wed^e^ Mercelis van Milon . . .			„	236
Mich. Doenaert *tegen* Jan Goudacker	„	16 September	„	241
Willem der Muyden *tegen* Hend. van Keerschot . .	1471(2)	7 Januari	„	252
Maria Heermans *tegen* gehuisschen van den Moere .	1472	17 April	„	265
Digna Raessen *tegen* haren man Ant. de Clerc . .	„	8 Juni	„	272
Jan Joes en Jan Pels *tegen* Tiel. de Goldsmit, van Bremen	„	11 „	„	„
Ph. Thoer *tegen* Zeger Koecke	„	10 Juli	„	277
Kinderen de Moelnere *tegen* D. Thomijs, van Wilmarsdonck	1472(3)	7 Januari	„	299
Laureis Rubbens *tegen* Marg. Bouts	„	5 Februari	„	309
Joris van Varelaer *tegen* Raas van Oyen (*issuegeld te Duinkerke*)	„	17 „	„	303
H. Luytgaert *tegen* Heer God. Vilain enz. (*beroep*) .	„	23 Maart	„	305
God. van der Dilft *tegen* Michiel van den Werve .	„	26 „ , 2 April	„	307, 310
Wouter van Beringen, van Vilvorde, *tegen* Chr. van Hofsteden	1473	13 Mei	„	339
Poorters *tegen* Fred. Sneppel, van Bremen . . .	„	20 Juni	„	325
Hend. van Crocht *tegen* Wouter Brugman	„	28 „ , 30 Dec.	„	322, 357
Jan Heers, van Ryckevorsel, *tegen* Felix Speecx (*hoofdvonnis*)	„	30 „	„	328
Joos Henricxzoon *tegen* G. Butoir	„	4 October	„	343

Jac. Bouchout *tegen* Adr. de Cater	1473	11	November	XX	344
Geert van der Heyden *tegen* G. Nyeuwelant	"	20	"	"	347
W. van der Tanerien *tegen* Nic. Staec (*beheer van den Heer van Arnburch*)	"	29	"	"	348
Yse Willemssone *tegen* Jan Janssone, van Bergen-op-Zoom	1473(4)	29	Januari	"	361
Thomas Raes, van Rethy, *tegen* kinderen Ancem van den Woelputte	"	16	Februari	"	364
Jan van der Hulst *tegen* Jan de Deckere	"	18	Maart	"	373
Peter Speelberch *tegen* zijnen vader Jacob	1474	1	Juli	"	392
Willem van Wesemale *tegen* Geert de Keersmakere	1475	3	Juni	"	422
Hend. Bode *tegen* Heilwig van der Wilt	"	12	September	"	431
P. de Waghenaere, tapijtwerker, van Audenaerde, *tegen* P. van Bocxselaer, tapijtwerker, van Gent	"	31	"	"	444
Denijs Janssone *tegen* Wed^e^ Jan Beys	1475(6)	24	Januari	"	449
Jan Colgheenensone *tegen* Hend. van Etten	"	2	Maart	"	454
Wed^e^ Hendrik *tegen* Wed^e^ Jan Gheerdssoens (*hoofdvonnis*)	"	28	"	"	455
Thomas Nory, uit Schotland, *tegen* Mich. Heems, te Brussel	1476	18	Juni	XXI	5
Jan van Utrecht *tegen* Hend. van Crocht	"	16	October	"	14
Schuldeischers van D. van der Spreet *tegen* B. Grauwaert	1476(7)	24	Januari	"	17
Hend. van Rutershem, van Brussel, *tegen* Joris Beylinc	1477	8	Mei	"	20
Jac. van Couwerne *tegen* Corn. Danckaertssone	"	2	Augustus	"	25

Jan van Nispen, Schout in de Hage, *tegen* Ant. P. Zibben, van Breda	1477	17 September	XXI	29
Jan van Hoboken *tegen* Jan van Baerle, van Brecht	„	6 November	„	34
Elis. van der Schueren *tegen* Ph. de Lange	„	12 „	„	35
Willem van Liere en Jan van Ranst *tegen* Hoofdm., Wijkm. en Ambachten	1477(8) 1478	13, 27 Jan., 23 Feb. 9, 23 Maart, 7, 21 April	„	45, 49, 53, 57, 59, 60, 63
Corn. Claussone, *tegen* Aard Gheerdssone, beide van Wouwe	1477(8)	19 Januari	„	45
Jan Bousselman *tegen* Hend. Opten Zande, van Keulen	1478	19 April, 6 Juni, 15, 16 October	„	61, 69 90, 91
Corn. Hermans *tegen* Corn. Wisse	„	28 April	„	128
Marg. de Slootmaker *tegen* Lod. van Belooys	„	20 Mei	„	66
Geertr. van den Heiligenlande *tegen* G. Butoer	„	13 Juli	„	76
Wed^e Ph. de Clerc *tegen* schuldeischers van Jan Boelant	„	21 „	„	79
Sixtus Scharpacker, Secret. van den Hertog, *tegen* Jan Boesselman	„ 1479	25 September 28 Juni	„	85, 149
Jan Smet *tegen* Corn. Dijck	1478 1479	15 December 2 September	„	106, 155
Jan van Balen, Schout, *tegen* Schepenen van Olmen (*hoofdvonnis*)	1478(9)	23 Januari	„	107
Ant. de Villa *tegen* Hend. van Bakele, te Diest	„	24 „	„	124

Jan Hermanssone, van Bergen-op-Zoom, *tegen* Wed[e] M. de Waeyer	1478(9)	12 Februari	XXI	112
Marg. Wisch *tegen* Peter de Decker	„	15 „	„	115
Jan van Oudheusden *tegen* Joos Alleyn	„	2 Maart	„	120
Michiel van den Werve *tegen* God. van der Dilft	„	12 Maart	„	117, 130, 190
	1479	12 Mei		197, 231
	1480	21 Juli, 25 October		
	1482	19 Juni		
Schoenhoven *tegen* Jan Tolssone, van Utrecht	1479	3 Mei	„	138
Echtg. Walich *tegen* Jacob van Boven	„	13 Juni	„	137
Ph. Say *tegen* Joos Hoon, Rentmeester	„	28 „	„	149
Barth. Troest *tegen* Pet. W. Adriaenssone, van Bergen-op-Zoom	„	4 Augustus	„	153
Jan Peterssone, van Rommerswaal, *tegen* Corn. Wisse	„	7 September	„	168
Jan Bierkens *tegen* Hend. van Staest *(beroep)*	„	10 „	„	156
H. Geest van St. Joris *tegen* G, van den Bogaerde	„	8 October	„	166
Westerloo *tegen* Gelindele	„	11 „	„	163
Renier Boydens, Stadssecret., *tegen* Adr. Staes	1479(80)	3 Februari	„	177
Lod. van Bolloys *tegen* Marg. van Wels, van Aken	1480	9 October	„	192
Hill. van Berchem, te Keulen, *tegen* H. van Trocht, te Antw.	1481	8 Augustus	„	210
Jan van Riethoven *tegen* Jan Cant	1481(2)	26 Februari	„	211
Geert van der Meere *tegen* Cath. van den Hove	1482	25 Mei, 7 Juni	„	236, 237

Jan de Buysemeere *tegen* Geert van der Meere, koopman der Duitsche Hanze.	1484	10 Mei	XXI	240
Schout *tegen* Hend. Adriaenssone	„	16 „	„	244

GILDEN:

St-Lucasgilde, Boekschrijvers	1460	11 Augustus	XIX	93
„ Beeldsnijders	1477(8) 1478	30 Januari 15 Juni	XXI	51, 75
„ Predikheerenpand	1479 1479(80)	5 en 20 October 26 Januari	„	165, 170 175
Duitsche Schoolmeesters	1468	18 November	XX	41

GODSHUIZEN:

Blauwbroeders	1462	2 September	XIX	206
Almoessenhuis	1464	24 November	„	330
id	1471	27 October	XX	247
St-Annagodshuis *(lichtschepping)*	1472	26 November	„	296

GOEDEREN:

Rent op goed te Heemstede	1398	5 Mei	XIX	103
Korenrent op goed te Ranst	1439(40)	28 Januari	„	91
Moorland te Oorderen, Wilmarsdonck en Oosterweel	1454(5)	14 „	„	174

Rent op de heerlijkheid van West-Meerbeke	1460(1)	13 Februari	XIX	113
Goed te Bortendonck *(uitgewonnen)*	»	21 »	»	113
Rent op goed te Eeckeren, in den Goudhoek	»	16 Maart	»	125
Pacht eener hoeve te Lillo	1461 »	30 September 24 November	»	157, 158
« Cattenhille » te Berendrecht *(verdeeld)* . . .	1461(2)	16 Februari	»	176
Huis, te Lier	1462(3)	23 Maart	»	240
« tVeldeken opte Beke » te Nijlen	»	30 »	»	256
« tGoet te Luysterborch » te Nispen	1463	8 Juni	»	269
« de Moelenacker » te Lichtert	»	13 Juli	»	261
Goed te Gastel	» »	14 » 10 November	»	260
Heerlijkheid van Oplinter	»	5 November	»	273
Goed te Gelingele, binnen Westerloo *(uitgewonnen)*. .	1464	22 Mei	»	353
» Hildernisse en Zuytgeest	»	28 Augustus	»	322
Huis op het Moer, binnen Assche	1465	3 Juni	»	359
Huis te Bergen-op-Zoom	1465(6)	10 Januari	»	369
« de Oude Hof » te Eeckeren	1467	11 April	»	425
Erfrent op goed buiten Herenthals	»	13 Mei	»	427
« Mattenvelt » te Lillo	»	22 December	»	435
Bosch « Zeelant » achter het hof van Zevenbergen, te Ranst	1467(8)	15 Januari	»	439
Erfrent op een huis te Borsbeeck	»	9 Maart	»	459

« tGoet te Mastboom » te Aertselaer	1467(8)	29 Maart	XIX	451
Bosch « de Pant » id	»	» »	»	»
tHeybosch id	»	» »	»	»
« dOude Hoeve » id	»	» »	»	»
Vermeerenbosch id	»	» »	»	»
Vervuerenbosch id	»	» «	»	»
Stroninexbosch Contich	»	» »	»	»
Huis en land te Arendonck	1468	11 Mei	XX	5
Gorsingen te Westkerke	—	—	»	33
Goed te Ossendrecht	»	26 Juli	»	90
« Boutershem » te Contich	1468(9)	21 Januari	»	49
« Pluyseghem » »	»	» »	»	50
Hoeve te Canticrode	»	» »	»	52
« tGoet te Venne » te Reeth	»	7 Februari	»	61
Huis « de Baergie » te Rommerswaal	1469	28 September	»	109
« tGoet ter Wyct » te Rumpst	»	16 December	»	125
Hoeve te Cruybeke	1470	1 Mei	»	162
Renten op goed te Contich	»	8 October	»	183
« Mattevelt » te Lillo	1471	19 Mei	»	200
Heerlijkheid van Borgvliet (Jan van Oyenbrugge *tegen* Jan van der Dilft)	»	28 Juni	»	213
Land te Oosterweel	»	22 Augustus	»	239

Huur van een hof te Elshout	1471	21 October	XX	259
Pacht eener hoeve ter List	1471(2)	21 Februari	„	261
« de Doel » te Kieldrecht	1472	23 Juni	„	274
Hoeve te Wouwe	„	4 October	„	301
« Pluyseghem »	1474	12 Juni	„	403
Erfrent op goed te Ranst, aan Wouter en Jan van Cuyct	„	2 October	„	408
Pacht van eenen windmolen te Oorderen	1475	19 Juli	„	427
Korenrent op goed te Rethy	„	9 October	XXI	8
Goed te Lillo	1475(6)	5 Februari	XX	453
« de Engel » en zes kameren te Berg.-op-Zoom *(hoofdvonnis)*	„	28 Maart	„	455
Goed van W. van den Mortere, te Contich *(uitgewonnen)*	„	5 April	„	458
Moorland te Calmpthout en Zundert	1476	14 Mei	„	466
Tienden en visscherij te Oorderen, enz.	1477 1479 1480	15 Augustus 30 October 28 „	XXI	26, 169, 200
Hoeve te Vorsselaer	1477(8)	19 Januari	„	46
Tienden in den Peel te Deurne	„	„ „	„	„
« tGoet Tsuers » te St. Joris en Berchem	1478	12 Augustus	„	81
Lijfrent op de heerlijkheden van Westerloo en Hersselt	1478(9) 1479	13 Maart 12 Juni	„	116, 143
Hoeve te Eeckeren, in de Biest	1479	25 Mei	„	138
Huur van den « Vliegenden Hert » Volstraat.	„	13 Juni	„	137

Huur van den « Moelenput »	1480	12 en 14 April	XXI 183, 213
Goed in Zeeland. Nic. Bouwenssone, geneesheer, *tegen* Hector van Liere, Ridder	1482	17 April	» 285

HANDEL :

Amb. Ruffin, van Milanen, *tegen* Jan van Paneyen	1462 1466	29 April, 26 Mei 18 en 19 Juni 2 September	XIX 191-6, 433
Henn. Plate, D. Hanze, *tegen* Coerd van Eltre, van Brunswijk	1462	8 Augustus	» 205
Rijnsche wijnen	»	1 October	» 210
Schuld van H. Plaet, van Lubeck, *aan* M. Tijnremande, van Utrecht	1464	5 Juni	» 293
Lod. van Wesenbeke, van Brussel, *tegen* Hend. Hemelricx .	»	6 »	» 297
Storm op de Schelde	»	21 September	XX 117
Kooplieden van Hasselt, te Antwerpen aangehouden .	»	14 November	XIX 325
Ch. de Vile *tegen* Ulrik Cheringher, van Nurenberg .	1464(5)	10 Januari	» 337
Bruggesch Hanzekantoor	1466	14 Juni	» 392
Len. Cibo *tegen* Chr. Cornelissen, van Bergen-op-Zoom .	1468	21 »	XX 15
Pet. van Aken, van Breda, *tegen* Pet. van Meerle, van Keulen	1469	22 Augustus	» 98
Bruggesch Hanzekantoor *tegen* Keulen	»	20 September	» 104
Dom. Bembo, van Venetië, *tegen* Hend. Bueis, van Mechelen	»	30 »	» 108
Kooplieden van Londen *tegen* Jehan Salfort	1471	9 Juli	» 218

Jan Robijns *tegen* Jac. Bierman, van Brugge . . .	1473(4)	19 Januari	XX	359
Kooplieden van Bergen *tegen* voerlieden van Limburg .	1474	22 Juni	„	389
W. Jaquemine, van Moran, *tegen* D. Patey, van Besançon .	1475(6)	27 Januari	„	452
Jan Pottier, van Masières, *tegen* Jan de Smit . .	1476	15 Juni	XXI	4
Simon Harrys *tegen* W. Halmaer, beide uit Engeland	1476(7)	20 Februari	„	18
Jan Colet, uit Engeland, *tegen* Rod. Cathalaen, Spanjaard .	1477	17 Juli	„	24
Schippers van Antwerpen *tegen* kooplieden van Rijssel .	1478	20 Mei	„	67
Kooplieden van Londen *tegen* mannen van Brouwershaven	„	26 Juni	„	74
Jan Velt, koopman, van Trier, *tegen* Jan Cant, waard in den « Zwarten Ram »	„	11 November	„	95
Schippers van Gent *tegen* die van Kortrijk en Audenaerde .	„	13 „	„	98
Kooplieden van Kampen *tegen* Zierickzee, Rommerswaal en Ter Goes	1479	19 Juni	„	142
Arn. Adoine en W. Piers *tegen* Christina de Wael, echtg. van P. Budel	„	14 October	„	167
Aangeslagen goed van Hans Rietmeyer, van Hamburg, alhier verdronken	„	19 November	„	173

HUIZEN :

« de Leeuw en de Leeuwin » hoek Zilversmidstr.	1460	1 Augustus	XIX	96
« het Wild Verken » buiten de 1e Kipdorppoort	1460(1)	16 Maart	„	125

« de Olifant » Groote Markt	1461	17 April	XIX	131
Huis Oude Veemarkt (Eiërmarkt)	»	2 October	»	198
Huis Kruideniersbrug	»	28 »	»	154
« Valkenburg » Gildenkamerstr.	»	31 »	»	197
« de Zwaan » Hoogstr.	»	6 November	»	165
« de Valk » Kipdorp	»	16 »	»	213
« de Gulden Ram » Nieuwe Veemarkt	1462	6 Augustus	»	232
« de Klein Kous » Koornmarkt	1462(3)	6 Januari	»	229
Huis tusschen « de Roode Schild » en « de Jacht » Koornm.	»	»	»	»
Doorgang Lange Nieuwstraat	»	19 »	»	231
« Cijpers » Korte id.	»	1 Februari	»	236
« de Roozen Hoed » Braderijstraat	»	6 Maart	»	237
« de Engel » Zand	1463	20 April	»	253
Huis Vleminckxstr. *(uitwinning)*	»	19 November	»	263
Huis Kipdorp nevens « de Kardinaalhoed »	1464	19 December	»	363
« de Groote Spiegel » Koornmarkt	1464(5)	22 Februari	»	342
Kameren Kauwenberg en St-Anthonisstr.	1465(6)	14 »	»	383
« de Plank » « de Engel » en tusschenhuis, Kipdorp	1466	20 Juni	»	391
« het Zoutvat » Huidevettersstr.	»	12 November	»	417
Smoutmolen aan Kipdorppoort	1466(7)	6 Maart	XX	1
« de Molensteen » Korte Nieuwstr.	1467(8)	29 »	XIX	450

« de Gans » Koornmarkt.	1468	26 April, 8 Juli	XIX 461
	1469	15 en 28 Decemb.	XX 19, 121, 126
	1477	8 November	XXI 38
« de Groote » en de « Kleine Zwarte Ram »	1468	26 April	XIX 461
« het Hof van Cruyningen » in de Burcht	»	26 November	XX 35. XXI 41
	1477	28 »	
Huis O. L. V. Kerkhof	1468(9)	21 Januari	» 51
Huis in de Burcht	»	» »	» 53
« de Drinkaluit » in de Kraaiwijk	»	4 Februari	» 59
« de Kreft » hoek Warmoesstr.	1469	10 Juli	» 95
» Huis tusschen « Keulen » en « het Exterken »	»	27 »	» 93
« de Helm » Hoogstr.	»	26 October	» 115
« het Schip van Valkenisse »	1469(70)	15 Januari	» 137
« de Donderkloot » hoek Ridderstr.	1470	10 Juni	» 167
Lakenscheerderij Vleeminckxstr.	»	2 Augustus	» 172
« Valkenburg » Gildenkamerstr.	»	31 December	» 191
» de Hert »	1470(1)	5 Maart	» 222
« de Helm » Hoogstr.	»	8 »	» 195
« de Arend » Groote Markt	»	23 »	» 212
« de Meersman » id.	1471	26 Oct., 4 Nov.	» 248, 250
Huis van Olivier Drake, Kauwenberg	1471(2)	18 Maart	» 281
Huis Koornmarkt	1472	22 October	» 290

St-Jorispoort, oost- en westzijde	1472	16 December	XX	293
« de Kaars » Groote Markt	1472(3)	7 Januari	»	299
« de Witte Valk » op de Rui . . . . , .	1473	16 Juli	»	329
« de Roode Schild » en « de Wijngaard » Hoogstraat, *(gemeene uitgang)*	1473(4)	14 Maart	»	373
« de Engel » en « de Mouw » Groote Markt *(erfscheiding)* .	»	2 April	»	384
« Sint-Jan » hoek Stoofstraat	1474	29 Juli	»	397
Huizen Gorterstraat, in de Kraaiwijk	1475	21 April	»	421
Jan van Mechelen, Burgemeester, en Ad. van Looveren, Gasthuisstraat *(erfscheiding)*	»	28 Juni, 8 Oct.	»	445, 446
Huis beneden het Vleeschhuis	1475(6)	13 Januari	»	451
« de Cogge »	»	24 »	»	449
Huis Kerkhofstraat, *(afleiden van het dakwater)* . .	»	24 Maart	»	465
« de Rijn » Wolstraat	»	31 »	»	419
Stadskelder, Groote Markt, onder de Hal	»	1 April	XXI	8
« de Spiegel » Groote Markt	1477 1478 1478(9) 1479	23 Juni 19 April, 20 Oct. 18 Februari 24 Juni	»	21, 61, 93, 110, 145
« het Ankerken » en huis Coppenolstraat	1477	6 Augustus	»	32
« de Struis « . . . . , ...	1478	28 April	»	128
« de Gulden Appel » *(brand)*	»	11 Mei	»	165

Stadserf Koepoortstraat	1478	20	Juni	XXI	77
Rent op een huis Zierikstraat	»	23	Augustus	»	94
« Spaniën », Groote Markt *(loove)*	»	20	October	»	93
« Almaniën »	»	»	»	»	»
« de Hert »	»	13	December	»	101
« de Leeuw »	»	28	»	»	106
Huis van Cantelbeke, Meir	1478(9)	17	Februari	»	113
« de Doornkroon », Zand	»	»	»	»	»
Huis Oude Beurs, deel van « den Spiegel »	»	18	»	»	110
« de Witte Brak » Zierikstraat	»	19	»	»	115
« de Kaars » Groote Markt	»	9	Maart	»	121
Waterbak op de erf van Nic. Beke, vleeschhouwer	»	26	»	»	122
Rent op de « Klein Gans, Koornmarkt	1479	15	Mei	»	151
« de Spiegel » en « de IJzeren Hoed	»	27	»	»	131
Erfrent op « den Lintworm » Hoogstraat	»	24	Juli	»	156
« De Gulden Stekzadel » Koepoortstraat	»	8	November	»	171
Gemeene gang Broederkensstraat	1479(80)	19	Januari	»	174
Rent op « de Drie Koningen » Lijnmakersstraat	»	9	Februari	»	179
Huur van « de Leeuw en de Leeuwin » Groote Markt	1480	30	April	»	186
Vier kameren op den Driesch	»	17	October	»	196
« de Ekster » Groote Markt	»	15	December	»	203
« het Pansier » Lijnmakersstraat	1483(4)	14	Januari	»	239

KERKEN EN KLOOSTERS :

St-Michielsabdij, grondheer van Santvliet	1460(1)	13 Februari	XIX	113
Derde-Order	1461	21 October	„	145
St-Bernardsabdij	1463	30 Juli	„	262
Ste-Margrietendaal	1466	12 November	„	417
St-Michielsabdij	1468	28 Juli	XX	18
O. L. V. Kerk *(Kapittel)*	„	„ „	„	„
Minderbroeders	„	14 November	„	32
Clarissen	„	„ „	„	„
St-Michielsabdij	—	—	„	33
Abdij van Perck	1469	26 October	„	115
Derde-Order	1469(70)	15 Januari	„	137
Id.	1471	16 Augustus	„	238
St-Salvatorsklooster	„	21 October	„	247
Abdij van Villers	„	„ „	„	259
Beggaarden	1471(2)	18 Maart	„	281
Ste-Barbaraklooster te Delft	1472	3 November	„	289
Abdij van Perck	1473	13 Mei	„	339
Ste-Margrietendaal	1473(4)	21 Maart	„	391
St-Bernardsabdij	1475(6)	8 April	„	457

Ste-Walburgiskerk *(begrafenisrecht)*	1477	28 Mei	XXI	55
St-Michielsabdij	"	15 Augustus	"	26, 169, 200
	1479	30 October		
	1480	28 "		
Witzusters	1477	15 "	"	32
St-Bernardsabdij	1477(8)	11 Februari	"	50
O. L. V. Kerk *(Kapittel)*	1478	16 Juni	"	71
id *(Kapellanen)*	"	12 Augustus	"	81
Begijnhof	1479	14 Juli	"	152
Predikheeren *(pand)*	1479	5 en 20 October	"	165, 170, 175
	1479(80)	26 Januari		

LEENGOED :

Lijfrent op goed te Rumpst	1462(3)	16 Maart	XIX	238
Huizen en landen te Antwerpen en in het Waterland	1463	5 November	"	273
Huis Coppenolstr.	1464	31 Augustus	"	317
Goed van Gwijde van Bloeys, te Nispen, onder Roosendaal	1466	30 Juli	"	397, 399
Leengoed van Borssele	1468	28 "	XX	20
Heerlijkheid tot Ossendrecht (Jan van der Noot, van Brussel, *tegen* Corn. Beyerssone, van Voxdale)	1470	22 Mei	"	168
Jan van Berchem *tegen* M. van Wachtene	1479	15 "	XXI	129

MARKTEN :

MARKTVRIJHEID :

Schending der Sinxenmarkt *(Engelsche kooplieden tegen kooplieden van Brouwershaven)*	1480	14 October	XXI	201
Schending der Sinxenmarkt	„	30 „	„	198

MUNTEN:

Mottoen	1469(70)	6 Januari	XX	242
Rijnsgulden	1470(1)	23 Maart	„	212
Rijder	1471	27 Juli	„	230
Oude Schild	1471(2)	18 Maart	„	281
Mottoen	1473(4)	21 „	„	390
Fransche kroon	1474	2 October	„	408
Wilhelmusschild	1478	13 Juli	XXI	76
Fransche kroon	1478(9)	9 Maart	„	121
Id.	„	13 „	„	116
Wardein *tegen* vreemde bankhouders	1479	14 en 19 Juni	„	139, 144

NALATENSCHAP:

Maria Popen *(niet aanvaard)*	1409	6 September	XIX	95
Geertruid van der Dilft	1459	—	„	41
Marg. Best	1459 1459(60)	10 December 21 Februari	„	40, 78

Jan Slinger	1459	24 December	XIX	64
Elis. de Coesteker	1460	4 Juni	„	108
Elis. van Nyeulende	1460 1460(1)	13 September 30 Maart	„	102, 127
Nic. de Lathouder	1460	7 November	„	129
Jan Stevens	„	26 December	„	105
Peter Pot en Maria Terrebroots	1461 1464 1464(5)	18 Aug. 6 Nov. 27 September 15 Januari	„	159, 161 327, 333
Willem Noyts	1461	7 September	„	221
Jonker van Gaesbeke	„	26 „	„	143
Peter Trotin	„	1 October	„	150
Lenaard de Moelnere	„	28 „	„	155
Vader van den Putte	„	31 „	„	147
H. van der Meere	„	16 November	„	211
Thomas Back	1462	9 en 10 Juli	„	199, 200
Nic. Claes en Marg. van Sompeken	„	4 Augustus	„	202
Peter Claus, goudsmid	1462(3)	6 Januari	„	229
Daneel Janssone	„	1 Februari	„	235
Joris van der Heyden	1462(3) 1464	18 Februari 19 April	„	248, 295
Nic. Colenzoon	1464	21 Juni	„	306

Jan van Loven	1464	25 Juli	XIX 301
Peter Bitter *(niet aanvaard)*	„	23 Augustus	„ -314
Cath. Everdey	„	24 „	„ 316
Mathijs de Wolf	1464(5)	18 Februari	„ 344
Godevaard Sanders	1465	3 Juni	„ 359
Adr. van der Moelen, en Heilwich de Cuper	„	9 Augustus	„ 368
Hendr. Denijs, chirurgijn	1465(6)	6 Februari	„ 375
Simon van den Mortere en Elis. van den Houte	1466	1 October	„ 412
Maria van den Houte	1466(7) 1467 1469	6 Maart 13 September 4 Augustus	XX 1-5, 96
Elis. van den Steen	1467(8)	22 Januari	XIX 467
Jan van Cantelbeke	„	19 Februari	„ 469
Aard van Corpt	„	29 Maart	„ 449
Christina van der Biest	„ 1468	1 April 1 Juni	„ 456, XX 8
Cath. van Winckele	1467(8)	9 April	„ 457
Steven van Oerle, getr. met Beatrix Noyts	1468 1468(9)	26 April, 8 Juli 10 Maart	„ 461 XX 19, 63
Jan van Oerle, getr. met Cath. van den Gruythuse	1469 1473(4) 1477	15 December 4 April 8 November	„ 121, 375 XXI 38

Wouter Wichmans	1468	23 September	XX	25
Beatrix van Tichelt	„	30 „	„	27
Wouter Pot en Maria van Gottengijs	1468(9) 1474	21 Januari 12 Juni	„	47, 403
J. Nic. Heyns en Marg. Kuyts	1468(9)	17 Maart	„	65
God. Mentssoen	1469	19 Mei	„	102
Jan Gheerdssone, van Bergen-op-Zoom *(hoofdvonnis)*	„	10 Juli	„	79
Jan Pot	„	9 October	„	114
Echtelieden van Opbueren en dochter	„	9 December	„	122
Willem Noyts	1469(70)	5 Januari	„	127
Jan van Barkelaer en Marg. van Berchem	„	8 Februari	„	138
Jan Convents	„	9 „	„	133
Wouter Back	„	20 „	„	148
Gilles van der Biest	„	28 „	„	142
Lenaard de Moelnere	„	22 Maart	„	153-161
Willem de Vriese, van Ostende, *(geschil tusschen wed. Johanna van Renissen en de kinderen)*	1470 1472 1475	5 October 23 April 19 Augustus	„	204, 266 436
Willen Steynemans	1470	7 November	„	187
Elisabeth Kerckx	„	28 en 29 Nov.	„	189, 190
Jan Noyts, *(Jan, zijn neef, tegen Adr. Everdey)*	1470(1)	5 Maart	„	220
Cath. Meygers en dochter	1471	23 Augustus	„	237
Maria Lijbaerts	1472	23 October	„	287

Jan Snack	1472	3	November	XX	289
Geer. van Ymmerseele	„	21	December	„	294, 342
	1473	1	October		
Wouter van den Broecke en Marg. Schermers	1472(3)	25	Februari	„	304
W. van der Rijt, van Herenthout, en Marg. Godevaerts	1473	22	Juni	„	366
Agnes van Ranst, gemalin van Nic. Rabode	„	21	September	„	333
Jacobmyne, vrouw Jans de Milleville	1473(4)	17	Januari	„	358
Simon van den Mortere en Elis. van den Houte	„	1	Februari	„	362
Rutselt Foppen, wed. W. Heinricxssone	1474	7	Juni	„	385
Jan Douwe, te Aelst	„	14	„	„	392
Jan Doncker	„	29	Juli	„	396
Otto van Cuyct	„	2	October	„	408
Jan Gheerdssone	1476	7	Augustus	XXI	10
Willem van Rode	1477(8)	19	Januari	„	46
Costen	„	5	Maart	„	54
Adr. van der Vere (*afstand der weduwe*)	1478	1	September	„	84
Frederijne Luytkens	„	13	December	„	100
Douarie Joha van Lannoy, wed. Chr. Vilain	1478(9)	7	Maart	„	119
Jan Noens	„	17	„	„	127
Hans Rietmeyer	1479	19	November	„	173
Maria Poppe, gemalin Heer Michiel van den Werve	1480	12	April	„	213
Jan de Bock	1481	11	September	„	228
Corn. Taeyaert	1482	13	Mei	„	229

OFFICIËN :

Gift van de korenmaat ten lande	1460(74)	—	XIX 19
Seyntschepenen	—	—	„ 40
Korenmeters, loon	1460(1)	17 Maart	„ 147
Haringkeurders	1462	4 April	„ 247
Gillis van Pulle, steenwaarder	1464	5 Juni	„ 295
Taalsprekers, loon	„	18 Augustus	„ 310
Jan de Laet, Ammansdienaar	„	31 „	„ 315
Jan Rombouts, Rentm. van St-Juliaansgasthuis	„ 1468	28 November 27 „	„ 335, XX 60
Amman gemaand tot uitvoering van vonnis	1465	14 Juni	„ 360
Korenmeters, ziekenbus	1470	7 Augustus	XX 174
Steenwaarder, borgtocht aan den Amman	1477	4 October	XXI 58
Greffier en Secretarissen	1480	21 „	„ 194

ONTPOORTERING :

Marcelis Croelssone	1462(3)	9 Maart	XIX 246
Jan van Kersbeke	1478	11 Mei	XXI 65

OORVREDE :

Jan van Gottingen (Cuyl) *aan* Hendr. Hoop	1459	7	April	XIX	54
Corn. de Bot *aan* Mart. de Boker en Jan Gheens	„	29	December	„	70
Jan van Papenbroeck *aan* Jan de Bock	1460	9	September	„	92
Joris Staessin, van Poperingen, *aan* Raes van den Broeck	„	17	October	„	97
Jan Manuels, van Zierikzee, *aan* And. Fruosini de Grevio	1461	23	Juni	„	130
Wouter Pauwels *aan* zijne echtgenoote	„	23	September	„	142
God. van der Moelen en Hend. van Dapele, te Lier, *aan* Joris Storm, te Mechelen	1461(2)	6	Februari	„	132
Nic. van den Hove *aan* gebroeders de Wachtere, van Mech.	1463	6	Juni	„	258
Joos *aan* Laur. Volkaert enz.	1462(3)	8	Maart	„	255
Luc. de Moeye, te Hoboken, *aan* Jan Sneeck	1463	3	Juli	„	259
Pet. van der Sluys *aan* Alb. van Amstel	1463(4)	24	Januari	„	282
Jan Delle *aan* Jan Wijchman	1464	30	April	„	293
Pauwel de Cuypere *aan* Catharina de Moelnere, zijne moeder	1464(5)	31	„	„	334
Hendrik Zegers *aan* Tielman Palm	1465	17	Mei	„	358
Pauwel Gielijssone *aan* Corn. Laureyssone, enz.	„	17	Augustus	„	364
Wouter Herjans *aan* Jan Steymans, beide van Arendonck	1465(6)	4	Januari	„	374
Willem Vlaminck, van Moerbeke, *aan* Thomas Aerts Soets	1466	21	Mei	„	391
Wouter Adriaenssone *aan* Adr. van Looveringen	„	12	Juli	„	387

Jan van Riemen *aan* zijnen vader Hendrik . . .	1466	11	Augustus	XIX	398
Ant. Weyns *aan* Jan Godens	„	12	September	„	411
Jan Step *aan* Adr. van den Vene	1466(7)	7	Maart	„	420
Laur. Keyn *aan het* Kleermakersambacht . . .	1467	1	Juli	„	430
Heyman de Vos *aan* Elis. en Hend. Bloemaert . .	„	3	November	„	435
Ant. van der Moere *aan* Barth. de Hase . . .	1467(8)	8	Maart	„	455
Gijsbrecht van Cruyningen *aan* W. van den Bogaerde	1468	13	Mei	XX	22
Fr. Bode en Jan van den Ghoore, van Wilrijck, *aan* Jan van den Eynde	„	25	Juli	„	16
Koenraad Dierickx, van Wesele, *aan* Hend. van Riemen enz.	„	26	September	„	24
Ant. Vleminc *aan* Jac. van den Werve	„	19	November	„	35
Jan van Houbraken *aan* Hend. van Wachtendonck .	„	20	December	„	43
Chr. J. Willemssone, van Santvoert, *aan* Aacht Rut, van Zierikzee	1469	9	Juni	„	77
Laur. de Wale *aan* Pet. van Yedegheem . . .					
Jan van Corpt *aan* Corn. de Bot enz.	„	9	Augustus	„	97
Corn. de Bruyn *aan* Pet. van der Eerdbruggen . .	„	23	„	„	100
Jan Wortelman, te Mortsel, *aan* Jan Coddere . .	„	„	„	„	„
Jac. Ghijsels *aan* Jac. van Geetssem	„	1	December	„	120
Willem van Puers en Fr. de Vriese *aan* Ulrik Cheringer, van Nurenberg, enz.	1469(70)	21	Februari	„	136
Jan Claesheyns *aan* Jan de Weert	1470	10	Juli	„	171

Wouter Vleeminc, van Kieldr., *aan* G. Boyt, van Saeftingen	1470(1)	18 Januari	XX	194
Willem van der Werft *aan* Pet. Theeus, beide te Gheel.	„	22 Maart	„	177
Pet. van den Putte *aan* Elis. Tijmmermans	1471	25 September	„	243
Adr. van Houte *aan* Jac. van Zaventhen . . .	1472	20 Juni	„	282
Jac. Pot *aan* Peter, zijnen broeder	„	2 December	„	291
Joos van der Heyden, van Mechelen, *aan* Marg. van der Meerstraten, van Westdoerne	1472(3)	6 Januari	„	298
Jan van der Heyden *aan* de magen van wijlen zijne echtgen.	1473	12 Mei	„	312
Hend. Paridaens *aan* zijne echtgenoote Elis. van Gierle	„	30 Juli	„	331
Pet. Mijnten, van Lier, *aan* Jan van Oevele, te Millegheem	„	4 Augustus	„	331
Ant. de Backer, van Roosendaal, *aan* Ruys, G. Claus dochter	„	27 „	„	332
Nic. van Cortbeemde *aan* Nic. Cornelis	„	23 September	„	363
Melis Norijs, te Wouwe, *aan* Pauwel de Vuystere .	„	5 October	„	340
Jan de Wagemakere, van Linter, *aan* Jan Cole . .	„	8 „	„	341
Jac. Ymans *aan* Jan Denijs	1473(4)	22 Januari	„	359
Simon Wielant *aan* Jac. van den Bloke	„	24 Februari	„	365
Joris Ravesborger *aan* Jan Colve	„	6 April	„	376
Jac Bac *aan* Geer. de Jaghere	1474	22 „	„	„
Jan Soffraen *aan* Marg. van der Heerstraten, van Westdoerne	„	4 Juni	„	387
Romb. van den Horricke *aan* Gh. Janssone	„	21 „	„	388
Hend. Domaes, van Calmpthout, *aan* zijne echtgenoote	„	22 „	„	389
Hend. Martens *aan* Cath. Smeets	„	28 „	„	390

Jac. Danen *aan* Pet. Janssone	1475	8 April	XX	420
Id. *aan* Corn. Wisse en Pet. Janssone . .	„	5 Juli	„	426
God. en P. van Eynde *aan* Jan van den Kerckhove .	„	4 Augustus	„	429
Pet. Britseel *aan* Prior der Karthuizers . . .	„	13 October	„	448
Pet. Jacopssone *aan* Hend. Keerman	„	21 „	„	449
Gillis Vijt, van Baersele, *aan* zijnen broeder Jan .	1476	21 April	„	462
Huib. Eeuwouts en Jan van der Heyden *aan* Ph. de Brouwere	„	11 Juni	„	471
Nic. Peters, van Wildebroeck, *aan* Hend. van der Poorten, van Lissele	„	20 December	XXI	15
Jan van der Schueren *aan* Geer. Otten en Jan Ottens	„	26 „	„	16
Pet. Prijsbier, van Brugge, *aan* Jan Huygensone, van den Briel.	1476(7)	4 April	„	20
Gebroeders Andries *aan* Elis. en Nic. van Loecke .	1477	2 October	„	29
Jan Aertsoets, Vranck Thonijssone en Jan Rogiers .	„	1 November	„	33
Faas Noyens *aan* Willem van Lare	1477(8)	18 Januari	„	52
Adr. Naes *aan* Pet. van den Werve en A. van den Vekene	„	19 Januari	„	44
Petr. W. Ghijssone *aan* Pet. Makaert	1478	26 Maart	„	59
Jehan de Princhе en Renaudijn Le Candle *aan* Noël Bordillon de Givray en Sonoy	„	20 Mei	„	66
Geer. Deecx, van Molle, *aan* Heilwig Vrientscaps enz.	„	4 Juni	„	68
Jan Duerinc *aan* Pet. van Montenaken	„	23 „	„	72
Hend. Berijt *aan* zijne echtgenoote	„	25 „	„	73

Nic. Pierssone, van Tholen, *aan* Jac. en Mich. Douwe	1478	3 Juli	XXI	75
Jan en Willem Dove *aan* Jan Heyns	„	13 „	„	72
Jan Vileyn *aan* Jan Pels	„	30 September	„	89
Jan Brueckelman *aan* Joris Roef	„	10 December	„	105
Hend. Baers *aan* Karel van der Mote	1478(9)	30 Januari	„	109
Willem de Hooghe *aan* Nic. van Meere enz. . .	„	2 April	„	127
Jan Brabants, *aan* de echtgenooten van Heerle . .	1479	3 Juni	„	134
Matheus . . , , *aan* Lod. Boons	„	9 Juli	„	151
Pet. van Houthoven *aan* Barb. Coenraerts, van Brugge	„	10 „	„	150
Jan Hart *aan* Broonen Sinckelberge	„	17 September	„	157
Michiel Vijdt *aan* Adr. van Borchhoeck	1479(80)	Januari	„	179
Willem van Aken, enz. *aan* Jan Boys	1480	28 en 29 April	„	184
Marten van Ymmerssele *aan* Michiel Hoefkens, Rentm[r] des Hertogs	„	30 Juli	„	189
Michiel Palinck, van St-Winoxberge *aan* Elis. Apertijns, van Brussel, enz.	„	13 September	„	191
Wouter Bock, van Aelst, *aan* Janvan Alton, van de D. Hanze	„	8 October	„	192
Corn. van Sinte-Ghorincx *aan* Jan van Houbraken . .	1482(3)	21 Februari	„	238

RECHTSGEBIED :

Leuven *tegen* Antwerpen	1450	—	XIX	2
Geding naar Hoogstraten wedergezonden	1459	20 December	„	69
„ over goed te Santhoven, aldaar verwezen .	1459(60)	1 Februari	„	73
„ over eene vroente te Rethij	„	15 „	„	76
Universiteit van Leuven	„	18 Maart	„	85
Geding Girot de Vile en Luciot van Leeuwenstein, verzonden	„	3 April	„	83
Antwerpen	1460(1)	3 en 17 Januari	„	108
Geding over goed te Barlaer, aldaar verwezen . .	1461	7 October	„	141
Verklaren van B. en Sch. heeft kracht van gewijsde .	„	28 „	„	154
Uitschrijfbrief aan Bergen	1463	18 Mei	„	258
Antwerpen	„	5 November	„	273
Id. Geding van G. van Cruybeke, poorter, *tegen* de Wet van Aertselaer	„	30 December	„	281
Akkoord met den Heer van Bergen	1464	28 Augustus	„	322
Officiaal van Luik te Leuven	1465(6)	10 Januari	„	369
Geding over de bede van Gwijde van Bloeys te Nispen, naar den Raad van Brab. verzonden	1466	30 Juli	„	397, 399
Geding verwezen naar Putte	1470(1)	18 Januari	XX	192
Universiteit van Leuven	„	„ „	„	„
Geding over eene hoeve te Wouwe, aldaar verwezen .	1472	4 October	„	301

Universiteit van Leuven	1473	13 Mei	XX	339
Geding Ant. de Vile *tegen* Jan Chadron, huismeester des Hertogs, naar den G. R. van Mechelen verzonden .	»	18 November	»	346
Antwerpen *tegen* den Officiaal van Kamerijk . .	»	7 December	»	350
H. van Rutershem, van Brussel, *tegen* J. Beylinc van Antw.	1477	8 Mei	XXI	20
Geding Math. van Kemelsberge *tegen* P. van Zevenbergen, te Rucvenne, naar den geestelijken rechter verzonden.	1478(9)	12 Februari	»	111
Antwerpen *tegen* den Heer van Archy	1479	27 Aug. en 3 Sept.	»	205, 207
Antwerpen, hoofdplaats van Bergen-op-Zoom . . .	1493	2 October	»	246

SCHEPENBRIEVEN :

Nieuwe rentbrief	1460(1)	30 Januari	XIX	112
» rentbrieven	1461(2)	1 April	»	183
Verloren Schepenbrief	»	» »	»	184
Dubbel van eenen Schepenbrief	1462(3)	16 Maart	»	241
Overleveren » » , door Hend. Ole, Raadslid	1464(5)	14 Februari	»	358
Verloren Schepenbrief	1465	26 Augustus	»	370
Overleveren van twee Schepenbrieven van Leuven. .	1465(6)	17 Februari	»	376
» » de brieven der kinderen van Ymmerseele	1469	20 October	XX	115
Nieuwe rentbrief	»	16 December	»	125
Id.	1473	14 October	»	360

Nieuwe rentbrief	1474	13 Augustus	XX	401
Brieven van Jan van der Eerdbruggen, op de Rentm. kamer	—	—	„	403
Vidimusbrief eener korenrent	1474(5)	14 Maart	„	399
Overleveren van twee Schepenbrieven	„	1 Februari	„	417
Schepenbrief van huwelijksvoorwaarden, geldig verklaard	1476	14 Mei	„	470
Schepenbrieven rakende Jan van Berchem, neergelegd in St-Michielsabdy	—	—	„	145

SCHULDERKENTENIS :

Jan van Gottingen (Cuyl) *aan* Hend. Hoop	1459	7 April	XIX	47
Mart. Bernaerts *aan* Geer. van Merxem enz. . . .	1459(60)	24 Januari	„	75
Pet. Reyneere *aan* Jan Noyens	1460(1)	11 Maart	„	121
Jan van Hasselt *aan* Aard Gherijs, beide van 's Hertogenbosch	1461(2)	23 Januari	„	175
Heer Ph. Vijlen, te Sterbeke, *aan* Jan Cornelijs . .	1462(3)	5 Februari	„	294
Jan Ghijs *aan* Jan van Mechelen	1472	September	XX	286

SCHULDKWIJTING :

Corn. de Meyere *aan* Pet. Meyerman	1460(1)	13 Maart	XIX	134
Wouter Pauwels *aan* St-Bernardsabdij	1463	30 Juli	„	262
Stad Briel *aan* Jan van Sevenbergen	1464(5)	27 Februari	„	341
G. Buttoir, Amman, *aan* Pet. de Pape, Broodmeester des Hertogs	1467	1 Mei	„	430
Jan Willemssone *aan* Jan van der Donck	1478(1)	17 Februari	XXI	113

STADSWISSEL :

Geld daaruit gelicht	1467(8)	18 Maart	XX	23
Betwist geld op stadswissel gesteld	1478	25 September	XXI	85
Id.	1479	31 Mei	„	141
Gebrek aan stadswissel	1480	28 October	„	200

VEER :

Willem van der Tanerien, Schepene, *tegen* Heer Christ. Vilain, Heer van Burcht	1467(8) „	20 Januari 26 Februari	XIX	465, 471

VOOGDIJ :

Kinderen Jan W. Diericxsoens	1461	20 Juni	„	136
Reinier de Hont	1462	30 Juli	„	268
Simon van Pantgate	1464 1465 1467	3 September 26 December 3 April	„	319, 366, 422
Alijt, Jan Peters dochter	1467(8)	5 Januari	„	438
Kinderen Lod. van den Loepe	1469	4 November	XX	126
Nic. en Geertr. Steyneman	1471(2)	21 „	„	257
Margareta Coels	„	12 Maart	„	260
Dierik Diericxssen	1472	12 October	„	286
Kinderen Geertr. Houwers	1473	9 Augustus	„	332

Marg. van den Dale	1474(5)	27 Januari	XX	416
Aard Marcelis	1476	29 April	„	466
Nic. Breem	„	4 Mei	„	464
Kinderen Jan de Bruyn	1479(80)	23 Maart	XXI	182
Danneel van Ranst	1480	20 Mei	„	187
Rogier van Lippeloo	1480(1)	10 Maart	„	204

VREDE :

Geweigerd	1462	30 September	XIX	209
id. *(bedevaart in geldboet veranderd)* . . .	—	—	XX	280

WAPENEN (DRAGEN VAN) :

Consent *aan* Jan Giels	1460	26 April	XIX	86
„ „ Jan de Leeu	„	28 September	„	99
„ „ Ledevaart van der Bruggen . . .	„	6 October	„	„
„ „ Willem van der Rijt, te Herenthout .	1461	21 Augustus	„	140

ZOEN :

	voor manslag op				
W. en H. van Elsackere	Nic. van Leyen	1460	24 Juni	„	88
Peter de Bruyn	Gillis Bacheleer	1462	11 Oct. en 7 Dec.	„	223-6
Hendrik Zegers	Ant. van Aerschot	„	31 October	„	219
Adriaan Mertenssone	Jan van der Smissen	„	10 December	„	227

	voor manslag op					
Joos Becq	P. de Smit, van Zwijndrecht	1463	9	December	XIX	283
Jan Janssoons, van Calmpthout	Pet. Bertelssone van Eeckeren	1467	30	„	„	437
Peter van der Rijt	Jan Pe	1467(8)	7	Februari	„	444
—	Nic. van Wildert	1468(9)	30	Januari	XX	45
Jan van der Voort	Jan van Cortbemde	1469	10	Juli	„	83-88
Jan de Cook enz.	Pet. Adriaenssone	„	26	November	„	129
Jan van Riemen	Hendrik, zijnen broeder	1470	24	September	„	175
Coppen de Brocker	Fred. Pietërssone *(voor het gerecht van Zeeland)*	1471(2)	1	Februari	„	253
Kinderen Ghisseleers	Pet. van der Straten	1472	5	Juni	„	273
Jan Abboud, van Brugge	Jan Delle	1473	12	„	„	314
Wouter Diericx	Math. van der Spriet	„	15	„	„	317
Jan Claessone	Nic. Baers	„	25	„	„	319
Pet. en Jos. Aerts	Pet. van den Broeke	„	6	December	„	377
Andr. Ingelen, van Lommel	Sev. van der Lijnden	„	14	„	„	351
G. Gijsbrechtssone	Hend. van Puflet	1473(4)	4	Februari	„	382
Jan de Leeu	Pet. van Leest	„	7	April	„	414
Jan en Fritz Corfs	Math. van Nerenbroec	1474	19	September	„	405
Jan Janssone enz.	Adr. Boudenssone	„	8	October	„	411
Jan en Jac. Boyenssone, van Bergen-op-Zoom	Jan Snacke	1475	10	September	„	432

P. Kerstiaenssone, van Lommel	voor manslag op Tob. Speelberch	1475(6)	10 en 12 April	XX 462, XXI 1
M. Mathijs, van Saeftingen	Jan van Wesel	„	11 „	„ 459
Jan Mijlkens, van Mechelen	And. van Nedervenne, van Loenhout	1476	27 Mei	„ 468
Pet. Thonijssone, schipper	G. van Gelaciën, uit Oostl.	„	4 Juli	XXI 6
Willem de Smit	L. de Maeyer, van Zierickzee	1479	22 September	„ 130

Arn. Jacobssoon en Jac. van Amstel, kooplieden *(verzoening)*	1463(4)	28 Februari	XIX 288
Marten van der Braken en Willem Magrieten (*id.*)	1472	14 Augustus	XX 283
Jan van Inthoven en Willem van Here (*id.*)	1479	21 September	XXI 158

VARIA :

Kwijtschelding van P. de Preester *aan* Nic. de Botter en Andr. Nispelaer . . : . . .	1459	6 April	XIX 84
Verkoop van goed in vruchtgebruik	1460(1)	23 Maart	„ 134
Getuigenis over eene vechtpartij	1461(2)	12 April	„ 190
Vijandschap tusschen Brabant en Dinant . . .	1465(6)	12 Januari	„ 372
Twee H. Geestproeven.	1467	3 April	„ 424

Vreemde kwaaddoenders verbannen	1467	26 Augustus	XIX	432
Verpachting van Stadswaag	1470	4 Juni	XX	166
Zilverwerk door de Stad afgeleverd aan Corn. van Hoecke	1472	19 September	„	285
Ongeval van Pet. de Huecker, te Avignon	1473	23 December	„	355
Belofte van Bancman, waard in het « Schaakberd » *aan* zijne nicht Joanna Stijnen	„	„ „	„	356
Ontrouw van den knecht van Burgem^r W. van Liere.	1475(6)	27 Januari	„	452
Ongeval van Adr. Scoblant, van Zeeland, in de Burcht	1476	23 Juli	XXI	13
Vijandschap tusschen Brabant en Doornik	1478	5 „	„	78
Th. van den Abeele, Baljuw te Middelburg, tot eene dagvaart te Antwerpen beschreven	1478(9)	3 Maart	„	123
Calangie op uitgewonnen geld	1479	31 Mei	„	141
Schadevergoeding *aan* gevangen personen	„	12 Juni	„	143
Lijfrenten op de stad.	1480(1)	25 Januari	„	208

Verbeteringen.

D. XIX,	bl. 72.	In plaats van	1460	*lees*	1459
„	„ 94.	„ „	1560	„	1460
D. XX,	„ 59.	„ „	Vijts	„	Wijts
„	„ 60.	„ „	17	„	27
„	„ 253.	„ „	Nieuwkerke	„	Nieuwpoort
„	„ 297.	„ „	Wielant	„	Vrient
„	„ 419.	„ „	Philip	„	Jacob
„	„ 459.	„ „	10 April	„	11
D. XXI,	„ 20.	„ „	Brijs	„	Prijsbier

VERZAMELINGEN
van schilderijen
TE ANTWERPEN.

Antwerpen is hare aloude faam van kunststad, wellicht niet min aan hare edelmoedige en bestendige liefde tot de kunst dan aan de geniale werken harer zonen verschuldigd. Van in de XVe eeuw, ziet men niet alleen gilden en ambachten de talenten vereeren en aanmoedigen, maar ook burgers een gedeelte der fortuin, door handel en nijverheid verworven, aan tafereelen van gekende meesters besteden, om ze in de ruime zalen hunner woningen uit te stallen. Zoo kwamen er prachtige verzamelingen tot stand, die eilaas! metter tijd, door het samentreffen van ongunstige omstandigheden, grootendeels òf verkocht òf verspreid werden, zonder dat er in een catalogus of ander openbaar bescheed eenig spoor van overbleef. Gelukkiglijk, bewaart ons archief, in de notarieele protocollen, tal van inven-

COLLECTIONS
de tableaux
A ANVERS.

Anvers doit son antique renom de cité artistique non moins peut-être à son amour généreux et persévérant pour les arts qu'aux œuvres géniales de ses enfants. Dès le XVe siècle, on vit non seulement les gildes et les métiers honorer et encourager les talents, mais aussi les particuliers, enrichis par le commerce et l'industrie, consacrer une partie de leur fortune à orner leurs demeures des tableaux de grands maîtres. De précieuses collections se formèrent, qui, par la suite des temps et par le concours d'évènements fâcheux, ont été pour la plupart aliénées et dispersées, sans qu'un catalogue ou document public en ait conservé les traces. Par bonheur, nos archives possèdent, dans les protocolles des notaires, des inventaires de mortuaires, et des évaluations d'experts, qui peuvent donner une idée

tarissen van sterfhuizen en schattingen door deskundigen, die ons een gedacht kunnen geven van de kunststukken voorheen te Antwerpen verzameld. De meeste dezer oorkonden willen wij thans, volgens tijdorde, in den oorspronkelijken tekst, onder het oog brengen; zoo doende, denken wij den wensch der kunstliefhebbers te beantwoorden en tevens nuttige bijdragen te leveren tot de geschiedenis der schilderkunst.

des trésors artistiques renfermés jadis dans nos murs. Nous allons reproduire la majeure partie de ces documents par ordre chronologique, dans le texte original; nous pensons ainsi répondre au désir des amateurs modernes et fournir en même temps des indications utiles à l'histoire de la peinture.

---

2 November 1574 — 21 Januari 1575.

Inventaris vande goeden van Margareta Boge, weduwe van Signor Joris Veselaer, binnen synen levene Generael was vander Munten Ons Genadichs Heeren des Conincx alhier, bevonden in heuren sterfhuyse genaemt « de Roode Schotel » opde Steenhouwersveste.

. . . .

SCHILDERYE.

Een tafereel van Jeronimus Bosch, wesende van de VII doot sonden.
Eenen Jeronimus, opt panneel.
Eenen Bachus, opt panneel.
Een Pomona, sonder lyst.
Een Mars ende Venus, op doeck, van Mabuse. (1)

(1) Jan Gossaert, van Mabuse.

Een Sint Jans predicatie, op panneel, van Merten van Cleve.
Eenen saeyer met een schuytje, op panneel.
Een Sint Anthonis temtacie, op doeck.
Eenen Narsissus, op doeck.
Een Delvine, op doeck.
Een Cruycefix met een Magdaleene, op panneel.
Een boerenbruyloft, op doeck.
De Stadt van Antwerpen, op doeck.
Eenen brant, op doeck.
Het belech van Argel, op doeck.
Een manneken int vercorten, op doeck.
Een stuck poeterye van Juppiter, van Peter van Aelst, op doeck.
Een Flora, op doeck, van olieverwe.
Een contrefeytsel vanden jongen Joris Veselaer, op doeck.
De Historie vanden vader des huysgesins, op panneel.
Een Naecte Venus, op panneel, van Anthonie Moor.
Eenen Naecten Mars, van Anthonie Moor, op panneel.
Een Adam ende Eva, van Peter van Aelst, op doeck.
Een Ordeel, op panneel.
Een Kersnacht, op panneel.
Een rondeel van Carolus Quintus.
Een Mars ende Venus met een schuytje, op panneel.
Een lantschap, van Tobias, op panneel.
Een contrefeytsel van Joris Veselaer ende Jouffrouwen Margrieten Boge, syner huysvrouwen, op twee doeren.
Een tafereel van Abraham, op panneel.
Een tafereel van Scheydinge der Apostelen, op panneel.
Een tafereelken van verlichterye, met een gelas daerboven, van David ende Betsabea.
Een Magdaleene spelende op een claversimbel.
Een contrefeytsel van Maximiliaen.
Noch een Magdaleene, op panneel.
Een Marienbeeldeken met een Kint.
Een tafereel van eenen visscher.
Eenen grooten Christoffel, van buyten.

Een tafereel van Rebecca.
Eenen armen duvel.
Eenen brant, op doeck.
Eenen Orpheus, op doeck.
Een Stadt van Antwerpen daer men danst.
Een stuck van Geert Martens.
Een tafereel met twee doeren, in deen Sinte Barbel, ende in dander Sinte Katelynen.
Een tafereel vander Affdoeninge vanden Cruyce.

(Protocollen van den Notaris Jan Dries, 1564-79.)

---

3 Maart 1588.

Inventaris vande goeden van wylen Signor Peeter du Moulin, in zynen leven coopman was, achtergelaten in zynen sterffhuyse inde Mere, ghemaect ten versoecke van Jouffrouwe Johanna Jacotyns, desselfs weduwe.

Inde neercamere bevonden aenden hoff :

Item, een tafereel, op panneel, olyeverwe, van Laet de kinderkens tot my comen, met vergulde lysten, door Merten de Vos.
Item, een stuck schilderye, olyeverwe, op panneel, vant Vrouken in overspel bevonden, gemaect door Adriaen Keye, met vergulde lysten.
Item, een stuck schilderye op doeck, olyeverwe, vant Vrouwken van Samarien aenden put, met houten lysten, gemaect by Jacob Grimmer.
Item, een cleyn stucxken schilderye, olyeverwe, wesende een lantschapken, met lysten van herden houte, gemaect byden voers. Jacob Grimmer.
Item, een stuck schilderye op doeck, waterverwe, met lysten van herden houte, naer de plaetse gemaect, Historye van Abraham.

(Protocollen van den Notaris Jan Dries, 1588-91.)

---

10 April — 3 Mei 1614.

Inventaris vande goeden van Philips van Valckenisse, die den derden dach van Meerte 1614, tzynen huyse inde Minrebroederstrate is overleden, gemaect ten byzyn vande weduwe Catherine van Dycke, en de rechtelycke momboors vande onbejaerde kinderen Philipse, Peteren ende Maria Margriete.

SCHILDERYEN ende CONSTWERC
opt comptoir boven den ganck vande poorte :

Twee schilderykens op platen, na Bruegel, in eben lysten.
Een cleyn schilderyken, rondeken, van Mostart, in lystkens.
Een ouder tronie, op paneel, sonder lysten.
Een vrouwentroniken vanden ouden tyt, in ronde lystkens.
Noch schilderyken, rondeken, lantschap, op panneel, sonder lysten.
Een schilderyken, rondeken, onder een gelaesken, figure van Jonas, in lysten.
Twee cleyn schilderykens, rondekens, van Mostart, in lystkens.
Een maneschynken met lantschap, in ronde lysten.
Een lantschapken, rondeken, Vliedinge na Egipten.
Een schilderyken van de Scheppinge der werelt in seven dagen, in eben lysten.
Achtien geschilderde teljooren, van Gillis Mostart, in een leiren custodie.

Constige stucken gemaect by **Jan Wiericx,**
metter pennen.

Een Calisto met figure van diverse naecte vrouwen in boscagie.
Figure van Acteon ende van naecte vrouwen, op foetaine.
Figure van tParadys ende van Adam en Eva, met diverse gedierten.
Figure van de Dry Coningen.

Figure van Kersnacht.
» » Ons Lief Heer int hofken.
» » de Voetwassinghe Ons Heeren.
» » Ons Liefs Heeren Leste Avontmael.
» » naecte vrouwe die wtgeschildert wort, met andere personagien.
Figure van Schepsel van Adam ende Eva.
» van de Drye Coninghen, ronde.
» van Judith. Ander figure van Judith.
» Ons Heeren aen tCruyse ende van Onse Lieve Vrouwe ende Sint Jan.
Figure van Opneminge ten hemel van Onse Lieve Vrouwe.
Twee cleyn Agnus Dei beeldekens, deen, Ecce Homo, dander, de Gevangenisse Christi.

Tot hiertoe van Wiericx.

Salvators tronie, van Braem, verlichterye.
Figure Ons Heeren aen tCruys, van Mostart, oic verlicht.
Figure Ecce Homo, verlicht.
» van de Drye Coninghen, verlicht.
» van Sinte Catherine, verlicht.
Figure van de Stadt van Antwerpen, in cleyn ovaelken, verlicht.
Noch zestien oude gedructe beeldekens, diversch.
Printen en gedructe afbeeldingen van Albert Dürer.

Opte voorcamer :

Eenen bloempot, op plate, gedaen by Jacques de Gheyne, in lysten.
Twee schilderykens, van Mostart, in ronde lystkens, van Adam ende Eva.
Een ander ront schilderyken, van Mostart, Sint Jans predicatie.
Twee cleyn Marienbeeldekens, vanden selven, in lysten.
Een schilderyken van Sint Jeronimus, vanden selven Mostart.
Een schilderyken van Mostart, figure van een kackaert.

Dry brandekens, in lysten.
Een maneschynken met lantschap.
Een winterken.
Een afsettinge oft rooveryken.
Een Magdalene.
Een boeren ende boerinnentronien, op een panneelken.
Een ander schilderyken van Magdalena.
Een afbeeldinge van Sint Jan in Pathmos.
Een schilderyken van Sint Christoffel ende maneschyn.
Een ander schilderyken van Sint Christoffel.
Noch een schilderyken van Sint Christoffel ende lantschap.
Een tafereelken, met twee deuren, van Ons Lief Heer int hofken.
Doopinge vanden moor, by Sint Philips.
Noch een visschinge in maneschyn.
Een schilderye van Ons Lief Heer aen tCruyce.
Schilderye van Sint Franciscus ontfangende de wonden.
Charitas, in vergulde lysten.
Figure van Venus liggende op bedde.
Een heyken met rooverye.
Een lantschap met Pan ende Chiringa.
Spysinge van vyf duysent menschen, met een gheilen cante, beschildert mette vier Evangelisten opte hoecken.
Een lancworpich schilderyken, Reyse na Emaus.
Eenen Kersnacht.
Een Crucifix, met eenen beschilderden witten cant.
Een ander Crucifix, met eenen gheilen beschilderden cant.
Eenen Jeronimus knielende voor Ons Lief Vrouwe.
Een schilderye, Hoboken oft boerenkermisse.

Al gedaen oft geschildert by wylen **Gillis Mostaert,** *al op panneel ende in lysten.*

Met noch een ront schilderyken, Diana met hare maeghden.
Een Lucretia, sonder lysten.

Ander grooter panneelen, al oic gedaen by den voors. **Mostaert.**

Een brant van Sodoma ende van Loth ende zyn dochters.
Prophetie van Daniel, in lantschap.
Een Crucifix, op doeck.
Een lantschap, Maria ende Joseph onder soldaten.
Een lantschap, maneschyn.
Een schilderye, Coninckbrief.
Een schilderye, baetstove.
Een lantschap, maneschyn, op doeck.

Al, gelyck vore geseyt is, gedaen byden voors. Mostaert.

Met noch eenen grooten doec, lantschap, vanden selven.
Eene schilderye, Cruysdrager, gedaen na Mostaert.
Eenen Jeronimus, in eben lysten.
Een Marienbeelt ende Joseph.
Een schilderyken, op plate, van Adam ende Eva, in eben lysten.
Noch twee platen, lantschap, in eben lysten, als vore.
Ander twee lantschapkens, op platen, in lysten, als vore.
Boeleringhe van Mars ende Venus, op plate, in eben lysten.
Een Leda, een Venus ende Cupido, al oic op plate ende in eben lysten.
Twee ovaelkens, van Henrick Loenis.
De drye nabescreven stucken, op platen, gedaen by Lazarus vander Borcht, in nootboomen lysten: een batalgie, een Adam ende Eva ende een hermitagie.
Eene schilderye, op doeck, van Onse Lieve Vrouwe met het kindeken Jesus, gedaen by Geldorp, sonder lysten.
Een tafereel, met deuren, van de Drye Coninghen.
Een Marienbeelt, opte deuren twee contrefaitzels.
Een ronde, Brant van Troyen.
Een viercant schilderyken, Vliedinge na Egipten.
Sesse schilderykens gedaen by David Vinckbooms, boerenslach ende maeltyt.

Een schilderyken, waterverwe, op doec, van Venus ende Adonis.

Mars ende Venus, in swert lystken.

Een schilderye, lanc, lantschap, van Joos de Momper.

Een brandeken, vanden selven.

Een heyken, noch twee brandekens, een ander brandeken, met enkele lyste, eenen doec, Franciscus, sonder lysten, al oic van Momper voornoempt.

Een Marienbeelt, gedaen by Hans de Wael.

Een Crucifix, van Pourbus.

Drye schilderyen van zee, gedaen by Vroom, de twee in nootboomen, ende dander in vergulden lysten.

Dootslaninge van Orpheus, gedaen by Leunis.

Een tafereel, met een deure, Vinding van tHeylich Cruyce.

Een Marienbeelt.

Een out schilderyken, afbeeldinge van doode lichamen na de diluvie.

Noot Gods, gedaen na sotten Cleve. [1]

Eenen lierman, gedaen na David Vinckboom.

Eenen Berch van Calvariën, met tcruyce, out.

Een winterken ende eene boerenkermisse, vanden helschen Bruegel.

Een Marienbeelt met het kindeken Jesus.

Mars ende Venus, van Meester Chrispiaen (van den Broeck), lancworpich.

Afbeeldinge van een priester, op dander zyde, dootshoot.

Twee tronien Ons Heeren, thoot met doornen gecroont.

Een Venus haer kammende.

Een schilderye, lantschap, van Conincxloo.

Eenen Franciscus, int groot, op doec.

Een Crucifix, van Octavio (van Veen).

Twee Marienbeelden, vanden selven.

Een schilderye, Pallas ende Venus voedende de jonckheyt.

Eenen wisseler, out.

Eenen Cruysdraeger met Veronica, al oic van Octavio.

Afbeeldinghe van Venegien.

---

(1) Sotten Cleve = Cornelis van der Beke *alias* van Cleve.

Boer ende boerinnentronie, out.
Dry afbeeldingen vanden Coninc, Coninginne ende Soon van Engelant.
Afbeeldinge van Ons Lief Heere ende van Ons Lieve Vrouwe, gedaen by Andries van Baesrode.
Ander afbeeldinghe Ons Heeren ende Onser Liever Vrouwen, gedaen na Rubens.
Drye bancquetten, op doec.
Drye ander bancquetten, van gelycke grootte, op panneel.
Noch vier bancquetten, op panneel.
Noch een ander schilderye met figure van haze en frutagie.
Een lanc schilderyken, smal, lantschap.
Twee cleyn schilderykens van Ons Lief Heer ende Ons Lief Vrouwe, gedaen by Roelken.
Lofsanc van David, op plate.
Een Grafegginge, oic op plate, al oic van Roelken.
Twee oude tronien, na Floris.
Een Magdalena, van Loys van Oort.
Een Charitas, op doeck, van Wencel (Coberger).
Eenen Sinte Sebastiaen, op doeck.
Een afbeeldinge Ons Heeren temptatie, gedaen by Cornelis Floris.
Een lantschap met moeseler ende beestkens.
Eenen tempel, op doeck, in lysten.
Eenen Torre van Babilonien, na Hans Kock.
Bancquet van Herodes met Herodiade, vanden jonghen Franchoys Vrancken.
Een Oordeel, vanden selven Franc.
Twee tronien, gedaen by Loys van Oort.
Een Emaus, van Marten van Cleve, lancworpich.
Een Judith onthoofdend Holofernes.
Schilderye van Sinte Peter siende tvisioen.
Daniel inden leeuwenkuyl.
Loth met zyn dochters.
Lantschap, van Grimmer.
Een kermisse, op papier, van Jorken van Cleve.
Een Oordeel, op plate, in eben lyste, van Henric van Balen.

In de middelste neercamer:

Afdoeninge Ons Heeren vanden Cruyse, gedaen by Pourbus.

Een schilderye, poeterye, voorde schouwe, gedaen by Meester Chrispiaen (van den Broeck).

Schilderye, op plate, Historie van Jacob, van Nyeulant.

Een lantschap, op papier geschildert.

Een kermisse, van David Vinckboom.

Een meysken ende knechtken, van H. de Namur.

Een schilderye van Ons Lief Vrouwe ende Joseph, van ouden meester.

Thien stucken schilderyen, lantschappen, staende rontomme de camer boven de lysten ende portael, gemaect na de plaetse, de acht boven de lysten gedaen by Joos de Momper, ende de twee boven tportael by Sebastiaen Francken.

Opt camerken boven de kelderkeuken :

Vier lanckworpige schilderykens, de twee, zeen, ende dander twee, lantschapkens met cleyn personagiekens, gemaect na de plaetse ende gedaen by Joos de Momper.

Inde salette oft neercamer voor aende strate :

Negen schilderyen, lantschappen met jachten, staende boven de lysten, geapproprieert na de plaetse ende al gedaen by Joos de Momper.

Een schilderye, Oprechtinge van tSerpent inde woestyne, gedaen by Denys Caluwaert.

Een Bachusfeest, vanden sotten Cleve.

Historie oft afbeeldinge van poetische Goden, gedaen by Octavio.

Een schilderye, zeestorm, van Vroom, lancworpich.

Een Marienbeelt in groot lantschap, van Henric Luenis.

Een zeevaert, in lyst met cardoesen, copie na Vroom.

Een schilderye, lantschap ende rooverye, na Marten van Cleve.

Twee schilderyen, Nederdalinge Ons Heeren ter hellen.

Een schilderye van tempel oft kercke.
Een groote schilderye, boerenkermisse, gedaen by helschen Bruegel.
Een ander groote schilderye vanden selven Bruegel, van de blauhuycke ende ander plaisanterye.
Noch een groote schilderye van Venus ende Adonis met Cupido, op doec, gedaen by Franchoys Floris.
Een groot ydel panneel, in lysten.

Den derden Maii, ten byzyn vande weduwe, Philips, den soon, de momboors Elout ende Esschers, ende van Henric Barbiers ende Cornelis van Vets, schilder, getuygen.

In de twee cameren, die den overledene in huren hadde opt OOSTERSHUYS, bevonden de navolgende schilderyen:

Een Magdalene biddende.
Een guldens mate, boer ende boerinne met fruyten, van Joachim (Bueckeleer.)
Een boerenkermisse, vanden selven.
Eenen doec van Bachus, Ceres, Venus ende Pallas, gedaen by Octavio.
Sint Pauwels bekeeringhe, van Momper.
Een groenmerct, gedaen by oft na Joachim.
Sint Peters Vissinge, gedaen by sotten Cleve.
Juditium Pardis, van Meester Chrispiaen.
Een Vulcanus smedende, gedaen na Octavio.
Eenen dobbelen doec, by Hans Flerdyn, figure van Ons Lief Heer aenden oever vande zee.
Een fruytken, acht stuyvers mate.
Een dobbelen doec, Acteon, na Rottenhamer.
Een lantschap met Silenus ende Thisbe.
Eenen doec, Noot Gods, na Octavio.
Een dyergelycke schilderye, op panneel.
Eenen doec, Italiaens, van Lucretia.
Eenen Cruysdragher, van Peter Bruegel.
Een slapende kint met vrouwefigure, op doec.
Een koekenmaert, van Joachim, in hoochde.

Een vluchtende schaepherder, gedaen na den ouden Bruegel.

Noch een koekenmaert, van Langhen Peer*, in hoochde.

Kinderdoodinge, van Gillis Mostaert.

Vlucht van Loth wt Sodoma brandende, van Mostaert.

Eenen Cruysdrager, vanden selven Mostaert.

Een half beelt, Cruysdragher.

Charitas, op doec, van Italiaenschen meester.

Een lantschap mette Drye Coninghen.

Figure Ons Heer voer knielende bisschop, van oft na Octavio.

Eenen doec, Grafleagginge Ons Heeren, sonder lyst.

Eenen Kersnacht, vanden sotten Cleve.

Een lantschap, van Momper.

Een lantschap, op doec, met Adonis ende Venus, van Francken.

Een schilderye van Paris ende Venus, van Meester Chrispiaen.

Maria Magdelena, gedaen by Meester Vincent.

Een Leda, gedaen na Toucziaen, sonder lysten.

Eenen Jeronimus met Ons Lief Vrouwe ende engelen inde locht, van Octavio.

Een Crucifix, op doec, van Mostaert.

Een vastelavent, van Bruegel.

Een cleyn schilderyken, pintken met een gelas met rooden wyn.

Een groote kueken.

Een Sinte Catharina, van Wencel, op doeck.

Een Bachusfeeste, van sotten Cleve.

Een schilderye, op doec, van Loth ende zyn dochters, gedaen by Fordyn.

Kinderen van Israel inde woestyne, van Sebastien Vranc.

Een groote rooverye, na Momper.

Maria van Egipten, van Italiaenschen meester.

Schilderye van den Chyspenninc, gedaen by Grimmer, op doec.

Een lancworpich lantschap met jacht, van Momper.

Figure van Christus, jonc, met een cruys, op doeck.

* Peter Aertssen.

Een lantschap, op doec, na Thobias.
Een lantschap, op doec, van Francken.
Een groote schilderye, lantschap met figure van Sint Jan in Pathmos.
Eenen Sint Franciscus, op doec, van Octavio.
Eenen Jeronimus, op doeck, van Hans Fordyn.
Abel ende Caín, op doec, na Rubbens, oic op doec.
Eenen Jeronimus, gedaen na Italiaenschen meester.
Een lantschap met Paules, van Marten van Cleve ende Grimmer.
Noot Gods, op doeck, na Octavio.
Predicatie Ons Heeren opt schip, in out lantschap, van ouden meester.
Brant van Sodoma ende Gomorra, van Mostaert.
Perspective van den Verloren Soon, van Vriese.
Vlucht van Maria ende Joseph na Egipten, van Mostaert.
Eenen Jeronimus, op doec, van Palma.
Eene Patientia, op doec, met brandinge, van Mostaert.
Een zeevaert, na Vroom.
Een lantschap met figure van Ons Lief Vrouwe ende engel, van Mostaert ende scheelen Neel.*
Een boerenkermisse, van helschen Brueghel.
Een Sint Maria Magdalena, op doec, van Italiaenschen meester.
Vlucht van Maria ende Joseph na Egipten, van Palma.
Torre van Babilonien, wel gedaen by onbekenden meester.
Kinderdoodinghe, gedaen by helschen Bruegel.
Kinderspel, vanden selven.
Boerenbruyloft, vanden selven Bruegel.
Sint Jans Predicatie inde woestyne, vanden selven.
De blauhuycke, vanden selven.
Copie van kinderspel, vanden selven Bruegel.
Mars ende Venus, van Meester Chrispiaen, een hooghstuck.
Torre van Babilonien, van Vriese.
Triumphe vanden Doot, van Bruegel.
Lancworpige schilderye, op doec, Cruycinge Ons Heeren.
Een schilderye van Mostaert, Emaus.

* Cornelis Molenaer.

COPIEN :

Lantschap, op doec, met figure van leeuw.
Historie van Loth, na Mostaert.
Een Graflegginge, na Printe.
Figure van Sint Christoffel, na Mostaert.
Coningbrief, na Mostaert.
Figure van Sint Jan Baptista, na Key.
Eenen vastellavont, na helschen Bruegel.
Vlucht na Egipten van Maria ende Joseph, na Palma.
Een rooverye op heyken, na Mostaert.
Een maenschynken ende vissinge, na Mostaert.
De vier tyden sjaers, na Jan de Namur.
Hoboken oft boerenkermisse, na Mostaert.
Een originael ende copie van hoywagen.
Twee hooghe deuren met figure van Sint Jan Baptista ende Sint Jan Evangelista.
Een Venus haer wasschende, met Cupido.
Eenen Cruysdrager, na Mostaert.
Ander twee hooghe deuren, met geschrift.
Twee figuren van keysers, op doeck.
Rycken vreck, na Mostaert.
Een Crucifix, met witte beschilderde canten.
Ecce Homo, na Printe, groot.
Sint Jeronimus, na Octavio.
Noot Gods, na Octavio, sonder lysten.
Figure van Sint Augustin begeerende Christum, Paulum ende Rome te sien.
Jacob ende Rachel, op doec.
Bachus, Ceres ende Venus, op doec, van Hans Fordyn, na Octavio.
Prophetie van Daniel, na Mostaert.
Een Cruysdragher, na Mostaert.
Christus sittende op eenen steen, met een beschilderde lyste, na Mostaert.
Boerenkermisse, na Mostaert.
Baetstove, na Mostaert.
Een maneschyn met Sint Christoffel, na Mostaert.
Schilderye van den Verloren Soon.
Gevanckenisse van Paulus, na Marten van Cleve.
Een Vulcanus, op doeck, na Octavio.

Een Leda, op doeck, van Hans Fordyn.
Twee Tarquinius ende Lucretia, vanden selven Fordyn.
Een vrouwenvercrachtinge, op doec, vanden selven.
Een slapende kint oft Cupido met Venus.
Eenen ouden vryer met jonge vrouwe, per Fordyn, op doec.
Een brandinge, na Mostaert.

Ten STERFHUYSE, opte camer boven tcomptoir over den ganc vande poorte.

COPIEN :

Een brandeken, na Mostaert.
Een maneschynken met figure van Sint Christoffel, na denselven.
Een zeestormken, na Vroom, in vergulde lyste.
Een ander zeestormken, na denselven, in ongestoffeerde lyste.
Noch een zeestormken, na Vroom, in vergulde lyste.
Een Marienbeeldeken, op plate.
Een brandeken, van Momper.
Een bancquet, na Loys Caulery.
Een heyken, van Momper.
Achtien geschilderde teljooren, na Mostaert.
Spysinge Ons Heeren van vyf duysent mannen, met beschilderde binnenlyste.
Twee lantschappen met figure van Maria ende Joseph, na Mostaert gedaen.
Een lanckworpich schilderyken, zeevaert.
Kinderdoodinge, na Mostaert.
Een zeetempeest, op doeck.
Een scheepvaert.
Een zeevaert, op doec, na Vroom.
Sint Jan onthooft.
Vlucht van Maria ende Joseph na Egipten, na Mostaert.
Twee fruytmercten met figuren van haze, sonder lysten.
Eenen Cruysdrager, na Octavio.
Twee fruytkens, sonder lysten.

Een lancworpich lantschapken, heyken, na Momper.
Een ander lanck schilderyken, galgeberch, van Momper.
Noch een schilderyken, lantschap, na Conincxloo.
Noch een schilderyken, lantschap ende brandeken, na Momper.
Een ander lancworpich lantschapken, na Momper.
Twee bancquetkens.
Een lantschapken met een Christoffele, na Mostaert.
Een Charitas, na denselven.
Een wtdeylinge den armen, na Vincboort.
Een schilderyken van Sint Jeronimus, na Mostaert.
Een Sint Christoffel met maenschynken, na Mostaert.

(al sonder lysten).

Een lancworpich lantschap, van Momper selve, met doopinge vanden moor.
Een ander lanc lantschap, eensdeels van Momper.
Noch een lantschapken ende brandeken, van Momper.
Een lantschapken, heyken, oic van Momper.
Noch een lantschapken, vanden selven.
Noch een lantschapken, heyken, vanden selven.
Een ander lantschapken heyken, van Momper.

(al met binnenlysten).

Een tempelken, sonder lysten, Opneminge ten hemel van Ons Lieve Vrouw, na Wencel.
Een lantschap met Pyramus ende Thisbe.
Torre van Babilonien.
Een Charitas, na Wencel.
Eenen Kersnacht, na sotten Cleve.
Afbeeldinge Christi, jonck.
Eenen anderen Charitas, na Wencel.
Adam ende Eva, na Jacques de Backer.
Ecce Homo, na Octavio.
Venus haer wasschende, met Cupido.
Bancquet van Herodes met Herodiade.
Sinte Catelyne, na Wencel.
Raidt vande poetische goden, na Octavio.
Een ander beelt van Sinte Catharina, na Wencel.
Een Crucifix, na Octavio.
Eenen Cruysdrager, na Octavio.

Een gedootverwt Crucifix.
Twee bancquettekens.

(al sonder lysten).

Een Crucifix, na Mostaert.
Een ander Crucifix, met beschilderde canten, oic na Mostaert.
Een Sint Christoffel, in maneschyn, na Mostaert.
Een halfbeelt van Sint Christoffel, na Mostaert.
Een lantschap, heyken met rooverye, na Mostaert.
Een baetstove, na denselven.
Een lantschap, Vlucht na Egypten van Onse Lieve Vrouwe ende Joseph, na Mostaert.
Een lancworpich lantschap, na Conincxloo.
Een lantschap, Vlucht na Egipten.
Een Noot Gods, na sotten Cleve.
Een lantschap, na Emaus, na Mostaert.
Een schilderyken van Jesus, met beschilderde binnenlysten.
Figure Ons Heeren sittende op eenen steen, met beschilderde binnenlyst, na Mostaert.
Lantschap, na Mostaert, Vlucht na Egypten.
Een Crucifix, met beschilderde lysten, na denselven.
Een nestroof, na Vinckboom.
Stryt tusschen boeren ende soldaten twee.
Een boeren maeltyt spelende met caerten.
Twee lantschapkens met Christoffelkens, na Mostaert.
Een bancquetken, met pintken ende glas met wyn.
Een lantschapken, heyken met rooverye, na Mostaert.
Een schilderye, Coninkbrief, na Mostaert.
Een brandeken, na Mostaert.
Een schilderye, tooverye, na jonghen Franc, sonder lysten.
Een Venus met Cupido, na Mostaert.
Een Crucifix, na Mostaert.
Een lantschap met figure van Sint Christoffel.
Een schip op zee.
Noch een Venus met Cupido.
Prophetie van Daniel.

(Protocollen van den Notaris P. Fabri 1611-14.)

31 Maart 1621 — Jan. 1623.

Inventaris vande goeden van Nicolaes Cheeus, overleden op 31 Meert 1621 tzynen huyze inde Venusstrate.

. . . .

den IIII Maii 1622.

SCHILDERYEN *ende constige wercken, met verclaringe vande weerde ende prys van dyen, alzo die, ten versueck vande weduwe ende momboors, by Peter Goetkint, Henric van Balen ende Adriaen van Stalbemde, meesters schilders, geschat ende gepriseert zyn.*

Vyf schilderyen, rondekens, lantschappen, gedaen by Jan Breugel, elc geestimeert op sesse ponden grooten Vlems . . .	30	—	—
Een bloempot, in ebbenhouten lysten, gedaen by Breugel voornoempt, geestimeert op twintich gulden	3	6	8
Een ander schilderyken, bloempot, in slechte houten lysten, geestimeert op thien gulden	1	13	4
Twee schilderykens, lantschap, gedaen by Jacques Grymmaer ende Marten van Cleve, in eensdeels vergulde lysten, tsamen geestimeert op vyvenviertich gulden. . .	7	10	—
Een schilderye, figure van Onse Lieve Vrouwe, gedaen, na der estimeerders oordeel, by Meester Ghear van Brugge, met deuren, geestimeert op een hondert achtentzestich gulden	28	—	—
Een schilderye, lantschap, gedaen by Jan Breugel, in ebbenhouten lysten, geestimeert op een hondert tweentzestich gulden .	27	—	—

Twee afbeeldingen, deen van Erasmus van Rotterdam ende dander van Thomas Morus, tsamen geestimeert op dertich gulden	5	—	—
Afbeeldinge van Ludovicus Vives, geestimeert op thien gulden	1	13	4
Een stucxken schilderye, gedaen by Jacques Savori, figure van lantschap ende gevogelt, geestimeert op achtenviertich gulden	8	—	—
Een contrefeytzel met figure van tGulde Vlies geestimeert op vyf gulden	—	16	8
Een schilderyken, Sint Jans predicatie, op coper, geestimeert op vyftien gulden .	2	10	—
Een schilderye gedaen metter pennen by Hans Wiericx, van Acteon ende Diana in ebbenhouten lysten, onder Muscovits gelas, geestimeert op een hondert twintich gulden	20	—	—
Een schilderye, lantschap, merct van boeren, gedaen by Jan Bruegel, in ebbenhouten lysten, geestimeert op een hondert twintich gulden	20	—	—
Een ander lantschap, Ponte Mole, gedaen by Bruegel voornoempt, in ebben lysten, geestimeert op sessentzestich gulden . .	11	—	—
Noch een schilderye, lantschap, met figuren van schepen ende boerendans, gedaen by Jan Bruegel, in ebbenhouten lysten, geestimeert op een hondert twintich gulden	20	—	—
Een schilderye, lantschap, van Conincloo, geestimeert op viertich gulden . . .	6	13	4
Een schilderye van Susanna, op coper, in ebbenhoutten lysten, geestimeert op sessendertich gulden	6	—	—
Eenen bloempot, van de Geine, in ebbenhoutten lysten, geestimeert op vierentwintich gulden	4	—	—
Een schilderyken, rotze, gedaen by Wortelmans, gedaen na den ouden Bruegel, geestimeert op tweelf gulden . . .	2	—	—
Een schilderyken, figueren van Onse Lieve			

Vrouwe ende Sinte Catherina, gedaen by onbekenden meester, geestimeert op vyventwintich gulden	4	3	4
Een schilderye, kinderdans, gedaen by Rottenhamer, in ebben lysten, geestimeert op tnegentich gulden	15	—	—
Vier cleyn stucxkens schilderyen, lantschappen, gedaen tot Jan Bruegel, al in ebbenhoutten lysten, tsamen geestimeert op sessentzestich gulden	11	—	—
Een ander schilderye, lantschap, gedaen by Jan Bruegel, houtcliever, geestimeert op vierendertich gulden	5	13	4
Een schilderye, lantschap, gedaen by Hans Wortelmans, geestimeert op twintich gulden	3	6	8
Een schilderye, figure van schotel met wyndruyven, geestimeert op vierthien gulden	2	6	8
Een schilderye van fruyten, succate etc., in ebbenhoutten lysten, geestimeert op vyftich gulden	8	6	8
Figuren van vier vogelkens, van Lutgeert, geestimeert op tweelf gulden . . .	2	—	—
Schilderyken, figure van twee muysen, geestimeert op sesse gulden	1	—	—
Twee cleyn schilderykens, lantschappen, gedaen by Bruegel, in ebben lysten, geestimeert op tzestich gulden . . .	10	—	—
Een grootachtige schilderye, lantschap, gedaen dlantschap by Momper ende de figure by Bruegel, in ebben lysten, geestimeert op vierentwintich gulden	4	—	—
Een schilderyken, Sint Jan in Pathmos, op steenken, geestimeert op vierthien gulden.	2	6	8
Een schilderye, lantschap, gemaect by Lucas van Valckenborch, geestimeert op twintich gulden	3	6	8
Tweelf afbeeldingen op teljooren, gedaen by den ouden Bruegel, geestimeert op een hondert gulden	16	13	4

Een schilderyken, *gelaesken met bloemen*, van Bruegel, geestimeert op tzestich gulden.	10	—	—
Een schilderye van de *Coninginne van Saba*, gedaen byden jongen Franck, geestimeert op een hondert gulden	16	13	4
Een schilderyken, *lantschap*, van Conincxloo, geestimeert op achtien gulden . . .	3	—	—
Een schilderye, *lantschap*, met vergulde binnenlyst, geestimeert op sessendertich gulden	6	—	—
Een schilderye, figure van *Rebecca*, geestimeert op vyftien gulden	2	10	—
Een schilderye, *lantschap*, gedaen by Momper, geestimeert op viertich gulden . . .	6	13	4
Een schilderye, figure van *Onse Lieve Vrouwe*, wesende copie gedaen na Meester Rogier, geestimeert op thien gulden .	1	13	4
Twee gebackensteen figuren, van *moorkens*, geestimeert op twintich gulden . . .	3	6	8
Een schilderye, *voesterheer*, gedaen na Marten van Cleve, geestimeert op thien gulden. .	1	10	4
Een schilderye, *convoy*, copie gedaen na Sebastiaen Francq, geestimeert op vyftien gulden	2	10	—
Een schilderye, *brant*, gedaen by Mostaert, geestimeert op sessendertich gulden . .	6	—	—
Een schilderye, figure van *Orpheus*, geestimeert op twintich gulden	3	6	8
Een schilderyken, *lantschap*, na Momper, geestimeert op vier gulden. . . .	—	13	4
Een *Marienbeelt*, gedaen by Adriaen Key, geestimeert op vyftien gulden	2	10	—
Een schilderye, *lantschap*, gedaen na Conincxlo, geestimeert op thien gulden .	1	13	4
Een schilderye, *Crucifix*, in vergulden lysten, geestimeert op acht gulden. . . .	1	6	8
Een schilderye, *lantschap*, gedaen by Pauwels Bril, geestimeert op een hondert twintich gulden	20	—	—
Een *Marienbeelt* in lantschap, gedaen by Bruegel, geestimeert op een hondert gulden.	16	13	4
Een ander *lantschap*, gedaen by Bruegel,			

geestimeert op een honderd tachtentich gulden	30	—	—
Twee schilderyen, lantschappen, op doec, gedaen by Jacques Chavery, geestimeert tsamen op vyfenviertich ponden oft twee hondert LXX gulden	45	—	—
Een schilderye van Sinte Maria Magdalena, gedaen by Quinten Massys, geestimeert op tzestich gulden	10	—	—
Een schilderye, metselrye, vanden ouden Steenwyck, geestimeert op tweelf gulden.	2	—	—
Een groot stuc schilderye, in vergulde lysten, figure van den Evangelist Sint Matheus, gedaen by Francisco Pourbus, geestimeert op vyf hondert gulden . .	83	6	8
Afbeeldingen, in tweelf stucken, van de tweelf Sybillen, geestimeert op vyftich gulden.	8	6	8
Een groote schilderye, sonder lysten, van de Drye Coninghen, met een ander schilderye van de Vestales, beyde copien van Jaspar Rem, tsamen geestimeert op tweeentzeventich gulden	12	—	—
Een schilderye van Isaac ende Jacob, gedaen by Crispiaen, geestimeert op sessendertich gulden	6	—	—
Een tafereel met deuren, Marienbeelt, geestimeert op tweentwintich gulden . .	3	13	4
Een schilderye, Oordeel, gedaen by Crispiaen vanden Broecke, geestimeert op tachtentich gulden	13	6	8
Een schilderye, lantschap, waterverwe, geestimeert op vier gulden	—	13	4
Een schilderye van Tobias, gedaen by Crispiaen van den Broecke, geestimeert op sessendertich gulden.	6	—	—
Een schilderye van Flora, gedaen by Quinten Massys, geestimeert op dertich gulden .	5	—	—
Een schilderye, battaille, gedaen by Sebastiaen Vrancx, geestimeert op een hondert tachtentich gulden	30	—	—

Een schilderye, Mirakel van Sint Marco, gedaen by Tintoret, geestimeert op tweentzeventich gulden	12	—	—
Een schilderye, lantschap, gelegentheyt van Schelle, gedaen by Jan Bruegel, geestimeert op drye hondert vyftich gulden .	58	6	8
Een schilderye, lantschap, Sint Janspredicatie, gedaen by Jan Bruegel, geestimeert op dry hondert gulden . .	50	—	—
Schilderye, bancquet van fruyten ende vogele, gedaen by Snyers, geestimeert op tnegentich gulden.	15	—	—
Een schilderye, boerenkermisse, gedaen by Mostart, geestimeert op twee hondert ende vyftich gulden	41	13	4
Twee schilderykens, rondekens, lantschappen, gedaen by Conincxloo, geestimeert tsamen op een hondert twintich gulden . .	20	—	—
Een schilderye, Marienbeelt, gedaen na Meester Quinten by N... (sic) Barbiers, geestimeert op tzestich gulden . . .	10	—	—
Een schilderye, bloempot, gedaen by Jan Bruegel, geestimeert op een hondert twintich gulden	20	—	—
Een schilderyken, lantschap, van Bruegel, geestimeert op een hondert twintich gulden.	20	—	—
Twee schilderykens, lantschappen, van Momper, geestimeert tsamen op tzestich gulden.	10	—	—
Een schilderye, winter, van Peter Bruegel, geestimeert op twintich gulden . . .	3	6	8
Een schilderye, lantschap, van Henric van Cleve, geestimeert op vierentwintich gulden.	4	—	—
Een ander schilderye, lantschap, van Grimmer, geestimeert op sestien gulden . .	2	13	4
Een schilderyken, lierman, gedaen by David Vincboom, geestimeert op sessendertich gul.	6	—	—
Noch een schilderyken, lantschap, van Momper, geestimeert op dertich gulden . .	5	—	—
Vyf tronien, gedaen by Franchoys Floris, geestimeert op dertich gulden . . .	5	—	—

Een schilderyken, figure van Roeck, geestimeert op vyf gulden	—	16	8
Een schilderye van procureur, gedaen na Bollery, geestimeert op vierthien gulden.	2	6	8
Een schilderye van Joseph, gedaen by Crispiaen vanden Broeck, geestimeert op sessendertich gulden	6	—	—
Een schilderye, schoolmeester, waeterverwe, vanden ouden Verbeke, geestimeert op tweelf gulden	2	—	—
Een lanc smal stucksken schilderye, lantschap, gedaen by Grimmer, geestimeert op sessendertich gulden	6	—	—
Een schilderye, maeltyt oft bancquet vanden verloren sone, geestimeert op thien gulden	1	13	4
Drye tronien van Susanna, geestimeert op sesse gulden	1	—	—
Een schilderye, Crucifix, met deuren, met letteren, copie na Meester Michiel Coxie, geestimeert op twintich gulden . . .	3	6	8
Een schilderye, boer ende boerinne, van Merten van Cleve, geestimeert op vyf gulden.	—	16	8
Een schilderye Kettersraet, geestimeert op twee gulden	—	6	8
Drye vrouwentronien, geestimeert tsamen oic op twee gulden	—	6	8
Afbeeldinge van Erasmus, geestimeert op sesse gulden.	1	—	—
Drye schilderyen, lantschappen, geestimeert tsamen op tweelf gulden	2	—	—
Twee figuren van peerden, een van stier, twee van leeuwen, een van moesler oft ruyspyper, een van Meester Jan de Bouloigne, al in bronsse oft coper, op ebbenhouten voeten oft pedestalen, geestimeert tsamen op seven hondert ende tachentich gulden	130	—	—
Een Crucifix, in bronsse, op ebbenhouten voet, geestimeert op tnegentich gulden .	15	—	—

Een ander figure van Crucifix, in coper, geestimeert op een hondert ende vyftich gulden . . . . 25 — —
Drye gesneden figuren, in avermessteen, van hope, liefde ende geloove, van Paludanus, geestimeert tsamen op LXXII gulden 12 — —
Een schilderye, figure van Roeck, geestimeert op vyf gulden . . . . . . — 16 8
Twee gesneden figuren van palmenhoute . .. .

Aldus gevisiteert, geinventarieert ende byde voors. meesters schilders geestimeert, ten voors. vierden Maii XVI^c tweentwintich.

PEETER GOETKINT.
HENDRICK VAN BALEN.
ADRIAEN VAN STALBEMT.

(*Protocollen van den Notaris P. Fabri 1621-24.*)

---

21 Januari 1623.

Inventaris vande goeden van Jacques Snel, wyntavernier, overleden, op 17 Januarii 1623, in zyn huis by Sint Jorispoorte alhier, welke inventaris is opgemaekt ten verzoeke zyner nagelatene weduwe Johanna Struyck, geassisteert met Charles de Couwer, schilder.

. . . .

SCHILDERYEN.

Inde groote camer :

Een groot stuck schilderye, van Joos de Momper, met figuren van Henrick van Balen.
Twee smalle systucxkens voor de schouwe, een, met vogelkens, van Joris Palludaen, ende dander, een Emaus, van Carel de Couwer.

Een groot stuck schilderye van Coninck Balthazar, van Juliaen Tenier, met buyten ende binnenlysten, vergult.

Een groot stuck schilderye, de Bruyloft van Cana, Gaillilee, van Hans Snellincx.

Een groot stuck schilderye van Dedalus ende Icarus, van Joos de Momper, ende de figuren van Joris Palludaen.

Een lanck smal stucxken schilderye van Joos de Momper, de personagien van Jan van Breugel.

Een groot stuck schilderye, van Lazarus vander Borcht, van Scipio ende Hannibal, met buyten ende binnenlysten.

Een groot stuck schilderye, van Peeter Baltens, Sint Jans Predicatie, fraey gelyst, principael.

Een groot stuck schilderye, de Roode Zee, van Hans Snellincx, met fray lysten aen.

Een heel groot stuck schilderye, de Predicatie op de zee, het lantschap van Tobias Verhaecht ende Joos de Momper, ende de figuren van Ambrosius Francken.

Een heel groot stuck schilderye, van Peeter Breugel, een boerenkermis, fraey gelyst.

Een groot stuck schilderye, van Guilliam de Vos, copye na Floris, de Historie vanden ouden Tobias.

Vyff lange smalle bloempotten, van Juliaen Teniers.

Opde steene bovencamer:

Een groot stuck schilderye voor de schouwe, van Loth, van Joos de Momper, de figuren van Joris Palludaen.

De tweelf maenden, van Lazarus vander Borcht, gecopieert naer Sebastiaen Vrancx, met fraey vergulde buytenlysten, sestien stuyvers maten.

Een cleyn stucxken schilderye van de Martelisatie vande kinderen der Machabeen.

Opde voorcamer:

Twee contrefeytsels van den Overleden ende zyne weduwe, op guldens maten, van Franchoys Francken, met gemooriste lysten.

Een hooch stucxken schilderye van tVrouwken van Samarien, van Joos de Momper, de figuren van Juliaen Tenier.

Een groot stuck van de Seven Musen, na Floris.

Een groot stuck schilderye, met deuren, van de Dry Coningen.

Een stuck schilderye, een Ceres.

Een stuck schilderye, van Carel de Couwer, Sint Jans Doopinge, een acht stuyvers mate.

Een Cruysken, van Marten de Vos, principael.

Een stuck schilderye, Vlidinge van Egipten, met een blauw binnenlyst ende buytenlyst, van Mostaert.

Een berchwerck, van Carel de Cauwer, acht stuyvers mate.

Een cleyn stucxken schilderye, Temtasie van Onsen Heere.

Een affgesette groote print van den Treves.

Over de plaetse inde neercamer :

Een lanck smal stuck schilderye, na Merten de Vos, van Agar.

Een groote langhe schilderye, boerekermis, van Juliaen Tenier, den gront van Daniel vanden Steen.

Een groot lanck stuck schilderye, van Hans Snellincx, Laet de kinderkens tot my comen.

Een groot lanck stuck schilderye, van Joos de Momper, de figuren van Sebastiaen Vrancx, eenen tocht vande soldaten.

Een groot stuck schilderye, vierkant, van Joos de Momper, met figuren van Jeronimus Franck den jongen, een boerinnen troeteleirken.

Een contrefeytsel van den Coninc van Spaignen.

Noch een groot stuck schilderye, Venus ende Cupido.

Noch een manscontrefeytsel.

Noch een oudt Marienbeelt, een acht stuyvers maet, met buytenlysten.

Opde achterbovencamer :

Een lanck smal stuck schilderye, van Joos de Momper, de figuren van Hans van Breugel ende oock den grondt.

Een stuck schilderye, den Thoren van Babilonien, het lantschap van Joos de Momper ende de figuren van Juliaen Tenier ende Claes van Cleve.

Een sestien stuyvers mate, van Joos de Momper, Vlidinge van Egipten, vol playsante figuerkens.

Een acht stuyvers mate, van Joos de Momper, de figuren van Sebastiaen Franckx, affsettery van eenen wagen.

Een acht stuyvers mate, van Franchoys Borse, daer Ons Heer den blinden sinde maect.

Een stuck van figuren, een Vonnis van Paris.

Noch een Marienbeelt met een Kindeken.

Int cleyn camerken :

Een groot schoustuck, schilderye van Carel de Couwer, eenen backwagen.

Een groot stuck schilderye, van Hans Snellincx, Vliegerye.

Eenen grooten Slach van Sint Jacob, op doeck.

Een stuck schilderye van de Dry Coningen, met vergulde binnen ende buytenlysten, buffetstuck.

Twee stucxkens schilderye van eender grootte, met noteboom lysten, van Peeter Breugel, eenen blindeman ende een bruyt.

Noch eenen blindeman, van Peeter Breugel, met een vergulde lyste.

Noch een stucxken, na Octavio Venus, van Martha.

Noch een stucxken schilderye, daer eenen achter de keuckendeure sieck leyt.

Noch een bancket met pekelherinck, acht stuyvers mate.

Een stucxken schilderye, eenen boer met een boerinne.

Een schilderye, eenen Salvator.

Inde keucken :

Een schilderye, keucken, voor de schouwe.

Een Avontmael, acht stuyvers maet.

Een schilderye, Lieve Vrouwe.

Twee cleyn schilderykens, lantschapkens.

Dry waterverfdoecken.
Eenen schouwdoeck, van Joos de Momper.
Twee schouwdoecken, van Carel de Couwer.
Twee schouwberders, een, van Bachus, ende een, van Thesis ende Ariadne, van Juliaen Tenier.
Een orgel met clavercimbel met veel registers, nachtegael ende andere, het scheel geschildert van Franchoys Borsse, de figuerkens van Octavi Venus, ende den voet van Snellincx.
Een steertstuck clavecimbel, van Marten de Vos, het vorste ende het achterscheel van Daniel de Vos, zyn sone.
Een ordinaris clavecimbel, van Ruckaert.
Een dobbel clavecimbel, van Ruckaert, plat vergult, het scheel geschildert van Marten de Vos, van den Verloren Sone.
Een ander dubbel clavecimbel, van Ruckaert.
Eenen Orpheus, van Franchoys Borsse, de personagien van Roelken.
Een cleyn instrumentken, geschildert nae Marten de Vos.

(Protocollen van den Notaris D. Fabri, 1621-27.)

5-7 Juli 1627.

Inventaris vande goeden van Jouffrouwe Anthonette Wiael, weduwe Jans van Haecht, overleden, op 19 Junii 1627, in haer huis « den Coninck van Vranckryk » opde Lombaerdeveste.

Int cleyn camerken achter den winckel :

Marie Magdalena, op doeck, olieverve, van Hans van Aecken.
Twee Nooden Goidts, respective op panneel, olieverve, in lysten.
Kersnacht, wit ende swert, op panneel, olieverve, in lysten.

Acht stucxkens, passeplaetkens, met bueke binnenlystkens, elck van een apaerte personagie, ghemaeckt respective door Henrick vanden Eede.

Sint Jans Predicatie, op een troniemaetken, olieverve, in lyste.

Een Mariebeeldeken, op troniepanneel, olieverve, in lyste.

Het contrefeytsel van wylen Joannes van Haecht, op doeck, in lyste.

Eenen Soeten Naem Jesus, op panneel, naer Franchoys Francq.

Eenen Godt op steen, op een greck plaet, van Hendrick vanden Eedt.

Een Cruysken met scheckers, oock op plaet, vande selve grootte, met noch twee cleyn minder dan passeplaetkens, deen, een Magdalena, ende dander, een Christus Cruysdrager, gemaect respective van Loys Colori.

Inden vloer onder de poorte :

Een Mariebeeldeken, op panneel, in vergulde lyste.

Eenen suyger, guldens maet, in lyste, gemaeckt door Ambrosius Franck.

Vyf lantschapkens, halffdoecxkens, in swertte binnenlystkens.

Een jacht, op doeck, van Tobias van Haecht.

Inde neercamer :

De twelf Sibillen, van vanden Bempde gemaect, in binnenlysten.

Een Vonnis van Midas, op een 26 stuyvers maet, van Victor, in een binnenlyste.

Twee schilderyen, guldens mate, elck in een binnenlyste, deen wesende een Begraeffenisse Christi, ende dander, een Kindergebenedydinge.

Eenen Franschen procureur, op panneel, in een binnenlyste, vanden jongen Peeter Breugel.

Een Pauwels Bekeeringe, van Geeraert Snellincx.

Een Cruys met scheckers, op een 16 stuyvers maet, van Marten Pepyn.

Een Lazarus Verweckinge, van ditto grootte ende meester.

Een Triomphe vanden Coninck David, op een 16 stuyvers maet.

Salomon, op een 16 stuyvers maet, van Jordaens, tot Delft.

Een Cruyceficx, op een cleyn 8 stuyvers maet, vanden voors. Pepyn.

Dry stucken, cleyn 16 stuyvers maet, in ebben binnenlysten, deen, een Mariebeelt met engelen, tweede, Diana, ende tderde, tVonnis van Paris, gemaeckt respective by van Balen.

Een Mariebeeldeken, op een cleyn 8 stuyvers maet, vanden jongen Franck.

Twee schilderyen, guldens maten, deen, een Cruyceficx, ende dander, Sinte Jeronimus met engelen, van Henrick de Clerck, respective.

Twee cleyn 8 stuyvers maten, deen, eenen Kersnacht, ende dander, de Dry Coningen, van Ambrosius Franck, respective.

Een Cruyceficx, op een 8 stuyvers maet, van Lazarus vander Borcht.

Een Verrysenisse Christi, op een cleyn 8 stuyvers maet, van Adriaen Nieulant.

Een stuck van blommen, op een groote 16 stuyvers maet, van Osias Beet.

Onsen Salichmaecker, ende Onse Lieve Vrouwe, elck op een 8 stuyvers mate, van Pepyn.

Een Pauwels Bekeeringhe, op een Breugels maet, van Sebastiaen Vrancx ende Tobias Veraeght, in dubbel vergulde lyste.

Noch een Jacht van Diana, van gelycke grootte, meesters ende lyste.

Den afflyvigen in desen ende syn huysvrouwe, respective op een guldens mate.

Een groot Oordeel, van Woelput, in een vergulde lyste.

Een Crooninghe Christi, op ontrent een 26 stuyvers maet lengde, viercant, van van Dyck overdaen.

Dry stucxkens van kinderdanskens, op een 16 stuyvers maet, respective van Hans de Wael gemaect.

Eenen Noot Goidts, op een cleyn guldens maet, van Henrick de Clerck.

Vier cleyn tronie maetkens, diversche historiekens, van Robert.

Twee stucxkens schildery, Mariebeelden, deen van Schoorel, ende dander gemaect naer Andree Delzerto.

Scipio Africanus, op een groot 8 stuyvers maet, van Daniel Wuchters.

Sinte Franciscus met engels, vanden jongen Franck, op een groote tronie maet.

Twee kinderkens, op een 3 stuyvers maetken, geschildert van Hans Barbiers.

Loth, in een rondeel, van Clerck.

Een Mariebeeldeken, op een cleyn stooters maetken, van Roelken, in een ebben lystken.

Dry schilderykens, bloempottekens, respective.

Een Cruycifix, naer Rubbens, vanden jongen Ambrosius Franck.

Twee cleyn rondekens met een cleyn viercant stucxken, wesende respective schipkens.

Een schoudoeck van Jacob ende Esau, olieverve.

Opden schildersolder :

Een Bancket van Herodes, op een troniepaneelken, gemaect door den jongen Franck.

Opde camer voor aent strate boven de poorte :

Een Mariebeelt met twee engelkens, op doeck, byna een guldens maet, van Hans Flardyn.

Onse Lieve Vrouwen Hemelvaert met tien engelen, van Geert Snellincx ende Jordaens.

Het contrefeytsel van den Paus Pauwels den 5en van dien name, op een groote tronie mate.

Acteon, swert ende wit, op een doecxken, grooter als een 8 stuyvers maet.

Twee doecxkens, op ontrent een 8 stuyvers maet, van den Coninck van Vranckryck ende syn huysvrouwe.

Eenen dobbelen doeck, Kersnacht, van Fierens.

Een 16 stuyvers maet doeck, Magdalena, van Venceslaus Coberger.

Eenen Noot Goits, op een 8 stuyvers maet, van Hans Barbiers, in vergulde lyste.

Een knielende Magdalena, op een cleyn 8 stuyvers maet, naer Floris, in lyste.

Twee troniekens van Onsen Salichmaecker ende Onse Lieve Vrouwe, in dobbel lyste, naer Lucas van Leyen.

Een stucxken van den Dooden by Christus verweckt by de stadt Nain, op een 26 stuyvers maet.

Een Affdoeninge Christi, op ontrent een 26 stuyvers maet, gemaect, gelyck oock doet tvoorgaende stuck, by Geeraert Snellinck.

Den persoen van Peeter van Haecht ende syn huysvrouwe, respective op een guldens maet.

Een Affdoeninge Christi, wit ende swert, in een binnenlystken.

Een stervende Magdalena, op een guldens maet, van Eduaert Snaeyers.

Een Sint Jans hooft, op een troniepaneel, naer Janssen.

Opde achtercamer boven de groote neercamer :

Een boerebruyloft, op doeck.

Een Affdoeninge Christi, op een dobbeldoeck, in vergulde lyste.

Een Cruyceficx, oock op dobbeldoeck, in vergulde lyste.

Charitas, op doeck, in lyste.

Een Triumphe van tKindeken Jesus, op panneel, geschildert naer den jongen Franck.

Een Cruyceficx met Onse L. Vrouw ende Sint Jan, op een stooters maet, met deurkens, in vergulde lyste.

Onse L. Vrouwen Hemelvaert, in vergulde lyste, met deuren, wesende een 8 stuyvers maet.

Twee dubbeldoecken, van Tobias van Haecht, met beelden van Jordaens.

Noch eenen dubbelen doeck, van ditto, de beelden van Muelenaer, wesende een jacht.

Zeven halfdoecxkens, naer Tobias van Haecht, lantschapkens.

Vier quaertkens doecxkens, naer Tobias, oock lantschapkens.

Noch een copye, kinderdansken, naer Hans de Wael, zonder lyste.

Eenendertig 8 stuyvers maten van figuren, alle van Thomas Francx, in swertte binnenlysten.

Een naecte Magdalena, op een 8 stuyvers maet, van Geldorp.

Twee gecleede Magdalenen, op een 8 stuyvers maet, na Geldorp.

Een cooper plaet, stooters maet, daerop geschildert een Kersnacht, van Damiaen, sonder lyste.

Noch een plaet, op een cleyn tronie maet, van Sint Jans Onthooffdinge, van Eduart Berrewyns, sonder lyste.

Sinte Catharina van Senen, op een cleyn stooters maetken, in vergulde dobbellyste, van Huybrecht Wouters.

Differente prospectiffkens (perspectifkens) van Balthazar Cuypers, in ordinarise lyste, vergult.

Noch een lantschapken, van ditto Cuypers, stooters maet, in vergulde ordinarise lyste.

Zes halffstooters maetkens, lantschapkens, vanden voors. Cuypers.

Eenentwintich acht stuyvers maten, beschildert met figuren door Thomas Franck, zynde ten huyse van Franchois van Lanckvelt, schilder, by Sint Jacobskercke.

Ten huyse van Haeght, den cosyn in desen, woonende tot Caleys in Vranckryck, een groot stuck schilderye op tyck, olieverve, door Franchoys Floris gemaect, wesende een Ordeel.

Item, gesonden ten huyse van Signor Abraham Loots, coopman, tot Parys, twintich stucken schilderye, gecost hebbende den afflyvige in desen, soo den voors. Peeter den soon verclaerde, 1624 guldenen, namentlyck ;

Een guldens maet, daerop geschildert eenen hamelenbout met vruchten, gedaen by Jacob Phopsen.

Een cleyn 16 stuyvers maet, van de Coninginne Nausica, gemaect by Henrick van Balen.

Een doecxken, ontrent deselve grootte, van fruyten, gedaen van Adriaen van Wtrecht.

Vier stucken, 16 stuyvers maten, wesende de vier elementen, in maniere van vruchten, gedaen byden voors. Phopsen.

Een 16 stuyvers maet, triumphe van d'occasie, vanden jongen Franchois Franck.

Een triomphe vande lieffde, van ditto meester ende grootte.

Eenen Slach van Centhaurus, vande selve grootte ende meester.

Noch een stuck, de vyff sinnen, in lantschap, van ditto meester, ende lantschap van wylen Abraham Goyvaerts.

Noch een stuck van de vier getyen, in lantschap, vande voors. meesters.

Noch een stuck, het Vonnis van Midas, in lantschap, oock vande voors. twee meesters.

Noch een stuck van Venus ende Adonis, in lantschap, gedaen vande voors. twee meesters

Eenen Orpheus, vanden jongen Hans Jordaens.

Een Paradys, op een 16 stuyvers maet, vande selve twee meesters.

Een ditto, vande selve grootte, daer den Engel Adam ende Eva wten Paradys dryft, vande selve twee meesters.

Een 8 stuyvers maet, Magdalena Amoreuse, gedaen van Loys Colori.

Een groote tronie maet, Triumphe van Bachus, Venus ende Ceres, van ditto Colori.

Noch een acht stuyvers maet, van toebackdrinckers, wesende een copie van Damiaen, naer Breugel.

Zynde de voors. 20 stucken al tsamen in ebben lysten met binnenlysten.

Item, staende inde foire ende winckel van Monsieur de Clerck, tot Parys, een groot stuck schildery, van

Antoni van Dyck geschildert wesende, Sint Jan Baptist ende Sint Jan Evangelist, ende een ander, van ditto groote, wesende een Gevanckenisse Christi, naer ditto van Dyck gemaect.

(Protocollen van den Notaris H. van Cantelbeck, 1627.)

---

6 Juli 1628.

Inventaris vande kunststucken, nagelaten door Steven Wils, de jonge, schilder (en gewezen Deken der Sint Lucasgilde), overleden op 4 Februarii 1628, inde Hoochstraet.

Inden eersten, eenen Christus aende pilaere, met Sint Jan ende Onse Live Vrouwe, op doeck, waterverwe, van Alberto Durer.

Item, een stuck van Polidor, van wit ende swert, zynde den godt Pan spelende tegen Appollo, oock waterverwe.

Item, eenen Adam ende Eva, van Franchois Floris, op panneel, met zyn binnenlyste.

Item, een contrefeytsel, van Willem Key, wesende een manspersoon, op panneel.

Item, een stuck van Hemssen, wesende een Judith, op panneel.

Item, een stucsken, gemaeckt by Ambrosius Franck, wit ende swert, zynde een Kinderdoodinghe.

Item, een lantschapken, van Thous, waterverwe.

Item, een stuck, van Pauwels van Someren, van Pan ende Ciringa, op doeck.

. . . .

De naervolgende stucken byden **afflyvigen** zelfs gemaeckt.

Item, een groot stuck, wesende de Triumpherende Justitie, op doeck, met zyne lysten.

Item, vande zelve groote, wesende een Slapende Justitie, oock met zyne lysten, op doeck.

Item, een stuck van het Conincxken by Ons Heer comende om zynen sone genesen te hebben, wesende doeck.

Item, een stuck daer Pan tegen Appollo speelt, doeck.

Item, een stuck sonder lysten, op doeck, wesende Sint Jans Onthooffdinghe.

Item, een stucxken volworcx, wesende Ons Lieve Vrouwen Hemelvaert.

Item, Ons Heer int hoffken, met zyn lysten.

Item, een stuck, daer Marcus Curtius inden put springt, op doeck.

Item, een stuck, daer een stervende mensch een croon ontfangt.

Item, een stuck, daer David het hooft van Goliath presenteert aen Saul.

Item, een stuck, daer den Prophete Nathan den Coninck David straft van zyn sonden.

Item, een stuck, representerende wereltsche genoechten van spelen, etc. ende de doot onversiens overvalt.

Item, een stuck van de dry staeten der menschen.

Item, eenen Sint Franciscus, gemaeckt op een panneel, van guldens maete.

Item, een stuck van de dry Marien by tHeylich graff.

Item, eenen Kersnacht, op guldens mate.

Item, eenen Sint Jeronimus, op een acht stuyvers mate.

Item, een creft, op een panneelken.

Item, Sint Jan inde wildernis.

Item, een stuck, daer een Satyr speculeert inde schoonheyt van Diana.

Item, een stuck, daer men considereert wat den mensch zal worden, op doeck.

Item, een Lucretia, gemaeckt naer Hemssen.

Item, eenen Sint Sebastiaen.

Ander diversche stucken :

Item, een Marienbeelt, op panneel
Item, een schipvaert, van Parcelus, op panneel.
Item, eenen Sint Sebastiaen, op doeck.
Item, een stucxken, daer Moyses gebrocht wordt by de dochter van Pharao.
Item, een cleyn Ecce Homo, op panneel.
Item, een Christus tronie, op doeck.
Item, eenen Kerstnacht, op doeck.
Item, een fruytaige, op doeck.
Item, het contrefeytsel vanden afflyvigen.
Item, een lantschapken, waterverve, wesende Priamus ende Thisbe.
Item, eenen Nieuwenjaer, van Langen Peer, panneel.
Item, een contrefeytsel, daerop staet : Ick ben een vreeselyck liefhebber.
Item, een cleyn tooveryken, daer een oude tovenaersse een vrouw den rock uyttreckt.
Item, een bordeelken daer de doot incompt.
Item, een cleyn Magdalena, sonder lyste.
Item, het conterfeytsel van Mostaert.
Item, een dorpken, van waterverwe, op doeck, daer men de gansch treckt.
Item, een stucxken van Thous, lantschapken.
Item, een Venus met Cupido.
Item, eenen Kersnacht, wit ende swert, van Marten de Vos.
Item, een cleyn lanschapken met een casteelken ende twee boerenhuysken.
Item, een bataillie, waterverwe.
Item, een cleyn stucxken, daer de castaenen uyt het vier worden gelangt, van Marten van Cleve.
Item, een lantschapken, zynde een copere plaetken, Ons L. Vrouwe naer Egipten.
Item, een stucxken van Meester Quinten, daer een jonge vrouwe den ouden man om de borse vryt.
Item, een besoeckinghe vande voester, van Willem Thous.
Item, een contrefeytsel, op panneel.

Item, een Vrouwken van Samarien.
Item, noch een tronie van een oude vrouwe, op pampier.
Item, een manstronie, op pampier.
Seven stucxken, van waterverwe, van Octavio Venus.
Item, een Sint Anthonis Temptatie, op doeck, van Frans Verbeeck.
Item, een contrefeytsel, van Meester Michiel Coxy, houdende in zyn handt een dootshooft.

(Protocollen van den Notaris H. Duys, 1626-28.)

---

26 Maart 1642.

Specificatie vande percheelen van schilderyen ende andere die Peeter vander Heyden, munter ende schilder, Hans Verluyten, oick schilder, in handen is gevende als pant metter minnen tot versekeringe vande drye hondert twelff gulden eens metten verloop, die hy, Peeter vander Heyden, opden sesthienden Meert anno XVI^c eenenviertich, voor den Notaris van Cantelbeck, in presentie van getuygen, bekent heeft schuldich te zyn aenden voors. Hans Verluyten.

Dryendertich portefoelien met conste daerinne, zoo van printen als van teeckeningen ende geschilderde pampieren.
Twee hondert vierenvyftich soo printen als teeckeningen.
Een schets van Affdoeninge Christi, naer van Dyck.
Een copie van de Geesselinge Christi, naer den jongen Franck.
Een copie, Avontmael, naer den jongen Franck voors.
Een Crooninge, naer Symon de. . . . (sic).
Een Cruyssinge, naer den jongen Franck.
Een copie naer Saechtleven, daer den Engel de bootschap brengt vande Geboorte Christi aende herderkens.

Een gasthuysken van Sint Elisabeth, naer den jongen Franck.

Een zinneken, naer van Baelen.

Een Cruyceficx, naer van Baelen.

Een Offerande vande Dry Cooningen, naer den jongen Franck.

Twee copykens naer Ostades, van eenen lierman, met eenen Lazarus.

Eenen rommelpot, naer Saechtleven.

Een Ecce Homo, wit ende swert, naer Ambrosius Franck.

De vyff zinnekens, op rondekens, naer Dirick Hals.

Een pampier, daerop geschetst wat Jouffrouwen naer dleven.

Achtendertich geschilderde pampieren ende printen, van Rubens.

Een Lazarus Verweckinge, van Stallaert.

Een copyken van eenen toebacquist, naer Brouwerken.

Een stucxken, naer Breugel, daer de sinnen spelen opt verkeerbert.

Eenen Kersnacht, naer Stallaert.

Een lantschapken, naer Sebastiaen Franck.

Noch een gelyck lantschapken.

Een stucxken van koeyen ende schaepen, naer Ryckhals.

Een leeuken, naer van Dyck.

Dry schetskens naer Rubens, op een bert op paneel staende.

Noch een bert, daerop staende ander dry schetskens naer Rubbens.

Noch een schets naer Rubbens, daer Jacob ende Joseph malcanderen salueren.

Een Mariebeeldeken, naer Rubbens.

Een Avontmaelken, naer Octavio Veni.

Ende heeft den voors. Hans Verluyten van wegen den voors. Peeter vander Heyden, tot Dendermonde, eenen vryffsteen, twee stucxkens naer Ostades, deen eenen blinden man met zyn vrouwe ende dander eenen cremer met zyn vrouwe, een Magdaleenken, op paneel, een vechterken, naer Brouwer, een Ecce Homo, naer een print van Zweerts, ende een Mariebeeldeken, op print geschildert.

Alle welcke percheelen ick, Peeter vander Heyden, den voors. Hans Verluyten als pant metter minnen, ten effecte als in prohemio deses, in handen gestelt hebbe, ende ick, Hans Verluyten, die by desen bekenne tot mywaerder aenveert te hebben, gelovende hem, vander Heyden, die te restitueren zoo wanneer hy my de voors. drye hondert twelff gulden metten verloope derselver zal hebben voldaen, zonder eenige exceptie oft delay. Toirconden, by hen dese ondertheeckent. Antwerpen den XXVI[en] dach van Meert anno XVI[c] tweeenviertich.

Peeter vander Heyden.
Hans vander Luyten.
my present als getuyge,
H. van Cantelbeck, Notaris.

(Protocollen van den Notaris H. van Cantelbeck, 1642.)

15-21 October 1642.

Inventaris vande goeden bevonden ten sterffhuyse van Herman de Neyt, coopman was van schilderyen (en schilder), inde « Roode Schotel » opde Steenhouwersveste, overleden den VIII[en] Septembris 1642 te Delft, alwaer hy met zyn huysvrouwe, om zyn affairen te verrichten, gereyst was.

Inde neercamer :

Eenen bloempot, op doeck, in lyst, van Alexander Adriaenssen.
Een looffwerck, van Marten de Vos, lanck ende smal, op paneel.
Een wit ende swert stuck, van Meester Peeter van Aelst, daer Abraham wechtrect.
Een Onse L. Vrouwe Hemelvaert, naer Rubbens.
Een schets, van Rubbens, daer Adam ende Eva wtet Paradys worden gejaecht.
Een schets, van als boven, wesende dOfferande van Abraham ende Ysaack.

Een schets, oick van Rubens, van Sint Cecilia, gedootverft.
Een Avontmaal, van Coignet, met binnenlyst.
Een lantschap, van Vinckenboons gestoffeert, ende van Conincxloo het lantschap.
Een stuck, wesende een kindeken, van Hans van Aecken, synde eenen blaeser.
Eenen Onse Lieve Vrouwencrans in bloemen, op eenen enkelen doeck, van Leunis.
Een kercke, van Peeter Neve zoon, op een 16 stuyvers maet.
Een conterfeytsel, wesende een manstronie, van Marcus Geeraerts, gulden maet, met binnenlyst.
Een plaet, van Palma, wesende een Cruys met engelen, in ebbenhoute lyste.
Een stuck, van Quinten, wesende een out man met een jonge vrouwe ende eenen sot, in ebbenhoute lyste.
Een Vonnis van Middas, van Bael ende Breugel.
Een Mariebeelt, in vergulde flouweele ende ebbenhoute lyste, gemaect van Titsiaen.
Een gelint, van Paulo Veroneso, in vergulde lyste.
Een copyevan Sint Dominicus met een coninginne.
Een Temptatie, van Bosch, in vergulde lyst.
Een affsetterye, vanden ouden Cleeff, wesende soldaterye die de lantlieden affsetten.
Een tronie, van Tintelet, met goude lyst.
Een conterfeytsel, wesende de tronie van Lucas van Leyden met handen ende eenen rinck daeraen.
Een tronie, wesende het conterfeytsel van Marten Hemskercken.
Een conterfeytsel, van Tintelet soon, den Senateur van Venetsien.
Een affbrekinge van tcasteel deser stadt van Antwerpen, gemaect van Marten van Cleve.
Een Avontmael, van Aertssen van Leyden, in vergulde lyste.
Een stuck schildery van den hont inden pot, in guldens maet, van Octavi, in vergulde lyste.
Een stuck op doeck, wesende eenen Kersnacht met engelkens.
Een stuck van Seneca, nae Rubbens, in lyste, op doeck.
Een Mariebelt, out, met ebbenhoute lyste, van Rogiers.

Een stucxken van Ons Heer opde vier Evangelisten, naer Raphael.

Een Magdalena, op doeck geplact op paneel, in ebbenhoute lyste.

Een Kinderdoodinge, van Ambrosius Franck, wit ende swert, wesende deerste sententie van Salomon.

Eenen Kersnacht, van Ambrosius Franck, wit ende swert.

Een Bruyloft van Cana, Galilea, van als boven.

Een stuck, gemaect van als boven, daer den Propheet Moyses opde steenroetse clopt, in gulde lyste.

Een Onse L. Vrouwe, van sotten Cleve, wit ende swert.

Een vrouwken met eenen paternoster inde hant, wit ende zwert.

Een stuck van Sampson inden schoot van Dalila, wit ende swert, van als boven.

Een Mariebeldeken, van Ambrosius Franck, wit ende swert.

Een Predicatie van Sint Jan, wit ende swert, van als boven oick ghemaect zynde.

Den Slach van dAmason, vanden voors. Franck, wit ende swert.

Eenen Adam ende Eva, wit ende swert, van Ambrosius Francken voornoempt.

Een Apocalipsis, van als boven gemaect, wit ende swert.

Een Cruysdraeger, van als boven, wit ende swert.

Onsen Salichmaecker int hoffken, wit ende swert, vanden voors. Francken.

Een Sint Anna geslacht, wit ende swert, per den voors. Francken.

Een kindeken dat bidt, op eenen doeck, in een plat swert lystken.

Een naecte vrouw met kinderkens met een oude vrouwe over de schouwer ziende, wit ende zwert, per Francquen.

Een stuck, wit ende swert, daer Sampson gevangen wort, van als boven gemaect.

Die Stervinge van Onse L. Vrouwe, wit ende swert, naer Francqen voors.

Eenen Hercules, naer Rubbens, wesende een cleyn stucxken van pampier op paneel geplact.

Een Vliedinge naer Egipten, naer Elshaemer.

Een conterfeytsel van een manstronie met een clapmuts aen ende cleyn ouwetse lobbekens, in lyste.

Eenen schoudoeck, van de Vries.

Een vastenavontfeestken, van Breugel, in een plat lystken.

Een stucxken, van Mostaert, wesende een Vluchtinge van Egipten.

Een stucxken van Adam ende Eva, van sotten Cleeff, wit ende swert.

Een stucxken, daerop twee dronckaerts die met den pot vechten, naer Brouwer gemaect zynde.

Eenen Joseph den droomer inde gevanckenisse, naer Hemskercken.

Een kindeken, van Meester Michiel Cocxi, sittende op een kussen met een perken inde hant.

Een lantschapken, op paneel.

Een doeck naer Jordaens, wesende eenen Bacus, op doeck.

Een stede die brant, van Naentken.

. . . .

Opde caemer boven den winckel:

Het Vonnis van Paris, van Lambartus oft Lombardus Swavus, met lyste.

Een lantschap van Abigael, van Marten van Cleeff ende Grimmer.

Een conterfeytsel, van Raphael.

Een kercke, gemaect vanden ouden Vries.

Een Lucretia, van Rommerswael.

Een Lieve Vrouwenbelt met roosen, met goude lyst.

Een guldens maet, van Blommaert, daer Pan gevilt wort.

Een lantschap, van Mompers Meester Lodewyck van Treni.

Een Baconsfeest, van vander Eet.

Een tronie, van van Dyck, wesende eenen blaser.

Een Lieve Vrouwen tronie, naer Titsiaen gemaect door Roelken.
Een schotel met druyven, van Focx.
Eenen coninckdrinck, van Marten van Cleve.
Een schets, van Schut, Sint Marten, met binnenlyst.
Eenen herder voor zyn schaepen, lantschap, van Bosch.
Een paneel, van Oitschen, met binnenlyst.
Een tronie, van Quinten, met buytenlyst.
Een tronie, van Key, met buytenlyst.
Een oude Sint Anthonis Temtatie.
Een Bruyloft van Cana, Galilea, wit ende swert.
Een conterfeytsel van Joncker van Hollant.
Een winterken, naer Mostaert.
Eenen Gecruysten Cristus met Onse L. Vrouwe ende Sint Jan, in vergulde lyste.
Een Avontmael, int vercortten.
Een Sint Andries tronie, met binnenlyst.
Eenen Sint Jeronimus, met binnenlyst.
Noch eenen Sint Jeronimus, met binnenlyst, gedaen van des afflivigens knecht.
Een Lucretia, van Floris, op een acht stuyvers maet.
Een Sinne, van Bernaert de Ryckere, met buyten ende binnenlyst.
Eenen Christus opden steen sittende, met binnenlyst.
Een conterfeytsel, out, van Moor, ende is Heri Bles.
Eenen Noot Goidts, naer Famel. met binnenlyst.
Een lantschap, van Tenier, met binnenlyst.
Een Leda, op troniepaneel, van Ambrosius Franck.
Een Sint Jans hooft, op doeck, met binnenlyst.
Een vrouwentronie, van Floris.
Een L. Vrouwe met kinderen.
Een ander gelycke L. Vrouwe.
Een Lucretia ende Tarquinus, naer Alens.
Een Cruysken met schekers, naer Hans van Aken.
Een vrouwentronie, van Floris.
Een Helleken, van Bosch, op paneel.
Moyses ende Aron, van Sebaldeken, oft copy.
Een out tronieken, op paneel.
Een cleyn lantschapken, naer Brouwer.
Een wl, van Wegel, op een paneelken.

Eenen Sint Franciscus, naer sotten Cleeff.
Eenen hont, gemaect van Key, met een hant, heel goet.
Een manstronie, van Joachim Beckelaer.
Een helbreckinge, van sotten Cleeff.
Een conterfeytsel vanden persoon van van Dyck.
Een tronie, van van Dyck, naer Titsiaen.
Een lantschapken, nae Bruegel, van Nyeulant.
Een tronie wesende Prior van Peeter Potsclooster, gedaen naer Floris.
Een vrouwentronie, van Floris.
Een vrouwentronie, van Key, op paneel.
Eenen Rycken Vreck, vanden afflivigen.
Een stucxken schildery, daer de Dulle Griet den rooff voor die hel haelt, byden afflivigen in desen oick gemaect.
Een vrouwentronie, conterfeytsel, van Key.
Een conterfeytsel van een oude vrouwe, van Floris.
Een geteeckende tronie, van Floris.
Een keyserstronie, Galba, van Floris.
Een vrouwentronie, oick van Floris.
Een Pallas tronie, van Floris.
Noch een tronie, van Floris.
Twee tronien, op caerten, met buytenlyst, van Porbus.
Een tronie, van Floris gemaect.
Een cleyn lantschapken, nae Brouwer.
Eenen tempel, Sint Peeters Gevanckenisse, naer Steenwyck.
Een roetsken, van Focqeau, op marbersteen.
Eenen Sint Jeronimus, wesende een schets naer Rubbens.
Een schets van Sint Catlyn die onthalst wort, naer Rubbens.
Een schets van Onse L. Vrouwen Hemelvaert, naer Rubbens.
Een schets van Sint Clara inden geest, naer Rubbens ende van Dyck.
Een schets van den Propheet Elias opgevoert, van Rubbens.
Een lantschapken, van Nyeulant, nae Breugel.
Eenen rommelpot, naer Brouwer, in ebbenhoute lyst.
Een bancquetken, van Lickaert, met buytenlyst.

Eenen boer met een boerinneken, op een paneelken, naer Brouwer.

Een Cruysken, van Jaspar Hoeck, met buytenlyst.

Een Mars ende Venus, van Key, wit ende zwert, in lyst.

Een blompot, van Lutgeert, op een paneelken.

Een Cruysken, gemaect door den zoon van Pepyn die overleden is.

Een tronie, nae Brouwer, van Joos de Backer.

Eenen Kersnacht, van Ambrosius Franck, wit ende swert.

Eenen Kersnacht, wit ende swert, van Hemskercken.

Een Vrouwken in overspel, van Francquen oft Floris, wit ende zwert.

Een maneschyne, van Mostaert, wit ende zwert.

Een stucxken, wit ende zwert, van Venus ende Aydonus, van le Cat.

Een stucxken, daer Herodes eet, wit ende zwert.

Een wit ende zwert, daer de Herodesse danst.

Een wit ende zwert, wesende een Affdoeninge Christi, naer Tintolet.

Een Sint Jans Predicatie, oick wit ende swert, naer Andre de Serte.

Een wit ende swert, van naecte vrouwen, van le Cat.

De vier Doctoren, nae Rubbens, wit ende swert.

Een wit ende swert, daer Onsen Salichmaecker gevangen wort, naer Ambrosius Francken.

Een mandeken met blommen, van Bulgert.

Een lantschapken, van Ryckaert, daer water van het geberchte loopt.

Een vrouwentronie, van Cleeff.

Een kercke, van Heer Peeter Neve, van Francken gestoffeert, met ebbenhouten lyst.

Een vrouwetronie, van Floris.

Een vrouwetronie, van Floris, met buytenlyst.

Een vrouwentronie, van als boven gemaect.

Een Judith, van Meester Vildath.

Een stuck, van Mostaert, wesende een roetse, geplact op panneel.

Eenen Noot Goidts, naer Marten Pepyn, met engelen.

Eenen Kersnacht, dobbelen doeck, geretouqueert van Rubbens.

Een tronie, van Rubens, wesende een vrouwe.

Een tronie, van Floris.

Eenen doeck, van van Dyck, wesende een vrouwentronie, in them open.

Een paleys, sprospective, de belden van Francq gemaect.

Een stuck, van Octavi ende Breugel, ende van Rubens eerst geschildert, met buytenlyst, wesende den Berch Pernassus.

Eenen prins, met goude lyst, zynde eenen doeck op paneel geplact, Italiaens.

Een groot stuck, op doeck, wesende een Magdalena met engelen, gemaect door Rubbens.

Een Deluvie, van Floris, op doeck, met lyst.

De stadt van Bruessel, geschildert op doeck, geplact op paneel, gemaect van van Wachelen oft van Bernaert van Orly.

Eenen doeck van de wolvenjacht, van Snyers.

Een tronie van den Coninck Philippus van Spaignien, van Key.

Een conterfeytsel van eenen manspersoon, naer Raphael, met een rol pampier inde hant, met plat vergulde lyste.

Een vrouwe, met een manstronie, respective op paneel, met platte vergulde lysten.

Een slange, naer dleven, van Coleur.

Noch een slange, van Coleur.

Een troniehooft van Holofernes, met binnenlyst.

Een vrouwentronie, met ebbenhouten lyst, van Mabuse.

Een Sint Jans tronie opsiende, gemaect van van Dyck.

Eenen scheker, van Rubens, naer Coxi.

Den Moor, van Meester van Aelst, met Tunis achter.

Den vader vanden voors. Moor, die Keyser Carel te voet valt.

Een copy vanden persoon van van Dyck, van Meysens gemaect.

Een manspersoon, van Marten de Vos, hebbende een goublom inde hant.

Een stuck, op doeck, daer den vyant van Onsen Salichmaecker versoect van steen broot gemaect te hebben, naer Titsiaen.

Eenen dobbelen doeck, wesende een Magdalena, nae Rubbens.

Twee Verryssenissen, van Speeckaert.

Den persoon van Keyser Carel, zoo groot als dleven, gemaect door Tintoret, op doeck.

Een vrouweconterfeytsel, naer Titsiaen.

Een lantschapken, van Breugel, hebbende eenen hoogen boom int midden.

Den doeck van Veronica, op paneel, met een platte vergulde lyste.

Een doeck, Italiaens, van Galle, crabben ende kreften.

Een schotel fruyt, op paneel, in swertte lyst.

Een cleyn stucxken, naer Duyster, met ebbenhoute lyst.

Een conterfeytsel van een vrouwentronie, van Joachim.

Een manstronie, naer zotten Cleeff.

Een vrouwentronie, van Key.

Een vaes, van Marten de Vos, op paneel.

Eenen Salvator, op paneel.

Een Charitas, van Steen, in een houte casken.

Een stucxken van kemelshooffden, van Marten de Vos.

Een manstronie, van Floris.

Een stucxken, wesende een caert van twee tronien, naer Rubbens.

Een vrouwentronie, op paneel, nae Rubbens.

Een conterfeytsel, van Raphael Orbin.

Een schets, Italiaens, van Midas, op doeck.

Een vrouwentronie, op doeck, vanden ouden Ryckaert.

Een Saterstronie, naer Rubbens, op caert, met binnenlyst.

Een tronie, van Bastero, naer Hemssen.

Een stucxken op caert, zynde dry vrouwetronien, naer Rubbens, met binnenlyst.

Een doeck, daerop een L. Vrouwetronie, nae Rubbens.

Twee manstronien, naer van Dyck, op doeck, met binnenlyst.

Een caert, tronien, nae Rubbens.

Een rondeel, daerinne staende eenen Christus, van Kempener gedaen.

Een ditto, van Kempener voors. geschildert.

Een Sinte Peeterstronie, met buytenlyst, vergult.

Eenen Sint Christoffel, out synde, met buytenlyst.
Eenen cappuyn, op pineel.
Een jaermert, van Marten van Tours of van Mechelen.
Een Heylige Dryvuldicheyt, naer Francq.
Een engelstronie, van Hans van Aecken.
Twee stucken van de vier elementen, in twee figuren, elck van Victor, nae Baeckelaer.
Een stuck daer Salomon den affgodt aenbidt, van Hemskercke, oft daer nae.
Den Verloren Zoon, gemaect van de Vos, op paneel.
Twee kinderkens, wesende Onsen Salichmaecker ende Sint Jan, van Marten de Vos.
Een L. Vrouwentronie, van Wolffaert, met buyten ende binnenlyst.
Een lantschap, op een ses stuyvers maet, vanden knecht van Lydens.
Een L. Vrouwe, op een acht stuyvers maet, met binnenlyst.
Een stucxken, daer Moyses water wte steenroets clopt, van Victor, op een 16 stuyvers maet.
Een doecxken van eenen boer met een boerinne die malcanderen vryen, naer Rubbens.
Eenen enkelen doeck, van Octavi, Ons Heer int hoffken, met binnenlyst.
Een Vanitas, van van Thienen, op doeck.
De Dry Coningen, op doeck, van Victor.
Een Mariebelt, met gordynen ende lantschap, op een ses stuyvers maet.
Een Daffna, van Floris, met buytenlyst.
Een vrouweconterfeytsel, van Merchellus Geeraerts.
Eenen cappruyn, van Rolbaen, nae Brouwer.
Een stuck van Sinte Franciscus, dobbeldoeck, van Theodoor.
Een lantschap van Seunigenbosch.
Een stuck van de rechters daer zy sonder handen ende den oppersten rechter blint is.
Een tronie, van Franck, in een rondeel.
Een hooft, gemaect door Marten de Vos, oick in een rondeel.
Een Onse L. Vrouwe met het Kindeken, in een rondeel.

Eenen dobbelen doeck van een naecte vrouwe, Italiaens.
Een Cruysdraeger, op doeck, in lyste.
Eenen doeck, met ketels ende potten.
De Dry Cooningen, op paneel, van Octavi ende Franck.
Een Vliedinge nae Egipten, van Crayer, naer Italiaens.
Een Magdalene, van Abraham Janssens, op doeck.
Eenen dobbelen doeck van Sint Jan int Padmoes, van Rigo van Cleeff.
Een groot out stuck van den Verloren Zoon.
Een Holofernes Onthooffdinge, Italiaens, op doeck op paneel geplact.
Een stuck met hont, op paneel, met een buytenlyst.
Een stuck van de vier elementen, in lyst, op een guldens maet.
Eenen Christus, mette weerelt inde hant, ende een Onse L. Vrouwe, met haer handen te samen, elck op een paneel.
Een Sint Antonis Temptatie, doeck op paneel.
Eenen Sint Jeronimus, van Nommeratius, op paneel, Italiaens.
Een Keyser Carel int harnas.
Een stuck prospective, van de Vries.
Een guldens maet, met fruytagie ende eenen haes, hebbende buyten ende binnenlyst.
Een groot stuck van Mars ende Venus, gemaect by Floris.
Een stuck, nae Hemssen, daer Jacob aen zynen zoon de benedictie geeft.
Een Christus tronie, met lyst.
Eenen schecker, met stormhoet.
Een conterfeytsel van Don, op doeck, naer Titsiaen.
Eenen Appels, van Octavi, die schildert.
Eenen stervenden Sinte Franciscus, naer Caraets.
Eenen Sint Jeronimus, op doeck, van Spangelet.
Een Venus, gulden maet, in lyst.
Een Ons Heeren Hemelvaert, op paneel, in lyste.
Een Onse L. Vrouwen Hemelvaert.
Een lantschap, van Peeter Baltens, in een rondeken.
Een lantschap, in een rondeken.
Vyf rondekens, van Mostaert.

Een rondeken van Ysack mette engelen.
Een maenenschyn, van Frans Mostaert, ronde.
Een rondt plaetken, conterfeytsel van eenen manspersoon.
Een viercant plaetken, daerinne geschildert een princesse.
Een schipken, van Bol, op paneel.
Een cooper plaetken, daerop een schipken.
Een plaetken, naer Steenwyck, daerop staende Sint Peeters Gevanckenisse.
Een Martha, op paneel, in ebbenhouten lyst.
Een cleyn stucxken, op paneel, wesende een Vluchtinge van Egipten.
Een baeckvier, op een paneelken.
Een out stucxken, Sint Antonis, in een lantschap, in vergulde lyste.
Een tronie, op een cleyn paneelken, viercant, van Cleeff.
Een Jonas, met goude lyst.
Een Sint Magdalena, op een plaetken, in ebbenhoute lyste.
Een cleyn lantschapken, op paneel, in een ebbenhoute lyste.
Een Venus ende Cupido, op een plaetken, van van Baelen.
Eenen Noot Goidts, van Franckens soon, op een plaetken, in ebbenhoute lyst.
Eenen Ecce Homo, van Rubbens.
Een cleyn rondeken, van Coxi.
Een roetsken, in een rondeken, zynde een plaete.
Een rondeken, zynde een winterken.
Een rondeken, zynde eenen zomer.
Twee oude rondekens, van Breugel verlicht.
Tronien, van Porbus, op een paneelken, in ebbenhoute lyste.
Noch twee tronien, vanden voors. Porbus, in lyste.
Een monincxtronie, van Porbus gemaect.
Een manstronie, oick van Porbus.
Een Christus tronie, van Floris.
Een manstronie, van Porbus.
Een vrouwentronie, out, op paneel.
Een vrouwentronie, van Porbus.
Een conterfeytsel, van Hans Schup, cleyn, verlicht.

Een tronie, op paneel, van Breugel.
Een schets, van Quinten, in ebbenhoute lyst.
Eenen waterverffdoeck, Sint Jan, van Quinten gemaect.
Een stucxken van creupelen, vanden ouden Breugel, op een paneel, in ebbenhoute lyste.
Een teeckeninge, zynde een Bootschap, van Tintelet.
Een schets, vanden afflivigen, daer de geestelyckheyt inde Furie zyn.
Eenen moor, op paneel, in lyste, van Albordure.
Een smal stucxken, lanckworpich, van Grimmer.
Twee stucxkens, op paneel, respective, in ebbenhoute lyste, met Muscovis gelas daervoor, deen synde een L. Vrouw met engelen, ende dander eenen moeselaer met een boerinne by hem.
Een oude manstronie, op paneel, in lyste.
Twee L. Vrouwen, teeckeningen, met Muscovis gelas respective daervoor.
Een Venetse tronie, van caert op paneel geplact.
Eenen boer mette handen int haer.
Een tronie, van Lucas van Leyen gemaect, op paneel, in ebbenhoute lyste.
Een beul, gemaect van Marten de Vos.
Een jonck knechtken, geschildert int jaer 1497, op paneel boven ront.
Een tronie, gemaect van Key, van pampier op paneel geplact, in een achtcantige lyste.
Een tronie met blommen inde hant, op paneel, in ebbenhoute lyste.
Een tronie, van Meester Rogier vander Wydden.
Een tronie van eenen grimmenden moor, van Albordure, op paneel, in lyste.
Een manstronie, in vergulde lyste.
Een Italiaensche manstronie, met binnenlyst.
Een ronde, daerop staende een vette kints tronie, naer Raphael, van Hans van Aecken.
Een tronie, van Cornelis van Haerlem, op doeck, in lyste.
Een rommelpot, naer Brouwer, in ebbenhoute lyste.
Een manstronie, vanden ouden Ryckaert.
Een vrouwentronie, naer Raphael, van Hans van Aecken.
Een manneken, op paneel, in ebbenhoute lyst.
Een manneken, met ebbenhoute lyste, van Key.

Een teeckeninghe van een manstronie, met Miscovis gelas, met binnenlyst, van Gal gedaen.

Een tronie, op pampier, met binnenlyste, van Golsius.

Een conterfeytsel van Bonne Robe, gemaect door Michiel Angel.

Een conterfeytsel van eenen manspersoon, boven ront, de buytenlyst vergult.

Een schildery van twee kinderkens malcanderen kussende, op paneel, in lyste.

Een doodt kint, van Key, op paneel, in lyste.

Een anticqs conterfeytsel van een vrouwepersoon, op paneel, in ebbenhoute lyste.

Eene Inlegginge van Christus int graff, van Hans van Aecken.

Eenen ouden Paus Cipia Clemens, op paneel, in lyste.

Een manstronie, van eenen doeck op paneel geplact, Italiaens.

Een tronie, geteeckent van Blocklant.

Eenen Noot Goidts, op paneel, in ebbenhoute lyste.

Een Christus tronie, boven ront.

Een Sint Jans hooft, naer Quinten, den gront vergult.

Een verckensleven, naer Brouwer, op paneel, in ebbenhouten lyste.

Een tronie, van Titsiaen, op caert geplact op paneel, in ebbenhoute lyste.

Eenen engel, van Key, op paneel, in lyste.

Eenen Cruysdrager, van sotten Cleeff, wit ende zwert.

Een lantschapken, van van Daele.

Een vrouwken, in een flesken gemaect, van Steenwyck, in ebbenhoute lyst, op plaet.

Eenen blompot, verlichterye, van Leo van Heyl, met een schuyffken voor.

Eenen Sint Jeronimus, met ebbenhoute lyste, van Hemssen.

Een lantschap, waterverve, met gelas, in ebbenhoute lyst, gedaen by Balis.

Eenen Sint Jeronimus, in lantschap, out zynde, op een stooters maet, met binnenlyste.

Een stadt omtrent Luyck, van Quinten, naer dleven.

Een boerebruyt die slapen gaet, van Cleeff.

Een lantschap, van Pantenier, op pampier, naer dleven.

Twee worstelaers, van Holanus.

Een brandeken, van Quinten, int ronde, in ebbe viercante lyste.
Een oude Bootschap, in. ebbenhoute lyst.
Een Vonnis van Paris, van Cornelis van Haerlem, met ebbenhoute lyst.
Eenen Sint Jeronimus, oudt, met ebbenhoute buytenlyst.
Een maenenschyn, van Mostaert, met ebbenhoute lyst.
Een Sinte Pauwels Bekeeringe, van Hemskercken, met ebbenhoute buytenlyste.
Een manstronie, van Key, met lob ende binnenlyst.
Een vrouwentronie, van Key, vande zelve grootte.
Eenen doeck geplact op pineel, lantschap de Mokes, met geribde ebbenhoute lyste.
Een vieringe ter Incompste van Coninck Philippus.
Een manstronie met een platmuts, gedaen anno 1566, met een platte vergulde lyste.
Een anticque vrouwentronie, op paneel, hebbende een geel cappe aen.
Een Magdalena, op paneel geplact, met eenen boeck inde hant.
Een Andromeda, op doeck, met een bruyn binnenlyst.
Een vrouwentronie opsiende, van Floris.
Een out doecxken van eenen slach, in hooge lyst, boven met engelen.
Eenen Ecce Homo mette zyn cruysinge.
Een Sint Annen geslacht, van zotten Cleve, wit ende zwert.
Een manstronie met eenen hellebaert, gedaen van Floris, met lyst.
Een tronie, van Floris, wesende een out man, met lyst.
Een Flora, van Floris, op doeck op paneel geplact.
Een groot stuck, op doeck, in lyste, inhoudende de vier Docteren vande Heylige Kercke, gemaect door Rubbens ende Jordaens.

Opden achterzolder van tvoorhuys, daer den afflivigen zyne knechten op heeft laten schilderen :

Een Christus tronie met een doorne croone.
Een manstronie, op paneel.

Een manstronie, van Catri Hemssen.*
Een tronie, van Floris, met lyst.
Een manstronie, van Key, met binnenlyst.
Een tronie, van Rubbens, op pineel, sonder lyst.
Een Judith, van Roest, op paneel, in lyst.
Een Gecruysten Christus, wit ende zwert, van Floris.
Eenen Goliat met David, naer Zegers, op doeck, in lyst.
Eenen Sint Sebastiaen, vanden afflivigen.
Een Avontmaal, op doeck, op raem.
Een tronie, vanden afflivigen gemaect.
Eenen Sint Jeronimus, op paneel.
Eenen Salvator, op doeck.
Een out stuck, Sint Jans Onthooffdinge.
Een out stuck van Dry Cooningen, op 16 stuyvers maet.
Een lichtveerdicheyt, naer den Backer, met lyst.
Eenen Sint Franciscus, naer Rubbens.
tVrouken van Samarien, in lantschap.
Venus ende Mars, van Cornelis van Haerlem.
Een bruyn, van Frans Mostaert.
Dry tronien van Lucretia, op paneel, by den aflivigen respective gemaect.
Een lantschap, van Michiel Gast, op eenen langen doeck.
Eenen Noot Goidts, met deuren.
Eenen coninck met een manspersoon, van Langen Peer.
Een Susanna mette boeven, van Meester Michiel van Cleeff, wit ende zwert.
Een tronie, naer Floris, op paneel, in lyste.
Een Avontmaal, op paneel, by den afflivigen gemaect naer Marten de Vos.
Een Avontmaal, van Willekens zoon.
Een lantschap, van vander Zande, op paneel, sonder lyst.
Twee deurstucxkens tegen een geplact, vanden ouden Joos van Cleve, met lyst.
Een deel tronien, vanden helschen Breugel.
Een prospective, van Floris, wit ende swert.
Een L. Vrouwen tronie, van Quinten, op paneel, sonder lyste.

* Catharina Sanders, van Hemishem.

Opden solder daerboven :

Een tronie, nae Floris, op een caert.
Twee tronien, op een doecxken, oude tronien, van Berck.
Een hertejacht, groot stuck, naer Snyers, geretouqueert, met lyste.

Opde caemer boven de neercaemer :

Eenen blompot, van Alexander, op doeck.
Een Offerande vande Dry Cooningen, geretouqueert vanden jongen Franck.
Een Venus, van Roes oft naer Roes, op dobbelen doeck, met binnenlyst.
Eenen Mars, van Roes oft naer denselven Roes, op doeck, oick met binnenlyst.
Een Sint Jan met lammeken, op dobbeldoeck, van de Later geschildert.
Een schip, gemaect by Naenken, naer Perselis, dobbelen doeck.
Een lantschap, op doeck, met buytenlyst, van Bors ende Roes.

Inden vloer :

Een woestyne, van Peeter van Loon.
Een cleyn lantschapken, van Francois Bors, op een stooters maet.
Noch een cleyn lantschapken, van als boven.
Een Cruysdraeger, naer Meester Michiel Cocxi.
Een Baconsfeest, op doeck, van Cornelis Floris, op een raem.
Een stuck, van Marten van Cleeff, lanck ende smal, zynde de historie van Susanna.
Een Cruys, op dobbeldoeck, naer Jacob de Backer.
Eenen voesterheer, van Bos, op paneel, met binnenlyst.
Eenen horendraeger, van Ambrosius Franck, met binnenlyst.
Eenen gouden regen, van Jacques de Backer, groot pineel, met lyst.
Een groot stuck, op paneel, daer Adam ende Eva geschaepen worden.

Een paneelken met doode vogelen, van Boot.
Een bancquetken, van zotten Cleeff, op paneel, in lyste.
Een lantschapken, op paneel, van Marten de Vos, onvolmaect.
Een boerenbancquet, van Breugel.
Een lantschapken, van Franchois Momper, met binnenlyst.
Een Gecruysten Christus, geschildert op pineel, met vier propheten, wesende by den overledenen gemaect.
Het conterfeytsel vande tronie van Symon den dansaert.
Een stucxken, op pineel, van de vyff zinnen, by de Vos geschildert.
Een schets, naer Rubbens, van Mutius Schevola.
Eenen boer met zyn pyp, naer Floris, op doeck.
Marcus Curtius, gedaen vanden ouden van Oort, op paneel.
Een groote Verryssenisse, van Rubbens, onvolmaect, op doeck.
Een stervende Sint Franciscus, naer Zegers.
Mars ende Venus, naer Crispiaen, op pineel.
Een Sebille, op pineel, met een posteleyn in haer hant, gemaect naer Jaspar Rem.
Een stucxken, op paneel, daer den eenen blinden den anderen inde gracht leyt, gedaen naer Joos de Haen.
Een Sint Cecilia, naer Segers, op doeck, in lyste.
Een grooten dobbelen doeck, van Ambrosius Franck, daer Armides ende Saphiras doodt vallen.
Een stuck, op eenen grooten doeck, van Mars ende Festa, van Rubbens.
Eenen Samson vechtende tegens den leeuw, op pineel, naer Rubbens.
Een Mariebelt, van vanden Bosch, naer Alborduer, met buyten en binnenlyst.
Eenen dobbelen doeck, Noot Goidts, van Segers.

Inde achterste neercaemer, by Jouffrouwe de weduwe Franchois Stalens gebruyct wordende :

Een danscaemerken, van Wouter Aps, met buyten ende binnenlyst, vergult.
Een Judith, van Franciscus Badens geschildert op eenen grooten dobbeldoeck.

Opden solder vande achterneercaemer :

Een Magdalena, van Floris, doeck op paneel geplact.
Eenen Hercules, dobbeldoeck, naer Holsius.
Een quaet out stuck schilderye, daer Joseph vercocht wordt, van Meester Michiel (van Coxcyen).
Eenen doeck, daer Joseph vliet vande huysvrouwe van Putifer.

Opde bovencaemer boven de tweede neercaemer :

Een boeretronie, op doeck, in lyst, van Meester Peeter van Aelst.
Eene manstronie, van Floris, op paneel, in lyste.
Een mansconterfeytsel, van Cosie.
Een vrouwetronie, van Key, op pineel.
Een stucxken, van Mostaert, op doeck, van cat inden zack.
Een Cruys, dobbelen doeck, naer Pepyn, in lyst.
(Protocollen van den Notaris van Cantelbeck, 1642.)

---

28 Januari 1649.

Ick, ondergescreven, cedere ende transportere onwederroepelyck, mits desen, aen Signor Guillielmus de Craeyer, coopman alhier, de naervolgende partyen van schilderyen :

Ierst, eene schilderye, op panneel, wesende eene Lieve Vrouwe met eenen engelencrans, in lantschap, gemaect van David Tenier, geschat op de somme van hondert twintich guldenen.
Item, eene Sint Jans Predicatie, op panneel, gemaect van Meester Ambrosius Francq, geextimeert op de somme van tweentseventich guldenen.
Item, een stuck schilderye, op douck, wesende een fruytmerct, van Langen oft Swertten Pier, geschat op tsestich guldenen.

Item, een Cruysefix, op paneel, van Mostaert, geschat op achtenveertich guldenen.

Ende eenen Kersnacht, op paneel, van Marten de Vos, geextimeert op tweeenveertich guldenen.

Maeckende de voorschreve vyff partyen de somme van drye hondert tweenveertich guldenen, welke partyen ditto Signor de Craeyer is accepterende, maeckende hem daervan vry heer ende meester als van syn eygen ende propre goeden, bekennende ick, onderschreven, aende voors. vyff stuck schilderyen geen actie noch recht meer te hebben noch te pretenderen in eeniger maniere, onder de verbintenisse van mynen persoon, goeden, rurende ende onrurende, present ende toecommende. Actum in Antwerpen, desen XXVIII[en] Januarii XVI[c] negenenveertich.

Toirconden,

J. SPRUYT.

(*Protocollen van den Notaris J. Spruyt, 1630-66.*)

---

26 en 27 October 1652.

Inventaris vande goeden van Signor Jan van Meurs, Schepene van Antwerpen, weduwer was van Jouffrouwe Catharina de Swertte, overleden, opden 25 Januarii 1652, binnen synen woonhuyse « de Vette Hinne » inde Cammerstrate . . . .

. . . .

Hiernaer volght de conste van schilderyen ende andere rariteyten byden voors. afflyvigen achtergelaten ende in synen sterffhuyse bevonden :

Ierst, eene groote schilderye, geschildert door Heer Petro Paulo Rubens, wesende een batalie tusschen de Romeynen ende Sabinen, daer de vrouwen den peys maecken.

Item, een schilderye, oock geschildert door den voors. Rubens, wesende een Cruycefix met twee scheickers.

Item, een schilderye, geschildert door denselven Rubens, wesende het contrefeytsel van Thomas Morus.

Item, een schilderye, een Kersnachtken, van Rottenhamer.

Item, een schilderye, wesende een Lazarus Verweckinge, geschildert door den voorschreven schilder, ende het lantschap van Breugel.

Item, noch dry schilderykens, door denselven Breugel geschildert, deen, wesende een oschmercktken, ende dander, twee lantschapkens.

Item, een schilderye, geschildert door Meester Quinten Metsys, wesende de tollenaers.

Item; een schilderye, van Lucas van Valckenborch, synde een Torentken van Babilonien.

Item, de vyff sinnen, geschildert door Marten van Cleeff.

Item, een schilderye, wesende een Marienbelt, vanden sotten van Cleeff.

Item, een lantschap, schilderye van Conincxloo.

Item, een batalie, van Sebastiaen Franck, ende het lantschapken van Breugel.

Item, een lantschapken, vanden jongen Franck, met rontsom de Misterien van Onse Lieve Vrouwe.

Item, een bancketken, van Segers.

Item, een stucxken, van eenen Hollantschen meester.

Item, een contrefeytsel, van van Dyck.

Item, een schilderye, van Adriaen Key.

Item, de Roomsche Ruine, van Nieuwlant.

Item, een schilderye van Cresus, geschildert door eenen Duytschen meester.

Item, twee stucxkens, van Grimmer ende den jongen Franck.

Item, een bancketken, van Heda.

Item, een tronie, van Antonio Moro.

Item, de Coninginne Ester, van Franck.

Item, een lantschapken, van Jeronimus van Hercklens.

Item, eenen Noot Goidts, naer Coregio.

Item, een schilderye, wesende een fruytagie, van Franchois Snyers.

Item, een brandeken, van Mostaert.

Item, eenen Bachus, van Hans van Aken.

Item, eenen blompot, van Peeter Breugel.

Item, een Sint Anthonius Temtatie, van Jeronimus Bosch.

Item, een leeuwejacht, naer Rubens.
Item, een contrefeytsel, naer Willem Key.
Item, noch een ander contrefeytsel.
Item, een vischmerct, naer Langen Peer.
Item, Europa, van van Bael.
Item, een seebattalie, van Hertvelt.
Item, Poesie, van van Bael.
Item, eenen Rooff vande Sabinen, naer van Bael.
Item, een Marienbelt met engelen, van van Bael.
Item, eenen Sampson, van Colyns.
Dry hooffden van plaester.
Item, het contrefeytsel van den Cardinael Richeleu ende Isalani.
Item, vyff stucxkens, van Momper.
Item, een Jonasken, van Breugel.
Item, de Vluchtinge van Egipten, vanden jongen Breugel.
Item, een Venus, vanden ouden Geldorp.
Item, een schilderye van Schipio Africaans, naer Rubbens.
Item, twee contrefeytsels.
Item, een tulpant, van Pater Segers.
Item, een schilderye, wesende een fruytmande.
Item, een tronie, van Frans Floris.
Item, een Sint Anthonis Temtatie, van Brouwer.
Item, een contrefeytsel, Erasmus Rotterdamus, naer Holbein.
Item, een Justitie, van van Wachelen.
Item, een stucxken, van Mostaert.
Item, Sinte Pauwels ende Sinte Anthonis, van Artus van Leyen.
Item, twee yvoore stucxskens, van Jacques van Avont.
Item, eene schilderye, eenen spachtvogel.
Item, een schilderye, een eyntvogelken.
Item, eenen boer ende een boerinne, die erten eten.
Item, Adam ende Eva, van Lenaert de Vinci.
Item, een tronieken, vanden ouden Breugel.
Item, een schilderyken, wesende eenen boer.
Een schilderye, wesende eenen eenhoren.
Item, het Vonnis van Paris, van was.

Item, een bancket, naer de Heem.
Item, een stierenjacht.
Item, een schilderye, eenen barbierswinckel.
Item, een schilderye, wesende een uuyltken.
Item, een schilderye, wesende een schipken.
Item, een Marienbelt.
Item, dry waterverffschilderyen.
Item, eenen osch, naer Rubens.
Item, eenen schoudoeck, naer van Bael.
Item, een schilderye, den Coninck van Thunes.
Item, Pater Dominicus Carmelita, van Rubens.
Item, een Cruycefix, van van Bael ende Breugel.
Item, een resconter van soldaten ende boeren, van Mattheeus de Hondt.
Item, costume, van Octavio Venus.
Item, een badt van Calisto.
Item, een Sint Jans hooft.
Item, een contrefeytsel.
Item, een bancketken, van Alexander (Adriansen).
Item, Hipolito de Medices, van Rubbens.
Item, een contrefeytsel van eenen ouden man.
Eenen blompot, schilderye.
Item, een Triumphe vande Sabinen, van Ambrosius Franck, swert ende wit.
Item, eenen Brant van Troyen, van Loys Colori.
Item, eenen maneschyn, van Brouwer.
Item, een Christus tronie.
Item, een fruytmerckt, van Joachim Beuckeleir.
Item, een constcamer, van Vranck.
Item, een Marienbelt, naer van Bael.
Item, eenen Noot Goidts.
Item, een lantschap, van Alexander Magnus.
Item, een Vissinge van Sinte Peeter.
Item, noch eenen Noot Goidts.
Item, een peerdeken ende een stierken, van Jean de Boloigne.
Item, een contrefeytsel, vanden selven, van brons.
Item, dry Saters, van Theun van Bredael.

(*Protocollen van den Notaris H. Fighe, 1652. Vol. 1 f°. 29.*)

24-26 October 1652.

Inventaris vande goeden achtergelaten by Victor Wolfvoet, constschilder, weduwer van Jouffrouwe Elizabeth Mertens, overleden, opden 23en October 1652, in synen woonhuyse, Sint Jansstrate.

Eerst aen schilderyen bevonden inde neercamere comende aende strate :

Een stuck schilderye, van Adriaen Stalbempt, op doeck, in een swertte lyste, van den Samaritaen.
Een stuck, van Joris van Son, wesende van fruyten, in lyste, op panneel.
Een stuck, van Andries Snellinck, wesende een Paradysken, op panneel, in een swertte lyste.
Een batalie, op doeck, in lyste, van Peeter Meulenaer.
Een lantschap, op doeck, van Artois, in lyste.
Een stuck, wesende den Schelde ende dese stadt Antwerpen, op doeck, in een binnenlyste, van Verwer.
Een stuck, van gelycke grootte, in binnenlyste, op doeck, wesende een seevaert, oick van Verwer.
Een copye naer de Hem, van fruytagie, in swertte lyste.
Een stuck, van Leytens, ende gestoffeert byden jonghen Franck, op panneel, in lyste.
Een haesken, van Adriaen van Utrecht, op doeck, in binnenlyste.
Een seetempeestken, van Bonaventura Peeters, in lyste.
Een stuck van visch, van Alexander Adriaenssen, in lyste.
Een lantschap, van Lucas van Uden, in lyste.
Een ysgancxken, van van Goy, in lyste, op panneel.
Een hoywagenken, vanden voors. van Goy, oick op panneel, in lyste.
Een Vanitas, van Luycx, op panneel, in lyste.
Een stuck van een bovengetuych, op panneel, in lyste, van la Fosse.
Een stuck, van vander Lanen, wesende een herberchsken, op panneel, in lyste.

Een lantschapken, van Verhulst, op panneel, in lyste.

Noch een lantschapken, vanden selven Verhulst, oick op panneel, in lyste.

Een stucxken van de Drye Coningen, van Rubens, op paneel, in lyste.

Een stucxken van den Brandt van Troyen, van Sigaert, op panneel, in lyste.

Een stucxken, van Peeter van Avont, van Maria Magdelena, in lyste.

Een stucxken, van Adriaen van Stalbempt, wesende een lantschapken, op panneel, in lyste.

Een stucxken, in een ebbenhoute lyste, van Peeters, ende van Stalbempt geretouqueert, wesende een steenroetske.

Noch een stucxken, vanden selven Peeters, geretouqueert als voore, wesende een lantschap, op panneel, in lyste.

Noch een ander lantschap, op panneel, wesende vanden voors. Adriaen van Stalbempt, in lyste.

Een stucxken, van Segart, wesende sPrincenhoff van Gent, op panneel, in lyste.

Een stucxken, van Jacques van Es, wesende een bancketken, op panneel, in lyste.

Een lantschap, van Andries Snellinck, op panneel, in lyste.

Een oudt stuck schilderye van Eliseas den Prophete, in lyste, op panneel.

Een groote batalie, op doeck, in lyste, van Meulenaer.

Eenen blockersdyck, van Verhulst, op doeck, in lyste.

Eenen Sinte Franciscus, van Geeraert Seghers, op doeck, in lyste.

Een groot stuck, op doeck, in lyste, wesende een Marienbeelt, vanden selven Seghers.

Een visscherye, van van Goy, op doeck, in lyste.

Een copye van Snayers, op doeck, in een binnenlyste, wesende een batalie.

Een lantschapken, van de Witte, op doeck, in lyste.

Een lantschapken, van Verhulst, op panneel, in lyste.

Noch een lantschapken, van Verhulst, op panneel, in lyste.

Een schetse, in een ebbenhoute gevlamde lyste, van Feyten, op panneel.

Een stucxken, van Meulenaer, op plate, in een ebbenhoute gevlamde lyste, wesende een batalie.

Noch een van tselve ende op plate, in lyste, als voore.

Een stucxken, van Grimmer, wesende een winterken, op panneel, in lyste.

Een boerenkermisken, vanden selven Grimmer, op panneel, in binnenlyste.

Een copyken na Brouwer, van een bolbaenken, op panneel, in binnenlyste.

Een schetse, van Rubens, wesende een Crooninge van Onse Lieve Vrouwe, op panneel, in lyste.

Een copyken na Teniers, wesende een bolbaenken, in lyste, op panneel.

Een lantschap met ruyterkens, op panneel, in lyste.

Een lantschapken, van Verhulst, in lystken, op panneel.

Een lantschap, vanden jonghen Franck, op panneel, in lyste.

Een stucxken, van Meulenaer, oick lantschap, op panneel, in lyste.

Een Kersnachtken, wesende een schetsken van Rubens, op panneel, in lyste.

Een stucxken, van Ostenberch, van Jacob ende Esau, in lyste, op panneel.

Twee bancketkens, van Vleugel, in ebbenhoute lystkens ende op panneel.

Een stucxken, van Wouters, wesende een lantschap, op doeck, in lyste.

Een stucxken van den Hertoch van Sacxen, van Rubens, op panneel, in ebbenhoute lystken.

Een stucxken, van Meulenaer, in een ebbenhoute lystken, wesende een lantschapken.

Noch een lantschapken, van Verhulst, op panneel, in lyste.

Een lantschapken, van eenen onbekenden schilder, in lystken, op panneel.

Een Sint Jans tronie, op panneel, in een binnenlyste.

Een doecxken van den Noot Goidts, in lyste.

Een stucxken, op panneel, in platte lyste, van eenen joncker.

Een Geesselinge van Onsen Lieven Heere, na Rubbens, van Quellinus, op panneel, in een binnenlyste.

Een stucxken, van wit ende swert, van Jacques de Backer, wesende een Caritas, op panneel, in lyste.

Een stucxken, oick van wit ende swert, in lyste, op panneel, van Susanna.

Een lantschapken, op panneel, in lyste.

Een van den wech na den Hemel, op panneel, in lystken.

Een lantschapken, van van Goy, in lyste ende op panneel.

Een, van wit ende swert, van een personnagie, op panneel, in binnenlyste.

Een schilderyken, van Artois, wesende een landtschapken, op panneel, in lyste.

Twee cleyne schilderykens, peerdekens, op panneel, in binnenlystkens.

Een stuck van eenen Christus ende een van eenen ossenhooft, beyde sonder lystkens.

Twee cleyn schilderykens, sonder lystkens, op panneel, van bloempottekens, deen, van van Thielen, ende dander, van Kessel.

Een schilderyken van een doodt baghynken, op panneel, in lystken, gestoffeert.

Een stucxken van den Gulden Regen, van Jacques de Backer, van wit ende swert, op panneel, sonder lyste.

Een cleyn seeken ende lantschapken, op panneel, in een binnenlystken.

Een cleyn lantschapken, van van Goy, op panneel, sonder lystken.

Een prospectiff, met een ebbenhoute gevlamde lyste ende een gelas daervoore.

Een stucxken, van Abshoven, wesende van een closbaenken, op een cleyn panneelken, sonder lyste.

Een moorentronieken, op panneel, in een ebbenhoute lystken.

Een, van wit ende swert, van Jacques de Backer, op panneel, in binnenlystken.

Een Kersnachtken, in een ebbenhouten lystken, op panneel.

Een vrouwentronieken, op doeck, in een plat lystken van ebbenhoute.

Een stucxken van een manneken met een roomerken inde handt, op panneel, in een ebbenhoute lyste.

Een manstronie, op doeck, in een plat lystken.

Een knechtstronie, op doeck, in een plat lystken.

Een stucxken van Sinte Peeters Cruysinge, op panneel, in lystken.

Een ovael stucxken van een oudt contrefeytselken, op panneel, in lystken.

Een Sinte Catlyne, op panneel, in een ebbenhoute lyste, van Victor Wolffvoet, afflivighen in desen.

Een stucxken, wesende een lantschap, inde hoochde, op panneel, in een ebbenhoute lystken.

Noch een lantschapken, in ebbenhoute lystken, op panneel, oick inde hoochde.

Een oudt stucxken, wesende een steenroetsken, in een ebbenhoute lystken, op doeck geplakt op een panneelken.

Een landtschapken, van Artois, op panneel, in een gevlamt lystken.

Noch een stucxken, van Artois, op panneel, in een ebbenhouten lystken, wesende oick een landtschapken.

Een stucxken, van Wouters, wesende dincomen deser stadt lancx des Keysers poorte, op panneel, in lyste.

Een stucxken, van Snellinck, ende gestoffeert by Stallincx, van Thobias, op panneel, in een ebbenhoute lystken.

Een lantschapken, van Menheer de Hem, op panneel, in ebbenhoute lystken, met eenen pannen randt.

Een oudt stucxken, wesende een landtschapken, in een ebbenhoute lystken.

Een batalieken, van Palamedes, op panneel, in een ebbenhoute lyste.

Een cleyn vrouwentronieken, van Brouwer, op panneel, in lystken.

Een cleyn stucxken, van Rubens, wesende een Caritas, op panneel, in een ebbenhoute lystken.

Een stucxken, van van Balen ende Conincxloo, op panneel, in een ebbenhoute lystken.

Een stucxken, van Porcellis, wesende een zeeken, op panneel, in ebbenhoute lystken.

Een lantschapken, van Artois, op panneel, in een gevlamde lyste.

Een stucxken, wesende een lantschapken, op panneel, in lystken.

Een stucxken, van Stalbempt, met een ebbenhoute gevlamdt lystken, van de Historie van Achilles.

Een lantschapken, van Artois, op panneel, in lystken.

Een lantschapken, van Verhulst, op panneel, in lystken.

Een viercantich lantschapken, op panneel, in lystken.

Een ander lantschapken, van Verhulst, oick op panneel, in lystken.

Een cleyn nachtken, lantschapken, van Stalbempt, op panneel, in ebbenhoute lystken.

Een cleyn lantschapken, van Artois, op panneel, in ebbenhoute lystken.

Dry cleyn stucxkens, van Snellinck, op plaetkens, met ebbenhoute lystkens, deen, van sydewormen, het tweede, van bloemkens, ende tderde, van eyndekens ende beestkens.

Een cleyn Brandeken van Troyen, op panneel, in lystken.

Den Paus van Roomen, in een cleyn lystken ende op panneel.

Een heel cleyn contrefeytselken, met een lystken.

Een schilderyken van schipkens ende zee, op panneel, in lystken.

Een schilderyken van een Paradys, op panneel, in ebben lystken.

Een schilderyken van een oudt vrouken lesende in een Bybel, op panneel, in lystken.

Een lantschapken, van Stalbempt, op panneel, in ebben lystken.

Een lantschapken, van Tenier, op panneel, in ebben lystken.

Een cleyn Marienbeeldeken, vanden afflivigen in desen, op panneel, in lystken.

Een contrefeytselken, op pampier geplackt op panneel, in lystken.

Een Verrysseniskén, op panneel, in ebben lystken.

Een oudt Marienbeeldeken, in een vergult lystken, op panneel.
Een teeckeninge, van Rubens, wesende den Rooff vande Sabienen, op panneel, in lyste.
Een Cruysken, op panneel, in lystken.
Een Marienbeeldeken, op panneel, in lystken, vanden afflivighen geschildert.
Een stucxken, van Teniers, van couttende mannekens, op panneel, in lystken.
Een stucxken van de Scheppinge van Adam ende Eva, op panneel, in ebben lystken.
Een lantschapken, van Artois, in lystken, op panneel.
Een Marienbeeldeken, van Rubens, wesende een schetsken, op panneel, in lystken.
Een teeckeninge op pampier, van Maria Magdalena, in een ebbenhoute lyste.
Een groot schouwstuck, op doeck, in lyste, van de Maecht Accletia die over den Tyber swemde.
Een Marienbeelt, van Geeraert Seghers, op doeck, in lyste.
Een schetsken, van Franck, van Jesus, Maria, Joseph, op pampier geplackt op panneel, in lystken.
Een op pampiere teeckeninge, van Rubens, in lystken.
Eenen grooten doeck, wesende een abondantie, in lyste, vanden afflivighen in desen.
Een manstronie, in een binnenlyste, op panneel.
Noch een andere manstronie, in een binnenlyste ende oick op panneel.
Een stucxken van de pacientie, op panneel, in binnenlystken.
Een Avontmaelken, op panneel, in binnenlystken, naer Rubens geschildert.
Eenen doeck, wesende een batalie, in lyste, van Franchoys Coeschot.
Eenen Kersnacht, op doeck, in lyste, van van Noort.
Een grooten doeck, in lyste, van bloemen ende fruyten, met int midden een Marienbeeldeken geschildert.
Een groot lantschap, op doeck, in lyste, van Verhulst.
Een Marienbeelt, op doeck, na Rubens gedaen, in lyste.
Eenen grooten doeck, oick na Rubens, van herderinnekens, in lyste.

Een groot Cruycefix, op panneel, in lyste.
Een groote doecke schilderye, in lyste, van eenen boerenstrydt.
Een schilderye, op doeck, van den Triumphe vanden Coninck Balthazar, in een groote swertte lyste.
Een tronie, van Geeraert Seghers, op doeck, in een platte lyste.
Een winterken, van Mompere ende Breughel, op panneel, in lyste.
Noch een stucxken, van Mompere, op panneel, in lyste, wesende een lantschapken.
Eenen bloemencrans oft feston van bloemen, op doeck, in lyste.
Een lantschapken, van Teniers gestoffeert, op panneel, in lyste.
Een groenvrouwe, van van Erp, op panneel, in lyste.
Een stucxken, wesende een copyken na Mostaert, van een kindersdoodinge, op panneel, in lyste.
Een schilderyken, van Artois, op panneel, in lyste, wesende lantschapken.
Een Bachusfeeste, van Fransoys Francken, op panneel, in een ebbenhoute lyste.
Een stucxken, van Stalbempt, wesende lantschapken, op panneel, in lyste.
Een Oordeel, van Rubens, wesende een schetse, op panneel, in lyste.
Een stucxken, van van Eertvelt, wesende een brandeken ende schipkens, op plate, in lyste.
Een stucxken, van Teniers, van een tooveryken, op panneel, in lystken.
Een stucxken, van vander Lanen, op panneel, in lyste, van conversatie.
Een stucxken, wesende een schetse van Rubens, van Onse Lieve Vrouwen Hemelvaert.
Een vrouwentronieken, oick van Rubens, op panneel, in lystken.
Een Italiaens stucxken, wesende een Bootschapken, op doeck geplackt op panneel, in een ebbenhouten lystken.
Een Maria Magdalena, op panneel, in lyste, van Stalbempt.

Een stucxken van Priamus ende Thisbe, in een ebbenhoute lystken, vanden voors. Stalbempt.

Een stucxken, van Ostagi, van dronckaerden, op panneel, in lyste.

Een stucxken, van Alexander Adriaenssens, van visch, op panneel, in lyste.

Een stucxken van Diogines, van Rubens, op panneel, in lystken.

Een stucxken, van Stalbempt, van Pomona, op panneel, in lystken.

Een ander stucxken, van Stalbempt, van Pan ende Seringua, op panneel, in lyste.

Een stucxken, van Fyt, van vogelkens, op panneel, in lyste.

Een stucxken, van Verhulst, op doeck, in lyste, wesende een lantschapken.

Een stucxken van dBanketken, van Heda, op panneel, in lyste.

Een stucxken, van Wouters, van een naeckt vrouwken, in lantschap, op panneel, in lyste.

Een stucxken, wesende een batalieken, van Verhulst, op panneel, in lyste.

Een stucxken van Vanitas, op panneel, in lyste.

Een stucxken, van Segard, wesende een marcheringe van Torcken, op doeck, in lyste.

Een lantschap, op doeck, van Stalbempt, in gestoffeerde lyste.

Een cleyn stucxken, van van Erp, in een ebbenhoute lystken, van een jouffrouken met een seignoerken.

Een lantschapken, gestoffeert van Sebastiaen Franck, daer de boeren meester syn, op panneel, in lyste.

Een schetse, van Rubens, in een lyste, op panneel, van Thobias.

Een Bancket van Balthazar, oick van Rubens, wesende oick schetse, op panneel, in lyste.

Een bloempotteken, van van Thielen, op panneel, in lyste.

Een lantschapken, van Schooff, op panneel, in lyste.

Een schetse, van Rubens, van de Scheydinge der Appostelen, op panneel, in lyste.

Een jachtken, op doeck, in lyste, van een lantschapken, van Verhulst.
Een doecxken, van van Eyck, wesende een zeehavene, in lyste.
Een doecxken, van Teniers gestoffeert, in een lantschap, in lyste.
Een bancketken, van Benedetti, in lyste, op panneel.
Een stucxken, vanden ouden Teniers, op plate, in lyste.
Een Begraeffenisken Onses Heeren, naer Rubens, op doeck, in lyste.
Eenen doeck, in lyste, van Sinte Hieronimus.
Een oudt stuck, daer tvrouken den boort raeckt, op panneel, in lyste.
Een vrouwentronie, in een plat lystken.
Noch een ander vrouwentronie, oick in een plat lystken.
Een naeckt vrouken, na Rubens, in een plat lystken,
Een schetsken, van van Dyck, in lystken, op panneel, wesende een Marienbeeldeken.
Een schilderyken, sonder lyste, van den Noot Goidts.
Een stucxken, van Adriaen van Stalbempt, wesende een winterken, op panneel, in lystken.
Een ander stucxken, vanden selven, wesende een somerken, op panneel, in lyste.
Een stucxken, vanden jonghen Franck, op plate, in eene ebbenhoute lyste.
Een plaetken, van Abshoven, in een ebbenhoute gevlamt lystken, wesende een meulenberchsken.

Opde voorcamer aende strate:

Een schilderye, op panneel, in een ebbenhoute lyste, van den Accorde vande Sappinen, vanden afflivighen geschildert.
Een stuck, op panneel, in oick een ebbenhoute lyste, van den Rooff vande Sappinen, oick vanden afflivighen geschildert.
Een plaetken, in een ebbenhoute lyste, van Ecce Homo.
Een copyken, van Abshoven, na David Tenier, op panneel. in lystken.
Een corpsdegardeken, op panneel, in lyste.

Een stucxken, wesende een lantschapken, van Artois, in een ebbenhoute lystken, op panneel.

Een stucxken, van Rubens, wesende een Susanna, op panneel, in een ebbe lystken.

Een luytslagerken, na Teniers, op panneel, in een ebben lystken.

Een stucxken, na Poelenberch, wesende een lantschapken, op panneel, in lystken.

Een manscontrefeytsel, op panneel, in een swertte lyste.

Een stucxken, van van Uden, wesende een lantschapken, op panneel, in lystken.

Een cleyn rondeken van een manscontrefeytselken.

Een stucxken, van Cornelis Mahieu, wesende een camerken, op panneel, in lyste.

Een lantschapken, van Meulener, op panneel, in lystken.

Een cleyn stucxken, van Peeterssen, van de schipvaert, op panneel, in lystken.

Een conversatie, van Wouters, op panneel, in lystken.

Eenen Sinte Jeronimus, op panneel, in een ebbenhoute lystken.

Een ront contrefeytselken, sonder lyste, van een manstronieken.

Een cleyn wtschuyvende schilderyken van verlichterye, in lystken.

Een camerken van jouffrouwen, van Cornelis Mahieu, in een ebbe lystken.

Een lantschapken, op panneel, in een lystken.

Een schoustuck, van Mompere ende Breughel, in een swertte lyste ende op doeck, wesende eene roetse.

Eene panneel van Mutius Schevela, sonder lyste.

Een Jachtken van Atalanta, op panneel, in lystken.

Een copyken na Teniers, van eenen toebacksuyger, op doeck, in lyste.

Een Marienbeeldeken, na van Dyck, op panneel, in binnenlystken.

Een bancket, in lyste, op panneel, van Guilleaume van Lamoen de jonge.

Een schetse van twee naeckte figueren, op panneel, sonder lyste.

Een schilderyken van Christus opden steen, op panneel, in lyste.

Een Cruysken met een Magdaleenken, op panneel, in een plat lystken.

Twee stucken, deen van Onsen Lieven Heere, ende dander van Onse Lieve Vrouwe, op panneel, in lysten.

Een Marienbeeldeken, na van Dyck, op panneel, in lyste.

Een landtschapken, van van Uden, op panneel, in lyste.

Een panneel, in lyste, van Ido.

Een Hollants zeeken, op panneel, in lystken.

Een bancketken, op panneel, in lyste, van Christiaen Luycx.

Een ruynken, lantschapken, op panneel, in lyste.

Een lantschapken, van Schooff, op panneel, in lyste.

Een lantschapken, van van Goy, op panneel, in lyste.

Een stucxken van een boerken ende boerinneken, op panneel, in lyste, naer Teniers.

Een bancketken, van Christiaen Luycx, op panneel, in lystken.

Een ander bancketken, vanden selven Luycx, op panneel, in lystken.

Een simmenfeeste, van Andries Snellinck, op plate, in een ebbenhoute lystken.

Een ovael stucxken van zeevaert, op panneel, in ebbenhoute lystken.

Een lantschapken, van Artois, op panneel, in lystken.

Een manscontrefeytsel, op panneel, in een vergulde lyste.

Een lantschapken, van Artois, op panneel, in een ebbenhoute lystken.

Een ander ovael stucxken, mede van zeevaert, op panneel, in een ebbenhoute lystken.

Een brandeken, van Segard, in een ebbe lystken ende op panneel.

Een Marienbeeldeken, op panneel, in een binnenlystken.

Een stucxken van een casteelken, op panneel, in lystken.

Een lantschap, op panneel, in lyste.

Een lantschapken, van Verhulst, op panneel in lyste.

Een vrouwentronie, op doeck, in lystken.
Een stucxken van een stadt ende lantschap, van Segard, op panneel, in lyste.
Een lantschapken, van Verhulst, op panneel, in lystken.
Noch een lantschapken, vanden selven Verhulst, op panneel, in lystken.
Een vrouwentronie, in lyste, op caerte geschildert.
Een manstronie, oick op een caerte geschildert, in lystken.
Een lantschapken, van Verhulst, op panneel, in een binnenlystken.
Een ander lantschapken, oick van Verhulst, op panneel ende in lystken.
Noch een ander lantschapken, vanden selven Verhulst, mede op paneel ende lystken.
Ende noch een ander lantschapken, vanden voors. Verhulst, insgelycx op panneel ende in lystken.
Een copyken naer de Heem, op panneel, in lystken.
Een opsiende vrouwentronie, in lystken.
Een lantschapken met heywyffkens daerin, op panneel, in lystken.
Een lantschapken, van Verhulst, op panneel, in lystken.
Een liggende manstronie, in lystken.
Een Vluchtinge naer Egipten, gedaen na Rubbens, op panneel, in lyste.

Opde grootste bovenvoorcamere :

Een doecxken, in lystken, wesende een batalieken, van Meuleneer.
Een stucxken, wesende een lantschapken, van Schoeff, op panneel, in lystken.
Een stucxken, van Alexander Adriaenssens, van een vischbancke, op panneel, in lyste.
Noch een lantschapken, van Schoeff, op panneel, in lystken.
Een copyken van een bancketken, na Heda, op panneel, in lyste.
Een ander bancketken, van Cornelis Mahieu, op panneel, in lyste.

Een boerenkermisken, op panneel, in lyste.
Een boer ende een boerinne, op panneel, sonder lystkens.
Twee op pampiere teeckeningen, in lystkens.
Een stucxken, wesende lantschap, vanden jonghen Abshoven, op panneel, in lyste.
Een lantschapken daer men vischt, op panneel, in lystken.
Een stucxken van de Serpentbytinge der kinderen van Israel, op panneel, in lystken.
Een teeckeningsken op pampier, in lystken.
Twee manstronien, op caerten, in lystkens.
Een stuck, na Rubens, van tstuck ten Augustynen, op panneel, sonder lyste.
Een Torcxtronie, in lystken, op panneel.
Een panneelken, copyeken na de Mers, wtslagende, sonder lyste.
Eenen doeck, lantschap, van Verhulst, staende voor de schouwe, in lyste.
Twee schetskens na Rubens, in lystkens.
Tweelff Sebillen, op halffstooters panneelkens, met slechte binnenlystkens.
Tweelff Roomsche Keysers, van gelycke grootte, met slechte binnenlystkens, op panneel.
Een Jesusken, op panneel, in lystkens gestoffeert.
Eenen Sinte Peeter, op panneel, in lyste.
Eenen doeck, in lyste, opde hoochde, van Verhulst, alwaer den duyvel het quaet saet is sayende.
Een stucxken van David ende Abigael, op panneel, in lyste, na Rubens.
Een stucxken, copyeken, zynde van Diogines, op doeck, in lystken.
Een Bacusken, na Rubens, op panneel, in lystken.
Een Vliedingesken naer Egipten, op panneel, in lystken.
Eenen Noot Goidts, op panneel, in lyste.
Eenen doeck, copye nae tstuck vande Augustynen, in lyste.
Een Begraeffenisse Onses Heeren, na Rubens, op panneel, in lystkens.

Een andere Begraeffenisse Onses Heeren, oick na Rubens, op panneel, in lyste.

Eenen doeck, van Verhulst, wesende lantschap, in lyste.

Een schetz van Sinte Ursula, van Franck, op panneel, in lyste.

Eenen dans, na Rubens, op panneel, in lyste.

Een Marienbeeldeken met Sint Jan, op panneelken, in lystken.

Noch een Marienbeeldeken oick met Sint Jan, op panneelken, in lystken.

Een Marienbeeldeken, op doeck, na Seghers, in lystken.

Een schetz, na Rubens, van de Drye Coninghen, op panneel, in lystken.

Een copyeken na Teniers, sonder lystken.

Een vroukén met drye engelkens, op panneel, in lystken.

Een Marienbeeldeken, op doeck, in lystken.

Een Vliedinghe van Egipten, op panneel, in lystken.

De Crooninghe van Onse Lieve Vrouwe, op panneel, in lystken.

Een Marienbeelt met eenen Sint Jan, op panneel, in lystken.

Een groote schilderye, op panneel, in lyste, van Adam ende Eva.

Een groot stuck, van wit ende swert, wesende Caritas, op doeck, in lyste.

Een Hemelvaert van Onse Lieve Vrouwe, na van Dyck, op panneel, in lyste.

Een Cruysken, op een panneelken, met lystken.

Een lantschapken, wesende een batalieken, van Verhulst, op panneel, in lyste.

Een stucxken van een Predicatie, op panneel, in lyste.

Een stucxken, op doeck, van Meulenaer, van plaisancie, in lystken.

Een lantschapken, van Verhulst, op panneel, in lyste.

Een lantschapken, van Thobias Verhaecht, op panneel, in een gestoffeerde lyste.

Een stuck van een jacht van leeuwen, na Rubbens, op doeck, in lyste.

Een stuck, wesende eenen Ecce Homo, na Rubbens, op panneel, in lystken.

Een cleyn Marienbeeldeken, op een doecxken, in lystken.

Een stucxken, van Segar, wesende een nachtken, op panneel, in lystken.

Een stucxken van de Drye Graciekens, na Rubens, iu lystken.

Een schilderyken van een vrouken met een luyte, op panneel, in lystken.

Een schilderyken van de Drye Coningen, op doeck, in lyste.

Een Hollants lantschapken, op panneel in lystken.

Een Acteon, op panneel, in lyste, wesende poeterye.

Een panneelken met een toreken daerop geschildert, in lystken.

Een stucxken van daer Venus de Lieffde blindt, op pampier.

Een stuck van Achilles, op panneel, in lyste.

Een Jachtken van Diane, op panneel, in lyste.

Een Marienbeelt met Sint Joseph ende een engelken, op panneel, in lyste.

Een Begraeffenisken van Onsen Lieven Heere, op panneel, in lyste.

Een Vonnis van Pharo, na Rubens, op panneel, in lyste.

Een Begraeffenisken Onses Heeren, na Rubens.

Een Marienbeeldeken, wesende een schetz, sonder lystken, met Sint Joris daerby geschildert.

Een schilderyken van Sampson, op panneel, in lystken.

Een stucxken van Jacob gevende de benedictie aen Isaack, op panneel, in lyste.

Vier diversche schetskens na Rubens, sonder lysten, op panneel.

Een stuck van de Drye Coningen, van Jeronimus Cock, op panneel, in lyste.

Een schilderyken, inde hoochde, wesende een kerckxken, van Peeter Neeffs, in lystken ende gestoffeert vanden jonghen Francken.

Een lantschapken, van Meuleneir, wesende een batalieken, op panneel, in lystken.

Een Jachtken van Atalanta, op panneel, in ebbe lystken, gedaen vanden afflivighen in desen.
Een brandeken, op panneel, in lystken.
Een manscontrefeytsel, op panneel, in lystken.
Een pastorelleken, inde hoochde, op panneel, in lyste, gedaen byden selven afflivighen.
Een stucxken met vogelkens, van Alexander Adriaenssens, op panneel, in lystken.
Een bancketken, van Christiaen Luycx, op panneel, in lystken.
Een manstronie, op panneel, in een binnenlyste.
Een kerckxken, van Neeffs, op panneel, in lyste ende gestoffeert van Stalbempde.
Een bancketken, van van Son, op panneel, in lystken.
Een stucxken, van van Houte, wesende een boerken met groen, op panneel, in lyste.
Een lantschapken, van Abshoven, op panneel, in lystken.
Een stuck schilderye, wesende een boerenkermisse, op panneel, in lyste, van Helmont.
Een stucxken van Mars ende Venus, vanden afflivighen in desen, op panneel, in ebben lyste.
Een bancketken, inde hoochde, op panneel, in lyste.
Een lantschapken, van van Goy, op panneel, in lyste.
Een lantschapken, van Schooff, op panneel, in lystken.
Een stuck van Abraham ende Melchisedech, op doeck, in een binnenlyste.
Noch een lantschapken, van Schooff, op panneel, in lystken.
Een boerenschuere op swinters, na Rubens, op panneel, in lyste.
Een stuck van de Drye Coninghen, van Rubens, op panneel, in lyste.
Een stucxken van drye naeckte kinderkens met een mandeken, op panneel, in lyste.
Een Hollants lantschapken, op panneel, in lyste.
Noch een lantschapken, van van Goy, met schipkens, op panneel, in lyste.
Een schilderye van Sint Jans Doopinge, op panneel, in lyste gestoffeert van Jacques de Backer.
Een groot lantschap, van Stalbempt, op doeck, in lyste.
Een groot stuck van een bancket, op doeck, in lyste.

Een stuck met visch, van Alexander Adriaenssens, op doeck, in lyste.

Een Onthooffdinge van Sinte Paulus, op panneel, in lyste, vanden afflivighen.

Een Sinte Catharina, inde hoochde, op doeck, in lystken.

Een lantschap, van Verhulst, op doeck, in lyste.

Noch een lantschapken, vanden voors. Verhulst, op panneel, in lystken.

Een Cruycefix, op panneel, in lyste.

Een Ecce Homo, op panneel, sonder lyste.

Een schipvaertken, van eenen Hollantsen schilder gemaect, op panneel, in lyste.

Een Kersnachtken, op panneel, in lystken.

Eenen Cruysdrager, inde hoochde, na Rubens, op panneel, in lyste.

Een Abondantie, copye na Rubens, op doeck, in lyste.

Een schilderye, op doeck, van Mathias den tollenaer, in lyste.

Een Marienbeelt, op panneel, in lyste.

Ses schilderykens, al op panneel, in binnenlystkens, al tsamen vanden vader deses afflivighen, wesende van de tweelff maenden sjaers.

Een leeuken liggende, geschildert op doeck, in lystken.

Een schoustuck, op doeck, van Geeraert Seghers, in lyste wat vergult, van Cleopatra.

Twee stucxkens van peerdekens, in lystkens, op panneel, van Bosschaert.

Een stucxken, van wit ende swert, van Adam ende Eva, op panneel, in lystken.

Een contrefeytsel van een vrouwken, in een achtcantich lystken van ebbenhout.

Een Salvators tronieken, op steen.

Een ander contrefeytselken van een vrouwken, in een ebbenhoute lystken, achtcantich.

Een Caritasken, van wit ende swert, op pampier, in lystken.

Noch een wit ende swert schilderyken van een oudt manneken met een vrouken, op panneel, in lystken.

Een schetsken van Rubens, op panneel, in ebben lystken.

Noch een schetsken van Rubens, op panneel, in lystken van ebbenhout, wesende een Marienbeeldeken.

Een stucxken, lantschapken, van van Uden, in een ebbenhouten lystken.
Een bloempotken, op panneel, in ebben lystken, van Luycx.
Een stucxken, van Rubens, van eene princersse, op panneel, in ebbenhoute lystken.
Een ander stucxken van een princencontrefeytsel, oick op panneel, in gelyck lystken.
Een schetsken, na Rubens, van verborghen secreet, op panneel, in lystken.
Een schetsken, van Rubens, daer engelkens in een schipken varen, op panneel, in ebben lystken.
Noch een schetsken, van Rubens, daer den Engel by Elias compt met broot ende wyn, op panneel, in ebbenhoute lystken.
Een ander schetsken, van als voore, van Melchisedech, op panneel, in gelyck lystken.
Noch een ander schetsken, van als voore, van dArcke des Verbonts, oick in gelyck lystken.
Noch een ander schetsken, mede van als voore, daer het hemelsbroot regent, oick in gelyck lystken.
Alnoch een ander schetsken, insgelycx van als voore, daer men den osch opoffert, mede in ebbe lystken.
Een, van wit ende swert, van de Rechtveerdicheyt, op pampier, in lystken.
Een Kersnachtken, op panneel, in lystken.
Een stucxken, van Geeraert Seghers, wesende een kindeken, op doeck, in een lystken wat vergult synde.
Een stucxken, van vander Lanen, op panneel, in lystken, van luytspeelderkens.
Een schetse, van Rubens, van Sacrifcie van Abraham, op panneel, in lyste.
Een ander schetse, vanden selven Rubens, daer Adam ende Eva wtten Paradyse geslaghen worden.
Eenen doeck van Sint Joris, in een plat lystken.
Een doecxken van de Fortuyne, in een swert lystken.
Een bloempot, op panneel, in lystken, opde hoochde.
Een Cruycefix, op panneel, in lystken.
Een groote doecke schilderye van jouffrouwen in lantschap, in lyste.

Int somercamerken aenden hoff:

Een Marienbeeldeken, sonder lysten, naer Putiaen.
Een cleyn stucxken, daer de dochter den vader laet suyghen, op panneel, in lystken.
Een schilderye van vogelen ende visch, op panneel, in lyste.
Een lantschapken, daer een vrouken haer socken wascht, op panneel, in lyste.
Noch een lantschapken met een waterken, op panneel, in lyste.
Een ceuckene, op doeck, in lyste.
Een schetsken van Italiaensche soldaetkens, sonder lyste ende op panneel.
Een lantschapken, in lystken, op panneel.
Noch een lantschapken, op paneel, in lyste.
Noch een ander lantschapken, oick op panneel, in lyste.
Noch een lantschapken, insgelycx op panneel, in lyste.
Een schetse na Rubens, van Mars ende Venus, op panneel, in lyste.
Een stucxken met visch, op panneel, in lyste.
Noch een stucxken met een hespe, oick op panneel, in lyste.
Een batalieken, op doeck, in lyste.

Inden ganck:

Een Marienbeeldeken, op doeck, in een gestoffeerde lyste.
Een Jesusken, op doeck, in lystken.
Een Herodie, op panneel, in herthoute lyste.

Inden vloere:

Een Sinte Franciscus, geschildert op doeck ende op eene schildersrame gespannen zynde.
Een groot Marienbeelt, op panneel, in een binnenlyste.
Een doecxken met kinderkens beschildert, sonder lyste.
Eenen grooten doecke van Adam ende Eva, in lyste.

Een Marienbeelt, op doeck, sonder lyste.
Een Marienbeeldeken, op doeck, in een plat lystken.
Twee schilderykens van Onsen Lieven Heere ende Onse Lieve Vrouwe, met lystkens, op panneel.
Een Kersnachtken, op doeck, in lystken.
Een groote schilderye, op doeck, wesende eenen brandt, in lyste.

Opde cleynste bovencamer aenden hoff:

Een schilderye, op doeck, van Sinte Franciscus, in lyste.
Een schetsken van Rubens, wesende een Kersnachtken, in lystken, op panneel.
Een, van wit ende swert, van de Hope, in lystken.
Een boerenkermisse, van wit ende swert, in lystken.
Een Kersnachtken, oick van wit ende swert, in lystken.
Een Cruysken, insgelycx van wit ende swert, in lystken.
Een Pincxendach, van wit ende swert, in lystken.
Een Hemelvaert, oick van wit ende swert, in lystken.
Een baetstoeffken, mede van wit ende swert, in lystken.
Een Caritas, van wit ende swert, in lystken.
Een, daer de deucht geroemt wordt, van wit ende swert, in lystken.
Een van de Hope, van wit ende swert, in lystken.
Een, mede van wit ende swert, van de vyff Doctoren der Heyliger Kercken, in lyste.
Een schetsken van Rebecca, op panneel, sonder lystken.

Opde werckcamer commende aenden hoff:

Een schilderye, op panneel, in lyste, van een aencominge van volcke.
Een schetse, op panneel, van Aldersielen, sonder lyste.
Een schetse van de Rechtveerdicheyt, sonder lyste, op panneel.
Een Kersnachtken, op panneel, sonder lyste.
Een schetse, van Achillies, sonder lyste, op panneel.
Een schilderyken van Herodia, op panneel, in lystken.
Een Cruycefixken, op panneel, met een ebbenhoute lystken.

Een Bootschapken, sonder lystken, op panneel.
Een schetsken, van Franck, van de Seven Wercken van Bermherticheyt, op doeck, sonder lyste.
Eenen doek, in lyste, van de Sabinen.
Noch eenen doeck, in lyste, daer de Sabinen den peys maecken.
Een conversatie, na Rubens, op panneel, in lystken.

(Protocollen van den Notaris B. van den Berghe, junior, 1650-52.)

Januari 1653.

Inventaris vande goeden bevonden ten sterffhuyse van Joncker Alexander della Faille, Schepene van Antwerpen, overleden (1) Januari 1653.

. . . .

Inden grooten salette :

Een camer gouwe leer, royen gront.
Het contrefeytsel van Joncker Alexander della Faille, den overleden in desen, geschildert van van Dyck.
Het contrefeytsel van Jouffrouwe Theresia della Faille.
Het contrefeytsel van Joncker Jan della Faille.
Eenen Acteon, voor de schou.
Het contrefeytsel van Jouffrouwe Maria vander Goes, met vergulde lyst.
Het contrefeytsel van den Eerw. Pater Bisthoven.
Dry contrefeytsels van Alexander, Maria ende Hendrick vander Goes.
Een groote culck, gestoffeert vanden jongen Franck.

(Protocollen vanden Notaris J. B. Colyns, 1653, fol. 693.)

2-15 December 1563.

Inventaris vande goederen bevonden ten sterfhuyse van Signor Pompeo Petrobelli, overleden opden 28^en^ Novembris 1653, in zynen huyse « den Appollo » inde Lange Nieustrate.

. . . .

Opt contoir :

Eene schilderye, jacht van mans ende vrouwen te peerde.
Eene schilderye van eenen man met hantschoenen inde hant.
Een conterfeytsel, met eenen rinck aenden vinger.
Eene schilderye van eenen priester met eenen overrock.
Een Marienbeeldt met het Kindeken, van Meester Quinten.
Eene schilderye van Venus met Cupido.
Eene schilderye, van Sinte Lucas conterfeytende Onse L. Vrouwe, van Meester Quinten.
Eene Samaritane.
Eenen Sinte Christoffel gaende door de zee.
Een groot Marienbeelt, met dobbel vergulde lysten.
Een conterfeytsel vanden voors. wylen Signor Pompeo Petrobelle saliger.

(*Protocollen van den Notaris P. de Breuseghem, 1652-53.*)

30 December 1653.

Inventaris vande goeden van Signor Jeremias Wildens, Janssone wylen, constschilder, overleden opden 30en Decembris 1653, binnen zynen woonhuize inde Lange Nieuwstraete, naerlaetende voor syne geinstitueerde erfgenaemen de kinderen van wylen Abraham, Henrick ende Sara Wildens, mitsgaders de kinderen ende kintskinderen, van wylen Magdalena van Vosbergen, geprocreert by Cornelis Cock.

Inde groote neercamer :

Ierst, deselve camer behangen met gouden leir.

SCHILDERYEN :

Eenen droncken Hercules. voor de schouwe, geschildert door Heer Petro Paulo Rubens.

Een herse, met een swertte gesneden lyste, geschildert van Joannes Bronckhorst.

Eenen Elusses, op plate geschildert van Jacques Jordaens.

Eenen blompot, geschildert door Jeremias Wildens, den afflyvigen in desen.

Een tronie met een spiegeltken, geschildert vanden voors. Heer Rubens.

Vier schilderyen, wesende de vier deelen vande werelt, geschildert door Joannes Bronckhorst.

Eenen Christus leggende syn handt opde werelt.

Een battalie, van Sebastiaen Vranck.

Een groote boerenbruyloft, met een dobbel swertte lyst, geschildert door myn Heer Rubbens.

Een visscherye, vanden voorschreven Heer Rubbens.

Een tronie, van van Dyck, in een vergulde lyste.

Een tronie in profiel, in een vergulde lyst, van van Dyck.

Een vrouwken, van achter met eenen blooten rugge, geschildert door van Dyck.

Een Conincklycke Croone van Engelant, geschildert door van Dyck.

Een lantschap, wesende een verkensjacht, naer Rubbens.

Dry tronien, op panneel, van myn Heer Rubbens.
Een Grafleggings, naer Toutschiaen.
Een stucxken van eennige vrouwkens aen een fonteyne, geschildert door Anthoni Goubau.
Een omsiende tronie, van van Dyck.
Een stucxsken met Mathemathici die eenen tempel affmeten, van van Hoeck.
Eenen Archimethes die gedoot wort, van van Hoeck.
Een Graffleggings, met een vergulde lyste, van Basan.
Eenen Sinte Franciscus, van Rubbens.
Noch eenen Sinte Franciscus, met een cruycefix in de handt, van myn Heer Rubbens, met een vergulde lyste.
Eenen man met een mutse aen, van Segers.
Eenen chrychsman met een vendel inde handt, van van Dyck.
Een Epchige, geschildert van Rubbens, naer Raphael Urbine.
Seven schilderyen, wesende lantschappen, staende boven de goude leiren, van Momper.
Een schipvaert, van Parcelsis.
Een oude mans tronie, van Rubbens.

Inde lange neercamer aende straete :

Een liggende Magdalena, met een swerte lyst.
Een Marienbelt, van van Hoeck.
Een Cauvenus, van myn Heer Rubbens.
Eenen droncken Bachus, van Rubens.
Een Cerus met een cornu, copie van myn Heer Rubbens.
Een Vonnis van Parus, van van Bale.
Eennige caertspelders op den nacht, naer van Mol.
Een Purificatie van Maria, naer Paulo Veronees.
Eenen Jeronimus, naer van Dyck.
Een Marienbelt met eenen Franciscus, van van Dyck.
Een Sint Anthonis Temtatie, van Lucas van Leyen.
Eenen Sater met een fluyte, van van Dyck.
Eenen Sint Anthonis de Padua, van Rubbens.
Noch eenen Jeronimus, van van Dyck.
Een naeckt vrouwken een hemde aendoende, van van Dyck.

Een schilderye daer den Tyt Cupido syn vleugelen cort, van van Dyck.

Een Avontmael, geschildert door van Dyck, naer Leonardo da Vinci.

Een vrouwe met een slange inde handt, van myn Heer Rubbens.

Een contrefeytsel van eenen Grooten met een Vliesch aen, van Rubbens.

Een Grafleegginge, met een swerte lyste, naer Passan.

Een Addromada, van van Dyck.

Eenen droncken Silenes, met een swertte gesneden lyste, van van Dyck.

Een schouwstuck, eenen Sint Sebastiaen, van van Dyck, met een dobbel swerte lyst.

Vier schilderyen, boven de lysten, wesende de vier tyden des jaers, van Momper.

Een schilderye, wesende een seetempeest, van myn Heer Rubbens.

Eenen gulden regen, van myn Heer Rubbens.

Eenen schoudoeek, daerop geschildert een schuppe met een tange.

Opt cleyn camerken aende strate boven de sale bevonden de naervolgende schilderyen :

Een lantschap, van Momper, met een swertte lyste.

Eenen Noot Goidts, vanden afflyvigen.

Een weerlichtken, naer Rubbens.

Een schilderye, daer eenen hont een stuck vleesch int water siet.

Eenen vliegenden arent, die cornynen jaecht, vanden afflyvigen.

Een bekeerde sondersse, naer van Dyck.

Een Pan ende Seringa, van Rubens, het lantschap vanden ouden Wildens.

Een Marienbelt met spelende engelen, naer van Dyck.

Een lantschap met een winterken, naer Wildens.

Een lantschap daer een kerre omvalt, naer Wildens.

Een lantschap met dry vossen, vanden afflyvigen.

Een lantschap, ongestoffeert, naer Wildens.

Een lantschap, naer Wildens, daer sy coren maeyen.

Een lantschap, eenen Argus.
Noch een lantschap, ongestoffeert, naer Wildens.
Een lantschap, een straete met boomen, naer Wildens.
Een lantschap, naer Wildens, ongestoffeert.
Dry vrouwkens met een kindeken inden corff, naer Rubbens.
Een lantschap, eenen Acteon, inde hoochde, vanden ouden Wildens.
Een lantschap van spaeywater, naer Wildens.
Een lantschap, naer Wildens, ongestoffeert.
Een lantschap, ongestoffeert, naer Wildens.
Noch een lantschap, ongestoffeert, naer Wildens.
Een lantschap, een Coriche, naer Momper.
Een lantschap, ongestoffeert, naer Wildens.
Een lantschap, een pastorel, naer Wildens.
Een lantschap, een Jacht van Diana, naer Wildens.
Een lantschap, naer Wildens, ongestoffeert.
Een lantschap, een badt van Calisto, naer Wildens.
Een lantschap, Antwerpen lancx de lantsy, naer Wildens.
Een lantschap, Antwerpen lancx de watersy, naer Wildens.
Een lantschap, Antwerpen lancx de watersyde, gestoffeert.
Een lantschap, Antwerpen lancx de lantsyde, gestoffeert.
Een lantschap, van waterverff.
Eenen tiger met haer jongen, naer Rubbens.
Twee halff leeuwen, naer Rubbens.

Opde voorcamer aende straete alwaer den afflyvigen is gestorven :

Een lantschapken, van Momper.
Een contrefeytsel, vanden ouden Ryckaert, naer van Dyck.
Eenen Christus met een vrouwken aenden put, van Jorgon.
Een lantschap, van Momper.
Een contrefeytsel van de Princersse van Oraengie, naer van Dyck.
Eennige bergen met de see, van Wildens.

Een peert met eenen Teurck, van van Dyck.
De stadt van Milanen, van Rigo van Cleeff.
Een Begga met heuren man, naer Rubbens.
Een manstronie, van van Dyck.
Een hooft van Medusa met slangen, naer Rubbens.
Een lantschap, inde hoochde, met eenen mastboom, naer Wildens.
Een Marienbelt met Sinte Franciscus ende Catharina, vanden ouden Palma.
Eea Venetsiansche cortesane, naer Toutsiaen.
Eenen Jesus ende Sint Jan, naer Rubbens.
Een Marienbelt, naer Toutsiaen.
Boven het bedde, een lantschap, synde eenen Action.
Een vrouwentronie, van van Dyck.
Een Vindinge van Achilles, naer van Dyck.
Een seestorm, naer Rubbens.
Een contrefeytsel, de moeder vanden afflyvigen in desen, van van Dyck.
Een contrefeytsel van den vader vanden afflyvigen, van van Dyck.
Een contrefeytsel van de grootmoeder vanden voors. afflyvigen, van Rubbens.
Een lantschap, van Bassan, in een vergulde lyste.
Een tronie, van Rubbens, synde een manstronie.
Een Charitas, naer van Dyck.
Een naeckt vrouwken van achter, van van Dyck.
Een naeckt liggende vrouken, van van Dyck.
Eenen Sint Job, van van Dyck.
Eenen Teurck te peert, van van Dyck.
Een Marienbelt met Sint Jan, van van Dyck.
Eenen jager, naer Bassan.
Eenen Sinte Franciscus, naer Rubens.
Een vrouwken met eenen bonten pels, naer Toutsiaen.
Vier schilderyen, de vier elementen, van Jan Thomas.
De tweelff Sibillen, van Joannes Bronckhorst.
Vier schilderyen, de vier elementen, naer Breugel.
Een lantschapken met jouffrouwen, van Wildens.
Eenen Jesus met de werelt, naer den afflyvigen.
Een lantschapken, naer Pauwels Bril.

Opde schilderscamer :

Een begonst lantschap, op panneel.
Een lantschap, naer Wildens.
Noch een lantschap, naer Wildens.
Een lantschap, naer Wildens, daer den Engel by Abraham compt.
Een lantschap van Aga.
Een lantschap, daer den duyvel quaet saet saeyt.
Een lantschap van Dapna ende Apollo.
Een lantschap, daer de Negen Musen singen.
Een lantschap, een conversatie van jouffrouwen.
Een lantschap, daer se vissen.
Een lantschap, een lyde boomen.
Eenen arent met een haesken, vanden afflyvigen.
Noch eenen arent met een haesken, vanden afflyvigen.
Een lantschap, daer een kerre omvalt.
Eenen seestorm.
Een lantschap, Optivus ende Pomona.
Een lantschap met een Diana.
Een wolffvenjacht.
Een wildeverckensjacht.
Een herttejacht.
Een beirenjacht.
Een lantschap, inde hoochde, met eenen staenden hovenier.
Eenen Duyvelsval, naer Rubbens.
Een aultaerstuck van de bekeerde sondaers, naer Rubbens.
Het Mandeken van Panderosa, naer Rubbens.
Een schilderye, daer het Huis van Oostenryck het Heylich Sacrament convoyeert.
Een Marienbelt, naer van Dyck.
Een onvolmaeckt lantschap, vanden ouden Wildens.
Een verckensjacht, naer Rubbens.
Een Charitas, naer van Dyck.
Een pastorelle, naer van Bael.
Eenen Daniel inden cuyl van leeuwen, naer Rubbens.
Eenen Jeronimus, naer van Dyck.

Een lantschap, eenen hollen wech, vanden ouden Wildens.
Een roetsken, van Momper.
Een fruytagie, vanden afflyvigen.
Een lantschap, vanden ouden Wildens.
Een schilderye van honden.
Een gedootverft lantschap, vanden ouden Wildens.
Een vrouw met een slange, naer Rubbens.
Twee tronien, naer van Dyck.
Eenen Jeronimus, van van Dyck.
Een badt van Calisto, naer Jordaens.
Een hoffpoort, van myn Heer Rubbens.
Een boerenkermisse, van Breugel, het lantschap vanden ouden Wildens.
Een lantschap, naer Bril.
Een lantschap, Abrahams Offerande.
Een lantschap, ongestoffeert.
Een lantschap, naer Fockeel. (1)
Eenen winter, naer Mostaert.
Een lantschap, Apollo ende Dapne.
Een lantschap, op panneel.
Een pineeltken met geyten.
Een pineeltken met vorssen.
Een schetse, naer Rubbens, daer den affgodendienst verdreven wort.
Een Aga, naer Rubbens.
Een out contrefeytsel.
Een lantschap, naer Bril.
Eenen Acteon, naer Jordaens.
Een lantschap, van Wildens.
Een Marienbelt, van Lucas van Leyen.
Noch een oudt contrefeytsel.
Een lantschapken met schipkens.
Noch een lantschapken met schipkens.
Een begonst lantschapken, op een doecxsken.
Eenen Sinte Jeronimus, in lantschap, naer Rubbens.
Een lantschap, naer Rubens.
Eenen Noot Goidts, naer Basan.
Een Sinte Anthonis Temtatie, van Lucas van Leyen.
Een stucxsken van Geometria.

(1) Jacob Fouquier.

Eenen Atlas de werelt dragende.
Een Marienbelt met eenen blommencrans.
Een schetsken, van Sebastiaen Vranck.
Een schetse, de Dry Coningen, van Rubens.
Een begonst stuck schilderye.
Eenen Kersnacht, van Basan.
Een pineeltken met wat schaepkens.
Een doecxsken met vischkens.
Een begonst pineel, de salige sielen.
Een oude tronie, in een swertte lyste.
Een groot onvolmaeckt stuck, wesende eenen Jason.
Een groot begonst lantschap met een tigerin met haer jongen.
Een groot stuck, Mars ende Venus.
Een groote beirejacht.
Een groote slapende Diana met diversche beesten.
Een schilderye, tHuys van Oostenryck.
Een grooten Thimon met naeckte vrouwkens.
Een groot stuck, Antwerpen naer de lantsyde.
Een groot stuck, Antwerpen naer de watersyde.
Een groote visscherye, van Jan Thomas.
Een groot stuck, synde een wolfvenjacht.
Een groot stuck, synde twee jagers rustende by het wilt.
Een lantschap, synde een conversatie van boerinnekens.
Een Cruycefix, op eenen langen doeck.
Een cortegardeken, van Breda.
Een begonst lantschap.
Een stuck, daer den Tyt Cupido syn vleugelen cort.
Een feston van blommen.
Een lantschap, naer Wildens.
Een Cruycefix, op doeck.
Eenen herder ende herderinne, naer Rubbens.
Loth met syn dochters, naer Rubbens.
Eenen arent met eenen anderen vogel, op doeck.
Eenen vliegenden vuyl, op doeck.
Eenen vogelensanck.
Een kindeken dat leest.
Een lantschap, van Conincxloo.

Een groote boerenkermisse, naer Rubens.
Een lantschap Cadis, naer Rubbens.
Een Grafflegginge, naer Bassan.
Een lantschap met een jacht daerin.
Een Lucretia, naer Guide.
Een stuck met simmen.
Eenen doeck met eenen vosch, onvolmaeckt.
Eenen vosch met een cornyntken.
Een groote kermis van boeren, naer Rubbens.
Een Lattona, naer Rubbens, met lyste.
Antwerpen, int cleyn, naer de lantsyde.
Antwerpen, int cleyn, naer de watersyde.
Een groot begonst lantschap, vanden ouden Wildens.
Noch een groot begonst lantschap, vanden ouden Wildens.
Noch een groot lantschap, naer den ouden Wildens.
Een groot lantschap, ongestoffeert, naer Jacques Arthois.
Een verckensjacht, naer Snyers.
Twee vossen, onvolmaeckt, vanden afflyvigen.
Een lantschap, naer Momper.
Eenen arent met eenen vosch, vanden afflyvigen.
Eenen vosch met honden.
Eenen hondt op een doecxsken.
Een contrefeytsel van Saladinus.
Een contrefeytsel van Joannes Senendus.
Een contrefeytsel van eenen Molack.
Het contrefeytsel van Michiel Angeli selffs.
Het contrefeytsel van Mirandellus.
Het contrefeytsel van Momper.
Het contrefeytsel van Breugel.
Het contrefeytsel naer Rubbens.
Het contrefeytsel van van Dyck.
Het contrefeytsel van Snyers.
Het contrefeytsel van Cornelis de Vos.
Het contrefeytsel van Pauwels de Vos.
Het contrefeytsel van Jeremias Wildens.
Het contrefeytsel van eenen pastoor.
Twee peerden, naer Rubbens.
Een vuyltken met vogels.
Een Sint Anthonis Temtatie, van Lucas van Leyen.

Opden solder aende straete :

Een schilderye, wesende het contrefeytsel van den Prince Cardinael.
Een contrefeytsel van den Bisschop Joannes Malderus, naer van Dyck.
Een lantschap met eenen heremyt, van Merten de Vos.
Een lantschap, van Momper ende Wildens.

Opt comptoir vanden ouden Wildens:

Een lantschap, wesende een Caterdansken.
Een lantschap, naer Bril.
Noch een lantschap, naer Bril.
Noch een lantschap, naer Bril.
Noch een lantschap, naer Bril.
Een Vonnis van Midas, van Jordaens.
Een lantschap met eenen wagen, naer Rubbens.
Een Cruysken, naer Rubbens.
Eenen Christus met twee scheckers, naer Rubbens.
Eenen Cilenesken met twee Saters, naer Rubbens.
Een geschist kindeken, van van Dyck.
Een lantschapken, vanden ouden Wildens.
Een schetsken, van Rubbens.
Twee vliegende visschen.
Een Groetenisse van Joachim ende Anna.
Een lantschapken, van Wildens.
Een schetse, van Rubens, van eenen Keyser ende Sinte Ambrosius.
Een geschist tronieken met een manneken, van van Dyck.
Een schetse van een manneken int harnas.
Een geschetst slapende tronieken van een kindt, van van Dyck.
Een geschetst boomken, vanden ouden Wildens.
Twee schilderykens, wesende twee cleyn tronikens.
Een schilderye, een vischken.
Een schilderye, synde een callecoete.

Een lantschap met schipkens, naer Pauwels Bril.
Een lantschap, synde een Precharus ende Cepharus, naer Bril.
Een badt van Calisto, naer Bril.
Een lantschap van Civoli, naer Bril.
Een winterken, vanden ouden Wildens.
Een herttejacht, van Wildens.
Noch een winterken, vanden ouden Wildens.
Een boschken, van Fockeel.
Een lantschap met honden ende eenen jager.
Het contrefeytsel vanden ouden Wildens, van Rubbens.
Een schetse, een Affdoeninge vanden Cruyce, van Rubbens.
Een lantschap, geschist, van Rubbens.
Een schetse, daer Jacob by Faro compt, van Rubbens.
Een schetse van een deel Heyligen, van Rubbens.
Een lantschapken, vanden ouden Wildens.
Een schetse van een slapende kindeken, van van Dyck.
Een lantschapken, naer Bril.
Een casteeltken, van Lucas van Leyen.
Een schetse van Vier Doctoren, naer Rubbens.

Inde constcamer opde gaelderye :

Een troniken, van Rubbens.
Een kindeken wesende eenen Jesus, in een goude lyste, van van Dyck.
Eenen Sampson, van Rubens.
Een Vonnis van Paris, naer Rubbens.
Een ruine, vanden afflyvigen.
Eennige kinderkens in een feston.
Een ruine van Collige, vanden afflyvigen.
Eenen Thimon met naeckte vrouwkens, van Rubbens.
Een lantschapken, van Rubbens.
Een weerlichtken, van Rubbens.
Twee schilderykens, van Neeffs, wesende kercxskens.
Een cleyn stucxsken, van Teniers.
Een seevaert, van Rubbens.
Een Groetenisse van Elisabeth, van Rubens.
Een schilderye, wesende vier heyligen, van Rubbens.

Een lantschapken, van Stalbempt.
Een manneken met een boeck, van Joannes Livens.
De Verwoestinghe van Jacop met den Engel, van Cornelis de Vos.
De Vier Doctoren, geschist, van Rubbens.
Een seeken, van Parselsis.
Een lantschapken, van Pauwels Bril.
Een lantschapken, van Jacques Arthois.
Een contrefeytselken, van Teniers.
Een lantschapken, van Conincxloo.
Een schilderyken, wesende een roetsken.
Twee schilderykens, twee tronikens, vanden ouden Breugel.
Een ront lantschapken, vanden fluweelen Breugel.
Een oudt contrefeytselken met een Vliesch aen.
Een Oordeel, van Rubbens.
Den Val vande onsalige geesten, van Joannes Bronckhorst, naer Rubbens.
Den Opganck vande salige sielen, naer Rubens.
De triumphe vande Doot, vanden fluweelen Breugel, naer den ouden Breugel.
Een groote merckt, van Goubau.
Een lantschap, de figuren naer Rubbens.
Een Marienbelt, met een vergulde lyste, van Joannes Bronckhorst.
Een Italiaensch Marienbelt, met een goude lyste, van eenen Italiaenschen meester.
De Vier Doctoren met goude coorkappen, van Rubbens.
Een vrouwentroniken, van Alborduer.
Een manscontrefeytselken, van Holbeen.
Een Vonnis van Paris, vanden sotten Cleeff.
De Dry Coningen naer Raphael, swert ende wit.
Een lantschap, naer Bril.
Een manscontrefeytsel met eenen mantel, van Holbeen.
Een lantschap, een rondeken, van Joachim Patenier.
Een lantschapken, van Conincxloo.
Een lantschapken, naer Rubbens.
Eenen moninck in eenen boeck siende.

Een out contrefeytselken van een vrouwken met een hulleken aen.
Een weerlichtken, van Brouwer.
Een manscontrefeytsel, van Willem Key.
Een stucxsken, wesende twee cluysenaers, van Lucas van Lyen.
Een contrefeytselken, van Lucas van Leyen.
Een contrefeytselken, daer eenen jongen leest.
Een Leer van Jacob, naer van Dyck.
Een schetse, van Sebastiaen Vranck.
Een roetse, vanden afflyvigen.
Een contrefeytsel van een vrouw.
Een ront lantschapken.
Een ront lantschapken, synde eenen maneschyn.
Een contrefeytsel, vanden afflyvigen.
Een schetsken, van Sebastiaen Vranck.
Het contrefeytsel van Thomas Morus.
Een manscontrefeytsel, van Meester Quinten.
Een schreuwende vrouken met eenen pot in de hant.
Een lantschapken, wesende een ovaeltken, vanden fluweelen Breugel.
Een lantschapken, wesende eenen dach, van Goubau.
Een lantschapken, synde eenen nacht, van Goubau.
Een seeken, van Peeters.
Twee schilderykens, synde twee rondekens, deen den winter, ende dander den somer, vanden ouden Wildens.
Een liermanneken met een vrouwken.
Een Gloria in Eccelsis, van Rubens.
Een lantschap, vanden ouden Wildens, in een swertte lyste.
Een rouw lantschap, van van Dyck.
Een lantschap, van Teniers.
Het contrefeytsel van den ouden Wildens, int cleyn.
Een out contrefeytselken van een vrouw, sonder lyst.
Een Lasarus Verweckinge, van Beuckeleer.
Vier schilderykens, de vier elementen.
Een fruytagie, van van Essen.
Een schetse, synde een hermanfrodude, van van Dyck.

Een slapende kindeken, van van Dyck.
Eenen blasenden Borias, van Rubens.
Een kindertronieken, spelende op een bommeken, van van Dyck.
Een manstronie, van van Dyck.
Een jongesken spelende op een fluyt, van van Dyck.
Een nedersiende tronie, int profiel, van van Dyck.
Een tronie, in profiel, van van Dyck.
Een oudemanstronie, van van Dyck.
Een vrouwentronie, van van Dyck.
Een Jesuiten tronie, van van Dyck.
Een vrouwentronie in eenen blommencrans.
Een kinderstronie met eenen pels, van van Dyck.
Een slapende kindeken op een dootshooft, van van Dyck.
Een seeken, van van Ant.
Een fruytagie, van Luycx.
Een naeckte Epsiche, van van Dyck.
Een cordegarde, van Goubau, met een vergulde lyst.
Een rotse ende Sint Anthonis Temtatie, vanden afflyvigen.
Een fruytmande, vanden ouden Wildens.
Een contrefeytsel, den bonten baert, van van Dyck.
Een contrefeytsel van een omsiende vrouwken, van van Dyck.
Een Sint Jans tronie, van van Dyck.
Een lantschap, naer Fockeel.
Een schetse van Detius, naer Rubbens.
Een lantschap, naer Rubbens.
Een Susanna, naer Rubbens.
Noch een lantschap, naer Rubbens.
Een pineel met schetsen naer Rubbens ende van Dyck.
Een schetse, eenen Noot Goidts, van van Dyck.
Een schetse, de Dry Coninghen, van Rubens.
Een copie, synde een Offerande, naer Elshamer.
Een lantschap, vanden afflyvigen.
Een Angelica metten cluyseneir, naer Rubbens.
Een Colise, vanden afflyvigen.
Noch een Colise, vanden afflyvigen.
Een schetse, van Rubens, synde eenen dooden Adonus,

Een vrouwentronie, van van Dyck.
Een schetse, van swert ende wit, op panneel, van Rubbens.
Een geschist lantschap, synde eenen regenboge, van van Dyck.
Eenen geschisten Franciscus, van Rubens.
Den Keyser ende Keyserinne, geschist, van Rubens.
Het contrefeytsel van den afflyvigen, in een lantschap, van Goubau.
Een contrefeytsel int harnas, van Joannes Bronckhorst, naer van Dyck.
Een Christus tronie, van Bronckhorst, naer van Dyck.
Twee peerdenhooffden, van van Dyck.
De constcamer behangen met gouden leir.
Eenen geschetsten Kersnacht, van swert ende wit, van Rubbens.
Een schetse, een Marienbelt met Sainctinnen, van Rubbens.
Een lantschapken, van Stalbempt.
Een lantschapken, een nachtken, van Stalbempt.
Een Avontmael, geteeckent van Rubbens, op panneel.
Een stucxsken, van Tenier.
Een jacht, van van Dyck geschetst, op panneel.
Een vrouwentronie, van van Dyck.

Inden vloer :

Een groot lantschap, van Momper.
Eenen Ecce Homo, van Jeremias Wildens, den afflyvigen in desen.
Een contrefeytsel van Barbarossa.
Het contrefeytsel van den Prince Cardinael.
Het contrefeytsel van den Coninck van Spanien.
Het contrefeytsel van Carolus Quintus.
Het contrefeytsel van Carolus Audax.
Het contrefeytsel van Carolus Barbon.
Een Cruycefix, naer Rubbens.
Een Grafleggingе, naer Rubbens.

(Protocollen van den Notaris H. Fighe, 1654.)

---

22 Januari 1655.

Inventaris vande goederen van Jouffrouwe Ann de Smidt, weduwe wylen dHeer Luys Fraryn overleden, op 13 Januarii 1655, in haeren woon-huyse, Lange Gasthuysstraete.

Opde voorcaemer :

Een schilderye, wesende een Marienbelt.
Noch een schilderye, wesende een Mariebeelt, va van Schoor.
Een schilderye, op panneel, wesende eenen Jeronimus van Jan Massys.
Een lantschap, op doeck, met een batalieken.
Een schilderye, van Snyers, representerende eenen leeuw
Een schilderye, op doeck, van Segers, representeren Sinte Dorothea.
Noch eene schilderye, wesende Silenus, van Lange Ja by myn Heer Ruebens geretocceert.
Eenen Christus, op panneel, van Hemssen. (1)
Een schilderye van walvischvanck, van Eertvelt.
Eenen Kersnacht, op doeck, van Beuckelaer.
Een schilderye, op panneel, van Jesus, Maria, Ann
Een schilderye, op panneel, van Vetten Heyn, representeren Sint Thomas.
Een schilderye, op panneel, van Floris, wesende ee batalie.
Een schilderyeken, met deuren, van Adam ende Ev
Noch een schilderyeken, met deuren, wesende een Mari beeldeken.
Een schilderye, op panneel, van Susanna, van Meest Michiel Coxi.
De Hertogen van Bourgoignen, op doeck.
Tweelff Sibillen, oock op doeck.
Eene schilderye, op doeck, representerende Sinte Catharin
Een schouwstuck, op panneel, van Breugel.
Een boerekermis.
Een lantschapken, Joannes inde wostyne.

(*Protocollen van den Notaris J. Le Rousseau, 1655, f° 21*

(1) Jan Sanders, van Hemishem.

1655.

Inventaris vande goederen bevonden inden sterff-huyse van Jouffrouwe Margareta de la Flie, wedewe van Martinus de Bisthoven.

Inde groote camer:

Goude leiren met blauwen gronde, waermede deselve camer behangen was.

Een Maria Magdalena, geschildert van Segers, voor de schouwe.

Twee stucken, wesende twee tronien, het eene, Onsen Lieven Heer als hovenier, ende d'andere, Maria Magdalena, geschildert van Flores.

Twee contrefeytsels, te weten, Sinte Peeter ende Sinte Pauwels, geschildert van van Dyck.

Een herbergsken, geschildert van Brouwer.

Eenen Schipio Africaen, geschildert van Francq.

Inde cleyn camer:

Gouwe leiren met gouden gronde, waermede deselve camer behangen was.

Een lantschap, van Mompart.

Een lantschap, van Wildens.

Een schipvaert, van Naentien.

Een lantschap vanden Verloren Sone.

Dry stucken, even groot wesende, te weten, de Hope, de Liefde ende het Geloove.

Eenen Cruysdraeger.

Eenen Christus aen 't cruys hangende.

(Protocollen van den Notaris C. Doppegieter, 1655.)

---

3 Juli 1655.

Inventaris vande meubelen die Joncker Herman van Omel, capiteyn gereformeert ten dienste van Syne Majesteyt, transporteerde aen synen cosyn Maximiliaen Verspreet.

SCHILDERYEN :

Vier groote lange scheepvaerdekens, op doeck, geschildert van cosyn Leytens.
Een groot schoustuck, schilderye van Ertvelt, op doeck, scheepvaert.
Twee cleyne scheepvaerdekens, op panneel, van Leytens.
Een lantschap, van Strompaert, op panneel.
Twee lange scheepvaerden, van Leytens ende Peeters, op doeck.
Een cleyn stucxken, van Mompaert.
Een lantschapken, van Leytens.

(*Protocollen van den Notaris A. van der Donck, 1655, fol. 224.*)

---

2 October 1655.

Inventaris vande goederen achtergelaeten by Jouffrouwe Maria Dirven, huysvrouwe van Michiel Tasse, overleden in haeren woonhuyse inde Princestraet.

Inde neercaemer aende straete :

De goude leiren, goudt ende blauw.
Een schilderye, voor de schouwe, van Eertvelt.
Een schilderye, batalieken, van vander Hoeven.
Een lantschapken, van Schoeff.
Een schipvaertken, van Peeters.
Twee stucxkens, van Alexander Adriaenssens.

(*Protocollen van den Notaris J. Le Rousseau, 1655, f. 567.*)

---

9 November 1655.

Testament van Heer Peeter Muytincx, Oudt-Schepene van Antwerpen, in het bywezen van Abraham de Setter en Wilhelm Schouten.

. . . .

Item laet ende maeckt aen zynen oudtsten sone, Nicolaes Muytincx, het contrefeytsel van synen oudtgrootvader, Signor Joris Muytincx, in vergulde lyste, ende daertoe de twee contrefeytsels van hem, testateur, ende van zyne ierste huysvrouwe, geschildert van Adam van Noort.

Item laet ende maeckt aen Jouffrouwe Anna Guyot, syne jegenwoordige huysvrouwe, de contrefeytsels van hem, testateur, ende van deselve huysvrouwe, by Gonsalo (Coques) ende Segers geschildert.

Item laet ende maeckt noch aen synen voors. sone Nicolas Muytincx, de contrefeytsels van syns testateurs vader ende moeder ende van zynen oom Vermeeren.

Item laet ende maeckt aen zyne dochter Anna Catharina Muytincx, haer contrefeytsel, geschildert gelyck zy Syne Hoocheyt den Eertshertoghe Leopoldus binnen deser stadt inhaelde.

(Protocollen van den Notaris C. Doppegieter, 1655.)

3 Februari 1656.

Inventaris vande goederen van Adriaen van Bree, tavernier, overleden in synen woonhuyse « de Duyve » int d'Autaientken, op . . . . 1655, en van Maria Joostens, syne huysvrouwe, oock aldaer overleden op 3 Februarii 1656.

SCHILDERYEN :

Item, twelff keysers.

Item, een stuck wesende Pallas ende Venus, op doeck.

Item, een stuck schilderye, wesende een boerekermisse, op panneel.

Item, een schipvaert, van Verhulst, op panneel.

Item, een schilderye, wesende visch, van Alexander, ende een met vogelen

Item, een stucxken van Sint Antheunis Temtatie.

Item, een stuck, van Casteel, synde een Bacchusfeeste.

Item, een landtschap, van Verhulst.

Item, een stuck, contrefeytsel van van Bree.

Item, een stuck schilderye, contrefeytsel van van Bree, syn huysvrouwe ende gebueren.

Item, twee contrefeytsels, van Boghe.

Item, een landtschap, met een vergulde lyste, toebehoorende Christoffel Boghe.

Item, een stuck schilderye, wesende een boerenkermis, met twee andere stucken, toebehoorende vander Heyden, in pandt gelaeten.

Item, een bataille, van Meulener, met een vergulde lyste, voor de schouwe.

(Protocollen van den Notaris Ant. de Costere, 1656, fol. 6.)

Mei 1656.

*Inventaire * des meubles et hardes appertenants à Sa Majesté la Sérénissime Royne de Suède, destinés pour envoyer à Rome, reposants en ceste ville d'Anvers, au logis du Signor Don Ferdinande de Yllan, Résident de Sa dicte Majesté, lequel inventaire est faict par moy, Jacques Le Rousseau, Notaire publicq pour Sa Majesté d'Espaigne, admis et approvó par ses Conseils Privé et de Brabant, résident en Anvers, à la réquisition, en présence et avecq l'intervention des Signors Jehan Phelipe Silvercroon, Intendant, et Don Francisco Barraza de Aguilar, Facteur de Sa dicte Majesté de Suède, les dix-huictiesme, dix-nœufiesme, vingtiesme et aultres jours ensuivants du mois de May, l'an de grâce mille six cens cincquante-six.*

PEINTURES :

Premièrement, une caisse, nombrée n° primo, marcquée de la marce en marge,* contenante une pièce de Raphaël Urbin, représentant Nostre-Dame, Nostre-Seigneur et Sainct-Jehan.

nne)

Une autre caisse, nombrée n° secundo, marcquée comme la précédente, contenante les pièces ensuivantes :

Premièrement, six frises paintes sur tableau, de Perine del Vago.
Item, deux pourtraicts de Salmagi.
Ung pourtraict de Cartèse.
Ung pourtraict de Puteo.
Ung pourtraict du Comte de Wittenberg.
Ung pourtraict de vander Linden.
Ung pourtraict du Marischal Vrangel.

* Uit hoofde van het groot belang van dit en volgende stukken rakende de Koningin van Zweden, worden dezelve in hun geheel gegeven.

Ung pourtraict du présent Roy de Suède.
Ung pourtraict d'Oulevelt.
Ung pourtraict de Wittelock.
Ung pourtraict du Comte de Donna.
Ung pourtraict de l'Ambassadeur Chamet.
Ung pourtraict de du Frène.
Ung pourtraict de Bouchart.
Ung pourtraict du Prince Adolff.
Ung pourtraict de la belle Comtesse.
Ung pourtraict de Pimentel.
Ung pourtraict de Noode.
Ung pourtraict de Bourlot.
Ung pourtraict du Canceillier de l'Empire.
Ung pourtraict de Conincxmarck.
Ung pourtraict de la Royne Mère.
Ung pourtraict du Roy d'Espagne.
Ung pourtraict du Roy de Suède.
Une pièce de fleurs, du Père Segers.
Ung pourtraict, de Juste, du Roy de France.
Ung pourtraict, de Holthorst, de la Reyne de Suède.
Ung pourtraict du Comte Magnus.
Ung unicorne.

Une caisse, nombrée n° 3 et marcquée comme les précédentes, contenante les paintures suivantes :

Une pièce, le Feu de Troye, de Barotius.
Une pièce, le Rapt des Sabines, de Salviati.
Une pièce, une cortisane couchante, de Titian.
Une pièce, ung plafon, de Paulo Verones.
Une pièce de Vénus et Mars, de Paulo Verones.
Une pièce de Vénus et Adonis, de Titian.
Une pièce, ung plafon, de Paulo Verones.
Une pièce, une Danaë, de Coreggio.
Une pièce de Vénus et Cupido, de Palma.
Une pièce, une femme qui porte des fruicts, de Titian.
Une pièce, une Magdalène, de Titian.
Une pièce, une femme nue devant ung miroir, de Titian.
Une pièce, une Fame, d'ung ancien maistre Italien incogneu.

Une pièce, le pourtraict du Prince Condé.
Une pièce, histoire d'Hassa et Mercure, de Paulo Verones.
Une pièce de Vénus et Adonis, de Paulo Verones.
Une pièce de Mars et Vénus, y dedans ung cheval, du dict Paulo Verones.
Une pièce de Hercules et Vanité, de Paulo Verones.
Une pièce intitulée : honor et virtus post mortem floret, du dict Paulo Verones.
Item, une pièce, Vénus et Juppiter ès nues, de Coreggi.
Une pièce, ung plafon, de Vénus, Cupidon et Hercules, de Paulo Verones.
Une pièce, ung plafon, de Vénus et deux hommes en prospet, de Paulo Verones.
Une pièce de Vénus, Mercure et Cupidon, de Titian.
Encores une pièce, Marie Magdalène, de Titian.
Pourtraict d'une fille avecq un morion, de Titian.
Une pièce, une Lède, de Correggi.
Le pourtraict du Protecteur Cromwel.

Item, une caisse, nombrée n° 4, marcquée comme les précédentes, contenante ce que s'ensuict :

Une pièce, une Leda avecq le cisne, d'André del Sarta.
Une pièce, l'Empereur Charles à cheval, de Titian.
Une pièce, une troigne d'une femme, de Palma.
Deux pièces, les pourtraicts de Grotius et Fotius.
Le pourtraict, de Holbain, de Thomas Morus.
Une pièce, Martire de Sainct-Bartholomé, de Carats.
Une pièce, de Poulenborch.
Une petite pièce d'Europa, de Paulo Verones.
Ung pourtraict d'ung homme.

Item, une caisse, nombrée n° 5, marcquée comme dessus, y dedans :

Ung livre, lié en cuir noir, avecq des desseins anticques de Goltsius.
Ung livre, lié en cuir noir, avecq des desseins des maistres Italiens.

Ung livre, lié en cuir noir, avecq des desseins de Raphaël Urbin.

Ung autre livre, lié comme dessus, avec des desseins des maistres Italiens.

Ung autre, des desseins de Michiel Angel.

Item, ung bast-relief d'yvoir, des petits enfants dansants.

Item, une caisse, nombrée n° 6, marcquée ut supra, y dedans :

Ung petit coffre d'Inde, enchâssé des cocquilles peirleries, contenant :

Ung Vénus et Mercure, en yvoir.

Ung Jpsis et Vénus, en yvoir.

Item, une petite teste d'argent, faict de de Fresne.

Troix petits enfants, en yvoir.

Cincq pièces, de filegrane.

TAPISSERIES.

Item, onze pièces de tapisserie d'or et argent, Histoire de Cléopâtre, lesquels sont empacqués en quatre caisses.

La premiere caisse, nombrée n° 7, contient 3 pièces, asscavoir :

Une pièce de huict aulnes et demy de longueur et de 6 1/2 aulnes d'hauteur.

Une pièce de 6 1/2 aulnes d'hauteur et de 6 3/4 aulnes de longeur.

Une pièce de 8 aulnes de longeur, hauteur ut supra.

La deuxiesme caisse, nombrée n° 8, contient 2 pièces, asscavoir :

Une pièce de dix aulnes et demy de longeur.

Une pièce de neuf aulnes et demy de longueur.

La troixiesme caisse, nombrée n° 9, contient 3 pièces, asscavoir :

Une pièce de huict aulnes et demy de longeur.
Une pièce de sept aulnes et troix quarts de longeur.
Une pièce de huict aulnes de longeur.

La quatriesme caisse, nombrée n° 10, contient 3 pièces, asscavoir :

Une pièce de six aulnes et demy de longeur.
Une pièce de huict aulnes de longeur.
Une pièce aussy de huict aulnes de longeur.

Item, huict pièces de tapisserie d'or et argent, Histoire de Julius Cesar, lesquels sont empacqués en troix caisses.

La première caisse, nombrée n° 11, contient 3 pièces, asscavoir :

La première, de six aulnes d'hauteur et de dix aulnes de longeur.
La deuxiesme, haute ut supra, de neuff aulnes et demy de longeur.
La troixiesme, de huict aulnes et demy de longeur.

La deuxiesme caisse, nombrée n° 12, contient 2 pièces, asscavoir :

Une pièce de neuff aulnes et demy de longeur.
L'aultre, de dix aulnes et demy de longeur.

La troixiesme caisse, nombrée n° 13, contient 3 pièces, asscavoir :

Une pièce de neuff aulnes de longeur.
Une autre, de neuff aulnes de longeur.
Autre, de dix aulnes de longeur.

Item, huict pièces de tapisserie d'or et argent, Histoire de Scipion et Hannibal, lesquels ont esté empacqués en troix caisses.

La première caisse, nombrée n° 14, contient 3 pièces, asscavoir :

Une pièce de six aulnes d'hauteur et de six aulnes de longeur.
Une autre, de treize aulnes moings un quart de longeur.
Autre, de six aulnes et demy de longeur.

La deuxiesme caisse, nombrée n° 15, contient 3 pièces, asscavoir :

Une pièce de dix aulnes et demy de longeur.
Une pièce de neuff aulnes moings ung quart de longeur.
Une pièce de huict aulnes et ung quart de longeur.

La troixiesme caisse, nombrée n° 16, contient 2 pièces, asscavoir :

Une pièce de douze aulnes de longeur.
Une pièce de neuff aulnes de longeur.

Item, dix pièces de tapisserie, paysage et chasse, de soye et laine, fabricque de Spirinck, y comprins deux entrefenestres, qui ont esté empacqués en une caisse nombrée n° 17, et contient :

Premièrement, une pièce de quatre aulnes d'haulteur et de six aulnes et ung tiers de longeur.
Une pièce d'haulteur, ut supra, et de cinq aulnes de longeur.
Une pièce de huict aulnes de longeur.
Une pièce de cincq aulnes de longeur.
Une autre, de quatre aulnes de longeur.
Une autre aussy, de quatre aulnes de longeur.
Une autre, de six aulnes de longeur.
Une autre, de semblables six aulnes de longeur.
Deux entrefenestres, ensemble de troix aulnes de longeur, et de troix aulnes et demy d'haulteur.

Item, treize pièces de tapisserie de soye et laine, Histoire de Scipion, fabricqué de Spierinck, qui ont esté empacqués en 4 caisses, et est d'haulteur de six aulnes et demie-quart.

La première caisse, nombrée n° 18, contient quatre pièces, asscavoir :

Une pièce de quatre aulnes et troix quarts de longeur.
Une pièce de dix aulnes de longeur.
Une pièce de six aulnes de longeur.
Une pièce de neuff aulnes de longeur.

La deuxiesme caisse, nombrée n° 19, contient quatre pièces, asscavoir :

Une pièce de sept aulnes et demy de longeur.
Une pièce de cincq aulnes de longeur.
Une pièce de huict aulnes et demy de longeur.
Une pièce de six aulnes et demy de longeur.

La troixiesme caisse, nombrée n° 20, contient trois pièces, asscavoir :

Une pièce de six aulnes et demy de longeur.
Une pièce de dix aulnes et demy de longeur.
Une pièce de neuff aulnes et demy de longeur.

La quatriesme caisse, nombrée n° 21, contient deux pièces, asscavoir :

Une pièce de cincq aulnes et demy de longeur.
Une pièce de sept aulnes et demy de longeur.

En la dicte 4e caisse, numéro 21, sont empacqués deux pièces des neuff de tapicerie anticques massonerie, de cincq aulnes de hauteur, asscavoir :

Une pièce de cincq aulnes et demy de longeur.
Une autre, de six aulnes de longeur.

Les sept restants pièces des dicts neuff de anticques massonnerie, ont esté empacqués en une autre caisse, nombrée n° 22, et sont asscavoir :

Une pièce de quattre aulnes et un quart de longeur.
Une pièce de sept aulnes et ung quart de longeur.
Une pièce de cincq aulnes et demy de longeur.
Une pièce de cincq aulnes de longeur.
Une autre, de cincq aulnes de longeur.
Une pièce de quatre aulnes de longeur.
Et une pièce de quatre aulnes de longeur.

Item, neuff pièces de tapisserie, les sept grandes et deux entrefenestres, le Triumphe des morts, ont esté empacqués en quatre caisses.

La première caisse, nombrée n° 23, contient deux pièces, asscavoir :

La première, de six aulnes et demy d'haulteur et de neuff aulnes de longeur.
Une pièce de deux aulnes de longeur.

La deuxiesme caisse, nombrée n° 24, contient deux pièces, asscavoir :

L'une, de cinq aulnes et demy de longeur.
L'aultre, de dix aulnes et demy de longeur.

La troixiesme caisse, nombrée n° 25, contient deux pièces, asscavoir :

L'une, de cinq aulnes de longeur.
L'aultre, de deux aulnes de longeur.

La quatriesme caisse, nombrée n° 26, contient trois pièces, asscavoir :

La première, de cinq aulnes et demy de longeur.
La deuxiesme, de deux aulnes et demy de longeur.
La troïxiesme, de six aulnes de longeur.

Item, six pièces, couvertures des mulets, et ung tapit de Turquie pour mectre à terre, de huict aulnes de longeur et troix aulnes et demy d'haulteur, lesquels ont esté empacqués en une caisse, nombrée numero 27, marcquée de la dicte marque.

Item, sept pièces de tapisserie de Bruxelles, Histoire d'Alexander Magnus, de cincq aulnes d'haulteur, qui ont esté empacqués en une caisse, nombrée n° 28, marcquée comme dessus, et sont les ensuivantes :

Premièrement, une pièce de quatre aulnes de longeur.
Une pièce de cincq aulnes de longeur.
Une pièce de quatre aulnes moings un quart de longeur.
Une pièce de six aulnes et demy de longeur.
Une pièce de six aulnes moings 1/4 de longeur.
Une pièce de huict aulnes de longeur.
Une pièce de six aulnes moings ung quart de longeur.

Item, quatre pièces de tapisserie de soye et laine, Histoire d'Orlando, de six aulnes et demy de haulteur, qui ont esté empacqués en une caisse, nombrée n° vingt-neuff, marcquée comme dessus, et sont les ensuivantes :

Une pièce de six aulnes de longeur.
Une pièce de six aulnes et troix quarts de longeur.
Une pièce de cincq aulnes et troix quarts de longeur.
Une pièce de huict aunes et demy de longeur.

Item, une caisse nombrée, n° 30, marcquée comme dessus, y dedans :

Ung coffre d'Inde, enchâssé de cocquilles peirlières, y dedans les pièces ensuivantes :

Premièrement, ung grand dé, de brocade, à grandes crépines et franges d'or et argent, avecq les cordes de soye, argent et d'or, pour pendre le dict dé, fouré de toille brune

Item, le dé servant pour la couverture du ceil du dict lict, de la mesme estoffe, à des petites franges, et fouré de toile brune.

Item, le circuit de la guarniture du dict lict, à grandes crépins et franges d'or et argent, de la mesme estoffe, fouré de taffetas coleur de rose, consistant en troix pièces.

Item, deux grandes cortines, de la mesme estoffe de brocade, fourés de brocade, à des grandes et petites franges.

Item, deux petites cortines, de la mesme estoffe, et fourés ut supra, avecq des grandes et petites franges d'or et argent.

Item, quatre bonicrals, de la mesme estoffe, et fourés ut supra, à des grandes et petites franges d'or et argent.

Item, le circuit embas au dict lict, de brocade, fouré de toile brun, à des grandes et petites franges d'or et argent, consistant en troix pièces.

Item, deux couverts des pilairs du dict lict, de la mesme estoffe.

Item, la couverture du dict lict, de brocade, fouré de taffetas coleur de rose, à des grandes et petites franges d'or et argent.

Item, une couverture de table, de la mesme estoffe, pas fourée, à des grandes et petites franges d'or et argent.

Six cousins de brocade, à des houpes d'or et argent, et gallon alentour, aussy d'or et argent.

Quatre plumages blancs pour le dict lict, de brocade.

Ung toillet de table, de brocade, à des grandes dentelles d'or et argent.

Ung toillet de table, des poincts d'Espaigne.

Ung toillet de table, de sattin incarnardin, brodé d'argent et or, fouré de taffetas incarnat, servant à la dicte coffre de nuict de sattin.

Ung tapit de Perse, d'or et soye, doublé avecq de sattin jaune, de deux aulnes 1/2 d'hauteur et de quatre aulnes et 1/2 de longeur.

Ung autre tapit d'or et argent de Perse, de deux aulnes et ung quart d'hauteur et troix aulnes et demy de longeur.

Ung tapit de table de Perse, de soye et argent, de troix aulnes de longeur et deux aulnes moings un quart large.

Une couverture de lict d'Inde, picqué à files.

Une caisse, nombrée n° 31, marcquée comme les précédentes, y dedans :

Ung coffre de nuict, de brocade, guarny d'argent relevé, y dedans : ung miroir couvert de brocade et garny d'argent relevé.

Ung petit coffre pour y mectre des peignes, aussy de brocade, et garny d'argent relevé.

Un petit coffre à joyaux, aussy de brocade, guarny comme dessus.

Une boîte à poudre, d'argent relevé, avecq les armoiries de Sa Majesté.

Une escovette, guarny d'argent relevé.

Encores ung coffre de nuict, de sattin incarnardin, brodé à dentelles d'or et argent, contenant :

Deux cousins, de la mesme estoffe, perfumés et brodés comme dessus.

Deux autres cousins plus petits, de la mesme estoffe et broderie.

Une estugue pour y mectre des peignes et miroirs, où qu'il est ung miroir Romain.

Une boîte à poudre, de la mesme estoffe.

Une escovette couvert, de la mesme estoffe.

Une petite caisse platte pour mectre des peignes.

Ung petit coffre à joyaux, de la mesme estoffe et broderie.

Ung miroir de table, de la mesme estoffe et broderie.

Deux coffres avecq des papiers de Sa Majesté. Les dicts papiers ont esté empacqués en ung coffre nombré n°

Pas empacqués jusques astheures :

Ung grand siège à bras, de brocade, à des grandes et petites franges d'or et argent.

Item, troix aultres sièges à bras, plus petites, aussy de brocade, à des grandes et petites franges d'or et argent.

Six escabelles ou sièges de campagne, aussy de brocade, à des grandes franges d'or et argent.

Ung cabinet d'ébenne et d'yvoir, guarny avec des agats.

Cincq épinettes grandes.

GLOBES ET INSTRUMENTS MATHÉMATICQUES, GÉOMÈTRES ET ASTRONOMES.

Une caisse, nombrée n° 32, marcquée comme les précédentes, y dedans ce que s'ensuict :

Premièrement, ung grand globe céleste, de cuivre doré, y dedans des horologes.

Ung autre globe céleste et embas terrestre, de cuivre doré, y dedans des horologes.

Ung autre globe, plus petit, d'argent, avecq un cheval volant.

Ung instrument astronome, de cuivre doré, pour recognoistre les distances des estoilles et planètes.

Ung grand rond astrolabium, de cuivre doré, pour recognoistre les distances.

Une caisse quarrée, de cuivre doré, plaine des instruments mathématicques.

Ung instrument mathématicque quarré, pour recognoistre les rétrogrades du soleil.

Ung perspectiff pour veoir la lune, de cuivre doré, les bouchures d'yvoir, avecq le pied.

Ung instrument de cuivre, pour recognoistre les distances du soleil.

Ung autre instrument mathématicque.

Ung instrument mathématicque, demy-rond, pour mesurer distances.

Ung instrument mathématicque pour mesurer terres, avec une petite corde.

Une caisse quarrée, y dessus quadrants au soleil.

Ung grand instrument mathématicq, de cuivre doré, pour employer en carosse.

Ung baston diamètre.

Ung long instrument géomètre pour mesurer les distances, de cuivre doré.

Ung autre semblable instrument.

Ung long instrument géomètre.

Une caisse avecq cincq linéales.

Une petite caisse, y dedans ung instrument de cuivre.

Ung grand instrument mathématicque, quarré, de cuivre doré, avecq le pied.

Ung instrument mathématicq, rond, avecq le pied de cuivre, pour fortifications.
Un quadrant au soleil, universel, de cuivre doré.
Un quadrant astronome, avecq ung petit pied.
Ung instrument mathématicque pour mesurer hautures et profundités, avecq le pied rond.
Ung baston pour servir aux canons.
Ung linial paralelde.
Ung instrument rond, de cuivre doré, pour recognoistre la hauture des estoilles de Nort.
Ung instrument quarré géomètre pour employer au papier, de cuivre doré.
Ung instrument rond, de cuivre doré, de Maufrigia.
Dix instruments, de cuivre doré, pour servir aux canons et artillerie.
Ung petit instrument géomètre, de cuivre doré, pour employer sur papier.
Deux petits instruments pour servir aux canons, avecq des longues vises de fer.
Ung astrolabe, de Maufrisia, de cuivre doré.
Deux quadrants au soleil astronomes.
Une bague ou anneau astronome, de cuivre.
Ung astrolabe, d'acier, y dessus les armoiries de l'Empereur.
Ung instrument pour faire quadrants au soleil.
Ung petit astrolabe, de cuivre doré.

Item, en une caisse appart, on envoyera par exprès à Rome :

Une pièce de painture, ung Cupido, painct sur lame de cuivre, de Periments.
Item, une pièce, une grande Vénus, de Bronzine.
Item, une pièce, le Nourissement de Juppiter, de Franchois Floris.

Ainsy faict et inventarié par moy, le dict Notaire, à la réquisition, en présence et avecq intervention des dicts Seigneurs Silvercroon et Barraza de Aguilar, les jours, mois et an que dessus, comme au proème. Tesmoing etc.

J. Le Rousseau Nots.

Le vingt-quatriesme jour de May 1656.

Comparust en personne Nicolas Somers, doyen des Orphèvres en ceste ville d'Anvers, à moi Notaire cogneu, lequel, par serment solemnel faict ès mains de moy, Notaire, a juré, déclairé et affirmé estre vray qu'aujourd'huy, date de cestes, à la réquisition du Signor Jehan Phelipe Silvercroon, Intendent de Sa Majesté la Sérénissime Royne de Suède, il a pesé les pièces ensuivantes, d'argent doré, appertenantes à Sa dicte Majesté, et trouvé d'avoir pesé comme s'ensuict :

La manche d'ung grand cotteau pour nettoyer la table, sept onces et cincq esterlins	7	onc.	5	ester.
La manche du grand cotteau pour couper	5	»	5	»
La manche du grand fourchet . .	4	»	15	»
La manche d'ung cotteau ordinaire .	2	»	—	
La manche d'ung fourchet ordinaire .	1	»	18	»
Les manches de dix cotteau, ensemble	20	»	—	
Les manches de dix fourchets, ensemble	19	»	—	
Item, ung salaire, vingt-et-six onces et dix esterlins	26	»	10	»
Et ung grand refrescheoir avec le couvercle, y dessus une couronne, pesants ensemble unze cent et douze onces	1112	onces		
montants ensemble unze cents nonante-huict onces et treize esterlins	1198	onc.	13	ester.

poix de ceste ville d'Anvers, Consentant à moy, Notaire susdict, de ce que dessus dépescher ung ou plussieurs instruments en forme. Ainsy faict et passé en Anvers, ès présences du Signor Michiel Baart et Jehan van Cantelbeeck, comme tesmoings.

NICOLAES SOMERS.

J. LE ROUSSEAU Nots.

Memorie ende specificatie van het silverwerck gestelt in handen van Nicolaes Somers, silversmidt, binnen dese stadt residerende, toebehoort hebbende Zyne Majesteyt de Coniginne van Sweden.

	Marck	Oncen	
Een voet vande fonteyne, duytsch silver vergult, wegende negenthien marck, vier oncen ende een halff	19	4 1/2	
Een achtkant stuck vande selve fonteyne, met ses figueren, wegende dryentwintich marck ende vyff oncen	23	5	
Een stuck, met acht figueren, oock vande selve fonteyne, wegende seventhien marck, 5 oncen	17	5	
Vier vergulde schelpen totte voors. fonteyne dienende, wegende sesthien marck, 2 oncen	16	2	
Vier vrouwkens, wegende twintich marck, 5 oncen, vyff engelssen. . . .	20	5	5
Item, eenen Juppiter, een ront stuck, eenen bol, vier schelpen, vier kinderkens ende twee vrouwkens, alle totte voors. fonteyne dienende, tsaemen wegende dryentwintich marck ende 2 oncen	23	2	
Item, het onderste becken vande voors. fonteyne, wegende sessendertich marck ende drye oncen	36	3	
Item, negen figuerkens gedient hebbende tot confituerschaelen, wegende tsaemen acht marcken, sesse oncen ende een quaert	8	6 1/4	
Noch een partye branckagien totte voors. confituerschaelen oock gedient hebbende, wegende tsaemen tweelff marck, een once ende een quaert	12	1 1/4	
Item, drye voeten, vyff schelpschaelen ende eenige vyskens gedient hebbende als vore, tsaemen wegende seventhien marck, zes oncen	17	6	

Item, eene groote schelpschaele, met noch drye cleynder, ende een alleen, tsaemen wegende eenentwintich marck, twee oncen ende 15 engelssen	21	2	15
Item, vier draceke voeten, tsaemen wegende derthien marck ende vier oncen . .	13	4	

Somma beloopen alle de voors. partyen twee hondert dertich marck ende drye oncen.

Ende alsoo int voors. silverwerck bevonden wordt differente tenne sauduren, coper draeyen ende copere stucken achter aen gesoudeert, sal men aenden voors. Nicolaes Somers goet doen, voor lackagie, tgene reden zal wesen.

Ende is alsoo gewegen in presentie myns, Notaris, ende van Signor Michiel Baart, heden, den 24en Meye 1656. T'oirconden etc.

MICHAEL BART.
J. LE ROUSSEAU, Nots.

Le huictiesme de Juing 1656.

Comparust en personne Luys Brandon, courretier juré de ceste ville d'Anvers, à moy Notaire cogneu, lequel a dict, déclairé et affirmé estre vray que, par ordre des Signors Jehan Phelipe Silvercroon, Intendent et Don Francisco Barraza de Aguilar, Facteur général de Sa Majesté la Sérénissime Reyne de Suède, at esté requis pour vendre comme pour retirer les perles ensuivantes, appertenantes à Sa dicte Majesté, comme il est ensuivy, asscavoir :

Deux files de perles esgales, contenant chascune trente-et-sept pièces du poix de dix grains et demy chascune, à dix-neuff livres de gros chasque pièce, qui se monte à la somme de mille quatre cens et six livres de gros.

Item, le dict affirmant a vendu à Dionise Potteau et la vefve de Thomas de Pret deux cents perles, de poix de sept grains et cincq huictiesmes chascune, à quarante-huict florins et quinze pattarts la pièce, qui se monte à mille six cens et vingt-cincq livres de gros.

Item, a vendu aux dicts Potteau et vefve de Pret troix cents et septante petites perles, de troix grains bien pesez la pièce, à cincq florins chascune, qui se montent à la somme de troix cents huict livres, six sols et huict deniers de gros.

Consentant le dict affirmant de ce que dessus estre expédié ung ou plussieurs instruments in forma.

Ainsy faict et passé en Anvers, ès présences de Jehan van Cantelbeeck et Guilleaume Le Rousseau le jeusne, comme tesmoings ad ce requis.

LUIS BRANDON.
J. LE ROUSSEAU, Nots.

Le huictiesme de Juing 1656.

Comparust en personne Nicolas Somers, marchand orphèfre, résident en ceste ville d'Anvers, à moy, Notaire, cogneu, lequel affirme estre vray qu'il at achapté des Signors Jehan Phelipe Silvercroon, Intendent, et Don Francisco Barraza de Aguilar, Facteur général de Sa Majesté la Sérénissime Reyne de Suède, le vingt-quatriesme de May dernier, deux cents trente marcqs et troix onces argent d'Allemagne, une partie doré et autre blanche, ayant esté une fontaine et aucuns plats, asscavoir, les cent et nonante-deux onces de la dicte partie pour la somme de cincquante pattars l'once, et la reste à quarante-cincq patarts l'once, desquels 232 marcqs et troix onces, par comun accord, at esté rabatu, pour le lacaige qu'y avoit, deux marcqs et demy, Item ont esté vendu les pièces

d'argent d'Alemagne doré ensuivantes, ayants touts, avecq la susdicte partie, appertenu à Sa dicte Majesté, asscavoir, ung grand refrescheoir avecq le covercle et une couronne au-dessus, ayant pesé onze cent douze onces, à cincquante-quatre patars l'once, Item ung baisin oval avecq ung cherff, servant pour le pot, pesants ensemble cent nonante-quatre onces, à cincquante-quatre patars l'once, Item troix seilliers, pesants ensemble septante-neuf onces et demy, au mesme prix de 54 patarts l'once, Item vingt-et-cinq manches de coutteaux et forcheaux, pesants ensemble soixante onces et troix esterlins, à cincquante-quatre patars l'once, Item plussieurs pièces d'argent d'Alemagne doré, ayants servis à ung petit cabinet, pesants ensemble septante-six onces, à quarante-cincq patars l'once, et ung petit lame d'argent d'Allemagne, pesant neuf onces et ung quart, à quarante-cincq patars l'once, Consentant etc., ut in precedenti.

Nicolaes Somers.
J. Le Rousseau, Nots.

Le huictiesme de Juing 1656.

Comparusrent personnellement les Signors Don Ferdinand de Yllan, Seigneur de Borgnival, Résident en ces pays de Sa Majesté la Sérénissime Royne de Suède, et Jehan Phelipe Silvercroon, Intendent de Sa dicte Majesté, à moy, Notaire, cogneus, lesquels ont affirmé estre vray qu'ils ont vendu en la ville de Bruxelles, au prouffict de Sa dicte Majesté une partie du vassel doré jusques à la quantité de troix cents et deux marcqs, à troix francqs l'once.

Inventaire des meubles et hardes appertenants à Sa Majesté la Sérénissime Royne de Suède, qui demeureront en ceste ville d'Anvers, jusques à autre ordre, au logis de Signor Don Ferdinande de Yllan, Résident de Sa dicte Majesté, lequel inventaire est faict par moy, Jacques Le Rousseau, Notaire publicq pour Sa Majesté d'Espagne, admis et approuvé par ses Conseils Privé et de Brabant, résident en ceste dicte ville d'Anvers, à la réquisition, en présence et avecq l'intervention des Signors Jehan Philipe Silvercroon, Intendent, et Don Francisco Barraza de Aguilar, Facteur de Sa dicte Majesté de Suède, le vingt-quatriesme jour du mois de May l'an de grâce mille six cens cincquante-six.

Une tasse de christal de montagne, avecq la caisse de velour rouge.

Ung pot de veir de Venise, le circuit d'argent doré.

Une petite tasse de christal de montagne, avecq la caisse.

Une grande tasse de christal de montagne, y taillé des figures des villes et pays.

Une tasse de christal de montagne, avecq le pied et guarniture d'argent doré, y dessus une coronne.

Une tasse de christal de montagne, guarny d'or, y dessus une teste de coluvre.

Une grande tasse de christal de montagne, avec la couverture et guarny le pied d'or.

Une autre plus petite tasse de christal de montagne, avecq la couverture et guarniture d'argent doré.

Une longue ronde tasse de christal de montagne, taillée, sans couverture, le pied guarny d'or, avecq la caisse de cuir rouge.

Une tasse de christal de montagne, décollé, le pied ut supra.

Ung petit ange de christal de montagne.

Ung cuellier de agat verde, guarny des robins.

Ung ceullier d'agat, guarny d'or.

Ung cotteau et ung fourchet, les manches d'agat guarnis d'or.

Ung ceullier de christal de montagne, guarny d'or.

Une tasse d'agat, guarny d'or, avecq quatre diamans et ung robin.

Ung petit seillier d'agat.

Une vaisselle de cornes.

Deux vaisselles de pierre serpentin, les escroues d'argent doré, y dessus les armoiries de Sa Majesté.

Une pièce de coral, y taillé Nostre-Dame, ung Sainct et le Purgatoire, le pied noir.

Une globe taillé d'yvoir, y dessus une figure qui est rompue.

Ung escriptoire de cuivre esmaillé, guarny de cuivre doré, rompu les pièces y dedans.

Ung petit coffre de nuict, brodé d'or et argent, y dedans.

Quatre boittes avecq les armes de Suède et autres figures.

Une petite boîte (1), y dedans une teste taillée d'agat.

Cincq boittes d'ébenne, y dedans cincq pourtraicts des empereurs de Rome d'argent.

Le pourtraict, bouché en chire, du Roy Adolphus primus, rompu.

Le pourtraict, rompu, bouché en chire, du Roy Constancius Aldolphus.

Une teste d'un Satir, argent doré.

Ung pourtraict d'ung viel homme, bouché en cire.

Quatre pourtraicts en lames d'or. — Deux pourtraicts en papier.

Ung petit rond miroir, guarny d'argent.

Une pièce d'yvoir, illuminatoir, ung Samaritan, rompu en deux pièces.

Ung bassin et pot faict en Franche de terre blancq et noir, painct à figures.

Une cruche de terre rouge, artificieusement faicte.

Une pièce taillé et relevé d'yvoir, Pallas combatant contre Vénus, Cupidon et Hercules.

Une boursse brodé d'or, y dedans des médailles de cuivre et quelques de cuivre doré.

Ung sacq, y dedans médailles de cuivre.

Une platte horologe. — Une autre horologe ronde platte.

Deux flascons de corne jeaune, avecq les escrouves et guarniture d'argent.

---

(1) *Op den bladrand* : envoyé à la Reyne.

Deux cotteaux à manches d'ambre.
Ung petit caissette d'Inde, sans couverture, y dedans.
Une petite boulette des garnats, desquels la plus grande partye y mancque.
Huict pierreries bleus ovales, à cercles d'argent.
Une pierrerie platte, verde, quarrée.
Ung couvercle de pierrerie verde.
Une petite tasse d'agat, avecq quatorze petites pierreries bleues et verdes et troix pièces de pierreries bleues, rompues.
Une pierrerie de jaspis verd.
Une caissette d'Inde, noire. — Une autre petitte caissette d'Inde. (1)
Ung viel bracquet anticq. — Ung corne de rinocéros en une caisette de velour rouge.
Quatre petites pourtraicts de médailles.
Une caisette d'Inde, y dedans trente-et-troix pièces de petites animaux d'argent.
Une anticque heaume, rondelle et espée de fer, fort artificieusement fabricquées. (2)
Quatre fisicques et ung flascon à poudre, mancque.
Ung bracquet à chasser.
Une lame à y imprimer images d'Alborduer, de Sainct-Hubert.
Encores une semblable lame d'Alborduer, qu'est ung pourtraict.
Une lame ut supra, de Nostre-Dame.
Une lame ut supra, le pourtraict de l'Empereur Rudolphe le deuxiesme.
Unze petites lames à imprimer images de Lucas van Leyden.
Encores une lame d'Alborduer, qu'est le cheval.
Une caissette d'Inde, y dedans vingt-et-deux médailles de plomb et huict médailles de cuivre doré.
Ung dragon d'acier doré.
Une boursse d'Inde. — Une caisette de velour rouge pour y mectre des joyaux.
Ung anticq posture de bois. — Une pièce de paste d'Inde d'environ troix livres. — Une boursse brodée, avecq les armoiries de Sa Majesté.

---

(1) *Op den bladrand* : une mancque.
(2) » dedans la caisse appart.

Une troigne de plastre. — Encores une trogne de plastre, rompue. — Une pierre de coleure.

Treize petite lames d'argent.

Dix pierreries de canjue verd, gravés par dedans.

Ung blancq agat.

Une cocquille de mer, y croissant une esponge.

Une boîte avecq un peu d'argent comme croît de la mine.

Une pipe d'Inde pour pendre toebacq.

Onze anticques de bronze, grands et petits.

Une petite boîte, y dedans ung flascon de christal de montagne, rompu.

Six pièces illuminatoires des fleurs en parchemin.

Une petite feuille dorée.

Ung cheval et léon de bronze combattants, au-dessus ung pied noir. (1)

Ung cheval saultant, de bronze. (1)

Ung grand Centaure avecq une femme, de bronze. (1)

Ung Mercure de bronze, au-dessus ung pied noir. (1)

Deux Hercules avecq une femme, de bronze. (1)

Ung petit Centaure avecq une femme, de bronze. (1)

Deux femmes se tenants sur ung pied de bronze. (2)

Ung sanglier, de bronze. (2)

Ung grand miroir, d'acier, (3) à Paris.

Ung miroir d'acier plus petit. (3)

Ung horologe qui tourne, avecq des boullettes, en une caisse appart.

Catorze couronnes de christal, à des pipes de cuivre doré, pour y mectre des chandelles. (4)

Une caisse, y dedans les painctures ensuivantes :

Ung carmen, faict par ceux de la Chambre des painctres en ceste ville à l'honneur de Sa Majesté.

Une paincture, rompue en deux pièces, dicas de villageois.

---

(1) *Op den bladrand* : en une caisse appart.

(2) » dedans le coffre.

(3) » en une caisse appart.

(4) » cinecq à Bruxelles chez Mad[le] de Bruyn, la reste icy qui s'envoyera à La Haye.

Le pourtraict de l'Empereur Maximilien.
Ung pourtraict de certaine grande personage.
Ung illuminatoir d'une cortisane et ung homme au lict.
Le pourtraict d'Erasmus Rotterdamus.
Deux petites paintures de la Deluve.
Une petite painture de Vénus et Adonis.
Deux petites painctures, paysages, de Hoeffnagel.
Une paincture, la Temtation de Sainct-Anthoine.
Ung pourtraict d'ung homme, sans guarniture.
Une painture représentante le Ciel, la Terre et l'Enfer.
Une impératrice, dans une caisse, faict avecq la plume.
Une paincture, dicas des villageois, copie de Breugel.
Le pourtraict d'ung empereur, à coleur de l'eau, sans guarniture.
Une petite paincture, païsage en nuict.
Une petite paincture, ung Cupido couchant avecq Vénus.
Une petite paincture d'Alborduer, des diverses animaux.
Ung pédestal avecq le nom de Sa Majesté, faict avecq la plume.
Une petite paincture, sans guarniture, représentant une nuict d'Italie.
Une petite paincture, paysage à des petites figures, de Herman Sachtleven.
Quatre petites paysages, en lames de cuivre.
Une pièce, l'Offrande des Trois Roys.

Dehors la dicte caisse :

Une pièce représentante Lucretia.
Une pièce représentante le Jugement de Susanna, de Blocklant ou de Flores.
Une pièce, Vénus et Adonis, de Franchois Floris.
Une peurte-feuille, y dedans diverses images.
Ung livre, couvert de cuir noir, avec images de Titian.
Ung livre, lié en cuir noir, avecq des images et desseins de F. Permeras.
Ung livre, lié ut supra, avecq images de Raphaël.

Ung autre livre large, lié ut supra, avec images du dict Raphaël.

Encor ung livre, lié ut supra, avecq des images des maistres plus principaux d'Italie.

Ainsy faict et inventarié par moy, le dict Notaire, à la réquisition, en présence et avecq l'intervention des dicts Signors Silvercroon et Barroza de Aguilar, le jour, mois et an, comme au proème de cestes. Tesmoing etc.

J. Le Rousseau, Nots.

Le vingt-quatriesme de May 1656.

Comparusrent le Signor Jehan Phelipe Silvercroon, Intendent de la Sérénissime Reyne de Suède, et le Signor Don Francisco Barraza de Aguilar, Facteur de Sa dicte Majesté, et ont dict et déclairé d'autant que les deux coffres avecq des papiers touchant à Sa dicte Majesté, reposant au logis du Signor Don Fernando de Yllan, Résident de Sa dicte Majesté, se doibvent envoyer à Rome, et soupçonnants qu'iceux coffres n'estoient plains, l'ont faict ouvrir en leurs présences et ont incontinent remplacé les papiers qu'estoient en ung des dicts coffres et mis en l'autre, sans en avoir tenu quelque inspection du monde d'iceux papiers, mais les mis confusivement d'ung coffre et l'autre, et ainsy serré. Faict en Anvers, ès présences du Signor Melchior Dias Rezio et Michiel Baart, comme tesmoings.

D. F^co^ Barraza de Aguilar. Johan P. Silvercroon.
J. Le Rousseau Nots.

(*Protocollen van den Notaris J. Le Rousseau, 1656, fol. 270-289.*)

---

11 Augustus 1656.

Inventaris van de goederen van wylen Peeter Vermeulen, lakencooper, weduwenaer van Catharina van Keerbergen en Maria Moons, overleden, opden 8 Augusti 1656, in synen huyse « Sint Anna » inde Gulde Poorte gestaen, aen O. L. Vrouwenkercke, tegens over het Torffhuys.

In synen woonhuyse « Den Arent » op de Coopoortbrugge bevonden :

Inde neercamere aende straete :

De camer behangen met gouden leir.

Een schilderye, op panneel, synde de Vluchtinge van Egipten, met dobbel swerte lyst, geschildert van Francisco Franck.

Noch twee schilderyen, verthoonende de Historie van Joseph, op panneel, in dobbel swertte lyst, oock geschildert van Francisco Franck.

Een schilderye, wesende het contrefeytsel van Jan Vermeulen, des afflyvigen broeder, overleden in Spaniën, geschildert van van Dyck.

Inde middelcamer aenden hoff :

Een schilderye, wesende een Offerande, van Francisco Franck, op panneel, in dobbel swertte lyste.

Een schilderye, synde een schipvaert, van Bonaventura Peeters, in swertte lyste.

(Protocollen van den Notaris H. Fighe. 1656, litt. H.)

---

12 en 19 December 1656.

Lotinge, cavelinge, scheydinge ende deylinge vande nabeschreven goederen achtergelaeten door wylen Nicolaes van Eyck den ouden en Johanna Ros, syne huisvrouwe was, geschiedt tusschen Heer Henricus van Eyck, presbyter, soo voor hem selven als curateur gestelt over Gaspar van Eyck, synen broeder, item Jouffrouwe Johanna van Eyck, weduwe van Bartholomeus de Riemer, Signor Nicolas van Eyck, constschilder, en Meester Peeter van Eyck, Notaris alhier, alle kinderen vande overledenen.

Ende eerst, aengaende de schilderyen, syn alle deselve in vyff gelycke deelen gestelt door Meesters Joannes Philippus van Thielen, Sebastianus a Castro ende Alexander Koesemans, alle constschilders alhier.

CAVEL A,
ten deele bevallen aen Jouffrouwe Johanna van Eyck.

Een haey, geschildert vanden voors. Gaspar van Eyck, wat meer dan op een dubbel doeck.
Een lanck smal stuck, wesende visscherye, geschildert vanden voors. Gaspar van Eyck.
Een lanck smal penneel, lantschap, geschildert van wylen Meester Leytens.
Een lanck smal stucxken, een feesteken, geschildert vanden voors. Gaspar van Eyck.
Noch een enkel doeck, seehaven, daer pacxkens scheep gedaen worden, geschildert vanden selven van Eyck.
Twee cleyn plaetkens, geschildert vanden voors. Gaspar van Eyck.
Een cleyn pinneeltken, stormken, geschildert vanden voors. Gaspar van Eyck.

CAVEL B,
bevallen aen Nicolaes van Eyck.

Inden eersten, eenen storm, geschildert vanden voors. Gaspar van Eyck, op dobbeldoeck.
Een stuckxken van Don Juan, lanck ende smal.
Een pinneeltken acht stuyvers maet, waerop begonst is tvuytgeley van eenen groote.
Noch een pinneeltken als voore, wesende een bataliken op zee, alle geschildert vanden voors. Jaspar van Eyck.
Een schilderye, wesende lantschap ende Sint Jans Predicatie, geschildert van Leytens.
Een copye naer Ertvelt, wesende een stilstaende scheepvaert.
Een Geesselingh van Onse L. Heer, geschildert van den voors. Nicolaes van Eyck, wesende van cleynen prys.

CAVEL C,
bevallen aen Signor Jaspar van Eyck.

Inden iersten, eenen doeck, van Artus Renders, lantschap, gestoffeert van Nicolaes van Eyck.
Een cleyn stucxken, van Jaspar van Eyck, met een vergulde leyst, lest comen van Brussel.
Eenen storm, wat meer als enckel doeck, geschildert van Jaspar van Eyck, tot Loven.
Een Mariebelt, van Abraham Janssens.
Een batalie, op doeck, ter zee, geschildert van Jaspar van Eyck.
Een cleyn stucxken, halff quartken, groot waterballeken, geschildert van Jaspar van Eyck.
Een smal pinneeltken, lantschap, met eenen grooten leyst, geschildert van Jaspar van Eyck.
Een troniepinneel, stormken, naer Eertvelt, van cleynen prys.
Eenen dobbelen doeck, Vanitas, geschildert van Nicolaes van Eyck, van cleynen prys.
Een quartken, van Jaspar van Eyck.
Een wapen van Heer Jan Carel van Eyck.

CAVEL D,
bevallen aen Meester Peeter van Eyck.

Inden iersten, een cleyn stucxken dat men seght te wesen van Heri Bles.

Eenen Sint Jan, geschildert van Nicolaes van Eyck op eenen dobbelen doeck, van cleynder weerde.

Eenen dobbelen doeck, barch daer de soldaten marcheren, geschildert van Nicolaes van Eyck.

Een quaertken, van Jaspar van Eyck.

Een stucxken, van Jaspar van Eyck, rothgewys, wat grooter als een enckel doecxken.

Een lanck smal stuck, van Jaspar van Eyck, geschildert te Mechelen.

Een cleyn halffquaertken, lantschap, van Jaspar van Eyck.

Een pinneel, lantschap, van Eertvelt.

Een conterfeytsel van wylen de moeder vanden voors. wylen Nicolaes van Eyck.

Eenen dobbelen doeck, Herodie, geschildert van Weri.

CAVEL E,
bevallen aen Heer Henrick van Eyck.

Inden iersten, een groot stuck, van Eertvelt, gestaen opde voorcamer.

Een panneel van Ertvelt, lantschap daer de herders coccken.

Een cleyn halffquaertken, lantschap, van Jaspar van Eyck.

Eenen Sint Jan, geschildert van Nicolaes van Eyck, op een acht stuyvers maet, van cleynder weerde.

Eenen Tobias, geschildert van a Castro, oock van cleynder weerde.

Een seehave, wesende een enckel doecxken, van Jaspar van Eyck.

(*Protocollen van den Notaris J. F. Haecx, 1656, fol. 118.*)

---

6 Juli 1657.

Inventaris vande goeden van Jouffrouwe Susanna Willemssens, weduwe van Signor Jan van Borm, oudecleercooper en sydelaecken-cooper, overleden, op 6 July 1657, in haeren woonhuyse « den Valck » gestaen opde Vrydaechsmerckt, hoeck vande Valckstraete.

Opden solder onder den lynwaetsolder:

Een battalie, van Meulenaer, op doeck.
Een schilderye van Venus ende Adonus, naer Cornelis de Vos, op doeck.

Opde principaelste constcamer int achterste huys:

Een Avontmael, van van Dyck, naer Leonarde de Vince, op panneel.
Een contrefeytsel, van Meester Quinten.
Een schilderye van Pan ende Ceringa, van Wouters.
Een oudt Marienbeldeken, van Rogiers.
Een lantschapken, van Merten de Vos.
Een schilderye, wesende blommen, vanden fluweelen Breugel.
Een schilderye, Romelus ende Remus, van Muntsaert.
Een seeken, van Jan Peeters.
Een contrefeytsel, van Pauwels de Vos.
Een plaetken, Ons Heeren Hemelvaert, van Franck.
Een lantschapken, van Grimmer.
Een lantschapken, van Wouters.
Een lantschapken, van van Uden, op pinneel.
Een lantschapken, van Momper, sonder lyst.
Een lantschap, van Conincxloo, op pineel.
Een plaet, van Simon de Vos, sonder lyst.
Twee lantschapkens, van Momper.
Een ceucken, van Joachim Beuckelaer, op pineel.

Een conversatie, van Rubens, op pineel.
Een conversatie, van vander Lanen, op pineel.
Een pineel met twee honden, van Pauwels de Vos.
Een battalie, van Sebastiaen Francq, op pineel.
Een scheepvaert, van Peeters, op pineel.
Een conversatie, van vander Laenen, op pineel.
Eenen boerendans, vanden helsen Breugel, op pineel.
Een scheepvaert, van Eertvelt, op doeck.
Eenen Sinte Franciscus, van Segers, op doeck.
Een scheepvaert, van Boneventura Peeters, op doeck.
Een batalie, van Palmedis, op panneel.
Een lantschap, van Mostaert, op pineel.
Eenen Kersnacht, van Segers, op doeck.
Een lantschap, van van Dyck, op doeck.
Een lantschap, van Wouters, op doeck.
Eenen Phaeton, van Rubens, op doeck.
Een scheepvaert, van Eertvelt, op pineel.
Een fruytcrans, van Ykens, op pineel.
Eenen Sinte Franciscus, van Rubens, op pineel.
Eenen tempel, van de Vries, op pineel.
Eenen Sinte Franciscus, van Rubens, op pineel.
Een conversatie, van Simon de Vos.
Eenen Sinte Franciscus, van Segers, op doeck.
Een lantschap, van Lucas van Uden, op doeck.
Een lantschap, van de Wit, op doeck.
Noch een lantschap, van de Wit, op doeck.
Noch een lantschap, van tselve.
Een lantschap, van Verhulst.
Noch een lantschap, van Verhulst, op doeck.
Een boerenkermis, van Verhulst, op pineel.
Een batalie, van Meuleneir, op pineel.
Een lantschap, van Arthois, op pineel.
Een batalie, van Snaeyers, op pineel.
Een Sint Antheunis Tentatie, van Teniers, op pineel.
Een toovery, van Teniers, op pineel.
Een lantschapken, van Brouwer, op pineel.
Een boordeeltken, van langen Peer, op panneel.
Eenen Jeronimus, van Vincent Malo, op pineel.
Eenen maneschyn, van Brouwer, op pineel.
Een copere plaet, van Franck.

Een copere plaet, van Simon de Vos.
Noch een copere plaet, van Simon de Vos.
Noch een copere plaet, vanden selven.
Een copere plaet, van Franck.
Een copere plaet, van Simon de Vos.
Een copere plaet, van Franck.
Een copere plaet, van Simon de Vos.
Een copere plaet, van Franck.
Een schilderye van jouffrouwen, van Ryckaert, op paneel.
Eenen blompot, van Breugel, op panneel.
Een Marienbelt, op copere plaet, van van Namen.
Een copere plaet, van Simon de Vos.
Een Vonnis van Salomon, van Simon de Vos, op plaet.
Een copere plaet, van Simon de Vos.
Noch een copere plaet, vanden selven.
Noch een copere plaet, vanden selven de Vos.
Noch een copere plaet, vanden selven.
Noch een copere plaet, vanden selven.
Een lantschap, van Grimmer, op panneel.
Een lantschap, van van Uden, op panneel.
Eenen Cruysdraeger, van Franck, op paneel.
Een lantschap, van Thielens, op panneel.
Een lantschap, van Mostaert, op pineel.
Een lantschapken, van Craesbeeck, op pineel.
Een lantschap, op abast geschildert, van Fockeel.
Een Kinderdoodinge, van Vincent Malo.

Opde achtercamer :

Een lantschap, van Ruysdael, op doeck.
Een lantschap, van Teniers, op doeck.
Een lantschap, van Snellincx.
Een jacht, van Snellincx, op pinneel.
Een lantschap, van Sebastiaen Franck.

Schilderyen sonder lyst :

Een lantschap, op doeck, van Carel Couwer.
Een lantschap, van Carel Couwer.
Eenen winter, van Couwer.

Een lantschap, van Couwer.
Noch een lantschap, van Couwer.
Een jacht, van Verhagen, op dobbelen doeck.
Een battalie, van Meuleneir, op pineel, met lyst.
Een Marienbelt, van Ryckaert, op doeck, met lyst.

Schilderyen in de neercamer:

Een lantschap, van Momper.
Een lantschap, van Wildens.
Een boerenkermis, van Helmont, op doeck.
Een lantschap, van Poorter, op doeck.
Een lantschap, vanden selven.
Twee pastorellen, van Casteels, op doeck.
Een Marienbelt, van Quelinus, op doeck.
Een Magdalena, van Jordaens, op pineel.
Eenen Jeronimus, van Poorter.
Eenen Tobias in lantschap, van Poorter.
Een portret van den aflyvigen, door Gonsael, op pineel.
Een groot silvere cantoor, van Rogiers.

Schilderyen :

Den Coninck David, naer Jordaens.
De Salige Sielen, naer van Dyck.
Een Loochenisse van Sinte Peeter, van Rombouts.
Een naeckte Venus, naer van Dyck.
De Dry Coningen, van Merten de Vos, met vergulde lyst.
Hinnen ende hanen, van van Vuytrecht.
Een boerenkermisse, naer Ryckaert.
Een bekeerde sondersse, van de Vos.
Een merckt, van de Bie.
Hanen ende hinnen, van Vuytrecht,
Een deel kinderkens, naer Willeboorts.
Dry Coningen, van Smout.
Een battalie, van Casteels.
Een banket, van Hulsdonck.
Een lantschap, op copere plaet, van Abshoven.
Een fruytagie, van van Vuytrecht, op pineel.
Een hollantsch stuckxsken, van Molenaer, op pineel.

Een lantschap, van Wouters, op pineel.
De vier elementen, van Simon de Vos.
Een seevaert, van de Bie.
Een tronie, van Craesbeeck, op pineel.
Een seeken, van Mahu.
Een Magdalena, op copere plaet, van van Avont.

Eenen boerenkermisse, van Rubbens, staende ten huyse van Cornelis de Vos, desen sterffhuyse voor een deel aengaende.
Noch een copye vant selve, ten selven huyse staende, desen sterffhuyse oock voor een deel aengaende.

Tot Abshoven, een stuck van Teniers.

« In de Sterre », inde Cammerstraete, een Calisken.

Ten huyse van Osias Beet, een groot stuck schilderye, wesende den Cus van Judas, van Vincent Malo, naer van Dyck, op doeck.
Tweelff Appostelen met Ons Heer, op halff doecken, naer Segers.
Een Badt van Calisto, van Sneeubanck, op pineel.
Een Mandeken van Pandrosa, van Pepyn, op copere plaet.
dInhout van Calisto, op pineel, van Jordaens.
Een stierrejacht, van Snellinck, op pineel.
Een verckensjacht, van Verhagen, op dobbelen doeck.
Een wolffjacht, van Pauwels de Vos, op tweedobbelen doeck.
Een wolffjacht, van Snyers, op tweedobbelen doeck.
Een beerejacht, van Verhagen, op tweedobbelen doeck.
Een vischmerckt, van Christiaen van Dom, op tweedobbelen doeck.
Tweelff alemode tronien, van Smout, op doeck.

(*Protocollen van den Notaris H. Fighé, 1657.*)

Nota. — Deze verzameling bevatte meer dan 1500 schilderijen. — Die waarvan het onderwerp of de meester niet is aangeduid, zijn hier weggelaten.

17 en 18 September 1657.

Inventaris vande goederen van Peeter Maurois, overleden, op 15 September 1657, ten huyse van Hans vanden Werve alhier.

Eene schilderye, op doeck geschildert, naer van Dyck, wesende eene Crooninge.
Vier thyden vant jaer, geschildert by van Mol.
Sint Antheunis Tentatie, naer Teniers, op panneel.

(*Protocollen van den Notaris J. Herreyns, 1657-59.*)

---

15 November 1659.

Mémoire de toutes les pièces de mesnage de la maison de Gérard Caillet, à Anvers, le 28 de Mars 1659.

1 pièce de painture, de Peeters, qui représente la Havana, et encores troix petittes.
1 pièce de painture, des fleurs, de van Tilen.
1 pièce de painture, de Paul de Vos, estant une bataille des chiens et des chats.
Deux pièces de Momper, per Breugel paysage.
1 pièce, de Foukier, paysage.
1 pièce, de Momper, paysage.
1 pièce de Sépulchre de Nostre-Seigneur, de Titiano.
1 pièce, image de Nostre-Dame avecq Sainct-Joseph et Zacharie, copie de Raphaël Urbin.
1 pièce, banquet des fruicts, de Aykens.
1 pièce de Momper, per Breugel.
1 pièce, ung petit pot des fleurs.
1 pièce, chasse, de Boule.
1 pièce, le pourtraict de Son Altèze de Lorraine.
1 pièce, ung pot de fleurs de jenofles, de Franchois Aykens.
1 pièce de Sainct-Anthoine de Padua, copie de van Dyck.

(*Protocollen van den Notaris J. Le Rousseau, 1659, fol. 779.*)

---

6 October 1659.

Inventaris vande goeden van Maria de Bodt, weduwe van Simon Jordaens, overleden, op 2 October 1659, in haren woonhuyse « den Gulden Cam » inde Hoochstraete.

Inde groote neercamere :

Een schilderye, van Beuckelaer, wesende eenen boer ende boerinne.
Een schilderye van visschen, van Alexander.

(Protocollen van den Notaris H. Fighé, 1659, Litt. D.)

---

17 Juli 1660.

Testament van Peter van de Wouwer, weduwenaar van Maria Peeters en van Ursula Goossens, inwoonder dezer stad.

. . . .

Laetende aen Ursula vande Wouwer, syne dochter, daer moeder aff was Ursula Goosens :

Item, eenen Cupido met twee engelen, gemaect van Carel vande Wouwer.

Item, een schilderye van Ons Heer aent cruys, door Backereel gemaect.

Item, een schilderye, wesende contrefeytsels, door van Lindt gemaect ende representerende den Peys ende de Abondantie.

(Protocollen van den Notaris A. Sebille, 1660, f° 373.)

---

30 April 1660.

Inventaris vande goeden vanden Eerw. Heere Guillielmus Bolognino, Canonick vande Cathedraele Kercke alhier, crancksinnig geworden synde.

Inde groote camer :

3 cleyn lantschappekens, van Leytens.
Een schilderye, wesende een teeckeninge, van Diepenbeeck.

Inde camer daerneffens :

Eenen Noot Goidts, van Janssens.

(*Protocollen van den Notaris A. van der Donck, 1660, f° 210.*)

---

20 Augustus-11 September 1660.

Inventaris vande goederen van Meester Dierick Ketgen, Notaris, weduwer van Jouffrouwe Catharina vanden Broecke, overleden, op 12 Augustus 1660, binnen synen huyse « Cranenborch » en « Groeningen » tot eene wooninge geapproprieert, opde Veemerct.

Inde voorneercamere :

De camer behangen met gouden leir.
Een schilderye, wesende het conterfytsel van Christiaen vanden Broeck, welke de kinderen in desen verclaren hun gegeven te wesen.
Eene schilderye, Sinte Franciscus, wesende eene schets van Rubens.
Eene schilderye, wesende eenen blompot, van Joannes Fyt.

Eene schilderye, wesende een lanckworpich lantschap, met hebbenhouten lyste, van Sebastiaen Franck.
Een batalie, van Peeter Casteels.
Noch eene batalie, vanden selven.

Int comptoir voor aende strate :

tComptoir behangen met gouden leir.
Eene schilderye, wesende eene marseringe, van van Eyck.
De tweelff Apostelen met Ons Heer, staende boven de lysten vant gouden leir.

Opde bovenvoorcamer :

Vier schilderyen, wesende de vier tyden vant jaer.
Twee contrefeytsels, wesende den Coninck van Spaignien ende de Coninginne.
Eene schilderye, wesende David ende Abigael.
Eene schilderye voor de schouwe, wesende Venus ende Adonis.

(*Protocollen van den Notaris J. de Vos, 1660, f° 76.*)

14-29 December 1660.

Inventaris vande goeden van Signor Jacques Knudden, coopman van laeckene, weduwer van Jouffrouwe Johanna Palmaert, man van Jouffrouwe Catharina Happart, overleden, op 29 November 1660, binnen synen woonhuyse « de Stadt van Gendt », inde Peeter Potstraete, opden hoeck vande Claverstraete.

Inde neercamer aenden hoff :

Een contrefeytsel van wylen Augustyn Happart.
Een contrefeytsel van Jouffrouwe Cornelia de Roy, syne huisvrouwe.

Twee groote schilderyen, de vier tyden des jaers, geschildert door van Mol ende Kervinck.
Een schilderye voor de schouwe, synde een schipvaert, van Naentkens.
Een schilderyken, het Vrouwken in overspel, van Franck.
Een schilderye, een vischmerckt, van Adriaenssen.
Een lantschapken, van Franck.
Een schilderyken van visch, van Adriaenssen.
Twee schilderyen, van Momper ende Breugel.
Een schilderyken, synde een kercke, van de Vriesch.

Opde beste camer :

De camer behangen met gouden leir.
Het contrefeytsel van Jacques Knudden, vader vanden afflyvigen, geschildert door van Dyck.
Het contrefeytsel van Jouffrouwe Elisabeth Isewyns.
Een schilderyken, een batalieken, van Franck.

Opde dochterscamer :

Een schilderye, een boerenhuys, van Wouters.
Een schilderye, de Stadt Vlissingen, van Peeters.

Opde achtercamer aenden hoff boven :

Een schipvaert, van Bellevois.
Een seeken, van Peeters.
Een schilderye, eenen droogen harinck, van Adriaenssen.
Een schipvaert, van Naentken, daer de heude in staet.

(Protocollen van den Notaris H. Fighé, 1660, litt. F)

7 December 1661.

Inventaris vande goeden van Abraham van Lamoen, Oudt Deken vanden Oudecleercoopers-ambachte, weduwer van Elisabeth Jordaens, overleden, op 6 December 1661, binnen synen woonhuyse opde Vrydaechsmerckt.

Opde voorcamer :

Een schilderye, van Grimmer ende Mostaert.
Een schilderye, een Abigael, van Peeter de Vos.
Een boerenstal, van Saechtleven.
Een schilderye, van Heda, met een pasteye.
Een hangende festonneken met blommen, van Luycx.
Een kercke, van Peeter Neeffs.
Een godenbancket, van Stalbempt.
Een batalie, van Palemedis.
Twee copere platen, gestoffeert vanden jongen Franck.
Een schilderyken van steurcrabben, vanden jongen Franck.
Een Marienbelt, van Baesrode, op plaet.
Eenen blommencrans, vande vrouw van Ykens.
Een copere plate, vanden ouden Snellinck.
Een conversatie van jouffrouwen, naer Palemedis.
Een schilderye, de Stadt Luyck, van Merten Ryckaert.
Twee bancketkens, van Heda.
Een lantschap, van van Uden, synde een Vluchtinge.
Een bancketken, van vander Lanen.
Een kercke, van Peeter Neeffs, gestoffeert vanden jongen Franck.
Een stuck, van Saechtleven, gestoffeert van Teniers.
Een lantschap, van Carel Couwer.
Een bancketken van peiren ende castanien.
Een stuck, van Heda, op doeck.
Een stuck, naer Merten de Vos, wesende het Gelooff, Hope ende Lieffde.
Een hespe, van Alexander.
Een vischken, van Alexander.
Een danschmerckt van jouffrouwen, van Loys Celery.

Een lantschapken, naer Leytens.
Eenen hoogen doeck, van Momper.
Een cleyn lantschapken, van Merten Ryckaert.
Een stucxsken schilderye, van myn Heer de Heem, met een copie.
Een schilderye met oesters, van Heda.
Een lantschapken, van Momper, op panneel.
Een batalie, van Palemedis.
Een copere plate, wesende het contrefeytsel van den afflyvigen, van vander Lanen.
Een lantschapken, van Lucas van Uden, op doeck.
Een brandeken, van Momper.
Een grobte kercke, van Peeter Neeffs ende den jongen Franck.

Inden winckel :

Een tronie, van Floris.
Eenen schaepherder, vanden helschen Breugel.
Een groot lantschap, van Sebastiaen Vranck.
Een swert cruys met eenen abasten Godt, van Colyns.
Een lantschap, op panneel, van Merten Ryckaert.

(Protocollen van den Notaris H. Fighé, 1661, Litt. R.)

---

2 Mei 1662.

Inventaris vande goeden van wylen Heer Jan Baptista Cachiopin de la Redo, Riddere, Heere van Callo etc., overleden, op 1 Mei 1662, binnen synen woonhuyse gestaen inde Sinte Michielsstraete.

Inde eetcamer :

Een manscontrefeytsel, copye naer Raphael Urbin.
Een scheepvaert, van Vroom, origineel.
Een Magdalena, copye naer Titsiaen.
Een scheepvaert, vanden jongen Vroom.

Een waterverff schilderyken, van Valckenborch.
Noch een waterverff schilderyken, van Valckenborch.

Inde sale :

Een pastorelle, copie naer Segers.
Een Flora, van Steen.

Inde voorcamer :

Een groote schilderye, het Ontseth van Callo.
Noch een groote schilderye, wesende Callo ingedyckt.
Een schilderye, wesende de vier tyden des jaers, copye naar Guido Bollonees.
Een schilderye, synde dry slapende vrouwkens, copye naer Rubens.
Een contrefeytsel van een vrouwe, synde een copye naer Jan van Calcker.
Eenen Kersnacht, naer Paulo Veronois.
De camer behangen met swert gouden leir.

Inde groote neercamer :

Eenen Sampson ende Dalida, voor de schouwe, van van Mandekens.
Een contrefeytsel van de Maecht van Orleens, van Rubens.
Een patrysken, van Hamelton.
Een contrefeytsel van eenen ouden man met eenen passer inde handt, van Titsiaen.
Eenen ouden man opde luydt spelende, van Tintoret.
Een Marienbelt met Sinte Jeronimus ende Sinte Ludovicus, van Titsiaen.
Een cleyn manscontrefeytsel, van Tintoret.
Een manscontrefeytsel, van Jan van Calcker.
Een contrefeytsel van eenen man met eenen swerten baert, van Tintoret.
Het contrefeytsel van de huysvrouwe van Joncker Jacomo de Cachiopin, van van Dyck.
Het contrefeytsel van Joncker Jacomo de Cachiopin, oock van van Dyck.

Eenen man met eenen grysen baert, van Tintoret.
Een vrouw in eenen stoel sittende, van Tintoret.
Een Italiaensche conversatie, van Cornelis de Wael.
Een contrefeytsel van een manneken met een hantschoen, van Tintoret.
Een Marienbeldeken, van Meester Quinten Metsys.
Eenen Christus int hofken, van Andreas Schavoni.
Het contrefeytsel van Titsiaen, van hem selven geschildert.
Een pachthoeve, van Tintoret.
Een contrefeytsel van eenen man met eenen langen baert, van Tintoret.
Een jongmans contrefeytsel, van Titsiaen.
Twee tronien op een stuck, geschildert van van Dyck.
Het contrefeytsel van Heer Cancellier Boisschot.
De camer behangen met root goude leir.

Opde camer met het comptoir :

Het contrefyetsel van den afflyvigen, geschildert van Willeboorts.
Het contrefeytsel van Joncker Thomas de Cachiopin.
Het contrefeytsel van Joncker Jacomo de Cachiopin, van Rubens.
De contrefeytsels van den vader ende moeder vanden afflyvigen.
De contrefeytsels van den grootvader ende grootmoeder vanden voors. afflyvigen.
De contrefeytsels van den ouden grootvader ende oude grootmoeder vanden afflyvigen.
De contrefeytsels van den overoudtgrootvader ende overoudtgrootmoeder van den voors. afflyvigen.
Een Marienbelt, van Segers.
De camer behangen met gouden leir.

Opde camer boven de sale :

Een Marienbelt met Magdalena, Joseph ende Sint Jan Baptista, naer den ouden Palmaert.
Een Marienbelt, voor de schouwe, met eenen knielenden man, naer Titsiaen.

Een manscontrefeytsel, van Anthoni Moor.
Een cleyn stucxsken, een Maria Magdalena, van Joachim Pateniers.
Het contrefeytsel van den afflyvigen, geschildert door van Eyck.
Een boerenfeeste, van Cornelio de Wael.

Opde roode camer :

Een pastorelle, voor de schouwe, van Mandekens.
Het contrefeytsel van Pompeo, naer van Dyck.
Een Ons Lieve Vrouwe die sidt en naeyt met Sint Joseph, van Henrick van Bael.

(*Staten en rekeningen van den Notaris H. Fighé, 1655-62, litt. Z.*)

13-18 Januari 1663.

Inventaris vande goeden van Meester Henrick van Cantelbeck, Notaris alhier, weduwer van Jouffrouwe Joanna de Clerck, overleden, op 11 January 1663, in synen huyse opde Steenhouwersveste neffens het huys « den Dondercloot. »

Inde groote camer,
comende achter aende Ridderstraete, behangen met Spaensche goude leiren, gront blauw.

Eerst, een Mariebeldt met Kindeken Jhesus, origineel oft immers geretocqueert van wylen Heer Pietro Paulo Rubens, op panneel, olieverve, in swerte lyste, dwelck den afflyvigen in desen by synen voors. testamente gelegateert heeft aende Lieve Vrouwenbroeders alhier.

(*In deze en andere kamers verscheidene schilderijen zonder namen van meesters.*)

(*Protocollen van den Notaris H. van Elslandt, 1656-66.*)

---

25 Januari 1663.

Inventaris vande schilderyen die Matthys Boel is overleverende aen Signor Aernout Vrindts.

Inden eersten, een lantschap, van Jan Peeters, met een vergulde lyst.
Item, een lantschap, van Jan Peeters, eenen morgenstont.
Item, noch een vanden voors. Peeters, wesende eenen morgenstont met manenschyn.
Item, noch eene vanden voors. Peeters, wesende eenen nacht.
Item, noch eene vanden voors. Peeters, wesende een boschcasieken oft verschiet.
Item, een cleyn zeevaert, vanden voors. Peeters.
Item, een vischken met een catteken, van Alexander Adriaenssen dict Sior.
. . . .

(Protocollen van den Notaris J. Pauwels, 1662-63, f° 163.)

---

15 Maart 1663.

Inventaris vande goederen van Cornelis de Licht, weduwer van Jouffrouwe Anna Clenaerts, overleden op . . . . . 1663.

Inde salette aenden hoff :

Eenen schouwdoeck, van Bonaventur Peeters.
Twee stucken, van Momper.
Eene battalie, van Peeter Snayers.
Een spolieringe van waegens, vanden selven Snayers.
Twee lantschapken, vanden selven.

Item, een mercheringe van soldaten, vanden selven.
De seven wercken van bermherticheyt, van Helmont.
Een lantschapken, van Momper, met den engel Raphael.
Een cappucinenrotse, geschildert van Mostaert.
Een toebacksmoorderken, van Brouwer.
Een vrouwken, van Teniers.
Een cleyn zeevaerdeken, van B. Peeter.
Een Marienbeldeken, van Tyssens.

(*Protocollen van den Notaris P. F. Cleren, 1661-63.*)

---

21 April 1663.

Inventaris ende cavelinge vande goederen van wylen Jouffrouwe Anna de Schot, weduwe wylen Signor Niclaes Cheeus, dewelcke in haere huysinge inde Venusstrate is comen aflyvich te worden.

. . . .

SCHILDERYEN *ende constige wercken geestimeert by Matthias Mousson ende Augustyn Thyssens.*

CAVEL A,
ten deele bevallen aende kinderen van Jouffrouwe Anna Maria Cheeus.

Schilderye, van Jan Breugel, tgesicht van Schel, gepriseert op	gl. 1200 —
Schotel met druyven, van Jan Breugel	24 —
Lantschappeken met waeterken en berghen	12 —
Lantschappeken met een schuere en waeterken	12 —
Lantschappeken met een waegen in een bosken	36 —

Lantschappeken, boerkens die danssen . 24 —
Rondeelken, van J. Breugel, Onse L. Vrouwe ende Sint Joseph . . . . . . 120 —
Rondeelken, van J. Breugel, Tivoly . . 120 —
Rondeelken, van J. Breugel, Vluchte in Egipte . . . . 150 —
Lantschap, van Momper en Breugel, koeykens met vier waegens . . . . . . 72 —
Lantschap, van Momper en Breugel, passagiers 72 —
Blompot, van J. Breugel . . . . . 260 —
Lantschap, van J. Breugel, en bataille, van Sebastiaen Francq . . . . . 240 —
Schilderye, van J. Breugel, Ponte Moline. 400 —
Schilderye, van J. Breugel, lantschap met een Onse Lieve Vrouwe, gedaen by Hans Baerebiers . . . . 200 —
Schilderye, van J. Breugel, voerman met de wagenne ende het gesicht vande vaert van Brusselen . . . . 400 —

Cavel B,

bevallen aen Signor Nicolas Cheeus.

Lierman, van Vinckeboom . . . . 24 —
Een boomken, lantschap, met Onse Lieve Vrouwe ende Sint Joseph. . . 24 —
Blompotteken . . . . 5 —
Blompotteken . . . . 24 —
Blompot. . . . . 20 —
2 schilderykens, lantschappekens . . 60 —
Rondekens, van J. Breugel, een dorpken met een raedemaeckerken . . . . . 150 —
Rondeken, van J. Breugel, de Schelde met schepen . . . . 150 —
Lantschap, van Momper, en heywyff, van Breugel. . . . . 72 —
Lantschap, van Momper ende Breugel, met waegen ende kerre . . . . . . 72 —
Schilderye, van J. Breugel, Vluchte in Egipten en een mutsaertbinderken . . . 500 —

Schilderye, van J. Breugel, Sint Jans Predicatie	400	—
Schilderye, van J. Breugel, synde tgesicht van Niel	600	—
Schilderye, van J. Breugel, lantschap van Joan Breugel met vyf waegens ende twee mannekens te peerde	500	—
Schilderye, van J. Breugel, houtclieverken ende een houdtlaederken . . .	200	—
Schilderye, van J. Breugel, een vorcken, stovebecken en een postien . .	500	—

CAVEL C,
bevallen aen Signor Niclaes Cheeus.

Een peerdt, henst, van Joan de Bolongne.	72	—
Jan de Bolongne, van bronse.	18	—
Eenen sot, van Ton de Breda. . . .	12	—
Tallooren, vanden helschen Breugel . .	60	—
6 Sibillen.	12	—
Een Crusifix met twee moordenaers .	7	—
Een enblema	6	—
Rebecca, van Crispiaen vanden Broeck. .	12	—
Dry tronien	4	10
Erasmus, conterfeytsel	8	—
Copye van Gaspar Rem, Joseph . . .	18	—
Kettersraet	3	—
Dry stucxkens, twee vrouwen ende Susanne (met de) boeven	3	—
Blasbalck	6	—
Waeterverve, lantschap	10	—
De voesterheer, naer Merten van Cleff .	10	—
Bootschap, van Steenwyck	12	—
Afsettinge, van Sebastiaen Francq . .	31	—
2 blompotten	4	—
Blompot	12	—
Stucxken, van Momper	3	—
Blompotteken	7	—
Sint Jans Predicatie	15	—
Papegaeyken	2	—

Kleyn stucxkens, van Grimmer . . .	10 —
2 muyskens cnabelende aen een keerse	6 —
Marienbeldeken met Sint Catharina .	12 —
Een Crucifix, met deuren	12 —
Waeterverve doeck, Grilinge van Sint Martin	6 —
Tobias, van C. vanden Broeck . . .	20 —
Oordeel, van C. vanden Broeck . . .	36 —
Stucxken van Rio van Cleeft, palais vanden Cardinael	12 —
Winterken, vanden helschen Breugel .	12 —
Marienbelt, van Hans Barbiers, naer Quinten.	24 —
Lantschap, van Stalbemde	15 —
Schouwstuck, van Momper, met heywyven .	36 —
Den Coninck Salomon, van Francq .	24 —
Brandt, van Mostaert	36 —
Lantschap, van Conincxlo, bleyckerke .	50 —
Lantschap, van Bril	150 —
Ronde, van Conincxlo	12 —
Rotse, van Valckenborch	54 —
Steenrotsen ruine met koeyken, van Savery	90 —
Fruyten, van Snyers	50 —
Sint Matheus, van Purebus	200 —
Schilderyen vanden jongen Tintoret, Mirakel van Sint Marcus	200 —

Cavel D,

bevallen aen de kinderen van Jouffrouwe Anna Maria Cheeus.

Cattemusieck met marmele bolle ende andere figuren	24 —
Een peert, ruyn, van Joan de Bolongne, met een muselerken, vanden selven meester	72 —
Stucxken, origineel, van Joan Breugel . .	72 —
6 Sibillen	12 —
Marienbelt	7 —
Sint Jan int Patmoes	6 —
Onse Lieve Vrouwe met Sint Joseph .	12 —
Schilderye van de Drye Coningen, de Offerande	24 —
2 moeselaers	6 —

Thomas Morus, Erasmus en noch eenen man	8	—
Man en vrouw	2	—
Twe vrouwetronien ende eenen man. .	2	10
Stucxken, van Wiericx, met de penne . .	60	—
2 stucxken, boer en boerin, van Marten van Cleff	4	—
Stucxken, van Momper	3	—
4 vogeltjens, snepkens	7	—
Bancket van vleugel	15	—
Susanna met de boeven, vanden ouden Teniers	12	—
Landtschap met gedierten	18	—
Stucxken, van Grimmers	12	—
Een cleyn lantschapken, van Conincxlo .	8	—
Een bordeeltjen, copye naer Hemsen . .	12	—
Flora, van Joan Massys	36	—
Landtschap, van Staelbemde . . .	15	—
Orpheus, van Lasarus vander Borght . .	18	—
Marienbeldeken, met deuren, waerop 2 engels	24	—
Marienbelt, met deuren.	12	—
Lantschapken, van Momper . . .	12	—
Schouwstuck, van C. vanden Broeck . .	36	—
Maria Magdalena, van Joan Massys . .	36	—
Een procureur, vanden helschen Breugel .	24	—
Landtschap, van Grimmer en Cleeff . .	30	—
Cleyn stucxken, van Grimmer . . .	20	—
Figueren van Appolo, gedaen by Rottenhaemer	200	—
Ronde, van Conincxlo	12	—
Venus en Adonis, gedaen by Conincxlo .	36	—
Steenrottse met boecken, van Zavery .	90	—
Schilderye, van Mostaert, boerekermis .	400	—

(Protocollen van den Notaris J. van Nos senior, 1663.)

---

24 Mei 1663.

Testament van Matthys Anthonis, vader int Vindelinghhuys alhier.

. . . .

Ende aen Heer Jacobus Le Roy, Comis van Synder Majesteyts Financien :

Een stucxken schilderye, wesende een roetsken ende een watervalleken, van Momper ende Breugel.

(Protocollen van den Notaris A. vander Donck, 1663, f° 116.)

---

1 Juli-13 November 1663.

Inventaris vande goederen van Jouffrouwe Catharina Dey, overleden . . . . . 1662, achtergelaten hebbende Jan vander Hercken, haeren manne, ende Catharina, hender eenich kint.

Inde groote ceucken :

Ierst, een schoustuck, van Frans Floris.
Een lantschap, copye van Rubens.
Een scheepvaert, van Pieters.
Een Susanna, geschildert van Michiel Cocci.

Int achtercamerken tegens den hoff :

Een schoustuck, van Momper.
Een scheepvaert, van Pieters.
Een bestekinge, van Breugel.
Een Crucificx, van Mostaert.
Een blomteyl, van Breugel.
Noch een scheepvaert, van Pieters.
Eenen blompot, van van Kessel.
Noch eenen blommencrans, van van Kessel.
Noch een kercxken, van Neff.

De Begraeffenisse van Josêph, van Jordaens.
Noch een scheepvaerdeken, van Eertvelt.
Noch een scheepvaert, van Pieters.
Eenen Jeronimus, van Frans Floris.
Een boerengetuygh, van Saechtleven.
Een Marienbelt, van Lucas van Ley.

(*Protocollen van den Notaris L. Willemssens senior, 1662-63, fol. 218.*)

---

6 November-22 December 1663.

Inventaris vande goederen van wylen Vrouwe Maria Anna vander Goes, weduwe van Joncker Jacques Roelans, Commis Postmeester van Syne Conincklycke Majesteyt, overleden, op 3 November 1663, in haeren woonhuyse int Kipdorp, tegensover Sint Jacobskercke.

Ierst opde groen camer aenden hoff:

Een schouwstuck, van de Heem.
Seven cleyn schilderykens, wesende de seven doodtsonden, by Brouwer geschildert, met seven copyekens daeraff.
Een schilderye, de seven wercken van bermherticheit, by de Wael geschildert.
Een schilderye van Venus ende Adonis, van Segers.
Noch een schilderye, van de Wael.
Een schilderye, lantschap, van Valckenborch.
Noch een schilderye, lantschap, van Momper ende Breugel.
Een schilderye van eenen brant, van Mostaert.
Een schilderyken, blompot, van Segers.
Een schilderye, lantschap, van Kerincx.
Een schilderyken, wesende een manneken, van Brouwer.
Een schilderye van simmen, van Teniers.
Een schilderyken, wesende een kercxken, van Grimmer.
Een Marienbeldeken, van Schut.
Een lantschapken, van Grimmer.

Een pourtraict, teeckeninge, van wylen myn Heer den Raetsheer Roelants, van Lievens.
Een schilderye, wesende eenen giergaert, van Lievens.
Eenen bloempot, van van Ecke.
Een bordeeltken, van Brouwer.
Een fluyterken, van Lievens.
Een groot lantschap, van Brouwer, achtstuyvers maet.
Eenen quacksalver, van Teniers.
Twee lantschapkens, van Brouwer.
Eenen Sint Jan, van Bles, rondeel.
Een barbierken, van Brouwer.
Seven contrefeytsels vanden Huyse van Syne Exccellentie van Tassis.
Een cleyn lantschapken, van Valckenborch.
Eenen ouden man van Segers.
Een slecht lantschap, van de Wit.
Een pourtraict van Jouffrouwe Susanna vander Goes.
Een pourtraict vanden Heere Postmeester saliger, op sattyn.
Twee pourtraicten van myn Heer vander Goes, principael ende copye.

Opde oude constcamer:

Een schilderye, voor de schouw, van Quellinus, met vergulde lyst.

Inde voorcamer beneden:

Een schilderye, voir de schouw, van Momper, in vergulde lyst.

Beneden inde blauw camer:

Een schilderye, Hemelvaert, van Quellinus.

Inde swerte camer:

Een pourtraict van myn Heer den Raetsheer Roelants.
Een pourtraict vande afflyvige ende haeren manne saliger.
Een schouwstuck, zeetempeest, van Peeters.
Drye contrefeytsels van eenige vande kinderen van desen sterffhuyse.

(*Protocollen van den Notaris A. Sebille, 1663, f° 758.*)

12-30 Januari 1664.

Inventaris van alle den goederen van wylen Joncker Melchior della Faille, Heere van Waerloos, overleden, op 12 January 1664, in synen woonhuyse « Floris » inde Arenborchstraete.

Inde slaepcamer beneden :

Een pourtraict van Jacquemina.
Een stucxken, van Heri Bles.
Noch een stuck, van Heri Bles, steenrotse.

Inde goudeleiren camer :

Een pourtraict van den afflyvigen.
Een pourtraict van Heer Henrick vander Goes.
Een pourtraict van des afflyvigen moeder.
Een stuck schilderye, voor de schouwe, wesende een drommelaer.
Een pourtraict van een vrouwpersoon, door Willeboorts geschildert.

Int comptoir beneden :

Een schilderye, boerenbruyloft, van Vinckboom.
Een pourtraict, Jacquemina.
Een schilderye, de Vluchtinge van Joseph.
Een schilderye van Midas ende Apollo.

Opde camer boven de goudenleircamer :

Een schilderye, voor de schouwe, wesende Abigael.

Opde camer daer den afflyvigen is overleden :

Een schilderye, wesende Maria ende Joseph, in een casken.
Een pourtraict van Margriete Balbani.

Inde groote salette beneden :

Het contrefeytsel vanden ouden Heer Alexander vander Goes.

Een schilderye voor de schouwe, wesende de Geboorte van Venus.

Een rondeken, pourtraict van den Heer Henri vander Goes.

(*Protocollen van den Notaris A. van der Donck, 1664, f° 207.*)

---

12 Juni 1665.

Inventaris vande goederen achtergelaten by wylen Signor Jean Baptista Palavicino, overleden te Antwerpen, op 2 Juny 1665.

Inde cappelle :

Tweelff Apostels ende eene schilderye van Ons Heer, alle geschildert van Rubbens.

(*Protocollen van den Notaris P. de Breuseghem, 1662-65.*)

---

1 December 1667.

Inventaris vande goederen van Jouffrouwe Anna Colyns, weduwe van d'Heer Jan Diricxen, Rentmeester ende Tresorier dezer stadt, overleden, op 29 November 1667, in haer woonhuys « de Meekaye » by de Engelsche Kaye.

Een schildery van vis ende gedierte, geschildert by Adriaenssens.

(*Protocollen van den Notaris J. B. Colyns, 1666-67, f° 421.*)

---

24 Mei 1668.

Inventaris vande goederen vanden Eerw. Heer Guillielmus van Hamme, Prothonotaris Apostolicq, Prister, Canonick ende Scholaster van O. L. Vrouwenkercke, overleden, op 24 Mei 1668, in synen woonhuyse over het Groen Kerckhoff van O. L. Vrouwen.

Inde groote neercamer, comende aende straete :

Een groot stuck schilderye, vanden Cavailler van Dyck, wesende een Marienbelt met twee conterfeytsels, op doeck, in swertte lyst met een vergulde binnelyst, behangen met eene gordyne.

Een groot schouwstuck, geschildert door myn Heer Rubbens, wesende den Rapt vande Sabinen, op panneel, in swertte lyste met een vergult boordeken.

Een groot stuck, op pineel geschildert, vanden fluweelen Breugel, wesende eenen blommecrans daerinne een Marienbeldt, in swertte lyste met gulden boordeken, behangen met een gordyne.

Een conterfeytsel, vanden Cavaillier van Dyck, op doeck geschildert, in vergulde lyste.

Een stuck schilderye, wesende eenen Cruysdrager, vanden ouden Breugel, op pinneel, in swertte lyste met vergult boordeken.

Een stuck schilderye, op pinneel, wezende eenen Cruysdragher, van Gillis Mostaert, in swertte lyste met gulden bisken.

Een stuck schilderye, op doeck, van Paulo Bril, wezende landtschap met een jacht, in swertte lyste met vergult boordeken.

Een stuck, van Sebastiaen Francken, op pinneel, wesende den marche van een leger, in swertte lyste met vergult boordeken.

Een stuck schilderye, op pinneel, vanden sotten Cleeff, wesende Sint Annengeslacht, in vergulde lyste.

Int cleyn camerken neffens de eetsalet :

Een Sint Janneken, op pinneel, vanden Cavaillier van Dyck, in swertte lyste met vergult boordeken.
Een stuck van langen Jan, op doeck, wesende eenen Christus met de ses sondaren, in swertte lyste met vergult boordeken, wesende behangen met een groensyde gordyne.
Een kinneken met een vogeltken op de handt, vanden Cavailler van Dyck, op pineel, in swertte lyste met gulden boordeken.
Twintich stuckxkens vanden Cavaillier van Dyck, wesende tronien, op verscheyde manieren, staende boven de goude leiren.

Opde bovencamer boven de groote salet :

Een schilderye, op doeck, wesende een Marienbelt met de dry sonders, copye naer van Dyck, in swertte lyste met vergulden boort.
Derthien tronien, boven de goude leiren, soo van Rubbens als van van Dyck, in swertte lysten met gulde boordekens.

In de neercamer daer den afflyvigen overleden is :

Een stuck schilderye, van Franchois Floris, op pinneel, wezende eenen Kersnacht, in swertte lyste met vergult boordeken.

Inde eetsalette :

Een schilderye, op doeck geschildert, wesende eene boere-kermisse ende danssen, naer Rubbens, in swertte lyste met vergulden boort.
Een conterfeytsel van eene courtoisane, van Rubbens geschildert, op pinneel, in swertte lyste met vergult boordeken.
Een schilderye, op panneel, van Rubbens, daer den Engel aen Elias wyn ende broot geeft, in swertte lyste met vergulden rant.

Een schilderyeken, op pinneel, van Rubbens, wesende een kindt met eenen tros druyven, in swertte lyste met vergulden boort.
Een conterfeytsel van een dame, van Rubbens, op pinneel, in swertte ende vergulde lyste.
Een Marienbeldt, van Rubbens, op panneel, in swertte ende vergulde lyste.
Een conterfeytsel van eenen schipper met vrouwepersoon, van Rubbens, in swertte lyste met gulden boordeken.

Inde camer aende straete onder de biblioteque :

Een conterfeytsel van den afflyvigen, op doeck, in een swertte lyste met vergulden boort.
Een schilderye, op doeck, wesende eene Charitas, copye naer van Dyck, in vergulde lyste.
Vier stucken schilderye, van Momper ende Breugel, op pineel, wezende de vier tyden van het jaer, in swertte lyst met gulden boordeken.
Een stucxken schilderye, van Momper ende Breugel, op panneel, wesende een lantschap, in swertte lyste met gulden boordeken.

Boven opde slaepcamer vanden afflyvigen :

Een conterfeytsel van des afflyvigen swager, den Heer Mendoza, op doeck, in swertte lyste, ende van desselffs huysvrouwe.
Een conterfeytsel van den afflyvigen, als hy jonck was.

Op het camerken daerneffens :

Twee conterfeytsels van wylen des afflyvigen heer oom.
Twee conterfeytsels van des afflyvigen heer vader ende moeder.
Twee contrefeytsels van des afflyvigen broeder, Joncker Librecht van Hamme ende van desselffs huysvrouwe.
Een contrefeytsel van des afflyvigen suster, religieuse tot Erkenrode int clooster, op doeck.

Opden solder voor aende straete:

Een conterfeytsel, op doeck, van Meester Hendrick Liberti.

(Protocollen van den Notaris G. van Hemselroy, 1666-71.)

---

25 Mei-9 Juni 1668.

Inventaris vande goederen van Jouffrouwe Anna Jordaens, weduwe van Signor Zacharias de Vriese, overleden, op 25 Maii 1668, in haeren woonhuyse « het Sweert » aenden Tapitsierspandt, ten overstaene ende versuecke van d'Heer Jacques Jordaens ende Signor Isaacq Jordaens, der afflyvige broeders.

Inde neercamer aenden hoff:

De roode goude leiren rontsomme de camer.
Een schouwstuck, lantschap, van Sebastiaen Francq.
Een fruytagie, van Signor de Vriese.
Noch een fruytagie, van ditto de Vriese.
Noch drye fruytagien, van ditto de Vriese, d'een grooter als d'ander.
Een lantschapken, winterken, naer Gillis Mostaert.
Een fruytagie, van d'Heer Snyers.
Noch een fruytagie, van d'Heer de Heem, met eenen papegaey daerinne.
Wat vogeltjens, van Signor Adriaenssens.
Een lantschap, van Signor Augustyn Tyssens.

Inde cleynder neercamer aenden hoff:

De groen goude leiren rontsomme de camer.
Een schouwstuck, Coninck drinckt, van myn Heer Jacques Jordaens.

Vier fruytagien, van Signor de Vriese.
Een Sinte Martensvier, naer Marten van Cleeff.
Eenen creft ende oesters, van Snyers.
Noch een stucxken, van Snyers.
Een stuck, van Momper, door d'Heer Jordaens gestoffeert.
Tweelff Sebillen.

Inde winckelcamer :

De vyff sinnen, naer Segers.
Een schouwstuck, van Momper.
Twee conterfeytsels, Albertus ende Isabella.
Een bancquet, van de Vriese.
Twee lantschapkens, van Momper.

Inden vloer :

Een contrefeitsel, naer van Dyck.
Eenen sot, naer myn Heer Jordaens.
Een groot stuck, tornoyspel.

Opde bovencamer aende straete :

Twee stucken schilderye, naer d'Heer Jordaens, d'een Paulus ende Barnabas, ende de andere eenen Demitte.
Twee stucken, van Signor de Vriese.
De goude leiren, groenen gront, rontsomme de caemer.

Opde achter grootste bovencamer aenden hoff :

De blauw goude leiren rontsomme de camer.
Een schouwstuck, de Confusie der heydenen, naer Rubens.
Een stuck, van Signor de Vriese.

(Protocollen van den Notaris A. F. van der Donck, 1668, f°. 110.)

---

22 Juni 1668.

Inventaris vande principaelste meubele goederen ende huysraet, berustende inden grooten huyse van Signor Jan Baptista Borrekens, genaempt « Sint Jan » gestaen opden Oever alhier.

Opde boven oft groote balconcamer aende straete :

Twee groote copere brandtysers inde schouwe, deselve schouwe met swartte gespickelde marbere uytstaende pilaeren ende schouwschenkels, met eenen swerthoutten schouwmantel, daerop staende twee mansfiguren van potaerde, geboitseert by Cardon.

Ende twee geboitseerde figuren, deene van een liggende slapende vrouwpersoon, ende dander van een manspersoon sich oprichtende, vanden selven.

Een groot Cruycefix, den voet ende balck ingelegt met schiltpadden ende den Godt gesneden by van Opstal, van yvoir.

Tegen den schouwmantel, een schilderyken, in gesneden vergulde lysten, synde blommekens, geschildert op copere plaete, van flouweelen Brugel.

Een schilderye, voor de schouwe, synde een lantschap, van Teniers.

Neffens de schouwe naer de straete :

Een schilderye, synde lampet met fynen pot ende vergulde schroef, coperen coelback etc., van Fops van Esch.

Een schilderyken, synde Justitie gericht, vande Heem.

Een schilderyken, vrouwentroigne, van Tenniers.

Een schilderyken van Elias, van Lucas van Leyden.

Eenen Ecce Homo, van van Dyck.

Een Mariebeelt, van van Hoeck, geretocqueert.

Een stucxken, Emaus, van Segers.

Een groot Mariebeelt met het kindeken Jesus, Sint Jan ende Sint Joseph, van Coessiers.

Inde schouw, een stucxken van Meester Michiel Coxy.
Een groot schouwstuck, van Tenniers.
Twee groote schoone contrefeytsels, van hoofde tot de voeten, van van Dyck, de schoonste die hy oynt gemaeckt heeft.
Een stuck, vanden ouden Breugel, gecomen uyt het cabinet van Rudolphe.
Eenen grooten blomcrans van blommen ende fruyten, van Ykens.
Een Marienbeelt met een engelken, de grootte van cleyn leven, geschildert by Willebords.
Een kindeken met een engelken, geschildert by van Dyck.
Een fruytaigie, flessche etc., by van Thienen.
Een manscontrefeytsel, by van Dyck.
Een Cupidoken, van van Dyck.
Een kinneken, vanden selven.
Een vrouwentroigneken met een handeken, van van Dyck.
Een groot schouwstuck van Mars ende Venus ende al de goden, van Hemskerck, de figuren groot als tleven.
Een Maria Magdalena, van van Dyck.
Een contrefeytsel van de Reyne Mère, van Ruebens.
Eenen Sint Andries, van Pourbus.
Een schets van Dry Coningen, van van Dyck.
Een Marienbeelt, van van Dyck.
Een groot stuck vol werck, twee ellen en halff lanck, vanden flouweelen Brugel.
Een stuck, vande selve grootte, vanden ouden Brugel.

Opde tweede camer boven :

Rontsomme behangen met gouden leir.
Eenen Noot Godts, van van Dyck.

Boven inde derde camer :

Een Mariebeelt met het kindeken ende Joseph, van Floris.

Inde seste bovencamer achter aenden hoff :

Een schouwstuck, lantschap met figuren, van Ambrosius Bruegel.

Inde groote camer aende straete beneden :

Rontsomme behangen met costelycke tapisseryen, lantschappen van Focqueen, de figuren naer Rubens, de lochten vol syde, ende de rest meest syde, costende achtien hondert guldens.

Een schouwstuck, een jacht met honden, van Snyders.

Een stuck, boven het portael, dry naeckte vrouwen met twee satirs, geschildert by van Dyck, met een groote breede lyste plat vergult.

Inde tweede camer beneden :

Twee contrefeytsels van Hunne Hoocheden Albertus ende Isabella, geretoucheert van Rubens.

Sinte Gregorius met dry figuren, van Rubens.

Een groot stuck van twee campionen int harnasch, van de Vos ende Rubens.

Een groot lantschap, van Wildens, de figuren van langen Jan, naer Rubens.

Een heel groot Marienbeelt, Sint Joseph ende eenen engel, heel groot, naer van Dyck.

Inde derde camer beneden :

Inde schouwe, een schilderye, schoone feston van blommen ende fruyten, geschildert tot Roomen, van Bruegel.

Een stucxken van blommen, in vergulde lyste, geschildert van flouweelen Bruegel.

Noch een stucxken, synde een cransken, van ditto flouweelen Brugel, vol beestjens, gestoffeert met een Marienbeeldeken van van Balen, met een ebbenhoutten lyste.

Noch twee panneelen, met lysten, synde trognien van Appostelen, geschildert by van Dyck.
Noch Sinte Jeronimus, van van Dyck.
Noch twee Appostelen, van van Dyck, Sinte Mathys ende Sinte Jacop.
Het contrefeytsel van de Infante in nonnencleeren, geretoucheert van Rubens.
Een stucxken, van van Baelen, in ebbenhoutten lysten, synde dry vroukens een kinde.
Een Jesuken, van van Dyck, met de werelt ende een slange onder de voeten.
Een Mater Dolorosa, van Jan Baptista Jaspers, originael, discipel van van Dyck.

Inde vierde camer aenden hoff, synde de vyffde plaetse :

Inde schouwe, een stuck schilderye, feston van blommen, geschildert te Roomen, van Breugel, de figuren van Neefs.
Een schouwstuck, de Dry Coningen, vanden jongen Franck.
Eenen Kersnacht, van Ambrosius Francq.
Een stucksken van Ons L. Heer int hoffken, van Simon de Vos.
Een stuck, musiek van vogelkens, vanden flouweelen Breugel.
Eenen blompot, van Jan Bruegel.
Een Ecce Homo, vanden ouden Breugel ende jongen Francq.
Een stucksken van twee peerdekens, vanden flouweelen Breugel, de figuren vanden jongen Franck.

Inde vyffde camer aenden hoff, synde de seste plaetse :

Een stuck schilderye, frutaigie, inde schouw, geschildert te Roomen, by Breugel.
Een schouwstuck, van Momper, de figuren vanden flouweelen Bruegel.
Ses panneelkens, van Momper, ende gestoffeert vol vanden flouweelen Breugel.

Een troignie, van van Dyck.
Een contrefeytsel, van Willem Key.
Een bancquettjen, vanden jongen Francq.
Een stuck, Cruysdraeger, vanden jongen Francq, groot gelyck een schouwstuck.

Inde gaelderye achter door den hof gaende :

Een schilderye, den Chynspenninck, naer Rubens.
Een lantschap, van Momper, gestoffeert van Jeucken van Cleeff.

(Protocollen van den Notaris H. Duys, 1664-69.)

---

16 Meert 1669.

Inventaris vande goederen van Heer Jaspar van Havre die hy gebrocht heeft ten huyse van dHeer Leemputte, Plebaen der Cathedrale kercke alhier, desen 16 Martii 1669.

Een Mariebeldeken met een goyken, van Goubau, elck met syne vergulde lysten.
Een Kersnacht, van Goubau.
Een nachtkerckken, van Neeffs.
Het Huys van Simon, door Goubau.
Een vogelnestjen met voghels, van Adriaenssens.
Een lantschap, van Peeters.
Een boerin, van Teniers.

(Protocollen van den Notaris J. A. Coppens, 1669, fol. 31ro.)

---

24 December 1669.

Inventaris vande naerbeschreven schilderyen toebehoirende ende aengaende Signor Peeter Wynants, Jasparssone wylen, ende tegenwoordelyck berustende onder Signor Jan Baptista Anthoni.

Ierst, een lanckworpich lantschap, van Momper ende Breugel.
Item, een cleyn schilderyken, synde een Magdalena, van Breugel ende van van Bael.
Item, een cleyn schilderye, synde een rotsken, van vande Sande.
Item, een cleyn lantschapken, men seght van van Bril.
Item, een ruientken, van van Cleeff.
Item, eenen voesterheer, van Merten van Cleeff.
Item, een lantschapken, van Artois.
Item, eenen Ecce Homo.
Item, een Bachusfeeste.
Item, een batalie, van Palamedes.
Item, eenen Kersnacht.
Item, een cleyn lantschapken, van Grimmer.
Item, een cleyn lantschapken, van Keirincx.
Item, een cleyn schipken, van Breugel.
Item, een heel cleyn toebackvulderken, van Brouwer.
Item, twee rondeeltkens, van Parcelis.
Item, twee cleyn contrefeytseltkens, men seght van Meester Quinten.

(Protocollen van den Notaris H. Fighé, 1669, vol. 3, f° 62.)

8 Mei 1671.

Inventaris vande goeden van Franchoys de Bie, weduwer van Margriete Cock ende Camille Brunage, overleden, op 8 Mei 1671, inden huise genaempt « den Cyfferboeck » inde Kerckhoffstrate.

Inde voorcamere :

Een stuck schilderye, op doeck, van Fyt, in swerte lyste.
Een stucxken, vanden helschen Breughel, op peneel, wesende eenen lierman, in bruyne houte lyste.
Twee cleyne stucxkens, van Sebastiaen Franck, in swerte lysten.

Inden vloere :

Een stuck schilderye, wesende Sint Anthonis Tentatie, van Erasmus de Bie, in swerte lyste.
Den Verloren Sone, van Ryckaert, in ditto lyste.
Een stuck, van David Ryckaert, in ditto lyste.
Een cleyn stucxken, van Molenaer, op peneel, in swerte lyste.
Een stucxken met beestkens, van Erasmus de Bie, in swerte lyste.
Een Jeronimus, van Floris, op peneel, in swerte lyste.
Een stucxken, van de Bie, met beestkens, op peneel, in swerte lyste.

(Protocollen van den Notaris B. van der Linden, 1671-72.)

28 Juli 1671.

Inventaris vande goederen van Christiaen van Reynevelt, lystmaecker, overleden, op 27 July 1671, ten synen woonhuyse « Onse Lieve Vrouwe » Lombaerdeveste, opden hoeck vande Corte Gasthuysstraete.

Opde bovencaemer ende beneden inden winckel :

Een lantschap, van Momper.

(Nog eenige schilderyen, doch zonder namen van meesters.)

(Protocollen van den Notaris A. F. van der Donck, 1671, fol. 106vo.)

---

23 Augustus 1673.

Inventaris vande goederen berustende ten huyse van Signor Peeter Wouters, coopman, competerende den Edelen Heer Gisberto van Goor, Vryheer van Thienhoven, beschreven ten overstaen van Meester Philips Jacob Pannesteel, Procureur alhier, ende Gribaldi, constschilder, als getuygen.

Inde grootste casse :

Inden eersten, eene Susanna met twee boeven, geschildert door Guido Reno alias Guido Bollogneso.
Eenen Kersnacht, van Lorenzo Lotto di Venetia.
Twee worstelende Cupidoos, levensgrootte, geschildert door Guido Reno.
Eenen Christus aent Cruys, door Jan Lievens geschildert.
Twee bedelaers, van Moriglio van Sivilien.
Eenen Verloren Sone, levensgrootte, van Barrassio Passanti.

Inde cleynste casse :

Drye Appostelen ende eenen Jeronymus, van van Dyck.

Een lantschap met belden, van Carlo Du Jardin.
Een matresse oft schoolvrouwe met jongers, van Aguello Falcone.
Eenen Sinte Bruno, van P. Francisco di Mola.
Eenen Ecce Homo, van Titiano Vazcellio.
Een lantschap, van Gasper Pussino oft Diezzi.
Een boerengeselschap, genaempt den pisscher, van Adriaen Brouwer.
Eenen quacksalver, van Carlo Du Jardin.
Een Hemelvaert, van Bassan den ouden.
Een Lieve Vrouwe met het kindeken Jesus, van Coreggio.
Een fruytagie met blommen, van den ouden de Heim.
Een wenteltrappeken met een oudt manneken sittende op eenen stoel, van Rembrant van Ryn.
Eennige blommen ende fruyten, van Peeter Gysels.
Eennige sottekens op crucken loopende, vanden ouden Breugel.
Een manneken spelende op eenen rommelpot, van Adriaen Brouwer.
Eenen Sinte Franciscus inde woestyne, van Cornelio van Polenborch.
Een Vlucht van Egipten, van Joseph, Maria ende Jesus, vanden selven Poelenborch.
Eenen biddende levit oft prister, van Spaignoletto.
Eennige figuren met peerden, van van Laer alias Rambost.
Een contrefeytsel, naer Vorstemans, den plaetsnyder, van Anthonio van Dyck.
Eenen Sinte Franciscus inde woestyne, vanden ouden Bassan.
Eene Graffdraginge, vanden selven Bassan.
Een Hieronymus, op pinneel, met een Crucifix in syne handt, van Blocklandt.
Eenen biddende Sinte Hieronymus oft Sinte Franciscus met een doodtshooft, van Carragioli.
Eenen vligenden Mercurius, van Carlo Du Jardin.

(Protocollen van den Notaris L. Fighé, 1668-73.)

---

14 Juni 1675.

Inventaris vande goederen van Augustyn Tyssens, schilder, overleden op 13 Juni 1675, beschreven ten versuecke vanden Eerw. Heer Peeter Meulewels, Presbyter ende Licentiaet inde rechten, als momboir over desselffs afflyvigen kinderen.

Inde achternedercamer:

Een schilderye, met vergulde lyst, naer Brouwer, daer eenige boeren sitten en drincken.
Een schilderye, verbeldende Sint Augustinus.
Twee Mariebelden, d'een met vergulde lyst, ende d'ander met swerte leyst, beyde comende naer Rubbens.
Twee schilderyen, synde de contrefeytsels van den afflyvigen ende syne overledene huysvrouwe.
Een schilderye genaemt wit en swert.

Inde voorcamer aen straet:

Een camer goude leir.
Een schoustuck, presenterende een Vrouken van Samarien, naer Bassant.
Een schilderye, synde eenen Verloren Sone, geschildert van Jan Baptista Tyssens.
Een schilderye, Onse Lieve Vrouwe inden Tempel, presenterende het kindeken Jesus aen Simeon.
Dry tronien, copyen oft principalen, van Rubbens.
Een schilderye, watervalleken, van Momper.
Een lantschap, vanden afflyvigen geschildert, met vergulde lyst.
Een lantschapken, vanden selven, synde een bruggesken, op pineel.
Een schilderyken, naer Brouwer, daer eenen boer met eenen tennen bierpot is verbeldende.
Een schilderye, lantschap, vanden overledenen geschildert.
Twee cleyn scheepvaerttjens.
Een cleyn schilderyken, vrouwetroniken opde Spaense manier.

Een Marienbelt, naer langen Jan, met vergulde lyst, toecomende sekeren Engelsman.
Een schilderye, lantschap, copye naer den overledenen.
Een cleyn stuxken, synde een fontain, van Jan Baptista Tyssens.
Een Marienbelt, naer Coetsiers.
Eenen Sater, naer Rubbens.
Een lantschap, van Jordaens, met eenige koeykens.
Een lantschap, van Backereel, met geyten.
Een contrefeytsel, van de Vos.
Twee cleyn stuxkens, naer Goubau, synde peerdekens.
Een cleyn schilderyken, naer Goubau, synde eene tente met soldaten.
Een groot Marienbelt, met vergulde lyst, van Segers.
Een Marienbelt, met vergulde lyst, van van Houck.
Eenen doeck, naer Backereel, synde eenen Franciscus.
Een schilderye, Ons Heer aen het Cruys met de moordenaers, naer Langen Jan.
Een landtschap, van Roelant Roghmans.
Een groote schilderye, synde een landtschap, byden overledenen geschildert.

Opde bovenvoorcamer :

Een schilderye, Mariebelt, naer Rubbens.
Een landtschap, by den overledenen geschildert.

Opde achterbovencamer :

Een schilderye, Onse Lieve Vrouwe Boetschap, van Jan Baptista Tyssens.
Een landtschap, sonder lyst, vanden selven, naer de Wit.
Een doexken, sonder raem, synde eenen papeter, naer Coetsiers.
Een groot Mariebelt, op een raem, van Jan Baptista Tyssens.
Een schilderye, Crucefix, naer Langen Jan.
Een schilderye, synde een boomken, van den overledenen geschildert.
Een doexken, synde een jachtjen, vanden overledenen.

Een schilderyken, synde een manneken en een vrouwken te peert, na Goubau.
Een schilderyken, Susanna, naer Immeraet.
Een schilderye, lantschap, met geil lyst, naer Claude Laureyn, met naeckte persoonen int water.
Eeuen gerolden doeck, naer Jordaens, van eenen Verloren Sone.

Opden solder :

1 doexken, Verloren Sone, van iemant van des overledene kinderen geschildert.
Een doexken, vanden overledenen, daerinne eenige figuerkens met twee eseltjens.
Een schilderye, lantschap met boomen met een schietende manneken, vanden afflyvigen gedaen.
Een schilderyken, Mariebeldeken, naer Jordaens.

(Protocollen van den Notaris J. van Waerbeeck, 1675, fol. 23.)

---

19 November 1675.

Inventaris vande goederen van Jouffrouwe Maria Pauweyns, huysvrouwe van Bartholomeus Verschueren, overleden, op 27 October 1675, t'haeren woonhuyse opden Zierckput.

Inde camer aen strate beneden :

Item, een groot stuck schilderye, wesende het subject van Ajax ende Ulisses, ende geschildert van Thyssens.
Item, een stuck schilderye, wesende het subject van Vulcanus ende Thetis, ende geschildert oock van Thyssens.
Item, noch een stuck schilderye, wesende het subject eenen Icarus.

Item, noch een stuck schilderye, wesende het subject van Ulisses, ende geschildert, beneffens het voorgaende, vanden voors. Thyssens.

Item, een stuck schilderye, wesende geschildert van Ykens, ende het subject een Lieve Vrouwe.

Item, een conterfeytsel van Heer Maurus Verschueren, geschildert door den voors. Thyssens, toebehoorende aenden selven Heer Maurus.

Item, een stuck schilderye, wesende het subject vande Vindinge vanden jongen Moyses, geschildert van Gonzales ende Aerdenbergh.

Item, dry stucken schildery, wesende landschappen, geschildert van Momper.

Item, eenen schoudoeck, vanden voors. Aerdenbergh.

Item, twee stucken schildery, geschildert van sekeren van Halem.

Item, twee conterfeytsels vanden weduwer ende d'afflyvige in desen, geschildert vanden voors. Thys.

Item, een camer goude leir.

(Protocollen van den Notaris G. Casens, 1675, fol. 131.)

(Wordt voortgezet.)

EINDE VAN HET XXIe DEEL. — FIN DU XXIe VOLUME.

GETTY CENTER LINRARY
3 3125 00667 7203

